TH. DR. JOSEF KAŠPAR

Řeči příležitostné

na církevní a světské náměty

DOPLNĚK „VÍRY NAŠÍ"

Řeči primiční, kněžské instalační, nástupní, na rozloučenou, jubilejní, k papežské korunovaci, při kněžských pohřbech (23 řeči), k biskupské visitaci, k sv. biřmování (4), k misii, křestní, I. sv. přijímání (8), svatební (15), pohřební (42), děkovné, poutní, k vojínům, na začátek a konec škol. roku (8), mikulášská nadílka (2), před vánočním stromkem (5), na den 28. října, na den matek, rodičovský večírek, k různým svěcením, svěcení praporů, kostela, hřbitova, kříž. cesty, oltáře, zvonů, varhan, kaplí, křížů, škol, nemocnice, orlovny, hřiště, horské chaty, mostu, auta atd. (44), k světským námětům, vyznamenání, jmenování, přivítání, jubilejní atd. (17) — Řeči postní a mariánské májové (14)

Celkem 204 řeči

ŘEČI PŘÍLEŽITOSTNÉ

na církevní a světské náměty

(DOPLNĚK VÍRY NAŠÍ)

NAPSAL NEBO UPRAVIL

TH. DR. JOSEF KAŠPAR,

KATECHETA A PROFESOR V. V. V PRAZE VIII

V PRAZE 1938

NÁKLADEM VLASTNÍM

TISKEM ČESKOSLOVANSKÉ AKC. TISKÁRNY V PRAZE

NIHIL OBSTAT

Adalbertus Culík,

censor

IMPRIMATUR

Pragae die 23. Novembris 1937

Prael. Dr. Theophilus Opatrný,

vicarius generalis

N. E. 17.810

Na místě předmluvy.

Plně svůj slib, posílám na vinici Páně své »Řeči příležitostné na církevní a světské náměty«. Děkuji sv. Trojici za pomoc při tom a prosím své přátele, aby tuto mou poslední homiletickou knížku rádi přijali. Jistě jim dobře poslouží! Pp. profesorům Frant. Novotnému a Bedřichu Votýpkovi za ochotu při korektuře srdečně děkuji.

V Praze-Libni o svátku Neposkvrněného Početí Panny Marie 1937.

Th. Dr. Josef Kašpar,
katecheta a profesor v. v.

ŘEČI PRIMIČNÍ.

I.

Důstojnost a odměna katolického kněze.

Jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás. (Jan 30, 21.)

Posvátné síně této svatyně skýtají mi dnes zvláštní úchvatný obraz. Vidím před sebou mladého kněze, jehož ruce jsou dosud vlhké od svatého oleje, vidím před sebou ještě jinošského pastýře duší, který klidí ovoce svých námah a studií. Kolem něho vidím jeho rodinu, otce, matku, příbuzné, zářící tichým blahým štěstím, protože Bůh z nich jednoho člena povolal k svaté své službě. Vidím před sebou téměř veškerou zdejší obec křesťanskou, šťastnou a hrdou nad tím, že čítá opět mezi svými dítkami o jednoho kněze víc. Vidím před sebou všecky vás, v Kristu milení, kteří jste sem přišli, abyste ukázali mladému knězi, že s ním sdílíte dnešní jeho štěstí a že ho máte rádi. A jsem potěšen, že mohu k oslavě této památné primiční chvíle promluvit několik upřímných, hřejivých slov. Chci vám vylíčit vznešenou důstojnost kněžského povolání, ke kterému je povolán ten, který v tuto chvíli je předmětem naší pozornosti, naší cti a našich přání. Je to náš pan primiciant, náš pan novosvěcenec. Chci vám promluvit, 1. čím a kdo je katolický kněz, 2. co je jeho slastí, útěchou a odměnou.

I. Čím a kdo je katolický kněz.

1. Katolický kněz je poslancem Kristovým, poslancem Syna božího, poslancem božím. Poslání naše je určité a jasné. Kristus Pán řekl apoštolům a ovšem i nám kněžím: »Jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás. Jdouce do celého světa, učte všecky národy! Učte je zachovávat všecko, co jsem koliv přikázal vám. Kažte evangelium

všemu stvoření. Kdo vás slyší, mne slyší. Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.« (Jan 30, 21.)

My kněží katolické církve jsme tedy vyslanci Ježíšovi, hlasatelé jeho učení, jsme dělníci boží a rybáři lidí. Kážeme o hanebnostech hříchu a o kráse ctnosti. Burcujeme svědomí a voláme: »Pán blízko jest, neznáte dne ani hodiny, kdy vás k sobě povolá. Čiňte pokání, nebo se přiblížilo království nebeské.« Na nás kněžích plní se stále slova Pavlova: »Na místě Kristově poselství konáme, jako by sám Bůh skrze nás napomínal vás.« (2. Kor. 5, 30.)

Dr. m., nepopírám, vzácná je důstojnost toho, koho posíláte do sněmu jako svého poslance, ale přiznejte, že neskonale vzácnější je důstojnost toho, koho posílá sám Bůh.

2. Chcete-li však, aby důstojnost kněžská zazářila před vámi plným leskem, nuže, patřte na něho při oběti nejsvětější.

Zbožným zástupem, který se sešel v chrám, aby vzdal chválu a čest Bohu všehomíra, kráčí kněz jako prostředník, aby donesl k nebi tužby a prosby země. Jako kdysi Mojžíš na hoře Nebo žádal Boha za milost a požehnání pro svůj lid, tak kněz na tajemné výšině křesťanského oltáře prosí Boha, aby požehnal všem věrným křesťanům, odvrátil od jejich polí bouři a zhoubu a dal dozrát žni. Vždy a všude však aby spasil lidské duše. Kněz se tak modlí při svaté oběti oltářní. Brzy se však tu při oltáři blíží přepamátná chvíle. Kněz, který se až dosud modlil ve jménu církve, nečiní tak víc, ale modlí se vlastními slovy Krista. Ba, nemluví tu už ani kněz, nýbrž ústy kněze mluví tu veliký Bůh, Syn boží sám, když u oltáře potichu zní slova: »Toto jest tělo mé — toto jest krev má.« Tato slova kněze dolétají k branám nebeským a působí divy. K slovům těm otvírá se nebe a Kristus sestupuje na oltář v ruce kněze a je tam přítomen se svým tělem a se svou krví pod tajemnou způsobou chleba a vína. Znovu přichází na svět, aby se znovu obětoval. Bůh člověk, sám boží Syn poslechl tu hlas pouhého smrtelníka kněze. Tvůrce poslechl tu tvora,

kterého si zvolil za svého prostředníka mezi sebou a lidstvem.

Dr. m., jak mocné je tu kněžské slovo, jak velebnou se tu ukazuje jeho důstojnost. Hle, prostředník mezi Bohem a vámi je tedy kněz váš, skrze něho Bůh váš přichází a se sklání k vám! Kněz jej volá mezi vás na oltář.

3. Ale čím vám je kněz ještě? Pomyslete si, že by někdo z vás se dopustil těžkého, smrtelného hříchu. Duše jeho tím zemřela životu věčnému a běda, kdyby vás Bůh v tu chvíli předvolal před svou soudnou stolici. Kdo tu, dr. m., může zas oživit takovou duši, kdo ji může povolat k novému životu milosti, kdo ji může zachránit?

To nedokáže žádný král, žádné kníže, to nedokáže ani nejslovutnější vědec a lékař, to nedovedou, jestli kněžími nejsou, ani svatí boží. Tu však ta nešťastná duše přichází, jde ke knězi, vyznává svou vinu, a hle, prostý, avšak Bohem poslaný a jeho mocí obdařený kněz pronáší jen několik slov: »Ego te absolvo« — »já tě rozhřešuji«, a ten, který byl mrtev pro nebeský život, povstává zas k novému životu a syn dříve nehodný stojí tu před vámi zas jako dobré dítě Hospodinovo. Vizte tu zas moc kněžského povolání. Hle, čím zas vám je váš kněz. Je zachráncem vašich duší!

4. A kdybyste se ptali, kdo odstranil z našich zemí hrůzu pohanské modloslužby, kdo kruté divoké národy zjemnil a zušlechtil, kdo je vyučil orbě a průmyslu? Dějiny vám řeknou, že kněz. A ptáte-li se, kdo ve tmách dávných věků zachoval nám umění a vědy, kdo je zachránil, když prchaly před sekerou barbarů? Historie vám řekne, že kněz. Ano, kněz byl vždy strážným andělem lidstva. A tak tomu je podnes. Když zlá bída zachvacuje kraj, když dítky mrou a matky nemají čím je živit, když otcové rodin jsou na pokraji zoufalství, na čí dveře tu zaklepají nejdřív? Na dveře knězovy.

A strážným tím andělem byl kněz i vám, kteří náležíte milému mému národu českému.

Kněží to byli, kteří vás při vaší národnosti zachovali, nebýti kněží, nebýti těch jasných svatých hlav, Cyrila a Metoděje, Prokopa a Vojtěcha, kteří vaše předky v křesťanství vychovali, dnes jako Čechové byste již nežili. Tak napsal Palacký a každý spravedlivý historik vám to potvrdí. A co pro vás, pro Čechy, vykonali jiní kněží? Vizte jen velikého arcibiskupa pražského Arnošta z Pardubic. K jeho popudu, k jeho radám král náš nesmrtelné paměti Karel IV. zakládá vysoké učení pražské, z něhož se osvěta a vzdělání rozlévá po všech českých končinách a kteréž slávu českého jména roznáší po vší Evropě. A když potom později po staletích národ náš vinou vlastní i cizí klesl se své bývalé slávy v nejhlubší ponížení, kdy naši nepřátelé národu našemu jižjiž kopali hrob a nemohli se ani dočkat, kdy jej tam položí, kdo tu, dr. m., budil umírající Čechy k novému životu, k nové práci, k nové, šťastnější budoucnosti? Kdo tu stál v nejpřednějších řadách našich národních křisitelů? Český kněz. Byli to kněží buditelé na konci 17. věku. A že dnešní kněží jdou za nimi, v jejich šlépějích, každý nepředpojatý uzná. — Nebudu vám to dokazovat, abyste mne nevinili z neskromnosti.

Než přece se vás táži: »Je to možno, aby kněz, o němž jste slyšeli, čím byl a je dosud lidstvu i vám, byl v a š í m n e p ř í t e l e m, nepřítelem vaší osvěty, vašeho vzdělání, duševního pokroku vašich dětí, vaší snad svobody? Vím, dr. m., že vy byste nevěřili takovým řečem, že byste je nazvali tak, jak to zaslouží, lží a pomluvou. Než přece musím s bolestí uznat, že nám kněžím se dnes mnoho ubližuje, a to slovem i tiskem. Po chybě nikoho se tak nepátrá, jako po chybě knězově. A nejhůř bývá, má-li někdo knězi něco dát. A přece každý musí být živ od své práce, od svého úřadu, ať je to rolník nebo dělník nebo řemeslník nebo úředník. Slouží-li tedy kněz oltáři, musí od oltáře být živ. Nechci však nikoho z kněží před vámi brát ve zvláštní ochranu, vím, že i mezi námi jsou chybující, vždyť jsme lidé a ne andělé. Bůh a církev bude nás také po zásluze soudit.

Chci však spravedlnost a ptám se: »Má se chyba jednotlivcova ihned připisovat celému stavu? Nemá i poslední žebrák na ulici to právo, aby mu nikdo neubližoval na jeho dobrém jménu? Jen proti knězi by mohlo a smělo být dovoleno všecko? Oh, někdy se zdá opravdu hodnému, dobrému knězi, že nesnese již tíži nevděku a zneuznání. Než v té těžké chvíli přistupuje Bůh k svému milému synu, zaplašuje chmury s jeho čela a našeptává mu: »Netrať mysli, povolání je, pravda, těžké. Ale ono ti zas přináší útěchu i slast, které nekněžskému srdci zůstanou navždy neznámy, a pak ti chystám sám odměnu nejlepší.«

II. Co že pak je knězi slastí a útěchou, a co mu bude odměnou, chci vám ještě, dr. m., několika slovy vylíčit.

1. Dobrý kněz jde za svým Pánem a Mistrem a ten jej vede nejprve k těm, kteří jeho srdci byli nejmilejší, uvádí jej mezi zástupy zbožných prostých dítek. Tu ve škole, v té zahradě nevinnosti, čekají na kněze i dnes v této těžké a rozvířené době mnohé radosti. Oh, jak ty děti i za našich dnů mnohdy visí na svém knězi a jak mu jsou upřímně oddány! Ani oči s něho nespustí a jejich radostí největší je, mohou-li se kolem něho seskupit a s dětinnou důvěrností s ním několik slov promluvit. A kněz v té chvíli, uprostřed těch čistých duší, zapomíná na všecko, na všechen trud a žal tam venku ve světě. To je jedna útěcha kněze v jeho povolání.

2. A jiným potěšením kněze je, může-li sám býti těšitelem, může-li sám nalíti do ran bolestnící a tesknící duše balzám útěchy a naděje. — Kněz rád těší a rád pomáhá, to vědí také trpící duše a proto se k nikomu tak rády neutíkají jako ke knězi.

3. Ale největší slastí kněze je ta, která i samotnému Bohu je vzácná, to je radost nad hříšníkem pokání činícím. A této radosti mu často dopřává Hospodin. To neb ono slovo kněžovo zapadne jako jiskra v zbloudilé srdce a slovo to působilo, dojem nelze potlačit, slza se dere již hříšníku v oko jako první obět lítosti. Zbloudilá duše pak již

nemůže odolat a aby si ulehčila, vyznává svou vinu, svou největší vinu. A když tu hříšník po skončeném vyznání slyší z úst kněze slova odpuštění a s radostí vstává a knězi děkuje, že mu samo nebe do duše přivolal, v tom okamžiku, věřte, knězova duše je potěšena nejvíc.

A ne jednu, ale mnohé duše získává a zachraňuje pro nebe horlivý kněz, a přečasto tam, kde byste to čekali nejméně, na lůžku smrtelném, když nemocnému posloužil svátostmi umírajících.

4. Tak, dr. m., hodný kněz kráčí životem, až se přiblíží i jeho poslední večer. Kněz umírá. »Nikdy bych nevěřil,« zvolal kdysi zbožný jeden kněz, »že se to umírá tak sladce.« Je to hodina vážná, hodina strašná, hodina smrti. Ale kněz se nebojí, hodina smrti jej neděsí, vždyť tak často hleděl smrti ve tvář. Nelká, že musí odejít, vždyť svět neměl často pro něj než boj, utrpení a zneuznání. Neželí, že opouští i milované drahé duše, které i jej milovaly a ctily, a které tu zanechává, ví, že ony půjdou za ním. Doufá, že jako Petrovi, tak i jemu odpustil Pán. Zajisté, že se za něho přimlouvají všecky duše, které pro nebe zachránil. A knězi to připadá, jako by slyšel jejich hlasy, jako by mezi nimi slyšel i hlas Hospodinův, který mu praví: »Nuže, nechť váš miláček vejde mezi vás.« Kněz chce ještě promluvit, chce jim děkovat, než vtom ho políbila smrt a kněz usíná na věky s úsměvem na rtech, klidně a pokojně, tak jak umírají blahoslavení v Pánu. — Šťastná a klidná ta smrt je nejvzácnější odměna kněze.

Končím, přátelé, pověděl jsem vám, čím je vám a světu katolický kněz, co je jeho slast, útěcha i odměna. Kéž, dr. m., si na to často vzpomenete a ke svým kněžím se zachováte, jak si to od vás zaslouží. Kéž připravíte svým kněžím v jejich působení mezi vámi co nejvíc radostí a slastí. Věřte, že vám to Bůh nikdy nezapomene.

Poslední pak slova platí vám, milovaný můj bratře v Kristu, novosvěcený mladý knězi! I vy jste slyšel, čím je kněz, i vy jste slyšel, k jak velikým a vzneše-

ným úkolům volá vás Pán. Nuže, buďte po všechen život důstojným knězem svého Pána, buďte dobrým knězem svého lidu, svého národa, buďte jeho strážným andělem. Pracujte na vinici Páně pro Boha a svůj lid tak, jak pro něj pracovali slavní kněží buditelé Vinařičtí, Zieglerové, Sušilové, Jirsíkové, pracujte pro svůj lid a vznešenou svou víru s touže obětavou láskou jako naši biskupové Brynych a Stojan. Pak věřte, že i vám kněžský úřad při vší obtíži přinese v životě mnohou slast i odměnu. I vám pak dá Hospodin tu milost, že svůj život klidně skončíte. A když lidé uloží vaše tělo s poctivostí do hrobu, budou na vás dlouho vzpomínat jako na kněze, který byl podle srdce Páně.

Nyní však již, milý novosvěcený kněži, přikročte vzhůru k oltáři božímu a s vděčnou radostí přineste Bohu svou první mešní obět, nebo k velikým věcem vás Pán volá. Modlete se při ní za sebe, za duše sobě nejdražší, svého otce a svou matku, vzpomeňte při ní na své přátele a dobrodince. Modlete se při ní za svou vlast i český lid a proste Boha a sv. Václava, aby nedal zahynouti nám ni budoucím. A když už budete držet v svých rukou kalich spásy, proste božského Spasitele, aby dal spadnouti na všechen lid, který kolem vás tu dlí, a vašemu srdci je tolik milý, několik krůpějí své drahé vzácné krve, aby očistila a posvětila všecky jeho duše. Amen.

II.

Apoštolská cesta sv. Pavla cestou novosvěcence.

A pak se postili a modlili a vzkládali na ně ruce a propustili je.
(Sk. ap. 13, 3.)

»Radujte se v Pánu vždycky, opět pravím, radujte se.« (Filip. 4, 4.) Tak vyzvánějí dnes zvony s naší kostelní věže, tak zní to ve varhanách všemi rejstříky, tak volá kazatel do uší a duší všech přítomných. Radujte se v Pánu vždycky, opět pravím, radujte se.

Radujte se, vy rodiče a sourozenci, vy přátelé a známí našeho milého pana novosvěcence. Nebo dnes nastal nám den, který učinil Pán. (Žalm 117, 24.) Radujte se všichni v Pánu vy, dr. m. katolíci, kteří jste tak četně naplnili náš chrám, abyste přijali primiční požehnání z rukou svého ctihodného rodáka.

Ale nejvíc můžete plesat a se radovat vy, milý novosvěcený kněži, který z hlubin své kněžské mladé duše můžete zvolat: »Otče, přišla hodina!« (Jan 12, 22.) Ano, přišla hodina, v kteroužto jsa oblečen v posvátná roucha, chystáte se po prvé přistoupit k oltáři Páně. Rád bych vás k tomuto nade všecko památnému okamžiku co nejlépe připravil. Proto vám předvedu v tuto posvátnou chvíli před vaše oči sv. Pavla na první jeho apoštolské misionářské cestě. Doprovoďte jej se mnou a poznáte i vy, ctihodný novokněži, i vy všichni, kteří tak hustě plníte dnes náš chrám, z příběhů a činnosti sv. Pavla,

1. jaká že je důstojnost Kristova kněze,
2. a jaké je jeho břímě.

I. O důstojnosti Kristova kněze.

1. Mezi nejznamenitější města za časů apoštolských náležela Antiochie v Malé Asii. Do tohoto města přišlo velmi záhy radostné poselství o Kristu Ježíši a veliké množství lidí uvěřilo a obrátilo se k Pánu. Tenkrát uhodila vítězná hodina pro věc Spasitelovu. Nejen Antiochie, nýbrž i okolní města a země měly poznat světlo světa. (Jan 8, 12.) Proto řekl Duch sv. k představeným církve v Antiochii: »Oddělte mi Šavla a Barnabáše k dílu, k němuž jsem je povolal.« Proto oni se postili a modlili a vzkládali na ně ruce a propustili je. (Sk. ap. 13, 2.)

Tak od Boha posláni a od církve posvěceni nastoupili pak sv. Pavel a jeho průvodce na první apoštolskou misionářskou cestu. Po lodi a pěšky se ubírali rozmanitými zeměmi a jmenovitě v městech vystupovali na řečniště a kázali všude evangelium.

(Sk. ap. 14.) Před židy a pohany hlásali slovo boží.

To bude také vaší úlohou a povinností, milý novosvěcený kněži! »Sacerdotem oportet praedicare, kněz má za povinnost kázat«, tak k vám promluvil před několika dny váš biskup. Ale nemá lidi učit, nemá jim kázat svou vlastní moudrost, nebo mluvit jim o světských věcech, nemá jim kázat politiku, ale jak chce sv. Pavel, apoštol národů, má jim hlásat moudrost boží. (1. Kor. 2, 7.) Kněz má mezi lidmi šířit známost o zcela jiném světě, o světě tam nahoře, o tak zvaném onom světě, který dosud žádný objevitel neobjevil, u jehož pobřeží žádný parník dosud nezakotvil, a k jehož výši se dosud nevzneslo žádné letadlo.

To ovšem není často po chuti nynějšího moderního světa, to není podle chuti dnešních lidí. Ale kněz na to nemá dbát, ten se má řídit slovem Pavlovým: »Kaž slovo v čas i v nečas, bdi, konej dílo kazatele, vyplňuj službu svou«, ať se to dnešnímu světu líbí nebo nelíbí. Kněz tu stojí na své kazatelně jako tuba Dei (Is. 58, 1.), jako polnice boží, tu pracuje jako vyslanec všemohoucího Boha, který stvořil nebe i zemi. Hle, milý spolubratře, to je jedna z vašich důstojností, máte být »tuba Dei«, polnicí boží, hlasatelem a kazatelem, ale jen slova božího a ničeho jiného. Budete-li to tak dělat, Bůh bude s vámi a požehná vám.

2. Ale kazatelstvím není ještě vyčerpána kněžská důstojnost. Zastavte se se mnou ještě jednou u kněžského svěcení v Antiochii. Když představení církve vzkládali ruce na Šavla a Barnabáše, ustanovili je nejen kazateli, nýbrž posvětili je i na obětující kněze. Bohoslužba se ovšem tehdy konala jen velmi jednoduše. Nezval k ní věřící hlahol zvonů ani neměli pro ni křesťané nádherné chrámy. Také kněží neměli tehdy vzácná bohoslužebná roucha. I oltáře byly jen prosté stoly. Také nezněl zvonek při pozdvihování. Ale hlavní věc nechyběla nikdy. Při mši sv. byla vždycky slyšet proměňující slova:

»Toto jest tělo mé, toto jest krev má« (Mat. 26, 26) a při nich se otvíralo nebe a Spasitel sestupoval na prostý oltář a posiloval shromážděné křesťany v životním boji.

Tuto vysokou důstojnost sloužit mši sv. jste vy, milý spolubratře, obdržel před několika dny, když po litanii ke všem svatým biskup položil na vaši hlavu své posvěcené ruce. To byla ta šťastná chvíle, která vám propůjčila moc nad samým tělem Páně.

To byla ta hodina, kdy jste mohl slyšet z úst biskupových: »Přijmiž moc přinášet Bohu obět a sloužit mši sv. jak za živé, tak za mrtvé.« Celé moře milosti spočinulo tu na vás. Nebo od té chvíle kalich a patena budou vás provázet po celý život a s každým počínajícím jitrem budou spočívat ve vašich posvěcených rukou. Obětovat, to je nejvyšší a nejvznešenější úkol Kristova kněze. Jsou mocní boží andělé. Kdysi jediný anděl a za jedinou noc pobil 150.000 Asyřanů před branami Jerusalema. (2. Král. 19, 35.) Ale když kněz stojí u oltáře a pěti tichými slovy proměňuje chléb a víno v tělo a krev Kristovu, tu ho Bůh učinil o málo menším andělů. (Žalm 8, 6.) Ale co to pravím! Nad anděly ho povýšil, kteří v tomto slavnostním okamžiku nahoře v nebesích sklánějí svá kolena a klanějí se božímu zázraku, který nedokáže vykonat žádná andělská moc. Ó vznešená důstojnosti Kristových kněží, kterým je dáno, co není popřáno ani andělům! (Imit. 4, 5.)

K á z á n í a o b ě ť, to jsou dva nejkrásnější drahokamy, které září a svítí v kněžské koruně.

Proto věřící katolický lid vzhlíží s úctou k svým kněžím. Proto jste vy, dr. m., přišli dnes sem do tohoto okrášleného kostela v tak velikém množství, protože nedávno jednoho z vašich rodáků ozdobili těmito drahokamy kněžské důstojnosti. Právem se nad tím radujete, ale nepřehlížejte pro tuto vysokou důstojnost t ě ž k é b ř í m ě, které spočine na každém posvěceném knězi.

II. J a k é j e b ř í m ě K r i s t o v a k n ě z e?

Vybaveni nejvyšší plnou kněžskou mocí, vstoupili

Pavel a Barnabáš v přístavu v městě Seleucii na loď a vydali se na dalekou pout, aby pro Krista dobyli pohanský svět. Nebylo to lehké a potkalo je při tom mnoho těžkostí. Pavel sám líčí úchvatnými slovy, co všecko zkusil na svých apoštolských cestách: »V nebezpečenstvích na řekách, v nebezpečenstvích od lotrů, v nebezpečenstvích od svého národa, v nebezpečenstvích od pohanů, v nebezpečenstvích ve městech a na poušti a na moři, v nebezpečenství mezi falešnými bratřími, v práci a v bídě, v hladu a žízni, v postech mnohých, v zimě a v nahotě.« (2. Kor. 11, 26.)

Starost mu také působila péče o všecky církve, starost o to, jak se nově obrácení křesťané v svých církvích zachovají, zůstanou věrni učení Kristovu a budou se jím řídit? Nespálí zas všecko plevel pohanské nevěry? Tyto myšlenky soužily sv. Pavla a nedávaly mu ani spát.

A tak jako sv. Pavlu vede se každému božímu knězi. Není ušetřen starostí a nesnází. Od rána do večera je horlivý kněz pro své svěřené duše na nohou. Tu jej vede cesta do chrámu, tam zas do školy, tu do spolkového domu, tu do nemocnice nebo do chorobince.

To jsou cesty, dr. m., které nevedou vždycky přes pomněnky a růže, ale často přes trní, bodláčí a kamení. — Ale slyšte, co tamti »naproti« nám vyčítají. Hleďte, jaký ti kněží mají pohodlný život, vizte domy, v jakých bydlí, hleďte, jaký mají příjem a při tom se nemusí starat o ženu a děti. To je pravda, tuto starost nemáme. Ale zato na nás leží mnohem větší starost, starost o celou farní osadu, o duše dětí a dospělých, péče o duše hříšníků i spravedlivých. Žádná anglická nebo americká banka nemá v svých tresorech a za svými mřížemi tak cenné věci, jako které má na starosti každý duchovní správce nejen ve velkém městě, ale i na nejmenší vesnici.

Běda knězi, který by snad tu zanedbával svou povinnost a pro lehkomyslnost a pohodlí se nestaral o spásu duší svých farníků. Hrozně mu v den soudný

zavzní pak do uší slovo Páně: »Vydej počet z vladařství svého!« (Luk. 16, 2.) Dr. m., tušíte již, jak těžké břímě spočívá na ramenou Kristova kněze? Jistě, že těžko ruka Páně spočinula na něm.

A k tomu se přidávají ještě další obtíže a břemena. Je to právě tak jako se sv. Pavlem. Jak s ním tenkrát jednali lidé na těch jeho apoštolských cestách? Doprovoďte ho se mnou na několik dní.

Bylo to v Antiochii, kde židé, když viděli zástupy, které přišly v sobotu do synagogy, aby slyšely kázání Pavlovo, naplněni jsou závistí a odporovali tomu, co mluvil Pavel a rouhali se«. (Sk. ap. 13, 45.) A na tom nebylo dost:

»Oni zbouřili nábožné ženy a vzácné a přední měšťany a vzbudili protivenství proti Pavlovi a Barnabášovi a vyhnali je z končin svých.« (Sk. ap. 13, 50.) A na tom nebylo dost. V Ikoniu to bylo, kde židé, kteří zůstali nevěřící, popudili pohany proti věřícím bratřím (Sk. ap. 14, 2) a chtěli je ztrýznit a kamenovat.

Ale ještě horší věci přišly. V Lystře to bylo. Pavel právě uzdravil chromého od narození. Jako blesk se rozšířila tato zpráva po celém městě. I kněz modly Jupiterovy, kteráž byla před městem, přivedl býky s věnci před bránu a chtěl s lidem Pavlu jako bohu obětovat. Ale vtom přišli někteří židé z Antiochie a Ikonia a vzbouřili zástupy proti němu. (Sk. ap. 14, 18.) A už dopadá kámen za kamenem na apoštola Pavla, kamenují ho — a pak polomrtvého vytáhli z města ven.

A tak se vedlo sv. Pavlu vždycky. Napřed souhlas s jeho učením, napřed jásot a nadšení, pak odpor, vzbouření proti němu a pronásledování. Napřed »hosanna«, a pak »crucifige«, »ukřižuj«! Pavel na tyto trampoty nikdy nezapomněl. Ještě v předvečer své mučednické smrti vzpomíná v svém listě k biskupu Timotheovi na protivenství a utrpení, kteráž ho potkala v Antiochii, Ikoniu a Lystře. (2. Tim. 3, 11.)

Bohužel, svět se v těchto věcech málo změnil. Není stavu na světě, proti němuž by bylo tolik nenávisti,

tolik pronásledování jako proti stavu kněžskému. Viděli jste to nedávno v Rusku a vidíte to nyní ve Španělsku.

Kdyby kněz volal k světu: Peklo je zavřeno, ďábel je zahnán, kdyby kázal: »Užívejte, po smrti je všemu konec«, tu by jej svět snesl a snad dokonce by ho měl i rád. Ale protože mluví o hříchu a pokání, proto se proti němu vypouštějí jedovaté šípy pomluv, nenávisti a snižování. Co se svět proti němu namluví, co se napíše každého dne. A čas od času propukne záští proti němu plamenem, proti tomu muži v tmavém oděvu, který světu všude jenom překáží. Ovšem, je pravda, že jsou to jako tenkrát v Ikoniu jen někteří z církevních a Kristových nenávistníků, kteří bouří proti kněžskému stavu. Ale právě tento malý hlouček vyvinuje na schůzích a v novinách horečnou činnost a popouští své nečisté fantasii všecka stavidla a uchyluje se k nejhoršímu podezřívání a k hanebným lžím.

Dr. m., tato týrání připravují knězi mnohou trpkou chvíli. Ale to je už kněžský los, že nese na své hlavě korunu trnovou a ne vavřínový věnec. Svět to jinak nedovede a Bůh to jinak nechce. Sv. Pavel dobře praví: »Skrze mnohá soužení musíme vcházet do království božího.« (Sk. ap. 14, 21.) Platí-li to o každém křesťanu, tím víc o knězi.

»Accipe jugum Domini — přijmiž jho Páně!« Tak v den vašeho svěcení na kněze promluvil k vám biskup, milý pane primiciante, když vám přes prsa skládal štolu. Neklamte se, kněžství se svými těžkými povinnostmi a se svou velikou odpovědností je tvrdé jho, které těžko dolehne na vaše mladá ramena.

Ale pamatujte zároveň, co řekl Spasitel: »Jho mé je sladké a břímě mé lehké.« (Mat. 11, 30.) Milost boží je to, která břímě ulehčuje a hořkosti oslazuje, takže i v těch nejvíc trpkých hodinách budete moci zvolat se sv. Pavlem: »Jsem přešťastný ve všelikém soužení svém.« (2. Kor. 7, 4.)

Nyní pak již přistupte k oltáři Páně. Andělové boží ať vás provázejí. Vezměte s sebou k oltáři i starosti

svých rodičů a sourozenců. Vezměte s sebou i potřeby a přání naší farní osady a starosti celé církve. Vezměte s sebou i svá přání i své starosti a všecko to položte na obětní patenu. A pak jděte směle budoucnosti vstříc. Nastupte s důvěrou svou pastorační práci. Dáte-li pozor, uslyšíte, jak i dnes Spasitel k vám mluví a vás těší: »Hle, já s vámi jsem až do skonání světa.« (Mat. 28, 20.) A Spasitel bude s vámi při vaší každodenní oběti mše sv., při každodenním vašem sv. přijímání. Proto buďte zmužilým a důvěřujte! Nebo, je-li Bůh s námi, kdo proti nám! (Řím. 8, 31.) Amen.

III.

Sv. farář z Arsu Jan Vianney vzor novosvěcence.

Všeliký zajisté nejvyšší kněz bývá vzat z lidí a pro lidi ustanoven.
(Žid. 5, 1.)

Ty milý náš kostelíku, jak jsi se dnes ozdobil! A jakou radostí, s jakým nadšením se chvějí tvé stěny a všecko kolem tebe! Ptám se tě, proč to? A ty mi rozechvěle odpovídáš: »Nebývalá slavnost se koná dnes v mých zdech, není už pamětníka, kdy tu byla naposled. Jeden z těch, které sem kdysi matka vodívala jako dítě, má za chvíli přistoupit k mému hlavnímu oltáři, aby jako nově posvěcený kněz Kristův přinesl svou první svatou mešní obět. Jeden z mých farníků má tu dnes svou primici.« Tak mi odpovídá náš milý chrám. A tím šťastným panem primiciantem je náš milý rodák dp. J. K. Primice nebývá bez primičního kázání. Jsem šťasten, že se mi dostalo toho čestného úkolu, abych, milý spolubratře, vám při vaší primici zde kázal. Myslím pak, že dobře dostojím tomuto úkolu, když jsem si zvolil za předmět své řeči »život a působení světce«, kteréhož sv. Otec Pius XI. nazval v kanonisační bule »patronus parochorum«, patronem, ochráncem farářů. Je to snad všem vám známý kněz, svatý farář v Arsu ve Francii Jan Křt. Vianney. Ukáži vám,

1. jak si tento svatý farář vážil své kněžské důstojnosti a jak byl při tom pokorný,

2. jak svým farníkům přinášel světlo a chléb.

Bude to, milý pane primiciante, k vašemu povzbuzení a vám všem, kteří jste sem v tuto slavnostní chvíli přišli, abyste se se svým rodákem radovali a potěšili, bude to jistě k poučení. Svatý faráři arský, oroduj za nás!

I. Každý zajisté nejvyšší kněz bývá vzat z lidí. — Tak zněla první polovice mých úvodních slov.

Kde stála kolébka faráře z Arsu? V malé tiché rolnické dědině, v prostém selském domku. Otec byl řádný křesťan a matka byla hluboce věřící žena, která vychovala svých 6 dětí dobře a zbožně. Zdálo se vyloučeno, aby při tolika dětech některé mohlo studovat a stát se v budoucnosti knězem. A přece bylo vidět, že jeden z chlapců by měl k tomu povolání. — Byl to malý Jan. Už jako malý pastevec se mnoho modlil, stavěl si oltáře a kapličky, sloužil se svými sourozenci mši, konal procesí, učil je katechismu a kázal jim. — Skoro stále si hrál na kněze, tak vypravuje sám o sobě. A když býval o samotě, zdálo se mu, že slyší tajemný hlas, který mu našeptával: »Následuj mne!« Často se s pláčem obracel na matčino srdce a říkával: »Kdybych byl knězem, mohl bych zachránit mnohé duše.« A matka se při tom rozplývala vnitřním štěstím a v duchu vídávala svého milého Jana jako kněze u oltáře. Ale otec, víc praktický a střízlivý muž, nechtěl o tom nic vědět a dvě dlouhá léta musil náš Jan bojovat za své kněžské povolání. Teprve v 18 letech — bylo to, jak říkáme, pozdní povolání — začíná studovat. Šlo mu to hrozně těžko, ale šlo to, a v jednu srpnovou neděli dostává se mu svěcení na kněze.

Byl při tom sám a sám. Dobrá jeho matka se primice nedočkala, ještě poměrně mladou a brzy odvolal ji Bůh od jejích dětí.

Jako kněz působí pak Vianney horlivě na vinici Páně a stává se záhy v mladém ještě věku farářem v Arsu. Jako kněz a jako farář nezapomíná nikdy slov Pavlových: »Všeliký kněz bývá vzat z lidí, t. j. z lidí od Boha vyvolen a od Boha poslán.« Vianney ví, že není to lid, který kněze volí a kněze posílá, ale Bůh sám. Je přesvědčen, že svou kněžskou moc dostal ne od lidí, nýbrž od Boha. Je si vědom tohoto božího poslání, proto spatřujeme na něm, že při své prostotě vždycky ukazuje v á ž n o s t a ú c t u k e s v é k n ě ž s k é d ů s t o j n o s t i, k své kněžské osobě, a dává si na sobě jako na knězi záležet. A jako nedopustí, aby jeho kněžské důstojnosti něčím bylo ublíženo, tak ani sám ničeho se nedopustí, co by jeho kněžské důstojnosti bylo na újmu.

Proto Vianney dává svým farníkům jen dobrý příklad. Ale tato sebevážnost, dr. m., se nesmí obrátit v pýchu, proto musí jít ruku v ruce se svou sestrou, s p o k o r o u.

A tak tomu také bylo u faráře z Arsu, byl p o k o r n ý. Vždycky od sebe odmítal lidskou chválu a často sobě říkával, on, který byl opravdu světec: »Ach, já jsem jen ubohý hříšník.« Kříž čestné legie, toto největší vyznamenání Francouzské republiky, měl po prvé na sobě v své rakvi, sám si jej nikdy nezavěsil. — A že farář z Arsu takovým byl, to hlavně dokázal tím, že se za to k Bohu vroucně m o d l i l.

Milý pane primiciante! I váš život má tak mnohou podobnost s životem patrona farářů, světce Vianneye. I vy pocházíte ze selského rolnického rodu, pod jehož rukama dozrává pšenice pro sv. hostii a réva pro mešní kalich. I vaši rodiče přivedli vás s námahou a obětí ke kněžskému stavu. Ale jsou šťastnější než matka Vianneyova, nebo se oba dočkali vašeho slavnostního dne, vaší primice. Přijdete za krátký čas jako Vianney do duchovní správy, pošlou vás jako Kristova kněze na vinici Páně. Pamatujte jako Vianney, že jste knězem Kristovým, že Kristus sám vás vyvolil a že jemu děkujete za svou kněžskou důstojnost. Važte si toho, že jste knězem, a dávejte dobrý

příklad. Neposkvrňte nikdy svou kněžskou důstojnost. Pamatujte, že vás Spasitel postavil na svícen, abyste svítil všem. Pamatujte, že co se laikovi promíjí, klade se knězi za hřích, mimo to, že má kněz oděv černý a na tom že je každé smítko vidět.

Ale přesto, že si sama sebe budete vážit, hleďte být také pokorným. Pamatujte, že Bůh jen pokorným dává svou milost a že bohulibá pokora je zbraň, které nikdo neodolá. Spasitel dobře věděl, proč řekl: »Já jsem tichý a pokorný srdcem.« Abyste to dokázal, modlete se, milý nově posvěcený knězi! Nadarmo neřekl Kristus před svým umučením k učedníkům: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.« Farář Vianney se modlil, a byl to světec. Modlete se také vy a pak dáte dobrý příklad a budete pokorný.

II. Každý zajisté nejvyšší kněz bývá pro lidi ustanoven. Tak zní druhá polovice mých úvodních slov.

Kněz je lidový člověk. Nejen proto, že je z lidí a z lidu vzat, ale ještě víc proto, že je ustanoven pro lidi, pro lid. — Ale ptám se, čím má být kněz lidu a co má pro něj činit? — Ve starozákonním stánku stály, a to právě ve svatyni svatých na místě nejsvětějším, zlatý sedmiramenný svícen a stůl, na němž bylo složeno 12 chlebů. Tak volalo už starozákonní kněžstvo k lidu izraelskému: »Hospodin vás nenechá ve tmě, ale dá vám skrze své kněze světlo a nedá sám vám hladovět, ale dá vám skrze své kněze také chléb.«

Svatý kněz farář z Arsu dal své farnosti obojí světlo i chléb. Ars byla malá fara, měla asi 320 duší. A přece čekalo mnoho práce na nového mladého faráře. Jeho životopisec píše, že Ars byla fara — parochia deserta et squalens, fara zpuštěná a zatvrzelá. Světlo víry skoro vyhaslo v této obci. Byla tam úžasná náboženská nevědomost, nebylo tu ani stopy po nějakém náboženském životě, ten jako by nadobro vymřel. Neděle se nesvětila, na mši sv. bylo prázdno. Svátosti skoro nikdo nepřijímal. Nebudeme se proto divit, že při ta-

kových poměrech byl mravní život v Arsu v hlubokém úpadku. Byla to opravdu zpustlá obec, hříšné tance, nestoudná ženská móda, noční toulky mládeže, pokleslý život rodinný a manželský, to byly mimo jiné zlořády, které mladý farář v Arsu našel.

Chybělo jeho farní osadě nejen světlo, znalost víry, nýbrž i chléb, milost boží. Svatý farář přinesl své církevní obci obojí.

Neměl jen v neděli obvyklé kázání, ale zavedl také zvláštní hodiny pro katechismus pro velké i malé. Povzbuzoval a dával přehojnou příležitost k sv. zpovědi a k sv. přijímání. Nezlepšilo se to a nešlo to všecko přes noc a také ne za rok, ale šlo to přece, a jednoho dne slyšíme, jak se světec farář Vianney raduje: »Ars už není více Ars. Žiji sice v malé farnosti, ale ta je plná víry a slouží milému Bohu z celého srdce.« Ve velikých poutnických vlacích přijížděli lidé do Arsu, často až 120.000 ročně, aby se tam zpovídali, po případě se světcem farářem se poradili. A Vianney každému s ochotou posloužil. Denně třeba 12—14 hodin slyšel sv. zpověď, takže ho nazývali mučedníkem sv. zpovědi a počítali, že tři čtvrtě svého života ztrávil v své úzké zpovědnici. Tak byl tento kněz z lidí vzat a pro lidi ustanoven.

Ale nejen sv. farář z Arsu byl k tomu od Boha určen. Apoštol praví s důrazem: »Každý nejvyšší kněz bývá vzat z lidí a pro lidi ustanoven.« — Je to úkolem a povoláním každého kněze lidem, lidu dát světlo a chléb, dát mu pravdu, po níž touží, a milost, po které hladoví.

»Hle, já jsem tě ustanovil za světlo pro lid,« tak čteme v epištole na den svátku sv. Jana Křt., který byl patronem našeho světce z Arsu. To platí každému knězi, který nese odpovědnost za svou osadu.

Dr. m., a co je i u nás osad, kde světlo víry a náboženství hoří také slabě a temně, kde také je větší nebo menší náboženská nevědomost, kde také není anebo je jen málo praktických katolíků, kde také jen málo anebo jen ještě ze zvyku jdou v neděli do kostela, k velikonoční sv. zpovědi. Ach, ano, co je i u nás

osad, kde je podobně, jako bylo kdysi v Arsu, kde panují pohoršlivý tanec a móda, noční toulky a znesvěcení manželství.

A katolický kněz je k tomu určen od Boha, aby všem bez výjimky, všemu lidu a tedy i takovým pokaženým osadám dával světlo a chléb. Má jim dávat světlo v kázáních, v náboženských cvičeních, v katechesích ve škole. Maje v ruce pochodeň pravdy, má hrozným světlem osvítit zpuštěné a nečisté kouty našich domů a rodin. »Kaž slovo v čas i v nečas, kárej a pros, ale ve vší trpělivosti« (2. Tim. 4, 2), napomíná sv. Pavel kněze své doby i ty, kteří žijí dnes. Katolický kněz je určen, aby i dnešním lidem, často hodně pokaženým a víře odcizeným, lámal chléb milosti, a to v svatých svátostech. Zpovědnice a stůl Páně jsou tu jediné míry, podle nichž možno měřit náboženství a mravní život na osadě. Šťastný kněz, který po kratší nebo delší působnosti na osadě může zvolat se sv. farářem arským: »Ars není už víc Ars. Žiji na malé osadě, ale ta je plná víry a slouží milému Bohu z celého srdce.«

Drahý p. primiciante, z mých slov jste jistě poznal, jaký úkol vás jako kněze Kristova čeká v budoucím životě. Ať vás Bůh pošle kamkoliv, ať přijdete, kam chcete, všude máte dávat lidu světlo a chléb. Kéž to činíte tak horlivě jako sv. farář Vianney. Kéž podáváte lidu světlo. Buďte neúnavný v hlásání slova božího, neúnavný v chůzi do školy. Nechť nikdy nezapomenete na slova sv. Pavla k biskupu Timotheovi: »Bdi, konej dílo kazatele, vyplňuj službu svou.« (2. Tim. 4, 3.) Vyplňujte službu svou, lámejte rád chléb milosti svým budoucím farníkům. Připravujte jim jej zbožně při každé mši sv., uctivě jim jej podávejte u stolu Páně. Zjednávejte jim ten chléb milosti obětavou činností ve zpovědnici. Na nic nemyslete, než abyste spasil duše všech, kterým budete sloužit. Budiž vám heslem zvolání sv. Františka z Assisi, které bylo i zvoláním sv. patrona farářů, Jana Vianneye: »Domine, da mihi animas — dej mi, Pane, duše a po jiném netoužím.« A ať vás pošlou, kam

chtějí, všude, když můžete, posložte rád, tak jako rád sloužil všem sv. arský farář. — Říkejte jako on za sv. Martinem: »Domine, non recuso laborem — Pane, je-li třeba, nevzpírám se práci.« A pak, nechť přijdete do jakýchkoliv poměrů, Bůh bude s vámi, požehná vaší práci a nakonec budete moci zvolat o každém místě, kde budete působit jako farář arský: »Ars není už víc Ars. Žiji sic na malé farnosti, ale je plná víry a z celého srdce slouží Bohu!« Nic víc si nebudete moci přát.

A nyní již, milý p. primiciante, přistupte k oltáři božímu, abyste Bohu po prvé obětoval obět nejsvětější. Položte na svou obětní patenu slib, že budete takovým knězem jako sv. patronus parochorum, sv. patron farářů, sv. farář arský Vianney. Slibte, že svému lidu přinesete světlo víry a chléb milosti. A při té své první mši sv. vzpomeňte si na své milé rodiče, kteří vás k oltáři dovedli, na všechny své přátele a na všechny, kteří se s vámi dnes na váš nejslavnější v životě den radují a těší. Líbám v duchu vaši posvěcenou pravici, která bude dnes po prvé pozdvihovat božího Beránka a prosím, až budete žehnat všem, abyste i mně požehnal. Nechť vás, milý p. primiciante, a nás všechny zachová Bůh v své milosti. Sv. farář arský, sv. Jan Vianney oroduj za vás i za nás. Amen.

IV.

Katolický kněz obětí svého lidu.

> I kdybych se měl stát obětí pro vaši víru, raduji se a plesám s vámi se všemi. (Filip. 2, 17.)

Dr. m., jsem poctěn úkolem, mně nade vše milým, abych dnešní primiční slavnost doprovodil několika oslavnými slovy. Činím tak rád z lásky k našemu milému panu primiciantu, k našemu novosvěcenci, a z lásky k vám. Promluvím pak vám na téma: Katolický kněz o b ě t í s v é h o l i d u. Ano, katolický kněz je obětí svého lidu, nebo on mu obětuje

1. s v ů j č a s. Zbožná klášterní sestra vždycky, když se jí ptali, kolik je hodin, dávala za odpověď: »Právě pravá hodina, abychom Boha milovali.« A právě tak nám odpoví každý zbožný kněz: »Každá hodina je pravá, je vhodná k tomu, abychom pracovali na spáse duší a se starali a pečovali o blaho lidu.« Slavný kterýsi král říkával: »Všechen můj čas náleží mým poddaným, mně samotnému ani okamžik.« — A právě tak mluví i svědomitý kněz a obětuje každou hodinu a každý okamžik starosti a péči o duševní blaho lidu, který mu Bůh svěřil. Proto právem srovnává Písmo sv. kněze se žencem a s vinařem, s povoláním, které pro sebe vyžaduje všechen čas. Jistě že vzdělání polí vyžaduje stálé, neúnavné píle, rolník je zaměstnán po celý boží rok. A vinař musí rovněž v své vinici pracovat po celý rok, volného času mu zbude málo.

Právě tak i kněz musí lidu obětovat všechen svůj čas a pracovat na vinici Páně neúnavně a horlivě. Nemůže si popřát ani hodinu pokojnou a klidnou, protože má mít stále na starosti duchovní potřeby své obce, nemá ani v noci hodinu volnou, protože jej každou hodinu mohou volat a on musí jít, nechť jej volají kamkoliv.

Ale ještě víc je kněz obětí lidu, hledíme-li

2. k j e h o s í l e, a to

a) k j e h o s í l e t ě l e s n é. — Dr. m., jestliže které povolání vyčerpává tělesnou sílu, pak je to jistě kněžské povolání. Duchovní správa má dnes v sobě tolik namáhavého a pracného, že za čas ochromí i nejpevnější zdraví, oslabí a podvrátí i nejsilnější tělesnou soustavu. Zvláště za našich dnů, kdy je kněží tak citelný nedostatek, ukládá kněžské povolání často práce a námahy až příliš. Co dříve konalo více kněží, to musí dnes konat kněz jeden. Není proto divu, že někdy kněz pod tím vším únavou klesá. Mnoho duchovních umírá v květu života, mnoho jich předčasně ztrácí zdraví, mnoho jich churaví a strádá právě pro námahy, které v svém povolání musejí

prodělávat. Oni jsou opravdu oběti lidu, kterému obětují nejenom svou tělesnou, nýbrž i

b) svou duševní sílu. Rozum musí se namáhat ustavičným studiem, učením. Pamět se stále unavuje a vyčerpává na kazatelně a ve zpovědnici, mysl nezřídka hořkne a je mrzutá pro všelijaká příkoří a mrzkosti, a srdce je často zkormouceno starostmi a zármutkem, neochotou a hrubostí. Svědomí jeho často znepokojují myšlenky, zdali svou povinnost řádně vyplnil, nebyl-li snad přísný nebo vlažný a zdali snad jeho vinou nezahynula některá duše.

Ale jako kapky vyhlubují i samu skálu, tak i těmito starostmi a útrapami se drobí a láme i ta nejotužilejší duševní síla. A když je duch nemocen, trpí při tom i tělo. A tak můžeme zas plným právem říci, že kněz je obětí lidu, za nějž dává a obětuje svůj čas, svou sílu a svůj život. Ano, i

c) svůj život. Vy však mi snad udiveni řeknete: »Jakže, svůj život? Vždyť časy, kdy byla pronásledování pro víru, jsou už dávno pryč, minuly už krvavé dni, kdy kněze a věřící pro víru věznili a kdy je všemožnými mukami mučili až k smrti.« Ale já k tomu odpovídám: »To je sice pravda. Ale zato ohrožují život kněze rozmanité nemoci. Katolický kněz musí svůj život obětovat a při nakažlivých nemocech jej za lid dát všanc. Nesmí se bát ani horečky ani cholery ani neštovic. A často jim padá za oběť. —

Ano, m. dr., a já k tomu ještě pravím, že časy mučednictví nejsou pro kněze nadobro pryč, ale že se tyto krvavé dni čas od času zase vracejí. Vizte jen dnešní Německo a Rusko, co tam dnes kněží zakoušejí. Vzpomeňte, co kněží v Rusku nynější bolševická vláda umučila a hrozným způsobem o život připravila. Ale jako dříve tak i nyní a za všech dob je kněz vždycky připraven všecko obětovat pro blaho a spásu lidu — právě tak jako jeho božský mistr a vzor Ježíš Kristus.

Za doby, kdy byl sv. Karel Boromejský arcibiskupem v Miláně, zuřila tam hrozná morová nákaza.

Mezi mnohými kněžími, kteří s heroickou obětavostí posluhovali nemocným a umírajícím, vynikal pak zvláště ušlechtilý kněz Leonardus de Leonardis. Jednou kolem půlnoci kráčel s velebnou svátostí kolem jámy, do níž k večeru hrobaři naházeli četné mrtvoly, a slyšel z ní vycházet smutné vzdychání a naříkání. I poručil kostelníku, který ho provázel, aby posvítil svítilnou do jámy. I zahlédli tam člověka morem hrozně znetvořeného. Ten se pracně namáhal dostat se nahoru na hromadu mrtvých těl. A když spatřil kněze, prosil úpěnlivě o sv. svátosti. Bez váhání spustil se Leonard do jámy, slyšel za smrtelného chroptění zpověď toho ubožáka a podal mu sv. přijímání a posloužil sv. pomazáním. A sotva se tak stalo, padl ten ubožák na ostatní mrtvoly a vypustil duši s klidem a nadějí v lepší život. Leonardus setrval pak ještě několik okamžiků na okraji jámy a pomodlil se za věčný pokoj zemřelého nešťastníka.

A jako tento tak jsou ochotni všichni kněží obětovat a dát svůj život za svůj lid. Svět je za to ovšem stíhá, jako jejich vzor Ježíše Krista, potupou a pohrdáním, bičuje je satirickými průpovídkami a kresbami v novinách, knihách a v divadlech. Zneuctívá je nejhoršími pomluvami a přibíjí je na kříž hanby a pronásledování.

I vás, důstojný pane primiciante, čeká tentýž los a totéž chování. Ale buďte zmužilý a statečný. A co vám dodá mysli, co zmužilost a statečnost, abyste se stal obětí pro svůj lid?

To bude obět, kterou nyní vy a jen vy můžete přinášet a obětovat, obět, z níž všecko požehnání přichází do církve, obět, která propůjčuje nekonečnou sílu a poskytuje nevýslovnou útěchu, to je obět mše svaté.

Tato nejsvětější obět, kterou dnes po prvé Bohu přinesete, dá vám sílu a zmužilost pro vaše povolání, vždycky vás posílí a potěší tak, že vždycky budete moci říci své obci otevřeně a od srdce to, co kdysi psal sv. Pavel svým milým do Filip: »I kdybych se

měl stát obětí pro vaši víru, raduji se přece a plesám s vámi se všemi. (Filip. 2, 17.) Amen.

V.

Před primicí v domě primiciantově.

Vstoupím k oltáři božímu, k Bohu, který obveseluje mladost mou.
(Žalm 42, 21.)

Ano, chystáte se, milý p. primiciante, abyste dnes po prvé v svém životě vstoupil k oltáři božímu, k Bohu, který jistě dnes vaši mladost obveselil dnem nejkrásnějším. Máte svou primici. Je to veliký svátek pro vás. Je pravda, boží milost to byla, která vám dnešní slavnost připravila. Ale s tou milostí boží musili někteří spolupůsobit. Vy je znáte dobře, kdo to byl, že to byli vaši dobří a obětaví páni rodiče. Ano, vám, šlechetný otče pana primicianta, a vám, vzácná jeho matko, přísluší po Bohu největší zásluha o to, že váš syn dnes jako kněz Kristův přistoupí k oltáři božímu. Vím, že to nešlo lehko a že vás to stálo hodně přičinění a sebepřemáhání. Ale tato překrásná chvíle, kdy stojí váš syn před vámi jako novosvěcenec, vám svědčí, že vaše oběti a všecko vaše strádání nebylo nadarmo, že přineslo a ještě přinese stonásobný užitek.

Milý p. primiciante, buďte těchto obětí a starostí svých drahých rodičů vždycky pamětliv a nikdy na ně nezapomeňte! Vím, že mi to v tuto dojemnou chvíli slíbíte. A jako budete vždycky hodným synem, tak vím, že mi pod touto svou oteckou střechou dáte slovo, že budete také dobrým, svědomitým knězem. Pamatujte, že budete sloužit Bohu i lidem, že budete lidi s Bohem spojovat, že budete zastávat úkol prostředníka mezi nimi. Krásně o tom mluví sv. Tomáš Aquinský: »Prostředník to, co jednoho je, donáší druhému, sjednocuje nebeské se zemským, spojuje božské s lidským, aby to nejvyšší sestoupilo k tomu nejnižšímu, a to nejnižší bylo přivedeno k tomu nej-

vyššímu.« Hle, jak vznešený, ale také vážný a těžký budete mít úkol. Jak je vám k tomu třeba posily a pomoci boží a požehnání vašich rodičů. Proto již před ně poklekněte! Já pak vás, vážení rodiče našeho p. primicianta, prosím v jeho jménu, abyste vložili své zasloužené ruce na hlavu svého syna, novosvěceného kněze, a vyprosili mu požehnání a ochranu shůry. — Vy pak, milý p. primiciante, provázen jsa tímto dvojím požehnáním božím a rodičovským, vykročte ze svého rodného domu, přidružte se k lidu, který již nedočkavě na vás čeká, a dejte se od nás doprovodit do našeho chrámu Páně k oltáři božímu. A až kráčeti budete vzhůru po oltářních stupních, děkujte Bohu, jak nejvíc dovedete, a svým milým rodičům, že vám dnes připravili den, který tolik obveseluje duši vaši. Amen.

VI.

Zdravice (toast) při primiční hostině.

Primice je den radosti: 1. pro rodinu, 2. pro farní osadu, 3. pro katolickou církev.

Dr. m., je ve zvyku, že kdo při primici kázal, také první přináší při primiční hostině p. primiciantovi svou zdravici (toast, přípitek). Vyhovuji rád tomuto zvyku, protože vím, že jste se mnou všichni zajedno, abych vaším jménem našemu milému novosvěcenci v tento jeho slavnostní den co nejsrdečněji blahopřál, a to proto, že takovápremice je trojím radostným svátkem, a to:

1. pro rodinu pana novosvěcence.

Jistě, m. m., není to maličkost pro rolnickou, nepříliš majetnou rodinu, dát syna na studie. Jistě že rodiče našeho pana primicianta přinesli až po dnešní den, kdy jejich syn posléze dosáhl svého cíle, mnoho obětí. Co se jeho matka za těch 13 let jeho studií namodlila, co krůpějí potu spadlo za tu dobu s čela jeho otce.

Ale dnešní den je den odplaty.

Dnes, vážení rodičové našeho p. primicianta, klidíte ovoce za své starosti a své přičinění. Jsou-li mnozí rodičové pyšní nad tím, že mají svého studovaného syna doktorem, a to buď lékařem nebo soudcem, tím spíše můžete se pyšnit vy, dr. rodičové, že jste dali světu syna duchovního, kněze Kristova. Ano, můžete se nejen pyšnit, ale i radovat z toho, když jste včera viděli, co lidí doprovodilo vašeho p. novosvěcence v rodný jeho dům. Ano, můžete se radovat a pyšnit z toho, když jste byli dnes svědky toho, v jak triumfálním průvodu vedl si náš lid vašeho p. syna do našeho kostela a co lidí naplnilo pak náš chrám při jeho primici a žádalo za jeho primiční požehnání. Ano, dnešní primiční den byl opravdu pro vás radostný svátek.

2. pro celou naši farní osadu. Již včera vám naši lidé, milý p. primiciante, vaši rodáci ukázali, jak jsou rádi, že se jeden z nich stal knězem Nejvyššího. Již jsem řekl, jak pěkně vás včera do své rodné obce přivítali. A dnes, milý pane primiciante, když jste viděl, že skoro nikdo při vaší primici z vašich rodáků nechyběl, když jste viděl, jak si vykrášlili naši svatyni, bylo i na vás znát, jak jste byl radostně dojat, že jste se stěží ubránil slzám. Ano, tak se radovala nad vámi vaše osada, tak vám ukázala svou lásku, a to proto, že je přesvědčena, že v svém rodáku knězi má zvláštního přímluvce u Boha a že vaše kněžství přinese rodné obci jen štěstí a požehnání.

3. pro naši katolickou církev. Církev se raduje a plesá, že opět jeden muž vstoupil do Kristova vojska a připojil se k řadám těch, kteří jsou služebníci Kristovi a rozdavači tajemství božích. Církev se raduje nad tím, co všecko dobrého vykoná náš p. primiciant ke cti a slávě boží a pro spásu duší.

Vzpomíná na jeho modlitby, na obět mše sv., kterou bude denně sloužit, na sv. svátosti, kterými každému rád a ochotně poslouží. — Na to všecko se církev těší a proto se nedivte, že i ona dnes plesá a

se raduje, že i pro ni je dnešní primiční den radostným svátkem.

Milý pane primiciante, jistě že i vaším srdcem zavznívají dnes zvony štěstí a čisté radosti. Vím, že všecko, co jste dnes a včera prožil, má vás k tomu, abyste radostně zvolal se žalmistou Páně: »Laetatus sum in his, quae dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus. Zaradoval jsem se nad tím, co se mi řeklo, v dům boží půjdeme.«

Vím, že vaše srdce je plno nejlepších předsevzetí, že jste odhodlán sloužit Bohu ze všech svých sil. Víme to, a proto vám upřímně přejeme: »Deus custodiat voluntatem tuam! Nechť Bůh chrání a střeží tvou dobrou vůli«, milý p. primiciante, žehná tvým předsevzetím, abys je mohl uskutečnit. A abys to dokázal, nechť ti vykáže Hospodin co nejširší pole tvé budoucí působnosti a dá ti mnoho zdraví, abys všem svým povinnostem mohl svědomitě dostát. Kéž Bůh žehná tvým slovům s kazatelny a ve zpovědnici, žehná tvému působení ve škole, učiní tě trpělivým, soucitným a laskavým k nemocným a umírajícím. Buď takovým všude, ať tě Pán pošle, kam chce. Bůh ti žehnej a buď zdráv.

ŘEČI INSTALAČNÍ.

I.

Co duchovní správce dává své farní osadě a co mu za to má dát farní osada.

Tak o nás smýšlej člověk jako o služebnících Kristových a rozdavačích tajemství božích. (1. Kor. 4, 1.)

Dr. m., co znamená dnešní slavnostní vyzvánění a co je to, že je dnes tolik lidí na našich ulicích? Vidím tu naše spolky, naši školní mládež, vidím tu nejen naše farníky, nýbrž i mnoho hostů z našich okolních farností.

Dr. m., vy již všichni víte, komu platí to dnešní slavnostní přivítání. Vy víte, jak vám to také hlásá nápis na slavnostní bráně, že se dnes stalo spasení vaší farní osadě a to proto, že zas nový služebník Kristův, nový rozdavač jeho tajemství, váš nový pan farář přišel dnes mezi vás. Přišel mezi vás, aby jako Kristus do domu Zacheova přinesl vám do vaší farní osady spasení, milost a požehnání boží. A čím to dokáže? Chci vám to vyložit v dnešní slavnostní chvíli jeho instalace, v den jeho nastolení na zdejší faru. Povím vám,

1. co dává duchovní správce své farní osadě a hned k tomu připojím,
2. co za to má dát farní osada svému faráři.

I. Co dává duchovní správce své farní osadě?

Dr. m., jsou to přečetná dobrodiní. Svědčí o nich tento chrám Páně, který bude svědkem kněžské činnosti vašeho duchovního správce.

Tím dobrodiním je na prvním místě obět mše sv. Tu bude váš duchovní správce den co den na oltáři obětovat a vám všem skrze ni požehnání na Bohu vyprošovat.

A co dobrodiní se vám dostane skrze ruce vašeho

pana faráře. Jak bychom si proto měli vážit jeho kněžských rukou. Jistě tak jako rukou otcovských. Nebo tyto ruce to jsou, které nám o sv. přijímání podávají chléb života, tyto ruce to jsou, které nám po našem narození lily křestní vodu na naši hlavu a přijaly vás do církve. Tyto ruce to budou, které, když skonáme, pošlou za námi jako poslední pozdrav naší církve hrst hlíny v náš otevřený hrob. — Tyto ruce to jsou, které při svaté zpovědi nás tak často žehnají křížem a opět a opět snímají s nás naše hříchy. Tyto ruce to jsou, které posílí naše nemocné posledním pomazáním a zatlačí našim umírajícím oči k věčnému spánku. Tyto ruce to jsou, které žehnají a posvěcují vaše manželství, které spojují štolou vaše manželské dvojice, aby posvětily svazek srdcí, který nemá rozvázati nic než m o r s s o l a — než t o l i k o s m r t.

A, dr. m., kolik přináší dále dobrodiní svědomitá práce kněžova na kazatelně a ve škole.

Jaké požehnání přináší farní osadě boží slovo, kněžovo slovo, s kazatelny. Vy sami máte tu zkušenost, jak to slovo vlévá balzám útěchy do raněných lidských duší, jak dovede posílit slabé a znavené, jak dovede pokárat, kteří klesli, jak umí hříšníky otřást a přimět je k pokání. Jistě nikdo z vás nepopře, že takové slovo boží, takové kněžské slovo s kazatelny je štěstím a požehnáním nejen pro jednotlivce, nýbrž i pro celou farní osadu.

A když, dr. m., kněz vaše děti vyučuje o pravdách božských, když vaše maličké připravuje k první sv. zpovědi a k prvnímu sv. přijímání a biřmování a když poučuje a vzdělává vaši dospívající mládež o otázkách náboženských a sociálních, jistě že jím tím vším poskytuje dobrodiní neskonalé ceny. A jestliže k tomu připočtete všechny ostatní starosti a práci, která je spojena s farním úřadem, a jestliže považíte, co času a námahy stojí činnost duchovního správce v rozmanitých duchovních spolcích, tu máte před sebou obraz kněžské činnosti takových rozmě-

rů, takové krásy a plný takového požehnání, že ho nelze slovy ani vylíčit.

Milovaní farníci, z toho, co jste až dosud ode mne slyšeli, už můžete poznat, jak se můžete pokládat za šťastné, že jste zas dostali svého vlastního duchovního správce, svého vlastního faráře. — Ale má oslavná řeč nebyla by úplná, kdybych vám nepověděl,

II. co vy osadníci máte za to svému duchovnímu správci, svému novému p. faráři dát, jak se mu za to máte odvděčit. —

To první, co mu přinesete vstříc, ať je

1. vaše důvěra, vaše naprostá důvěra k němu. Nebo, má-li váš duchovní správce být vaším otcem, a on jím být chce, pak jej musíte přijmout s dětskou důvěrou. Musíte se mu svěřit se svými radostmi i se svými těžkostmi. On musí být rádcem vás rodičů, přítelem vašich rodin, tvůrcem míru ve vaší obci.

A druhé, zač vás prosím, je, abyste k svému duchovnímu pastýři

2. byli upřímní a přímí. Buďte ujištěni, že to nikdo s vámi upřímněji nemyslí než váš důst. pan farář, proto má právo žádat od vás stejnou upřímnost. Jako on vám otevřeně a přímo řekne svá přání a projeví svou vůli, tak i vy stejně upřímně a otevřeně povězte mu svá přání, a to i tehdy, když by se snad s jeho přáním neshodovala. Pěkně mluvit do obličeje, ale opak si při tom myslit, do očí se mu stavět a po straně ho pomlouvat, to, dr. m., není čestné ani české, to není upřímné ani poctivé. A zvláště je to ošklivé vůči vlastnímu duchovnímu správci. — Pamatujte, že o našich předcích platilo: »Co Čech, to hetman — co Čech, to poctivý, přímý člověk.«

A k důvěře a k upřímnosti třeba ještě přidat

3. úctu a vážnost, která vašemu duchovnímu správci přísluší jako knězi. — Ukažte mu skutkem, že dovedete ocenit jeho snahy, jeho neúnavnou práci a jeho obětavou lásku k vám.

A do této kytice, kterou svému novému duchovnímu správci podáte, vpleťte také květinu, která teď na světě je čím dál tím řidčí, a to je

4. v d ě č n o s t. Buďte svému důst. p. faráři vděčni. Jistě že sami uznáte, že stádo, které jeho pastýř spravuje s takovou pastýřskou láskou a s takovou obezřelostí, má být tím poslušnější a poddajnější. A váš důst. p. farář očekává od vás tuto vděčnost, a to nejen slovem, nýbrž i skutkem.

5. Dr. m. Někteří z vás se mne ptali, co byste měli svému novému duchovnímu správci dát z a d á r e k n a p ř i v í t a n o u, co byste mu měli dát v á z a n é h o. Povím vám, jaké vázané byste mu měli dát. Nic tak si nepřeje, než abyste mu dali na přivítanou svatý a upřímný slib, že mu přinesete vstříc svou plnou důvěru, pravou upřímnost a svou nelíčenou vážnost. — Než pak skončím, platí má poslední slova vám, důst. pane faráři: »Buďte nám vítán, buďte nám dobrým pastýřem a my vám slibujeme, že budeme dbát na váš hlas jako na hlas boží, nebo my víme, že Spasitel řekl: „Kdo vás slyší, mne slyší." Buďte nám vůdcem a ukazovatelem k nebi. Milujte naše děti, nebo ty vám zvlášť klademe na srdce. Buďte těšitelem našich nemocných, pomocníkem umírajícím. Jsou to daleké a kamenité cesty, po nichž budete kráčet, ale jsou to cesty, které budete konat pro spásu nesmrtelných duší. Ty cesty budou často zkropeny krůpějemi potu, který na ně spadne s čela opravdu dobrého pastýře. Budou to cesty, které vám vedle zásluh pro věčnost přinesou naši upřímnou úctu a lásku a oddanou vděčnost. Dejž to nebeský Bůh!« Amen.

II.

Úmysly a vyhlídky nového duchovního správce.

Přijdu k vám a zůstanu u vás, abyste mne doprovodili, kamkoliv půjdu.
(Korint. I. 16, 5-6.)

Tak psal před 19 sty roky sv. Pavel z Efesu křesťanské církvi do Korinta. A když korintský biskup tato slova z listu sv. Pavla četl při bohoslužbách shromážděnému křesťanskému lidu, naplnila velká

radost srdce celého shromáždění. Korintští křesťané znali dobře sv. apoštola. Byl u nich předtím delší dobu, založil jejich farnost a oni si ho zamilovali. Proto celým shromážděním šlo jen jedno přání, aby apoštol přišel mezi ně co nejdřív a aby už u nich zůstal.

A stejné přání se ozývá dnes z úst celé zdejší osady k novému vašemu duchovnímu správci. Vaše celá osada volá mu radostně vstříc: »Vítej nám, přijď mezi nás a zůstaň u nás.« Dr. m., těší mne tato vaše nehledaná radost a váš upřímný jásot. Chci k tomuto vašemu slavnostnímu přivítání také svou hřivnou přispět, a proto k vám promluvím,

1. jaké úmysly má s vámi nový váš duchovní správce,
2. a s jakým asi výsledkem se potká jeho snažení mezi vámi?

I. Jaké úmysly má s vámi nový váš duchovní správce?

»Chci k vám přijít a zůstat u vás,« tak píše sv. Pavel svým milým křesťanům v Korintě. Křesťané korintští, jak jsem již řekl, jako jeho farníci, znali dobře svatého apoštola a proto věděli, proč k nim přijde. Jistě nikoliv proto, aby si u nich odpočal a pohověl, nýbrž proto, aby mezi nimi pracoval. Věděli, že nepřijde k nim proto, aby si tam u nich v tom velikém obchodním městě vydělal peníze a získal bohatství, ale že tam přijde proto, aby mezi nimi kázal kříž a spasil jejich duše. Věděli, že k nim přichází jako vyslanec a učedník nejvyššího pastýře Ježíše Krista, který řekl: »Nepřišel jsem, abych si dal sloužit, ale abych sloužil. Kdo z vás chce být prvním, budiž služebníkem všech.« (Mat. 20, 26.) Věděli dobře, že mezi ně přichází, aby všem byl všecko, a že je hotov pro ně podstoupit i okovy i soužení, ba i smrt.

Dr. m., s takovými úmysly vstupoval před 19 sty lety sv. Pavel jako duchovní správce do své osady Korintu. A jestliže dnes do vaší osady přichází zas nový farář, pak nesmí mít a také nebude mít jiné

úmysly než ty, které kdysi doprovázely sv. Pavla do jeho korintské církve.

»Chci k vám přijít a u vás zůstat, abyste mne doprovodili, kamkoliv půjdu,« tak psal sv. Pavel svým korintským farníkům. A stejně mluví k vám mými ústy nový váš pan farář. Přichází k vám tak, jako sv. Pavel vstupoval do Korintu. Nechce u vás hledat ani zisk ani peníze ani odpočinek nebo zotavení, ani vyražení, ale chce u vás něco docela jiného. Přichází k vám, aby u vás pracoval, nepřichází, aby si dal sloužit, ale aby sloužil, aby všem byl všecko, aby vás všecky pro Krista získal. Vy sami dobře víte, že vinice Páně, do které vstupuje a kterou má vzdělávat, není právě nejlehčí. Nebude na ní práce snadná, ale bude sladká pro toho, kdo se jí ujme s radostí a při tom bude spoléhat na pomoc boží. — A to chce váš nový p. farář. Přichází k vám s nejlepším a nejsvětějším úmyslem, aby sloužil nejen časným, ale hlavně vašim věčným zájmům.

Denně přijde mezi vás, aby tu na oltáři slavil obět Nového zákona a všecka vaše přání a prosby obětoval na své kněžské pateně milosrdnému Bohu. — Vystoupí na kazatelnu, aby hlásal evangelium chudým, zasedne do zpovědnice, aby hojil, kteří mají rozdrásané srdce, přijde do světnic nemocných, aby zarmoucené těšil. Půjde do školy, aby vaše maličké přiváděl k božskému příteli dítek, přistoupí k márám, aby vašim mrtvým prokázal poslední milosrdnou službu. Nepřijde k vám proto, aby hledal sebe a svou čest, ale aby šířil čest a slávu boží, přijde k vám, aby všem byl všechno, aby vás všecky Kristu Pánu získal.

Dr. m., takové úmysly provázejí každého duchovního správce, když vstupuje po prvé do své osady. Bohužel, dr. m., je dost lidí, kteří knězi upírají tento úmysl a praví, že pod svým kněžským rouchem (tálárem) má jen zištné a prospěchářské úmysly, že kněz je spojencem zlatých měšců a boháčů tohoto světa, který svým kázáním má prý zpátky držet chudý lid.

Dr. m., kdyby to byla pravda, pak byste jistě svého

kněze nepřijímali mezi sebe s takovou radostí. Kdyby tomu tak bylo, byl by váš p. farář první, který by své kněžské roucho svlékl a nikdy již na sebe nevzal. Vy dobře víte, že 100 jich přijde do fary, kteří všichni odnesou, než přijde jeden, který něco přinese.

Dr. m., váš nový p. farář je dalek všech hamižných a sobeckých úmyslů, ale jeho heslem je vyzvání proroka Isaiáše: »Těšte, ano, těšte můj lid!« A za tím heslem chce působit mezi vámi, jen o to mu u vás půjde, aby vás potěšil a oblažil.

Sama sebou se mi tu pak naskýtá otázka,

II. jak se asi povede vašemu duchovnímu správci mezi vámi, zdali uskuteční u vás své poctivé a šlechetné úmysly? Slyšte ještě o tom několik slov. — Ptám se, dr. m., jak se asi při všem tom ušlechtilém snažení povede vašemu novému duchovnímu správci mezi vámi. A Písmo mi odpovídá: »Začal jsi se sv. Pavlem, a ten ti i tu dá správnou odpověď.« A sv. Pavel mi odpovídá: »Povede se mu tak, jako se vedlo mně v mé korintské farnosti.« — A jak se sv. Pavlu vedlo, vypravuje nám sám v svém listě ke křesťanům korintským, kde píše: »Otevřeny jsou mi u vás nejedny dveře široké a mnohoslibné, ale protivníků je také mnoho.« (1. Kor. 16, 9.) Ach, ano, ale protivníků je také mnoho!

Tolik protivníků nikdo neměl a nikdo od nich tolik hořkostí nezakusil jako sv. Pavel. Ten nesl jízvy, které utržil v bojích se svými protivníky, doslovně na svém těle. A jako vypravuje starý vysloužilec o bitvách, které prodělal, a o ranách, které v nich utržil, tak vypočítává sv. Pavel svým Korinťanům všecky ty boje a bitvy, které se svými protivníky probojoval: »Třikrát jsem byl mrskán metlami, jednou jsem byl kamenován, třikrát jsem na moři tonul, často jsem byl v nebezpečenstvích od lotrů, v nebezpečenstvích od svého národa, v nebezpečenstvích od pohanů, v nebezpečenstvích mezi falešnými bratřími.« (2. Kor. 11, 23.)

Ale přese všecky nepřátele a odpůrce stál sv. Pavel pevně na svém místě. Drží vysoko prapor kříže a

volá na celý nepřátelský svět: »Odevšad jsme utlačováni, ale nemohou nás potlačit, pronásledují nás, ale nebýváme opuštěni, býváme poraženi, ale nehyneme.« (2. Kor. 4, 8.)

Dr. m., a těch protivníků je mnoho i za našich dob i v našich obcích! Co je tu záští a nenávisti, co útoků a nájezdů proti Bohu a náboženství, proti kněžstvu a církvi. Zdá se, jako by se tu rozpoutalo celé peklo. Nebojuje se sice ohněm a mečem, nýbrž inkoustem a perem a lživým a pomlouvačným jazykem.

A k těmto »nebezpečím od pohanů« přidává se ještě mnoho nebezpečí »od falešných bratří«. Nejpoctivější farářovy úmysly bývají zneuznány, zlehčeny a za jeho práce dostává se mu často jen nevděku. Není třeba, abych to zevrubněji líčil, ani vám, ani důst. p. faráři. Ten již dávno zná své protivníky a své bojiště. I v této obci, do které dnes vstupuje, nebude mu chybět ani na obtížích ani na protivnících. Až do jeho pracovny zaléhá hlas jeho nepřátel. Ale on na to všecko klidně odpovídá: »Nestydím se za evangelium.« (Řím. 1, 16.) Ale něco jej při tom všem podporuje a těší. Je to pomoc a milost boží, na kterou hlavně spoléhá. A pak je mu útěchou jako sv. Pavlu, že vidí u vás nejedny dveře otevřeny široké a mnohoslibné, doufá ve vaši spolupráci a je si jist, že mu přinesete vstříc svou důvěru a svornost.

Já pak vás, důst. p. faráři, ujišťuji, že se v tomto očekávání a v té naději nezklamete. — Dnes se otvírají před vámi dveře široko a mnohoslibně, dveře do této křesťanské obce, o které vždycky šla a jde dosud chvála, že v své veliké většině stála vždycky věrně k svému faráři.

Dnes jsou vám otevřeny dveře široko a mnohoslibně do mnohých zdejších domů a rodin, ve kterých dosud kněze rádi vidí jako milého hosta v žalosti i v radosti. Otvírají se vám dnes dveře do mnoha srdcí a duší, které přijmou dychtivě radostné poselství vašeho evangelia a jsou hotové se svým duchovním pastýřem bojovat spravedlivý boj boží.

Nuže, veledůstojný pane, nolite timere — nebojte

se a vstupte skrze ty dveře k nám se svatým slibem, že své křesťanské obci budete věrným a svědomitým pastýřem. Vejděte, vstupte skrze ty dveře k nám, do naší obce s důvěrou v toho, který řekl: »Já jsem dveře, kdo vejde skrze mne, spasen bude.« (Jan 10, 9.)

My pak, jako kdysi korintští křesťané k sv. Pavlu, voláme k vám: »Přijď k nám jako náš pastýř, zůstaň s námi jako náš vůdce v dobách dobrých i zlých. My v tebe důvěřujeme, půjdeme za tebou, kamkoliv půjdeš. Přijď k nám a zůstaň s námi!« Amen.

NÁSTUPNÍ ŘEČ NOVÉHO FARÁŘE.

Amarvi (amare vos) vás milovat je můj program.

Láska má je s vámi se všemi v Ježíši Kristu. (1. Kor. 16, 24.)

Dr. m., když nastupuje duchovní správce na svou novou faru, rozvinuje obyčejně v svém prvním kázání program své budoucí činnosti, líčí svým farníkům, co bude u nich jeho hlavní snahou, oč se hlavně mezi nimi bude přičiňovat.

Dr. m., když nynější papež Pius XI. konal své první kázání jako arcibiskup v Miláně, rozvinul také v něm svůj program a to kratince, jediným slovem. Pravil k svým diecesánům:

»A m a r v i (amare vos), přišel jsem, abych vás miloval, to je hlavní bod, hlavní páka mého programu mezi vámi.«

Dr. m., a můj program je stejný. Přicházím k vám jako nový váš farář: »Amarvi, abych vás miloval.« A hned vám také povím, jak chci ten program mezi vámi uskutečnit. Chci se řídit pozdravem sv. Pavla ke křesťanům korintským, kterým sv. Pavel píše: »Má láska je s vámi se všemi v Ježíši Kristu.« —

Vyložím vám tento pozdrav slovo za slovem, abych vám ukázal, že opravdu nechci u vás nic jiného, než amarvi — amare vos, než vás milovat. —

1. Pozdrav Pavlův začíná slovem: M á l á s k a. Vy jako křesťané dobře víte, že je láska dvojí: k Bohu a bližnímu. Ale první a nejdůležitější je láska k Bohu. Milovati budeš Boha nade všecko, to je první a největší přikázání. V něm je životní můj program pro mne i pro vás. Všecko z lásky k Bohu, všecko Bohu k libosti, to je mé pevné předsevzetí, s kterým začínám svůj úřad jako boží služebník a kněz. A za to chci Boha vždycky prosit, a pomáhejte mně při tom i vy, abych vždycky mohl s poctivým srdcem volat s apoštolem: »Láska Kristova je to, která mne pobádá ke všemu, co podnikám.« A tato boží láska, dr. m., bude také platit i domu božímu, tomuto útulnému

našemu kostelu, který je mi dán na starost. S žalmistou Páně chci zpívat a volat — je to také jeden bod mého programu: »Miluji, Pane, okrasu tvého domu.« Ano, nechť slyší tato svatyně v tuto chvíli mou přísahu, kterou kdysi slyšeli Babyloňané od Izraelitů: »Jestliže zapomenu na tebe, svatyně má, budiž dána v zapomenutí pravice má a jazyk můj přilni k dásním mým.« —

2. A, dr. m., pozdrav pokračuje dál: Má láska je s v á m i. Hlavní přikázání lásky neukládá za povinnost jenom lásku k Bohu, ale hned vedle ní i lásku k bližnímu. Druhé pak přikázání je podobné prvnímu: »Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.« Proto se sv. Otcem volám k vám v této své nástupní řeči: Amarvi, vos amare, vás milovat, v tom bude hlavní cíl mé duchovní činnosti u vás. Má první starost bude o vaše duše.

V den, kdy jsem byl svou duchovní vrchností uváděn (investován) na zdejší faru, dal mi a vložil můj vrchní pastýř, můj nejdůst. pan biskup, zvláště na srdce péči a starost o vaše duše, o vaši duševní spásu. Když mi svěřoval klíče kostela, napomínal mne, aby duše mých farníků byly též chrámy boží, které mám otvírat, zdobit, světit a žehnat, a to podle slova apoštolova: »Zdaliž nevíte, že chrámové boží jste a že Duch sv. přebývá ve vás?«

Jsem pak toho přesvědčení, že klíčem k chrámu vašich duší může zas jen být toliko láska a doufám, že i vy tomuto klíči rádi otevřete své duše a svá srdce. —

3. A pozdrav pokračuje dál: Má láska je s v á m i s e v š e m i. Slyšíte, se všemi. Je to cosi povznášejícího, když při investituře, při uvádění na faru, klade biskup novému faráři na starost všecky údy jeho nové fary. Nejprve d ě t i, kterým má být nový duchovní správce stejně jako Spasitel přítelem a otcem. Pak přijde mládež, a to jinoši a dívky, pak otcové a matky, starci a stařeny, nemocní a umírající, ti všichni mají být předmětem lásky a péče svého nového faráře. Proto rád přidávám do svého nového programu tato

slova a přál bych si, aby je slyšela celá moje osada: »Má láska je s vámi s e v š e m i, bez výjimky a bez rozdílu.«

Hlavní brána v italském městě Sieně vítá každého příchozího tímto nápisem: »Cor magis tibi Sena pandit — ještě víc (než tato brána) otvírá ti Siena své srdce.« Přál bych si, dr. m., abych mohl na dveře své fary napsat podobný nápis: »Ještě víc než tyto dveře je ti otevřeno mé srdce.«

Ale, dr. m., podotýkám tu zřejmě, že donašečům, mluvkům a pomlouvačům ty dveře otevřeny nebudou, ale ovšem všem těm, kteří pracují a obtíženi jsou a hledají pokoj a odpočinutí pro své duše. (Mat. 11, 29.)

4. Má láska je s vámi se všemi v K r i s t u J e ž í š i. V Kristu Ježíši, tak končí pozdrav sv. Pavla.

Amarvi, milovat vás, to je obsah celého mého programu.

Ale, dr. m., sama sebou se tu naskýtá otázka: Proč vás mám milovat? Apoštol mi to naznačuje krátce a jasně: »V Kristu Ježíši.« Kristus Ježíš mi to poručil. To je jeho přikázání. A Kristus Pán mi povinnost té lásky nejen ukládá, ale dává mi i překrásný příklad, jak mám tuto povinnost lásky naplnit. Neb on sám byl dobrý pastýř. Jeho láska náležela především dítkám, které bral do svého náručí a tiskl k svému srdci, ale také i hříšníkům, nebo přijímal hříšníky a jedl s nimi. (Luk. 15, 2.) Jeho srdce náleželo chudým a nemocným, jeho láska patřila všem. A za tímto Kristovým příkladem půjdu, dr. m., dokud budu mezi vámi. Tu lásku k vám ukáži při každé své řeči k vám, nebo nebudu vás oslovovat jinak, než »moji drazí«, a »nejmilejší«. —

Bylo to na hřbitově v kterémsi velkém průmyslovém městě, kde u hrobu mladého kněze, který se na vinici Páně upracoval, protože také všecky miloval a všem chtěl býti všecko, modlili se tři v hluboký smutek pohřížení jedinci. Každý z nich měl slzy v očích. Bylo to dítě, byl to dělník a úředník; byli tam u toho hrobu zástupci všech stavů: mládež, dělníci a vzdě-

lanci. Všichni se za zesnulého kněze modlili, všichni pro něj plakali, nebo jej všichni milovali. — A proč, protože působil mezi nimi »v Kristu Ježíši«. — A stejně tak »v Kristu Ježíši« chci působit také sám mezi vámi. —

5. A když tomu tak bude, ptám se: »S m í m t a k é s á m v á s p o ž á d a t o v a š i d ů v ě r u a a s p o ň o t r o c h u v a š í l á s k y?« Nebo to přikázání lásky k bližnímu: »Miluj svého bližního« — neváže jenom mě, ale také vás. Přál bych si, abyste mne aspoň zčásti přijali tak, jako kdysi křesťanská obec galatská přijala sv. Pavla. Sv. Pavel sám o tom píše k těmto galatským křesťanům: »Nepohrdli jste se mnou, ale přijali jste mne jako posla (anděla) božího, jako samotného Ježíše Krista. Svědectví vám zajisté dávám, že kdyby možná bylo, byli byste si i oči vyloupali a mně dali.« (Galat. 4, 14.) Dr. m., což bych si přál, abyste aspoň maličkou část této lásky galatských křesťanů k sv. Pavlu darovali mně, svému novému faráři.

Ale, dr. m., přesto, že moje láska bude s vámi se všemi, vím, že si nezískám a nedobudu lásky od vás ode všech.

Mám-li svůj úřad mezi vámi poctivě zastávat, m u s í m k á z a t a m l u v i t p r a v d u. Ale pravdu lidé neradi slyší. O velikém kazateli sv. Janu Křt. čteme v breviáři: »Odium peperit veritas« — pravda zplodila nenávist — tedy nikoliv lásku.« A přece i programem sv. Jana Křt. bylo: »Salutem eorum quaerebat, quos sic monebat« — hledal jenom spasit ty, které tak napomínal a káral! A ještě větší kazatel, apoštol národů sv. Pavel, musí zvolat na jednu křesťanskou církev: »Což tedy stal jsem se vaším nepřítelem, protože vám káži pravdu?« (Gal. 4, 16.)

Jestliže, dr. m., tomu tak bylo před 2.000 lety, pak to platí tím více v naší nevěřící, mravně zpuštěné a kněžstvu nepřátelské době. Kdo dnes mluví pravdu, nesmí počítat na lásku. Proto ani váš nový p. farář nebude moci smět počítat na lásku ode všech vás, ale učiní dobře již dnes, když bude připraven na to,

že ho potká to, co sv. Jana: »Odium peperit veritas — pravda plodí nenávist.« —

Ale to, dr. m., nic nezmění na mém programu: »Amarvi, vás milovat« — a nic nezmění na mém slibu: »Má láska je s vámi se všemi v Kristu Ježíši.« —

Na kterémsi klášterním hřbitově byl do pomníku vtesán včelí úl a pod ním nápis: A p i s a r g u m e n t o s a, p i l n á, p r a c o v i t á v č e l a. Tento nápis by mohl zdobit hrob mého předchůdce. Ten byl takovou pracovitou včelou, až při oltáři, kde každodenně sloužíval mši sv., klesl mrtev. Při tomto oltáři započnu také sám dnes svou první mešní obět mezi vámi, při tomto oltáři chci také dokonat své kněžské dílo. Při tomto oltáři chci se v svědomité práci stravovat pro vás a kdybych u toho oltáře měl jednou i klesnout, přinesu tuto obět rád z lásky k vám. —

A naposledy vás ještě všecky prosím: Milujme se navzájem a podejme si, já farář, a vy, moji osadníci, v tuto chvíli ruce k slibu a přísaze podle slov sv. Pavla: »Ad convivendum et commoriendum, abychom spolu žili a (bude-li vůle boží) i spolu zemřeli.« (2. Kor. 7, 3.) Amen.

ŘEČI NA ROZLOUČENOU.

I.

Řeč farářova na rozloučenou s farní osadou.

Připomínám pak vám, bratři, evangelium, které jsem vám kázal, které jste i přijali a v němž pevně stojíte. Skrze ně budete i spaseni, jestliže je budete tak zachovávat, jak jsem vám kázal. (1. Kor. 15, 1.)

Dr. m., již je tomu (15—20 let), kdy jsem po prvé s této kazatelny k vám promlouval. Rozvinul jsem tenkrát před vámi svůj program a řekl jsem, že bude jeho hlavním bodem, že všecka má snaha ponese se k tomu, abych spasil vaše duše. Spása vašich duší, to že bude hvězda, za kterou půjdu. —

Dnes, dr. m., stojím naposled na této kazatelně, abych vám úředně složil počet,

1. jak jsem svému programu a slibu dostál, a

2. jak jste se vy se mnou o to přičinili, abyste spasili své duše.

Dr. m., přidržím se tu slov, kterými se kdysi sv. Pavel loučil se svou křesťanskou obcí korintskou a která jsem uvedl v čele své řeči: »Připomínám pak vám, bratři, evangelium, které jsem vám kázal, které jste i přijali a v němž pevně stojíte. Skrze ně budete i spaseni, jestliže je budete tak zachovávat, jak jsem vám kázal.« —

První polovice těch slov týká se mne, patří mně, druhá vám. —

I. Bratři, připomínám vám evangelium, které jsem kázal mezi vámi. — Ta slova patří mně. —

Dr. m., to je první podmínka spásy, aby se evangelium kázalo. Nebo Písmo sv. praví: »Kterak uvěří bez kazatele?« (Řím. 10, 14.)

Ptám se, dr. m., jak jsem naplnil tuto povinnost mezi vámi?

Nechci se chválit, nebo znám příliš dobře slovo Spasitelovo: »I kdybyste učinili všechno, co vám bylo přikázáno, řekněte: „Služebníci neužiteční jsme, činili jsme jen to, co jsme byli povinni."« (Luk. 17, 10.) Ale přesto doufám, že nebudu neskromným, když užiji o sobě slov, kterýmiž se sv. Pavel kdysi loučil s křesťanskou obcí milétskou: »Vy víte od prvního dne, v kterýžto jsem přišel mezi vás, kterak jsem po všechen čas s vámi byl a kterak jsem nic neopominul zvěstovat vám, co by vám bylo užitečné.« (Sk. ap. 20, 17.)

Ale přesto tísní mne obava, zdali jsem se neměl ještě víc snad přičinit o kázání evangelia. Myslím tím nejen tuto kazatelnu, nýbrž naši školskou katedru, naše školní lavice.

Dr. m., pozoruje-li dnes duchovní správce neutěšený, ba smutný stav naší dospívající mládeže, a to jmenovitě mužské mládeže, nemůže se zbavit traplivé a starostlivé otázky: »Nenesu snad také sám vinu na tomto neutěšeném stavu dnešní mládeže?« Ale mé svědomí mě uklidňuje a praví mi a vy mi to dosvědčíte: »Ty na tom vinu nemáš, nebo kázat evangelium, vyučovat mládež, bylo právě tvou nejmilejší a nejradostnější povinností v tvém pastýřském úřadě. Plnils ji rád a svědomitě, přesto že ti často vlastní farníci tuto tvou radost ztrpčovali a ztěžovali. Nikdy ti tu nechybělo na dobré vůli.«

Dr. m., a za to všechno, co jsem v těchto .... letech kázáním s této kazatelny nebo katechesí ve škole s pomocí boží dobrého dokázal a způsobil, za to v této chvíli děkuji Bohu a prosím, aby símě, které jsem zasel, vždy víc a více vzcházelo, rostlo a přineslo hojné ovoce naší farní osadě.

Dr. m., tak jsem za ta léta, co jsem mezi vámi byl, se hleděl přičinit o spásu vašich duší. Spěchám pak již dál, abych vám pověděl,

II. jak vy jste se přičinili se mnou, abyste spasili své duše. Proto vám připomínám druhou polovici Pavlových slov ke korintské církvi: »Vy pak jste evangelium, které jsem vám kázal, přijali a

v něm pevně stojíte. Skrze ně budete i spaseni, jestliže je budete tak zachovávat, jak jsem vám kázal.« Ta slova týkají se vás! —

Dr. m., trojí chválu vzdává apoštol v těchto slovech své křesťanské korintské obci. A já jsem tak šťasten, že mohu také tuto trojí chválu vzdát v svém posledním kázání i vám, i vaší milé křesťanské obci.

1. První chvála zní: »Vy pak jste evangelium přijali. Ovšem, jsou i v naší osadě tací, kteří si této chvály nezaslouží, a kteří evangelium nepřijali a kteří neradi a jen zřídkakdy na kázání přicházeli. To zejména platí o dospívající mužské mládeži. Toho třeba ovšem velmi litovat. Sám Spasitel tu pronáší přísné a vážné slovo: »Kdo z Boha je, slovo boží slyší. Proto vy neslyšíte, že z Boha nejste.« (Jan 8, 47.) Vcelku však myslím, že o vás, o své obci mohu říci: »Vy jste evangelium, které jsem vám kázal, přijali.« Nebo ve vaší osadě je silný kmen, který pilně a pravidelně poslouchá slovo boží. Těm všem z vás, které jsem každou neděli viděl tu před svou kazatelnou, děkuji s pohnutým srdcem za tuto věrnost slovy apoštola: »Vy jste evangelium, které jsem vám kázal, přijali.« Za ty všecky se pomodlím při dnešní mši sv. s apoštolem: »Děkuji Bohu svému v každém vzpomínání na vás za vaši účast v evangeliu Kristovu od prvního dne až posavad.« (Filip. 1, 3.)

2. Ale Pavel vzdává své křesťanské korintské obci ještě druhou chválu: »Vy stojíte také pevně v evangeliu Kristovu.« A, dr. m., já odcházím od vás s tím blahým vědomím, že značná část vaší farní obce a snad ta daleko větší část si zaslouží této apoštolovy pochvaly: »Vy stojíte pevně v evangeliu.« A důkazem je mi to, že podle toho evangelia žijete, že konáte dobré skutky, ke kterým vás vede. Vy opravdu pamatujete na slovo apoštola Jakuba: »Víra bez skutků je mrtvá.« (Jak. 2, 17.) Mohu-li říci, když opouštím tuto obec, že vás chodí dnes ke stolu Páně pětkrát tolik jako dříve, mohu-li říci, že na účely církevní a dobročinné, charitativní, přispíváte desetkrát víc než dříve, pak jistě si nemusím

stěžovat s apoštolem: »Bojím se za vás, abych snad byl nadarmo mezi vámi nepracoval.« (Galat. 4, 11.)

3. A tomuto pevnému dobrému kmenu v naší obci platí i třetí chvála apoštolova: A skrze ně (to evangelium) budete spaseni. A k tomuto kmeni v naší obci, který má nárok na tuto apoštolskou pochvalu, čítám především naše milé zemřelé, které jsem během .... let doprovodil na hřbitov a kteří, jak doufám a se modlím, jistě spásy došli. Vzpomínka na ně mne těší nejvíc, nebo duchovní práce u lože umírajících je dosud ta nejvděčnější práce kněžská. S touto svou hřbitovní obcí jsem se již rozloučil.

S jinou částí naší církevní obce, totiž s vámi, milí farníci, loučím se v tuto chvíli a rád bych každému z vás na rozloučenou napsal do srdce krásné a časové slovo sv. Pavla k Filipenským: »Všecko čiňte bez reptání, abyste byli bez úhony a upřímní synové boží uprostřed lidu zlého a převráceného.« Dr. m., zachováte-li tato slova Pavlova, pak jistě spasíte své duše. Pak ani já, který jsem ta slova kázal, nebudu zavržen, ale milosrdenství boží spasí také mou duši.

Poslední pak prosba, kterou při svém loučení k vám mám, je: Modleme se za sebe, abychom spaseni byli. (Jakub 5, 16.)

Dr. m., k této své, řekl bych úřední zprávě o své činnosti rád bych připojil několik slov svých osobních díků na rozloučenou. A tu zas užívám slov sv. apoštola Pavla, který mně při mé duchovní řeči tane stále na očích. A to slovo je: »Jako anděla jste mne přijali, jako Ježíše Krista.« (Galat. 4, 14.) — Dr. m., rád přiznávám, že jsem za těch .... let zažil mezi vámi mnoho radostí a našel mnoho přátel. Děkuji za to dnes Bohu i vám. — Ovšem, nezůstal jsem, jak se i sv. Pavlu stalo, ušetřen ani soužení, ani nepřátelství. Jsem však přesvědčen, že to neplatilo mé osobě, ale mému duchovnímu úřadu a mému kněžskému povolání.

Dr. m., při svém odchodu vás ujišťuji, že co jsem mezi vámi radostného a dobrého zažil, to že vryji

v kámen vděčné vzpomínky, hořké a trpké chvíle zapíši však do větru, aby je co nejdřív z mé paměti odvál. Končím pak s přáním sv. Pavla k jeho korintské církvi: »Milost Pána našeho Ježíše Krista budiž s vámi. Má láska je se všemi vámi v Kristu Ježíši.« (1. Kor. 16, 24.) Amen.

II.

Řeč kaplanova na rozloučenou s farní osadou (nebo katol. spolkem).

> Sám pak Bůh pokoje posvětiž vás ve všem, aby celý duch váš i duše i tělo zachováno bylo bez úhony k příchodu Pána našeho Ježíše Krista. (Sol. 5, 23.)

Dr. m., často jsem vás v svých řečech a přednáškách upozorňoval na krátkost a nestálost našeho života a všech věcí zde na zemi. Narození a smrt, radost i žalost, příchod a odchod, to se všechno zde na světě stále střídá. Ale nic se z toho neděje bez vůle boží.

Před lety přišel jsem k vám, abych vašemu důst. p. faráři pomáhal jako kaplan v duchovní správě. Moje duchovní vrchnost poslala mne k vám. Viděl jsem v tom vůli boží. A táž duchovní vrchnost posílá mne dnes na jiné místo, kde je mne, jak praví, více třeba. Vidím v tom zas vůli boží a proto ochotně poslouchám, ač se přiznám, že lehko od vás neodcházím. Užívám pak již této chvíle, abych se s vámi rozloučil. Chci pak vám na rozloučenou říci:

1. co vám přeji,
2. co přeji svému nástupci a
3. co přeji sobě.

I. Co přeji vám? Nemohu a také nechci vám nic jiného přát než dobré. A to nejen 1. dobro tělesné, hmotné a časné, nýbrž i 2. dobro duševní.

a) Za dobro hmotné a časné přeji vám to, co lidé mají za největší hmotné a časné dobro, a to je zdraví.

A kéž k tomu přistoupí i to, abyste nikdy nepoznali bídu a nouzi. Netřeba toužit po bohatství, nebo bohatství samo nedělá člověka šťastným. I do paláců najdou cestu kříže a bolesti, nespokojenost a různice jsou tam často větší než v chyši chudáků. — Kéž byste pamatovali na slovo, které jsem vám často říkal: »Ne ten je chud, kdo málo má, ale ten, kdo po mnohém touží.«

b) A za dobro duchovní bych vám přál, aby s vámi vždycky byla pravda a milost boží, pokoj a požehnání boží. —

Milujte a mějte ve vážnosti, slyšte, mluvte a ukazujte pravdu...

Hledejte a užívejte milosti boží a proste za ni, proste a hleďte si jí svým životem zasloužit. Snažte se, co můžete, po pokoji, abyste s každým byli živi v míru a aby vždycky o vás platila andělská slova, že jste lidé dobré vůle. Hleďte, aby se vaše modlitba a vaše práce Bohu líbila, aby si zasloužila, aby jí Bůh požehnal. Kéž začínáte a konáte všecko s Bohem, všecko před Bohem a nic proti Bohu. Všecko k větší cti a slávě boží.

Kéž by přičinění vašeho důst. p. faráře, kéž by mé snahy a má napomenutí nebyla nadarmo a přinesla, když ne stonásobný, aspoň nějaký užitek. To je snad to nejlepší, co vám mohu přát.

II. Co přeji svému nástupci? Svému nástupci, kteréhož sice neznám, přeji, aby byl tak rád mezi vámi, jako jsem byl sám. Přeji mu, abyste jej ctili a milovali, abyste se k němu chovali s touže pozorností a trpělivostí jako ke mně, nebo my oba, jako všichni ostatní kněží, nejsme tu pro sebe, ale pro Krista a pro vás. Kristus je náš pán, učitel a mistr a vykupitel. My jsme jen jeho služebníci a rozdavači jeho milosti a pravdy. Můj nástupce bude vám hlásat touže víru, učit vás těmže přikázáním a přisluhovat vám týmiž svátostmi, jako jsem činil já a jako to činili a činí dosud všichni katoličtí kněží...

Ovšem, má každý kněz jako každý člověk svůj způsob v řeči i v chování, v úřadě a ve veřejném životě,

ale to je jen povrch — to je jen skořápka, ale obsah, jádro věcí, vnitřní základ je u každého kněze tentýž, pravda a milost boží. —

III. Co přeji sobě? Pro sebe si nepřeji nic, než abyste mne zachovali u sebe v milé a křesťansky zbožné vzpomínce.

Stává se často, že odcházejícímu knězi dávají farníci »s Bohem« a děkují mu ve veřejných listech. Snad to má pro sebe něco dobrého. Ale má to také svou stinnou stránku. Dr. m., vy mně jistě nezazlíte, když vám řeknu, že si takové veřejné poděkování nepřeji. Chvála i hana lidská je měnlivá, nestálá a velmi často nespravedlivá a stranická. Co jeden chválí, druhý haní. Proto myslím, že učiníme všichni dobře, nebudeme-li bažit po lidské chvále, ale budeme-li se snažit každý z nás na svém místě, ať v úřadě, ať na poli, ať v dílně, o to, abychom se líbili Bohu, abychom se nemusili nikdo bát jeho spravedlivého soudu. A nyní buďte s Bohem, ukazujte se vždycky a všude jako katoličtí křesťané, držte se jen dobrých a poctivých lidí, nikoli těch, kteří se své církve a svědomí spustili. Držte se své víry, své duchovní vrchnosti, podporujte svého duchovního správce s věrností a vděčností, aby vám i mně s nebe a s tohoto oltáře požehnal Bůh, Otec, Syn a Duch sv. Amen. —

III.

Na rozloučenou s duchovním správcem.

A padajíce Pavlovi na hrdlo, líbali jej. (Sk. ap. 20, 37.)

V Kristu milení! Veledůstojný pane! Přiznám se, že mne vždycky dojímá, když čtu v Písmě sv. líčení tohoto výjevu: Apoštol sv. Pavel přichází na svých apoštolských cestách do asijského města Milétu. Chce se s tamějšími křesťany rozloučit, chce jim dát s Bohem, nebo mu Duch sv. řekl, že je nikdy již neuvidí. Křesťané milétští spěchají do shromáždění k milému apoštolu do posledního muže. Chtějí ještě naposled spatřit jeho milou tvář, chtějí ještě naposledy slyšet

z jeho nade všecko výmluvných úst zlatá slova jeho učení. I z města Efesu se sem křesťané dostavili. A Pavel, když je vidí kolem sebe tak četně shromážděné, nemůže potlačit své pohnutí a oči mu vlhnou slzami. Pak se ujímá slova a připomíná jim, co mezi nimi učinil dobrého, a klade jim na srdce, aby Ježíši Kristu a jeho evangeliu zůstali věrni po všechen život. Pak se s nimi loučí. A když na konec praví: »Bratři, poroučím vás Bohu, nebo vím, že už nikdy nespatříte tvář mou«, tu všecko shromáždění propuká v hlasitý pláč a nářek. Padají Pavlovi na hrdlo a dlouho to trvalo, než se ztišili a propustili jej k lodi. Tak se kdysi loučila křesťanská obec milétská se svým knězem, se svým apoštolem.

A podobná vážná a dojemná chvíle nastala dnes naší křesťanské obci j . . . ské. I vy, křesťané, katolíci j . . . ští, loučíte se dnes se svým knězem, se svým milým duchovním správcem. Je to veledůstojný váš p. děkan F. D. Mně pak uložili, abych za vás, křesťané, katolíci j . . . ští, a za nás j . . . ské kněze mu dal s Bohem. Proto vás, veledůst. pane děkane, prosím, abyste již ode mne přijal několik prostých, ale upřímných slov na rozloučenou.

Jsou to, veled. p. děkane, napřed slova upřímných díků. Bůh vám zaplať za vše, co jste mezi námi v J . . . ě dobrého vykonal. Vy při své skromnosti jste se tím nikomu nechlubil. Ale vaše skutky, ty samy podávají svědectví o vaší vzácné životní činnosti. Nezazlíte mi, když poukáži na tento obnovený chrám Páně. Každý ví, že tato krásná a umělecky provedená obnova této naší svatyně je po přednosti vaší zásluhou. Vaším přičiněním dostalo se jak našemu děkanskému chrámu Páně, tak i našemu filiálnímu kostelu u sv. J. nových varhan. To jsou činy, které v pamětní knize křesťansko-katolické obce j . . . ské vždycky jen budou zapsány zlatým písmem. — Vy jste jako zdejší duchovní správce, jako kněz vždycky pečoval, a to všemožně, o krásu a důstojnost křesťanské bohoslužby. Naše mariánské pobožnosti samy dostatek o tom svědčí. — Vy jste opravdu šel za Kristem

Pánem. Byl jste nejen svědomitým knězem, vzorným jeho synem, ale také dobrým synem své vlasti. Vy jste se řídil známým Sušilovým slovem: »Církev a vlast, ty v mojich sestersky milují se ňadrech, každá má půl, každá má moje srdce celé.« — Vy jste opravdu dával Kristu a církvi, co bylo jejich, ale nezapomněl jste také dávat obci, národu a vlasti, co jim patřilo. — Byl jste dobrým vlastimilem a šlechetným národovcem, ještě z těch starých Čechů vlastenců, kteří znali naše Palacké a Riegry. Vy jste byl výborným knězem občanem a lidumilem. To vám dosvědčuje a musí dosvědčit každý, i kdyby nebyl vaším přítelem. Ano, vy můžete o svém veřejném působení plným právem užíti slov apoštola sv. Pavla: »Žádnému jsme neublížili, žádného nepokoušeli, žádného neoklamali.« (2. Kor. 7, 2.) A nejen to, vy jste v celém svém životě šel za zvoláním proroka Isaiáše: »Jak krásné jsou stopy těch, kteří zvěstují pokoj.« I vy jste v celém svém působení zvěstoval jen pokoj. — A když i někdy vám nastaly ve vašem veřejném působení poměry neklidné a bouřlivé, které zaháněly spánek od vašich očí a pokrývaly vaše čelo mrakem starostí a někdy i zármutku, vy jste, veledůstojný pane děkane, ani v takových chvílích nepozbyl rozvahu a s dobrotou sobě vrozenou hleděl jste vždycky urovnat všecko po dobrém. Ano, vy jste jen vždycky zvěstoval pokoj. — Proto také zanecháváte po sobě v naší křesťansko-katolické obci j . . . ské jen čestnou a požehnanou památku. —

A stejnou památku zanecháváte mezi námi j . . . skými kněžími. Nebyl jste tak naším představeným, jako spíše naším otcovským a dobrým přítelem. — Stál jste nám vždycky k ruce svou vzácnou zkušeností a dobrou a upřímnou radou, ve vás jsme měli a ztrácíme dobré, zlaté srdce. —

Veledůstojný pane, promiňte, že jsem si dovolil při odchodu vašem od nás několika nehledanými slovy oceniti vaši činnost mezi námi jako kněze, jako místního duchovního správce a jako občana. A nyní již vám dávám poslední s Bohem jménem naší j . . . ské

farní osady a za nás za všechny. A přeji vám za všechno, co jste tu mezi námi dobrého vykonal: Bůh prodluž váš život, jak je jen nejdéle možno, a dej vám, abyste na jeho sklonku zažil ve zdraví ještě mnoho spokojených a šťastných dnů. Vzpomínejte na nás, jako my nikdy nezapomeneme na vás. Amen.

IV.

Na rozloučenou s farářem.

I rmoutili se křesťané, že by neměli víc tvář Pavlovu vidět.
(Sk. ap. 20, 38.)

Dr. m., přišla na nás chvíle vážná a těžká, jako na milétské křesťany, když od nich sv. Pavel odcházel. Tušili jsme ji a čekali, ale přesto, když dnes přišla, bolestně nás dojímá. — A proč? Protože je to chvíle rozloučení s naším milovaným důst. panem farářem. Odchází od nás a loučí se s námi. Přejeme mu sice jeho povýšení (jeho odchod na odpočinek), ale neradi ho propouštíme, těžko se s ním loučíme, neboť dobře víme, že nám jej tak hned někdo nenahradí. Jen něco nám činí lehčím tuto těžkou hodinu, a to je vzpomínka na to,

1. co cenného tu u nás náš milý pan farář zanechává,
2. co cenného si od nás odnáší.

I. Co cenného tu u nás zanechává.

1. Dr. m., kdykoliv uslyšíte hlas zvonů s našich kostelních věží, vzpomeňte si, že za ty zvony máte co děkovat skromnému knězi, který dnes naposledy jako váš farář dlí tu mezi vámi. Ten to byl, který potřebný na to obnos sháněl a sám značnou hřivnou doplnil. A když vidíte při našich slavných bohoslužbách zářit skvostná mešní roucha, vzpomeňte si, že se o ně přičinil rovněž ten, který vám dnes dává poslední »s Bohem«. Ten to byl, který dobrodince vyhledal a je k příspěvkům pohnul, ale nejvíc se o to zasloužil svým obětavým příkladem.

A zadíváte-li se na naši svatyni, jak se skvěje uvnitř

čistotou a krásou svých maleb, jak je ozdobena zdařilými freskami našich svatých a našich národních patronů, jak se všechny naše oltáře svítí zlatem, dr. m., za to všechno jsme zas povinni knězi, který se dnes s námi loučí. Jeho horlivost pro čest a slávu boží a jeho štědrost způsobily, že se nám z našeho chrámu Páně nechtívá ani domů. —

2. Ale nejen v kostele, nýbrž i mimo kostel v naší obci zanechává milý náš p. farář mnoho cenného. Naše lidová záložna, která tolika osadníkům v nesnázích pomohla, ba hmotně zachránila, je jeho dílem. Nejen že ji založil, ale po mnoho let sám nezištně a obětavě vedl a řídil. — Co v naší obci bylo pořízeno prospěšného a dobrého, náš dp. farář jistě vždycky k tomu přiložil svou pomocnou ruku. Musíme mu za to jen být vděčni. —

Ale nejcennější, co tu po sobě mezi námi náš dp. farář zanechává, je památka v našem srdci. Je to jeho příklad zbožného kněze, je to jeho horlivost ve zpovědnici a na kazatelně, u lože nemocných a umírajících. Je to jeho ušlechtilé zacházení s dětmi, je to jeho jednání s naší mládeží v našich spolcích. Je to jeho otevřená ruka ke všem potřebným a nuzným.

Tolik krásného a cenného zanechává tu po sobě mezi námi odcházející náš dp. farář. Proto si také

II. mnoho krásného a cenného od nás odnáší.

1. Je to především vědomí, že si v našich srdcích zůstavil pomník — monumentum aere perennius — tvrdší nad kov.

S pomníky, m. dr., je to zvláštní věc. Malby pobledne, kámen se rozpadne, nápisy se vytratí, žádné plátno, žádný mramor, žádná žula neodolá zubu času. Ale komu se podaří vrýti své jméno zlatým rylcem lásky do lidských srdcí a vepsat v lidskou paměť, ten si v duších lidských postavil opravdu nehynoucí pomník, který přetrvá všecko.

Důst. pane faráři, buďte ujištěn, že na vás nikdy nezapomeneme, že v našem srdci nikdy nezemřete, nebo na takového kněze, jako jste vy byl, se neza-

pomíná. A tu, dr. m., již jsem se dotkl i jiné cenné věci, kterou si milý náš p. farář od nás odnáší:

2. Je to v ě d o m í, že jeho památka po něm zůstane u nás v požehnání. A to proto, důst. p. faráři, že símě, které jste na kazatelně nebo ve škole zasel, přinese jistě požehnané ovoce. A jako my nezapomeneme na vás, tak i my prosíme, abyste pamatoval na nás. I když nás opustíte tělesně, neopouštějte nás duševně, pamatujte na nás v svých modlitbách, a kdyby snad někdo z nás potřeboval vaší útěchy a vaší rady, poraďte mu dobrotivě a otcovsky, jako jste po tolik roků činíval mezi námi.

Loučí-li se lidé, přejí si pravidelně »na shledanou«. Jistě, že se s vámi tu v našem kostele častěji uvidíme. Bude to vždycky pro nás radostný den, dopřejte nám jej co nejčastěji. A nepřijdete-li vy k nám, přijdeme my najisto k vám, abyste nám poradil, nám pomohl a nás potěšil. — Proto zcela jistě »na shledanou«. A modlete se za nás, za své farníky, které jste tak dlouho opatroval, abychom všichni byli tak šťastni, abychom se s vámi na věčnosti shledali a z toho shledání se na věky radovali. Amen.

ŘEČI KE KNĚŽSKÝM JUBILEÍM.

I.

Jubileum sekundice, zlatá mše sv.

Qui bene praesunt presbyteri, duplici honore digni habeantur, kněží, kteří svůj úřad dobře zastávají, dvojí cti hodni jsou. (1. Tim. 5, 17.)

Poslušni tohoto vyzvání sv. Pavla, shromáždili jsme se dnes kolem svého důst. pana faráře. Chceme oslavit jubileum jeho padesátiletého vysvěcení na kněze. Byl dne ... (datum a rok) vysvěcen na kněze a působil horlivě na vinici Páně jako kaplan (kde?), pak jako farář (kde?), a dnes je tomu 50 let, kdy po prvé jako novosvěcenec přinášel Bohu nejsvětější obět, kdy sloužil svou primici. Tenkrát byl mladým mužem v nejkrásnějším květu svého života a dnes stříbrný vlas zdobí jeho skráně. Ale přesto, že břímě 50 kněžských let spočívá na jeho ramenou, je bohudík náš jubilant pln mladického ohně, ku podivu svěží a čilý na duchu a přitom ještě pln životní energie, která dosud nezná žádných slabostí lidského stáří.

Toto pevné, řekl bych závidění hodné zdraví, je v první řadě to, co večer jeho života činí tak radostným a šťastným. Náš jubilant rozhlíží se dnes kolem sebe a patří na roli, o kterou se po 50 let staral, na níž po 50 let oral a pracoval, patří na pole, které mu přineslo hojnou žeň radosti a požehnání. A to je to druhé, co našeho jubilanta plní spokojeností a štěstím. A právem. Nebo kněžský život našeho jubilanta byl

1. požehnaný skrze práci.

Dr. m., jsou lidé, kteří se rádi práci vyhnou, kteří nevidí v práci žádné požehnání. Ale z těch nebyl náš p. farář jubilant. Ten byl muž práce, který nikdy neměl práce dost, a který byl tím šťastnější, čím víc práce se na něj hromadilo. A skutečně, jeho kněžský život byl prací požehnán, snad až příliš mnoho po-

žehnán. Jeho první kněžská kaplanská léta byla samá obětavá práce ve škole, u nemocných a umírajících. Byla to sice práce obtížná, ale byla přece ušetřena přílišných starostí. Zato však později, když se náš jubilant stal samostatným farářem, bývalo starosti víc než dost. Byla tu starost o celou farní osadu, byla tu odpovědnost za všecky, byla tu povinnost po kněžsku sloužit všem. A náš důst. pan jubilant pracoval neúnavně, tu na kazatelně, ve zpovědnici, u oltáře, v úřadovně, v našich spolcích mužských i ženských (mohou se vyjmenovat!). Byl jejich představeným, po případě předsedou. Náš důst. pan jubilant nebyl však jenom mnoho zaměstnaným, ale také příkladným pracovníkem. A kdože je takovým příkladným pracovníkem? Jistě ne ten, kdo na sebe vezme jen příjemnou část z práce, na př. chce spolek jen representovat, ale všecko, co je obtížné a nepříjemné, ponechává jiným. Jistě příkladným pracovníkem není také ten, kdo si každému a při každé příležitosti stěžuje na mnoho práce, také ne ten, kdo svou práci vykonává jako z donucení a jen nerad. Ale ten je příkladným pracovníkem, kdo si i při nejhorší a nejnepříjemnější práci zachová veselou mysl a potřebný humor, a který si nikdy nenaříká, že je prací přetížen, ale lituje, že člověk má jen dvě ruce a den že má tak málo hodin. To je, dr. m., příkladný pracovník a náš jubilant takovým byl. —

Ale jeho kněžská činnost byla dále požehnaná

2. dobrým výsledkem a zdarem.

Dr. m., vidí-li rozsevač, že zrno, které zasel, vzešlo v krásná zelená stébla, raduje se z toho proto, že je to výsledek jeho práce. A když pak o žních sváží snopy plné zlatého obilí do své stodoly, raduje se z toho opětně, nebo ta sklizeň je také výsledkem jeho práce a přičinění. Ovšem, je k tomu třeba i božího požehnání, nebo bez božího požehnání je marno lidské přičinění. Písmo sv. praví: »Nebude-li Hospodin stavět dům, marně stavějí stavitelé, kteří pracují v něm.«

Se stejnou radostí a uspokojením a vnitřním zadostučiněním, s jakým se rozhlíží rolník po úrodných nivách, může dnes i náš kněz jubilant patřit na svou životní práci, na své životní dílo a na svou životní dráhu. Na jeho životní cestě stojí mezníky, krásné výsledky jeho kněžské činnosti.

Nemohu zamlčet, ač vím, že se tomu známá skromnost našeho jubilanta bude vzpírat, že když Jeho Excelence náš vrchní pastýř nedávno visitoval zdejší farní osadu, vzdal zdejší osadě jen svrchovanou pochvalu. My všichni víme, že o toto lichotivé uznání má největší zásluhu náš milý farář jubilant. Zadarmo jej Jeho Excelence jistě nejmenoval ... (titul hodnosti), zadarmo také se mu jistě nedostalo papežského jmenování monsignorem.

A jestliže jed zdejších rozkladných živlů poměrně málo, anebo nic nenakazil zdejší dělnické vrstvy, pak za to musíme jen poděkovat našemu milému jubilantu a jeho neúnavné osvětové činnosti v dělnickém spolku, který sám založil. A jestliže se právem pyšníme zdejší mládeží, a to obojího pohlaví, a jestliže zdejší mládež vyniká společenským duchem, svorností, přesností a kázní, jestliže zdejší dívky jako pomocnice v domácnosti, jako dětské opatrovnice jsou všude chváleny a pro svou pracovitost a spořádanost všude hledány, pak za to děkujeme po rodičích jistě z největší části tichému, ale vytrvalému působení našeho pana jubilanta ve Svazu zdejších jinochů a dívek. — Proto jsem přesvědčen, že tento život našeho jubilanta, tak bohatý na práci a požehnaný výsledkem, bude jistě odměněn

3. p o d l e z á s l u h y i n a v ě č n o s t i. O tom se ovšem ještě dnes na vlastní oči nemůžeme přesvědčit. Jsem však přesvědčen, že první den na věčnosti u našeho jubilanta ukáže, jakou korunu kněz na věčnosti dostane za svá vždycky nejlepším úmyslem posvěcená předsevzetí. — Praví-li Písmo o těch, kteří jiné ve víře poučovali a k životu podle víry vedli, že na věčnosti budou zářiti jako hvězdy na věky věkův (in perpetuas aeternitates), jakou teprve

odměnu tam sklidí náš jubilant za 50letou katechesi, za 50leté vyučování při první sv. zpovědi, za 50letou přípravu k prvnímu sv. přijímání, za 50letou práci na kazatelně a ve zpovědnici.

In perpetuas aeternitates — na věky věkův. To je víc než papírová nesmrtelnost, kterou propůjčuje nějaká novinová lokálka nebo nekrolog, to je víc než pozemská nesmrtelnost, kterou zajišťuje podobizna, nebo pomník nebo poprsí nebo pamětní deska s nápisem, to je věčná, nade všecko slavná nesmrtelnost bez konce. — A tato slavná nesmrtelnost v nebesích bude najisto odměnou našeho milého jubilanta za všecky jeho ušlechtilé skutky, kteréž všecky tam nahoře jsou zaznamenány zlatým písmem do knihy života věčného.

Vzácný pane jubilante! Pro to všecko, co jsem teď pověděl, radujeme se z dnešního dne, který není jen pro vás dnem čestným a radostným, nýbrž i pro nás. Těší nás, že se nám dostala příležitost, třeba jen ve skrovné míře, abychom veřejně mohli ocenit vaše požehnané působení a vzdáti vám za ně zaslouženou čest. Těší nás, že s tímto uznáním můžeme spojit i náš upřímný dík, nebo ve zdejší osadě je vám všecko díkem zavázáno. Jsou vám povinni díkem rodiče, nebo jste byl jejich dětem svědomitým učitelem a vychovatelem, díkem jsou vám povinny i děti, které vám za čestný dar dávají slib, že vám svou pílí a poslušností budou dělat víc a víc radost. Díky vám vzdává všechen náš lid za krásný kněžský příklad, který jste nám všem jak v kostele, tak i ve veřejnosti dával svou horlivostí pro duše, svou zbožností, svou mírností a laskavostí, svou dobrotou k chudým a trpícím.

Veledůstojný pane jubilante, vy znáte vážnost, jakou k vám mají staří i mladí, vy cítíte, s jakou láskou na vás všichni visíme. Proto jste také přesvědčen, že naše díky jdou ze srdce a jsou míněny upřímně. Za všecko, co jste pro nás vykonal: »Zaplať vám Bůh!« Amen. —

II.

O kněžské sekundici.

Dobrý boj jsem bojoval, běh života jsem dokonal, víru jsem zachoval, proto je mi složena koruna spravedlnosti. (2. Tim. 4, 7.)

Dr. m., ptám se, proč se dnes oděl náš chrám ve slavnostní roucho, proč zněly dnes tak slavnostně zvony s naší kostelní věže? A proč jejich pozvání tak ráda poslechla téměř celá zdejší osada a proč skoro všichni od mladého až do starého přispěchali sem v naši svatyni?

Dr. m., to všecko, všecka ta čest, sláva a radost dnešního dne patří kmetu knězi, kterého vidíte mezi sebou tu u božího oltáře a kterého všichni dobře znáte. To všecko patří tomuto vašemu ctihodnému knězi, kterému se dostalo od Pána Boha té řídké milosti, že dnes dokončil 50. rok svého kněžství a slaví svou sekundici, říkáme svou zlatou mši sv.

Před 50 lety byl to muž v mladistvé síle, který tenkrát v svém rodišti vystupoval vzhůru po stupních oltářních, aby slavil svou první mši sv., svou primici. Dnes je to kmet, který nese na svých ramenou tíži 75 let, který se chystá zanedlouho přinést Hospodinu obět díků za všechno, co za těch 50 kněžských let přijal z jeho ruky.

Dr. m., před 50 lety měl náš vldp. jubilant svou primici, dnes slaví svou sekundici. Přidržím se těchto slov k oslavě dnešního jubilea, vylíčím vám dva dni ze života našeho jubilanta, vylíčím ráno a večer jeho životní kněžské dráhy.

Předmětem mé dnešní oslavné promluvy k vám bude

1. den jeho primice,
2. den jeho sekundice.

I. Den primice. Kněžská primice, jaký je to krásný, svatý a památný den v kněžském životě. Pozorujte se mnou na okamžik novosvěceného kněze, když se k ní chystá, a uvědomte si, že to také

všecko prožil a konal náš p. jubilant. Vizte, jak ten novosvěcený kněz pospíchá po svém vysvěcení z biskupského města na křídlech radosti do svého domova, do středu své rodiny. Už vidí rodné lány, které k jeho hlavě přivolávají vzpomínky na uplynulá mladá léta. Už vidí svůj rodný dům i svůj kostel. Už ho pod otcovskou střechou vítají jeho rodiče. Pokročili již hodně ve věku a pláčí radostí, že mohou v svém synu pozdravit kněze Kristova. Bratři i sestry, přátelé a známí se kupí kolem něho a vítají ho srdečně.

Ale při veškeré pozornosti, při všech důkazech lásky a úcty nezapomíná novosvěcenec na chvíli, na okamžik, který měl již od mladosti stále před sebou, který byl od dětství cílem jeho přání a touhy, pro který celá léta pracně studoval, pro který se zapíral a mnohé pokušení musil překonat, na ten okamžik, na tu chvíli nezapomíná. A ta chvíle je tu, ten okamžik přišel. Je to hodina jeho dnešní první mše sv., je to jeho primice. Teprve dnes o své primici vystupuje v kněžském rouchu k oltáři, aby po prvé přinesl nebeskému Otci v obět jeho jednorozeného Syna, v obět smíření a díků. Vystupuje k oltáři Páně, aby obětoval sama sebe, své srdce, své myšlení, svou vůli a svůj život pro službu boží, aby sloužil Bohu a k spáse lidských duší.

Dr. m., kdo popíše krásu a požehnání této hodiny, kdy čisté tělo Páně spočívá v posvěcených rukou mladého kněze, kdy jej obletují andělé nebeští a kdy se věřící lid pokorně Pánu klaní. Kdo tu může vylíčit, co se v té chvíli děje v srdci kněze primicianta. Jeho srdce je plné svatých myšlenek a zbožných úmyslů, plno nadšení pro svatou věc boží, kterou mu Bůh svěřil. Vidí v duchu celou tu rozlehlou vinici Páně, na níž má pracovat, vidí věřící, kteří mu přinášejí vstříc všecku svou důvěru, patří na zástupy nevinných dětí, které povede k Bohu. Ale vidí také před sebou i hříšníky, které má smířit s Bohem, vidí všecky ty, kteří jsou na bludných cestách a které má přivést zas na pravou cestu. Vidí zarmoucené, které má těšit, slabé, které má posílit, nemocné a

umírající, kterým má polehčit. To všecko vidí novosvěcený kněz před sebou, a proto skládá v ruce živého Boha, který tu před ním spočívá na oltáři, slavnostní slib, že všem bude všechno, že bude hledat, co se ztratilo, že bude léčit, co je nemocné, a přímit, co je křivé. Do rukou Beránka božího skládá svou budoucnost, svůj úřad, svá rozhodnutí, své starosti a práce, svůj celý život a všechny duše, kterým chce být otcem, učitelem, pastýřem a milosrdným Samaritánem. —

II. Dr. m., takový je první den v životě kněze jubilanta, to je ráno jeho kněžského díla. Tak to také bylo u našeho jubilanta. A od tohoto dne, kdy toto kněžské dílo začalo, od tohoto prvního kněžského rána, uplynulo u našeho jubilanta mnoho a mnoho let. Často jej, pravda, přemáhala kněžská práce, ale nepřemohla ani nevyčerpala. Poledne jeho života už dávno minulo a Bůh mu popřál tichý pozdní večer. Bůh ho sílil a zachoval a popřál mu, že b ř í m ě d n e i h o r k a m o h l v k n ě ž s k é m s t a v u p o 50 l e t n é s t. Je to veliká milost boží, jen málo kněží se jí dočká. Náš jubilant se toho dočkal. A jako za rána, na začátku svého kněžského díla, v den své primice, se odevzdal Bohu s duší i tělem, tak dnes navečer své kněžské dráhy, v den své sekundice, chce Pánu Bohu poděkovat za všechno, co mu na těle a na duši dobrého prokázal.

Ale to všecko, co bylo, co se stalo, co zažil, chce ještě jednou přehlédnout, na to všecko chce ještě popatřit. Náš jubilant to cítí sám, že dlouho žil a že se už připozdilo. Ze všech těch, kteří byli kdysi kolem něho při jeho primici, vidí jich jen málo kolem sebe, ba, snad už nikoho z nich. Jeho rodiče jsou už dávno pod drnem, z jeho bratří a sester taktéž už nikdo nežije, z jeho spolubratří kněží, kteří s ním tenkrát před 50 lety dnes byli vysvěceni, už také většina ho předešla.

A kolem něho vyrostlo zcela jiné pokolení. Mnohé z nich křtil, učil, vychovával jejich děti, žehnal jejich

sňatkům, oni jsou ovocem jeho starostí, jeho prací, jeho obětí a jeho lásky.

To všecko je dnes za ním. Dnes vzpomíná na všecky ty křesťanské osady, které Bůh svěřil jeho správě a péči, vzpomíná si na všecky starosti, které mu připravily zbožné duše, na lásku, kterou mu prokázaly, na poslušnost a dobrou vůli, kterou mu ukazovaly, na jejich vděčnost, s kterou se mu odměňovaly za jeho snahy.

Ale také si vzpomíná na mnohou trpkou hodinu, na hořký kalich zklamání a nevděku, který musil vypít, na chvíle těžkých zkoušek, kdy už klesal na mysli, kdy jeho duše byla úplně bez útěchy a byla smutná až k smrti.

Ale i to všechno uplynulo, i to všechno je dnes pryč. A jako v den primice, tak i v dnešní den sekundice vidíme kolem našeho jubilanta zelený věnec cti a uznání. — S dychtivostí očekávali zdejší farníci dnešní den, s plesem a svátečně odění se tu shromáždili a mezi sebou v prostředku umístili své nevinné děti. Farní kostel se vyzdobil a hlahol zvonů slavnostně vítal svého faráře, našeho milého jubilanta k zlaté jeho mši sv. — A dnes jako před 50 lety mezi veškerou tou oslavou, která se mu prokazuje, je zas celé jeho srdce u Boha, který i dnes jako před 50 lety na jeho kněžské slovo sestoupí na oltář, aby našemu jubilantu požehnal. A jako před 50 lety složil náš jubilant do rukou božích všecku svou kněžskou budoucnost, tak skládá dnes do nich všecku svou kněžskou minulost.

S upřímnou vděčností obrací se dnes jeho duše k Bohu a volá: »Bonum certamen certavi — dobrý boj jsem bojoval, věrnost Pánu jsem zachoval. Pán byl ochránce můj a pomáhal mi.«

A nyní jen zbývá ještě jedno. Jeho 50 let ho upomíná na to, co nastává a co přijde. Náš jubilant upírá své oči na blízkou věčnost a praví: »Den mého rozloučení a mého odchodu je blízký, cursum consumavi, má životní dráha je u konce, naposledy čekám korunu spravedlnosti.« A Bůh mu jistě tuto korunu

složí na hlavu, až se přiblíží večer jeho života, až svého poctivého dělníka odvolá a mu řekne: »Tys byl mým služebníkem dobrým a věrným, proto vejdi v radost Pána svého.«

Dr. m., vylíčil jsem vám několika rysy obraz života kněze jubilanta od začátku až do konce jeho životní dráhy. V těchto rysech jste, vzácný pane jubilante, jistě také poznal sama sebe.

Padesát let trvala vaše kněžská práce. A přes to stojíte před námi nezlomen a ještě pln životní síly. Jaká to milost od Boha. Po 50 let jste přebýval v domě Hospodinově, po 50 let jste náležel k nejdůvěrnějším přátelům Páně, nebo jste s ním jedl s jednoho stolu. Jaká to čest pro vás! Padesát let pracoval jste na vinici Páně a snášel jste na ní zimu a horko. Jaká to zásluha! Ano, dlouhá to byla a těžká práce, ale také plná zásluh.

Co máte zásluh z nesmrtelných duší, pro něž jste pracoval a se modlil a obětoval, pro něž jste bojoval, trpěl, a které jste zachránil. — Ty všecky budou na věčnosti vaší odměnou, vaší radostí a vaší blažeností.

Končím! Dříve však, než opustím tuto kazatelnu, nemohu jinak a musím vám, vzácný náš p. jubilante, k tomu dnešnímu slavnostnímu dnu co nejsrdečněji blahopřát. Bůh vám žehnej a dlouho vás ještě zachovej. A až přistoupíte za chvíli k oltáři Páně a za sebe se pomodlíte, modlete se také za nás kněze, aby nás Bůh sílil a chránil nás tak jako vás. Vzpomeňte si na ty, kteří kdysi byli a kteří dnes jsou svěřeni vaší péči. Vzpomeňte si na zlé, aby se stali dobrými, a dobří aby se stali ještě lepšími. Vím, že netřeba vás k tomu vyzývat, že se pomodlíte za své zemřelé rodiče, sourozence, přátele a dobrodince, za živé i za mrtvé, aby živé tu na světě sílila milost boží, a mrtví aby co nejdříve vešli v slávu věčnou. —

Nesmím pak opominout, abych nepoděkoval. Proto děkuji všem důstojným spolubratřím kněžím, že se k dnešní slavnosti tak četně dostavili a dali tak vám věřícím krásný příklad bratrské jednoty a lásky. Děkuji z celého srdce všem zdejším osadníkům za je-

jich příchylnost a oddanost k jejich knězi jubilantu a k nám všem katolickým kněžím. Prosím vás, abyste té oddanosti zůstali vždycky věrni, abyste byli jedno srdce a jedna mysl se svými kněžími, aby se vždycky o vás a o vašich kněžích mohlo říci: Hle, jak se vzájemně milují. Amen.

III.

Dík jubilantův při kněžské sekundici, zlaté mši sv.

Dr. m., málokterému knězi bývá dopřáno té milosti, aby mohl slavit padesáté výročí svého vysvěcení na kněze, aby mohl slavit své zlaté kněžské jubileum. Mně tu milost Pán Bůh dopřál. Před 50 roky to bylo, kdy v ..... mne vysvětili na kněze. Bylo to právě na dnešní den. A dnes je tomu již 50 let. Bože, jak ten čas minul, zdá se mi, jako by to byl jediný dlouhý den!

Málo kněží, jak jsem řekl, se dočká své zlaté mše sv. Proto musím být za to vděčný a poděkovat. Nejdřív za to děkuji Trojjedinému Bohu, že mne do této chvíle zachoval, zdraví popřál a sílil v mém někdy opravdu těžkém a obětovném povolání. Děkuji svaté Panně Marii a sv. Josefu, svému patronu, a sv. andělu Strážci za jejich ochranu a přímluvu. Vděčně vzpomínám svých rodičů, kteří mi mé kněžské povolání umožnili.

Děkuji vám všem, kteří jste tuto pro mne památnou chvíli uctili svou laskavou přítomností a pozorností. Nejprve děkuji důst. duch. správě zdejší, všem svým milým pánům kolegům v povolání, všem svým milým bývalým žákům, kteří svou účastí dnešní oslavu tolik zvýšili. »Zaplať Pán Bůh!« panu řediteli kůru a všem pp. zpěvákům a zpěvačkám, kteří svým zpěvem dnešní památnou chvíli tak utěšeně oslavili.

Děkuji vám, družičky, za vaše srdečné přání a vám, kteří jste mi podali tento vzácný věnec a nádhernou kytici.

Děkuji vám všem, milí osadníci zdejší, že jste na

mne nezapomněli a že jste se za mne o dnešní mši sv. přišli pomodlit. Také jsem se modlil za vás, za vaše rodiny, za vaše zemřelé, za naši církev a naši vlast, aby nás Pán Bůh ode všeho zlého chránil a opatroval.

A jestliže jsem snad někdy nejednal tak, jak jsem měl, promiňte mi to a pamatujte na slabost a křehkost lidskou. — A naposledy s nejupřímnějšími díky za všecko a srdečným »Zaplať Pán Bůh« vás všecky prosím slovy sv. Jakuba: »Oremus pro invicem, ut salvemini«, modleme se za sebe navzájem, abychom byli spaseni a všichni se sešli u věčného jubilea v nebesích. Amen.

NA VÝROČNÍ DEN PAPEŽSKÉ KORUNOVACE PIA XI.

I.

Význam té slavnosti.

Skála pak byl Kristus. (1. Kor. 10, 4.)

Dr. m., bylo to 12. února r. 1922, kdy nynější papež Pius XI. byl slavným způsobem v kapli Sixtinské v Římě korunován. — Dnes slavíme této korunovace výroční památku. Rád bych vám k této oslavě několik slov promluvil. Chci ve vás posílit a upevnit víru v primát Petrův a v papežství vůbec a pak několika vděčnými slovy vzpomenout samotného papeže Pia XI.

I. Dr. m., účelem dnešní oslavy má být, abyste se posílili a utvrdili ve víře v primát Petrův a v papežství vůbec.

Dr. m., co je to primát? Primát je od latinského slova primus, první, a znamená tolik jako: Kristus určil sv. apoštolu Petrovi mezi 12 apoštoly první místo, ustanovil ho za prvního a nejvyššího z nich. Ustanovil ho nejvyšší viditelnou hlavou své církve, svěřil mu, jak říkáme, ve své církvi primát nejvyšší cti a pravomoci. To je, dr. m., článek víry naší katolické církve. — A že je ten článek víry správný, přesvědčím vás.

1. Když po prvé stál Petr před Pánem, čteme v Písmě sv.: Intuitus eum. Pán pohleděl na něj a pravil k němu: »Ty jsi Šimon, syn Jonášův, ale od nynějška budeš slouti Petr, t. j. skála.« (Jan 1, 42.) Ale vševědoucí Syn boží nepohleděl jen tak povrchně na Petra. To slovo chce říci víc. Pán pohleděl na Petra, pohleděl do jeho nitra a prohlédl je. Tak jako řezbář nebo sochař vidí v dřevě nebo v kusu mramoru už obraz, který chce z něho vyřezat nebo vytesat, tak vševědoucí Kristus viděl už v oné hodině v prostém rybáři Petrovi prvního papeže, skálu, na které chtěl vystavět svou církev. Ba, viděl v něm ještě víc! Viděl

v něm již celou dlouhou řadu, řetěz jeho nástupců od Petra až k Piovi XI., ano až k Petrovi II., jak se má jmenovat poslední papež. Proto také jen tomuto apoštolu, když ho povolával k jeho úřadu, změnil jeho jméno Šimon v Petr — skála, aby mu to jméno stále připomínalo, že má býti skalou jeho církve. Na tu památku až dosud si dávají papežové nové jméno.

2. A od té chvíle uplynula 2 léta. A opět tu proti sobě stojí tváří v tvář Pán a Petr. Bylo to u Caesaree Filipovy. A tu Pán k Petrovi praví druhé památné slovo: »Blahoslavený jsi, Šimone, synu Jonášův. Pravím tobě: Ty jsi Petr, t. j. skála, a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné ji nepřemohou. A tobě dám klíče království nebeského. Všecko, co svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi. Všecko, co rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.« (Mat. 16, 17.)

Těmi slovy ustanovuje Pán Šimona Petra za základ své církve, kteréhož nepřemohou ani pekelné moci, činí ho nejvyšším správcem, nejvyšší hlavou své církve, dává mu moc klíčů a tím mu dává neomezenou moc svazovací a rozvazovací, dávat zákony nebo je zrušovat, hříchy odpouštět anebo zadržovat.

3. A pak po třetí stojí proti sobě tváří v tvář Pán a Petr. Bylo to na Zelený čtvrtek v Sionském večeřadle. Pán tu zas Petra vyznamenává a praví k němu: »Šimone, Šimone, satan žádal, aby vás mohl tříbit (přesít) jako pšenici, ale já jsem prosil za tebe, aby nezhynula víra tvá, abys, až se obrátíš, potvrzoval bratří svých.« (Luk. 22, 30.)

Kristus se tu modlí za Petra a jen za Petra, aby ve věcech víry nemohl pochybit, aby byl n e o m y l n ý. Svěřuje mu nejvyšší neomylný učitelský úřad v církvi.

4. A po čtvrté stojí si Petr a Pán proti sobě tváří v tvář! Je to po zmrtvýchvstání Páně u jezera Genezaretského. Petr se už obrátil a kál se ze svého zapření. Tu praví k němu Pán: »Pasiž beránky mé, pasiž ovce mé.« Těmi slovy svěřuje Kristus Petrovi nejvyšší pastýřský úřad v své církvi, má spravovat a řídit

věřící i představené. To byla, dr. m., první korunovační slavnost prvního papeže skrze samého Krista, zakladatele církve. A nyní řekněte sami, zdaliž Kristus neustanovil Petra za prvního z apoštolů, zdaliž ho neučinil nejvyšší viditelnou hlavou církve a zdaliž mu nesvěřil v ní svůj primát nejvyšší cti a pravomoci? Musíte sami odpovědět: »Ano, svěřil, neboť Písmo sv. o tom svědčí slovy nad slunce jasnějšími.«

5. Apoštolové byli si také toho vědomi, oni uznávali sv. Petra za nejvyšší hlavu, kterou jim dal Kristus. Celý křesťanský starověk viděl v římském biskupu nejen nástupce sv. Petra v jeho biskupském úřadě, nýbrž i v jeho primátu a uznával ho za papeže a hlavu celé církve. A tak také i my děti 20. století vidíme, věříme a ctíme i ještě dnes a právě dnes ve výroční korunovační den v Piovi XI. 261. nástupce sv. Petra. On je, jak křesťanský starověk pravil, dědicem stolice Petrovy. Tato původní Petrova stolice, jeho katedra, je doposud zachována. Můžete ji až dosud vidět nad hlavním oltářem u Sv. Petra. Vznáší se tam vysoko a drží ji čtyři církevní učitelové.

Dřív na ni při korunovaci sedávali papežové. Zlatý trůn císaře Augusta a slonový trůn císaře Nerona už dávno zmizely jako i jejich říše. Ale dřevěná učitelská stolice Petrova je tu ještě, a také je tu na světě ještě jeho království, nebo je to království Kristovo — království boží.

Dr. m. katolíci, nechť vás toto vědomí a toto faktum posílí znova ve víře v primát Petrův a v papežství. A ještě jedno přání mám v tento výroční památný den. A to je, aby i ve vás dnešní výroční slavnost

II. posílila úctu, lásku a vděčnost k tomu, na jehož hlavě spočívá dnes papežská koruna, a to je náš nynější slavně panující papež Pius XI. Úctou, láskou a vděčností jsme mu povinni jako katolíci, jako ovečky jeho stáda a jako dítky církve. Dr. m., slovo papež znamená tolik jako »papa«, tolik jako otec. Sami mu říkáme »sv. Otče«. A on je opravdu otcem pro své děti, který pro ně bdí, stará se, modlí se a trpí, pro ně žije a umírá. Proto, dr. m.,

modleme se za našeho sv. Otce Pia XI. Modleme se zvláště za něho dnes v den výročí jeho papežské korunovace a nejenom dnes, nýbrž po všecky budoucí dny.

Ale nejenom jako katolíci, jako dítky církve jsme povinni láskou a vděčností k sv. Otci Piu XI., ale jsme k tomu také povinni zvlášť jako čeští katolíci. Kdykoliv může, ukáže naší republice Pius XI. svou přízeň. Tak o tom svědčí nejnovější jeho čin. Je to provedení nového ohraničení československých diecésí podle našich státních hranic. Je to čin, za nějž nestačíme sv. Otci Piu XI. být ani dostatečně vděčni. Je to dál modus vivendi, úmluva o úpravě církevních poměrů v našem státu. Pius XI. ukázal v této úmluvě do krajnosti svou ochotu k nám.

K našim bohoslovcům, studujícím v Římě bohosloví, ukazuje se stále jako opravdový, ba nejlepší jejich otec. Bylo pro ně potřeba nového ústavu. A papež dal hned zakoupit vhodný pozemek, vyhotovit plány a zahájit stavbu. Sám pak věnoval na stavbu nové budovy jeden milion lir. Ústav byl dne 23. dubna 1929 dostavěn a ke cti našeho národního patrona svatého Jana Nepomuckého nazván Nepomucenum. A sv. Otec rozhodl, že kolej ta má být nejenom pro českou zemi, nýbrž i pro všecky bohoslovce z celé Československé republiky, kteří v Římě studují. I Pius XI. jako jeho předchůdci věnuje petrský halíř u nás sebraný Nepomucenu a vrací nám jej tak zpět. A jak štědře je otevřena jeho ruka i pro naše chudé, strádající a nezaměstnané, o tom by nám mohla naše papežská nunciatura složit důkladné účty.

Dílu bl. Anežky Přemyslovny, které se stará o to, aby periferie velkých měst průmyslových, zejména pak Prahy, nebyly bez duchovní správy, nebyly bez domu božího, posílá často značné dary. I strádající churavé české kněžstvo má v něm prostřednictvím nunciovým štědrého příznivce.

Může-li sv. Otec a jsou-li naše přání oprávněná, vždycky můžeme počítat s nejkrajnější jeho blahovůlí.

Dr. m., to, co jsem řekl, snad stačí, abychom my čeští katolíci měli nynějšího papeže Pia XI. v úctě, lásce a vděčnosti. — Vím proto, že až se za něj budu modlit k Pánu Bohu a zvolám: »Pane, zachovej ho a učiň ho blaženým tu na zemi«, že rádi i vy se mnou zvoláte: »Tě prosíme, uslyš nás!« Vím, že při dnešní mši sv., ve výroční den jeho korunovace, se pomodlíte se mnou, aby Bůh, až mu jednou sejme korunu papežskou s jeho hlavy, která mu dost často byla korunou trnovou, ho za to korunoval korunou věčné slávy. Amen.

II.

Papežský znak Pia XI.

»Raptim transeo — letmo mizim.«
(Papežské heslo.)

Dr. m. Památné dni z otcova života se slavívají v rodinách slavnostním způsobem. A my katolíci bychom měli nechat nejslavnější den v životě nás všech společného otce, svatého Otce, bez povšimnutí? Výroční den jeho korunovace bychom neměli oslavit? Ne, dr. m., my tak neučiníme, my si vděčně vzpomeneme dnešního dne, na který připadá výroční ta památka. Právě dnes 12. února 1922 to bylo, kdy nynějšího papeže Pia XI. v Sixtinské kapli ve Vatikáně slavnostně za papeže korunovali, aby se stal 261. nástupcem sv. Petra. Vsadili mu na hlavu papežskou trojkorunu, t i a r u, nejctihodnější korunu na světě, ale také nejobtížnější, vpravdě korunu trnovou, která připomíná trnovou korunu Spasitelovu.

Ti, kteří nosí korunu, mají také svůj znak, svůj, jak říkáme, erb. I papež Pius XI. zvolil si svůj znak, svůj erb. A tomuto jeho erbu, jeho znaku, chci věnovat dnešní oslavnou promluvu. Slyšte proto několik slov o z n a k u, o e r b u p a p e ž e P i a X I.

I. Horní pole papežského znaku Pia XI. ukazuje nám černého orla, v dolním poli je dolů obrácený trojúhelník, ve kterém jsou tři stejné černé koule. V erbu samotném čteme dvě slova: R a p t i m t r a n s e o — l e t m o m i z í m.

1. Všimněme si, dr. m., napřed obrazů ve znaku! Vidíme tam nahoře vysoko letícího orla s rozpjatými křídly. Znamená to výškový let. Snad to také připomíná, že náš sv. Otec vášnivě rád cestoval po horách, byl známý horolezec. Sám rád na to podnes vzpomíná a rád o tom mluví.

Orel v papežském znaku má však ještě jiný význam, mnohem hlubší a krásnější. Připomíná výškový let až nahoru ke slunci, až k nedostižnému světlu trojjediného Boha.

Tohoto trojjediného Boha značí v papežově erbu trojúhelník. Trojúhelník totiž užívá se často za symbol, za obraz Nejsvětější Trojice, za symbol jednoho Boha ve třech osobách. Rovněž tři koule uvnitř trojúhelníku značí tři božské osoby v jediném Bohu.

2. Tak, dr. m., papež Pius XI. vyznává obrazy svého erbu, že nejdůležitějším programem jeho papežské vlády a činnosti bude naplnění chvalozpěvu: »Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto — sláva Otci, Synu i Duchu sv.« Papež tak ukazuje, že bude jeho zásadou: Deo servire regnare est — bude kralovat tím, že bude Bohu sloužit. To je ten výškový let k slunečnímu světlu, krále králů, k trojjedinému Bohu. Sloužit trojjedinému Bohu, to je papežova vůdčí hvězda. Pius XI. to sám dosvědčuje tím, že se nejraději jmenuje: S e r v u s s e r v o r u m D e i, služebník služebníků božích.

Proto mu na ničem tolik nesejde jako na tom, aby viděl celý svět, všecko lidstvo spojeno ve víře a ve službě trojjediného Boha. S bolestí však pozoruje, že křesťané nejsou sjednoceni, ale rozděleni. A tu po ničem tolik netouží, než aby rozdělení křesťané byli jedno, aby se splnilo toužebné slovo Spasitelovo: »U t o m n e s u n u m s i n t, aby všichni jedno byli,« aby se uskutečnilo Spasitelovo proroctví: »Bude jeden ovčinec a jeden pastýř.«

Dr. m., Lev XIII. byl veliký sociální papež, Pius X. byl eucharistický papež, Benedikt XV. byl mírový papež a papež Pius XI. chce býti papežem s j e d n o t i-

t e l e m všech křesťanů. To je ta nejdůležitější známka jeho pontifikátu.

II. A papeže Pia XI. ctí ještě něco! Starodávné proroctví prorokuje o jeho vládě, že bude f i d e s i n t r e p i d a — neohrožená víra. A tu také papež ukazuje. V svých okružních listech neohroženě hlásá celému světu, i všem jinověrcům, že spojení všech církví a všech křesťanů umožní se toliko tím, když se všichni vrátí k jediné pravé církvi, t. j. k církvi římskokatolické. Všude, kde je třeba se víry nebo katolíků nebo církve zastat, papež nebojácně pozvedá svůj hlas. Tak to učinil proti bolševickému Rusku, tak se zastal pronásledovaných katolíků v Mexiku, ve Španělsku a nyní i v Německu. Pius XI. je opravdu f i d e s i n t r e p i d a, n e o h r o ž e n á v í r a. Nezná bázně před lidmi, v jeho znaku stojí trojúhelník se třemi koulemi, on zná jen: »Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto — sláva Otci i Synu i Duchu sv.«

Dr. m., jistě, že je to výškový let, let orlí k trojjedinému Bohu do nebes.

III. Řekl jsem, že náš sv. Otec při svém výškovém letu pohlíží vzhůru k slunci, k slávě a cti boží, ale on se své výše dívá se také dolů na svět — na »G l o r i a m m u n d i — na světskou slávu.« A jak se na ni dívá, povím vám.

Na jeho papežském znaku kromě obrazů čtete také slova: »R a p t i m t r a n s e o — l e t m o m i z í m!«

Když v den korunovace nesli nového papeže Pia XI. v slavném průvodu do korunovační kaple staroslavné Sixtiny, tu se průvod po třikrát zastavil. Při každé pak zastávce zapálil před papežem kardinál hrst koudele a když koudel rychle dohořela a zbyla z ní hromádka popela, pak kardinál zvolal: »Sancte Pater, sic transit gloria mundi, sv. Otče, tak pomíjí, tak mizí sláva světa!« Tak pomine i koruna, kterou ti dnes vstavíme na hlavu, tak pomine i tato dnešní korunovační slavnost! Konec bude tiáře, tvé koruně, nezbude z tebe nic, než hromádka prachu, ale za to tvá duše bude se odpovídat před Bohem. Mnohos dostal, mnoho od tebe bude požádáno.

Dr. m., toho všeho je si také vědom náš nynější papež Pius XI. Ví, že i jeho koruna i jeho sláva pomíjí, a to letem, jako ten orel na jeho erbu spěšně letí v dálku a jako ty tři koule rychle se kolejí dál. Proto také napsal na svůj znak krátká, ale výstižná slova: »Raptim transeo — letmo mizím.«

Ví dobře sám, že kdyby se i dočkal let Petrových a byl papežem sebe déle, že i pro něho platí: »Raptim transeo — letmo mizím. Přijde konec — a snad dřív, než se naději.« — A protože ví, že ho pak čeká odpovědnost před Bohem, proto jeho fides je intrepida, jeho víra je neohrožená.

Proto se nestrachuje před světem, nestrachuje se před mocnými tohoto světa ani se nebojí svých protivníků a nepřátel, neboť i z nich nezůstane na konec nic, než hromádka prachu. Sám pak nemá tužby vřelejší, než aby jeho duše vzlétla orlím letem do výšin nebeských před trůn boží — a proto učinil úkolem svého života »Gloria Patri« — pracovat k slávě trojjediného Boha, »Deo servire«, Bohu sloužit a tak kralovat. —

Dr. m., zvolme si i my dnes znak papeže Pia XI. za svůj znak. Zapišme si hluboko do srdce jeho vážné napomenutí: »Raptim transeo, letmo mizím, pomíjím.« Nevěsme své srdce na »Gloriam mundi«, na slávu světskou a na světskou rozkoš. Sv. Jan, apoštol, náš evangelista s orlem, k nám volá: »Nemilujte světa ani těch věcí, které na světě jsou, nebo svět pomíjí i žádost jeho, ale ti, kteří činí vůli boží, zůstávají na věky.« (Jan 2, 17.)

Proto, dr. m., plňme vůli boží, buďme služebníky trojjediného Boha a mějme za životní heslo: Sláva Bohu Otci i Synu i Duchu sv. —

Za našeho pak sv. Otce Pia XI. se dnes, ve výroční den jeho korunovace, všichni upřímně pomodleme k trojjedinému Bohu, aby letmo nezmizel, ale aby nám ho Bůh dlouho a dlouho zachoval a žehnal programu jeho činnosti, která chce sjednotit všecky křesťany. V papežské naší hymně poprosťe Boha nadšeně: »Bože, Pia XI. žehnej nám a zachovej!« Amen. —

ŘEČI PŘI KNĚŽSKÝCH POHŘBECH.

I.

Nad rakví mladého kněze.

Hle, přijdu brzy — a odplata má se mnou je. (Zj. sv. J. 22, 12.)

Dr. m., z našeho středu odvolal Pán tyto dni svého věrného dělníka na vinici Páně, který opravdu trpělivě a obětavě nesl břímě dne i horka. Je to náš velebný pán, kaplan J. K. Byl teprve před málo lety vysvěcen a jeho duchovní vrchnost poslala ho k vám, aby u vás pomáhal vašemu duchovnímu správci. Nepomáhal dlouho. Za několik okamžiků najde i on na zdejším svatém poli, kam sám mnohé doprovodil, svůj věčný odpočinek. První jeho kněžská stanice byla zároveň i jeho poslední. —

Dr. m., Spasitel kdysi řekl: »Žeň je mnohá, ale dělníků málo. Proste tedy Pána žní, aby poslal dělníky na vinici svou.« (Mat. 9, 37.)

Podle těchto slov Páně je toho vždycky litovat, když svědomitý kněz opustí nadobro svou roli. Tím více pak toho želíme za našich dnů, kdy těch dělníků božích, nás kněží, je opravdu málo a kdy na vinici Páně je práce tolik mnoho.

A váš zesnulý velebný pán náležel opravdu mezi svědomité dělníky boží, proto také tolik želíte jeho smrti a jeho odchodu. Vašeho smutku a vašich slzí si také opravdu zesnulý váš pan kaplan zaslouží.

Vzpomínám jen, jak se staral a pečoval o v a š e m a l i č k é, o v a š e d ě t i. Za větru, deště a nepohody spěchal do přespolních škol, aby tam vašim maličkým lámal chléb života. Školu nevynechal téměř nikdy. A právě tak věnoval svou péči a starost vám, jinoši a dívky! Jak vás upozorňoval na nebezpečí, která vám hrozí ve vašem mladém věku, a všemožně se snažil, aby vás uchránil před hříšným pádem. Váš mladý duchovní věděl, že bude-li mládež, dorost lepší, že i národ bude lepší a mravnější. Proto vás měl stále na mysli. —

A z vás dospělých, dr. m., kdo by neznal jeho ohnivou horlivost, když vám všem kázal s k a z a t e l n ý slovo boží. Při každém kázání zněl jeho hlas jako polnice, která volá k soudu. Vašemu mladému knězi byla pravidlem slova: »Kaž slovo boží, nabízej v čas i nečas, tresci, pros a kárej ve vší trpělivosti a učení.« (2. Tim. 4, 2.)

A ke kazatelně se pojila z p o v ě d n i c e. Když bylo třeba, sedával v ní celé hodiny, aby hříšníky přiváděl k Bohu a kladl jim na srdce apoštolovo slovo: »Smiřte se s Bohem!«

Dr. m., vy sami víte, že v lidském životě je nejdůležitější chvíle, kdy se křesťan loučí s tímto světem, aby se na něj už nevrátil. Plní se tu slovo Páně: »Kam strom padne, tam zůstane ležet.« — Proto lůžko nemocných nebo umírajících má svou zvláštní důležitost pro kněze v duchovní správě, nebo tam je konec, tam je hranice veškeré jeho působnosti. Toho si byl také vědom váš pan kaplan. Proto jako věrný služebník Páně vždycky rád spěchával za dne i za noci, ať volán nebo nevolán, k lůžku nemocných a umírajících, aby je potěšil a posílil, aby jejich konec byl šťastný a pokojný.

Ale váš zesnulý mladý kněz nebyl jen pro vás pro všecky, pro zevnější svět, on nezapomínal také na sebe a hleděl, aby se Bohu líbila nejen v a š e d u š e, n ý b r ž i j e h o. Proto hleděl, aby byl upřímně zbožný. Neukazoval svou zbožnost před lidmi. Ale vím, že každý den měl svou adorační hodinu, kterou vykleče l v kostele před svatostánkem, před velebnou svátostí. Tam k nohám Spasitelovým skládal všecky své těžkosti, starosti a všecka svá přání. Tu před svatostánkem se modlil nejen za sebe, nýbrž za všechny vás, milí farníci, a za celou naši církev. —

A protože byl upřímně zbožný, dával vám také, nemohlo to ani jinak být, celým svým životem dobrý příklad. Řídil se slovem apoštolským: »Držím pak své tělo v kázni.« Na kněžském taláru je všecko vidět, ale váš zesnulý velebný pán si zachoval talár čistý a bez poskvrny. —

I když před smrtí delší dobu churavěl a mnoho trpěl, nepozbyl trpělivosti a jedinou útěchu hledal v pokorném sv. přijímání. —

Dr. m., je pravda, že jste mnoho ztratili v tomto mladém, nadějném knězi. To cítíte i vy, proto pro něj tolik želíte a naříkáte. Ale s tím se nespokojte. Přidejte k slzám i skutek. Přičiňte se, abyste se řídili v životě jeho slovy, která vám kázal, a kráčeli po cestách, které vám ukazoval. Tak jeho památku mezi sebou posvětíte a zachováte trvale.

A na konec vás za něco prosím. Váš zesnulý velebný pán denně se za vás modlil a při mši sv. denně na vás pamatoval. Dr. m., kněz tam, kde umírá, nemá pravidelně ani rodičů ani příbuzných ani přátel. Prosím vás: Buďte tedy vy jeho přátelé, vzpomínejte na něj a nenechte jeho hrob opuštěný a nepovšimnutý. Modlete se za něj aspoň dnes při těchto rekviích a doporučujte jeho duši milosrdenství božímu, jak nejlépe dovedete. Pak se zajisté nad ním splní slova Spasitelova: »Hle, přijdu brzy a odplata má se mnou je.« A ta odplata bude jistě pro vašeho velebného pána radostná, šťastná a slavná věčnost. Amen. —

II.

Nad rakví místního faráře.

> Hle, kněz, který se ve dnech svých líbil Bohu. (Sirach 45, 1.)

Dr. m., tato slova Písma jistě platí o vašem zesnulém panu faráři, jenž tu v rakvi odpočívá před vámi. Ano, váš zesnulý duchovní byl opravdu kněz, který se líbil Bohu, protože jeho celý život bylo konání těch skutků, které se Bohu zvláště líbí, celý jeho život bylo plnění sedmera skutků milosrdenství. Váš zesnulý ušlechtilý kněz:

1. L a č n é k r m i l. Řídil se příkladem Páně, jenž sytil chudé na poušti a svým posluchačům říkával: »Chudé máte vždycky s sebou, pomáhejte jim!« Váš zesnulý byl č e s k ý kněz, proto mu byla příkladem

sv. Lidmila, kterou naše církev jmenuje matkou chudých, byl mu příkladem sv. Václav, o němž zpívají církevní hodinky, že rozdával v prostotě a smilovával se se srdcem veselým. I vašemu zesnulému duchovnímu to působilo radost, když mohl chudého nasytit. Z jeho fary žádný chudý neodešel s hladem. Jak se staral o to, aby školní děti měly v zimě aspoň trochu teplého pokrmu, všichni víte. —

2. Žíznivé napájel. Potřebným lidem rád poskytoval občerstvení. Všeobecně se proto říkalo, že na »farském« je radost pracovat. Když někdo stonal a nebylo tam mléko, váš pan farář často po celou nemoc tam mléko posílal. Vzpomínal si vždycky na Samaritánku, která také u studnice Jakobovy Spasiteli vody naválžila. — Vašemu p. faráři stále zněla v sluch slova Páně: »Kdo by z vás komukoli podal číši vody studené, vezme odplatu svou.« —

3. Nahé odíval. Co mohl, to tu činil. Často oděv, který ještě sám mohl dobře potřebovat, a který mu pak chyběl, chudákovi daroval. O vánoční nadílce pečlivě se staral, aby se každému chudému dítěti dostalo aspoň toho nejnutnějšího šatu. Sám k tomu přispíval značnou hřivnou, sám konal sbírky, aby podělených bylo co nejvíc.

4. Pocestné do domu přijímal. Jistě mu přiznáte, že každého rád na faře viděl a pohostinství neodepřel. Jeho pohostinost byla známa po celém kraji. Dost často jí i nehodní lidé zneužili. Nás, své spolubratry kněze, vždycky jen rád přijímal a těžce to nesl, když kněz šel jeho osadou a na faře se nestavil.

5. Vězně vysvobozoval. Hleděl, pokud možno, všem soudům na své osadě zabránit a rozvaděné usmířit. A jsou ještě toho pamětníci mezi živými, kolik lidí za války zachránil před odsouzením, kolika nerozvážným pomohl z vězení. Nejen v naší osadě — ale i v okolních jsou ti, kterým tu cennou službu prokázal. A co říci o tom,

6. jak rád nemocné navštěvoval. Byl opravdu náš zesnulý p. farář takovým milosrdným

Samaritánem celé osady. Když někdo onemocněl, ať dospělý, ať dítě, náš p. farář, jakmile to zvěděl, už jej navštívil, potěšil, bylo-li třeba, i osvěžení s sebou přinesl, i o léky se postaral. Jeho vinou nikdo nezemřel nezaopatřen. A

7. mrtvé uctivě pochovával. Ať to byl bohatý nebo chudý, náš p. farář nečinil rozdílu, každého po křesťansku ke hrobu doprovodil a se s ním rozloučil.

Nakonec se na vašem knězi splnilo slovo Písma: »Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají.« Váš pan farář po mnohaleté činnosti bohabojně zemřel. Pověděl jsem vám, jaký byl. Jistě si zaslouží, aby jeho památka zůstala u vás v požehnání a abyste za ním do hrobu zvolali: »Dej ti Pán radost věčnou!« Amen.

III.

Nad rakví dp. faráře V. H. v B.

Dal jsi nám jej, ó Pane, a byl naším štěstím, požádal jsi jej od nás a dali jsme ti jej bez reptání, ale se srdcem plným bolesti. (Sv. Augustin.)

V Kristu shromáždění! Tu v této rakvi před námi spí svůj věčný sen kněz, kterého vy dobře znáte, je to váš rodák, dp. farář V. H. Já pak se mám za vás všecky s ním rozloučit a několika vděčnými slovy vzpomenout jeho života a činnosti. Myslím, že vašeho v Pánu zesnulého nejlépe ocením, když vám ukáži, jak v celém svém životě hleděl naplnit osmero Kristových blahoslavenství.

Na něm se naplnilo blahoslavenství první: Blahoslavení chudí, neboť jejich je království nebeské. V Pánu zesnulý byl chudý na statky pozemské od kolébky až do hrobu. Pocházel sice z měšťanské, ale chudé rodiny obuvnické, takže otec jej nechtěl dát ani studovat. Ale uprosil otce a šel studovat na německé gymnasium v L. Jako chudý student se sám živil studentskými hodinami, posluhoval bohoslovcům v semináři, aby tam dostal

oběd. Ale i tyto obědy často dával chudým studentům a sám se spokojil krajícem chleba, namazaným sádlem. To všecko přestál a přetrpěl, protože byl hluboce zbožný.

Ale nejen že byl chudý, náš v Pánu zesnulý, a zbožný, byl i čistého srdce. Proto se na něm také plní: Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. Jeho čisté ideální srdce nemohlo upokojit a nasytit nic pozemského a světského, ale jen nekonečná krása a láska, t. j. sám Bůh. Proto s nadšením po maturitě vstoupil do kněžského semináře v L., aby došel splnění své touhy od dětství a stal se knězem božím, služebníkem Kristovým. Jako kněz byl posílán sem i tam, někde nesetrval ani půl léta, působil hlavně na německých farách v chudém horském kraji. Nenařikal na časté stěhování, ale tiše to snášel a obětavě pracoval všude tam, kam ho poslali. Na něm se naplnilo: Blahoslavení tiší, nebo oni zemí (t. j. nebem) vládnouti budou.

Všude se radoval, ale i lkal a plakal s tím horským chudým lidem, někdy až i únavou klesal, když se za hustých vánic musil vždy ubírat pěšky sněhem k umírajícímu se svátostným Spasitelem na srdci, pod jehož ochranu se poroučel. Stávalo se mu, že vyšel k nemocnému v 9 hodin večer a vracel se po bloudění za vánice až ve 4 hodiny ráno domů. Ano, na něm se plní: Blahoslavení lkající — nebo oni potěšeni budou. —

Náš v Pánu zesnulý p. farář žíznil po spravedlnosti. Působil jako kaplan v zněmčeném území, v městě B. Jeho spravedlivé kněžské a české srdce toužilo lámat a podávat slova života věčného českým horníkům a dělníkům mateřským jazykem českým. A horlivý b—ský kaplan vymáhá českým dělníkům české bohoslužby, sám jim česky káže, ač musil přitom konati též funkce jako německý kaplan.

Ano, blahoslavení, kteří lačnějí a žízní po spravedlnosti. Ale touha po spravedlnosti mívá v zápětí útisk a pronásledování. Mocní tohoto světa pro toto české působení dali jej

do novin a vynutili náhlé přeložení z B. do německé horské farnosti v M. Při tom splnilo se nad ním: Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské. Ale pro tu spravedlnost ten prostý, třeba německý lid, miloval tohoto plnitele Kristových blahoslavenství, protože pro každého měl pochopení, všem přál jen to nejlepší a každému štědře otvíral svou ruku. Jen zákeřná nemoc, příznaky souchotin, chrlení krve a ztráta sluchu znemožnily mu další působení a přinutily jej, že odešel do pense, na odpočinek sem k vám do svého rodiště B.

Ale i mezi vámi jako všude, ať byl studentem nebo knězem, slyšel slova Spasitelova: Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou. I zde ze své chudé pense rád podporoval studenty, zdarma je přiučoval, ušlechtile zabavoval šachy, byl jejich dobrým rádcem a přítelem.

Nebylo sirotčince, nebylo charitativního ústavu, aby nepomohl a aby neposlal svůj příspěvek. — I značným darem přispěl na opravu zdejšího chrámu Páně. Po celá 22 léta i jako pensista ochotně vypomáhal v zdejší duchovní správě i v okolí, nadšeně kázal i zpovídal, po dlouhá léta devátou mši sv. o nedělích sloužíval.

Nemohu zapomenout, jak v těžkých dobách popřevratových on učený dějepisec a obětavý vlastenec tu s kazatelny nadšeně dokazoval, že naše katolická církev nikdy nebyla nepřítelkou našeho národa. Nemohu zapomenout, jak se tu na veřejném náměstí při protikatolickém táboře své církve nebojácně zastal a své rodáky před odpadnutím varoval. Křičeli na něho jako kdysi obec jerusalemská na sv. Štěpána a tak se na něm naplnilo:

Blahoslaveni jste, když pro mne budou vás tupit a pronásledovat a mluvit všecko zlé proti vám lhouce, radujte se a veselte se, nebo odplata vaše hojná je v nebesích.

Drahý pane faráři. —

Celý váš život byla Kristova cesta blahoslavenství. Celý život jste následoval svého mistra a Pána.

Proto vám děkuji jménem církve svaté, jménem všech bývalých farníků, jménem nás všech, za ten krásný příklad kněze Kristova a za vaši práci. Děkuji vám za to jménem zdejší duchovní správy. Děkuji vám za vaše přátelství ke mně. I za to vám děkuji, že jste byl do posledního dechu i starostlivým bratrem své sestře, jen o ni jste měl starost, aby neměla bídu, až zavřete oči, byl jste i otcem celého příbuzenstva. Všem v našem městě jste dobře radil a pomáhal, jak jste mohl. Děkuji vám za to. A my jsme vás ztratili. Lkáme nad vaší rakví, jako kdysi sv. Augustin nad rakví své svaté matky: »Dal jsi nám jej, ó Pane, a byl vždy naším štěstím a dnes požádal jsi jej od nás a dáváme ti jej bez reptání, ale se srdcem, plným bolesti.« Jen to mírní naši bolest: »Víme, že jej přijmeš k sobě do slávy věčné.« Amen.

IV.

Při pohřbu kněze-faráře.

Sume terra, quod tuum est, sumat Deus, quod suum est. Vezmi země, co tvého jest, ať přijme Bůh, co jeho jest. — Slova pohřební liturgie.

Dr. m., ještě nedávno byl zesnulý náš p. farář, u jehož rakve dnes stojíme, mezi námi. Ještě nedávno viděli jste jeho stříbrnou hlavu mezi sebou. Byl u nás až do posledka svého života. Zvykl si tak mezi vámi, že se nemohl od vás odloučit. Proto u vás zůstal, i když z vaší fary odešel na odpočinek. Ale i na něm se splnil výrok apoštolův: »Nemáme tu místa zůstávajícího.« Bůh pokynul a my dnes uložíme vašeho milého pana faráře do posvátné půdy vašeho hřbitova a zvoláme nad jeho hrobem, co on po každé říkával nad hroby vašich zesnulých: »Sume terra, quod tuum est, sumat Deus, quod suum est. — Vezmi země, co tvého jest, ať přijme Bůh, co jeho jest.«

1. S u m e t e r r a, q u o d t u u m e s t — v e z m i z e m ě, c o t v é h o j e s t. Nebo zemi přísluší, co je pozemského a tělesného, přísluší jí naše tělo. Bůh stvořil člověka z hlíny, z prachu, a člověk se musí zas obrátit v prach, z něhož je vzat. To je trest za dědičný hřích. Smrt má u člověka poslední slovo a hrob je jeho konec. A do tohoto hrobu uložíme dnes tělo kněze, který v svém životě neúnavně pracoval! Nyní konečně si mohou odpočinout nohy, které tak horlivě spěchaly k loži nemocných a umírajících. Mohou si odpočinout nohy, které se nebály ani těch nejhorších a dalekých cest, když šlo o to, aby přinesly poslední útěchu tomu, kdo se loučil s tímto světem. Nyní jsou už v klidu zkříženy jeho ruce, které vám připravovaly denně na oltáři nebeskou hostinu. Nyní už bez hnutí leží jeho dobré otcovské ruce, které vás křtily, žehnaly vašim sňatkům, které se tisíckrát sepjaly, aby se za vás modlily. Nyní již mlčí jazyk, který vás bez přestání s kazatelny napomínal a ve škole tak rád a poutavě vyučoval. Nyní už ztichl jazyk, který svým rozhřešujícím slovem přinášel pokoj vašemu hříšnému, neklidnému svědomí a zjednával opět vaší duši pokoj a milost boží.

Přísloví praví: »Po vykonané práci je sladký odpočinek.«

Dr. m., a váš milý zesnulý kněz, vy to všichni víte, byl opravdu svědomitým, neúnavným pracovníkem a dělníkem božím. Proto si jistě odpočine rád a sladce.

Ale ještě pro něco bude mu odpočinek milým. Vy jste viděli, jak vašeho stařičkého pana faráře trápila a soužila těžká nemoc, jak byl neduživý a churavý v svých posledních letech. Zkusil mnoho bolesti. Smrt mu opravdu přinesla ulehčení a vykoupení z jeho těžkého utrpení. Proto můžeme s klidem říci nad jeho mrtvým tělem, které tolik zkusilo: »Sume terra, quod tuum est, vezmi si země, co je tvého.« — Vždyť nám křesťanům je něco při tom útěchou. My jako křesťané víme, že smrt přece jen nemá poslední slovo, že se smrtí není všemu konec. My víme, že

v poslední den hlas polnice všemohoucího Boha odejme této hřbitovní zemi její kořist. Smrt nebude mít poslední slovo, nýbrž Pán nad životem a smrtí, a to slovo bude pro našeho milého zesnulého, slovo radosti: »Pojď, požehnaný Otce mého a vládni královstvím připraveným tobě a andělům od počátku světa.«

2. Ale, dr. m., pohřební liturgie ještě dodává: »Sumat Deus, quod suum est — ať přijme Bůh, co je jeho.«

Ano, nechť sobě vezme Pán, co je jeho. A Pánu patřilo, ty náš nezapomenutelný mrtvý, všecko tvé tiché, skromné a nezištné působení jako člověka i jako kněze. Kéž ti to Pán odplatí. Pánu náležel tvůj čistý, bezúhonný kněžský život, jemu, Pánu, náležela tvá svědomitost v konání tvých povinností, tvá věrnost v povolání, tvůj vzorný příklad, který jsi nám všem dával. Nechť ti to odplatí sám Pán. Pánu patřila tvá dobrota k chybujícím, kterým jsi vždycky dovedl odpustit. Pánu náležela tvá dobrota k chudině, tvá ochota a příchylnost k dětem a nemocným. Pánu patřila tvá horlivost pro čest a slávu a okrasu našeho chrámu Páně, tvá dojemná zbožnost, tvé procítěné sloužení mše sv. Pánu patřila tvá kněžská vážnost, jakou jsi ukazoval na kazatelně, tvá andělská tichost ve zpovědnici a tvá otcovská slova plná útěchy, kteráž jsi dovedl vlévat do znavených a nešťastných lidských srdcí.

Nechť si vezme Pán, co jeho jest! Jemu, Pánu, patřily všecky ty nesčetné dobré skutky, které náš zesnulý pan farář konal, ať veřejně, ať potajmu. Ty půjdou za ním na věčnost a tam na věčnosti bude mu za ně za všecky odměnou — merces magna nimis — Deus — odměnou nesmírnou Bůh sám.

Veledůstojný pane faráři, v tuto chvíli stojí kolem vaší rakve naposledy zástup vašich věrných oveček a prosí vás, abyste jim odpustil všechno, co vám kdy nepříjemného, nemilého a trpkého způsobili, a dává vám upřímné »s Bohem«. Naše křesťanská a katolická farní obec děkuje s upřímným »Zaplať Bůh!« za

všecku vaši lásku a otcovskou práci a ujišťuje vás, že na vás nikdy nezapomene. Ne, milovaný pane faráři, vy pro nás nikdy nezemřete, naše vzpomínka na vás bude vždycky mezi námi až do dne, kdy se zas s vámi shledáme v slávě nebeské. Amen.

V.

Nad rakví dp. faráře V. St. v P. L.

Defunctus adhuc loquitur — je tu, je mrtev a ještě k vám mluví.
(Žid. 11, 4.)

Je mrtev, tu v rakvi je teď mezi vámi váš dlouholetý p. farář dp. V. St. Za chvíli jej vynesete a rozloučíte se s ním nadobro. Ale než se s ním rozloučíte, chce vám váš zesnulý ze své rakve něco na rozloučenou říci. Mluvil k vám s tohoto místa 30 let, kdy byl tady v L. vaším farářem. Nuže, poslechněte ještě na okamžik několik jeho slov. Mne si k tomu zvolil, abych vám je pověděl.

I. Chce vám něco říci nejprve o sobě. Povím vám to za něj.

Váš zesnulý dp. farář V. St. se narodil ve Vrbčanech u Čes. Brodu, tam blízko toho kostelíka, kde uchovávali památnou starodávnou svatovojtěšskou korouhev. Ta korouhev tak často vodívala k vítězství za dávných dob česká vojska. Ve Vrbčanech se narodil, tam rostl, tam nalezl prvního vzdělání. Pak odešel na střední školu a po zkoušce dospělosti, po tak zvané maturitě, šel za touhou svého srdce a vstoupil do kněžského semináře v Praze. Stal se knězem, působil pak na několika venkovských farách jako kaplan a pevně zakotvil na delší dobu v kaplanské službě u Sv. Mikuláše na Malé straně.

Dr. m., vy znáte tento překrásný kostel, vždyť se jeho kopulí Praha tolik pyšní a cizinci, když sem přijdou, s obdivem jej procházejí. Tato nádherná svatyně, která se každému tolik líbí a tolik poutá srdce každého kněze, upoutala k sobě i srdce vašeho pana faráře, že jí zůstal věren až do doby, kdy se, dr. osad-

níci, stal farářem tu v L. mezi vámi. Bylo to r. 1904. A od těch dob, tedy téměř plných 30 let, působil tu mezi vámi jako farář, jako kněz katolické církve, sloužil pro vás a za vás denně nejsvětější obět, kázal vám, zaopatřoval vaše nemocné a přisluhoval vám u stolu Páně. Činil tak svědomitě. Vy to víte všichni, že ani teď, když již po delší dobu churavěl, nedal se zdržet od bohoslužebných funkcí. Ještě minulou neděli chtěl tu v tomto kostele sloužit za vás svou mši sv. Ale Bůh ho k sobě neočekávaně povolal. Tak ukončil podle vůle boží váš dp. farář své působení mezi vámi, tak dooral svou životní brázdu. Tolik vám o sobě vypravuje zesnulý váš p. farář. Říci víc, brání mu jeho skromnost.

II. O sobě už vám nechce mluvit, ale má k vám skrze má ústa tuto prosbu. Prosí vás, své osadníky: Zůstaňte věrni své víře a podporujte a mějte rádi své kněze.

Zůstaňte věrni své víře. Nebo jestliže, dr. m., odmítáte od sebe boží slovo, pak olupujete svou duši o největší světlo, připravujete svou smrt o nejkrásnější naději a svou duši o věčnou blaženost.

Podporujte a mějte rádi nás, své kněze. A proč vás za to prosím? Protože není za našich dnů stavu, který by byl tolik zlehčován a tolik nespravedlivě posuzován jako stav kněžský. Nevěřte všemu, co se o kněžích píše a povídá. Kněz je krev z vaší krve a kost z vašich kostí. Naše matky nebyly žádné dračice, ale byly to poctivé, šlechetné české ženy, proto, jestliže někdo s vámi českými lidmi dobře smýšlí, pak jsme to jistě my kněží. My vás neklameme a nezklameme. Sám znám kněze dobře, jsem už sám knězem 44 let — a vím, že tohle je pravda: My kněží milujeme svou církev, protože víme, že učení Kristovu správně učí a lidstvo správně k nebi vede.

Ale my, dr. m., zrovna tak milujeme i svou českou vlast. Tu nikdy nepřestaneme milovat a pro její dobro pracovat. — A proto opakuji zas poslední prosbu zesnulého k vám: »Zůstaňte věrni své víře, setrvejte v učení apoštolském, v lámání chleba a na

modlitbách a mějte rádi a podporujte své kněze!« — A ještě mám něco na srdci. Chci zakončit ještě maličkou vzpomínkou na zesnulého našeho p. faráře. Vidívali jste ho často tam před zámkem v sadě, jmenovitě k večeru, že chodil sem a tam. Viděli jste však, že vždycky měl v rukou modlitební knížky, kněžský breviář, a že se vždycky z něho modlil. Vím také, že nosil vždycky s sebou v kapse růženec a že se jej každého dne modlil. Byl upřímným ctitelem Matky boží. Bez lidských slabostí nebyl ani váš pan farář. Nejsme bez nich nikdo z nás. A jestliže to někdo z vás snad nemile pocítil, nuže, pro milosrdenství boží prosím, aby mu to odpustil. Chceme-li však být spravedliví, nemůžeme mu to odepřít, že své kněžské povinnosti konal svědomitě, že byl zbožný a že vedl mravně čistý kněžský život. A v tomhle světle na něj, dr. moji l. osadníci, rádi vzpomínejte a věčné a radostné odpočinutí mu přejte. —

Je však čas, důst. pane faráři, abych se s vámi rozloučil. »S Bohem« vám dává vaše tu shromážděná katolická obec l—ská. »S Bohem« vám dávají vaši přátelé rodní. Loučíme se s vámi my kněží jako se svým spolubratrem a přejeme vám po kněžsku: »Suscipiat te Christus, qui te redemit, přijmiž tebe svého sluhu, svého kněze, Kristus, který tě vykoupil. In paradisum deducant te angeli, do ráje věčného uveďtež tě andělé. Odpočiň si tam ve stínu vrbčanského kostelíka klidně a tiše, až tě Pán probudí o slavném vzkříšení.« Amen.

ŘEČI BIŘMOVACÍ.

I.

Při uvítání biskupa k biskupské visitaci při sv. biřmování (při svěcení kostela nebo j.).

Vaše Excelence! Nejdůstojnější pane,
Vaše biskupská Milosti!

Když otec má své děti daleko od sebe, pudí ho to, otcovská láska mu jinak nedá, aby je čas od času navštívil a podíval se, jak se jim vede.

I vy, nejdůstojnější pane, máte své věřící křesťanské děti daleko od sebe. Ale i vy je milujete, máte je rád jako dobrý otec. A této vaší lásce máme co děkovat, že jste přišel mezi nás. Přišel jste, abyste se přesvědčil, jak se nám vede, jak my tu v naší farní osadě po křesťansku si vedeme a žijeme. Přišel jste nás poučit a napomenout. A nejen to! Dobrý otec, když přijde po delším čase k svým dětem, vždycky jim s sebou přinese nějaký dárek, aby je potěšil a udělal jim radost.

I vy, nejdůstojnější pane, přinášíte nám, svým duchovním dětem, také duchovní dar, vzácnější než všecky hmotné dary, přinášíte nám milosti Ducha sv. ve svátosti biřmování.

Proto my, vaše duchovní dítky, my katoličtí křesťané vás tolik rádi mezi sebou vidíme a proto vás tolik rádi do naší farní obce a do našeho chrámu Páně vítáme.

Vaše biskupská visitace, vaše biskupská návštěva je pro nás velikým svátkem, je pro nás dnem, na který nezapomeneme. Ano, buďte nám vítán, nejdůstojnější pane, co nejsrdečněji.

Nechť jsou vaše kroky k nám požehnány, nechť přinesou naší milé farnosti, která vás tak srdečně a nadšeně vítá, od Pána Boha všecko jen dobré.

Nejdůstojnější pane, buďte mezi námi jako otec mezi svými dětmi mnoho šťasten a spokojen, buďte mezi námi mnoho zdráv! Nechť se vám tu u nás mnoho líbí!

II.

Biřmování je svátost Ježíšem Kristem ustanovená.

A vzkládali na ně ruce a oni přijali Ducha sv. (Sk. ap. 8, 17.)

Dr. m. biřmovanci! Nebývalý slavnostní vzhled má dnes náš chrám Páně. Naplnili jste jej do posledního místa a z vašich očí září mi vstříc radostné pohnutí a posvátné nadšení. A nedivím se tomu, nebo vidím tu před sebou vzácné hosty. Vidím tu před sebou našeho milovaného arcipastýře s jeho vzácným průvodem. — Vy všichni víte, že k nám přichází s láskou. Vy jste to poznali z jeho slov, kterými vám děkoval, když jste jej včera tak upřímně vítali. A nejenom to! Náš arcipastýř vám s sebou přináší i vzácný dar, svátost biřmování, skrze niž Duch sv. vám chce udělit hojnost milostí božích. A vy, dr. biřmovanci, máte tuto svátost biřmování z rukou našeho arcipastýře zanedlouho přijmout. Rád bych, abyste ji přijali co nejhodněji a nejsvatěji, aby sv. biřmování prospělo vaší duši co nejvíc, abyste o žádnou jeho milost nepřišli. Proto jsem vás ve škole a v uplynulých nedělích tu v kostele k jejímu přijetí připravoval. Nyní pak slyšte ještě ode mne poslední vroucí, poučující a napomínající slovo. Chci vám říci a do vaší paměti hluboce vštípit, že sv. biřmování není snad pouhý prázdný obřad, ale že je to svátost, kterou sám náš Spasitel Ježíš Kristus ustanovil pro naše spasení. Je to svátost, sanctum, něco svatého tedy přijmete z rukou svého arcipastýře za několik okamžiků. A že tomu tak je, že je svaté biřmování Kristem ustanovenou svátostí — poslyšte o tom v tuto chvíli několik srdečných slov. — Snad ji pak opravdu hodně přijmete!

1. Dr. m. biřmovanci! Vítr arci zhasí hořící svíčku. Ale týž vítr rozdýmá ještě víc doutnající uhlí nebo oheň, ba rozšíří ten oheň často ještě víc, když roznese žhavé jiskry v šíř i dál. Podobně tomu je i v ži-

votě duchovním. Každé pronásledování křesťanů sice dovedlo zničit a přivést k odpadnutí jednotlivce, ale samotné církvi jen prospělo, takže se církev ještě víc rozšířila a zesílila.

Tak tomu bylo i tenkrát v jejím začátku, když židovská velerada a Šavel, pozdější apoštol Pavel, bez milosti pronásledovali křesťany v Jerusalemě a zavírali je do žalářů. Co se stalo? Křesťané se rozprchli po celé židovské zemi, a jako jiskry, které vítr roznesl, dál zapalují, tak i oni na všech stranách začali hlásat křesťanskou víru. Hořelo-li světlo křesťanské víry až dosud jen v Jerusalemě, zaplálo potom po celé židovské zemi. Tehdy přišel do města Samaří jáhen Filip a šířil tam sv. víru s velikým úspěchem. Písmo sv. o tom vypráví: »Když apoštolové, kteří byli v Jerusalemě, o tom uslyšeli, poslali k nim Petra a Jana, kteří přišedše, modlili se za ně, aby přijali Ducha sv., nebo ještě byl na žádného z nich nepřišel, ale byli toliko ve jménu Pána Ježíše pokřtěni. Tedy vzkládali Petr a Jan na ně ruce a oni přijali Ducha sv., t. j. b i ř m o v a l i j e.« To je první svědectví Písma sv. o svátosti biřmování. (Sk. ap. 8, 14.)

A k němu přistupuje druhé, které vypráví:

Když přišel Pavel do maloasijského města Efesu, to bylo již po jeho obrácení, nalezl tu některé učedníky sv. Jana Křtitele, i pokřtil je ve jménu Ježíše Krista a hned po křtu je také biřmoval. Skutky apoštolské o tom dokládají: »A když Pavel vzkládal na ně ruce, přišel na ně Duch sv. a mluvili jazyky a prorokovali.« (Sk. ap. 19, 5.) Tu zas je, dr. m., svědectví o vzkládání rukou neboli o sv. biřmování. Svatí apoštolové nebyli by touto svátostí přisluhovali, kdyby ji byl Kristus Pán neustanovil, nebo ti konali jenom to, co jim Kristus přikázal.

2. A k těmto svědectvím sv. Písma přistupuje svědectví stejně závažné, s v ě d e c t v í ú s t n í h o p o d á n í. — Jen jedno namísto mnohých vám uvádím. Známý římský advokát, který žil v II. století po Kr., Tertullian, svědčí o svátosti biřmování: »Potom z obmytí, t. j. po křtu sv., vystoupivše, bývame ma-

záni olejem posvěceným, načež biskup vzkládá na nás ruce a zve Ducha sv., aby shůry sestoupil.« A takových svědectví bych vám mohl uvést celou řadu. Ale na jedno svědectví vás ještě upozorním. Když farizeové žádali kdysi Krista, aby zakázal jerusalemským pacholatům provolávat mu slávu, odpověděl Spasitel: »Pravím vám, budou-li tito mlčet, kamení bude volat.« I my se proto chceme také ještě zeptat kamenů na svátost biřmování, náhrobních kamenů a hrobů v římských katakombách, kde se ukrývala, pracovala, trpěla a se modlila naše církev po 300 let. A co nám odpovídají: že se sv. biřmování vždycky v církvi udílelo jako svátost. Tak na náhrobku Catervia a Severina v Tolentině čteme: »Quos Dei sacerdos Probianus lavit et unxit, které kněz boží Probianus pokřtil a biřmoval.« Stejně určitě o svátosti biřmování mluví i nápisy v katakombách sv. Damasa a uvádějí nadto, že ji směl udělovati jen biskup a toliko jednou.

Dr. m., těmto závažným svědectvím nelze jinak, než dát za pravdu. Proto nejen církev katolická, nýbrž i východní církev řecká a pravoslavná ruská, uznávají sv. biřmování za svátost, kterouž udělují stejně jako naše církev modlitbou, vzkládáním rukou a mazáním sv. křižmem.

Hle, dr. m. biřmovanci, právem jsem tedy pravil, že sv. biřmování je sanctum, je něco svatého, je svátost od Ježíše Krista ustanovená. Proto je třeba svatě se k němu připravit a svatě je přijmout. Proto také sv. apoštolové po 10 dní nevycházeli z Jerusalema, ale modlili se a postili, aby Ducha sv. ve svátosti biřmování co nejhodněji přijali.

3. Dr. m., o vás vím, že jste se k sv. biřmování d o b ř e p ř i p r a v i l i. Byli jste všichni u sv. zpovědi a u sv. přijímání. Ještě bych rád, abyste je přijali co nejsvatěji a nejhodněji. Proto, až váš arcipastýř se bude k vám blížit, aby vám sv. biřmování udělil, proste Ducha sv. a volejte k němu, jak dovedete nejvroucněji: »Přijď ke mně, Duše sv., naplň mne svými milostmi a dary. A zůstaň se mnou na-

vždycky!« A pak Duch sv. skrze svátost biřmování jistě na vás sestoupí a své dary vám udělí.

Dá vám dar moudrosti, abyste si spásy své duše víc cenili než pozemských statků, rozkoše a pocty. Dá vám dar rozumu, abyste se snažili pravdám naší víry co nejvíc porozumět a si je zamilovat. Dá vám dar rady, abyste poslouchali jeho vnuknutí a hlasu svého svědomí a napomenutí a rad svých rodičů a zpovědníků. Dostanete od Ducha sv. dar síly, proto se ukažte silnými. Po sv. biřmování přestanete být dětmi a budete rovni dospělým, potom už nebudete smět omlouvat své hříchy svou slabostí. Dostanete dar umění, který vás naučí zbožně a ctnostně žít. Duch sv. vám dá dar pobožnosti, aby vás těšila modlitba, služby boží a přijímání sv. svátostí, abyste se nikde necítili šťastnější než tu v kostele, než v chrámě svého nebeského Otce. Nakonec na vás sestoupí dar bázně boží, abyste se Boha báli a pamatovali, že není jen vaším laskavým otcem, ale že bude i vaším budoucím soudcem, a proto, abyste jej neuráželi ani jediným těžkým hříchem.

Hle, to všecko vám přinese a způsobí ve vás svátost biřmování. Všecky ty vzácné dary a milosti udělí vám skrze ni Duch sv. Kéž ji proto přijmete co nejhodněji tak, jak jsem vás k tomu právě povzbudil. Kéž ji přijmete s takovou láskou, s jakou váš milý arcipastýř vám touto svátostí poslouží.

A ještě něco na konec.

Když císař Napoleon I. si v milánském chrámě vsadil na hlavu korunu lombardských králů, zvolal silným a výstražným hlasem: »Bůh mi ji dal, běda tomu, kdo by mně ji chtěl vzít!«

Dr. m. biřmovanci, i vaše čelo bude váš arcipastýř dnes korunovat korunou, korunou milostí a darů Ducha sv., korunou svátosti biřmování. Kéž se přičiníte, abyste si tu korunu s těmi dary zachovali. Kéž byste, až se k vám přiblíží pokušení v jakékoliv podobě a bude vás o tu korunu chtít připravit, zvolali: »Bůh mi tu korunu dal, nikdo mne o ni nesmí připra-

vit, nikým si ji nedám vzít.« Kéž byste to pokušení přemohli a zůstali dobří a ctnostní. Milosti a sílu k tomu dostanete. Duch sv. vám je dá ve sv. biřmování. Jen bude třeba, abyste s nimi spolupůsobili. Když tomu tak bude, Duch sv. bude s vámi, povede vás jistě a bezpečně tu na světě, pomůže vám trpět a bojovat, neopustí vás ani ve smrti. Nakonec pak ozdobí vaši biřmovací korunu tam nahoře nehynoucím věncem věčné slávy. Amen.

III.

Účinky svátosti biřmování.

A já prositi budu Otce a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstával na věky. (Jan 14, 16.)

Dr. m. biřmovanci! Jistě jste už prožili v svém životě mnohý důležitý a krásný den. Takovým byl jistě den vašeho sv. křtu, o němž vám vaši rodiče a vaši kmotři jistě vypravovali mnoho pěkného. Takovým dnem byl den vaší první sv. zpovědi i vašeho prvního sv. přijímání. A k těmto vašim dnům krásným a dojemným se druží i dnešní den, den vašeho sv. biřmování. Dlouho jste se na ten den těšili, dlouho připravovali, a hle, dnes má vaše touha dojít splnění. Přítomný náš nejdůstojnější pan biskup, Jeho Excelence pan ....., vám za několik okamžiků udělí tuto vámi tak očekávanou svátost, bude vás biřmovat. Proto sem mezi vás zavítal, proto dlí tu mezi vámi.

Sám bych si pak přál, abyste svátost biřmování přijali z jeho rukou co nejhodněji, aby se vám skutečně dostalo všech těch milostí, kteréž skrze ni uděluje Bůh Duch sv. Proto vám chci ještě několika srdečnými slovy připomenout, jaké jsou účinky, co působí svátost biřmování v lidských duších. Jen něco nejdůležitějšího vám připomenu, protože jsem přesvědčen, že jste o té svátosti sami dobře poučeni.

Slovo biřmování je od latinského slova f i r m a r e, t. j. tolik jako posilniti nebo utvrditi, proto sv. biřmování značí tolik jako svátost posilnění. — Slyšte, jakého posilnění se vám dostane skrze ni, jaké jsou její účinky. Ve svátosti biřmování:

1. D u c h s v. p o s i l u j e a r o z m n o ž u j e p o s v ě c u j í c í m i l o s t b o ž í. Tato biřmovací milost toho, kdo je již Bohu milý a před ním spravedlivý a svatý, činí ještě spravedlivějším, světějším a Bohu milejším a pomáhá mu, aby co možná největší blaženosti došel v nebesích. Proto má, dr. m. biřmovanci, svátost biřmování nevýslovnou cenu. Proto také sv. Karel Boromejský, veliký arcibiskup milánský, když v Miláně zuřila morová nákaza, vcházel do rodin, kde měli nemocné dospělejší dítky a biřmoval je. Činil tak přesto, že se sám vydával v nebezpečí nákazy. Nakonec jí také skutečně sám podlehl.

2. Ale, dr. m. biřmovanci, nejen to, že nás svátost biřmování činí Bohu milejší a zabezpečuje nám hojnou blaženost nebeskou, Duch sv. nám skrze ni uděluje ještě své zvláštní milosti. Duch sv. se tu s námi spojuje ještě úžeji než na křtu sv. a vlévá ještě víc svých milostí v naše srdce. Zejména nás posiluje svou zvláštní milostí, 1. a b y c h o m b o j o v a l i p r o t i z l é m u, a 2. r o s t l i a p r o s p í v a l i v d o b r é m. Duch sv. nám v této svátosti dává sílu, abychom svou víru vyznávali a podle ní byli živi.

Tento dvojí účinek milosti Ducha sv. při svátosti biřmování můžete, dr. biřmovanci, přepěkně pozorovat na svatých apoštolech. Před letnicemi, t. j. dřív než Ducha sv. obdrželi, jsou apoštolové podobni dětem, které sice Krista Pána srdečně milují, ale nemají ještě dost síly, aby tuto svou lásku v hodině pokušení ukázali a zachovali.

Petr zapřisahá svého mistra, že s ním chce žít a umřít, a za několik málo hodin ho třikrát zapírá. I ostatní apoštolové se ukazují slabými. Když nepřátelé Krista jali, apoštolové utekli a všichni ho opustili. A po jeho zmrtvýchvstání neodvažovali se

ani na ulici z bázně, aby je židé nepolapili a nevsadili do žaláře.

Ale, dr. m. biřmovanci, v jakém jiném světle se nám apoštolové ukazují, když o letnicích přijali Ducha sv., když Duch sv. na ně sestoupil a udělil jim své milostné dary.

Petr, kterého prostá služka poděsila až k smrti, káže veřejně v Jerusalemě ukřižovaného Ježíše. Ostatní pak apoštolové se rozcházejí do celého světa, aby kázali evangelium židům i pohanům. A žádné protivenství, žádné pronásledování není s to, aby zlomilo jejich mysl, ba oni jsou hotovi za Krista obětovat s radostí i svůj život.

Dr. m. biřmovanci, apoštolové, než na ně Duch sv. sestoupil, měli rozmanité nedokonalosti, měli své chyby. Byli ctižádostiví, každý z nich chtěl být prvním, byli prchliví, na př. chtěli, aby oheň s nebe sestoupil a zapálil příbytky těch, kteří Krista Pána nepřijali pohostině. Byli málo horliví v dobrém. Nechtěli ani hodinu bdít se svým laskavým mistrem a s ním se modlit. Ale když na ně Duch sv. sestoupil, nevidíme na nich nic z těchto nedokonalostí a nedostatků. Pak nemají jinou tužbu ani přání, než aby plnili vůli Páně a co nejlépe mu sloužili.

Hle, jakou příznivou změnu v nich způsobil Duch sv. A stejně tak jako v apoštolech, působil Duch sv. svou milostí i v prvních křesťanech. Povzbuzoval a sílil je, že všecka pronásledování a utrpení, které tenkrát bylo spojeno s vyznáváním křesťanské víry, vytrvale a mužně snášeli. Posílil je, že za Ježíše Krista všecko, co měli, peníze, statky, svobodu i život rádi a ochotně obětovali. Duch sv. jim vnukl sílu a nebeský smysl, že dovedli překonat všecku nezřízenou sebelásku, všecko sobectví, a že neměli nic jiného před očima, než konati dobré skutky a žít bohabojně a ctnostně. Dr. m. biřmovanci, vizte, jak působil Duch sv. v apoštolech a prvních křesťanech.

3. A tak působí Duch sv. v biřmovancích podnes, jestliže jeho milostivému působení nekladou překážek. I vám, dr. m. biřmovanci, Duch sv. udělí tyto své

milosti, jestliže jej hodně a rádi k sobě přijmete. A byť i vám nedal jako prvním křesťanům své mimořádné, zázračné dary, na př. dar mluviti cizími jazyky, předpovídat budoucí věci a konat zázraky, neboť těch darů není dnes již třeba, jistě vás, dr. biřmovanci, posílí, abyste statečně bojovali proti zlému a prospívali v ctnosti a v dobrém. A kdybyste v tomto životě měli podstoupit sebe více bojů a kdyby vás sebe více pokoušeli tělo, svět a ďábel a sváděli k pádu, neztrácejte proto mysl! Duch sv. bude tu stát při vás, neopustí vás se svou milostí a každý z vás bude moci o sobě říci klidně a s důvěrou: »Všecko mohu v tom, který mne posiluje.« (Filip. 4, 13.)

4. A Duch sv. ještě na tom nepřestává a dovršuje svou lásku k nám, a to je třetí účinek svátosti biřmování, tím, že vtiskuje naší duši nezrušitelné znamení bojovníka Kristova, aby se biřmovanec za Krista a jeho svatou víru nestyděl, ale rád ji vyznával, za ni bojoval i trpěl. Toto nezrušitelné znamení ponesete, m. biřmovanci, na své duši po celý svůj život a donesete si je až na věčnost před soudnou stolici boží. — Dr. m. biřmovanci, kéž by to znamení vydalo vám jednou před Kristem Pánem pochvalné svědectví a dalo vám vysvědčení, že jste Krista a jeho svatou věc nikdy nezradili, že jste zmužile za něj bojovali a věrnost mu zachovali až do konce.

Hle, dr. m. biřmovanci, jaké zvláštní milosti pro vás Duch sv. ve svátosti biřmování chystá: Rozmnoží vám posvěcující milost, posílí k boji proti zlému a utvrdí vás v dobrém a poznamená nezrušitelným znamením za bojovníky pro Krista a svatou víru jeho. — A za několik okamžiků vám náš arcipastýř ve jménu Ducha svatého tuto svátost biřmování udělí. Kéž se, až ji budete přijímat, zachováte tak, aby se vám všech těch darů a milostí dostalo, zachováte tak, aby oko vašeho arcipastýře spočívalo na vás všech s radostí a s potěšením. Kéž si ty milosti a dary Ducha sv. zachováte pro všecku

svou budoucnost a nedáte se o ně nikým připravit. Užijte jich k tomu, aby z vás byli dobří a šlechetní lidé, dobří křesťané a svědomití a uvědomělí katolíci. Když tomu tak bude, pak každý z vás, dr. biřmovanci, bude moci na konci svého života o sobě říci se sv. Pavlem: »Dobrý boj jsem bojoval, věrnost Pánu jsem zachoval, a proto se těším na korunu spravedlivou, kterou mi dá Pán, spravedlivý soudce.« (2. Tim. 4, 8.) Když tomu tak bude, pak Duch sv. Utěšitel bude stále s vámi a neopustí vás. Pak také váš arcipastýř neposlouží vám svátostí biřmování nadarmo. Amen.

IV.

Rozloučení s biskupem po sv. biřmování při bisk. visitaci.

Vaše Excelence! Nejdůstojnější pane,
Vaše biskupská Milosti!

Srdečné a nadšené přijetí, kterého se Vaší Excelenci dostalo od naší farní obce, je vám jistě důkazem úcty a lásky, jakou k Vaší biskupské Milosti naše farnost chová. A nemůže to ani jinak být!

Jako dobří osadníci lnou ke svému faráři, tak srdce dobrých vašich diecesánů bijí vstříc Vaší Excelenci k svému vrchnímu biskupskému pastýři. A není divu! Nebo vaše velekněžské působení, vaše pastýřské práce a snahy si to plně zaslouží. I nám zůstanou nezapomenutelná slova vašich řečí, kterými jste nás jako vrchní pastýř poučoval. Vždycky uchováme v paměti, jak jste neúnavně a horlivě svatým biřmováním přisluhoval. Nikdy nám nevymizí z paměti váš ušlechtilý zjev, vaše laskavost a přívětivost, s jakou jste se ke každému z nás skláněl, ať byl jakéhokoliv stavu nebo povolání. Všem jste chtěl být laskavým otcem a přítelem. Láska za lásku. Proto vás má náš katolický lid tolik rád a je vám za všecko upřímně vděčný.

A tato láska a vděčnost ukládá i mně, zdejšímu

duchovnímu správci, abych Vaší Excelenci upřímně poděkoval. Proto vám srdečně děkujeme za milostné dary Ducha sv., které jste našim biřmovancům ve svátosti biřmování donesl (nebo za svěcení zvonů, hřbitova, kostela), a slibujeme vám, že své děti, vaše biřmovance, budeme vychovávat v tom křesťanském a katolickém duchu, jak jste nám doporoučel svými výmluvnými slovy. Děkujeme vám za vaši visitaci, která nám byla ctí a radostí, a prosíme Vaši biskupskou Milost, abyste zas brzy a hodně často k nám zavítal. Končím pak s přáním: »Všemohoucí Pán na nebesích odměň všecku práci vašeho apoštolského úřadu, odplať vám všecky vaše pastýřské starosti, dej vám stálé zdraví, abyste ještě mnoho a mnoho let mohl působit v svém požehnaném apoštolském povolání. Nejdůstojnější pane, Vaše biskupská Milosti, buďte „s Bohem" a „na shledanou!"«

ŘEČI K SV. MISII.

I.

Začátek sv. misie, uvítání misionářů.

Buďtež mi, důstojní otcové, v Pánu srdečně vítáni! Přišli jste sem jako vyslanci Ježíše Krista, abyste símě jeho spásonosného učení zaseli důkladně do srdcí mých farníků, aby, jsouc svlaženo rosou milostí boží, zdárně se ujalo a vzrostlo v strom, který by přinášel úrodné ovoce věčného života. Přišli jste k nám jako zástupci dobrého pastýře, abyste jej s jeho stádečkem, které si vykoupil svou krví, úžeji spojili, abyste jeho věrné ve věrnosti utvrdili, bloudící varovali a k němu zpět přivedli. Přišli jste sem jako dělníci, povolaní na vinici Páně, abyste tuto vinici, kterou před sebou vidíte, podle rozkazu Páně zpracovali, její suchou a tvrdou půdu zorali a zúrodnili. Proto vás, velební otcové, pozdravuji s radostí a úctou a prosím vás: »Posvěťte své síly a obětujte svatému dílu.« Nejvyšší jistě požehná vašemu přičinění a odmění vám to úspěchem u nesmrtelných duší našich farníků a odplatí na věčnosti. — Sám pak přenáším na čas sv. misie na vás všecka svá práva místního duchovního správce a na znamení toho odevzdávám, veledůstojný pane představený této misie, tento kříž do vašich rukou.

Vás pak, milí osadníci, jako váš duchovní správce, který vám všem přeje štěstí a blaho pro čas i věčnost, za jedno nejvíc prosím: »Poznejte čas, který pro vás nyní začíná, jako čas spásy pro vás, jako čas milostivého navštívení božího. — Tyto dni mohou býti rozhodné pro osud vaší duše pro čas i věčnost. — Tyto dni vás přivedou na rozcestí, kde půjde o to: být na věky šťasten nebo na věky nešťasten.

Nyní Pán tluče a klepe na vaše srdce a volá vás k sobě mocným hlasem! Jestliže poslechnete jeho

hlasu a otevřete mu svá srdce, přijde k vám a bude s vámi slavit svou večeři, nebeskou hostinu. Ale běda, kdo nyní zatvrdí své srdce a zavře je před voláním božím. Snad je už nikdy neuslyší, snad je slyšel naposledy. Běda mu, že »nepoznal dne navštívení svého«! Snad brzy, kdož to ví, jak brzy, uslyší takový zatvrzelý přísné slovo boží: »Pojď k soudu!« A jak ten soud asi dopadne, sami se domyslíte. — Ó, kéž bych to mohl na nebi a na Bohu vyprosit, aby tyto dny byly pro všechny vás dny vzkříšení a povstání a nepřinesly nikomu nový hlubší pád a nakonec zavržení.

Dr. m. osadníci, kéž byste rádi slyšeli slova Bohem vám poslaných ctihodných otců misionářů. Vezměte si je k srdci a opatrujte je, nebo je to slovo boží. — Přistupujte k nim, kteří mají od církve tu nejplnější moc svazovat a rozvazovat, odpouštět nebo zadržovat, přistupujte k nim, k těm dobrým otcům misionářům s plnou důvěrou svého srdce. — Vyznávejte před Bohem a před nimi všecky své hříchy s opravdu kajícím srdcem. Odkryjte před nimi všechen svůj vnitřní stav, celé své nitro, celé své svědomí, aby je tak prohlédali, jako je prohlédá Bůh. Ukažte jim ty nejtajnější rány své duše. Nebo oni právě sem přišli, aby vám je zahojili. Oni vám je také z moci boží zahojí. Naleznete u nich dokonalý pokoj svědomí, sladký mír pro svou duši a pak také poznáte, jak sladký a dobrý je Pán, když může přebývat v čistém srdci, v obmyté duši. A vám samým bude při tom, jako byste se znovu narodili, budete zas jednou v životě opravdu šťastní, klidní, pokojní a blažení. Dr. m., ze srdce vám přeji, aby sv. misie měla u všech vás tento účinek. Amen.

II.

Na konec sv. misie, dík misionářům.

Dr. m., nic netrvá na světě věčně, a tak se i dni našich krásných, poučných a dojemných misií ukončily. V z á c n í d u c h o v n í o t c o v é! Byly to

skvělé, památné, povznášející a dojemné chvíle, které jste nám během svých misií připravili. Vím, že nečekáte na naši chválu, ani na náš dík, vím, že jste to všechno činili pro čest a slávu boží a z čisté lásky k nesmrtelným duším svých bližních. Vím, že vám šlo jen o to, abyste nás, naši farní obec povznesli ke Kristu a nadchli k pravému křesťanskému životu. Vzpomínám, jak jste nám starostlivě vykládali hlavní články naší víry, vzpomínám, jak jste všem na srdce kladli povinnosti jejich stavu, vzpomínám, jak jste přesvědčivě promlouvali k rodičům, k dětem, k mládeži, k služebným. Vzpomínám, jak jste nám doporoučeli svěcení dne svátečního, jak jste nás plamennými slovy vybízeli k úctě svátostného Krista a k tomu, abychom se k Bohu vrátili pokornou, kající a důkladnou sv. zpovědí. — Nic jste nenechali bez povšimnutí. Bůh vám odplať za to všecko, nebo náš dík, sice vděčný, na to nedostačuje. Spasitel buď s vámi a žehnej i nadále vašemu přičinění a vašim ušlechtilým snahám, posiluj vás a dej ke všemu mnoho a mnoho zdraví. — Naše vděčná vzpomínka a naše modlitba půjde stále za vámi.

Ale nemohu skončit, abych se několika slovy neobrátil ještě k vám, m. dr. o s a d n í c i. Jistě že všichni uznáváte, že to byl krásný čas, čas milosti a božího navštívení, tento čas sv. misie. A těší mne, že jste ho tak horlivě užili a že jste se našich sv. misií v tak velikém počtu účastnili. Jsem přesvědčen, že kázání z takových úst, jako byla ústa našich kazatelů, napomínání a varování a prosby z takových srdcí, jako byla srdce našich duchovních otců, nebudou u vás nadarmo, nepadnou na skálu, ale že přinesou užitek stonásobný.

Ale na jednu věc chci vás z našich misií zvlášť upozornit — a přál bych si, abyste na ni nezapomněli. Chci vás upozornit na onen slavnostní okamžik, když jste obnovovali svůj křestní slib a kdy jste se znovu odřekli zlého ducha i všech jeho skutků a kdy jste Trojjedinému Bohu a jeho církvi slibovali věrnost navždycky. — Dr. m., ptám se vás, mohlo by se

stát, že byste se této dané přísaze, tomuto danému slovu někdy zpronevěřili? Vaším jménem odpovídám k nebi: »Ne, nikoliv, nikdy se tak nestane!«

Dr. m., Pán vám pro vaši lítost, pro vaši upřímnou zpověď odpustil všecky vaše hříchy, učinil s vámi novou smlouvu, jistě si proto zaslouží, abyste při nejmenším dostáli svému danému slovu.

Dr. m., na znamení tohoto vašeho slibu, že Bohu a jeho církvi zůstanete věrni po celý svůj život, postavili jsme také tento misionářský kříž. Kéž tento kříž, dr. m., nikdy nesvědčí proti vám, ale ať vám vydá i po letech to svědectví, že jste to, co jste Bohu a církvi při letošních sv. misiích slíbili, také dodrželi. U paty tohoto posvátného kříže obnovujte denně své dnešní úmysly a buďte v nich stálí přese všecko svádění a pokoušení tohoto světa. Stane-li se tak, budete letošních misií ještě na smrtelném loži vděčně vzpomínat a děkovat jim za to, že vás obrátily a přivedly znova k Bohu, kterého byste byli málem ztratili.

Nakonec děkuji všem, kteří k tak zdárnému průběhu našich misií čímkoliv pomohli anebo přispěli. Bůh jim to zaplať vším dobrým!

Tobě pak, sv. Panno, platí má poslední slova. Tys mé potěšení a mé útočiště. V tvé ruce skládám ovoce této sv. misie. Chraň je a zachovej! Tobě se také sám poroučím. Neopouštěj nás, pros za naše ctihodné misionáře, pros také za mne a za všecky mé farníky nyní i vždycky. Amen.

ŘEČI KŘESTNÍ.

I.

Ke křtu dospělého izraelity.

Dr. m., s povolením našeho nejdůstojnějšího vrchního pastýře udělil jsem tomuto izraelitovi, kterého všichni znáte, svátost sv. křtu a přijal jsem ho do naší sv. římskokatolické církve. Je to váš rodák, narodil se tu a žil mezi vámi. Měl dávno tu touhu, dávno si přál, aby se stal křesťanem. Pro různé překážky nemohl však uskutečnit své přání. Až nyní se mu k tomu naskytla vhodná příležitost. I užil jí rád. Rád se na faře přihlásil za katechumena, za cvičence v katolickém náboženství. A k jeho veřejné pochvale musím říci, že ochotně a pozorně poslouchal všem náboženským výkladům, když jsem ho připravoval k sv. křtu. Dnes bylo korunováno všecko jeho přičinění slavnostním křtem, který jsem mu právě udělil. Přijmete jej rádi mezi sebe! Znáte jej sami dobře, že je hodný a ochotný a že mu nemůžete nic závadného vytknout. Přijmete jej s upřímnou láskou, jak se sluší na křesťany. Ukažte zvláště v tomto případě, že dovedete naplnit vznešený zákon Kristovy lásky: »Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.« Bližním naším je každý člověk — ale tím víc ti, kteří jsou s námi stejné víry, tedy i tento váš právě pokřtěný křesťan. — Pomněte, že i za něj tekla krev Páně na kříži a že ho jako nás Kristus Pán vykoupil. Proto mu popřejte místo i obživu mezi sebou. Přijmětež také vroucí dík i vy pp. svědci, kteří jste v lásce a ochotně posloužili našemu novokřtěnci.

Vy pak, právě pokřtěný křesťane, děkujte Bohu za tu milost, které se vám dostalo, vzpomeňte, co jste při sv. křtu Bohu slíbil, a jděte životem tak, abyste byl Bohu milým a abyste se se všemi námi jednou shledal tam v šťastné věčnosti.

Vy pak, drazí přítomní, obětujte se mnou tuto

mši sv., při které náš novokřtěnec přistoupí po prvé k sv. přijímání (aniž se zpovídal, protože mu na křtu sv. byly všechny hříchy odpuštěny), na poděkování Kristu Pánu, že opět jednu duši přivedl do svého ovčince. Nakonec pak poprosme Boha vroucně, aby brzy přišla doba, kdy bude jeden ovčinec a jeden pastýř. — Amen.

II.

Ke křtu nemluvněte.

Vážení přítomní! Svazek srdcí, kterému jsem před rokem požehnal, přinesl nyní, jak všichni s radostí vidíme, krásný a utěšený plod. Bůh vás obdařil zachráncem rodiny, dal vám zdravého syna, kterého jsem právě pokřtil. Máte být za to Bohu vděčni, a to tím, že z něho vychováte dobrého občana pro nebe a pro vlast a stejně dobrého syna pro sebe.

1. Vážení rodiče, ze svého syna vychováte jistě občana pro nebe, budete-li mu dávat svým životem takový příklad jako dosud, zůstanete-li věrni krásným tradicím své rodiny. Plňte před svým dítětem své náboženské povinnosti tak, jak jste až dosud činili. Nebylo mše sv. v neděli a ve svátek bez vás, nebylo bez vás ani velikonoční sv. zpovědi, ani sv. přijímání. Naše křesťanská obec měla ve vás živý příklad dobrých křesťanů. Dávejte tento příklad i svému synu a vychováte z něho jistě dobrého občana pro nebe.

2. Mimo to z něho máte vychovat dobrého občana pro vlast. Také o to se nemusím u vás bát. Vy, šťastný otče, jste ukázal již často skutkem, jak svou vlast milujete. Za mládí naplnil jste skvěle a příkladně svou vojenskou povinnost, a dnes není v naší obci vlasteneckého a dobročinného podniku, abyste k němu svou hřivnou nepřispěl. A s vámi jde stejně a vám k ruce stojí i vaše šlechetná choť. Bude-li vaše dítě vidět tento příklad, vychováte z něho jistě i dobrého občana pro vlast. A dobrý občan pro nebe a pro vlast bude jistě také dobrým synem pro vás! Amen.

ŘEČI K PRVNÍMU SV. PŘIJÍMÁNÍ A K PŘIJÍMÁNÍ VŮBEC.

I.

Ježíš, božský přítel dítek.

Nechte maličkých přijíti ke mně, nebo jejich je království nebeské.
(Mat. 19, 14.)

Dr. m. děti, bylo to jednoho dne k večeru. Božský Spasitel celý den učil. K večeru byl unaven a chtěl si trochu pod stromem odpočinout. Ale vtom přicházejí k němu matky se svými dětmi a prosí ho, aby se nad nimi pomodlil a jim požehnal. A když větší dítky přišly blíže k Pánu Ježíši, nedovedly se přemoci, vytrhly se matkám z rukou a spěchaly k Spasiteli. Každé z nich chtělo být první, nebo všechny měly Pána Ježíše velice rády. Ale vtom se do toho vmísili apoštolové a odháněli je od božského Mistra a přísně je odbývali: »Přijďte jindy, přijďte až zítra, což nevidíte, že Pán je unaven. Nechte jej odpočinout.« Děti se zarazily a zůstaly pak stát opodál. Netroufaly si ke Kristu Pánu přistoupit. A když to Spasitel viděl, zamrzelo ho to. Řekl pak káravě apoštolům: »Nechte těch maličkých přijíti ke mně a nebraňte jim, nebo takových je království nebeské.« A potom zavolal děti k sobě, bral je do náručí, modlil se nad každým a požehnal mu.

1. Dr. děti, z toho poznáváte, jak velice vás Spasitel miluje. Ano, on je opravdu božský přítel dítek. I vy jste se už naučily znát jeho lásku, i vy jste už od něho dostaly mnoho dobrého.

Sotvaže jste přišly na svět, již vás tu volal k sobě jeho přívětivý hlas: »Nechte maličkých přijíti ke mně.« Tak mluvil Spasitel k srdci vašich rodičů. A váš otec a vaše matka slyšeli dobře tento jeho hlas. Proto vás dali co nejdřív pokřtít, abyste se staly jeho dítkami a údy jeho církve. Proto vám už vaše matka na svém klíně spínala ruce a učila vás se modlit. Proto vás váš otec, když jste byly ještě malé, vodil

za ruku do kostela a vyprávěl vám o Pánu Bohu.

2. A když jste, milé děti, povyrostly a přišly do školy, opětně vás váš božský přítel k sobě zval a mluvil k srdci vašich kněží, vašich učitelů náboženství: »Nechte maličkých přijíti ke mně.« A vaši kněží činili, co mohli, aby vyhověli přání Spasitelovu. Učili vás Boha znát, učili vás o Spasiteli, o jeho učení a lásce k lidem. Učily jste se modlit, důvěřovat v Boha a doufat v nebe.

3. Pak se přiblížilo vaše první sv. přijímání. A tu se i vaši rodiče přičiňovali ze všech sil, aby vás k tomu hodně připravili. A vy jste nyní přišly sem do našeho chrámu. Přivedli vás sem za tohoto slavnostního rána vaši rodiče a doprovodili vás při tom vaši přátelé a vaši známí.

A váš božský přítel dítek vás přijal, ale daleko slavněji, než přijal dítky z evangelia. Ty bral do náručí a žehnal jim, ale pro vás učinil daleko víc. Vstoupil do vašeho srdce a spojil se s vámi tak pevně a nerozlučně, že nyní opravdu můžete zvolat: »Tys, ó Pane, ve mně a já v tobě.«

4. Dr. moje křesťanské děti! O čem se nikdy židovským dětem ani nezdálo, toho se vám nyní dostalo, to jste nyní přijaly. Král všech králů, Stvořitel světa, Pán zástupů, jemuž andělé v nebi nepřestávají prozpěvovat: »Svatý, svatý, svatý«, ten zavítal v nejsvětější svátosti do vašeho srdce. Ó milé děti, jaká to láska k vám, jaká to čest a jaké štěstí pro vás.

Ale nyní se ptám: »Bylo by možno, že byste takového přítele mohly, mé děti, někdy opustit a se ho zříci a zas těžkými hříchy zarmoutit?«

Dr. m., vím, že mi v tuto chvíli odpovíte: »Nikoliv, raději bychom chtěly zemřít, než abychom měly svého Pána a Spasitele ztratit.« Vím, že máte tento dobrý úmysl, toto předsevzetí.

Ale dobrý úmysl a dobré předsevzetí samo nevystačí. Kolik dětí už podobně slibovalo, ba přisahalo a přece svému slibu nedostály. Znesvětily a poskvrnily své mládí hříchy, ba i víru ztratily a Ježíše, svého nejlepšího přítele, hanebně zradily.

Dr. m., aby se to i s vámi nestalo, pak musíte užít vhodných prostředků, abyste si přátelství s božským svým přítelem, milým svým Spasitelem, zachovaly. Na některé vás upozorním.

a) Dr. děti, ukáži vám na první prostředek. Máme-li někoho mít rádi, milovat jako přítele, pak ho musíme napřed znát. To jistě samy nahlížíte. Jistě že byste nemohly mít přátelství s někým, koho byste vůbec neznaly. A s milým naším Spasitelem je to právě tak. Máme-li jej milovat a mít za přítele, musíme jej napřed znát. A kde se Spasitele učíme znát? To je v náboženských hodinách, na ty pilně choďte a buďte při nich co nejvíc pozorné. Učíme se Spasitele znát v kázáních a školních exhortách. Choďte na ně, jmenovitě nyní ve školním roce, ale i pak, když ze školy vyjdete. Čiňte tak, možno-li, každou neděli. Spasitele učíme se znát z knih, které jednají o víře. Ty berte často do ruky a čtěte.

Milé děti, proč tak mnohé z vás později Ježíše opustilo a zradilo? Neznají ho. Za mládí se přese všecko napomínání náboženským pravdám málo učily, později kázání neposlouchaly a žádnou náboženskou knihu nečtly. Ale četly jen špatné knihy. Namísto s dobrými, stýkaly se jenom se špatnými soudruhy a spolužáky. Proto to také nemohlo jinak skončit než špatně, než tak, že se s Ježíšem rozešly.

b) A druhý prostředek je ještě důležitější. Jak si vy samy, m. děti, vedete, jak si počínáte, když samy máte přítele nebo přítelkyni? Není-liž pravda, často se s nimi stýkáte, jste s nimi pohromadě. Často je navštěvujete, rády s nimi mluvíte a si s nimi pohrajete. Kdybyste to nečinily, přátelství by zaniklo. A tak, chceme-li si zachovat přátelství s božským přítelem, Ježíšem Kristem, musíme se s Ním často stýkat a být s ním často pohromadě. A to činíme, když se modlíme.

Ptám se, milé děti, proč se mnohé z vás později přese všecka dobrá předsevzetí přece zkazily? Odpo-

vídám: Protože se špatně modlily nebo vůbec se modlit přestaly. Kdo se nemodlí, ten se pokazí. Ne nadarmo volá Spasitel toužebně: »Pojďte ke mně všichni, kteří obtíženi jste, a já vás občerstvím.« (Mat. 11, 28.) Proto nás Spasitel napomíná: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.« (Mat. 26, 211.) Proto si každý z vás dnes v den prvního sv. přijímání umiň: Všecky své denní modlitby vždycky svědomitě vykonám. A kdyby se mi někdy i sebe víc nechtělo, a budu sebe víc unaven, nikdy svou ranní a večerní modlitbu nezanedbám.

c) A dám vám třetí prostředek — a ten je ze všech nejdůležitější. Co činí přátelé, aby své přátelství posilnili a upevnili? Zvou se vzájemně k sobě a zasednou u stolu k pohoštění. Snad jste to také už učinily svým přátelům a přítelkyním. I náš božský přítel Spasitel nám také připravil hostinu, ale takovou, že takovou nikdy nepřipravil přítel příteli. A jak srdečně nás k ní zve a jak na nás naléhá, abychom přišli, a jak hrozí, nepřijdeme-li: »Zajisté, pravím vám, nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krev, nebudete míti života v sobě.« (Jan 6, 54.)

Jistě, m. děti, že Spasitel ani už nemůže jasněji mluvit, srdečněji nás zvát ani napomínat. — Proto ho poslechněte! A abyste k němu dnes, v den prvního svého svatého přijímání, ukázaly svou lásku a vděčnost, dejte mu trojí slib. Zvolejte k němu: 1. Ano, můj Ježíši, my se opravdu budeme pravdám tvého náboženství, a to zejména nyní, dokud jsme mladé, svědomitě učit, abychom tebe, svého nejlepšího přítele, čím dál tím lépe poznávaly. 2. Budeme se s tebou denně stýkat v upřímné modlitbě a 3. tvého pozvání k svátostné hostině, k sv. přijímání, vždycky rády a ochotně uposlechneme!

Milé děti, splníte-li to, pak se k milému Spasiteli stále víc budete blížit, budete čím dál lepšími a věrnějšími jeho přáteli a nakonec se s ním v lásce a radosti v nebesích na věky spojíte. Slyšte, jak vás k tomu ještě dnes naposled laskavě a přátelsky vybízí:

»Nechte maličkých přijíti ke mně, nebo jejich je království nebeské.« —

K ř e s ť a n š t í r o d i č e ! Po vašich dětech blahopřeji k dnešnímu slavnostnímu dnu také vám. — Jako matky v evangeliu, tak i vy jste dnes přivedli své dítky ke Kristu Pánu, nechali jste k němu přijíti své maličké. Tento krásný a radostný okamžik dnešního prvního sv. přijímání vašich dětí je, křesťanští rodičové, vaší zásluhou. Bůh vám za to zaplať! Veďte své děti tak dál. Učte je se modlit. Nedovedu si představit krásnějšího podívání, než když se matka s dítětem na klíně modlí. Voďte své děti, když do školy přijdou, vždycky s sebou aspoň v neděli na služby boží. A když povyrostou a školu opustí, nepřestávejte jim zas a zas připomínat jejich nedělní náboženskou povinnost. A dávejte jim dobrý příklad. Vím ovšem, že vás to bude stát dost obětí, dost sebepřemáhání a dost trpělivosti. Vím, že je to dost těžké stále napomínat, domlouvat a povzbuzovat. A sám na sebe ustavičně pozor dávat. — Ale ta vaše obět nebude marná. Vaše děti budou vám v životě k radosti a potěšení, ve smrti pak útěchou. Po vaší smrti budou vaše děti důstojné živé pomníky, kteréž vydají krásné svědectví o vaší péči a vašem svědomitém plnění rodičovských povinností. A jaká bude teprv vaše radost a odměna, až jednou tam nahoře předstoupíte před božského přítele dítek a budete mu moci říci: Hle, Pane, tys kdysi řekl: »Nechte maličkých přijíti ke mně.« Hle, tu jsou, naší vinou se žádné z nich neztratilo. A až nad vaším hrobem budou stát vaše děti a na vás vzpomínat, nejvíc vám budou děkovat za to, že jste je vedli k božskému příteli dítek Ježíši Kristu a že jste jim v tom nebránili. Amen.

II.

Nedej, abych se odloučil od Tebe!

(Modlitba k sv. přijímání.)

Je to krásná modlitba, kterou se s vámi vždycky modlím po sv. přijímání. Vy ji znáte všichni, jak za-

číná: »Duše Kristova posvěť mne, tělo Kristovo oblažuj mne.« A v této modlitbě také prosíme Spasitele dojemně a upřímně: »Nedej, abych se odloučil od tebe!«

Dr. m. děti, chci s vámi dnes v den vašeho prvního sv. přijímání o těchto slovech něco málo porozjímat.

1. Milé děti, žijeme dnes v době, která se mnoho podobá prvním křesťanským dobám, kdy křesťané zakoušeli od pohanů mnoho pronásledování. Pohané všemožně tehdy nutili křesťany, aby od své víry odpadli. Vrhali je do vězení, natahovali je na skřipce, lámali je na kole, pekli na rozžhaveném rožni, předhazovali je dravé zvěři a pálili na hranicích. Ale křesťané přesto svého Krista neopustili a od něho se neodloučili. Tehdy také byli v žaláři mamertinském v Římě uvězněni křesťané, kteří měli býti předhozeni zakrátko v cirku dravým šelmám. Byli by tolik rádi přijali ještě před svou smrtí svátostného Spasitele, aby se na své umučení posilnili. Ale kněží v katakombách nevěděli, jak by jim velebnou svátost doručili.

A tu se přihlásil mladý, třináctiletý ministrant Tarsicius a prosil, aby mu »Nejsvětější« svěřili, že je jistě uvězněným křesťanům donese. »Tys ještě mladý,« odpovídá kněz Dyonisius, »k takovému úkolu.« Ale odvaha jinochova velice ho dojala. »Ano, právě proto,« odpovídá Tarsicius, »že jsem tak mladý, pohané mi neublíží. U mne jistě nebudou „Nejsvětější“ hledat. Proto prosím, velebný otče, dovol, abych já svým ubohým křesťanským bratřím „Nejsvětější“ donesl.« Jeho upřímné prosbě kněz nakonec vyhověl. Proto zavinul »Nejsvětější pokrm«, svatou hostii, do lněného plátna a vložil jej do bully (taštičky), kterou chlapec, jako všichni římští chlapci, nosil na šíji a skryl ji opatrně pod chlapcovým šatem. Pak jej upozornil, aby »Nejsvětější« bedlivě střežil a chránil. A chlapec se slzami v očích nadšeně a slavnostně odpověděl knězi: »Chci raději umřít, než bych si dal uloupit svého Boha a Spasitele.«

Pak se Tarsicius dal na cestu římskými ulicemi k mamertinskému žaláři. Ničím se nezdržuje, žádnou podívanou, jen aby co nejdřív křesťanským vězňům posloužil. Vtom vystupuje z nádherného paláce vznešená Římanka a praví k němu: »Kam jdeš, můj krásný chlapče, a jak se jmenuješ, kde bydlíš? Pojď do mého domu, chci ti něco říci.« — »Nyní nemohu, vzácná paní,« odpovídá Tarsicius, a spěchá dál. Přichází pak na místo, kde si chlapci, kteří právě vyšli ze školy, začínají hrát. Ale jeden jim ke hře chybí. I nutí Tarsicia, aby si hrál s nimi. Ten se však zdráhá. Zato tím víc tiskne, aniž o tom ví, svatou hostii k svým prsům. Toho si povšiml jeden z chlapců a ptá se ho všetečně: »Tarsicie, ukaž, co to tak na prsou schováváš?« — »Nech mě, prosím,« praví Tarsicius, a chce prchnout. Ale chlapec mu zastaví cestu; ostatní se k němu přidávají a hartusí na Tarsicia: »Ukaž, co to neseš! Jaké to máš tajemství, že je před námi skrýváš?« A když Tarsicius odpírá a se brání, pohanští chlapci přikročili k násilí. Povalili Tarsicia k zemi. A když tento praví: »Nedám vám, co mám, dokud budu na živu«, chlapci jej bijí a tlukou, ba smrtelně zraňují svými kyji a chtějí mu tajemství vyrvat. Byli by jej k smrti ubili! Ale vtom, v nejvyšší čas, octl se tu římský setník. Zahnal surové chlapce, zvedl Tarsicia polomrtvého se země, zavinul jej do vojenského pláště a odnášel jako matka dítě. Poznali se, byli oba křesťané. »Tarsicie, jsi těžko raněn?« ptá se setník. »To nic nedělá, Quadrate,« šeptá těžce zraněný Tarsicius, »ale mám s sebou svaté tajemství, dones je do bezpečí.« Setník pak vzal mladého mučedníka tím pečlivěji do svého náručí, nebo nesl s ním i »Nejsvětějšího« Krista, krále mučedníků. A když přišel do katakomb a skládal se svých rukou raněného Tarsicia, Tarsicius, malý anděl, byl mrtev. — Ale »Nejsvětější«, které Tarsicius nesl na svých prsou, bylo bez poskvrny — bylo neporušené. Tarsicius dal za ně svůj život.

2. Dr. m. děti, jistě že vás dojímá tento příběh o ministrantu Tarsiciovi. A já jsem vám dnes také svěřil

a podal »Nejsvětější«, vašeho Spasitele ve velebné svátosti, a to po prvé ve vašem životě. Měly jste dnes první sv. přijímání. Ale což, kdybych se vás tázal: »Budete si své »Nejsvětější«, Krista Pána ve svátosti, také tak bedlivě opatrovat a chránit jako Tarsicius?« Odpovíte mi také jako Tarsicius: »Chci raději umřít, než bych se dal o svého Boha Spasitele oloupit a připravit?«

Milé děti! Přijde k vám zkažený svět, přistoupí k vám nevěra a bude vás svádět a lákat, jako ona krásná paní lákala Tarsicia do svého domu. Hřích k vám bude volat, bude vás svádět: »Pojď!« Špatní soudruzi a špatné knihy budou vás kazit a k zlému navádět. Dr. m., co tu učiníte? Podlehnete svádění a hříšnému pokušení, poddáte se hříchu? Nebo budete silni a zvoláte statečně s Tarsiciem: »Chci raději umřít, než bych se dal oloupit o tebe, můj Ježíši. Ano, nechci se od tebe odloučit.«

Milé děti, budou se vám pro vaše náboženství posmívat, vaši modlitbu budou zlehčovat a Spasitele urážet. Drahé děti, budete i tu silné a řeknete zmužile s Tarsiciem: »Raději chci umřít, než bych se od Krista odloučil!«

Dr. m. — kéž by tomu tak bylo, kéž byste vždycky v takových chvílích poprosily Spasitele: »Nedej mi, Pane, abych se odloučil od tebe.« A k této vaší prosbě prostičce dodávám: »Nezapomeňte, co jste Spasiteli dnes o svém prvním svatém přijímání slíbily. Přičiňte se, m. děti, abyste neklesaly znovu ve staré chyby, nevyžeňte zas zakrátko Pána a Spasitele svého ze své duše. Jen tak to první vaše sv. přijímání přinese vám užitek pro život. —

3. Dr. m. rodiče našich žáků a žákyň! Žijeme dnes ve světě, jenž je Kristu nepřátelský. Nevěra se nezastavuje ani před mládeží, ba na tu má nejvíc namířeno, nebo kdo má mládež, má budoucnost. Mládež se má vychovávati bez náboženství, bez Boha, bez víry, tak zní heslo moderního světa. Ve Francii už před 60 lety učinili takový pokus. Strhli kříže se stěn školních světnic a namísto vyučování

náboženství zavedli tak zvanou laickou morálku, světskou mravouku. Ale zanedlouho stáli vůdcové francouzského národa bezradni nad hroznými a velkými čísly, jaká udávala statistika o vzrůstu a velikém počtu mladistvých zločinců. Světová válka, veliký učitel, naučila zas francouzský národ spínat ruce a sklánět koleno před Bohem, který se nedá posmívat. A, dr. m., my se máme u nás pokoušet o to, co jinde už začínají uznávat jako nešťastné pochybení, my máme zaváděti beznáboženskou výchovu. Zvítězí-li ta, pak jdeme svému zahynutí neodvratně vstříc. Dr. m., jistě že vás potěšil pohled na vaše děti, jak přistupovaly dnes k stolu Páně, jak se hlásily k svému Spasiteli. Dojalo vás to a měli jste jen to jedno přání: Kéž by ty naše děti zůstaly stále takové, jako jsou dnes. Vím proto, že nedopustíte, aby vaše katolické děti se zapomněly modlit, do kostela chodit a k stolu Páně přistupovat. Vím, že vy je vždycky povedete k Ježíši, který pravil: »Beze mne nic dobrého nemůžete učinit.« Ano, nic dobrého byste nemohli bez Ježíše učinit ani vy, ani vaše děti. Považte, jaký by to byl pak na světě smutný život! Amen.

III.

Kristus, vinný kmen.

Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti.
(Jan 15, 5.)

Dr., milé děti!

Před malou chvílí, za tohoto slavnostního rána, přijaly jste dnes po prvé svátostného Spasitele — a to, jak jsem přesvědčen, s čistým a hodným srdcem. A jako jste klečely vy před ním, tak kdysi za památných večerních hodin Zeleného čtvrtku klečeli před ním apoštolové, aby z jeho svatých rukou rovněž po prvé přijímali sv. přijímání. A když se to stalo, když jejich srdce ještě jihlo díky a blažeností, řekl Spasitel: »Zůstaňte ve mně a já zůstanu ve vás. Jako réva nemůže nésti ovoce, nezůstane-li při kmeni,

tak ani vy, nezůstanete-li ve mně. Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo ve mně zůstává a já v něm, ten nese ovoce mnohé, nebo beze mne nebudete moci nic učinit.« Spasitel tím chce říci, jako réva s vinným kmenem, tak i my s ním musíme zůstat ve spojení a pak teprve přineseme ovoce dobré, t. j. budeme konat dobré skutky, za které nás Bůh jednou v nebesích odmění. A tak se jistě stane u každého z vás, budete-li se podobat révě, pak jistě budete žíti spravedlivě a ctnostně a přinesete ovoce mnohé.

Milé děti, co činí réva, aby se zachovala?

1. Réva ví dobře, jak je slabá. Proto se upíná svými úponky na silnější rostliny nebo na podpěry, které jí dáváme. Tak i vy se musíte opírat o ty, které vám Bůh dal jako podpory v bouřích a zkouškách vezdejšího života.

To jsou na prvním místě vaši rodiče. Buďte jich poslušny, poslušny zejména ve věcech, které se týkají vašeho duševního blaha, vašeho pozemského i věčného štěstí. Běda dítěti, které neslyší a nechce slyšet varujícího a napomínajícího hlasu svých rodičů. Jako révu bez podpory zlomí příval větru nebo bouře, tak i takové dítě, které se neopírá nebo neopře o rady a pomoc svých rodičů, se zlomí, zkazí a neskončí dobře. Proto bych si přál, abyste za tohoto slavnostního rána svému milému Spasiteli, s nímžto jste se dnes spojily jako vinné ratolesti s kmenem a o něj se opřely, slíbily: »Chci se vždy opírat o své rodiče, chci být vždycky jejich poslušným dítětem.«

2. A co činí ještě réva, aby se zachovala, kam obrací své listy? Všimnete-li si jí, uvidíte, že je vždycky zvedá jedním směrem, nechť ji váží a sklánějí všelijak. Réva obrací vždycky své listy ke slunci, ona ví, že z něho vychází světlo, teplo i život. Tak i, dr. m., musíte i vy své ruce a srdce zvedat a obracet jedním směrem, musíte je pozvedat nahoru k Bohu, a to zejména v pokušení. Nebo Bůh je tím sluncem, které nám dává světlo pro náš rozum, posilu a teplo pro

naši vůli. Ale Bůh chce, abychom ho za to prosili, abychom se k němu za to modlili. Kdo se nemodlí, zejména, m. děti, v mládí a zbožně, ten se neuchová, ten zahyne. Proto slibte dnes, v památný den svého prvního sv. přijímání, že se budete také vždycky obracet jen jedním směrem, a to nahoru k Pánu Bohu s vroucí modlitbou. A Bůh pomůže, osvítí váš rozum, posílí vaši vůli v dobrém a prodlouží, on všemohoucí, i váš život.

3. A posléze réva, aby se zachovala čerstvá, zelená a svěží, čerpá neustále šťávu z vinného kmene, šťávu obrodnou a životodárnou. M. děti, náš Spasitel, náš božský vinný kmen, uděluje nám také takovou životní šťávu, která naši duši občerstvuje a osvěžuje. Je to jeho milost. A tu jeho milost, tu životní jeho šťávu najdete v jeho svátostech, jmenovitě ve svátosti pokání a oltářní. Když je přijímáte, náš milý Spasitel dává té šťávě milosti sám stékat a plní jí vaše srdce. Kéž byste jen z toho pramene často a často chtěly čerpat. Pak by ta šťáva milosti boží, milosti Spasitelovy, vždycky občerstvila a osvěžila vaši slabou a kleslou duši a zachovala ve všem dobrém. Dr. m., kéž byste svých rodičů poslouchaly, k Bohu se v modlitbě obracely, a často hodně přijímaly, pak byste byly zdravé vinné ratolesti Krista Pána přinesly byste najisto ovoce mnohé.

4. K ř e s ť a n š t í r o d i č e, když jste před chvílí viděli své děti, jak se jako čisté vinné ratolesti vinuly k svému Pánu a Spasiteli, jak se s ním spojovaly, jistě že vás to těšilo a že jste si přáli, aby se vaše děti vždycky podobaly těmto čistým ratolestem. Sdílím s vámi toto přání — a povím vám, jak se vám splní. Splní se vám jistě, když budete svým dětem dobrou podporou, když své děti podepřete tak jako révu podpírá strom anebo sloup. A nejlépe je podepřete, když svým dětem budete dávat dobrý příklad křesťanského života, když budou děti na vás vidět, že se otec a matka modlí, koná svědomitě své povinnosti náboženské, chodí do kostela a k sv. svátostem. Pamatujte, že rodičovský dům a nikoliv škola má nejroz-

hodnější vliv na dítě a určuje dítěti vždy pravidelně životní cestu. Zvolil-li jednou jinoch cestu svou, praví sv. Písmo, neuchýlí se od ní, ani když zestará. — Proto, kéž svým dětem dáte dobrý příklad! — A ještě mám k vám upřímné slovo.

Když révu připevnili a přivázali, pak přijde vinař, aby ji ořezal. Zdá se na první pohled, že je to tvrdé a kruté, ale je to nutné, je třeba uschlé a vadné výrostky uřezat a odstranit, aby réva měla dostatek vzduchu a světla a slunce. To je hlavní vinařské pravidlo. Ale, dr. rodiče, to je i jedno z nejdůležitějších vychovatelských pravidel. Mají-li se dobré pudy a náklonnosti, které dřímají v povaze dítěte rozvinout a zušlechtit, pak je třeba, aby se naproti špatným pudům zakročilo s nožem. Dítě se musí naučit vrozenou sobě vzdorovitost a vzpurnost přemáhat naprostou poslušností, svou náchylnost k lenosti musí přemáhat pilnou a svědomitou prací, svou nedbalost musí překonávat pořádkem a dochvilností, svou poživačnost sebepřemáháním a šetrností, svou sebelásku a sobectví svou ochotností a dobrotivostí. Vím, křesťanští rodiče, že vás to bude stát dost obětí. Ale proste Pána Boha za trpělivost. Trpělivost je vždycky klíčem k úspěchu, jmenovitě při výchově. Budete-li trpěliví, zvítězíte i nad dítětem, o kterém jste myslili, že je už s ním všecko marné. I to se pak zazelená, i to bude úrodnou ratolestí Spasitelovou a přinese ovoce mnohé snad pak i k vaší radosti největší. Amen.

IV.

Blahoslavený Jan, který na prsou Páně o poslední večeři odpočíval.

Kněžský breviář.

M. d. děti! Srdečně vám blahopřeji k dnešnímu dnu vašeho prvního sv. přijímání. Jistě že je to jeden z nejutěšenějších dnů ve vašem životě. Ale chcete vědět, nač mne to vaše první sv. přijímání připomíná? Na první sv. přijímání sv. apoštolů při poslední

večeři. Jako vy jste v tuto ranní chvíli přistupovaly k stolu Páně, tak tenkrát v tom večeřadle na hoře Sionu v Jerusalemě přijímali také sv. apoštolové z rukou milého Spasitele po prvé jeho svaté tělo a krev.

Pomyslete si, že je vidíte před sebou. Prohlédněte si je dobře, tyto první komunikanty na světě, abyste si z nich vybraly svůj vzor k následování. A koho že si z nich vybéřeme? Jednoho nechceme už předem, a to Jidáše! Anebo si snad zvolíme sv. Petra? Je pravda, on sice hodně přijímal, ale jak víte, nesetrval v dobrém, potom brzy Spasitele třikráte zapřel. A toho nás Bůh uchovej! Nuže, koho si to zvolíme za svůj vzor?

1. Blahoslavený, tak se modlíme my kněží v breviáři, je sv. Jan, který o poslední večeři odpočíval na prsou Páně. Nuže, toho si zvolme. A proč, slyšte.

Sv. Jan to byl, který nejvíce ze všech apoštolů Spasitele miloval. Miloval jej nejen slovem a jazykem, nýbrž, jak sám napomíná, v skutku a pravdě. Zůstal mu stále věrným. Ve smutných odpoledních hodinách velikého pátku stál pod křížem. Ostatní apoštolové všichni z bázně uprchli. Jan však stál tu věrný, bez bázně a neohrožený po boku Matky boží a nábožných žen. A tak těšil milého Spasitele v jeho hořké poslední hodince. A zůstal mu věrný až do smrti. Staral se o jeho matku. Pro Spasitele kázal a psal. Napsal čtvrté evangelium, nejkrásnější ze všech, psal své něžné a srdečné tři listy a své známé »Zjevení«. Trpěl za Ježíše a snášel pronásledování a muka všelikého druhu. Jan zachoval své srdce čisté a neposkvrněné, čistě a panicky žil a také tak skonal. Proto jej také Pán Ježíš ze všech apoštolů nejvíc miloval, byl jeho miláčkem.

Nuže, dr. děti, jej, miláčka Páně, vezměte si za vzor. Buďte takové svatojanské duše, jako byl on.

2. Dokážete to, budete-li užívat prostředků, které vám poradím.

Proč Jan Spasitele nejvíc miloval? Protože se s ním co nejsrdečněji stýkal. Byl rybářem na jezeře Genezaretském. Když jej Spasitel k sobě

zavolal a on poznal, že Ježíš je pravý Mesiáš, opustil všecko a oddal se mu s celým srdcem. Byl vždycky blízko něho a vždycky byl pamětliv, aby Spasiteli činil radost. Když se Pán Ježíš proměnil na hoře Tábor, v zahradě Getsemanské, všude s ním byl, o poslední večeři spočíval na jeho prsou. A čím víc se se Spasitelem stýkal, čím lépe jej poznával, tím větší a tím upřímnější byla jeho láska k němu.

Dr. m. děti, i my můžeme se Spasitelem se stýkat a být pohromadě. A to vždycky, když se modlíme. Když se modlíme, to vždycky rozmlouváme, jsme pohromadě, obcujeme s Bohem. Ach, dr. m., proč jen tolik hodných mladých lidí se pokazilo? Odpovídám, špatně se modlili anebo se vůbec pak nemodlili.

Ano, m. děti, my můžeme, jako Jan miláček, také být zcela blízko u milého Spasitele, můžeme stát i pod jeho křížem. A to je tenkrát, když jsme na mši sv., která je nekrvavá obnova oběti Páně na kříži. A při té mši sv. můžeme s Pánem Ježíšem docela i mluvit, můžeme mu říci, co nám chybí, co bychom měli rádi a co bychom na něm chtěli. A to se může stát při každé mši sv., když Spasitel po pozdvihování je s námi ve svaté hostii.

Ano, my můžeme jako sv. Jan při poslední večeři spočívat na jeho prsou. A to tehdy, když přijímáme velebnou svátost a on je pak s námi a my s ním. A, dr. m., čím lépe se modlíme jmenovitě ráno a večer, čím častěji jsme na mši sv. přítomni, čím častěji budeme přijímat, tím lépe budeme jako sv. Jan Spasitele poznávat, tím vroucněji milovat, a tím spíše a snáze mu zůstaneme věrni i v nejtěžších pokušeních a životních zkouškách. Proto slibte Spasiteli, který z nevýslovné lásky vstoupil dnes po prvé do vašich srdcí a je s vámi a vy s ním: »Můj Ježíši, slibuji ti, chci své denní modlitby svědomitě konat, chci být horlivě při mši sv. přítomen a jak jen budu moci, půjdu vždycky k sv. přijímání. Půjdu k stolu Páně co nejčastěji, a to nejen dokud budu ve škole, ale i později, až ze školy vystoupím.« Tak slibte za dnešního slavnostního rána svému Spasiteli a když to

splníte, Spasitel vám to jistě odmění. Hleďte, jak odměnil sv. Jana už tu na zemi. Dal mu odpočívat na svých prsou, svěřil mu to nejmilejší, co měl, svou matku. Osvítil mu podivuhodně rozum. Jeho evangelium, jeho listy, jeho Zjevení budou lidé číst a se jim divit až do skonání světa. Popřál mu dlouhý věk. Milován a ctěn celou církví zemřel Jan jako stařec bezmála stoletý klidně a tiše. Tak Ježíš odměňuje své věrné služebníky.

3. Milé děti, kéž byste následovaly tohoto krásného Janova příkladu a zůstaly Spasiteli věrné tak, jako byl on. Kéž byste dnešní svou slavnost prvního sv. přijímání zakončily nadšeným slibem: »Spasiteli náš! I my ti chceme zůstat tak věrné, jako ti byl věrný tvůj miláček sv. Jan. I my chceme být tvými miláčky, chceme, abys nás měl rád. Budeme tvými na věky a ty zůstaň na věky náš!« A milé děti, odměny se vám za to dostane už tu na světě, jako se jí dostalo sv. Janu. O tom buďte ujištěny.

4. Dr. rodiče našich dětí. Jistě že jste rádi patřili na své děti, které Bůh tolik omilostnil. My všichni vám přejeme tuto čistou radost a sdílíme ji s vámi. Dal jsem vašim dětem za příklad sv. apoštola Jana. Čím Jan byl, to děkoval vedle milosti boží příkladu svých rodičů. Jeho otec Zebedeus byl rybář na jezeře Genezaretském. Byl z prvních učedníků Páně. Jeho matka Maria Salome náležela k zbožným ženám, které Pána na jeho cestách následovaly, o něho a apoštoly se staraly a jim pokrm a oděv poskytovaly. Šly za Kristem nejen za dnů šťastných, ale i to náleží k slávě ženského pohlaví, že jej následovaly i za dnů nešťastných, na Golgotu a pod kříž. Ano, tam pod křížem stála také tato matka Janova Salome v nezlomné věrnosti, co zatím mužové zbaběle uprchli. A opravdu kdyby láska a věrnost Janova nebyla bývala tak silná, aby jej tam pod křížem jeho mistra udržela, příklad jeho matky by mu byl nedal, aby se od kříže vzdálil. Ó podivuhodná, všecko přemáhající moci dobrého příkladu!

Ó, kéž byste, rodičové křesťanští, dali svým dětem

podobný příklad, jako dali Zebedeus a Salome sv. Janu miláčku. Při vychování je příklad to nejdůležitější. Všecko ostatní napomínání, varování, kázání nebo tresty jsou bez užitku bez dobrého příkladu.

Nuže, dávejte svým dětem jen dobrý příklad! Ať ve vás děti vidí zbožné, spořádané a svědomité rodiče. Pak vychováte své děti, jako vychovali Zebedeus a Salome svého syna Jana, budou miláčky Spasitelovými, miláčky vašimi a všech dobrých lidí. Bůh jim dá štěstí a vám s nimi. Amen.

V.

Kristofor — Kryštof, Kristův nosič.

Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení, duch zajisté ochoten jest, ale tělo je slabé. (Mat. 26, 41.)

Dr. mé děti, vy, které po prvé přistupujete k sv. přijímání!

Až přijdete na Pražský kamenný most a budete si tam prohlížet sochy, které na něm stojí, uvidíte tam také sochu obrovité postavy, jak nese na zádech Ježíška. Obr ten se opírá o sukovitou hůl a s údivem obrací zrak k děťátku, kteréž drží v levici zeměkouli a pravicí mu žehná. Je to rozkošné podívání! Ta socha je dílem slavného sochaře Emanuela Maxe a představuje sv. Kryštofa. A proč ho tak zobrazují na ramenou s Ježíškem a se zeměkoulí? Povím vám, co o tom vypráví tato utěšená legenda.

1. Sv. Kryštof žil v Palestině. Byl obrovské, silné postavy, ale sám se sebou nebyl spokojen. Zdálo se mu, že vede jednotvárný život a toužil po dobrodružstvích. Proto opustil svou otčinu Palestinu a řekl: »Projdu celým světem, dokud nenajdu nejmocnějšího a nejsilnějšího ze všech králů a tomu pak budu sloužit.«

Ale když uslyšel, že ďábel, satan, je ještě mocnější a silnější než kterýkoliv pozemský král, dal se do jeho služeb. Jednou měli jet spolu kolem kříže,

sv. Kryštof. Dr. m., na tuto utěšenou legendu si vždycky rád vzpomínám, když jdu po Pražském kamenném mostě. A stejně rád si na ni vzpomínám v tuto chvíli, když vás vidím tu před oltářem před sebou.

Každý z vás a každá z vás je v této chvíli Kristofor, nosič a nosička Kristova. Ba, vy v této chvíli jste víc než obr Kryštof. Neboť vy toho Pána celého světa, Ježíše Krista, nenesete jen na ramenou, nýbrž, a to po prvé v svém životě, i v svých srdcích.

2. Ale tu mne plní starostí otázka. Ptám se vás, kteří jste všichni v tuto chvíli Kristoforové — nosiči Krista, kteří nesete dnes Krista Pána po prvé v svých srdcích, nebo jste ho přijali před chvíli tu ve velebné svátosti, ptám se vás, donesete toho Krista skrz dravý proud života na druhý břeh ve šťastnou zemi nebeskou, půjdete s ním a zůstanete mu věrni v celém životě? A vy mi s radostí snad odpovíte: »Zůstaneme!« Ale já pravím, není to tak snadná věc, milé děti. V tom dravém a nebezpečném proudu životním budete musit zápasiti s mnohým pokušením. Přijdou na vás pokušení proti víře, proti svaté čistotě, budete sváděny špatnými knihami, špatnými soudruhy a lidmi. Zejména tomu tak je v naší nynější nepokojné a kvasuplné době, kde se tolik zas vzdouvají vlny nevěry a špatných příkladů. Ach, milé děti, tu je kolikrát třeba veliké síly, abychom se nedali strhnouti dravým proudem pokušení a špatných příkladů a šťastně přešli z tohoto života na druhý, záchranný břeh věčné blaženosti. A chcete vědět, co vám tu pomůže, abyste tam s Kristem Pánem šťastně přešly? Nuže, pamatujte na tato dvě Kristova slova: B d ě t e a m o d l e t e s e!

Spasitel je řekl apoštolům po jejich prvním sv. přijímání tu na zemi. Bylo to na hoře Olivetské, kde byl Spasitel tolik smuten před svým umučením. »Bděte a modlete se,« řekl k nim, abyste nevešli v pokušení a hned při tom dodal, proč že mají bdít a se modlit, to proto, že duch je sice ochoten, ale tělo slabé, t. j. že vůle jejich je sice dobrá, ale tělo

který stál vedle cesty. Ale ďábel nechtěl, chtěl se kříži za každou cenu vyhnout a proto učinil velikou okliku a pak řekl: »To je Kristus, který mne na kříži přemohl, ten je silnější nežli já.« Jakmile to obr Kryštof slyšel, opustil ďábla a vydal se na novou cestu, aby našel Krista, kterého měl nyní za nejsilnějšího a nejmocnějšího. Na cestě přišel k jakémusi poustevníku a ptal se ho na Krista, kde by tohoto nejsilnějšího a nejmocnějšího krále našel. A poustevník mu odpověděl: »Krista je možno nalézt jen tenkrát, když člověk činí mnoho dobrého.« A pak ho poustevník přivedl k veliké a prudké řece, kde nebylo ani žádného mostu, ani člunu. Pak řekl k obru Kryštofovi: »Hle, tu máš příležitost, abys mohl Kristu králi sloužit a konat dobré. Můžeš tu poutníky, kteří se chtějí dostat na druhou stranu, přenášeti tam na svých ramenou.« A obr poslechl a činil to. Ve dne v noci přenášel každého, kdo si toho přál, na svých ramenou na druhý břeh řeky.

A tu se stalo, že jednoho dne se octl vedle něho mládeneček s kučeravými vlasy a s červenými tvářemi a dojemně obra prosil, aby ho také přenesl přes řeku na druhou stranu. Obr vzal jej ihned na svá ramena — a vstoupil s ním do proudu. Ale co se neděje? Najednou se proti obrovi vzdouvají vlny, čím dál tím víc a také mládeneček, hošík, na jeho ramenou je čím dál tím těžší. Když se pak octli uprostřed řeky, obr se zastavil, aby nabral nových sil, a řekl k dítěti: »Ale, dítě, tys tak těžké, že se mi zdá, jako bych na svých ramenou nesl celý svět.« A hošík s úsměvem odpovídá: »Neseš víc než celý svět. Neseš Krista, Pána celého světa.« A při těch slovech ponořil hlavu obrovu pod vodu a pokřtil ho. Obr pak složil mládenečka, který se pak zas zdál lehký jako pírko, šťastně na druhém břehu se svých ramenou. Ten mu poděkoval a řekl: »Nyní se budeš jmenovat Kristofor, t. j. Kristův nosič, a budeš mi stále sloužit.« To také Kryštof, tak jsme my v češtině zkrátili jeho jméno, skutečně učinil, ba vydal i svůj život za Krista jako mučedník a stal se svatým, proto mu říkáme

slabé. To jest: Po pádu v ráji je tak člověk k zlému nakloněn, že jistě propadne pokušení, zanedbá-li těchto dvou věcí: bdít a modlit se.

Jestliže to řekl milý Spasitel k apoštolům, čím víc to platí pro vás, pro ubohé slabé děti. Proto bych vás žádal, abyste mu dnes za tohoto slavného rána, kdy jste ho po prvé do svých srdcí přijaly, slíbily: »Ano, Pane Ježíši, kterého v srdci teď nesu, chci učinit, co poroučíš, chci bdít a se modlit. Chci bdít nad svýma očima, nechci nic číst, na nic hledět, co by škodilo mé duši, chci bdít nad svým sluchem a vždycky se odvrátím od toho, kdo se nestydí a vede v mé přítomnosti špatné řeči. Chci jmenovitě bdít nad svým srdcem, chci ihned potlačit každou hříšnou myšlenku. A také chci být vedle tvého srdce — tichým, pokorným a trpělivým. Když na mne něco trpkého, bolestného sešleš, chci být opravdový Kristofor. — Pomyslím si: »Bůh na mne ten křížek poslal — a k vůli tobě, Spasiteli, ponesu jej rád a trpělivě.« —

Ale protože vím, že jsem jen slabé dítě, slabý jinoch, ubohá dívka, a sám ze sebe že nic nemohu, chci se modlit horlivě a zbožně, zvlášť ráno a večer a zejména v pokušení. Budu, jak jen budu moci, vždycky přítomen mši sv., kdy se ty, ó Ježíši, s námi a za nás modlíš, a chci si to učinit pravidlem, od něhož neustoupím, co nejčastěji, a to aspoň třikrát do roka, přistoupit k stolu Páně.

3. Dr. m., to má být váš slib za dnešního slavnostního rána po vašem prvním sv. přijímání. Jestliže mu dostojíte, pak nemám o vás žádnou starost. Pak projdete šťastně skrze všechna nebezpečí, skrze všecka pokušení, přebrodíte šťastně dravý a nebezpečný proud tohoto vezdejšího života a sejdete se jako sv. Kryštof s Kristem Pánem v nebesích.

4. Křesťanští rodiče! Srdečně vám blahopřeji k dnešnímu dnu, k tomuto čestnému ránu vašich dětí, k jejich prvnímu svatému přijímání. Stály vás vaše děti už mnoho práce, starostí a obětí. To je rodičovský los a osud. Ale dnes se dožíváte na nich radosti, kterou jen rodiče mohou zažít — a to radosti

rodičovské. A my všichni přítomní se rovněž jen rádi účastníme na té vaší radosti a přejeme vám: »Kéž se podobných radostí dožijete na svých dětech ještě mnoho. Nechť vaše děti jsou vám vaší pýchou, vaší podporou v stáří, vaší nadějí v hodině smrti a pramenem nevýslovné odměny na věčnosti.«

Má-li se však toto mé přání splnit, pak nesmíte, křesťanští rodiče, v péči a starosti o své děti ochabovat. Proto poslechněte i vy, dr. rodiče, dvou slov Páně: »Bděte a modlete se.« Bděte nad svými dětmi co nejsvědomitěji, bděte nad tím, co čtou, s kým se stýkají, kam chodí. Nepouštějte je téměř s očí, modlete se za ně a dávejte jim dobrý příklad křesťanského života. Šťastné dítě, které ve vnímavých letech svého dětství vidělo své rodiče každý den zbožně se modlit, pravidelně v neděli do kostela chodit a často k stolu Páně přiklekat. Tento obraz mu nevyjde nikdy z paměti. Nad takovými rodiči a dětmi se jistě snese požehnání boží. Amen.

VI.

Hle, stojím u dveří a tluku.

(Zj. sv. Jana 3, 20.)

Milé děti! Snad znáte tento pěkný obrázek! Před malou dřevěnou chyškou, která je ovinutá révou, stojí Ježíš. V jedné ruce drží zlatý kalich s bělostnou hostií a druhou rukou tluče na dveře té chyšky. Mile naklání svou hlavu a jeho oči hledí na stranu, jako by se chtěly ptát: »Zdalipak mi otevrou?« A pod obrázkem stojí slova: »Hle, stojím u dveří a tluku. Kdo slyší můj hlas a otevře mně, přijdu k němu a budu s ním hodovat a on se mnou.« (Zj. 3, 20.)

Již jako chlapec jsem se na tento obrázek rád díval. A dnes se mi zvlášť stále a stále staví před oči. A proč?

1. Před několika nedělemi jsem vám, milé děti, řekl: »Začneme se připravovat na první vaše sv. přijímání.« A tu stál také Ježíš u dveří vašeho srdce

a žádal o vstup a pravil: »Hle, stojím u dveří a tluku. Kdo bude slyšet mé slovo a otevře mi, přijdu k němu a budu s ním hodovat a on se mnou.« A vy jste, m. děti, s radostí uslyšely jeho hlas a otevřely jste mu dokořán svá srdce. »Ježíši, Ježíši, přijď ke mně, ó, jak po tobě toužím,« tak jste s tlukoucím srdcem volaly a se modlily po mnoho dní. A dnes milý Spasitel splnil vaši prosbu a zavítal k vám a slavil s vámi hostinu, o které církev pěje: »Ó sv. hostino, ve které se Spasitel dává za pokrm a slaví památka na jeho utrpení a duše se plní jeho milostí a dává se nám záruka budoucí nebeské slávy.«

Milé děti, byly jste právě po prvé u sv. přijímání. Mám snad líčit, jak jste šťastné a blažené. To dobře nemohu — ale jedno bych přece nerad opominul v této chvíli, kdy vaše srdce je tak měkké a přístupné k těm nejsvětějším úmyslům a předsevzetím.

Chtěl bych vám položit na srdce aspoň jen jedno napomenutí, a to zní: »P a m a t u j t e a m y s l e t e č a s t o n a t e n t o d e n. Pamatujte na něj a myslete po celý život, myslete na něj v štěstí i v neštěstí, v radosti i v žalosti.«

2. P a m a t u j t e n a t e n t o d e n, kdykoliv se vám naskytne příležitost p ř i s t o u p i t k s t o l u P á n ě. Kdykoliv v příštích dnech uslyšíte: »Budoucí neděli je společné sv. přijímání«, nebo kdykoliv později, až ze školy vystoupíte, budou vás napomínat rodiče nebo vaši kněží: »Je již čas, abyste sv. svátosti přijaly«, pak, milé děti, kéž si vzpomenete na Spasitele, jak stojí u dveří vaší srdeční komůrky a volá: »Hle, stojím u dveří a tluku.« Dej Bůh, abyste tu rády slyšely jeho hlas a bez reptání a odkládání slavily s ním jeho nebeskou hostinu tak nábožně a tak hodně a tak plny lásky k němu, tak, jak to činíte dnes za tohoto slavnostního rána.

Pamatujte, milé děti, na tento den, kdykoliv přijde n a v á s p o k u š e n í. Přese všecka dobrá předsevzetí, která jste dnes učinily, přijde snad zas brzy okamžik, kdy vám ďábel nebo špatný přítel nebo přítelkyně bude našeptávat: »Pojď jen a učiň to! Čti

tuto knihu. Podívej se na tento obrázek. Vezmi si peníze, vždyť to nikdo nevidí.«

Ale, dr. m., když přijde taková chvíle pokušení a když bude vaše svědomí, tento hlas boží ve vás, nepokojné, pak si vzpomeňte v tu chvíli na slova, která dnes slyšíte: »Hle, stojím u dveří a tluku.« A pak si povzdechnete z celého srdce, jak jste to učinily dnes ráno: »Tvůj, Ježíši, jsem a tvůj zůstanu!« A čím silnější budou pokušení, tím častěji přijímejte sv. svátosti.

3. A kdyby se stalo, Bůh vás toho chraň, milé děti, že byste snad zas upadly do těžkého hříchu a svědomí vaše vám to vyčítalo, i tenkrát si, m. dr., vzpomeňte na dnešní svůj slavnostní den a na slova Páně: »Hle, stojím u dveří a tluku.« Ano, Spasitel tu bude tlouci silněji na vaše srdce a bude k vám volat: »Cos to jen učinilo, mé dítě, vzpamatuj se a naprav se a polepši co nejdřív. Nečiň už víckrát to zlé!« Dr. m., nedopusťte, aby vás váš Spasitel prosil takto nadarmo. Ale vzbuďte ihned nad tím hříchem, nad tím pochybením upřímnou lítost, jak jsem vás tomu učil ve škole a spěchejte co nejdřív k zpovědnici. A od zpovědnice ať vás vede cesta k sv. přijímání, k stolu Páně. A tak vyplníte přání Spasitelovo a splní se na vás slova jeho: »Kdo slyší hlas můj a mně otevře, k tomu přijdu a budu s ním hodovat — a on se mnou.«

Budete zas jeho hodnými dětmi jako dnes Spasitel bude zas váš a vy jeho.

4. Ale, dr. m. křesťanští rodiče, nejen na srdce vašich dětí tluče dnes Spasitel, ale i na dveře vašich domů tluče dnes váš Pán a žádá, abyste jej vpustili do svých domácností.

Ptám se vás, co učiníte, vpustíte jej, anebo se odvrátíte a neotevřete? Snad mu neotevřete, snad se dáte svést těmi, kteří Spasiteli na jeho pozvání odpovídají: »Nám se vede dobře, my tě nepotřebujeme« a žijí dál bez modlitby a bez dobrého příkladu pro své děti. Žijí dál bez Boha, lehkomyslně a bohaprázdně. Ale, dr. m., podívejte se za několik let do

těch domácností, kde před Kristem Pánem zavřeli. Rodiče tam jsou rozvadění, děti proti sobě, všude jen zpuštění a zkáza. Dr. m. rodiče, vím, že vy takového neštěstí své děti, na něž se tak radostně v této chvíli díváte, chcete uchránit, a proto vím, že dveře svých domácností otevřete Spasiteli dokořán a že mu zvoláte vstříc: »Ó Kriste Pane, přijď jen k nám do našich rodin a domů a vládni tam svými příkazy a zůstaň v nich se svým požehnáním. A my ti slibujeme, že kdybychom svým dětem nic jiného nemohli dát, jedno přec jim do života chceme dát, a to zvláště dnes, kdy peklo bouře se zdvíhá proti Kristu a jeho církvi, proti posvátnosti rodiny a školy, my chceme dát svým dětem zbožné křesťanské vychování. My, Spasiteli, vychováme své děti podle tvého příkladu a podle tvých přikázání, abychom my i naše děti slavili s tebou hostinu slavnou a věčnou v nebeské slávě. Amen.

VII.

Pokrok v dobrém.

Sestoupil s nimi do Nazareta a byl jim poddán a prospíval věkem, moudrostí a milostí u Boha i u lidí.
(Luk. 2, 51.)

Milé děti! Právě jste po prvé přijaly božského Spasitele v nejsvětější svátosti oltářní. Tolik jste se na to těšily, tolik po tom toužily! Nuže, dnes je vaše přání a vaše touha splněna. Jak se nyní cítíte v srdci šťastné a blažené. Ano, dr. m., jistě je to dnes pro vás krásné ráno, jistě je to dnes pro vás svatý den, den, který pro vás učinil Pán, abyste se v něm radovaly. Proto si také od vás milý Spasitel zaslouží, abyste mu vděčně za takovou milost poděkovaly. Slovy jste to už učinily. Ale to nestačí. Sv. Jan praví: »Synáčkové moji, nemilujte jen slovem a jazykem, ale v skutku a v pravdě.« (1. Jan 3, 18.)

1. Máte tedy Spasiteli poděkovat skutkem. To znamená, že máte Spasiteli činit

radost svým ctnostným a zbožným životem. Jak to máte činit, jak se máte při tom chovat, to vám ukázal Spasitel svým příkladem. A mně to stále připadá, jako by dnes za tohoto krásného rána stál náš laskavý Spasitel tu mezi vámi, jako by měl před sebou otevřené evangelium a jako by tam prstem ukazoval na jedno místo. Skláním na to místo svou hlavu a čtu tam zlatá slova: »Sestoupil s nimi do Nazareta a byl jim poddán a prospíval věkem, moudrostí a milostí u Boha i u lidí.« Na toto místo ukazuje Spasitel a jako by k tomu ještě dodával: »Příklad zajisté dal jsem vám, abyste i vy činili, jako jsem činil já.«

2. Dr. m., všimněme si dnes těchto slov sv. evangelisty trochu podrobněji.

»Byl jim poddán, poslouchal je.« Milé děti, jestliže jste se dosud k svým rodičům nechovaly tak, jak jste měly, jestliže snad vaši rodiče zas a opět měli spravedlivou příčinu nad vámi si stěžovat, jestliže si snad vaše matka v tichosti nad vámi musila zaplakat, dejte od nynějška svým rodičům poznat, že jste pravé a hodné děti svátostného Krista, a že splníte najisto svůj slib, který jste dnes ráno Spasiteli daly, že budete svědomitě svých rodičů poslušny.

Prospíval moudrostí. Milé děti, jestliže až dosud vaši kněží a učitelé musili si na vás stěžovat, že jste nebyly ve škole dostatečně pilné a pozorné, jestliže vás snad musili kárat, ba snad i trestat za vaše chování, ode dneška dejte si na tom záležet, aby vaši kněží a učitelé poznali, že jste pravé a hodné dítky Ježíšovy, že budete všechny pilné, dbalé a že se budete vzorně chovat. Ukažte, že jste to myslily vážně a upřímně, když jste dnes ráno tak slavnostně slibovaly: »Odříkám se zlého ducha i všech skutků jeho, odříkám se hříchů a chci jako pravý katolický křesťan žít a umřít.« Přičiňte se ze všech sil, aby o vás platilo to, co o Kristu Pánu: Prospíval milostí před Bohem. Přičiňte se, aby čím budete starší, měl z vás milý Bůh tím větší radost. A při

každém sv. přijímání se tažte samých sebe: »Pokročil jsem v dobrém, jdu kupředu? Stal jsem se lepším?« Tak-li se, m. děti, zachováte, nebude to nadarmo, budete jistě v milosti boží. A pak přízeň a milost lidská, milost u lidí se dostaví a přijde sama, nebo miláčkové boží jsou i miláčky lidí, t. j. všech dobrých lidí; na špatné a zlé lidi netřeba pak dbát. — I na vás se pak splní celý výrok sv. evangelia: Budete prospívat v milosti stejně u Boha jako u lidí.

3. K ř e s ť a n š t í r o d i č e! Vy jste doprovodili své děti sem, abyste v tomto přeradostném okamžiku jejich života stáli jim co nejblíž. Byli jste u nich a viděli jste své děti přistupovat a vracet se od stolu Páně a vaše srdce je z toho šťastné. Raduji se, že vám Bůh popřál tuto hodinu jako odměnu za mnohé starosti a péče, které vám vaše děti v nynější těžké a nepokojné době způsobily. Nyní se navrátí brzy s vámi domů.

A tu bych si přál, aby se nad každým vaším dítětem splnilo slovo evangelia: »Sestoupil s nimi do Nazareta«, přál bych si, aby každé z vašich dětí nalezlo ve vaší domácnosti svůj Nazaret, aby to našlo tak, jak to měl Pán Ježíš v nazaretském domku.

V nazaretském domku bylo chudo, bylo tam také proto sebepřemáhání a odříkání, tam si dovedli odříkat, dovedli se přemáhat, nemusili ode všeho mít. V nazaretském domku nepřestávali se modlit a bděli nad dítětem. Dr. m. rodiče, kéž by to tak měly vaše děti u vás. Kéž byste je vychovávali v bázni boží a v odříkání. Proto jim všecko nepovolujte a nedávejte. A bděte nad nimi! Kde dnes rodiče nad svými dětmi svědomitě nebdí, s kým se stýkají, kde meškají v svých volných hodinách, tam v takovou domácnost přijde brzy smutek a neštěstí. Dr. m. rodiče, proto se všemožně postarejte o to, aby vaše děti ve vašich domácnostech našly a měly svůj Nazaret. Pak se také na každém vašem dítěti splní slovo sv. evangelisty, bude prospívat věkem, moudrostí a milostí u Boha i u lidí. Amen.

VIII.

Apoštolé při prvním sv. přijímání a po něm.

A vzav kalich, dal jim a pili z něho všichni. (Mar. 14, 23.)

Milé děti, za několik okamžiků přistoupíte k svému prvnímu sv. přijímání. Chci ještě předtím promluviti k vašemu srdci několik upřímných slov. Mimoděk tu vzpomínám na první sv. přijímání na světě. Vy všichni víte, že to bylo sv. přijímání sv. apoštolů o poslední večeři Páně. Dr. m., všimněte si se mnou sv. apoštolů, jak si vedli: 1. při svém prvním sv. přijímání a 2. jak si vedli po něm. — Vezmete-li si má slova k srdci a zachováte-li se podle nich, bude první vaše sv. přijímání jistě Spasiteli jen k největší radosti a úctě.

1. Jak si vedli apoštolé při prvním sv. přijímání? Vstupte se mnou potichu do známého večeřadla na hoře Sionu. Tam jsou pohromadě učedníci s Kristem Pánem. Spasitel se jim chystá podat k požívání své tělo a svou krev. Své učedníky k tomuto památnému okamžiku svědomitě připravil. Je to také vidět z jejich chování. Vizte je, jak mají rozpjaté ruce, jak září jejich oči, jak celá jejich bytost je naplněna úctou k Pánu a věrnou k němu oddaností. A ještě víc je to pozorovati z jejich řečí. Jsou pro Krista plní nadšení a plní lásky. Když Spasitel praví se steskem a bolestí: »Amen, pravím vám, jeden z vás mne zradí« (Mat. 26, 21), tu všichni až na Jidáše, který mlčí, jeden přes druhého Spasitele ujišťují, že nikdo z nich to není, že nikdo z nich by něčeho takového nebyl schopen. A když Pán to opakuje a praví: »Této noci se nade mnou všichni pohoršíte a mne opustíte« (Mat. 26, 31.), Petr se zapřisahá a praví: »Pane, kdyby se všichni nad tebou pohoršili, já se nikdy nepohorším. A kdyby tě všichni opustili, já tě nikdy neopustím, ba hotov jsem za tebe jít i do žaláře, i na smrt.« (Mat. 26, 33.)

Tak, dr. mé děti, slibovali apoštolé a sliboval

sv. Petr. A všichni to v tu chvíli myslili upřímně. A tak, jak tomu bylo tenkrát v té sionské síni v srdci a nitru apoštolů, když se chystali k prvnímu svému svatému přijímání, tak tomu je i dnes ve vašich dětských duších. I vy přicházíte k Spasiteli s celou svou láskou, nadšením a důvěrou. A třebaže vaše ústa v tuto chvíli nemluví, vaše srdce každým svým úhozem se modlí a volá k Spasiteli něžně: »Můj Ježíši, jsem ke všemu připraven. Můj Ježíši, tobě žiji, tobě umírám. Ježíši, tvůj jsem v životě i v smrti.« Mé děti, těší mne to a raduji se z toho, že takové jste. Ale ještě poslyšte maličko, chci vám ještě vykreslit druhý obrázek z prvního sv. přijímání apoštolů. Ale ten není již tak pěkný, jako byl obrázek první. Vizte učedníky Páně,

2. jak si vedli po svém prvním sv. přijímání. Netrvalo to dlouho a list se rychle obrátil. Víte všichni, že učedníci Páně po poslední večeři, po svém prvním sv. přijímání, odešli s Kristem Pánem na horu Olivetskou do zahrady Getsemanské. Spasitel tři z nich vzal s sebou dále do zahrady, Petra, Jakuba a Jana, a žádal je: »Smutná je duše má až k smrti, bděte maličko a modlete se se mnou.« Ale apoštolové prosbě Páně nevyhověli — nebděli a nemodlili se, ale usnuli. A ještě horší věci měly přijít. Když viděli, že Ježíše židovští žoldnéři svázali a spoutaného odváděli, opustili jej všichni a uprchli. Opustil Pána a uprchl i Petr, který nejvíce sliboval. Ba, on se i tak zapomněl, že téže noci v domě velekněze Kaifáše třikrát svého božského Mistra zapřel; zapřel z bázně docela i před služkou. A to se mu stalo proto, že zapomněl na napomenutí svého Pána, že nebděl a se nemodlil.

Dr. m., ptám se, a jak to bylo vlastně dlouho od toho dne, kdy ti učedníci Páně byli po prvé u sv. přijímání? Snad tomu bylo už mnoho neděl, měsíců, ba snad už léta? Snad je to už dávno, že oheň jejich nadšení tak zcela vyhasl, jako vyhasne světlo, když dojde olej anebo vosk? Ach, nikoliv, od jejich prvního sv. přijímání na Zelený čtvrtek uplynul sotva je-

den den, a hle, všecka jejich předsevzetí z prvního jejich sv. přijímání se rozplynula jako sníh na slunci.

Dr. m., toto byl druhý obrázek, který jsem vám dnes nakreslil z prvního sv. přijímání učedníků Páně.

Mé milé děti, jistě že to byl smutný obraz, řekl bych obrázek k pláči. Ano, milé děti, bylo by to opravdu k pláči, kdybyste to učinily tak jako apoštolové, abyste na milého Spasitele chtěly tak rychle zapomenout, kdybyste ho chtěly tak rychle opustit, jako to učinili učedníci Páně po svém prvním sv. přijímání. Bylo by to opravdu k pláči, abyste při nejbližším pokušení podlehly, abyste při nejbližší příležitosti zas do hříchu upadly, abyste za den, za dva dny na všecko, co jste dnes Spasiteli slíbily, zapomněly. Bylo by to k pláči a to vaše první sv. přijímání by nepřineslo nic dobrého, kdybyste zas za několik málo dní byly vzdorovité, prolhané, nepoctivé, neposlušné, líné a snad i mravně špatné jako dřív. Aby se to nestalo, proto vás Spasitel napomíná: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.« Bděte nad svýma očima, nedívejte se na nic neslušného nebo zlého, nikdy nevynechávejte své ranní a večerní modlitby a v hodinu pokušení pošlete k nebi maličkou střelnou modlitbu: »Anděle strážný, stůj při mně! Svatá Maria, má matko, chraň mne! Milý Ježíši, pomoz mi se svou milostí.« Jen tak, milé děti, budete-li bdít, dávat na sebe pozor a se modlit, bude možno, abyste své dobré úmysly, které jste dnes při svém prvním sv. přijímání vzbudily, uvedly ve skutek a zachovaly svému milému Spasiteli oddanost a věrnost, kterou mu dnešního dne slavnostně slíbíte.

Křesťanští rodiče! Jistě že se vám zachvívalo srdce radostným dojmem, když jste za dnešního rána strojili své děti sem k jejich prvnímu sv. přijímání. A ten dojem a ta radost byla ještě větší, když jste viděli, jak se vaše děti hlásily rády k svému Spasiteli a jak mu slibovaly, že ho neopustí a nezaprou ani nezradí, ale že mu zůstanou věrny po celý svůj život. Dr. rodiče, pomozte svým dětem, a to jmenovitě nyní v jejich mladých letech, aby své-

mu slibu mohly dostát. Mějte je sami k tomu. Uvidíte-li, že vaše dítě schází s dobré cesty, že Spasitele opouští a svým chováním zrazuje, že není tak hodné, jak by mělo být, připomínejte mu laskavě jeho slib při prvním sv. přijímání. A kdyby ta laskavá připomínka nepomohla, užijte pak vážnějšího pokárání, ale tak, aby vaše dítě z něho poznalo vždycky lásku k sobě. A buďte důslední, obětaví a trpěliví. Pamatujte, že trpělivost přináší růže. I vám je přinese. I vy se pak dočkáte na svých dětech růží radostí a spokojenosti. Amen.

PŘI PŘIJÍMÁNÍ DO DÍVČÍ MARIÁNSKÉ DRUŽINY (KONGREGACE).

Milé mariánské dítky! Dojemná slavnost přivedla nás dnes sem v naše posvátné místo. Celý zástup mladých dívek žádá si, aby byl přijat do naší mariánské družiny. S radostí to vítám. Chci však vám, milé dívky, které chcete vstoupit do naší družiny, abyste se účastnily jejích výhod a milostí a abyste mohly nosit toužebný její odznak, připomenout, co žádá Maria, patronka naší družiny, od každé sodálky, která chce k nám přistoupit.

I. Nejprve žádá sv. Panna čistý úmysl. Bylo by bolestné, kdyby se někdo, nějaká sodálka nebo členka, chtěla vplížit do naší družiny z nehodných a nepěkných pohnutek, dejme tomu z pouhé marnivosti, aby se mohla zdobit družinskou medajlí, nebo aby se o ní řeklo, že také ona patří k družině. Také kdyby některá k nám chtěla vstoupit z pouhé zvědavosti, jak to v naší družině vypadá a co se v ní děje, nebo proto, aby jí družina byla pláštěm, kterým by přikryla svou nehodnost.

Jsem však přesvědčen, milé dcery mariánské, že žádná z vás s takovým úmyslem nepřichází mezi nás. Vím, že to bude upřímné, když při svém přijetí mezi nás řeknete sv. Panně: »Volím si tě dnes za svou paní, za svou ochránkyni a matku.« Vím, že vás sem vede mezi nás láska k čistému životu, láska k pokoře a přání se zapírat. Vím, že vás k nám vede pevná vůle, abyste se posvětily a s námi pracovaly na posvěcení jiných. —

II. Maria žádá od každé sodálky dobrou vůli.

Tuto dobrou vůli ukazuje sodálka tím, že věrně zachovává pravidla své družiny a že ochotně poslouchá všech příkazů představeného, ředitele družiny. Čím jsou zákony ve státě, čím je ve státě nejvyšší hlava, to jsou v naší družině naše pravidla, to je náš představený. Těch musíme dbát a poslouchat,

nebo jinak by nebylo v družině žádného pořádku a družina by zašla.

Zejména je pak povinností každé sodálky:

1. aby se ze všech sil snažila, aby se stala Marii podobnou. Družina má Marii za svůj jediný a hlavní ideál. A jistě že stačí. Sv. Panna je jistě vzorem pro každé ženské srdce, a to těch nejkrásnějších ženských ctností. Dívejte se vždycky jenom rády na tento obraz neposkvrněné panenské boží Matky. Nezavěste si jej jenom na stěnu, nevložte jen do modlicích knížek, ale vštipte si jej hluboko do svého mladistvého srdce. Nechť její obrázek jde všude s vámi, pak se jí nikdy nezpronevěříte.

2. Mariánská sodálka má být k svým spolusodálkám laskavá, přívětivá a ochotná. — Je vůbec povinností každého člověka, aby byl k druhým přívětivým a laskavým, nechce-li se dát zahanbit od nerozumných tvorů. — Vizte jen, jak se k sobě mají a jak se vyhledávají zvířata, která jsou stejného rodu. Ovce jdou společně na pastvu, a když se některá opozdí nebo zabloudí, hledá pak úzkostlivě své ztracené stádo. Když se chystají vlaštovky odletět do teplejších krajin, spojují se v hejna, a zdá se, jako by jedna druhou chtěla v letu podporovat. I divocí vlci sdružují se v klubka, když vycházejí za kořistí.

Dr. dívky, jaká je to proto hanba, jak je to nedůstojné, když rozumní tvorové, když katoličtí křesťané, ba když docela katolické sodálky jsou na sebe nevraživé, k sobě nespolečenské, nepřívětivé, nelaskavé a neochotné. Jak je to smutné, když namísto pokoje, míru, lásky a vzájemné ochoty je mezi nimi doma svárlivost, kyselost, nevraživost a pomluva.

Proto vás prosím, nedejte a nepřipusťte nikdy, aby se v naší družině někdy ujalo sémě sváru a neshod.

3. Hlavní pak požadavek, který klade Maria na každou sodálku, je: »Naplň a zachovej všecky povinnosti, které družina sodálce ukládá.« Jsou to povinnosti, které má naplnit každý katolický

křesťan. Ale žádá se na sodálce, aby tyto obyčejné povinnosti plnila se zvláštní věrností a svědomitostí a aby při všem pamatovala na sv. Pannu a pod její ochranu se odporoučela. — Zkrátka na sodálkách se žádá, aby byly zářící vzory věrného a stálého plnění svých povinností.

III. Maria na konec žádá od svých dítek pevné rozhodnutí a odmítá všechnu polovičatost, chce mít jenom opravdovost a nikoliv jen zdání. Proto, když dnes přistoupíte k oltáři, abyste se zasvětily nebeské své královně, položte jí k nohám upřímný úmysl, své pevné rozhodnutí, že to se svými povinnostmi myslíte vážně, že budete opravdu živy podle učení a příkazů církve, že ve všem chcete být od slova a charakterní.

Ale abyste tomuto svému rozhodnutí dostály, ctěte Matku boží, neposkvrněnou, panenskou, nebeskou královnu, ctěte ji horlivě a upřímně. Pak nebudete míti v Marii jen vzor nebo obraz pravého křesťanského života, ale budete v ní mít mocnou podporu a pomocnici, abyste mohly své rozhodnutí, předsevzetí uskutečnit. Maria vám vyprosí na svém božském Synu všecky milosti, kterých je vám třeba, abyste všecky své povinnosti naplnily a svou víru osvědčily. Nechť vaše zasvěcení sv. Panně Marii, které v této chvíli před oltářem slavnostně vykonáte, je utěšeným začátkem vaší upřímné a účinné lásky a opravdové úcty k sv. naší Panně a nechť ta láska a ta úcta k ní zůstane s vámi vždycky po celý váš život. Amen.

KE KLÁŠTERNÍ OBLÁČCE NEBO SLAVNÉ PROFESI.

Hle, ženich přichází, vyjděte mu vstříc. (Mat. 2, 5, 6.)

Z mládí veliké dominikánky Kateřiny Sienské vypravují, že se jí Pán zjevil a podával jí dvě koruny. Jedna z nich byla trnová a druhá zlatá. Světice bez dlouhého rozmýšlení sáhla po koruně trnové v tom přesvědčení, že se láska daleko lépe a krásněji ukazuje v utrpení než v radosti nebo rozkoši. A Pán ji pak skutečně navštívil mnohým utrpením a těžkými zkouškami. Ale Kateřina ze všeho vycházela vítězně, neztratila ani v nejmenším lásku k Spasiteli, a Spasitel ji za to odměnil nevýslovnými vnitřními radostmi.

I vám, milá nevěsto Kristova, která se chystáte dnes obléci na sebe prosté roucho sv. Františka, podává Pán korunu a ta koruna je spletena z trní a růží. Chci vám pak připomenout v této slavnostní chvíli, co znamenají v té koruně, kterou vám Pán dnes podává, t r n y a co r ů ž e, abyste tu korunu ráda z rukou Páně přijala a celým svým životem odevzdaně nesla. Nuže, slyšte vy a s vámi všichni, kteří sem přišli,

I. c o z n a m e n a j í v t é v a š í k o r u n ě t r n y? To jsou oběti, které svému budoucímu povolání přinesete. A cože při tom povolání budete Pánu obětovat? Nejprve mu přinesete v obět

1. s v ě t s e v š e m i j e h o p o c t a m i a vyznamenáními, se všemi jeho radostmi, požitky a zábavami. Nechť vám toho není líto, nebo to všechno nečiní člověka opravdu šťastným. Vzpomeňte na Šalomouna, který ač prošel světem a užil jeho rozkoší — na konec zklamán zvolal: »Marnost nad marnost, není nad to, jako Boha milovat a věrně mu sloužit.« A k němu se přidává sv. Augustin, který také zkusil svět, a praví: »Nepokojné je srdce lidské, dokud nespočine v tobě, ó Bože můj!« Děkujte proto Bohu, že vás volá sem do této klášterní svatyně, že chce,

abyste mu sloužila. Jistě že vás uchová mnohých zklamání, mnohých těžkostí, které by vás ve světě potkaly. Proto dejte se vésti otcovskou jeho rukou a splňte, co jste si umínila, a vstupte ráda a odevzdaně přes práh svého kláštera.

Ale větší obět žádá na vás Pán, a to je,

2. abyste mu obětovala svou matku, své sourozence, příbuzné a přátele. Máte se jich zříci, je opustit a zcela se zasvětit a obětovat svému řádu, své klášterní cele. Mají se na vás osvědčit slova: »Kdo miluje více otce, matku, bratry nebo sestry než mne, není mne hoden.« Svého otce zříci se nemusíte, nebo toho vám vzala smrt. Buďte však jista, že jeho duch je v tuto chvíli tu s vámi a že žehná a s radostí doprovází váš bohumilý krok. Zato však s matkou a domovem je třeba se rozloučit v tuto chvíli a vzdát jí a všem, kteří byli kolem vás, srdečný dík, poděkovat za všechno, co dobrého pro vás učinili. Zůstane však přes to rozloučení jedna cestička, která vás, milá snoubenko Kristova, bude spojovat i nadále s vaší matkou a s vaším domovem. To je cesta modlitby a upřímné vzpomínky. Této cestě, prosím, abyste nedala zarůst vy ani vaši milí doma. —

3. Ale nejtěžší obět, kterou máte Pánu přinést při svém vstupu do tohoto místa sv. klidu, je ta, že máte mu obětovat samu sebe. Máte mu obětovat samu sebe, t. j. své myšlenky, náklonnosti, svá přání. To všecko máte dnes v dokonalé poslušnosti položit na oltář a poslechnout slov Páně: »Kdo chce za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj na sebe každodenně, pojď a následuj mne!«

Buďte zejména pokorná. Řiďte se příkladem šlechtičny, která kdysi vstupovala do kláštera. Sedla si před klášterem na kámen a pravila k sobě: »Tak, šlechtično, zůstaň tu sedět, ale já jako chudá služebnice půjdu do kláštera.«

Buďte trpělivá, hleďte se vždycky zachovat podle příkazu sv. Pavla: »Jeden druhého břemena neste, a tak naplníte zákon Kristův.« (Gal. 6, 2.)

II. Milá snoubenko Kristova, pověděl jsem vám nyní, které jsou ty největší trny, ty hlavní oběti v koruně, kterou dnes klade Pán na vaši hlavu. Ale těmto třem trnům v této koruně odpovídají tři růže, tři radosti, které vám Pán za ty tři trny, za ty tři oběti chystá v odměnu. A první tou odměnou je

1. pokoj, ne ten, který dává svět, ale ten, který dává Bůh. To je pokoj čistého svědomí, to největší štěstí lidské tu na světě. Toho pokoje čistého svědomí se vám jistě dostane — a o ten pokoj vás nic na světě nepřipraví. A druhou vaší odměnou bude

2. pravá vnitřní radost, nikoliv smyslná, ale čistá duševní radost.

Splní se tu na vás slova sv. evangelia o Kristu, když přemohl trojí ďábelské pokušení: »I opustil ho ďábel, a hle, andělé přistoupili a sloužili mu.« Bude vám v takových pokojných chvílích, když pokušení přemůžete a věrna Kristu zůstanete, nepopsatelně krásně, bude se vám zdát, jako by se kolem vás vznášeli sami andělé a těšili vás. Ostatně je to pravda, nebo váš anděl strážný vždycky bude stát vedle vás. Budete s Ježíšem, a proto bude o vás platit slovo knížky »O následování Krista«: »Být bez Ježíše je těžké peklo, s Ježíšem i uprostřed utrpení je sladký ráj.«

A třetí vaší odměnou

3. bude láska vašich spolusester k vám. Nebojte se, nebudete sama. Přijdete do společnosti, kde všecka srdce jsou jedno v Bohu, a proto není možné, aby se vzájemně nemilovala. Proto najdete i vy u nich porozumění. Bude-li vás něco trápit, najdete sestru, která vás potěší, budete-li mít radost, najdete srdce, které se s vámi bude radovat. Splní se na vás slovo apoštolovo: »Radujte se s radujícími, plačte s plačícími.« (Řím. 12, 5.) Žádnou životní bídu neponesete sama, vždycky tu budou věrné duše, které ji ponesou s vámi. Hle, to je trojí odměna, kterou vám Pán chystá! A proto již přistupte k oltáři, cti-

hodná nevěsto Páně, a zadejte svému božskému ženichu ruku a srdce nevěsty.

Vy pak, důstojný pane biskupský komisaři, vykonejte akt zásnubní, kterým vás biskup pověřil.

A vy, ctihodná paní převorko, vezměte tuto svou nejmladší duchovní dceru ve svou mateřskou ochranu. Kéž se na ní dožijete jen potěšení a radostí.

A vy, ctihodné sestry tohoto milého kláštera, přijměte tuto novou Kristovu snoubenku mezi sebe a já jsem přesvědčen, že ji vaše srdce bude mít stále tak rádo jako v tento slavnostní den. —

A s vámi, milá matko, loučí se dnes vaše dcera a zaměňuje váš domov za domov klášterní. Ale její modlitba nepřestane svolávat požehnání na vaši hlavu.

Vy, m. dr. tu přítomní, vidíte dnes před sebou krásný a povzbuzující příklad. Často si myslíte, že jste něco velikého učinili, když jste Pánu přinesli nějakou obět. Ale jsme podobni jenom zahradníku, který obětuje něco ovoce, strom však ponechává pro sebe. Dnes vidíte zahradnici, která Pánu obětuje nejen ovoce, nýbrž i strom sám, a to z čisté lásky k němu.

A na konec slovo k vám, milá Kristova snoubenko! Kdysi se tázala velikého učence sv. Tomáše Aquinského jeho sestra: »Co mám činit, abych přišla do nebe?« — »Přijdeš do nebe, budeš-li chtít — volendo,« odpověděl jí učený bratr. Nuže, chtějte tak i vy a přistupte statečně a s důvěrou k oltáři, kde vás očekává váš nebeský snoubenec, a pamatujte, že ještě nezahynula žádná duše, která se s ním zasnoubila, jak praví prorok, v lásce, ve věrnosti a na věky. Amen. (Oseáš 2, 21.)

ŘEČI SVATEBNÍ.

I.

Dr. m., mám požehnati vašemu sňatku. Jistě tak rád učiním. Ale předtím vám chci několik vážných a upřímných slov položit na srdce.

Dr. m., především vás upozorňuji, že uzavíráte dnes svazek, který nemohou rozloučit lidé, nýbrž jen sám Bůh. Křesťanské manželství je podle slov apoštolových věrný obraz spojení Kristova s jeho církví. Kristus pak zůstává se svou církví spojen na věky. Tak i vy, p. ženichu, zůstanete až do konce svého života spojen s tou, která vám dává své milující srdce. A vy, panno nevěsto, zůstanete povždycky spojena s tím, z jehož ruky přijmete dnes svůj snubní prsten. Na vás obou mají se naplnit slova Písma: »Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj!«

A naplní se jistě, bude-li mezi vámi doma svatá manželská láska, která vás přivedla až sem k tomuto snubnímu oltáři. Tato láska bude vám oběma pramenem ctností, kterých je vám pro život třeba. Ta láska způsobí u vás, pane ženichu, že naplníte k své nastávající choti všecky povinnosti, které vám ukládá Bůh. Vy ji zachováte neporušenou manželskou věrnost, vy vždycky budete pamětliv slov Písma: »Opustí člověk otce i matku svou a přidrží se manželky své.« Budete její hlavou, jako je Kristus hlavou své církve, budete hlavou a pánem své domácnosti, ale takovým, jehož ruka nebude nic jiného znát než dobrotu a vlídnost. Vy ukážete, že dobře rozumíte slovu sv. Otců, kteří praví: »Bůh nestvořil ženu z hlavy mužovy, aby si nepřisvojila panství nad ním, ale také ne z paty mužovy, aby s ní nejednal jako s otrokyní, ale ze žebra, které leží blízko srdce, a to proto, aby ji jako svou životní sobě rovnou družku miloval z celého svého srdce.«

Vím, pane ženichu, že budete své choti věrným milujícím manželem, že budete dobrým synem svých rodičů. Vím také, že budete dobrým synem své vlasti,

ale že dáte také Bohu, co je božího. Jsem přesvědčen, že svou choť ani v největších nesnázích neopustíte, ale že v takových těžkých chvílích ukážete lásku a oddanost k své choti a rodině v nejkrásnějším světle.

A vás, panno nevěsto, posílí tato svatá manželská vaše láska k tomu, že budete svému muži ženou podle srdce božího, že budete podobná ženě, o které Písmo píše: »Ženu silnou a statečnou kdo nalezne? Jistě že veliká je cena její.« — Vy se vynasnažíte, abyste byla takovou ženou, abyste byla svému muži pomocnicí věrnou a oddanou, aby váš muž vždycky mohl se spolehnouti na vaše srdce. A jako budete věrnou svému muži, tak nezapomenete také na své rodiče, tak zůstanete věrnou i svému Bohu, budete dobrou křesťankou a zbožnou ženou. Vás jistě nikdo nepřipraví o vaše náboženské dědictví. To vás také posílí, že půjdete ruku v ruce se svým manželem tímto životem, štěstím i neštěstím. Vy budete svému muži zbožným, opatrujícím andělem a nevzdáte se této služby, leda až při smrti.

Vážení snoubenci, dej Bůh, abyste byli jednoho srdce a jedné mysli, pak jistě naleznete, co hledáte a co vám tolik přejí vaši pp. rodiče a všichni přítomní, kteří vás znají. Naleznete klidné, spokojené a šťastné manželství. Bůh trojjediný vám i jim toho dopřej! Amen.

II.

Přiznám se, že, požehnav vašemu sňatku, cítím v srdci upřímnou, opravdovou radost, která si hledá průchod v upřímném přání k vám oběma, milení novomanželé: »Jděte šťastně životem. Bůh budiž s vámi na cestě vaší a anděl jeho provázej vás!«

J d ě t e š ť a s t n ě ž i v o t e m! Na vašich hlavách před chvílí spočívaly ratolesti zelené myrty. Zelená ratolest je znakem naděje. Naději tedy značila zelená myrta, která vaše hlavy zdobila, naději a očekávání vašich srdcí. Doufáte od Boha v budoucnosti štěstí, blaho a pokoj ve svorném manželství. Vím to,

a proto vám ze srdce přeji: Bůh vám to splň a dej, abyste šli šťastně životem!

Bůh budiž s vámi na cestě vaší. Na něj nezapomínejte. Zůstaňte oba věrni vznešeným křesťanským tradicím svých rodin. Zůstaňte věrni své víře a víru tu ctnostným životem a plným vroucí lásky dávejte najevo.

Vám, pane ženichu, není k tomu třeba nic víc, než abyste setrval na cestě, po které už jdete, než abyste šel po stopách svého šlechetného zesnulého otce, té duše jemné, která měla smysl pro všecko dobré a krásné. Netřeba jiného vám, než abyste šel za příkladem přítomné laskavé matky, která jako něžná květina rozlévala a dosud rozlévá vůni svých ctností po celé rodině. Milujte, pane ženichu, svou nastávající paní jako pomocnici sobě rovnou, kterou vám dal Bůh. Mějte k ní úctu a vážnost muže důstojnou. Svěřujte se jí se svými starostmi, učiňte ji opatrovnicí svých tajemství a budete-li jí dávat rozkazy, vyslechněte také vždy její rady. Nezapomeňte, že jste pánem nejen svého, nýbrž i jejího štěstí.

A vy, panno nevěsto, která jste obohatila své srdce vzácným příkladem obětavé lásky a ozdobila své čelo korunou všech ctností, buďte vždy strážným andělem tomu, který si zasloužil, aby byl vaším manželem. Milujte svého muže jako svou hlavu a svého ochránce. Splácejte jeho důvěru něžnou pozorností a ulehčujte mu v jeho starostech, jako on bude mírniti vaše. Přilněte k svému muži s pokornou oddaností. Vždyť uznáváte zajisté sama v této chvíli, že není nic sladšího na světě, než poddánu být tomu, koho milujeme a který miluje i nás. V ústraní rodinného krbu dejte svému ženichu poznat hlubokou pravdu myšlenky: »Žena je květ, který vydává svou pravou vůni toliko ve stínu.« Pak dojista snoubenec váš nalezne na vás ušlechtilost povahy, kterou se stkví, panno nevěsto, váš otec, spatří, že jste zdobena milostností takovou jako vaše matka. Tak-li se navzájem k sobě budete chovat, pak si zabezpečíte požehnání boží, Bůh bude s vámi na cestě vaší a anděl

jeho bude vás provázet na všech cestách vašich. Amen.

III.

Dr. m. Kdykoliv vstupuji k tomuto oltáři, vždycky bývám dojat a pohnut. Tím více jsem dojat v tuto chvíli, kdy jsem požehnal vašemu sňatku.

Ctění snoubenci! Bílou štolou jsem ovinul vaše ruce a spojil jsem vás v manželský svazek po celý váš život. Učinili jste důležitý krok na své pozemské pouti a srdce všech, kteří vás znají a mají vás upřímně rádi, vám k tomu kroku vroucně blahopřejí. Sám se k nim také přidávám a chci vám také upřímně popřát.

Tak často slyšíte, že náš život se podobá růžovému keři. Nuže, přeji vám, aby vám na cestě vašeho života kvetly jen růže domácího štěstí, rodinné spokojenosti a božího požehnání.

Ale, dr. m., každý ten růžový keř má mimo růže i trny. A kdyby někdy se snad stalo, že by se trn neštěstí nebo útrap zabodl do vašich skrání, pak, m. dr., vám přeji důvěru v dobrotivého Boha a upřímnou oddanost do jeho vůle. Bůh bude pak s vámi, neopustí vás a změní vaši bolest zakrátko zase v upřímnou radost.

To je mé přání pro vás oba, drazí snoubenci, pro budoucí váš život. Tebe pak, všemohoucí Bože, upřímně prosím, abys požehnal mladým hlavám těchto snoubenců a aby tvé požehnání a tvá pomoc zůstaly s nimi vždycky. Amen.

IV.

Za onoho času, tak vypravuje sv. evangelista, stala se svatba v Káni galilejské a byla tam matka Ježíšova. Pozván pak je na svatbu také Ježíš i učedníci jeho. (Jan 2, 1—2.)

Dr. m., byli to lidé chudí a přece pozvali na svatbu Pána Ježíše, jeho svatou matku P. Marii a jeho učedníky a pohostili je. Nedostávalo se jim pak sice víno,

ale na přímluvu své milé matky Pán jim pomohl, pomohl, jak všichni víte, zázračně, proměnil tu vodu ve víno.

Dr. m., i vy slavíte dnes svoji svatbu. I přál bych si, abyste následovali příklad těchto prostých svatebčanů v Káni galilejské. Pozvete si i vy na svatbu Pána Ježíše do svého příbytku, ale nejen na dnešek, ale aby u vás a s vámi zůstal stále, aby s vámi byl a neopustil nikdy vaši domácnost. Pozvete si jej proto, abyste vy, pane ženichu, v Kristu Pánu vždycky spatřoval a viděl svůj vzor, abyste mu hleděl být co nejvíc podoben, abyste byl tak mírný, trpělivý, do vůle boží odevzdaný jako Kristus Pán. Jistě by pak nebylo lepšího manžela nad vás.

Pozvete si Matku Páně, aby i ona zůstávala s vámi. Pozvete si ji proto, aby ona byla vám vzorem, panno nevěsto, abyste byla tak pokorná, skromná, jemná, zbožná a čistá, jako byla ona, pak by neměl váš choť lepší manželky nad vás. Vy oba byste pak měli v Matce boží svou nejlepší orodovnici a ochránkyni u Boha. Pozvete si na svou svatbu i sv. apoštoly, t. j. jen samé dobré a hodné lidi. Jen s takovými se stýkejte a budete ve vážnosti u všech čestných lidí. Budou-li pak ve vaší domácnosti Ježíš, Maria a apoštolové, bude tam také vždycky spokojenost a požehnání boží. Amen.

V.

Dr. snoubenci, slavíte dnes radostný den, den své svatby. K této vaší radosti chci sám připojit několik blahopřejných slov.

Spasitel ve svém evangeliu praví: »Podobno jest království nebeské člověku hledajícímu dobré perly a když nalezl jednu takovou perlu, odešel, prodal všecko, co měl, a koupil perlu tu.«

I vy, pane ženichu, jste také odešel ze svého domova a hledal jste drahou perlu. A byl jste tak šťasten, že jste ji našel v své vyvolené, která tu stojí vedle vás. A vy jste také opustil všecko, co vám bylo

milé a drahé, své rodiče a přátele, abyste tu perlu získal. Řídil jste se tu slovy Písma: »Opustí člověk otce i matku svou a přidrží se manželky své.« Učinil jste tak proto, že svou nastávající choť milujete čistou a upřímnou láskou. A nemýlíte se! Vy jste opravdu našel dobrou perlu. Vaše nastávající, ač je ještě mladistvá, prošla jako sirotek tvrdou životní školou a vzala si z ní své poučení. Naučila se být trpělivou, pokornou a skromnou.

Ano, vy, panno nevěsto, jste opravdu hodna svého šlechetného ženicha. Jako perla je bílá, tak i vy se stkvějete svou nevinností a čistotou. Jako je vzácná, tak i vy zdobena jste veškerými ctnostmi. Perla se nosí k ozdobě, tak i vy se jistě přičiníte, abyste byla nejkrásnější ozdobou svému muži.

Perlu uchovávají pečlivě, aby o ni nepřišli. Vím, že i vy, dr. snoubenci, pečlivě uchováváte v svých srdcích perlu naší katolické víry svědomitě a pečlivě, vím, že své víře a svému Bohu, jemuž tak příkladně sloužily vaše rodiny, zůstanete věrni i vy. Jste oba, milení snoubenci, sebe hodni. Proto již rád požehnám vašemu sňatku, nebo jsem přesvědčen, že požehnání boží bude s vámi. Amen.

VI.

O snubním prstenu.

Milí novomanželé! Chci vám pro vaši nastávající pout životem dáti několik přátelských rad pro život. Poslouží mi k tomu váš snubní prsten, který jste si před chvíli navlékli na své ruce. Slyšte kratičce, co každému z vás váš snubní prsten připomíná a k čemu vás napomíná.

Snubní prsten bývá pravidelně ze zlata, i nejchudší lidé si pořídí k své svatbě zlatý prstýnek. To vám připomíná, že vaše manželská láska má býti čistá jako zlato snubního prstenu, kterého se rez nedotkne. Vždycky vám mají zůstat posvátná slova Písma sv.: »Muž miluj svou ženu jako sebe sama

(Efes. 5, 33) a žena právě tak svého muže.« (Tit. 2, 4.)

A pak vás napomíná váš snubní prsten,

abyste si zachovali vzájemnou manželskou věrnost. Snubní prsten je na to jako zástava, jako záruka. A ta věrnost manželská má být

pevná a silná jako prsten. Věci z kovu se nemohou snadno zničit. Ani prsten se lehko nezlomí, udeříš-li jím na př. o kámen. Tak má i vaše manželská věrnost zůstat pevná a silná, a to i tenkrát, když dni nečekaných bolestí nebo neštěstí snad překvapí vaši až dosud šťastnou a klidnou domácnost. Vaše věrnost má býti také

bez konce jako váš snubní prsten. Na prstenu marně hledáme začátek a konec. Tak i vaše manželská věrnost má býti bez konce. Podle učení naší církve trvá svazek manželský až do smrti. »Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj!« Dr. m. novomanželé: Ať spíš vybledne to zlato vašeho snubního prstenu a nechť se ten prsten raději rozpadne na kusy, než aby měla vzít za své vaše manželská věrnost. Vím, že vy dostojíte tomu slovu, které jste si dali před oltářem, že spolu až do smrti setrváte, abyste si život vzájemně ulehčili a snesitelnějším učinili. Vím, že manželské vaší věrnosti neučiní konec nic než sama smrt.

Hle, co vám, m. dr. novomanželé, připomíná váš snubní prsten. Připomíná vám, že vaše manželská láska má zůstat čistá jako zlato, že vaše věrnost má býti pevná a bez konce jako zlato vašeho snubního prstenu. Bude-li tomu tak, o nejpevnější základy opřete štěstí a spokojenost své budoucí domácnosti. Amen.

VII.

Dr. m. novomanželé! Vaši přátelé, vaši bratři a sestry budou vám dnes, pane ženichu a panno nevěsto, přát všechno nejlepší. Také já sám, který jsem před tváří boží v tuto chvíli vás spojil k nerozluč-

nému manželskému svazku, mám na srdci několik blahopřejných slov. — Přeji vám dvěma slovy, přeji vám s p o k o j e n o u d o m á c n o s t.

Spokojená domácnost je šťastná domácnost, spokojený život je nejšťastnější život. Kdo doma spokojenost nemá, jinde ji marně hledá, říkáte sami.

Proto, dr. novomanželé, přičiňte se co nejvíc o spokojenou domácnost. A to bude tenkrát, když u vás ve dvou tělech bude jen jedna jediná duše, když ve dvou vašich tělech bude jen jedno jediné srdce. To bude znamením, že se máte upřímně rádi a pokud tomu tak bude, pak jeden druhého nikdy neopustíte a vždycky sobě pomůžete.

Vaše domácnost bude spokojená, když budete druh druhu strážným andělem. Pak jistě slovo zlé, nesvorné a svárlivé nikdy nevyjde z vašich úst a nikdo z vás se neodváží druhému ublížit. A zůstanete-li věrni Bohu, bude Bůh s vámi, požehná vám a vaše domácnost bude jistě spokojená a šťastná.

A to vám přeji k vašim oddavkám co nejvíc! Amen.

VIII.

Dr. m. novomanželé! Rád jsem ovinul štolu kolem vašich rukou a svázal je v nerozlučný svazek manželský. A víte proč? Hlas shůry mi neustále našeptává: »Toto manželství bude šťastné.« Sám pak tomu hlasu věřím, protože vás, vážení moji novomanželé, oba znám.

Znám vás, pane ženichu, znám vaši svědomitost, která si je vědoma, čím je své nastávající choti povinna. Znám vás jako muže, který je oddán z celého srdce svému křesťanskému přesvědčení, a proto vím, že vám toto přesvědčení dá vždycky tolik síly, abyste se svou chotí dovedl snášet dobré i zlé, příjemné i odporné. Znám vás jako čestného muže, jako pravý otevřený charakter, který nedopustí, aby se jeho cti nebo dobrému jménu jeho choti stala i sebe menší úhona. Znám, pane ženichu, vaši šlechetnost, a proto vím, že se budete o to nejvíc snažit, abyste svou choť

učinil opravdu šťastnou. Ano, váš sňatek bude šťastný.

Nebo se o to bude starat s vámi vaše panna nevěsta, vaše nastávající choť. Vím, panno nevěsto, že se na vás splní pořekadlo vzaté ze sv. Písma. Vy budete amabilis viro suo ut Rachel, vy budete láskyplná k svému muži, jako byla Rachel k Jakobovi. Svědčí mi o tom vaše jemnost, vaše ušlechtilost, kterým nemůže láskyplnost chybět. Vy budete svému muži sapiens ut Rebeca, moudrá, obezřetná jako Rebeka k Izákovi. Tato moudrost vaše a opatrnost vám vždycky ukáže správnou cestu k srdci vašeho muže. Ta vám poradí, kdy máte promluvit vážné slovo nebo s mlčením vyslechnout radu nebo pokyn vašeho manžela.

A do třetice se budete jistě snažit, abyste byla svému muži longaeva et fidelis ut Sara, abyste mu byla věrná dlouho a dlouho, po celý život, až do smrti.

Dr. m. novomanželé, budete-li takoví, jak jsem naznačil, pak se jistě na vás splní slovo Písma: Aquae multae non possunt exstinguere charitatem, ani mnohé vody nezničí vaši lásku. Nechť ten váš život vám přinese cokoliv, nechť třeba někdy vaši životní cestu zaplaví vlny bolesti, zármutku nebo neštěstí, vy půjdete ruku v ruce spolu, ponesete všechno společně a také všecko s pomocí boží šťastně unesete a zas se dočkáte lepších a spokojenějších dnů. Ano, splní se na vás to slovo shůry, které já v tuto chvíli stále slyším: »Toto manželství bude šťastné!« Já pak a my všichni tu přítomní vám toho na dobrotivém Bohu upřímně přejeme. Amen.

IX.

Dr. m., dnes učiníte v svém životě jeden z nejdůležitějších kroků. Přistoupíte k oltáři Páně, abyste se slavným manželským slibem zavázali, že chcete v svém manželství setrvat po celý život. Chcete,

abych vám k tomu jménem božím požehnal, abyste byli v životě šťastni a spokojeni.

Dr. m. snoubenci, chcete si vystavět společně budovu, dům svého domácího blaha a štěstí. Víte dobře, že každá budova má čtyři rohy nebo úhly a že v nich musí být základ nejpevnější. Nuže, povím vám, co za základ do každého rohu máte vložit, aby budova, dům vašeho manželství, byla co nejpevnější.

Do prvního rohu položte kámen zbožnosti. Učiňte s Bohem tento první důležitý krok. Uveďte si Pána Boha do svého příbytku a choďte před ním bez úhony jako dobří, zbožní manželé. Pak bude Bůh stále s vámi ve vaší domácnosti a s ním k vám přijde všecko dobré.

Do druhého rohu položte za základní kámen lásku a věrnost tak, abyste se i po letech měli tak rádi, jak je tomu dnes. Pak nebude sporu mezi vámi, budete žíti spolu v tichosti, klidu a míru. Budete v svém manželství spokojeni.

A do třetího rohu položte kámen poslušnosti. Zejména ji slibujete vy, panno nevěsto. Ale i vy, pane ženichu, máte dbát na slovo své nastávající choti, zejména tehdy, bude-li vám ona dobře a upřímně radit.

A do čtvrtého rohu položte základní kámen odevzdanosti do vůle boží, položte tam za kámen křesťanskou sílu a trpělivost. Budete ji potřebovat tenkrát, když se nebe vaší domácnosti zakalí mračnem zkoušky, utrpení nebo bolesti. V tebe, Bože, doufáme, tak volejte v takový čas, a ty nedopustíš, abychom byli zahanbeni a zklamáni.

Dr. snoubenci, poslechnete-li mne, o základ nejbezpečnější opřete blaho a štěstí své domácnosti. O tom se přesvědčíte sami. Amen.

X.

Oddavky dvou sester.

Vážení snoubenci! Vaše sesterská dvojice mne upomíná živě na sesterský pár, o němž nám vypra-

vuje evangelium. Jsou to dvě sestry, které žily v domě Lazarově v Bethanii, vám dobře známé, Maria a Marta. Přál bych si, aby vám tyto sestry byly vzorem a abyste za tím vzorem šly.

Marta byla samá práce a přičinlivost, byla hospodyní v pravém slova smyslu.

Maria, její sestra, byla tišší, hloubavější povahy, a ta ji měla k tomu, aby seděla u nohou Spasitelových a naslouchala jeho slovům.

Marta přinášela do domu Lazarova potřebný ženský rozhled a pracovitou péči o domácnost. Maria zas vnášela tam potřebný domácí klid a pokoj a starost o duši.

Milé snoubenky, jak bych si přál, aby každá z vás byla zároveň Martou a Marií. Přál bych si, aby jako Marta byla každá z vás vzornou hospodyní svému muži, starala se svědomitě o jeho domácnost a jeho životní potřeby. Ale také bych si přál, aby každá z vás byla zároveň i Marií, aby nezapomínala na svou duši a na duši svého nastávajícího manžela, aby ho vedla k Bohu a dala mu dobrý příklad. Přál bych si, abyste jako Marie dovedly sedět u nohou Páně, abyste nezapomněly na mši sv. žádnou neděli a svátek, abyste pamatovaly na každodenní modlitbu. Když tomu tak bude, pak každý z vašich nastávajících manželů najde ve vás tu životní družku a společnici, tu ženu a manželku, kterou hledal, nebude zklamán a splatí vám to jistě vzájemnou láskou, věrností a svou přičinlivou starostlivostí. Pak to bude v každé vaší domácnosti jako v malém nebi, budete šťastni a spokojeni. Ze srdce vám oběma manželským dvojicím toho na Pánu Bohu přeji. Amen. —

XI.

Při sňatku vdovce.

Prve než požehnám vašemu sňatku, chci několika upřímnými slovy zajistit vaši budoucí spokojenost, vaše domácí štěstí. Nejprve obracím se k vám, váže-

ná panno nevěsto. Vám po vašem sňatku nastanou v brzku důležité povinnosti, povinnosti mateřské.

Čtvero ušlechtilých dítek, které ztratily svou pečlivou matku, čeká toužebně na vás, abyste se jich jako matka ujala a s mateřskou láskou se starala o jejich duševní a tělesné blaho. Proto vás prosím, abyste ty útlé dítky přijala za své, a abyste byla toho přesvědčení, že to snad jejich zvěčnělá matka u Boha vyprosila, abyste vy, šlechetná paní, její místo vyplnila. Jsou ty dítky opravdu ovocem dobrého stromu. A když poznají vaše laskavé a pečlivé srdce, jistě že k vám přilnou s láskou a důvěrou. Jistě že vám vaši péči a starost osladí svou poslušností a přichylností.

Vy pak, vážený pane ženichu, se v své nastávající choti jistě nezklamete. Vyvolil jste si ji nejen proto, aby vám byla věrnou pomocnicí, ale hlavně proto, že jste seznal její ušlechtilou a zbožnou povahu, a že doufáte, že bude upřímnou a dobrou matkou vašim milým sirotkům. Jsem proto přesvědčen, že až uvidíte, že se vaše naděje splnila, že vaše choť je vám věrnou a trpělivou pomocnicí a dobrou druhou matkou vašich dětí, že to své choti pak splatíte vroucí láskou, věrností a obětavou oddaností. Když se tak oba, vážení snoubenci, zachováte a při tom na Boha nezapomenete, pak se vaše pozemské nebe nikdy nezakalí mrakem nespokojenosti a vy sami necháte po sobě jen požehnanou památku. Amen. —

XII.

Při sňatku vdovy.

Dr. m. snoubenci! Smutný je stav vdovy, když vyprovodila manžela na posvátné pole a vrátila se samotná s dítkami domů. Od té chvíle všecka tíže, všecka starost o domácnost spočívá na ní. Tím víc, jsouli kolem ní její dítky. Plní se tu na ní slova Písma: »Běda člověku samotnému, nebo padne-li, není, kdo

by jej pozdvihl.« I nezbývá takové ženě, než ohlédnout se po zástupci, po pomocníku, aby statek a dům dostal hospodáře a dítky nového otce, aby jejich vychování, když by toho bylo třeba, řídil pevnou rukou.

I vás, ctěná paní, potkal podobný los, i na vás spočívala všecka tíže a starost o vaši domácnost, i vy jste se ohlížela po pomocníku a zastánci. A Bůh vám ho dopřál najít. Je to nastávající váš choť, muž, jak jej znám, řádný a počestný. I on zkusil, že není dobře býti člověku samotnému, a proto vám podává ruku k společnému spolužití, k novému sňatku manželskému. O vás, paní nevěsto, vím, že přinášíte s sebou všecku dobrou vůli k tomu, aby nová vaše domácnost byla šťastná a spokojená. Vím, že se o to všemožně přičiníte. Proto, pane ženichu, važte si své nastávající choti. Zaslouží si toho. Vstupujete v práva manžela, hospodáře, ano i otce. Buďte své choti věrným manželem a buďte pravým otcem, nikoliv otčimem, sirotkům. Bůh vám to odplatí! Budete žít se svou nastávající chotí spokojeně a šťastně. Bůh bude pak s vámi oběma, neopustí vás a doprovodí vás až ke hrobu. Amen.

XIII.

Zlatá svatba.

(50. výročí uzavření sňatku.)

Dr. m. jubilanti, prožili jste 50 let v manželství, slavíte dnes svou zlatou svatbu. Je to řídká událost v našem lidském životě. Co lidí za ten dlouhý čas zemřelo, co manželství vzalo za své, a to takových, kde o nářek ani slzy nebylo nouze. Tekly při tom slzy hojným proudem z očí dětí nebo z očí manžela nebo manželky. Ale vám, dr. jubilanti, popřál Bůh život a zdraví až do dnešního dne. Ano, dal vám i tu milost, že jste mohli i své dítky vychovat a že je kolem sebe vidíte dobře zaopatřené a zářící vděčným a radostným pohnutím. Jeden přes druhého snaží se vám v této chvíli ukázat svou lásku a svou vděčnost. Jaká je

to, dr. jubilanti, pro vás radost. Jak dobrotivý byl k vám nebeský náš Pán.

Ovšem, ve svém 50letém manželství nezkusili jste jen věci dobré, přišly na vás také těžké zkoušky a chvíle. Radost vystřídalo utrpení a bolest. Ale dobrotivý a milosrdný Bůh vás neopustil a sílil vás a pomáhal, že jste všechno šťastně a trpělivě přestáli a zas se dočkali šťastnějších a spokojenějších dnů.

Poděkujte za to dobrotivému Hospodinu, že učinil s vámi své milosrdenství, poděkujte mu za všecky radosti, které vám popřál, a za všecka utrpení, která na vás seslal, slibte mu za to svou novou lásku, novou poslušnost a novou odevzdanost do jeho vůle.

Přistupte k oltáři Páně, a obnovte znovu svůj manželský svazek, který jste před 50 lety společně sjednali, obnovte znovu svůj svatební slib, který jste si před 50 lety tu před Bohem dali. Obnovte jej k své vlastní potěše a radosti, k potěšení svých dětí a příbuzných, k radosti všech našich farníků a všech dobrých lidí.

Dr. m. jubilanti, když jste odcházeli z domu, podali vám podle starého zvyku berlu. To proto, abyste si vzpomněli, že nejsme na tom světě nic než poutníci do otčiny nebeské. Nuže, a k té nebeské otčině, k té nebeské vlasti upřete nyní svůj zrak a snažte se, abyste tam přišli skrze svůj zbožný a spravedlivý život. Snažte se a žijte tak na konci svého života, abyste se oba, až vás smrt od sebe rozdělí, shledali zas spolu v nebeské té otčině a my všichni s vámi. Amen.

XIV.

Démantová svatba.

(60. výročí uzavření sňatku.)

Vzácní jubilanti! Slavíte dnes památný a řídký den. Slavíte svou démantovou svatbu. Dnes je tomu 60 let, kdy vás kněz u oltáře spojil, kdy vám žehnal a řekl nad vámi: »Co Bůh spojil, toho člověk neroz-

lučuj!« Ani Bůh vás nerozloučil a nechal vás 60 let pospolu. Málokomu toho Bůh popřeje. Je to, řekněme, řídká a vzácná věc. A protože démant je také řídký a vzácný drahokam, říkáme šedesátému výročí svatby svatba démantová.

A jistě, dr. m., je to pro takovou svatbu vhodný název. Nebo démant je králem mezi drahokamy. A takové 60leté manželství je dojista také něco královského, protože se na hlavách obou manželů třpytí také stříbrné koruny stáří a protože oba naši oslavenci nesou na svých skráních čestnou a pyšnou korunu Bohem požehnaného otcovství a mateřství. A jejich děti a vnuci stkví se pak v této čestné koruně jako vzácné a drahé kameny.

Démant je nejtvrdší ze všech drahých kamenů. Proto, vzácní jubilanti, je krásným znakem vaší manželské věrnosti, která dovedla vzdorovat všem tvrdostem života a jeho bouřím a zůstala stálá po 60 let.

Démant, když jej vybrousili, září nejčistším a nejkrásnějším světlem a leskem. Vzácní jubilanti, o vaše démantové vybroušení postaral se Bůh sám. Během těch 60 let brousil vás, šlechtil a zkoušel mnohým, někdy bolestným a těžkým utrpením.

Ale vy jste to snášeli trpělivě a odevzdaně, a proto vaše 60leté manželství leskne se a stkví jako démant tím nejčistším a nejkrásnějším leskem a světlem.

Ano, radostná záře a lesk je tu všude kolem vás. Jsou tu kolem vás vaše děti a vaši vnuci a vaši přátelé a ti všichni v tuto chvíli děkují s upřímnou modlitbou Bohu za vaši otcovskou a mateřskou lásku a prosí Boha, aby vám prodloužil váš život za nejzazší lidskou mez a popřál vám na mnohá ještě léta štěstí a zdraví, radost a spokojenost. Vzácní jubilanti, poděkujte i vy v dnešní památný den své démantové svatby za všechno, co s vámi Bůh učinil za těch 60 let a zvolejte se mnou, jak jen vroucně dovedete: »Sláva za to všecko budiž všemohoucímu a dobrotivému Bohu Otci, Synu i Duchu svatému!« Amen. —

XV.

Zdravice při svatební hostině.

Vážení novomanželé! Dnes jste dostali už mnoho přání k svému sňatku. Proto ani já, váš duchovní správce, nemohu zůstat pozadu a chci vám také přát. Říkává se obyčejně o manželství: manželský ráj, manželské nebe, manželský přístav. —

Nuže, přeji vám, pokud je to na světě možné, manželský ráj.

Ten bude jistě u vás doma, budete-li mít k sobě pravou manželskou lásku. Nebo láska je trpělivá, dobrotivá, všecko snáší, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká. (1. Kor. 13, 1.)

Bude-li taková láska mezi vámi, jistě u vás pak bude klidný, tichý, rajský život stále doma.

A k tomu ráji vám přeji manželské nebe. Na nebi, má-li být jasné, musí svítit slunce. A slunce v domácnosti je žena. A toto ženské slunce musí dovést svou jemností, trpělivostí, veselostí a klidem zaplašit každý i sebe těžší mrak s čela mužova. Panno nevěsto, dokážete-li to, bude u vás přes všecky někdy bouře neklidu a neštěstí domácí manželské nebe.

A po manželském ráji a nebi vám do třetice přeji šťastný manželský přístav, abyste po svých denních pracích měli v své domácnosti, v své rodině příjemný a klidný domov, kde byste mohli zakotvit a přistat a si odpočinout a k nové práci se osvěžit.

Vážení, naše novomanželská dvojice, kterou oslavujeme, opravňuje nás k naději, že toto manželství bude na světě kus ráje i nebe. — Jistě že jim to ze srdce všichni přejeme. Já pak zvedám svoji číši a za všecky vás volám: Našim novomanželům: »Zdař Bůh! — Nechť žijí!« —

ŘEČI POHŘEBNÍ.

I.

Nad hrobem malého dítka.

Bůh dal, Bůh vzal, jak se Hospodinu líbilo, tak se stalo. Buď jméno Hospodinovo požehnáno. (Job 1, 21.)

Dr. m. Kusým a necelým se zdá být život rodičům, nepožehná-li Bůh jejich manželství dítkem. Zarmouceně se ohlížejí k nebesům a přejí si aspoň jedno dítko od Pána Boha. I vy, dr. moji rodiče, jste si tak přáli a Bůh vyslyšel vaše přání a dal vám dítě. Ale Bůh, který vám dítko dal, v své nevyzpytatelné moudrosti zase vám je vzal. A vy dnes zas naříkáte bolestným pláčem, když dítko, které bylo vaší radostí, vaší korunou, doprovázíte zas na poslední cestě. Vím, že máte veliký zármutek, ale přesto vás prosím, neplačte a nenaříkejte příliš! Kdož zná nevyzpytatelné úmysly moudrosti boží, že dítko, které vám dala, zas vám odňala. Písmo nám praví: »Moudrost boží, která předchází všecky věci, kdo ji vystihl?« Kdož ví, co zlého by bylo vaše dítě v dalším životě potkalo. Snad byste pak nad tím ještě víc v zármutku věšeli hlavy nežli dnes. Přijměte to z ruky boží a volejte jako trpělivý Job, když ztratil všecek majetek a všecky děti: »Bůh dal, Bůh vzal, jak se Hospodinu líbilo, tak se stalo. Buď jméno Hospodinovo požehnáno.« Tak se upokojte a potěšte se tím, že vaše dítě podle ujištění Kristova apoštola sv. Jana, je dnes jistě mezi zástupem 44 tisíc neposkvrněných, kteří před trůnem neposkvrněného Beránka božího zpívají nadšeně: »Svatý, svatý, svatý, Pán Bůh zástupů.«

V této víře, v této naději a v této křesťanské lásce odevzdejte své milé dítě Bohu a zvolejte:

S Bohem buď mé zlaté robě,
s Bohem na ten čas,
On, jenž dal a vzal tě k sobě,
vrátí nám tě zas.

Do života únavy
smrt až k nám se dostaví,
ty u lůžka mrákotného
budeš jako anděl jeho
stát nám u hlavy. Amen.

II.

O pohřbu hodného žáka.

Mládenče, tobě pravím, vstaň.
(Luk. 7, 14)

Dr. m., vy všichni znáte z Písma sv. ten dojemný příběh o mládenci najmském. Ten příběh vypráví: Byla jedna matka v městečku Najmu a ta byla vdova a měla jednoho syna. A ten syn umřel. I nesli jej k hrobu. A když přišli k městské bráně, potkali tu najednou Krista Pána. I spatřil Ježíš průvod pohřební, viděl mrtvého syna na márách a za nimi jeho matku. A ta matka upřímně naříkala a plakala pro svého syna. Byl to jistě hodný syn, když ho matka tolik litovala. I ta matka musila být hodná, nebo jak evangelista vypráví, doprovázel ji mnohý zástup z města. A toto všecko věděl vševědoucí Spasitel. A proto uznal matku i syna za hodné své zázračné pomoci. I řekl k těm, kteří máry nesli: »Zastavte!« A přistoupil k márám, ujal mládence za ruku a pravil: »Mládenče, tobě pravím, vstaň!« A mládenec ožil a vstal a Ježíš jej vrátil matce jeho. —

Dr. m., tento výjev mi dnes tane stále na mysli. Tady na márách také spatřujeme před sebou mrtvého mládence, vašeho syna, žáka naší školy. A byl také hodný jako syn té matky z městečka Najmu. Znal jsem ho dobře, vím, jak rád chodil do školy, jak se dobře učil, a jak se ve škole tiše a skromně choval. Nebylo ho třeba napomínat. Byl poslušný a úslužný, byl to jedním slovem roztomilý žák. Byl také mým ministrantem.

Nedivím se proto, že pro něj naříkáte a že se s ním těžko loučíte. Ale když to Pán v své moudrosti na

vás dopustil, vezměte to dopuštění na sebe a sneste je bez reptání a odevzdaně do jeho vůle. Bůh dopustí, ale neopustí, toho neopustí, kdo se ho nespustí. Ani vás Bůh neopustí ve vašem hoři a jistě že vám připraví radost, zas třeba nečekanou. Důvěřujte v něj a nezklamete se! Máte svého syna jako anděla v nebi, ten se na vás v tuto chvíli dívá a je s vámi. Vidí vaše slzy a váš smutek a jistě že v tento okamžik oroduje za vás u Pána, aby vás neopouštěl, ale aby, jak to sám řekl, váš zármutek obrátil v radost. Dr. moji rodiče, ukažte se toho hodni svou trpělivostí, svým klidem, svou odevzdaností do vůle boží. Amen.

III.

Nad hrobem žáka, který nešťastně na zamrzlé tůni zahynul.

Zalíbila se duše jeho Pánu, proto pospíšil a vytrhl jej z prostřed nepravosti tohoto světa. (Moudr. 4, 14—15.)

Dr. m., drahý Karle!

Bylo to minulý čtvrtek, kdy jsem měl u vás náboženskou hodinu. Byla to tvá, milý Karle, poslední hodina tvého pobytu ve škole. Vyprávěl jsem vám o narození Páně v Betlemě a tys dojat mě poslouchal; měls plné oči slz. A po škole spěchal jsi domů, abys matce posloužil. Naštípal jsi dříví, donesl vodu, a pak se stejným chvatem, jako jsi spěchal ze školy, pospíchal jsi na záludnou zamrzlou tůň, abys hrál hockey. Ale nad hlubinou slabý led se pod tebou prolomil, chvíli jsi zápasil, namáhal ses dostat se ven, ale led se pod tebou lámal dál. Za chvíli zmizela tvá hlava pod hladinou a již se neukázala, až tě vytáhli mrtvého.

Jen malá neposlušnost; ve škole se vám připomínala a dávala výstraha: »Děti, nebruslete na tůni« — a hle, přišlo boží dopuštění. Bůh to dopustil snad také proto, že se mu zalíbila tvá duše, a proto pospíšil a vytrhl ji zprostřed nepravostí tohoto světa.

Milý Karle, tvé jméno Karel je od latinského Carolus, to znamená drahoušek, miláček. A náš mrtvý Karel byl opravdu náš miláček. Byl miláček rodičů, miláček nás učitelů, miláček všech dětí. Měli jsme ho rádi pro jeho zlaté upřímné srdce.

Poslední krajíc chleba byl by rozdělil, k napomenutí byl pokorný, byl nade všecko ochotný. Stačilo říci: »Karle, udělej to« a Karel s ochotou všecko vykonal. Vy všechny, děti, víte, že je to pravda. Karel mi donášel a věšel biblické obrázky, Karel čistil tabuli a větral třídu. Jeho výkresy a písanky se stkvěly čistotou a pozorností. Sami jste jej viděli, jak se v kostele při mši sv. příkladně choval a jak se dojemně zpovídával. Někdy až při zpovědi lítostivě plakal.

Drazí přítomní a milé děti, takovým byl náš Karel. Jak bych si přál, milé děti, abyste se mu co nejvíc všechny podobaly! A jedno abyste přidaly, abyste nad jeho hrobem slíbily, že budete na slovo poslouchat výstrah svých učitelů! Hleďte, jen jediné pochybení, kterého se Karel dopustil, že výstrahy nedbal, a jaký to mělo pro něj neblahý následek! — Bůh, jak jsem před chvílí řekl, to snad dopustil, aby svého miláčka Karla k sobě vzal, aby ho svět nezkazil. Ale také proto to Bůh dopustil, aby vás varoval. Vezměte si to k srdci a za milého Karla se pomodlete, aby mu Bůh dobrotivý odpustil jeho pochybení a vzal ho k sobě do nebe. Amen.

IV.

Nad hrobem bohumilého jinocha (nebo dívky).

Jak se Bohu líbilo, tak se stalo.
(Job. 1, 21.)

Dr. m., se zármutkem a se slzou v oku stojíme dnes u tohoto hrobu. A náš zármutek a naše slza má své právo, nebo ten, koho kladou do země, je milované dítě dobrých rodičů, je to jinoch (dívka) v nejkrásnějším květu svých let, je to ušlechtilý bratr a pilný syn, s nímž se v tuto chvíli naposledy loučí-

me. Sám pak mu mám dát za všecky nás poslední »s Bohem!«. Jen těžko se k tomu odhodlávám.

Když francouzský král Ludvík XVI. za francouzské revoluce stál na popravišti pod gilotinou, zvolal na něj jakýsi irský kněz: »Vejdi vzhůru do nebe, ty šlechetný synu svatého Ludvíka!« Ale král mu odpověděl: »Milý otče, řekněte, prosím, všem lidem, že náboženství je jedinou útěchou všem nešťastným.«

Na toto kněžské a královské slovo naváži svých několik pohřebních slov, nejprve k našemu zesnulému, pak k vám, jinoši a dívky, a naposled k vám, milení rodiče, našeho zesnulého jinocha. Stejně jako onen irský kněz zvolal ke králi Ludvíkovi, mohu také sám zvolat k našemu zesnulému jinochu (dívce): »Vejdi vzhůru do nebe, ty šlechetný a dobrý synu!« A proč to mohu učinit? Nebudu ho chválit sám, nejsem toho přítelem, ale dám slovo jeho skutkům a jeho ctnostem.

Ať tu promluví za mne jeho poslušnost, kterou tak příkladně ukazoval k svým rodičům a jejíž svědkyní byla naše škola. Ať za mne promluví jeho roztomilá dětská povaha, která na všecky tak mile působila a byla tolik ušlechtilá a prostá veškeré nízkosti. Dám tu slovo velebné svátosti, kterou tak často a tak zbožně přijímal a o které praví naše církev, že je lékem, který nás zbavuje hříchů všedních a chrání před těžkými. Ať za mne mluví všecky ty květiny a věnce, které přikrývají jeho rakev.

Dr. m., to všecko svědčí, jaký byl náš mladistvý zesnulý. Jistě že to, co jsem tu několika slovy o něm pověděl, opravňuje můj povzdech a mé přání: »Vejdi vzhůru do nebe, ty šlechetný synu!«

Dr. m. jinoši a dívky, přál bych si, aby se o vašem životě mohlo mluvit také tak, aby, kdykoliv by vás Bůh povolal, mohl každý za vámi právem a zaslouženě vyslat přání: »Vejdi vzhůru do nebe, ty šlechetný synu (dcero)!«

A ještě mám slovo k vám, drazí rodiče zesnulého jinocha (dívky). Pravil jsem, že král Ludvík irskému knězi odpověděl: »Milý otče, řekněte, prosím,

všem lidem, že náboženství je jedinou útěchou všem nešťastným.«

Dr. m. rodiče, nemohu a nechci vám zazlívat, že v hoři a bolesti tu stojíte nad hrobem svého miláčka. Právě jsme slyšeli, jaký to byl syn. Byl ke všemu ještě vaší velkou podporou. Rozumím proto vaší bolesti nad tak velikou ztrátou. Ale přesto chci vaši bolest zmírnit a proto vám připomínám znova ona královská slova: »Milý otče, řekněte, prosím, všem lidem, že náboženství je jedinou útěchou všem nešťastným.«

Dr. m. rodiče, a já vím, že vy náboženství máte, že jste z přesvědčení nábožní. A proto vám připomínám slova Krista Pána: »Kdo chce za mnou přijít, vezmi kříž svůj, pojď a následuj mne!« Vezměte proto ten křížek smrti svého dítěte na svá ramena a neste jej klidně za Pánem. A táž víra, totéž náboženství vám přimlouvá: »Co Bůh činí, dobře činí, všecky věci přispívají k dobrému těm, kteří se Boha bojí.« A Spasitel vás utěšuje: »Kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude.« A když si na všecka tato potěšující slova vzpomenete, dojista pak zvoláte s trpitelem Jobem: »Jak se Bohu líbilo, tak se stalo, budiž jméno Páně pochváleno.«

Mé poslední slovo pak platí tobě, ty čistá, krásná duše jinošská. Děkuji ti za tvůj krásný příklad, kterýs dal naší mládeži. Ať není u ní nadarmo. Odpočiň si v klidu po svém utrpení v naší hřbitovní zemi a až tam nahoru do nebe vejdeš, přimluv se za nás, abychom my všichni přišli tam za tebou. Amen.

V.

Nad hrobem syna a bratra.

Neplačiž! (Luk. 7, 13.)

Za časů patriarchů žil v Arabii zbožný a bohabojný muž. Byl zámožný a bohatý a otcem 10 dítek. Byly jeho pýchou a radostí. Ale jednoho dne přišlo na tohoto otce hrozné navštívení. Strašlivá vichřice

rozmetala dům, kde byly jeho dítky při hostině pohromadě, 7 synů a 3 dcery — a pochovala je všecky v ssutinách toho domu. Ve chvíli byl tento otec bez dětí. Vy víte, že to byl trpělivý Job.

A po mnoha stoletích jednoho večera, krátce před velikonočními svátky, když se všecko chystalo k radostné slavnosti, prodlévala na kterési hoře také jedna matka a byla hluboce zarmoucena. Oplakávala svého Jednorozeného, který ležel mrtvý, pokryt jsa ranami v jejím klíně. Loučila se s ním ještě naposled, než jej uloží do hrobu. — Křesťanské matky, vy jistě tušíte, že to byla Maria, sedmibolestná matka. A blízko Jerusalema bylo městečko Bethanie. Tam se Pán častěji zastavoval v domě Lazarově a jeho sester. Ale najednou navštívil ten dům velký smutek. Domácí pán Lazar umíral. S pláčem viděly sestry Maria a Marta svého milého bratra Lazara skonávat. S pláčem doprovodily ho ke hrobu. A když se vrátily, teprve cítily, koho ztratily. Zdálo se jim, že jim s bratrem umřelo všecko.

Otče, matko a sourozenci našeho milého zesnulého, všimněte si těchto příkladů a vizte, jak smrt už za dávných časů přinášela do rodin žal a zármutek. Vizte v Jobovi otce, který musil do hrobu uložit 10 dítek. Vizte v Marii matku, která musila oplakat svého nejlepšího syna, vizte v Lazarových sestrách sourozence, které se nemohly vzpamatovat z toho, že jim bratr umřel.

Všecko to byli lidé, o jejichžto utrpení a zármutku se Písmo zmiňuje, aby vám je dalo za vzor a aby vás skrze ně potěšilo. Nebo Jobovi zas Pán Bůh požehnal, Maria se zas se svým Synem shledala a Lazara sám Pán zas vzkřísil.

Dr. m., vím, že je vaše bolest veliká. Ale sneste ji důstojně a s odevzdaností do vůle boží. Modlete se s Jobem: »Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal. Jak se Bohu líbilo, tak se stalo. Budiž jméno Páně pochváleno.« (Job 1, 21.)

A s Martou, sestrou Lazarovou, nechť promluví

vaše víra: »Vím, že vstane zase bratr můj při vzkříšení v den nejposlednější.« (Jan 11, 24.)

Dr. m., tak se potěšte a svého zesnulého do rukou božích poručte a modlitbou Otčenáš a Zdrávas mu věčné odpočinutí vyproste. Amen.

VI.

Nad hrobem křesťana, který náhle zemřel.

Smrt přichází jako zloděj.
(Mat. 24, 43.)

Dr. křesťanští spolubratři! Neočekávaně náhle nám vyrvala smrt z našeho středu našeho křesťanského spolubratra. Nechceme tomu ani věřit, že náš spolubratr leží tu mrtev před námi. Smrt přišla na něj tak náhle, opravdu, jak praví Písmo sv., jako zloděj, že se náš milý spoludruh nemohl dát ani zaopatřit. Jeho náhlý odchod naplňuje nás bolestí a smutkem a při tom mimoděk i bázní a stísněností. Rád bych, dr. m., i vaši bolest a smutek i vaši bázeň a stísněnost utišil a uklidnil. Poslyšte k tomu několik slov.

Povím vám, jak utišíte svou bolest a smutek. Smrt oloupila našeho milého spolubratra o mnoho. Vzala mu život, dům, statek, ženu a dítě, příbuzné a přátele. — Ale všecko mu přece nevzala. Třebaže tak najednou a tak rychle musil odejít, něco s sebou si přece vzal na věčnost, něco přece šlo za ním tam nahoru.

Šla za ním milost boží, kterou dostal na křtu sv. a která ho učinila dítětem božím, která ho posílila ve svátosti biřmování ke všemu dobrému, která jeho duši při prvním sv. přijímání zušlechtila a učinila schopnou pro nebe.

Šlo za ním na věčnost milosrdenství boží, které nezná žádných mezí a je nesmírné a nekonečné.

Šlo za ním to, co dobrého tu na světě vykonal, doprovodily ho na věčnost všecky jeho dobré skutky. Šla s ním všecka dobrodiní, která udělil, almužny,

které rozdal, a laskavé služby, které bližním prokázal. Doprovází ho tam naše láska, která pamatuje na jeho spásu upřímnou modlitbou.

To všecko zůstalo a zůstává našemu zesnulému, to všecko s ním šlo na věčnost. Nepřišel proto náš zesnulý před věčného soudce s prázdnýma rukama. To všecko mu jej jistě nakloní a Spasitel ho také jen milostivě posoudí. Proto, dr. m., uklidněme svůj zármutek, utišme svou bolest a přenechme klidně duši našeho zemřelého spolubratra milosrdenství a dobrotě Spasitelově.

A ještě slovo k té naší stísněnosti a bázni, která svírá naše srdce po náhlém úmrtí našeho spolubratra.

Té bázně se zbavíte a té stísněnosti se zhostíte, budete-li stále na smrt připraveni. Sv. Bernard vám dobře radí: »Protože smrt všude na tebe čeká, buď moudrý a také ty všude čekej na ni!« A v čem záleží toto čekání? V tom, že vždycky navečer při večerní modlitbě prozpytuješ na několik okamžiků své svědomí a vzbudíš lítost nad svými hříchy. Na smrt budeš čekat, když si nenecháš na svědomí žádný těžký hřích, ale co nejdřív jej smažeš pokornou zpovědí. A přidáte-li k tomu každodenní modlitbu za šťastnou hodinku smrti, pak se jistě přestanete smrti bát a Bůh vám snad popřeje i milost, že vás smrt ani náhle nepřekvapí. Při památce našeho zesnulého spolubratra přál bych si, dr. m., abyste se podle mých slov zachovali. Vždycky byste pak dovedli svou bolest udržet v mezích a nikdy by vás nesužoval strach a bázeň před smrtí. Svému pak zesnulému spolubratru vyprosme milost a slitování boží modlitbou Otčenáš a Zdrávas. Amen.

VII.

Nad hrobem velikého trpitele.

Buď vůle tvá! (Mat. 6, 10.)

Dr. m., tato slova modlitby Páně splývala často se rtů našeho zesnulého, který v této rakvi našel své

místo. Když poznal, že by marně doufal v uzdravení, když pozoroval, jak mu ubývá tělesných sil, tu řekl klidně sám k sobě a k svému okolí: »Buď vůle tvá, můj Bože! Staň se, jak ty chceš«, a s klidem hleděl smrti vstříc. Nebyla to umělá, strojená necitelnost, snad lhostejnost, nevěřícího muže, která by počítala s přirozenou nutností, ale byla to odevzdanost do vůle boží, do vůle Nejvyššího, která se těšila s jistotou na jiný, lepší život. Lidé by našemu zesnulému byli přáli mnohem delší věk. Říkali: »Příliš brzy zemřel.« Ale náš zesnulý to nesdílel, že by příliš brzy umíral. Nebo kdo, dr. m., bojoval těžký boj jako on, ten touží po pokoji, a kdo přestál smrtelný zápas, tomu je vítán věčný odpočinek.

Ale je pravda, že záhy, že brzo zemřel pro ty, kteří tu v zármutku a s očima plnýma slz stojí u rakve a dívají se v hrob, kam ji co nejdříve spustí.

Vím proto, vážená choti našeho zesnulého, i vy milé jeho dítky, že vám je tu těžko říci: »Buď vůle tvá, ó Bože! Jaks poručil, tak se stalo!« Ale připomínám vám, že poslední slova vašeho zesnulého byla: »Ježíši, tvůj jsem.« Zvoláte-li za jeho příkladem »Bože, tvoji jsme«, Bůh bude s vámi, pomůže, posílí a zas potěší. Svému zesnulému pak již přejte, že je u Ježíše, že je s ním, že je jeho. Amen.

VIII.

Nad rakví tichého souseda.

Blahoslavení tiší, nebo zemí, t. j. královstvím nebeským, vládnouti budou. (2. blahoslavenství Páně)

Toto druhé blahoslavenství Kristovo se jistě splnilo na v Pánu zesnulém. Nebo on byl opravdu tichý srdcem. Po 10 let s ním sousedím a neměl jsem s ním po celou tu dobu ani jednou té nejmenší neshody a nevůle. I vy tu přítomní mu rádi dosvědčíte, že s vámi se všemi vycházel v míru a pokoji. Rád vítal u vrat svého hospodářství o slavnosti Božího těla

tichého Spasitele v nejsvětější svátosti oltářní, s radostí svolil, aby jeho manželka vystrojila Kristu Pánu oltář, jak nejlépe mohla.

A za tuto lásku, za jeho křesťanskou tichost nezůstal mu Spasitel dlužen. Popřál mu tu milost, aby se dal zavčas a odevzdaně zaopatřit svatými svátostmi. Jak tichý byl v celém životě, tak tiše i skonal. Kdyby mohl mluvit, jistě by vám poděkoval. Proto to za něj činím sám. Děkuji především vám, drahá paní, která jste byla jeho vzornou manželkou. Byla jste jeho strážným andělem po celý život, zvláště pak v jeho dlouhé nemoci, ošetřovala jste nejen jeho tělo, nýbrž i jeho duši. Nezapomněla jste ho těšiti v největších bolestech. I vám, jeho dětem, patří můj vděčný dík za všecku lásku a obětavost, kterou jste svému zemřelému otci nepřestávali ukazovat. Vám pak všem, kteří jste svému sousedovi na pohřeb přišli: »Pán Bůh zaplať!« Dej Bůh, ať se s ním všichni shledáme v té nebeské zemi, kterou Pán slíbil všem, kteří jsou tichého srdce. Amen.

IX.

Nad hrobem dobrého křesťana.

Hřbitove, hřbitove, zahrado zelená, co do tebe sejí ta drahá semena. (Národní píseň).

Tak, dr. m., zpívá o hřbitovu naše lidová píseň. A když je hřbitov zahrada, buďme my zahradníky a zasaďme na hrob tohoto našeho zesnulého již dnes květinu pomněnku nebo nezabudku. Nezapomeňme na svého zesnulého, nebo náš v Pánu zesnulý také nezapomínal.

Nezapomínal na Pána Boha ani na věčnost. To dokázal svým křesťanským životem, přijímal horlivě svaté svátosti a plnil svědomitě své náboženské povinnosti. Jen jednu připomínám, na př. v neděli nikdy nezanedbal mši sv. Jistě že jeho duše může beze strachu zvolat v této chvíli k Pánu: »Nezapomeň ani ty na mne!« A jistě že Bůh nezapomněl a že našeho

zesnulého milostivě přijal do svého království, kde není již smrti ani rozloučení.

Náš zesnulý nezapomínal také na vás, na své nejbližší, ale staral se také o vás o všecky svědomitě a s láskou. Proto ani vy nezapomínejte na něj! Zasaďte na jeho hrob pomněnku zbožné a srdečné vzpomínky a zalévejte ji rosou vděčných slzí a zahřívejte sluncem denních modliteb, zvláště při mši sv. a sv. přijímání. Učiňte tak vy, jeho vážená paní manželko, se kterou náš zesnulý v manželství tak spokojeně žil, učiňte tak i vy děti, k nimž zesnulý z věčnosti volá: »Nezapomeňte na mne!« Nezapomeňme na něj i my tu přítomní a všichni se pomodleme za jeho spásu vroucí Otčenáš a Zdrávas. Amen.

X.

Nad hrobem záhy zesnulého otce.

A světlo věčné ať mu svítí. (Liturg. modlitba).

Dojista, m. dr., si tak zaslouží náš milý zesnulý. Byl to dobrý křesťan, věrný manžel a starostlivý otec. Tím víc ho litujeme a tím větší je ho škoda, že ho smrt vzala v těch letech, kdy jeho pevné ruky, jeho rady a napomínání bylo snad nejvíc třeba jeho dorůstajícím dítkám, kdy milá jeho choť snad nejvíc potřebovala jeho podpory a přispění.

Dr. m., vy sami víte, že to bývá v rodině těžká a hluboká rána, když se zavrou oči, které měly střežit, když umlkl jazyk, který měl na to nebo ono upozornit, když dotlouklo srdce, které nejupřímněji smýšlelo, a když je studená hlava, která uměla co nejlépe poradit.

To všecko vám odešlo, to všecko jste ztratily, vy vážená paní jako manželka a matka, a vy, milé děti. Ale váš zesnulý muž a otec chce vás všecky potěšit, posílit a váš zármutek zmírnit. Abyste jeho ztrátu tak necítily, chce vám vložit na srdce tuto radu, slyšte, jak vám ze své rakve mluví a vás prosí: »Zacho-

vejte památku na mne, na svého dobrého, pečlivého, starostlivého a zbožného otce, v paměti po celý svůj život, nezapomeňte na to, k čemu jsem vás za živa vedl a měl a nikdo z vás se neztratí ani nezkazí!« A budete-li vy, milá křesťanská paní, jako věrná manželka našeho zesnulého a svědomitá matka, často svým dětem připomínat jeho slova a jeho příklad, pak se vám s pomocí boží jistě podaří své děti vychovati tak, že budou hodny otcova jména a jeho památky.

Nebo není možná, aby syn nebo dcera přišli na scestí, jestliže si často uvedou na paměť slova zesnulého svého otce, jestliže si často vzpomenou na jeho tvář, kde každý tah svědčil o tom, že jen jim platila všecka jeho starost. A takovým dětem pak Bůh požehná a kdyby se jich jejich zesnulý otec ptal: »Děti, jak se vám vede«, jistě že by mu odpověděly: »Ach, tatíčku, hlavo drahá, vede se nám dobře, díky tvému vychování.« Dej Bůh, aby se tak stalo.

Vás pak, drazí přátelé, kteří jste svého dobrého přítele a milého svého souseda doprovodili na jeho poslední cestě a kterým za to srdečně děkuji, prosím, abyste se se mnou ještě naposled rozžehnali s jeho hrobem a přáli mu, aby dal Pán Bůh jeho tělu odpočinutí lehké a duši jeho, aby svítilo světlo věčné. Amen.

XI.

Nad hrobem mladého křesťanského hospodáře.

Sirotka a vdovy se Bůh ujímá.
(Žalm. 145, 9.)

Dr. m., každý pohřeb bývá smutný, ale nejsmutnější je, když nesou k hrobu otce, který se svědomitě staral o tělo a duši svých malých, ještě nedospělých dítek. Takový otec stojí jistě za mnoho a právem pláčí děti nad jeho hrobem, protože je potkala velká ztráta. Ztichla ústa, která je až dosud napomínala a poučovala, nehýbá se ruka, která až dosud pro ně

pilně pracovala, zavřelo se otcovské oko, které se tak často na ně laskavě nebo i přísně dovedlo dívat.

A s takovým pohřbem přišli jsme právě na hřbitov. Smutně stojí u hrobu vdova a běduje nad koncem svého šťastného, teprve desítiletého manželství, želí nad ztrátou živitele a vychovatele svých dětí. A s matkou sdílejí její žal i děti, které by otcovy ruky mohly ještě dlouho potřebovat.

I mne dojímá dnešní pohřeb našeho spolubratra. Býval jsem často u jeho bolestného lůžka a znal jsem dobře jeho šlechetné srdce. Ale kněz nemá jen truchlit s plačícími, ale má je také těšit. Je to pro mě těžké, drazí pozůstalí, ale nalézám přece pro vás útěchu ve slovech Písma: »Bůh to učinil. Bůh to dopustil.« Ano, Bůh to dopustil, aby váš manžel a otec zemřel. Všecka lidská pomoc byla marná. I k Bohu jste za pomoc volali, a přece váš drahý zemřel. Byla to vůle boží, Bůh to dopustil, a sám k tomu dodávám: »Co Bůh činí, jistě dobře činí.«

My, dr. m., v své lidské omezenosti a krátkozrakosti často nechápeme a nerozumíme cestám božím. »Mé úmysly,« praví Bůh u proroka Isaiáše, »nejsou vaše úmysly. Jak daleko je nebe od země, tak daleko jsou úmysly moje od úmyslů vašich.« Teprve na věčnosti poznáme, že boží dopuštění byla správná a že Bůh to s námi dobře myslil. I při tomto úmrtí měl jistě Bůh moudrý úmysl. Nebo smrt byla pro tohoto našeho spolubratra dobrodiním. Už delší dobu, snad léta, hlodala těžká nemoc na jeho zdraví. O něm je jistě možno užíti slov Písma: »Lepší je smrt nežli život hořký a odpočinutí věčné, nežli nemoc trvající.« (Sirach. 30, 17.) A Bůh našemu spolubratru i při smrti ukázal svou milost a lásku. Popřál mu čas, aby se na věčnost připravil. A náš zesnulý toho také užil, připravil se k poslední hodince svědomitě.

Ale vy mi snad řeknete: »Což na vdovu a na děti Bůh nepomyslil, zapomněl na ně?« Ale, dr. m., ani na ně Bůh nezapomněl. Písmo sv. ujišťuje: »Vdov a sirotků Pán se ujímá« (Žalm 145, 9) a »vdovám požehnám, praví Hospodin.« (Žalm 131, 15.)

A tak, dr. m., když se Bůh sám ujímá vdov a sirotků, když sám zastupuje místo jejich otce, buďte o ně bez starosti, jistě že se o ně také postará. Bůh dopouští, ale neopouští. Posílí matku, aby jeho navštívení šťastně přestála a děti ochrání. Je tu ovšem podmínka, aby matka i děti se Boha nespustily, jej milovaly a jeho se bály.

Svého pak zesnulého spolubratra doporučme milosrdenství božímu modlitbou Otčenáš a Zdrávas Maria. Amen.

XII.

Nad hrobem starce-hospodáře.

De mortuis nihil nisi bene — o mrtvých nic než dobře!
(Lidové přísloví.)

Dr. m., toto pradávné přísloví tane mi stále na mysli u rakve tohoto našeho milého zesnulého staříčkého hospodáře. Než ho pochováme, chci mu věnovat několik slov. O něm, o tom našem zesnulém nelze opravdu jinak mluvit než dobře, nebo celý jeho život byl: modlitba a práce.

Náš v Pánu zesnulý zvolil si opravdu za své životní heslo: »M o d l i s e a p r a c u j!«

Náš zesnulý po celý život pracoval. Znal jsem ho mnoho let a mohu dát na tomto božím místě svědectví, že jsem ho nikdy neviděl, aby si založil ruce a seděl naprázdno. Až teprve v posledních dnech, kdy se mu tak rychle blížil konec a čím dál víc slábl, si trochu odpočíval. Vídal jsem ho každý den, kterak, co jen mohl, konal ochotně a rád, ač jej jeho příbuzní všemožně hleděli od práce zdržet. A jak se o všecko až úzkostlivě a při tom nezištně staral, o tom vám jeho domácí dovedou nejlépe povědět. V práci, byť i to bylo nejnepatrnější zaměstnání, hledal útěchu a v práci ji také nalezl!

A zdalipak se modlíval? Všichni jste byli toho svědky, jak rád spěchával v náš chrám. I tenkrát, když se chvěl na celém těle už jako list, stále plnil

druhé církevní přikázání a v neděli a zasvěcený svátek slyšel celou mši sv.

Modli se a pracuj! bylo pravidlem a heslem celého jeho života. Dr. m., učiňme si za jeho příkladem i my ta slova heslem celého svého života, aby i o nás ti, kteří nás jednou doprovodí ke hrobu, mohli říci, že i náš život byl modlitba a práce.

Dr. m., krásnějšího vysvědčení nemohli bychom si ani přát. Odpočiň si tedy, stařečku milý, po práci svého života. Provází tě na věčnost, kde Bůh již rozžehl tvým očím světlo, které nikdy nezhasíná, modlitba tvých nejbližších příbuzných, kteří tě dochovali až ke smrti jako vlastního otce a zatlačili ti oči svou vděčnou rukou. Provází tě na věčnost modlitba tvých příbuzných a také upřímná modlitba nás všech, aby ti otevřela nebeskou bránu. — Amen.

XIII.

Nad hrobem letitého otce rodiny, který po sobě zanechává více synů a dcer.

> Nebo co bude člověk síti, to bude i žíti. Nebo kdo rozsívá v těle svém, z těla žíti bude porušení, ale kdo rozsívá v duchu, z ducha žíti bude život věčný. (Galat. 6, 8.)

Dr. m., tato vážná slova sv. Pavla do písmene se plní na našem zesnulém, kterého se chystáme za chvíli uložit v lůno země.

Náš zesnulý nerozsíval v těle, nýbrž v duchu, a proto se na něm plní slovo apoštolovo, že v duchu žíti bude život věčný, že se dostane do věčné slávy.

Náš zesnulý rozsíval opravdu v duchu. Dokud byl zdráv, byl vzorem bázně boží a svědomité přičinlivosti. To ukazoval již od svého mládí. Co ostatní jeho vrstevníci žili všelijak, libovali si v nečinnosti a v zábavách ne právě nevinných, rozsívali, jak praví apoštol, v těle, náš zesnulý rozsíval v duchu, byl pracovitý, šetrný, střídmý, počestný a zbožný. A takovým zůstal i jako muž, i jako manžel. Byl vzorem

bázně boží a svědomitosti v svém stavu. I tu rozsíval jen v duchu, se svou manželkou žil vždycky v míru a svornosti. Své děti hleděl co nejlépe vychovat a zaopatřit. Pracoval pro ně neúnavně. I když mu bylo 70 let, ještě se namáhal a cestoval za obchodem jako muž v nejlepších letech. A Bůh žehnal jeho přičinění. Ale víc než o časný blahobyt šlo mu u jeho dětí o mravní a náboženské vychování. I tu mu Bůh dopřál tu radost, že se mu všechny děti vydařily a žádné se nezkazilo. I za své dlouhé nemoci rozsíval náš zesnulý v duchu.

Byl vzorem trpělivosti. Dvacet dlouhých neděl ležel na bolestném lůžku a za ten dlouhý čas ani dost málo nezareptal, ani dost málo nedal znát, jak mnoho zkouší.

Dr. m., takový byl náš zesnulý, tak rozsíval nikoliv v těle, ale v duchu. A co bude za to žít a klidit. Tu na zemi sklidil za svůj pořádný život pevné zdraví až do svého pozdního stáří, dobré jméno, mnoho radostí ze svých dětí. Sklidil čisté svědomí a radostnou vyhlídku na věčnost. Nahoře pak sklidil život věčný, nebo apoštol s jistotou praví: »Kdo rozsívá v duchu, z ducha žíti bude život věčný.«

Dr. m., tento živý příklad našeho zesnulého mluví k nám přesvědčivě. Žijme i my v duchu, žijme svým povinnostem, nepřestávejme konat jenom dobré, nebo sv. apoštol nás napomíná a ujišťuje: »Nepřestávejme dobře činit, nebo časem svým budeme rovněž bez přestání klidit a žít.« Tu dole na světě pokoj a radost v srdci a nahoře život věčný. Aby se tak stalo a abychom se v tom věčném životě se svým zesnulým spolubratrem šťastně shledali, pomodleme se Otčenáš a Zdrávas. Amen.

XIV.

Nad hrobem pilota, který se při pádu letadla zabil.

Slitujte se nad námi aspoň vy, přátelé naši, nebo ruka Páně dotkla se nás.
(Job. 19, 21.)

Těmito slovy trpitele Joba se dovoláváte, dr. rodiče a vy sourozenci našeho nešťastného pilota, naší soustrasti a našeho soucitu při svém neštěstí a při své velké bolesti. Nedivím se vám, nebo ztráta, kterou jste utrpěli, je opravdu bolestná. Ztratili jste nešťastným pádem letadla svého vzorného syna, schopného pilota vojína, kterému kynula nadějná krásná budoucnost. Kdo by vás tu nelitoval? Sám také cítím s vámi vaši bolest. Ale přece vám chci ve vašem zármutku trochu ulehčit, poněkud přivést k jiným myšlenkám. Proto vám také ukazuji na toho starozákonního trpitele Joba a připomínám vám jeho slova, kterými se Job utěšoval i v nejhorších ranách a neštěstích. Byl toho přesvědčení, že Hospodin Bůh to je, který ho tak bolestně navštěvuje a tak těžce zkouší, a proto volal: »Bůh to je, který to učinil, který to dopustil!«

Job měl veliké množství ovcí a velbloudů a jiná veliká stáda. A tu najednou přišel posel a zvěstoval Jobovi zlou novinu: »Tvá stáda ti uloupili a pryč zahnali, tvé domy a stodoly ti zapálili a v popel obrátili a tvé služebníky ti zabili.« Ó ubohý, nešťastný Jobe, kdopak ti to všecko způsobil? »Sabejští a Chaldejští, kteří vpadli do země,« zní odpověď Jobovi.

Ale Job to ví lépe! »Bůh to učinil, Bůh to dopustil,« tak mluví Job sám k sobě. A zanedlouho potom všecky jeho děti, sedm synů a tři dcery, vzala mu smrt. Zahynuly všecky v troskách domu, kde hodovaly. Ó ubohý, nešťastný otče, kdo tě připravil o tvé děti, kdo ti je usmrtil? Snad to zavinil hrozný vichr, který se najednou přihnal s tak hrozivou silou. Oh, nikoliv! Job to ví lépe: »Bůh to učinil, Bůh to dopustil. Bůh mne navštívil,« tak mluví sám k sobě.

A pak nakonec je navštíven sám nežitem nejhorším, byl raněn malomocenstvím. Z jeho příbytku ho vynesli ven a nechali jej ležet na smetišti v opuštěnosti a v nejhorších bolestech. Ach, ubohý Jobe, kdo tě navštívil tou hroznou nemocí, kdo ji na tebe poslal? Snad tvůj nejhorší nepřítel? Nikoliv! Job to ví lépe. »Bůh to učinil, Bůh to dopustil, Bůh mne tak navštívil,« praví Job sám k sobě. A touto vírou, tímto přesvědčením se těšil ubohý Job v svém soužení. Snáší všecko trpělivě, nebo je si vědom, že Bůh dopustí, ale neopustí, a proto, co vychází z jeho úst, není zlořečení, ale chvála boží. Slyšte, jak se Job uklidňuje: »Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal, jak se Hospodinu líbilo, tak se stalo, budiž jméno jeho požehnáno.« A Bůh ho opravdu neopustil, Bůh zas všecko napravil. Job zas se stal bohatým a otcem četné rodiny.

Dr. m. rodiče a vy zarmoucení sourozenci našeho nešťastného vojína! Jak bych si přál, abyste se při svém nynějším bolestném navštívení, kdy ztrácíte nadějného syna a šlechetného bratra, dovedli tak vysoko povznést jako Job a dovedli zvolat jako on: »Bůh to učinil, Bůh to dopustil.«

My neznáme a nevíme proč. Ale přes to vidíme v tom moudré řízení jeho a pokorně se podrobujeme jeho vůli. »Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal, budiž jeho jméno požehnáno.« A tato odevzdanost do vůle boží bude jako balzám pro vaši rozbolestněnou duši, přinese vám uklidnění a posilu, abyste toto navštívení po křesťansku snesli. A i vám to Bůh dobrým odplatí. Tak to také jistě bude, nejmilejší! Bůh to také odmění i vašemu zesnulému synu, o němž jde jeden hlas, že to byl příkladný český vojín, a já k tomu dodávám, že byl i vzorný syn a ušlechtilý bratr. Nechť vás naplní uspokojením i to, že váš milý zesnulý zanechává po sobě tak krásné a čestné jméno. Všichni se pak pokloňme před touto jeho čestnou památkou a za jeho věčnou spásu se pomodleme Otčenáš a Zdrávas. Amen.

XV.

Při pohřbu zavražděného, který byl obětí svého povolání.

Andělé nechť tě doprovodí do ráje.
(Z pohřební liturgie.)

Dr. m., před čtyřmi dny uváděla v úžas naši osadu zpráva o hrozném zločinu, o nízké vraždě, které padl za oběť náš všeobecně vážený spolubratr, velitel zdejší četnické stráže p. N. N. Zavraždili ho zločinci, když je podle své povinnosti na obhlídce pronásledoval. A dnes se už chystáme uložit jeho tělo do hrobu. Nevím, nad čím tu máme více naříkat, koho více litovat, zdali zavražděného, nebo jeho nešťastnou rodinu.

Všem nám je jistě upřímně líto našeho zesnulého, kterého připravila o život zločinná ruka. Všichni známe, jak svědomitě plnil povinnosti svého těžkého povolání, své strážní služby. Byl za to kolikrát pochvalně vyznamenán. Dvě uznání ukazují, že dvěma lidem zachránil život, ač sám při tom byl v největším nebezpečí. Takovému muži nemůžeme jistě odepřít své úcty. Ani vy jste mu ji neodepřeli, a proto jste v tak hojném počtu přišli sem na hřbitov se s ním rozloučit.

Ale, dr. m., vaše bolestná účast bude ještě větší a srdečnější, všimnete-li si těžce navštívené rodiny našeho zemřelého. Zůstává po něm vdova s 5 dětmi, a ty nejsou zaopatřeny, a nejmladšímu jsou sotva čtyři léta.

Náš nebožtík žil se svou manželkou v příkladné svornosti a jeho děti byly jeho štěstí a jeho radost. Zdráv opustil svou rodinu a za několik málo hodin přinesli jej zavražděného mezi jeho nejdražší. Budou ho ještě dlouho a dlouho postrádat.

Je-li možná, nechť je to potěší, že sta lidí sdílí s nimi jejich zármutek a bolest, a že ruce mnohých jsou ochotny nahradit jim ztrátu jejich živitele. Ale lidská útěcha je slabá. Proto prosím tebe, všemo-

houcí a dobrotivý Bože, ujmi se této nešťastné vdovy a drž svou ruku nad těmito sirotami. Jsem přesvědčen, že ty, který jsi to dopustil, ty, Otče vdov a sirotků, je jistě neopustíš a jim pomůžeš. Vás pak přítomné snažně žádám, abyste našemu nešťastně zemřelému, kterého jsme si za živa upřímně vážili, zachovali v svých srdcích trvalou památku. Jeho choť i dítky, a smím-li, i jeho vražedníky doporučím milosrdenství božímu. Tebe pak, náš milý spolubratře, přijmiž Pán do počtu svých vyvolených a andělé nebeští nechť tě uvedou do ráje věčného. Za to všecko se pomodleme Otčenáš a Zdrávas. Amen.

XVI.

Na paměť padlého vojína.

Nikdo nemůže ukázat svou lásku víc,
než když položí život za své bratry.
(Jan 15, 13.)

Dr. m., tak se přece ukázala pravdivou zpráva, která se minulý týden šířila po naší farní osadě a pravila: Náš rodák N. N. padl minulý čtvrtek dne . . . r. . . . v bitvě u B. Našel tam na poli cti a slávy svou hrdinnou smrt. Dr. m., za tím, kterému jsme ještě před nedlouhým časem tiskli přátelsky ruku a dávali mu »s Bohem«, za kterým jsme volali na brzkou shledanou, za tím musím dnes zvolat už do jiného světa: »Odpočinutí věčné, dejž mu, ó Pane!« Neskonal doma tiše na smrtelném lůžku, nezněly nad ním naše modlitby, nehladily ho ruce milujících rodičů. Nic z toho nebylo při jeho smrti, ale když hřměla děla a rachotily pušky a kolem se rozléhal válečný křik kamarádů, odevzdal náš drahý zesnulý svou duši do rukou svého Stvořitele. Jeho mrtvolu nekryje také rodná země, ale našel svůj hrob daleko od vlasti v cizí zemi. Tyto vzpomínky dojímají jistě hluboko srdce bolem schýlených rodičů a sourozenců našeho padlého hrdiny. Už nepozdraví svého milého, až se jeho soudruzi vrátí domů z válečného pole. Nezazlívejme jim proto jejich slzy, ale mějme je v úctě.

Přál bych si však na nich a na vás všech, kteří tu s námi jste, abyste pamatovali, že křesťanskému srdci není nejdražší tento pozemský život, ale věčný, že křesťanu je nejdůležitější věčná spása jeho nesmrtelné duše. Křesťanské srdce ví: »Kdo získal nebe, získal všecko.« A že náš zesnulý získal nebe, o to se nebojím.

Ručí mi za to výrok našeho Spasitele: »Nikdo nemůže ukázat svou lásku víc, než když život položí za své bratry.« A drahý náš rodák položil svůj život za své bratry. A nejenom to, náš padlý hrdina měl ještě i jinak Spasitele za svůj vzor. Apoštol národů sv. Pavel nevěděl, co by krásnějšího a většího o Spasiteli napsal než tato slova: »Byl poslušen až k smrti kříže.« A, dr. m., i náš padlý hrdina byl poslušen a v té svaté poslušnosti i za vlast vykrvácel. Dr. m., taková láska a taková poslušnost, která se tak obětuje, ta nemůže zahynout, ta se nemůže ztratit, ta musí žít dál, žít věčně a také žije u Boha. Ale také, dr. m., věřím, že mnohý z těch byl by zahynul a byl by ztracen pro věčnost, kdyby nebyl padl jako oběť lásky a poslušnosti na poli cti v svých nejkrásnějších letech. Jsem jist, až přijdeme do věčnosti a tam se se svým drahým rodákem shledáme, že nám řekne: »Bůh to dobře učinil.« Dr. m., a co Bůh dobře učinil, to nechtějme my v své krátkozrakosti činit lepším.

Proto k oběti lásky a poslušnosti, kterou přinesl náš padlý spolubratr, přinesme a přidejme i my oběť tichého odevzdání do vůle boží a jeho úradků. Na svého zesnulého pamatujme pak v svých modlitbách a uctívejme jeho památku tak, jak si zaslouží ten, který padl za vlast. Nechť mu je země lehká! Nechť se těší a raduje z věčné otčiny, když mu nebylo dopřáno těšit se z otčiny pozemské. Nechť mu na nebi dají korunu, která patří hrdinnému synu své vlasti, který dovedl za ni svůj život položit. A to přání doplňte modlitbou: »Pane, dejž našemu padlému hrdinovi a všem, kteří padli na poli cti, odpočinutí věčné.« Amen.

XVII.

Na paměť padlých ve válce.

Jak padli hrdinové naši!
(2. Král. 1, 19.)

Ano, jako hrdinové vytáhli do boje stateční naši bojovníci. A ještě v rozkvětu svých let, aby vítězili a umírali pro blaho a velikost vlasti. Ano, aby vítězili a umírali! Nebo smrt řádí ve válce v ohnivé divoké honbě a poráží svou kosou tisíce a tisíce lidí. Toho skolí ranou, onoho položí na pokraji lesa, aby tam pomalu vykrvácel a dopřál si klidu a odpočinku na věky, třetího vleče do polního lazaretu, aby tam po bolestné operaci vydechl svou duši. Poslední pozdravení vzdálené otčině, pak drahým příbuzným, vzpomínka na nebeského Otce, a náš hrdina dokonal a shromáždil se k svým předkům.

V poli je to dokonáno!

Ale doma, tam začínají krvácet srdce. Jako když udeří granátová bomba, tak působila mezi příbuznými zpráva o smrti jejich drahého a ranila těžko. Snad ten, který padl, byl váš syn. S velikými obětmi jste jej vychovali, k jistému postavení pomohli, snad ho čekala skvělá kariéra. Snad to byla vaše radost, vaše chlouba, vaše naděje. A teď válka vám to všecko vzala. Snad ta kule zasáhla vašeho ženicha, snad manžela nebo otce. Děti se ptají denně, kdy se otec vrátí domů, ale matka mlčí. Otec je pryč, zmizel navždy. Válka z ní učinila vdovu a z dětí sirotky. A co je přitom nejbolestnější! Pochovali ho a neví se ani, kde.

A co vás je, kteří jste v této válce ztratili své drahé a milé. Naříkáte pro ně podnes. Vím, že vám při vaší ztrátě, kterou jste utrpěli, budou jen slabou náhradou má těšivá slova. Ale přece chci aspoň několik těch slov zasít do vašeho zarmouceného srdce, abyste se aspoň trochu potěšili.

Potěšte se v svém navštívení tím, že váš drahý zesnulý nemusil dlouho trpět, že se dlouho netrápil.

Kterýsi vojín, jenž mnoho válek a bitev prodělal a svými písněmi a hrou na harfu rozplameňoval tisíce vojínů, napsal v svém deníku: »Žádná smrt není tak mírná jako pod kulemi nepřítele.« A tento tak zkušený válečník to jistě věděl.

Potěšte se tím, že váš padlý zesnulý dal svůj život za rodinu, za ženu, za děti, za otčinu a vlast. Jeho jméno bude vždycky zaznamenáno v pamětech vlasti, vždycky se bude stkvít na pamětních kovových a mramorových deskách. Potěšte se tím, dr. rodiče, že jste dali život synu hrdinovi, statečnému obránci rodinného krbu a naší domoviny.

A komu by z vás tato útěcha nestačila, tomu ukazuji na útěchu poslední, ale největší a nejpůsobivější. Je to útěcha, kterou vám dává vaše náboženství, vaše víra.

Na vojenském pohřebišti postavili uprostřed pomník a na ten pomník dali nápis: »Evigilabunt, probudí se, vstanou z mrtvých.« Dr. m., opravdu krásnější nápis nemohli ani na ten pomník dát, než když na něj napsali: »Evigilabunt, vstanou z mrtvých.«

Dr. m., v zarmouceném domě Jairově zvěstuje Spasitel radostnou zvěst: »Neumřela dívka, ale spí.« Smrt záleží podle našeho Spasitele jen v tom, že se zavrou oči pro tento svět, aby se zas otevřely v jiném, vyšším a lepším světě. Nad hrobem Lazarovým těší Pán lkající Martu: »Vstane zase bratr tvůj.« Dr. m., proto ten nápis na vojenském hřbitově není pouhý klam, pouhé zdání, ale kotví pevně v slovu božím, v slovu Spasitelovu, který nikdy nelhal. Tvůj syn, tvůj otec, tvůj bratr, tvůj ženich, tvůj manžel: »E v i g i l a b u n t — v s t a n o u z m r t v ý c h.« Dr. m., potěšte se tím všichni, kteří jste své milé ve válce v krvavých bitvách ztratili. To je jedno, čím vás náboženství těší.

A d r u h á útěcha pro vás je, že vaši p a d l í j s o u j i s t ě v n e b i. Přísloví praví: »Za války jsou do nebe dveře otevřeny.« A, dr. m., pro koho by spíše měly být tyto dveře otevřeny, než pro naše hrdiny, kteří po celé měsíce snášeli v zákopech zimu,

hlad a všecko nepohodlí, kteří s modlitbou na rtech táhli do boje, a kteří často umírali s takovou odevzdaností do vůle boží, jak to dokáže málokterý smrtelník. Spasitel jim jistě za to otevřel dveře do nebe dokořán.

A tam v té nebeské slávě se vy všichni s těmi svými milými zas shledáte. Věřte tu matce makkabejské, která, když mučili jejích sedm synů, těšila svůj mladistvý zástup slovy: »Prosím vás, děti, dívejte se vzhůru do nebe, tam mě zas uvidíte.« Ano, tam se zas všichni uvidíte a se svými drahými shledáte. —

A na konec vás prosím, abyste sepjali se mnou ruce a za všecky naše padlé vojíny, jmenovitě za ty, kteří snad v očistci činí pokání za své hříchy, z nichž se v bitevním ohni neočistili, se se mnou vroucně pomodlili k nebeskému Otci: »Bože nebeský a nesmrtelný Otče smrtelných lidských dítek, přicházíme k tobě dnes v hlubokém smutku, abychom tě prosili za své padlé bratry, kterés ty podle svého nevyzpytatelného úradku k sobě povolal uprostřed jejich dnů. Bože, Slitovníče, prosíme tě, abys těmto válečným obětem byl milostivým soudcem a odměnitelem. Oni, věrni své přísaze, bojovali dobrý boj, dokonali svůj životní běh a zachovali svou věrnost vlasti a zákonům. Bože věčný, dej jim za to do ruky vítěznou palmu věčné slávy.« Amen.

XVIII.

Nad rakví zasloužilého veřejně činného muže.

Pochovali tedy muži bohabojní Štěpána a učinili pláč veliký nad ním. (Sk. ap. 8, 2.)

Tak nám, dr. m., líčí sv. Lukáš pohřeb prvního mučedníka Páně sv. Štěpána. Je to málo slov, ale povídají mnoho. Učinili pláč veliký nad ním. Celá křesťanská jerusalemská obec učinila pláč veliký nad smrtí Štěpánovou. Zaplakali všichni, protože věděli, co v sv. Štěpánu ztratili.

Dr. m., i my dnes stojíme zarmouceni a s bolestnou slzou nad touto rakví, protože jsme v tom, který v ní odpočívá, ztratili také mnoho. Abyste pak na tohoto našeho zesnulého vždycky pamatovali s úctou a aby památka na něj byla trvalá ve vašich srdcích, chci vám v této chvíli vylíčit, co že jsme všechno ztratili a pozbyli v tomto našem zesnulém. Přiznáte pak sami, že v něm opravdu mnozí ztratili mnoho.

V našem ušlechtilém zesnulém ztratila stařičká jeho matka podporu svého stáří, útěchu svého srdce a radost svého života. Ušlechtilá jeho choť ztratila v něm svého vzácného manžela. Dítky, byť i byly již dospělé, ztratily starostlivého otce, upřímného svého přítele a rádce, od něhož si vždycky odnášely nejen dobrou radu, nýbrž i hmotnou pomoc.

Jeho smrtí ztratilo mnoho naše město (osada). Miloval je upřímně. Bůh našemu zesnulému tu dopřál mezi námi jedno z nejpřednějších míst. A třeba tu říci, že náš zesnulý užíval svého vynikajícího postavení jen k dobrému. Jeho dveře byly otevřeny všem, pro každého měl laskavé slovo, vhodnou, dobrou radu. Jeho levice nevěděla, co dává pravice. Naši chudí a opravdu potřební a ti, které potkalo neštěstí nebo nemoc, nalezli v něm po každé ochotnou pomocnou duši. A když šlo o nějaký veřejný blahodárný, celému městu užitečný podnik, stál tu náš zesnulý jako dobroděj mecenáš v první radě. Čest a ustavičná paměť budiž opravdu takovému občanu.

Mnoho v něm ztratila naše katolická církev. Byl' zesnulý tak jako sv. Štěpán, mužem plným víry. (Sk. ap. 6, 5.) Svědčí vám o tom náš chrám, který jej vídal téměř denně v svých zdech, poví vám to oltář a před ním svátostná mřížka, u níž tak často klečel jako pokorný komunikant. A s tím se nespokojoval. Kdykoliv jsme k němu přišli s nějakou náboženskou sbírkou, vždycky dal svou štědrostí příklad jiným.

Ztrátu velikou a bolestnou utrpěla v zesnulém naše vlast. Náš zesnulý měl čestné postavení ve veřejném životě. A vy všichni víte, jak spojené s tím povinnosti vzorně plnil, jak si při všem vedl nezištně

a obětavě. Měl čisté ruce a zachoval si je až do smrti. Chtěl jako sv. Pavel všem občanům našeho města i širého okolí býti všecko. O našem zesnulém možno právem říci, co kronikář napsal nad hrobem knížete Spytihněva: »Dnes zhasla hvězda, po jejímž lesku se budou mnozí bolestně ohlížet.« A jistě že budou! Veliký muž bývá zřídkakdy za živa po zásluze oceněn až teprve, když ho není, když zemřel, cítí se jeho ztráta.

Dr. m., ještě dlouho bych vám mohl vyprávět o tom, co jsme všechno v zesnulém ztratili. Ale vaše i mé pohnutí mne nutká, abych skončil.

Buď proto »s Bohem« vzácný náš zesnulý! Buď »s Bohem« vzorný synu, něžný manželi, svědomitý otče, laskavý rádce a pomocníku všech ubohých! Buď »s Bohem« ty veliký vzore křesťana a vlastence! V tvém srdci opravdu se stejně milovaly církev a vlast, každá z nich měla tvého srdce polovic, každá měla celé. Bůh ti to všecko odplať slávou věčnou a dejž, abychom se s tebou v ní tam shledali. Amen.

XIX.

Nad hrobem mladého učitele.

Stáří samo před Bohem není ctihodné, ale to, cos vykonal, a život neporušený je to, co plati za stáří. — (Moudr. 4, 8.)

Dr. m., s bolestným pohnutím stojíme dnes na pokraji hrobu, do něhož se chystáme uložit tělesnou schránku našeho ctěného spolubratra. Želíme ztrátu mladého nadějného muže, který svému učitelskému povolání sloužil s neúnavnou horlivostí, byl opravdovou ozdobou učitelského stavu a mnoho prospěl naší obci. Náš zesnulý pan učitel měl všecky dobré vlastnosti, kterých je třeba dobrému učiteli. Měl bohaté vědomosti, vzácné schopnosti a nadání. A k tomu ke všemu měl zvláštní dar laskavého a jemného chování, kterým si dovedl mládež získat a k sobě připoutat. A protože byl nelíčeně zbožný a ctnostný, ote-

vřela mu mládež ráda své srdce a srdečně přijímala od něho zbožné símě, které se snažil zasít do jejích útlých duší. Děti ho nejen ctily jako svého učitele, ale ony ho milovaly jako svého přítele a otce. Pod jeho vedením rozkvétala naše škola nejkrásnějším květem. Ale náš p. učitel přeceňoval své síly, přílišnou námahou si podlomil své zdraví a když přišla vážná nemoc, podlehl jí, ač byl ještě poměrně mlád.

Ale, dr. m., všichni víte, že Bůh nesoudí člověka podle toho, jak dlouho žil, ale co dobrého a ctnostného člověk tu na světě vykonal. Písmo sv. dobře praví: »Stáří samo o sobě není ctihodné, ale to, cos vykonal, a život neporušený je to, co platí za stáří.« A náš pan učitel odešel sic od nás v květu svého života, ale ta léta, která mu Bůh popřál, využil svědomitě, neztratil z nich zbytečně ani den, vykonal v svých málo letech víc než jiní za časy mnohé. To mu všecko Pán svrchovaně odměnil po zásluze tam nahoře v nebesích.

Od nás si pak zaslouží, abychom ho pro jeho neúnavnou a blahodárnou činnost mezi sebou uchovali ve vděčné památce. Zvláště pak, vy děti, které tak hořce pro něj naříkáte, zachovejte vždycky jeho jméno v upřímné úctě. Mějte stále před očima jeho obraz, řiďte se podle jeho ctností a jeho krásná naučení nikdy nevypusťte z mysli.

Nyní pak vy všichni a vy děti zvlášť, kteří jste našeho učitele a spoluobčana až sem doprovodili, sepněte ruce a pomodlete se, aby mu Bůh za všecko, co pro nás tu vykonal, popřál slávu věčnou. — Amen.

XX.

Nad hrobem letitého, zasloužilého učitele.

> Dnů let našich je sedmdesáte let a jestli kdo při síle osmdesáti let a co nad to více jich, práce je a bolest. (Žalm 89, 10.)

Dr. m., než přikryje hřbitovní hlína rakev tohoto našeho zesnulého pana učitele, chci jeho památku uctít několika slovy.

Dr. m., kteří tu kolem stojíte, vám jistě není tato rakev lhostejná. Je v ní uložen váš všeobecně vážený pan učitel. Bůh mu dopřál téměř 70 let života a z toho skoro polovici ztrávil mezi vámi. Zůstal tu i na odpočinku. Bůh ho k sobě povolal, aby ho uchránil, jak praví žalm, který jsem citoval, strastí a bolestí dalších starých let. — Svého starého učitele pochováváte tedy v této rakvi. Většina z vás jste jeho žáci. A kdybych se vás ptal a vašich otců a matek, jakým že byl náš zesnulý učitelem, jistě by mi odpověděli: »Ano, to se mu musí dát, byl učitelem dobrým. Naše děti i my jsme se od něho opravdu mnoho naučili.«

S dětmi dovedl velmi dobře jednat, byl učitelem sice přísným, ale svědomitým a spravedlivým. Nikdy nikomu neublížil, ani tehdy, když musil trestat. Proto ho měli i rodiče i děti a každý, kdo ho znal, upřímně rádi. Bůh mu to všecko odplať!

A stejnou chválu jako učitel si zaslouží jako manžel a otec. Vy všichni víte, jaký vedl spořádaný rodinný život, jak se dobře snášeli s nebožkou svou manželkou. Vám všem je známo, jak se svědomitě staral o všecky své děti. Jsou tu všechny dnes u jeho hrobu a jejich tichá bolest a slzy v očích jsou důkazem, jak se těžko loučí se svým starostlivým otcem. Vědí dobře, co ho to stálo práce a obětí, než je zaopatřil.

Náš zesnulý pan učitel byl také dobrý křesťan. Svou zbožnou mysl ukázal zvláště v své poslední nemoci. Často se zpovídal a přijímal tělo Páně a nic si tak nepřál, jako aby měl takovou lítost jako sv. Petr a sv. Maří Magdalena. A čím víc zkoušel, čím víc jeho tělo sláblo, tím větší byla jeho trpělivost, tím větší byla jeho důvěra v milého Spasitele. A Pán ho nezklamal, dopřál mu, že tiše, skoro ani nepozorovaně, vydechl svou ušlechtilou duši.

Dr. m. osadníci, vy dospělí i vy děti, vzpomínejte vděčně na svého učitele, modlete se za něj a navštěvujte často jeho hrob. A v tuto poslední chvíli, než zasypeme jeho rakev, pomodlete se se mnou za jeho duši Otčenáš a Zdrávas. Amen.

XXI.

Nad hrobem studujícího.

My, křesťané, nevcházíme na soud nad zesnulými, ten ponecháváme Bohu. Ale přece, kdybych měl vynést svůj soud nad jinochem, kterého jsme právě uložili do země, řekl bych: Pochovali jsme miláčka božího, dobré dítě a vzorného studenta. Pochovali jsme miláčka božího. Dr. m., kdybyste zesnulého spoludruha znali tak jako já, viděli byste v jeho duši jeden květ, a to květ lásky k Bohu, květ opravdové zbožnosti. Tak často jsem ho pozoroval o májové pobožnosti. Vídal jsem ho při ní po každé klečet na kolenou vzadu v chrámě. Modlíval se tu vroucně a upřímně. A byl to již žák dospělejší, žák VII. naší třídy. Ptám se, bylo by tu možno, aby Bůh tak oddaného, tak zbožného syna nemiloval? Jistě že ne. Proto jsem jistě dobře řekl:

Uložili jsme do hrobu miláčka božího.

Ale pochovali jsme také vděčné dítě. Ano, náš zesnulý Ludvík Str. splácel lásku svých rodičů láskou svou. Jen radost jim dělal! Proto se také nedivím, že vy, ctění rodiče, tolik naříkáte pro svého milého Ludvíka, který vám tak náhle odešel. Těžká je to pro vás rána! Ale potěšte se tím, že to dopustil Bůh, který dobře ví, proč tak učinil. Jistě že chtěl tím vašeho miláčka třeba uchránit velikých útrap.

Pochovali jsme i vzorného žáka. Těch slov si zejména povšimněte vy, žáci moji. Většina z vás jej jistě znala. Víte sami, jak byl skromný a účinlivý. Bylo jen třeba říci slovo, a hle, on již zde byl, aby s ochotou a láskou všecko vykonal. Jde o něm jeden hlas: »Škoda tak hodného žáka, tak svědomitého studenta.« Jinoši moji, kéž by každý z vás aspoň trochu se Ludvíku Str. podobal. Naše vlast i naši rodiče měli by o mnoho hodných synů víc. S posledním slovem se pak obracím k tobě, můj Ludvíku, a přeji ti: »Dej ti Bůh takové místo tam na věčnosti, jaké si pro svůj čistý a krásný život zasloužíš.« Amen.

XXII.

Nad hrobem studujícího.

Dr. m., není nad ctnosti: víru, naději a lásku, ctnosti ty nikdy člověka neopouštějí a zajišťují mu za hrobem šťastnou věčnost. Vzorem těchto vzácných ctností byl zesnulý váš spoludruh Jan, kteréhož dnes ukládáte k věčnému odpočinku.

Zesnulý váš Jan v Boha věřil a ukazoval svou víru něžnou opravdovou zbožností. Nemohu ani říci, jak se se mnou, když jsem jej zaopatřoval, vroucně a dojatě modlil. Dr. m., kéž byste se i vy tak dovedli modlit jako zesnulý váš Jan. Pak by vás Bůh jistě slyšel, byl by při vás a řídil by vaše kroky tak, jako řídil kroky zesnulého Jana, že byste byli radostí rodičů a chloubou učitelů.

Zesnulý Jan v Boha doufal, doufal v jeho milosrdenství a v jeho odpuštění. A v tom se zajisté nezklamal. Jsem jist, že Syn boží vzal ho k sobě do nebe jako jednoho ze svých miláčků.

Zesnulý Jan doufal ve své uzdravení. Chtěl a přál si být zdráv. Protože miloval vpravdě synovskou láskou svého otce a svou matku. Přál si býti živ, chtěl býti zdráv, aby mohl být jednou jejich podporou, jejich ctí a radostí. Ó, jak by si on byl každého dne svého života vážil! Přál bych si, mladí přátelé, abyste i tu Janovi byli podobni a také tak si vážili každého dne svého života a užili ho k svému prospěchu a vzdělání. Milení, odpustíte, řeknu-li, nad otevřeným hrobem tohoto svého milého žáka, že naše mládež, i mládež studující, je dnes na velikém zcestí. Dnes i do vašich řad vtírají se jinoši, kteří pohlížejí na svůj život příliš lehkovážně a neváží si svého života, toho největšího božího daru tak, jak si zaslouží. Ba, tak daleko to jde, že se zapomínají sami nad sebou a sahají na sebe sebevražednou rukou a umírají v nectí a v hanbě. Nevzpomenou, že tu zanechávají otce a matku, kterým svým nerozvážným činem způsobili bolest a žalost pro celý život a snad i předčasnou

smrt. Bůh naprav takováto poblouzení! — Vím, m. dr., že vy tak nebudete jednat, vím, že Bohu a svým milým rodičům slíbíte tu nad tímto otevřeným hrobem svého miláčka, že chcete býti živi jako on, živi práci, ušlechtilým snahám, živi pro svůj národ a svou vlast, aby ve vás měla jednou zdárné a potřebné syny.

Nakonec ještě slovo k vám, drahý otče a milá matko zesnulého Jana. I vy pochováváte svého miláčka, svou jedinou naději. Vím, jak je tu těžko vás těšit. Ale přece se o to pokusím. Budiž vám k útěše čistá a jasná památka, jakou milovaný váš syn po sobě nechává.

Byl vzorným žákem, jeho jméno zůstane vždycky zapsáno zlatým písmem v knihách našeho ústavu. To nechť vás potěší! Smiřte se s tím, co odvrátit nebylo možné. Vzpomeňte, že co Bůh činí, je vždycky dobře. Nevíte, co všechno by bylo vašeho miláčka potkalo. Proto pokořte se před vůlí boží a jeho moudrostí a dítěti svému přejte klidný a věčný spánek. Týž klidný věčný spánek ti přeji, milý Jene, také já, tvůj učitel, jménem všech tvých učitelů a za všecky tvé spoludruhy. Odpočinutí věčné dejž ti Pán a světlo věčné ať ti svítí. Amen.

XXIII.

Nad hrobem studenta akademika-vojína, který padl za maďarského vpádu na Slovensko.

Smrti je to jedno: na vyhublém koni
lítá celým světem; kosa stále zvoní.
Ani nebrousí ji, času nevšimne si,
nejí o poledni, večer nezdřímne si.
A jen stále jezdí a jen stále kosí
klasy plné zrní, svlačec plný rosy. —

Tak pěje o smrti náš Vrchlický. Smrt kosí klasy plné zrní, t. j. lidi dospělé, svlačec plný rosy, t. j. lidi mladé, svěží, plné naděje. A u rakve takového mladého, svěžího života, plného nadějí, stojíme v tuto chvíli. Spí v ní už věčný svůj sen náš milý spoludruh,

bývalý náš student, akademik, vojín naší Československé republiky, Josef B.

Bylo to u Hlohovce pod Trenčínem na Slovensku, kde ho skosila smrt. Dne 6. prosince 1918, když jsme u nás doma slavili mikulášskou památku, setkal se houfec našich statečných bojovníků tam na Slovensku s maďarskou přesilou. Našich bylo asi 250, Maďarů na 3000. Rekovnost, chrabrost vojenská je věc svatá, je z největších ctností srdce a naši ji měli. Nebylo jich než hrstka, ale bránili se statečně. Ze 250 zůstalo jich 80 na bojišti a mezi nimi náš J. B. Na ústupu, dříve než ještě padl, ujal se raněného soudruha a ránu, z níž krvácel, obvázal mu obvazem. — Jeho zachránil, ale sám pak hned poté byl zasažen nepřátelskou kulí a padl.

Odešel na Slovensko Slováky povzbuzovat a jim vykládat, že Češi jim nesou lepší a radostnější budoucnost a s ní svobodu od maďarského útisku. A dal za to svůj život. Zemřel jako hrdina povinnosti, jako hrdina lásky k vlasti a k bratrům Slovákům. — Padl na poli cti a slávy, obětoval se za jiné i za mír.

Proto jeho památka zůstane vždycky mezi námi v požehnání. To budiž útěchou i vám, milení přátelé jeho, kteří jste byli překvapeni nečekanou jeho smrtí. Tím se těšte i vy, drahá matko, která v padlém Josefovi, ztrácíte nejlepší naději svého života. Slyšte našeho všemohoucího Spasitele, jak nás ujišťuje: »Kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude.« A váš zesnulý syn v Krista věřil, proto nezemřel, ale žije tam nahoře u Pána a tam se s ním i vy sejdete. Váš syn shledal se tam už se svým otcem, vaším manželem, dnes by už s námi neměnili a vy jako věrná učednice Kristova, až se čas váš naplní, shledáte se najisto s nimi, abyste se od nich neodloučila už nikdy! Přijměte, milá matko, odevzdaně z ruky boží toto navštívení a nezapomeňte, že přesto dobrý je Hospodin a posiluje v den soužení a zná ty, kteří doufají v něho. Bůh dopustí, ale neopustí toho, kdo se ho nespustí.

A vás, mladé přátele jeho, kteří jste sem přišli

zesnulého padlého hrdinu doprovodit k hrobu, žádám, abyste šli za jeho příkladem, byli svědomitými studenty, tak ušlechtilými lidmi, tak milovní své vlasti jako J. B. — Tak byste nejlépe posvětili jeho památku. — Tebe pak, milý Josefe, který jsi tak obětavě vykonal svou vlasteneckou povinnost a život položil za náš mladý stát, přijmiž Kristus v nebeské království, přiviň tě k sobě a odměň tě radostí věčnou. Amen.

XXIV.

Nad hrobem profesora.

Dr. m.! Anděl smrti se dotkl svými perutěmi našeho ústavu a zavolal na věčnost jednoho z nás, který ještě nedávno dlel mezi námi a nad jehož rakví dnes tu stojíme. Vám je známo, m. dr., kdo je ten v Pánu zesnulý, který od nás odešel. Chci mu v tuto chvíli věnovat skromnou pohrobní vzpomínku, nebo náš v Pánu zesnulý profesor K. si toho opravdu zaslouží.

Ušlechtilá a dobrá byla jeho povaha.

Nebudu ani vyprávět, jak něžným byl otcem, jak dobrým byl manželem. Jestli však sami říkáte, že není dojemnějšího pohledu jako ten, když se otec laská se svým dítětem, když je hýčká na loktech a jeho ústa zavírá polibkem, jestliže toto pokládáte za zjev v našich rodinách nejdojemnější, pak jste mohli tento výjev vidět u našeho zesnulého každý den. Ano, on byl dobrým otcem svému dítěti, jedináčku. A že byl dobrým manželem, o tom mi svědčí hluboký zármutek těžce navštívené jeho choti.

A jak byl něžný v rodině, tak byl vzácně svědomitý i v svém povolání. Ano, náš v Pánu zesnulý profesor K. byl vzorným učitelem a sobě svěřené mládeži upřímným oteckým přítelem. Chtěl vychovat ze svých žáků vám, vy rodiče, zdárné vděčné děti a své vlasti chtěl vychovat věrné a upřímné syny. Milovalť zesnulý svou vlast opravdově a upřímně.

Vy, moji žáci, sami cítíte, že v zesnulém p. profesoru ztrácíte zlaté srdce a vzácnou povahu. Jděte tedy za jeho příkladem a budete pak vždycky k radosti rodičům a své vlasti jen na prospěch a čest. Pamatujte na svého šlechetného učitele mnoho a rádi v svých modlitbách, zaslouží si to od vás.

A jako jsi byl, drahý náš zesnulý, něžným otcem, vzorným učitelem, tak jsi byl i nám, kteří jsme s tebou stejnou brázdu orali, milým druhem a upřímným přítelem. Kdo tě poznal, ten tě musil míti rád, ty jsi také snad proto ani nepřátel neměl. Tvé dobré a laskavé oko, tvá milá řeč, tvá ochota a skromnost ti získaly srdce nás všech. Škoda opravdu tak hodného kolegy.

I vy všichni, kteří tu jste, znali jste toho dobrého šlechetného profesora K., i vy jste ho měli všichni rádi, a proto jste v tak četném zástupu přišli, abyste mu prokázali poslední službu. »Zaplať vám to Pán Bůh!«

Již se pak, drahý zesnulý, s tebou loučím a poslední »s Bohem« ti dávám. »S Bohem« ti dávají, milovaný Jindřichu, tvá choť i tvé dítě, tvoji přátelé rodní. »S Bohem« ti dávají tvoji kolegové ze sboru, s tebou se loučí i všecka naše studující mládež, s tebou se loučí všichni, kdož za tebou až k hrobu přišli. »S Bohem« ti dává a tebe líbá drahá a krásná naše vlast posledními polibky zapadajícího slunce, tebe, svého syna věrného a dobrého.

Buď »s Bohem«, Jindřichu. Po utrpení bude ti sladkým odpočinek. Bůh, kterého jsi tak vroucně vzýval v svých posledních dnech, odmění tě po zásluze korunou svých miláčků. Amen.

XXV.

Při pohřbu starého kostelníka.

Služebníče dobrý a věrný, vejdi v radost Pána svého. (Mat. 25, 21.)

Dr. m., odnesli jsme z otcovského domu a přinesli sem k hrobu toho, kterého jste viděli každodenně

mnohá léta přicházet do našeho chrámu Páně v zimě, v letě, a to za každého počasí. Dr. m., kdo to je? Je to náš kostelník N. N. Nad jeho smrtí se rmoutí nejen jeho rodina, nýbrž i náš kostel, kterému sloužil od mladosti až do pozdního stáří.

Vy všichni víte, že svou službu věrně a svědomitě plnil. Měl vždycky před očima, že být kostelníkem je služba ctihodná, ba svatá. Nebo svaté je místo, kde kostelník koná svou službu, je to dům boží, náš kostel. Svaté a ctihodné jsou věci, které jsou kostelníkovi svěřeny a s nimiž se každodenně obírá. Svaté jsou úkony, při nichž kostelník přisluhuje. Tato služba je v očích božích velké ceny. Proto naši svatí, n. př. náš sv. Václav, cítili se šťastni, mohli-li knězi při oltáři přisluhovat.

Na kostelníka dívá se věřící lid jako na kněze, pozoruje jeho kroky a všecko jeho chování. Kostelník, který svou službu nábožně koná, dává dobrý příklad a vede lid k zbožnosti. Jemu jistě Pán jednou řekne: »To dobře, služebníče věrný, vejdi v radost Pána svého.«

Dr. m., a náš zesnulý byl takovým hodným a příkladným kostelníkem. Vždycky byl v pravý čas v chrámu Páně a udržoval v něm čistotu a pořádek. Byl také zbožným, viděli jste ho často modlit se tu před oltářem. Mnoho platu neměl, on také na to nehleděl, čekal a těšil se na odměnu věčnou.

My se pak přiznáme, náš milý zesnulý, že se s tebou jen neradi loučíme. Už nikdy nespatříme tvoje šediny, na které jsme tu v kostele byli zvyklí a které jsme jen rádi vždycky viděli. Ale sám za své nemoci toužil jsi již po věčném pokoji, nuže, dopřej ti jej Hospodin. Za tento náš kostel a za celou naši farní osadu děkuji ti za tvou dlouholetou a věrnou službu a přeji ti za ni ze srdce věčnou odplatu. Za to, žes otvíral věřícím dveře tohoto chrámu, nechť ti Bůh co možná brzy otevře bránu nebeskou. Za to, žes hlasem zvonu svolával své spoluobčany ke službám božím, nechť tě Bůh co možná brzy povolá do nebeské radosti. Za to, žes na oltáři rozsvěcoval svíce ke

cti a chvále boží, nechť ti za to svítí světlo věčné. — Aby se toho všeho dostalo tomuto našemu věrnému sluhovi božímu, pomodleme se Otčenáš a Zdrávas. Amen.

XXVI.

Nad hrobem zesnulého.

Pax tibi cum angelis. Pokoj budiž tobě s anděly. (Nápis z katakomb.)

Dr. m., kdybyste přišli do římských katakomb, do tohoto velkého podzemního pohřebiště nejstarších křesťanů, četli byste tam na kamenných deskách, které zakrývají jejich kosti, dojímavé nápisy. Tak tam stojí: »Vale, buď s Bohem.« — »Pax tibi in Christo, pokoj tobě v Kristu.« A jinde byste četli na jiném hrobu na desce nápis: »Pax tibi cum angelis, budiž ti pokoj s anděly.«

A skutečně nemůžeme našim zesnulým nic lepšího přát než: »Pax tibi cum angelis, pokoj ti budiž s anděly.« Nebo tady na světě u lidí není pravého pokoje. Tu na světě je stálý boj a zápas, boj s nedostatkem a pokušením, boj s nemocí a bolestí. Pravý pokoj je tam, kde všecko pozemské už pominulo, kde není bolesti ani zármutku ani smrti. Pravý pokoj je tam, kde je blaženost, kterou žádné oko nevidělo, o níž žádné ucho neslyšelo, a to je jen tam, kde je Kristus a kde jsou andělé. Pax cum Christo et cum angelis. Dr. m., a tento pokoj přejme i našemu zesnulému. A aby tento pokoj u Krista a andělů opravdu našel, pomodleme se Otčenáš a Zdrávas. Amen.

XXVII.

Nad hrobem zemřelého.

Plačte nad mrtvým. (Eccli. 22, 10.)

Dr. m., za malý okamžik dám tomuto zesnulému poslední »s Bohem« tím, že na jeho hrob po třikráte hodím hřbitovní hlínu a řeknu přitom vážná slova:

»Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš.« Je to krásný obraz, symbol, tří darů, které jsme povinni dát milému našemu zesnulému.

První dar je dar slz. Ten je znamením naší bolesti nad trpkou ztrátou, kterou jsme utrpěli smrtí svého milého. Tyto slzy posvětil Spasitel svými slzami, které sám proléval nad hrobem Lazarovým, posvětili je svatí svými slzami, kterými smáčeli tvář svých zesnulých. Sv. Bernard, když mu smrt vzala jeho milého bratra Gerharta, zvolal: »Přijmi, ó Bože, tento dar mých slz, které tobě obětuji jako posvěcenou obět za svého bratra, aby mně zmírnila bolest a jemu uspíšila věčnou blaženost.«

A druhým darem pro našeho zesnulého je dar oběti, je zejména obět mše sv. Tu obět má samojediná naše církev a ta je nejlepším prostředkem, aby pomohla duším v očistci. Proto rádi buďme přítomni při té oběti, kde se Syn boží Ježíš Kristus obětuje svému nebeskému Otci a prosí za duši našeho zesnulého. Poslechněte tu naši církev, která vás má k tomu, abychom na zesnulé pamatovali mší sv. a do ní je zavírali, protože jim tato obět opravdu a jistě pomáhá víc než oslavné řeči a náš smutek.

Třetí dar, který máme dát svým zesnulým, je dar modlitby, která jako prsten lásky spojuje časnost s věčností a jako zlatá páska spojuje mrtvé s živými. A tento třetí dar dáme svému zesnulému vždycky, když se za něj ráno a večer upřímně pomodlíme. A tímto darem podarujme zesnulého ihned a pomodleme se ještě nad jeho otevřeným hrobem Otčenáš a Zdrávas. Amen.

XXVIII.

Nad hrobem zesnulého.

Tam, kde!

Když sv. otec Arsenius byl blízek smrti, prosili jej jeho učedníci a žáci, kteří s pláčem stáli kolem jeho úmrtního lože, aby jim naposled vložil na srdce ně-

jaké vážné napomenutí. Arsenius se s námahou vztyčil na loži a řekl jen dvě slova: »Tam — kde!« Pak klesl na lože nazpět a zemřel. I náš zesnulý spolubratr volá k nám ze své rakve tato dvě slova: »Tam — kde!«

Slova ta těší a zároveň napomínají.

Ta slova těší. Tam, kde není bolesti ani zármutku, kde netekou již slzy, kde je konec všem starostem a nepokojům, tam já nyní jsem. Proč tedy pláčete a lkáte nade mnou, spíše byste mi měli záviděť. Tam, kde není rozloučení, kde věčný život všecko spojí, co smrt na světě rozloučila, tam se zas uvidíme, proto osušte své slzy, zmirněte svůj žal a žijte raději zbožně a po křesťansku, abyste mne tam v nebi opět našli!

Ta slova také napomínají. Tam, kde kvetou květy věčných radostí, tam, kde by už nyní měla prodlévat vaše srdce a ne ve světě, který pomíjí, ne v jeho radostech, které brzy prchnou a klamou, tam jsem nyní já. A tam ke mně nahoru se máte povznést, sursum, vzhůru, jak kněz volá každodenně při mši sv., na nebe máte myslit, na svou pravou otčinu a vlast, tak máte žít, abyste se tam také dostali.

Dr. m., ta slova »tam — kde« jsou slova útěchy a napomenutí. Vryjte si je do srdce a odneste si je ze hřbitova do svých domovů jako milou památku na našeho zesnulého a poděkujte mu za to vděčným Otčenášem a Zdrávasem. Amen.

XXIX.

Nad hrobem žákyně.

»Dívko, vstaň!«, i vstala dívka. (Mar. 5. 41.)

Dr. m. Je to vždycky smutný pohled na růžový keř, když spálil jeho poupata nečekaný mráz. Stojíme pak nad takovým keřem zamyšlení a smutní, bolí nás, že už neuvidíme kvést jeho poupata.

A, dr. m., v tuto chvíli stojíme také nad poupětem

ne růžovým, ale lidským, nad poupětem, kterému z vyšší vůle nebylo dopřáno rozkvést. Stojíme nad rakví dívky školačky, která krásně začala rozkvétat, ale nerozkvetla. Byla ta dívka, školačka, vaše dceruška, vážení rodiče, vaší nadějí. Těšili jste se, že až dospěje, bude vám pomáhati při práci, že vám ulehčí vaše starosti a že ve stáří bude vaší berlou a vaší podporou. Toho všeho byste se byli jistě na své dcerušce dočkali. Dobře se učila, byla ušlechtilá v svém chování, byla všem žačkám jen za krásný příklad. Na mši sv. jsem ji vídal neděli jak neděli, a teď, když stonala, často zatoužila po svátostném Spasiteli. Jak rád jsem jí vždycky posloužil. Ano, opakuji, vaše milá zesnulá by byla jistě splnila vaše naděje a vaše přání! Ale Bůh usoudil jinak a nám nezbývá než se pokořit před jeho nevyzpytatelnou vůlí. Bůh ví víc a lépe nežli my, proč si ji k sobě do nebe vzal. Proto se, dr. rodiče, utište v svém zármutku a buďte přesvědčeni: »Co Bůh činí, dobře činí.«

Dr. m., vzpomínám na tuto událost. Písmo sv. o ní vypravuje: Představenému izraelské sbornice v Kafarnau, Jairovi, umírala jeho jediná dvanáctiletá dceruška. Na Jairovu prosbu šel Pán Ježíš do jeho domu. Než tam došel, dívka zatím zemřela. A když Spasitel vstoupil do světnice, kde na loži ležela mrtvá dívka, ujal ji za ruku a řekl: »Dívko, tobě pravím, vstaň!« I vstala dívka a Spasitel ji vrátil živou jejím rodičům. A stejně tak, dr. m., řekne jednou Pán i vaší dcerušce školačce: »Dívko, vstaň!« Bude to při vzkříšení z mrtvých. A tenkrát vám ji zase vrátí a vy se pak s ní budete radovat na vždycky a tu radost nikdo neodejme od vás. Amen.

XXX.

Nad hrobem bohabojné dívky.

> Odejmi hněv od srdce svého a odvrať zlé od těla svého, nebo mladost a rozkoš jsou marné věci. (Kazat. 11, 10.)

Dr. m., vždycky jste jistě rádi slyšeli z evangelia podobenství Páně o desíti pannách, z nichžto bylo 5 moudrých a 5 nemoudrých. Přišly, aby přivítaly ženicha na svatbu. Moudré vzaly s sebou do svých lamp olej, proto mohly ženicha, který se opozdil, i pozdě v noci slavnostně přivítat a vešly s ním na svatbu. — Nemoudré si olej nezaopatřily, jejich lampy zhasly, proto se nemohly účastnit slavnostního ženichova přivítání a proto se také s ním nedostaly k svatební hostině.

Dr. m., tu před námi v rakvi odpočívá žena, dívka-panna. Vy jste ji všichni znali. A řeknu-li, že to byla dívka, panna moudrá, jistě mi přisvědčíte. Ano, byla to panna moudrá, nebo hleděla jak své tělo, tak i svou duši zachovat čistou a neporušenou. Vy všichni víte, jak čistě a cudně žila, o ní platí slovo Písma: »Odvracela zlé od těla svého.« A nejen to, ona také měla stále na mysli i výstrahu knihy Kazatele: »Mladost a rozkoš jsou marné věci.« Střežila se světa a jeho lakadel. Nejraději meškala v svém útulném domově, nebo v našem milém chrámu Páně, kde každou neděli a svátek přistupovala k stolu Páně. A Spasitele přijímala vždycky tak, že vás to vzdělávalo a dojímalo.

Mnoho nemluvila, ale byla ke každému jak doma, tak i venku přívětivou a pozornou.

Pak se najednou rozstonala a v nejkrásnějším rozkvětu svého mládí zemřela. Ale umírala klidně, pokojně, jako umírají svatí. Dr. m., ptám se, máme naříkat a žalostnit nad její smrtí? Nikoliv, nebo smrt po čistém panenském životě je vždycky jen šťastná.

Čistému panenskému životu jde vždycky jen v zápětí nebeská sláva.

Proto, dr. m. rodiče, neželte příliš ztráty své hodné dcery. Vypravuje se, že rodiče sv. Anežky Římské, když ji katané popravili, sami si ji pochovali v své zahradě za městem. A chodívali se tam modlit. Když jednou se tam zas modlili a hořce plakali, zjevil se jim zástup sv. panen mučednic. Mezi nimi byla ozářena nebeskou slávou i jejich Anežka. Držela na rukou beránka a takto je oslovila: »Neplačte nade mnou, rodičové milí, vždyť se mi dobře vede, nebo ten, kterého jsem vždycky z celého srdce milovala, dal mi radost nebeskou.« Dr. m., téhož oslavení se jistě dostalo i vaší zbožné dceři. A já se ptám: »Můžete jí něco lepšího přát?« Jistě ne. Proto se upokojte a bolesti se tolik nepoddávejte.

Na vás pak, jinoši a dívky, bych si přál, abyste svá mladá léta prožívali jako tato naše šlechetná mladistvá zesnulá. Kéž byste tak jako ona zachovali své tělo a svou duši čistou od hříchu a pamatovali, že mladost a rozkoš rychle uplynou a že smrt ani mladých lidí nešetří. A vy rodiče, kéž byste své syny a dcery vychovali a vedli tak, aby se vyrovnali naší milé zesnulé! Pak byste i vy všichni jako naše zesnulá dostali od Spasitele radost věčnou! Amen!

XXXI.

Nad hrobem dívky, která při nešťastné jízdě našla náhlou smrt.

Budiž jméno Páně pochváleno! (Job 1, 21.)

Dr. m., stojíme nad hrobem dívky, kterou potkalo náhlé a nečekané neštěstí. Zrána vyjela zdráva ve výletním autobusu, ale autobus se převrhl a z výletníků našla při tom smrt i naše mladistvá zesnulá. Měla zanedlouho přistoupit k oltáři jako nevěsta a zatím ji odnášíme ke hrobu.

Ptám se, proč to Bůh dopustil, proč na vás seslal,

dr. rodiče, takový zármutek? Těžko na to dát odpověď. Mohu říci na vaši útěchu jenom to: »Bůh to dopustil, a že co Bůh činí, jistě dobře činí.« Při všem, co na nás Bůh posílá, chce na konec jen našemu dobrému, všecko, i to trpké, které na nás dopouští, vede a řídí k našemu prospěchu a hlavně k spáse naší duše. Na její spáse Bohu nejvíc sejde!

Je pravda, že my často nechápeme těchto laskavých a dobrých úmyslů božích, že někdy i proti nim reptáme a že se nám zdá, že toho, co nás potkalo, si nezasluhujeme. Ale, dr. m., bylo by chybou, kdybychom si myslili, že jsme my sami, které Bůh křížkem navštěvuje. Jen si vzpomeňte na svatou rodinu nazaretskou. Nebylo jistě Bohu milejší rodiny nad ni. Ale byl-li kde kříž doma, jistě to bylo v ní. Ptám se, byla-li kdy světější duše, než byla sv. Panna. A hle, co všecko vytrpěla a vystála. Vidíte ji na hoře Kalvarii, jak stojí pod křížem, vidí bolesti svého Syna, slyší jeho poslední slova, — vidí, jak umírá. Myslili bychom, že jistě padne do mdlob. Ale ona pevně stojí pod křížem a sklání pokorně svou hlavu před úradkem věčného Boha a je přesvědčena, že z tohoto jejího utrpení vzejde jenom dobré a požehnání.

Dr. m. rodiče nešťastné naší spolusestry, jděte i vy v tuto bolestnou chvíli za svatou Pannou, vezměte i vy ten křížek nešťastné smrti své hodné dcery z ruky boží a neste jej pokorně a trpělivě, jako sv. Panna nesla svůj kříž, a pamatujte, když s ní budete trpět, že i s ní budete oslaveni. K té, ke které se modlíme: »Královno mučedníků«, k té voláme zároveň: »Královno všech svatých.« Za příkladem sv. Panny skloňte se i vy před úradkem věčného Boha, který to dopustil, a volejte s trpělivým Jobem: »Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal. Jak se Pánu líbilo, tak se stalo. Sit nomen Domini benedictum, budiž jméno Páně pochváleno.« Když to Bůh dopustil a vaši hodnou dceru k sobě vzal, smiřte se s tím, a buďte přesvědčeni, že když to Bůh učinil, že při tom jen chtěl dobře pro zesnulou i pro vás.

Na konec mám slovo pro vás, jinoši a dívky. Vzpo-

meňte si na naši zesnulou, jak ctnostně žila, jak by byla ráda ještě na světě a Bůh jí život ukončil. Vám to dopřál. Buďte mu vděčni a užijte svého života jenom k dobrému. Kéž by vás k tomu přiměl náhlý skon vaší milé spolusestry.

Ty pak, drahá naše a milá zesnulá, odpočiň si v pokoji. A za to, žes Bohu tak oddaně a ráda sloužila, nechť tě vezme mezi panny, které v bílém rouše a s korunou na hlavě následují božského Beránka, kamkoliv jde. Amen.

XXXII.

Nad hrobem 25leté manželky, zbožné trpitelky.

Blahoslavení, kteří v Pánu umírají. (Ž. 14, 13.)

Dr. m., těchto slov mohu po zásluze užít o naší milé zesnulé. Ona opravdu umírala s Pánem, a proto umřela blaženě a šťastně.

Pamatuji se, když jsem ji po prvé v její nemoci navštívil. Klidně a tiše odpočívala na loži. A za hovoru mi řekla: »Ach, velebný pane, umřít není těžko, ale před věčného Soudce předstoupit, to bude těžko!« A Bůh splnil předtuchu této čisté duše. Zemřela klidně, skoro bezbolestně, ne tedy těžko, ač bolestně stonala. A toho Soudce na věčnosti nemusí se naše milá zesnulá nijak obávat, protože dobří lidé u něho vždycky dojdou milosti a slitování. A naše zesnulá byla dobrá, byla velmi dobrá. Svými dobrými skutky nashromáždila si tu na světě veliký poklad pro nebe. Všem nuzným a trpícím ráda pomáhala. Všecky své povinnosti jako křesťanka svědomitě plnila. Všecky své milé upřímně a něžně milovala. Všichni se podivovali její mírnosti, čestnosti a téměř příslovečné skromnosti. Kdo tak žil, ten může klidně předstoupiti před věčného Soudce, na tom se dojista splní slovo Písma: »Blahoslavení, kteří v Pánu umírají, nebo skutkové jejich jdou za nimi.«

I za naší zesnulou šly její skutky a dojista jí ote-

vřely bránu nebeskou. — A tím se potěšte, vy křesťanští její rodiče, kteří v tuto chvíli máte velikou bolest, nebo čím dražší je poklad, o který jsme přišli, tím větší naše ztráta a tím větší z toho bolest. Ale, dr. m. rodiče, tato ztráta je jen chvilková, zase přijde shledání a bude tím radostnější a slavnější, čím bolestnější bylo rozloučení.

I pro vás, vážený pane manžele naší zesnulé, mám několik slov. Čím hloub šíp pronikl, tím bolestnější rána. A vás ranila smrt vaší milované ženy hluboce bolestně. Ale vzmužte se, vaše zesnulá, kterou jste tolik miloval a která tolik milovala vás, nezapomněla na vás, ale čeká vás tam nahoře a modlí se tam za vás, aby vás Bůh ve vaší nynější opuštěnosti těšil a sílil a přivedl vás jen po šťastných cestách k ní nahoru do ráje.

Také děkuji vám, drazí sourozenci naší zesnulé. Vím, jak jste se se zesnulou sestrou měli rádi a jak ona měla ráda vás. Děkuji vám za ni, která vám sama už nemůže poděkovat, co jste jí učinili dobrého. Děkuji vám všem za krásný příklad bratrské a sesterské lásky, který jste naší farní osadě dávali. Na konec děkuji vám všem, v Kristu shromáždění, kteří jste v tak četném počtu přišli na pohřeb naší zesnulé, že jen zřídkakdy jsem viděl na našem svatém poli tolik smutečních hostí, děkuji vám, že jste svou přítomností naši zesnulou poctili a její zarmoucenou rodinu potěšili.

Tobě pak, milá naše spolusestro, kterás dobrý boj bojovala, mnoho vytrpěla a víru až do konce zachovala, dej spravedlivý Bůh zaslouženou korunu věčnou. Amen.

XXXIII.

Nad hrobem ženy, která byla vzornou manželkou, matkou a babičkou.

Pokud čas máme, čiňme dobře všechněm. (Gal. 6, 10.)

Dr. m., dovolte, abych vám nad hrobem naší drahé zesnulé, než se s ní nadobro rozloučíme, promluvil několik slov na její památku. Znal jsem naši ušlechtilou zesnulou paní mnoho let.

Byla to vzorná manželka, oddaná z celého srdce svému stejně šlechetnému muži, jako byla ona. Slavili spolu zlatou a diamantovou svatbu. Těšili se, že za tři léta budou spolu 65 let a že budou slavit svatbu železnou. Ale Bůh usoudil jinak! Ale byli jistě dlouho spolu — a měli se stále upřímně rádi. O nich opravdu platilo to, co tak krásně zpívá naše »Prodaná«, jejich věrné milování nepřerušilo žádné zloby naléhání.

Naše zesnulá byla výbornou matkou. To svědectví jí vydávají její syn a všecky její dcery, její dnes už dospělé dítky. Svědčí o tom jejich upřímný zármutek. Je z něho vidět, jak neradi ztrácejí tu, která jen pro ně žila.

Byla nade všecko něžnou babičkou. Na žádného vnuka nebo vnučku nezapomněla, ke všem stejně byla vždycky laskavá a pozorná. Proto ji také všichni měli upřímně rádi.

Zesnulá naše paní byla také žena upřímně zbožná. Vím, že na služby boží přicházela už vždycky před časem a pokud byla zdráva, nikdy jich nevynechala. A protože byla opravdu zbožná, šířila kolem sebe jen pokoj a mír, radost a požehnání. Ona jistě nikoho nezarmoutila. Byla to opravdu vzorná česká žena. Bůh dejž českému národu takovýchto žen co nejvíc.

Za to pak, že jste naši dobrou paní vy, vzácní přátelé, doprovodili až ke hrobu, děkuji vám upřímným: »Zaplať vám to Bůh!«

Tobě pak, paní šlechetná, která jsi opravdu činila dobře všechněm, na rozloučenou ze srdce přeji: »Přijmiž tebe Kristus, který tě vykoupil, a do ráje věčného uveďtež tebe andělé, aby ses tam radovala navždycky.« Amen.

XXXIV.

Nad hrobem vzorné křesťanské selky a hospodyně.

Žena, která se bojí Hospodina, ta chválena bude. (Přísl. 31, 30.)

Dr. m., když se předevčírem roznesla po naší farní osadě zpráva, že naše křesťanská spolusestra paní N. N. zemřela, jistě zůstalo málo očí suchých, skoro v každém se zatřpytila slza bolesti a žalu. Naše zesnulá si to zasloužila. Říkali o ní, že je skoro svatá za živa. Ona opravdu žila tak, že ani zlý člověk nemohl jí odepřít svého uznání. A četná vaše přítomnost o jejím pohřbu je mi také důkazem, jak jste si naší nebožky upřímně vážili a ji ctili. Opakuji, zaslouží si to, nebo ona byla: 1. vzorná křesťanská manželka, 2. zbožná, svědomitá hospodyně.

Byla vzornou křesťanskou manželkou. Všichni víte, s jakou láskou a věrností lnula naše zesnulá k svému manželu, jak šťastné a spokojené bylo jejich manželství. Všem vám je známo, jak ti dva společně pracovali, společně se modlili a starali. Proto se také tito manželé těšili široko daleko upřímné vážnosti.

Naše zesnulá byla také vzornou křesťanskou matkou. Plnila svědomitě všecko, co naše křesťanské náboženství od matky žádá. Měla 5 dítek. Byla sice na ně přísná, ale zároveň dobrotivá a mírná, měla své děti upřímně ráda, ale často jim říkala: »Nemusíš všecko mít«, a učila je odříkání. Nedala jim dělat, co by chtěly, jmenovitě nedopustila, aby zahálely, ale zvykala je již od mládí, aby pomáhaly při domácích pracích. A děti, když viděly, jak je matka

pečlivě a laskavě vede, splácely jí stejnou láskou a také, co dnes nebývá, i vděčností. Měli jste vidět, jak svou nemocnou matku ošetřovaly, jak jí léky podávaly a jak každému jejímu přání hleděly vyhovět. Měli jste slyšet, jak dětinně a zbožně Boha prosily, aby jim tu matku ještě ponechal. Zejména bych to přál vidět vám, křesť. matky, abyste poznaly, jak Bůh už tu na světě odměňuje pečlivou křesťanskou matku, která své dítě nerozmazluje, ale rozumně a svědomitě vychovává.

Naše zesnulá byla také pravou, křesťanskou hospodyní. Dbala na pořádek nejen u svých dětí, nýbrž i mezi služebnými a dělníky. Její slovo a příklad povzbuzovaly každého k dobrému. I potrestat dovedla, když toho bylo třeba.

Dr. m., takovou byla naše zesnulá křesťanskou manželkou, matkou a hospodyní. Proto budiž jí čest i po smrti, provázej ji naše uznání a vděčnost i do hrobu.

Proto se také obracím v první řadě k vám, k jejímu manželu, a žádám vás: Pokloňte se tu nad hrobem památce své zbožné ženy, modlete se za ni a zachovejte ji v nejlepší vzpomínce po celý svůj život. I vy děti skloňte své hlavy před rakví své matky a slibte jí, že na její vedení nikdy nezapomenete. Skloňte se před její rakví i vy, přátelé a příbuzní, a všichni, kteří jste sem přišli, a pamatujte na její příklad, který vám dala, a vzpomeňte si na ni v svých modlitbách. Duši její pak všichni vyžádejme odpočinek věčný srdečným Otčenáš a Zdrávas Maria. Amen.

XXXV.

Nad hrobem matky, která zanechala více dítek.

Jako matka, tak i děti. (Ezech. 16, 44.)

Dr. m., zas umřela matka dětem a zas ji ukládáme do hrobu. A vaše slzy, drahé děti, mi dokazují, že nesete těžko její smrt, že vás bolestně dojímá její

odchod na věčnost. Vím dobře, proč. Dobrého otce jste ztratily před několika lety a vaše matka to byla, které děkujete za mnoho, ne-li za všecko. Vaše dobré vychování je její dílo. Ona vás učila, napomínala a varovala, denně se modlila za vaše časné a věčné blaho. I když ovdověla, pracovala pro vás neúnavně, láska k vám dodávala jí síly a trpělivosti, že všecky nesnáze šťastně překonala. A ještě před smrtí si vás zavolala k smrtelnému lůžku a kladla vám na srdce, abyste se měly vzájemně rády a abyste se neopouštěly. Proto právem truchlíte pro svou matku. Ale byla v tom vůle boží, a té se podrobte. Budiž vám tu za příklad francouzský král Ludvík svatý. Když mu zemřela jeho vzácná matka Blanka, takto se k Bohu modlil: »Děkuji ti, Bože, žes mi mou milou matku až dosud ponechal. Byl to dar tvého milosrdenství. Jako své vlastnictví béřeš si ji k sobě zpět. A já nemám právo, abych si na to stěžoval. Je pravda, velmi jsem ji miloval, ale protože se ti zlíbilo si ji vzít, budiž za to tvé jméno požehnáno na věky.«

Dr. m., děkujte i vy Bohu, že vám vaši křesťanskou, laskavou a starostlivou matku tak dlouho zachoval. Ale při tom pamatujte na všecko, co vám říkala a do srdce kladla, nedejte zahynout semeni, které vám zasívala do duše. Snažte se, aby se na vás splnilo slovo Písma: »Jako matka, tak i děti.« Matka vám sice zemřela, ale postarejte se, aby její duše žila mezi vámi a ve vás, aby ve vás žila dál svou zbožností, svou ušlechtilou a krásnou povahou.

Dr. m. křesťané, moji osadníci, naše farnost je zas chudší o jednu svědomitou, vzornou matku. Proto vás, vy matky, které tu s námi u hrobu stojíte, prosím, hleďte nám tu ztrátu nahradit. Vychovejte své děti tak, jako naše zesnulá, poslechněte sv. Pavla, když k vám volá: »Vychovávejte své děti v kázni a bázni boží (Efes. 6, 4), aby bylo dobře vám a dětem vašim po vás.« (5. Mojž. 4, 40.)

Zasívejte také jen dobré símě do srdcí svých dětí, abyste v nich žily dál i tenkrát, když se vaše kosti už dávno v hrobě rozpadnou.

Vás pak, milé děti, které ukládáte svou matku do posvátné této země, ještě jednou žádám, nezapomeňte na ni a na její lásku. Navštivte často, zvlášť v neděli a ve svátek, její zelený rov a modlete se za ni stále. Vypravujte svým dětem a vnukům, jakou jste měly hodnou matku, a ctěte ji po všechen život!

My pak, dr. m., kteří jsme svou křesťanskou spolusestru až k hrobu doprovodili, pošleme za ní poslední »s Bohem« a pomodleme se za její věčnou spásu Otčenáš a Zdrávas. Amen.

XXXVI.

Nad hrobem matky a babičky.

Kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude. (Jan 11, 25.)

Dr. m., ztráta dobré a starostlivé duše bývá vždycky v životě těžkou ztrátou a bolestnou. A takovou ztrátu utrpěli jste vy, kterým naše zesnulá byla matkou a babičkou.

Oko té milé vaší matky, té milé vaší babičky již zhaslo, její srdce, v němž každý z vás měl svůj koutek, dotlouklo, skonala smrtí spravedlivých a tiše, jako byl tichý celý její život. Vím, dr. m., že na to všechno vděčně vzpomínáte, a že byste se v tuto chvíli chtěli své milé matce, své drahé babičce, ještě něčím zachovat, ještě se něčím odměnit. Povím vám to, jak.

Zasaďte jí nejen na hrob, ale i do svých srdcí růži stolistou, která je znamením nejvřelejší lásky, kterou nedovede přerušit ani smrt. Zasaďte jí nejen na hrob, ale i do svých srdcí zelenou pomněnku nehynoucí paměti. Víte přece dobře, že každý její krok a každý čin platil pouze vám. Zasaďte nejen na hrob, ale i do svých srdcí fialku vonnou, která bude znamením vaší pokorné a upřímné modlitby. — Vy pak, vnuci a vnučky, kteří jste svou babičku tolik milovali, kteří jste v ní viděli své blaho a svou radost, přidejte k té kytici z růží, fialek a pomněnek ještě

běloskvoucí lilii na znamení, že chcete svou duši stále čistou a nezkaženou zachovat a tak se své milé babičce co nejvíce podobat.

Starejte se pak všichni, aby z té kytice, z těch květin neuvadl ani lístek, ale aby ta kytice kvetla u každého z vás po celý život. A Spasitel, jenž pravil: »Kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude«, odmění jednou tu vaši lásku, vaši vděčnost a modlitbu a vaši nevinnost tím, že se všichni s touto drahou duší shledáte v blažené věčnosti. Aby se tak jistě stalo, pomodleme se Otčenáš a Zdrávas. Amen.

XXXVII.

Nad hrobem stařeny trpitelky.

Nezamítej mne ve věku starém, kdyby zmizela síla má, neopouštěj mne. (Žalm 70, 9.)

Dr. m., stará léta této stařeny, nad jejímž hrobem stojíme, nebyla jistě taková, jak si je kdysi za mladých let představovala. Měla dost trpký život. Pracovala, a to pilně, tak dlouho, jak mohla. Ale pak již nemohla. Dlouho chřadla, bolestná choroba vyčerpala její síly, ty mizely a ztrácely se čím dál tím víc. A pak nastalo pro ni těžké a hořké stáří. A je pravda, že si ve svých těžkých chvílích povzdechla často k Spasiteli: »Nezamítej mne, můj Bože, a neopouštěj mne!« A Bůh ji neopustil. Vysvobodil ji a přivedl ze dnů nepokojných do věčného pokoje. Přejme jí jej ze srdce a pomodleme se za ni Otčenáš a Zdrávas. Amen.

XXXVIII.

Nad hrobem milosrdné sestry.

Blahoslaveni čistého srdce, nebo oni Boha viděti budou. (Šesté blahosl.)

Jméno Kolumba, které jako řádové jméno dostala naše zesnulá, znamená na česky tolik jako holubice. A to jméno nám mimoděk připomíná, co sv. Bene-

dikt vypravuje o své sestře sv. Scholastice. Když zemřela, viděl její bratr sv. Benedikt ze své klášterní cely, jak se její duše v podobě holubice vznáší k nebesům. A sv. Benedikta to velmi potěšilo.

Dr. m., stejně tak můžeme říci, že se duše naší zesnulé milosrdné sestry vznesla k nebesům. Nechyběla jí k tomu ani dvě křídla.

Jedno křídlo, na kterém vzlétla do nebe, byly její svaté sliby, skrze něž se zaslíbila svému Spasiteli, že mu chce v chudobě, čistotě a poslušnosti sloužit po celý život. A těm slibům dostála. Byla opravdu chudou, čistou a poslušnou nevěstou Páně. Proto Spasitel jí jistě dal odměnu čistých, kterou slíbil na hoře blahoslavenství, když řekl: »Blahoslavení čistého srdce, nebo oni Boha viděti budou.« Naše milosrdná sestra je dnes jistě blahoslavenou a vidí Boha tváří v tvář.

A druhým křídlem, na kterém vzlétla k nebi, byla služba nemocným. Sv. Vincenc z Pauly nás ujišťuje: »Nemohu si vzpomenout, že bych někdy četl nebo slyšel, že by někdy ten, kdo konal skutky křesťanského milosrdenství, špatně zemřel.« Toho nedopustí Spasitel, který řekl: »Byl jsem nemocen a navštívili jste mne, a co jste nemocným učinili, mně jste učinili. Proto pojďte požehnaní Otce mého a vládněte královstvím, které jsem vám připravil.«

Dr. m., jsem proto jist, že naše zesnulá milosrdná sestra doletěla na těchto dvou křídlech tam, kde není již nemocných, není bolesti, není smrti a kde Hospodin obnovuje naši mladost, jako mladost orlovu a kde nám dá věčné a nehynoucí zdraví!

Proto, dr. m., není příčiny, abychom nad tímto hrobem, až v něm odpočine mladá oběť svého povolání, plakali a naříkali, ale spíše, abychom se s ní radovali v Pánu. Jmenovitě netřeba naříkat vám, které jste milovaly v zesnulé svou milou spolusestru. Podejte si spíše nad tímto otevřeným hrobem vzájemně ruce, abyste mezi sebou utužily opětně pouto vzájemné lásky a věrnosti. Pouto lásky, že budete na

svou zesnulou spolusestru denně vzpomínat, pouto věrnosti, že budete s novou horlivostí v svém vznešeném a obětovném povolání pracovat, abyste jednou jako sestra Maria Kolumba šťastně zemřely. Na ten úmysl pomodleme se Otčenáš a Zdrávas. Amen.

XXXIX.

Nad hrobem učitelky.

Ti, kteří vychovávají mnohé k spravedlnosti, budou se stkvíti jako hvězdy na nebi. (Dan. 12, 3.)

Dr. m.! Divíme se hrdinům na válečných polích a přece jsou ještě větší hrdinové na světě. Spasitelova ústa nám je naznačují. Kdo přemáhá sama sebe, je větší než dobyvatel města. Kdo zvítězil nad duší, nebojuje jako dobyvatel města o pomíjející pevnost, nýbrž o věčný nebeský hrad. Ale ještě výše než ty, kteří samy sebe přemáhají, samy sebe posvěcují, staví Písmo sv. ty, kteří posvěcují jiné. Jejich slávu vyvyšuje Písmo sv. až k hvězdám na nebi, nebo praví: »Ti, kteří vychovávají mnohé k spravedlnosti, budou se stkvíti jako hvězdy na nebi.«

Mně se pak zdá v tuto chvíli, jako by se tato slova vznášela jako vítězný věnec nad hrobem, do něhož jsme uložili za církevních modliteb tělesné pozůstatky dětsky zbožné duše, která také sama sebe přemáhala, ale nejenom to, která i mnohé jiné vychovávala a vedla k spravedlnosti. Byla to zesnulá naše paní učitelka. (Narodila se . . . krátký životopis.)

Po bolestné nemoci se rozžehnala předevčírem za slov našich církevních modliteb a obřadů s tímto světem. Byla upřímně zbožná, měla opravdu až dětinnou důvěru k sv. Panně a přála si, aby zemřela v den jejího nanebevzetí. Toto přání se jí splnilo aspoň tak, že ji Bůh vzal k sobě v oktávu tohoto svátku. Dr. m., naše zesnulá způsobila mnoho dobrého v svém učitelském povolání. Byla, jak znalci tvrdí, ideální učitelkou. Spasitel, přítel dítek, obdařil ji, svou věrnou

ctitelku, zvláštní milostí a darem, že dovedla k sobě dětská srdce tak připoutat, že dítky na ní lpěly s celou svou bytostí. Zdálo by se, jako by je k sobě byla přitahovala nějakou zvláštní magnetickou silou. Je pravda, že se jim téměř všecka věnovala. Kéž by na to její žačky a jejich rodiče nikdy nezapomněli! Naše zesnulá si jistě zaslouží, aby se na ní vyplnila slova Písma: »Ti, kteří vychovávají mnohé k spravedlnosti, stkvíti se budou jako hvězdy na nebi.«

Na ten úmysl se pomodleme Otčenáš a Zdrávas. Amen.

XL.

Nad hrobem vzorné křesťanské ženy a paní.

Spravedlivý žije z víry. (Galat. 2, 16.)

Skončil se zbožný život a přestalo bíti šlechetné srdce této naší vzorné křesťanky. A zanedlouho se nad jejím hrobem rozklene náhrobní pahorek a vděční pozůstalí ozdobí jej křížem a květinami. Uctí tak památku své zesnulé jistě co nejvhodněji, neboť ona naše zesnulá byla tu na světě ozdobou celé rodiny, kterou vyzdobila: 1. křížem své upřímné víry a 2. květinami rozmanitých ctností.

Zesnulá paní

1. ozdobila svou rodinu křížem upřímné víry. Apoštol praví: Spravedlivý žije z víry. To slovo se věrně plnilo na naší zesnulé. Její život byl opravdu životem pravé křesťanky. Podle křesťanských zásad milovala svého muže, vychovávala své děti a vedla a řídila svou domácnost. Podle učení Kristova odpouštěla všem, kteří jí ublížili. Za příkladem Kristovým pomáhala podle možnosti chudým a stírala nešťastným jejich slzy a hojila jejich rány. V neštěstí byl kříž její posilou a v modlitbě k Ukřižovanému byla její útěcha. — A to všecko bylo u ní upřímné. Viděli jste to na ní vždycky, ať byla v kostele na mši sv., když poslouchala kázání nebo klečela u stolu Páně. Jejím příkladem se každý mohl vzdělat.

Ano, je to pravda, naše zesnulá zkrašlovala celou svou rodinu křížem své víry. — A pak také

2. k v ě t i n a m i s v ý c h c t n o s t í. Byla to její pracovitost, která jí nikdy nedovolila, aby zahálela, její skromnost a tichost, s jakou tu mezi námi žila, její štědrost, s jakou pomáhala, komu mohla, její veselá mysl, kterou všecky dovedla potěšit a nevinně rozveselit. Její láska ke všem v rodině nebála se žádných obětí. A k tomu všemu přidala v své nemoci svou klidnou trpělivost a odevzdanost v ruku boží. Ano, naše zesnulá ozdobila opravdu svou rodinu květinami vzácných ctností. Ty květiny ještě dnes rozšiřují líbeznou vůni po celém kraji, o jejich ctnostech si vyprávěji všude kolem.

Dr. m. pozůstalí, vy chcete své šlechetné zesnulé postavit na hrob kříž. Učiníte dobře, ale nezapomeňte jí postaviti kříž nejen na hrob, ale také v svém srdci. To bude kříž daleko krásnější. A jaký to bude kříž? Bude to váš život podle víry, bude to vaše stálá modlitba, svědomitá návštěva služeb božích, bude to hodné přijímání svatých svátostí a plnění všech božích přikázání. Tím křížem ve vašem srdci bude váš vpravdě křesťanský katolický život.

Vím také, že hrob své zesnulé nenecháte opuštěný, že na něm zasázíte květiny. Ale až je budete sázet, vzpomeňte si, jaké ctnosti ty květiny znamenají a ozdobte těmi ctnostmi svou duši a své srdce! Nechť jsou to vaše dětinná poslušnost, pokoj a svornost, čistota a nevinnost, pokora a trpělivost. Kéž by mezi nimi nechyběla ani láska k bližnímu. A tuto poslední květinu vzájemné lásky položme už dnes na hrob naší vzácné paní a pomodleme se za její věčnou spásu Otčenáš a Zdrávas. Amen.

XLI.

Nad hrobem tiché ženy.

Ty jsi můj Pán a můj Bůh! (Jan 20, 28.)

Dr. m., jdete-li za jara lesem, uvidíte tu a tam květinu, která v samotě roste, voní a kvete. Nikdo ji nezná, než ty lesní stromy, které nad ní rostou. Ptám se, pro koho roste a kvete tato osamělá květina? Snad nese nadarmo svůj barevný oděv, snad obrací zbytečně svůj kvítek ke slunci? Nikoliv, i tato samotinká lesní květina má jistě svůj význam a svůj účel. A ten je: Ta květina kvete Bohu ke cti a k slávě svého Stvořitele.

Dr. m., a této tiché osamělé květině v lesní samotě podobala se naše zesnulá spolusestra. Tiše a v osamělosti žila život mezi námi. A tiše od nás odešla. Její duše žila jen proto, aby Boha, svého Tvůrce, ctila a jemu sloužila. Jak bych si přál, aby tento příklad tiché a v samotě žijící duše nadchl i vás. Přál bych si, abyste i vy v svém životě hlavně a stále hledali jen čest a slávu boží a při všem vždycky pamatovali na svou spásu. Jistě že by vám to jednou před Pánem Bohem mnoho posloužilo. Na vás by se pak splnila slova Písma, jako se jistě splnila nad naší zesnulou: »Blahoslavení tiší, nebo oni zemí věčnou vládnouti budou.« — Na naši tichou zesnulou pak si vzpomeňme upřímným Otčenáš a Zdrávas. Amen.

XLII.

Nad hrobem šestinedělky.

Dobrý je Hospodin a posiluje v den soužení a zná ty, kteří doufají v něho. (N. 1, 7.)

Ruka Páně dotkla se mne. Tak opravdu může zvolat náš těžce zkoušený manžel, který tu v zármutku stojí nad hrobem své milované ženy. Nebo opravdu

za zvláštních okolností našel zármutek, našla smrt cestu do jeho domu.

Život a smrt zápasily spolu o vítězství nad smrtelným lůžkem naší zesnulé.

Život položil dítko do kolébky a smrt uložila matku do rakve. Včera v tuto chvíli podali jsme křestní svíci do rukou dítěte a v touž hodinu jsme zapálili nad matkou svíčku hromniční. Včera jsme nesli dítě za hlasu modliteb ke křtitelnici a dnes neseme matku za smutečních zpěvů a v slzách ke hrobu. Jistě, dr. m., že vždycky nastává rodině veliké soužení, když o vstup do ní žádají dva největší nepřátelé, život a smrt.

Ale, dr. m. zarmoucení, pohlédněte vzhůru k Pánu! Vaše zesnulá choť a matka poznala, třebaže v den těžké zkoušky, že dobrý je Pán tam nahoře a že dovede potěšit, i když je nejhůř. Pán ji posilnil sv. svátostmi, takže se klidně rozžehnala se světem a řekla: »V tebe, Pane, jsem doufala, nebudu proto zahanbena na věky.« (Žalm 30, 1.) Dr. m. zarmoucení, přijměte i vy s takovou věřivou a pokornou myslí toto navštívení a vyznejte i vy s prorokem: »Dobrý je Hospodin a posiluje v den soužení a zná ty, kteří doufají v něho.« — Za zesnulou pak se pomodlete Otčenáš a Zdrávas. Amen.

ŘEČI DĚKOVNÉ

I.

Dík za šťastné skončení žně.

> Bojte se Hospodina, Boha našeho, kterýž nám dával dešť a roční žeň nám zachovával. (Jerem. 5, 24.)

Dr. m., již v Starém zákoně přikázal Bůh Izraelitům: »Každého roku na konci žní slaviti budete slavnost žní, když jste úrody shromáždili s pole.« Tak Izrael měl poděkovat Hospodinu, Pánu svému, za šťastně skončenou žeň. I my, dr. m., jsme v těchto dnech šťastně a dobře skončili letošní žeň. Nechtějme proto zůstat za Izraelity a poděkujme za ni v dnešní neděli dobrotivému Otci v nebesích. Chci vás k tomu povzbudit slovy Jeremiáše proroka: »Bojte se Hospodina, Boha našeho, kterýž nám dával dešť a roční žeň nám zachovával.«

1. Všimněte si jen, jak se Bůh staral a pečoval o naši žeň. Sotvaže jsme sklidili obilí a pole vyčistili, už zase připravoval rolník pole pro žeň novou. Zoral pole znovu a do čerstvých brázd zasel nové, čerstvé símě. Když obilí zasel a zavláčel, odešel domů a nechal símě, setbu, ležet venku, nebo nemohl pro ně nic víc konat. Nebylo v jeho moci, aby dal semenům vzklíčit. Mohl práci svých rukou jen Bohu odporučit, aby zaseté símě vzal v ochranu, aby nevzalo zkázu. A Bůh to učinil. On to byl, který ta malá semena opatroval a chránil.

A hle, než přišla zima, pole se zas pokrylo svěží zelení nového osení. A pak přišla zima, na osení spadlo hodně studeného deště, přikryl je sníh a led. Ale útlá zeleň přece nezahynula. Bůh ji dobře přikryl a schoval pod ochrannou sněhovou pokrývkou. On to byl, který mladé bylinky chránil a opatroval.

A když pak přišlo jaro s hor, osení vesele vzrostlo a vyhnalo v stébla. A aby neuschla, Bůh je deštěm

zavlažoval. A slunce a dešť, bouře a vítr, vzduch a země pomáhaly dále zeleným stéblům, až se na nich ukázaly krásné žluté a plné klasy a bylo jich k nespočítání. A kdo se na ta klasnatá pole podíval a měl trochu zbožné a vnímavé srdce, sňal pokrývku s hlavy, aby poděkoval Bohu s prorokem: »On je to, Hospodin, který nám naše pole opatroval!« A když se někdy za horkých letních dnů obloha zatáhla černými mraky a dešť se lil a blesky křižovaly a hrom burácel a my jsme strachem schli, co bude s naší úrodou, Bůh to byl, který v bouři a vichru byl s námi (Nahum 1, 3), on to byl, který nám naši žeň zachoval.

Dr. m., máme proto všechnu příčinu, abychom to vděčně uznali a Bohu za to vděčně poděkovali. Někteří ovšem nebudou spokojeni nikdy. Je pravda, že žně letos stály trochu více práce a starostí než jiná léta, ale na konec se všecko dobře a šťastně sklidilo. Co jste zaseli a oč jste se přičinili, tomu Bůh požehnal a popřál zdaru. Zač jsme se společně modlili a prosili, aby Bůh úrodu zemskou dát a zachovat ráčil, Bůh to vyslyšel a pro každý dům dal chléb.

Proto, dr. m., když dnes při mši sv. o prefaci k vám bude kněz volat: »Gratias agamus Domino Deo nostro, díky vzdávejme Pánu Bohu našemu«, pak mu odpovězme z celého svého srdce: »Dignum et justum est, je opravdu hodno a spravedlivo, abychom Pánu Bohu poděkovali, nebo si to od nás zaslouží, nebo nám dával dešť a roční žeň nám zachovával.«

2. Ale, dr. m., s tímto prchavým »Deo gratias«, »Bohu díky«, není vše odbyto. Starozákonní prorok stojí se zdviženým prstem před námi a volá k nám: »Bojte se Hospodina, Boha našeho, který nám žeň zachovával!«

Dr. m., slyšte: »Bojte se Hospodina!« Slova se rychle mluví, rychle zanikají a rychle zapomínají. Ale bázeň boží zůstává a jde s námi do života. Bohabojný život je nejkrásnější děkovná oběť, obět díků, která vstupuje každodenně vzhůru do nebe a je Bohu nejpříjemnější vůní.

Proto nám také Bůh udělil hojnou žeň, aby nás přivedl k sobě. Nebude-li to, pak nám nepřinese naše žeň žádné požehnání.

Proto se vás ptám: Jak je tomu u vás s touto bázní boží?

Kdysi jsem přišel, vypravuje duchovní, o slavnosti díkučinění za žeň do kostela a slyšel, jak tam kněz v svém kázání zpytoval při tom se svou obcí prostým způsobem její svědomí. Líbilo se mi to. Nebo tam, kde se shromáždí celá obec, aby děkovala Bohu za to, co pro ni učinil, má se i sama obec také ptát, co ona učinila pro Boha? A není to nikterak těžké, vykonat takovéto zpytování svědomí. Otázky jsou nasnadě.

Mohu a smím vám, své křesťanské obci, trochu před očima přidržet takové obecní zpovědní zrcadlo? Mohl bych se vás na př. zeptat: Jak jsme si my všichni zasloužili těch všech dobrodiní božích v tomto roce? Nezapomněli jsme uprostřed vezdejších starostí na tu nejvznešenější starost: »Hledejte nejprve království božího a spravedlnosti jeho«? Jak jsme často uráželi Boha v tom předešlém roce? Kolik pohoršení je v naší obci? Kolik nepřátelství je mezi občany? Kolik hříšných známostí ohrožuje naši mládež? Co pomluv tu mezi námi? Kolik je jich v naší obci, kteří už ani o velikonocích nepřistupují k sv. svátostem, kteří už ani v neděli nejdou do kostela? Jak je tomu ve všech domech kolem s modlitbou, s pátečním přikázáním a s výchovou dětí? Co občanů ztratilo pod sebou v minulém roce pevnou půdu pravdy, spravedlnosti a poctivosti, co křesťanů a katolíků se zpronevěřilo svému náboženství a své církvi. Ptám se, kde zůstala bázeň boží?

Na tyto otázky si odpovězte sami. A až si na ně odpovíte, pak skončte své zpytování svědomí o dnešním díkůčinění za žeň pevným předsevzetím, že setrváte a zůstanete v bázni boží den co den, vždycky. »Bojte se Boha, který vám žeň zachoval!« Sic by pak prorok naříkal nad vámi, jako naříkal nad svým ná-

rodem: »Minula žeň, skončilo léto, ale my nejsme zachráněni.« (Jerem. 8, 20.)

3. Máme sice šťastně letošní žně pod střechou. A l e č e k á n a n á s j e š t ě j i n ý d e n ž n í. Pole, na němž tato žeň dozrá, je celá země. Pán té žně je Ježíš Kristus; jeho ženci jsou andělé. Až přijde jeho hodina, rozkáže žencům: »Vezměte své srpy, nebo přišla hodina žně.« (Zj. 14, 15.)

Nevíme, kdy dozrají stébla k žatvě, ale víme, že se k tomu máme připravovat a chystat s bázní boží.

»Nemylte se, Bůh nebývá posmíván! Nebo, co bude člověk sít, to bude i žít. Nebo kdo rozsívá v těle svém, z těla i žíti bude porušení, ale kdo rozsívá v duchu, z ducha žíti bude život věčný.« (Gal. 6, 7.) »Kdo spoře rozsívá, spoře sklidí, kdo hojně rozsívá, hojně sklidí.« (2. Kor. 9, 6.)

Dejž i nám Bůh jednou tam nahoře blaženou hojnou žeň, aby se náš příchod a vstup tam podobal, jak praví kniha Job, tomu, když se plné, zralé klasy svážejí do stodoly. Amen.

II.

K děkovným bohoslužbám za dosažení míru.

Z velikých nebezpečí vysvobodil nás Bůh, děkujme mu za to hlučně. (2. Mak. 1, 11.)

Když se zavřela nebeská stavidla a voda na zemi začala opadávat, když potopa přestala a archa Noemova zůstala stát na nejvyšších horách armenských, tu vystoupil Noe se svými z korábu, vzdělal oltář a obětoval Hospodinu obět díků. A na oblacích se ukázala sedmibarevná duha na znamení míru a smíření mezi Bohem a člověkem.

A podobně i my, dr. křesťané, stojíme dnes kolem oltáře Páně, abychom Bohu poděkovali, že je zas zjednán mír, že je konec válce a že se naši vojíni vracejí vítězně z války domů.

Když David přemohl Goliáše, zavěsil Goliášův meč

v chrámě, aby ukázal, že své vítězství připisuje Bohu. Když Judith sťala hlavu Holofernovi, zdvihla s lidem ruce k Bohu, aby Hospodinu za to vítězství poděkovala. Když Konstantin Veliký porazil Maxentia, odebral se přímo se shromážděným lidem do chrámu, aby Bohu položil k nohám vítězný věnec.

Za těmito příklady chceme jít i my a Bohu poděkovati za vítězství, které naše vojska s jeho pomocí dobyla. Chceme pak vzdát Bohu dík

1. ctnostný, 2. stálý.

A to proto, že jen z ctnostného díku vzejde mír požehnání plný a z trvalého a stálého díku mír trvalý a stálý.

Dr. m., jako si člověk oddechne po veliké bouři, tak i my jsme si oddechli po skončení této války. Každá válka je zlo — je neštěstí, i když vítězně skončí. Skoro bychom se pozastavili nad tím, že ji Bůh dopouští. Ale odpověď nám na to dává Bůh sám: »Mé myšlenky nejsou vaše myšlenky.« Úmysly a úradky boží jsou nám nevyzpytatelné. Co Bůh jeden národ ponižuje, aby jej přivedl k sobě, povyšuje druhý, aby své plány a úmysly skrze něj uskutečnil. Tato válka byla opravdu zlem a neštěstím, protože příliš dlouho trvala, protože v ní bylo prolito mnoho krve, protože se v ní užívalo nových zbraní a vražedících nástrojů a protože se v ní zničilo mnoho vzácných stavitelských a uměleckých památek. Válka tato byla neštěstím, protože ji provázel hlad, mnohé nemoci a utrpení. Nyní to zlo, to válečné neštěstí je za námi, minulo a duha míru a pokoje se zas rozklenula nad světem.

I. My nechceme za to být nevděčni, my chceme za to Bohu poděkovat. Ale, dr. m., tento náš dík přinese požehnání, bude požehnání plný, bude-li díkem ctnostným, a to bude tenkrát, když z něho vzejdou, vykvetou dvě ctnosti, a to 1. ctnost bázně boží, 2. ctnost lásky k bližnímu!

a) Velká protivenství, bolestná dopuštění a útrapy, praví sv. Jan Zlat., jsou nejúrodnější půdou pro bázeň boží. Třeba bychom nezakoušeli útrapy

válečné zblízka a nezuřila válka v naší zemi, můžeme se přece domyslit, co útrap v ní zkusili naši vojáci, naši bratři. Nouze učí modlitbě, praví přísloví, a jistě není větší nouze a bídy nad nouzi a bídu válečnou. — A této bídy a nouze nás Bůh uchránil, nedopustil to neštěstí na nás zpříma. Jistě si proto zaslouží, abychom mu vděčně poděkovali a v pokoře a uctivé bázni se před ním sklonili. A má-li náš dík býti ctnostný, musí z něho vypučeti, vzejít i

b) ctnost lásky k bližnímu.

Dr. m. je mír, ale teprve nyní po válce v míru je vidět, co válka způsobila pohrom a neštěstí. Nyní vidíme, kolik mužů ve válce padlo, co je raněných, mrzáků a nemocných, co je tu mezi námi vdov a sirotků. Co tu máte příležitostí, abyste svůj dík Bohu projevili láskou k bližnímu. Proto proste anděla míru, který se nyní vznáší nad vašimi hlavami, aby vás zavedl do příbytků, kde pláčí vdovy se svými sirotky, abyste je potěšili a dárkem obdarovali. Proste ho, aby vás doprovodil do lazaretů, kde ranění a nemocní z válečných útrap stenají, abyste zmírnili jejich bolesti svou upřímnou soustrastí a svou štědrou rukou.

Proste anděla míru, aby vám na ulicích ukázal všecky mrzáky a ubožáky, kteří, opřeni o berly, krátcejí vedle vás, abyste jim udělali radost svým milodarem. Proste ho, aby vám pomohl vyhledat děti, které válka připravila o otce a živitele, abyste se jich ujali a dostali je do ústavu nebo do učení, po případě je vzali i za své vlastní. A kdo nic takového nemůžete učinit, vyhledejte zámožné a povzbuďte je k těmto skutkům. A když ani to nemůžete, sepněte sami ruce a pomodlete se k Bohu, aby se nad nimi smiloval a dobrá srdce pro ně vzbudil.

Bude-li váš dík za mír takto spojen s bázní boží a s láskou k bližnímu, bude jistě díkem ctnostným a přinese všem požehnání. Má-li však váš dík zabezpečit mír trvalý a stálý, musí rovněž

II. býti díkem stálým a trvalým.

A tím bude, budeme-li Bohu děkovat za všecko stále a trvale. Budeme-li Bohu děkovat za všecko,

tedy za minulost, přítomnost i budoucnost. Poděkujme Bohu za minulost, a to nejen za dobré, které nám v ní popřával, ale poděkujme mu i za to zlé, které válka přinesla a které jsme musili prožít. Bůh dobře ví, proč to zlé na nás dopustil. A my dnes také víme, proč že to bylo dobře. Poděkujme Bohu za přítomnost. Co nás rmoutilo, minulo, a mír, po němž jsme tolik toužili, k nám zavítal. Krveprolévání vzalo konec a nastal pokoj. Vítězství patří nám, naše vojska je dobyla a se slávou se vrátila domů. To je radost, za kterou musíme Bohu děkovat. Bůh nedopustil, abychom byli přemoženi a aby se naše země stala kořistí nepřátel. Proto mu děkujme hlučně. A pro budoucnost poděkujeme Pánu Bohu nejlépe svým budoucím zbožným životem. Válka je trest boží, mír je milost boží. Chceme-li se této milosti, míru, stále těšit, a trestu, války, se uchránit, jednejme takto: Nechtějme Boha urážet a rmoutit těžkými hříchy. Náš budoucí život ať posvěcuje bázeň boží a zbožnost. Pak Bůh bude s námi a nesešle válku na nás.

Dr. m., přál bych si, abyste si z dnešní děkovné bohoslužby odnesli, že náš dík Bohu za mír má býti ctnostný, spojen s bázní boží a s láskou k bližnímu, že náš dík za mír má býti stálý, že máme Bohu děkovat za minulost, přítomnost a budoucnost. Když tomu tak bude, pak ten nynější mír přinese nám požehnání a bude stálý a trvalý. Pak se také jistě splní na nás slovo prorokovo: »Pán povýší Sion a potěší plačící a učiní Sion jako ráj a jako zahradu Páně a pokoj a mír bude přebývati v něm.« Amen.

ŘEČI POUTNÍ

I.

Pouti jsou obyčej starodávný, bohumilý a prospěšný.

I chodívali rodičové jeho po všecka léta do Jerusalema podle obyčeje ke dni svátečnímu. (Luk. 2, 41.)

Dr. m., zas jsme se dočkali nového jara. A s ním přišel nám čas, který člověka pobízí k tomu, aby si vyšel ven do jarní přírody, a to čím dál tím lépe, aby si v té volné přírodě aspoň trochu zaputoval a se osvěžil. Proto jarem se začínají pouti — i naše náboženské, církevní pouti. Slyšeli jste už o nich ledacos — proto chci vám také sám o našich náboženských, církevních poutích několik slov promluvit. Budou to jistě slova nestranná, proto je ochotně a rádi přijmete. Povím vám: 1. že obyčej konat pout je tak starý jako náboženství, jako lidstvo samo, 2. že je to obyčej prospěšný a Bohu milý, 3. že učiníte dobře, když si tento obyčej zachováte a nedáte se od něho odvrátit.

1. Obyčej konat pouti je tak starý jako náboženství, jako lidstvo samo.

Už nejstarší kniha Písem sv. nám vypravuje o patriarchu Jakobovi, kterak zasvětil ono místo, kde se mu ve snách zjevil Hospodin, když prchal z otčiny do cizí země Haran. Když procitl ze sna, zvolal: »Jak velebné je toto místo, vpravdě není tu nic jiného než dům Boží a brána nebeská.« I pomazal olejem kámen, který měl pod hlavou, zasvětil jej a nazval to místo Bethel, t. j. dům boží. (Gen. 28.) A hle, dr. m., toto místo zůstalo po věky ve veliké úctě u bohabojných Izraelitů, takže, jak svědčí I. kniha královská, zbožní putovávali tam k Bohu a přinášeli tam obětní dary.

A chcete-li ještě jeden doklad z Písem sv., otevřete jen pátou knihu Mojžíšovu a tam naleznete přímo

rozkaz boží k náboženským poutím. Čtete tam takto: »Třikrát v roce se ukáže každý z tvých pohlaví mužského před obličejem Boha tvého na místě posvátném, na slavnost přesnic, na slavnost téhodnů-letnic a na slavnost stánků. Neukážeť se před Hospodinem prázdný.« (5. Mojž. 16, 16.) A víme, jak se svědomitě zachovával tento zákon. Z celé země izraelské putovávaly o těchto slavnostech do jerusalemského chrámu nesčetné davy lidí; cestou se modlili a žalmy prozpěvovali.

Tak nám svědčí o poutech Starý zákon. A Nový zákon tu předvádí před oči hned na svých prvních stránkách útlého božského poutníka. Vy ho všichni znáte. Je to dvanáctiletý Ježíš a putuje s rodiči svými, se svým pěstounem a se svou matkou, z Nazareta přes hory a doly po několik dnů do jerusalemského chrámu, aby se na tom místě, které si jeho nebeský Otec vyvolil k svým obětem, svému Otci poklonil.

A za tímto příkladem sv. Písem a Krista Pána šla i církev svatá. I ona měla pouti v uctivosti. A ptáteli se, kam křesťané nejprve putovali, odpovím vám, že to byla Svatá země, Jerusalem, Kalvarie, Betlem a Nazaret, zkrátka ta místa, která sám Pán zasvětil svou přítomností. Ale i jinam putovali první křesťané. Byly to hroby svatých mučedníků, které byly cílem jejich poutí, a zejména spěchali rádi do Říma na hroby sv. apoštolů Petra a Pavla. Aspoň slyšme svědectví papeže Mikuláše I. (9. stol.) Píše řeckému císaři Michaelovi: »Mnoho tisíc lidí přichází ze všech dílů světa denně do Říma, aby se odporučili ochraně a přímluvě knížat apoštolských.«

M. m., přesvědčili jste se, že obyčej konat pouti je tak starý jako naše náboženství, jako naše církev. To nám jistě dostačí. Proto buďme vděčni své církvi, že nám tento posvátný starodávný obyčej zachovala, a to tím víc, že je to

2. obyčej prospěšný a Bohu milý.

V blízkosti kteréhosi moravského městečka potkala kdysi stará matička, která šla na pout, tamějšího lesního. »Milá matko, nemohla byste se doma právě

tak pomodlit jako na pouti?« mínil lesní. Stařenka mu na to neodpověděla, ale otázala se ho: »A kam jdete, pane lesní?« — »Jdu do hostince na sklenici piva,« odpověděl lesní. »A což, nemohl byste to pivo také vypít doma?« řekla stařenka. »Ovšem že, ale v hostinci je čerstvější, lépe mi chutná a pak tam mám příjemnou společnost.« — »Hleďte, pane lesní,« pravila stařenka, »právě tak je to u mne s modlitbou. Na pouti jde mi ta modlitba také mnohem čerstvěji, chutná mi mnohem lépe a mám při tom také příjemnou společnost, totiž mnohé zbožné prosebníky.«

Nejmilejší, ta dobrá stařenka měla pravdu. Na poutních místech se modlí člověk zcela jinak než doma, s mnohem větší vroucností a s mnohem větší důvěrou. Pohled na tolik zbožných poutníků a na tolik votivních darů budí a zvyšuje vlastní pobožnost. Člověk, uchvácen společnou modlitbou a společným zpěvem poutníků, nemůže jinak, než že se nadšeně modlí a zpívá s nimi. A nejen to. Když vidí, co tu poutníků klečí u zpovědnice a skládá břímě svých hříchů, jako nějakou vyšší mocí puzen, pokleká i on ve zpovědnici. A tu teprv se odhodlá zjevit tajemství, které se doma známému knězi bál nebo styděl říci. I tu teprve nejen ústy, ale i srdcem takový kajícník praví: »Bože, buď milostiv mně hříšnému.« Ó m. dr., kdyby všecky pouti, co se jich po všecka století vykonalo na celém světě, byly způsobily jen jedinou platnou zpověď, už to by byl veliký prospěch. Protože se tím spasila jedna Kristovou krví vykoupená a nesmrtelná duše. Vždyť ta nesmrtelná duše to právě byla, k vůli které vykonal Syn boží onu velikou pout s nebe do jeslí, z jeslí na kříž, s kříže do hrobu a z hrobu do nebes. Ale takových zpovědí se vykoná na poutních místech mnoho, na tisíce, na tisíce. Hle, nejmilejší, jak veliký prospěch plyne z putování na posvátná místa. A nejen duševní, i tělesný prospěch z toho plyne. Člověk na pouti vytrhne se na den nebo na několik dní z denních starostí, zapomene na svou ubo-

host, osvěží se, okřeje a zas rád se vrací k svým denním povinnostem. A vzpomínka na to, co na pouti viděl nebo zažil, je mu vždycky milá, vždycky ho potěší, posilní a povzbudí.

A že ta pout byla i B o h u m i l á, je vidět z toho, že Bůh tu na té pouti, na tom posvátném poutnickém místě, prosbu a modlitbu poutníkovu vyslyšel a jeho přání splnil. Naše Stará Boleslav, naše Svatá Hora u Příbramě, naše Lurdy ve Francii podávají o tom důkazů víc než dost. — Proto, dr. m., zamilujte si pouti i dál a držte se tohoto pěkného křesťanského obyčeje a nedejte si jej vzít nižádnou předhůzkou. Snad uslyšíte:

3. Č l o v ě k s e m ů ž e m o d l i t v e f a r n í m k o s t e l e a n e b o d o m a p r á v ě t a k j a k o n a p o u t n i c k é m m í s t ě. — Bůh je přece všude! Je to pověra, mluví-li se o milostných nebo zázračných místech nebo obrazech. Ano, je to pravda: »Bůh je všude.« Ale může někdo milému Pánu Bohu předpisovat, kde má rozdávat své zvláštní milosti? Bůh to chce činit a také činí zvláště na poutnických místech. Dokazují to, jak jsem již řekl, častá vyslyšení a mnohé votivní dary z vděčnosti. My katolíci víme dobře, že žádné to poutnické místo ani ten obraz není sám o sobě zázračný, že nemůže sám ze sebe konat nějaký zázrak, že nemá takovou zázračnou moc v sobě. Ale také víme, že Bůh opravdu na některých místech, která mu jsou zvlášť milá, rozdává a uděluje zvláštní milosti. Je také jisto, že těm, kteří se důvěrně na poutnickém místě před obrazem mariánským modlili, Bůh na přímluvu sv. Panny podivuhodným, ba i zázračným způsobem pomohl a jejich prosbu vyslyšel. Zázraky nekoná ani poutní místo, ani poutní obraz, ty koná jen Bůh, ale tam, kde chce, na tom poutnickém místě a před tím poutním obrazem! Tak rozumíme my katolíci těm slovům zázračné poutnické místo nebo obraz.

Odpovídáme těm, kteří nám vyčítají, proč chodíme na pouti, že se můžeme modlit doma: »A proč vy putujete do lázeňských míst, do Karlových Varů, do

Františkových nebo Mariánských Lázní?« Vždyť se můžete také koupat doma. Pravíte, že tam spíš uzdravení dojdete. Nuže, a proto i my chodíme na pouti, protože jsme přesvědčeni, že na té pouti, na tom posvátném, Bohu milém místě, spíše svého vyslyšení dojdeme. Ani se nedejte odstrašit od poutí, slyšíte-li, že se při nich

4. děje ledacos nepřístojného, že je při nich dost zlořádů a zlozvyků.

Ale, dr. m., ptám se, je něco na světě, čeho by lidé nezneužili? Děje-li se při poutích něco nepřístojného, pak tím není vinna ani církev, ani pouti, nýbrž sami poutníci, kteří neputují tak, jak si církev přeje. Církev napomíná tu své věrné: »Co dobrého je, toho se držte, všeho nepřístojného se varujte!« Církev ukládá farářům, aby poutníky napomenuli, a pokud možno odstraňovali všecky zlozvyky.

Dr. m., jsem u konce své úvahy o poutích. Poznali jste, že jsou tak staré jako naše náboženství, že jsou prospěšné a Bohu milé. Kdo můžeš, neopovrhuj poutí, ale vykonej ji tak, jak si to přeje církev, a prospěješ jistě své duši. Ale nejenom to, dnes mají pouti a zvláště mariánské pouti veliký význam v náboženském životě. Jsou slavným protestem proti nevěře a veřejným vyznáním věrnosti k víře a k církvi.

Můžete-li, navštivte Svatou zemi, navštivte Řím, Loreto anebo Lurdy. A kdo nemůžeš, pak máme v naší vlasti mnohá památná místa. Máme Vyšehrad v Praze, tu kolébku křesťanství v Čechách, a Velehrad na Moravě. Máme svatovítský chrám, proslavený hrobem a zázračným jazykem svatojanským. Máme nesčetně míst mariánských. Stará Boleslav, majitelka mariánského obrazu, který ctil sám sv. Václav, Svatá Hora u Příbramě, Sv. Hostýn na Moravě tím proslulý, že tam Máť boží divy tvoří, na Slovensku Šaštín. Ba, každá krajinka poskytuje nám příležitost vykonat větší nebo menší pout.

Proto, když můžeme, užijme takové příležitosti! Nedbejme na nic, jmenovitě ne na posměch lidí,

účastněte se rádi náboženské pouti. Spasitel nám to jistě bohatě odmění, vždyť nám za to ručí jeho slovo: »Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznám také já před Otcem svým nebeským.« Amen.

II.

K pouti do Říma.

Dr. m., zas je v chrámu sv. Petra v Římě otevřena svatá odpustková brána. Zas je tu jubilejní, milostivé odpustkové léto, které jako mocný magnet přitahuje všecko křesťanské lidstvo do Říma.

Všude kolem sebe v městě i na venkově slyšíme v tyto dny přání: »Rád bych přece také jednou viděl papeže a kostel sv. Petra. Rád bych viděl podzemní ty chodby, katakomby, s hroby sv. mučedníků! Rád bych se také podíval do toho velikého divadla, Kolosea, kde tolik křesťanů bylo předhozeno dravým šelmám.« A aby se, dr. m., tato přání splnila, o to pečuje naše čilá Katolické akce, která se chystá vypravit do Věčného města zvláštní poutní vlak. Chci vás k účasti při této pouti povzbudit a povědět vám, co v tom Římě katolíci poutníci chtějí vidět, co tam hledají. — Hledají tam nejprve

I. kolébku křesťanství. A nalézají ji v katakombách. Zavedou vás tam také do katakomb sv. Šebestiána a sv. Kalixta. Ukáží vám tam staré křesťanské pohřebiště. Budete tam stát u hrobu sv. Cecilie a hned vedle vstoupíte do kobky, kde je pochováno 30 prvních papežů, mučedníků. Pak vám tam ukáží křesťanské podzemní chrámy a kaple s oltáři v nich. Ukáží vám tam malby — fresky — na zdích a klenutích, na př. mnohé výjevy ze St. a Nov. zákona, upozorní vás na mariánské obrazy už z 2. a 3. století. To všecko vám ukáží a vy se přesvědčíte, že vaše dnešní katolická víra je navlas stejná jako ta prvních křesťanů mučedníků, kteří tu odpočívají. Přečtou vám tam na deskách pohřební nápisy a

z těch uvidíte, že jejich naděje na věčnost a posmrtný život byla táž jako vaše.

Zavedou vás do Kolosea a ukáží vám arénu — jeviště, divadlo, kde za císařského Říma vykrvácelo tolik křesťanských mučedníků. Tu se teprve diví katolík zmužilosti těchto křesťanských vyznavačů a začíná se stydět za svou dosavadní polovičatost, vlažnost a zbabělost. Tu se před jeho očima ubírá tisícihlavý průvod křesťanských krvosvědků. Jde v něm mládež ozdobená purpurem mučednictví již v nejútlejším věku, jdou v něm muži a ženy, třesoucí se starci, všichni ozdobeni palmami vítězství, jdou v něm chudí i bohatí, pouliční žebráci i vznešení patriciové. Není stavu ani stáří ani pohlaví, aby v tom průvodu neměly své zástupce, kteří za svou víru radostně obětovali krev i život. Tam poznáte, že pravdivá jsou slova Písma: »To je vítězství, které přemáhá svět, víra naše.«

Ano, ty kameny v katakombách a v Koloseu, které tu dosud jsou a stojí a byly toho po 300 let svědky, vám svědčí a vypravují, že tu v Koloseu a v katakombách stála kolébka křesťanství, kolébka vaší víry. Z krve se zrodila, lidskou krví se živila a rostla. Ty, kteří tu v Koloseu byli umučeni, uložili jako semena do temného klínu země, do katakomb, a semena vzešla a splnilo se na nich slovo Tertullianovo: »Sanguis martyrum fuit semen christianorum — krev mučedníků stala se semenem křesťanů.«

Ale ještě něco hledá věřící v Římě,

II. je to kolébka papežství a nalézá ji v chrámě sv. Petra. Už v jeho předsíni budete svědky dojemných výjevů. Uvidíte tam lidi z nejlepší společnosti i z nejnižších vrstev, jak tam na prahu »Porta sancta — svaté brány« klečí a se modlí a líbají posvátný mramor. Uvidíte zástupy zbožných poutníků u »confessio s. Petri — u hrobu sv. Petra«, uvidíte tam hořet 96 lamp, jichžto magické světlo vábí všecky poutníky k hrobu apoštolského knížete. Tu stojíte u kolébky papežství, kde odpočívá ten, jemuž Spasitel řekl: »Ty jsi Petr, t. j. skála a na té

skále vzdělám církev svou a brány pekelné ji nepřemohou.« A tu se o tom přesvědčíte. Půjdou tu před vašima očima římští césaři, kteří tolik pronásledovali církev a její pastýře. Ale »non praevalebunt — nepřemohli ji«. Pozemské trůny se skácely, pozemské koruny se rozbily, ale jeden trůn, stolice Petrova, stojí podnes, jedna koruna spočívá podnes pevně na hlavě svého nositele. A to je tiara, trojkoruna papežská, na hlavě 261. nástupce sv. Petra, papeže Pia XI. A pak vás zavedou k oltáři sv. Václava, který tu stojí nedaleko, a vy se tam jistě upřímně pomodlíte: »Nedej zahynouti nám ni budoucím.« — A pak opustíte jistě dojati chrám sv. Petra a cestou budete Pánu Bohu děkovat za to, že jste v katolické církvi, že jste katoličtí křesťané.

A na konec vás zavedou do obydlí sv. Otce, do paláce Vatikánu. A tam se setkáte s nynějším papežem Piem XI. Budete u něho v slavnostním slyšení. Dostanete od něho požehnání pro sebe, pro své drahé, pro svou obec a pro svou vlast. Jeho přívětivost a laskavost si jistě získá vaše srdce. A až Vatikán opustíte a v úchvatném dojmu se budete vracet přes Svatopetrské náměstí domů, pak se jen ještě na okamžik zastavte u obelisku uprostřed náměstí a přečtěte si jeho nápis: »Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat! — Kristus vítězí, kraluje a panuje!« A vy jistě řeknete: Ten nápis má pravdu. Amen.

III.

K pouti do Svaté země.

Přeji každému to štěstí, kdo může putovat do Palestiny, do Svaté země. Jmenuji to štěstím, protože navštívit Svatou zemi bývá vroucím přáním mnoha katolíků. Proto, když se to přání některému z nich splní, je to jistě pro něj štěstí.

Jmenuji to štěstím, protože dnes proti dřívějšku je taková pout do Palestiny snadná a bez nebezpečí

a dá se pořídit poměrně s dosti malým vydáním. Jmenuji to štěstím proto, že si poutníci odnášejí z té pouti mnoho cenných a krásných upomínek a žijí z nich po celý život. — Aby ta pout prospěla — a byla k užitku, je třeba se k ní připravit. Je tu na místě

I. příprava obecná. Ta záleží v tom, aby si poutník obnovil zeměpisné poznatky ze Sv. země, opakoval si její zeměpis.

Poutníku mají být známy hory. Jsou to sv. hory biblické, na př. Tábor, Karmel, Ebal, Garizim, hora blahoslavenství, pohoří Juda. Rovněž tak třeba znát vodstvo i řeky, o nichž je v bibli zmínka, na př. Jordán, Genezaretské jezero, Mrtvé moře.

Dobře je na mapě si vyhledat místa památná biblickými příběhy, jako jsou na př. Hebron, Betlem, sv. Jan v horách, Jerusalem, Bethanie, Emauzy, Naim, Nazaret, Kafarnaum, Tiberias.

Je záhodno, aby si poutník připomněl aspoň nejdůležitější události z dějin St. a Nov. zákona. K tomu stačí, přečte-li si důkladně školskou biblickou dějepravu. — Pak celou pout prožije s jiným porozuměním a pochopením.

Rovněž prospěje přečíst si doma a vzít s sebou na cestu nějaký cestopis, průvodce po Palestině a čísti v něm během námořní plavby anebo večer v Palestině po vykonané denní obchůzce. Připomeneme si, co jsme snad zapomněli a na obchůzku pro druhý den se lépe připravíme. Mimo tuto obecnou je ještě

II. příprava zvláštní. Záleží v tom, abychom si pro tuto pout připravili zvláště také duši. Hlavně aby nás k té pouti vedla ne tak zvědavost, jako spíše naše katolická víra, naše náboženské přesvědčení. Proto si pro ni vyprosíme pomoc a požehnání boží pokornou sv. zpovědí a hodným sv. přijímáním. A tu víru dáme najevo po celou cestu. A ona nás neopustí ani ve Svaté zemi. Každou tu návštěvu posvátných míst prožijeme zbožně a pozorně, abychom si na každém

tom sv. místě obnovili a posílili svou víru a své náboženské přesvědčení a posilněni a vzděláni ve víře se šťastně vrátili domů. To bude ten hlavní užitek z pouti do Svaté země. Dej Bůh, aby tomu tak bylo u všech, kteří tam poputují. Dej jim Bůh k tomu mnoho zdraví, svou pomoc a ochranu. Amen.

ŘEČI K VOJÍNŮM

I.

O poslušnosti.

Poslušni buďte ve všem s upřímností svého srdce a z bázně boží. (Kolos. 3, 22.)

Dr. m., vypravuje se o Jindřichu II. svatém, slavném německém císaři, že se chtěl před časem vzdáti svého trůnu a vstoupit do kláštera. Byl upřímně zbožný a ve zdech klášterních chtěl skončit svůj život. Velmi si oblíbil klášter sct. Vannes u Verdunu. I odebral se tam a žádal opata Richarda, aby ho do kláštera přijal. »Ty tedy chceš,« pravil k němu opat, »podle příkladu Ježíše Krista být ve všem poslušen až k smrti?« — »Ano, to chci,« odpověděl císař. »Nuže,« pravil opat, »jsi tedy přijat mezi mé syny a mně jsi zavázán poslušností, slib mi, že učiníš, co ti ve jménu Ježíše Krista poručím.« A když to císař slavnostně slíbil, pravil mu opat: »Chci a poroučím ti, aby ses vrátil a znova se ujal vlády nad říší, ke které tě Bůh povolal.« Beze slova přijal císař tento neočekávaný rozkaz. Ihned pak opustil místo klidu a pokoje, po němž tolik toužil, a z poslušnosti vzal na sebe zas císařskou korunu.

»Ó poslušnosti,« volá sv. Bernard, »ty činíš z lidí anděly, čím žádáš větší oběti, tím vznešenější je tvé vítězství, tím krásnější je tvá koruna.« O této ctnosti, o poslušnosti, chci s vámi dnes rozjímat. Chci vám ukázat, že je to poslušnost, která činí vojína 1. dobrým vojínem, 2. křesťanským vojínem.

I. Poslušnost činí vojína dobrým vojínem. Jen poslušný vojín je dobrý vojín. Poslušnost je rozumná.

1. Podívejte se do domu, do rodiny, kde děti neposlouchají rodičů, kde syn neposlouchá otce, dcera matku! Co je tam hádek, svárů a sporů! V ničem se neshodnou, v ničem nejsou jednotni, za ničím

společně nejdou. Je tam rozklad, nepořádek. A jak teprve by to vypadalo ve veliké vojenské rodině, kdyby si tam každý mohl dělat, co by chtěl, kdyby tam chtěl každý poroučet a nikdo poslouchat. Jaký by z toho povstal nepořádek!

2. Chcete znát důvod, rozumný důvod, proč musíte poslouchat, a to přísně a na slovo přesně poslouchat? Protože by se jinak vojsko rozpadlo! Jen v jednotě je síla — ale jednota, sjednocenost se neudrží bez poslušnosti. Vy jste k tomu určeni, abyste udržovali pořádek. Ale to by nebylo možné, kdyby ve vašich vlastních řadách vládl nepořádek a zmatek. Vojsko je silné jen tenkrát, když všichni jednotlivci spolehlivě jdou za jedním cílem, pracují společně a svorně, a poslouchají při tom jediného a společného vedení. Vojsko je silné, je-li v něm pořádek, kázeň a poslušnost. Malý zástup ukázněných vojáků, kteří přesně poslouchali svého vůdce, dokázal porazit i četnější daleko zástupy, kde chyběla kázeň a poslušnost. Jen se otažte dějin a ty vám to dosvědčí. Tažte se jen dějin u Slovanů polabských! Proč podlehli svým nepřátelům, Němcům? Nebylo mezi nimi jednoty, nebylo kázně, nebylo poslušnosti. Každý kmen, ba každý rod, každý župan chtěl být jen sám pro sebe, chtěl dělat, co sám chtěl, a na jiné se neohlížel. V hodině nebezpečí se nedovedli spojit, byli slabí a proto sjednocenému mocnému nepříteli se neubránili, ale podlehli mu, a ten je pak podmanil a poněmčil.

Proto, dr. m., je rozumné poslouchat, protože bez poslušnosti není pořádku, není jednoty, není síly, není vítězství.

3. A pak mi řekněte, kdo z vás na vojně nemusí přesně poslouchat? Co všichni musí konat, to nemůže být jednotlivci obtížné. A jestliže se vám někdy vojenské poslušenství zdá těžkým, vzpomeňte, že často velet a rozkazovat je těžší než poslouchat. Generál Desaix pravil kdysi vévodovi z Ragusy: »Věřte mně, že není nic obtížnějšího, jako velet armádě.« Proto nereptejte, mlčte, kde není dovoleno, nebo radno mluvit, poslouchejte, a to ochotně a přesně.

A budete pak jistě dobrými vojáky. A nejen že budete dobrými vojáky, budete-li poslušni, budete také

II. křesťanskými vojáky, splníte to, co vaše křesťanské náboženství na vás žádá. Víte sami, že první zákon, první přikázání, které dal Všemohoucí lidem, byla zkouška v poslušnosti. »Se stromu, který jest uprostřed ráje, nesmíte jísti,« tak přikázal Bůh již v ráji našim prarodičům. A Spasitel náš, Ježíš Kristus, náš nejvyšší ideál a nejdokonalejší vzor, byl také poslušen, a to až k smrti kříže. K svým apoštolům pak pravil: »Vy jste moji přátelé, činíte-li to, co vám poroučím.«

A zatím co farizeje a zákoníky přísně káral a všem jiným stavům činil spravedlivé výčitky, řekl k vojínům, a to laskavě a prostě: »Buďte spokojeni se svým žoldem a poslouchejte svých představených.« Bylo to tak, jako by jim řekl: »Budete-li to činit, naplníte všechen zákon a budete blahoslaveni.« I sv. apoštolové napomínají v svých listech k poslušnosti. Sv. Pavel napomíná křesťany: »Buďte poddáni svým představeným s bázní a třesením v prostotě svého srdce tak jako samotnému Kristu Pánu.« Sama sv. církev velebí a slaví vojenskou poslušnost a prohlašuje ji za velikou křesťanskou ctnost. Nic není Bohu tak milé, jako obět vlastní vůle a v té právě záleží poslušnost. Kdo tedy poslouchá z lásky k Bohu, přináší vznešenou obět a plní krásná slova sv. Augustina: »Poslušný chystá sice hrob své vlastní vůli, ale své duši připravuje slavné zmrtvýchvstání« — a proto můžeme právem říci: »Smrt na bojišti, protože je z poslušnosti, je blažená smrt — je jistou branou do věčného života.«

Dr. m., vojínova poslušnost je opravdu něco krásného. Dva jezdci, přední stráže, dvou proti sobě stojících vojsk, se setkali. Vy sami víte, že v takovém případě každý krok dál znamená smrt a každé pronesené slovo má v zápětí rozsudek smrti. Jen pohledy jsou dovoleny. A tu se ti dva jezdci poznali jako rodní bratři. Už se dlouho, dlouho neviděli. Ó, jak rádi by se byli objali a všecko si pověděli. Ale

nemohli a nesměli. Po dvou hodinách trapného mlčení přišly konečně nové stráže a vystřídaly je. A bratři se teskně vzdálili, a to beze slova rozloučení.

A podívejte se na bojiště ve světové válce.

Dva dobří přátelé tam bojovali spolu. Měli se velmi rádi. Vyrostli spolu a spolu byli odvedeni a odešli do války. Spolu bojovali na jednom bojišti; bylo to u Verdunu. Tu jednoho z nich srazila kule k zemi, a zdravý dosud soudruh odnášel ho těžce raněného z bitevní vřavy. Jak rád byl by u něho zůstal a ošetřil ho a pomohl. Ale vtom zazní válečná polnice znova. Útok znova začíná, povinnost volá, poslušnost rozkazuje. On musí odejít. Těžko se loučí s raněným umírajícím, stírá si slzu s očí — ale pak pospíchá spěšně pryč do boje, do bitvy. Krásná byla smrt tohoto vojína, který tu padl pro vlast na poli cti a slávy, ale ještě krásnější a vznešenější byla obět poslušnosti, kterou přinesl jeho soudruh. Proto, dr. m., zamilujte si poslušnost. Poslušnost z vás učiní dobré vojáky a křesťanské vojáky. Poslouchejte svých představených z vůle boží, aby se vám dostalo za vaši poslušnost zasloužené odměny v nebesích. Jako neposlušnost vyhnala lidi z ráje, tak je zase poslušnost přivádí do ráje zpět. Amen.

II.

O bázni před lidmi.

Nikdo nemůže dvěma pánům sloužit
(Mat. 6, 24.)

Ve vojsku pohanského a bohaprázdného císaře římského Maximiána konala vojenskou službu tak zvaná thebská legie. Čítala 6000 mužů. Pocházeli z východu, hlavně z Egypta (od egyptského města Theb se jmenovala legie thebská). Velel jim setník Mauritius, česky Mořic. Byli to samí stateční a nebojácní vojáci, ale také dobří křesťané, kteří svou víru přinesli ze svého domova a byli jí upřímně oddáni. Leželi táborem v údolí řeky Rhony, blíže ny-

nějšího města Martigny. Císař jim poručil, aby bojovali proti tamějším vzbouřeným kmenům a zejména aby vyhledávali mezi nimi křesťany jakožto nepřátele státu a bohů, a přiváděli je na smrt. Ale thebská legie vedena setníkem Mořicem, věrným křesťanem, nechtěla se podrobit tomu rozkazu a vzkázala císaři: »Jsme tvoji vojíni, císaři, a jsme tě poslušni, když máme bojovat proti nepříteli. Ale křesťany pronásledovat a usmrcovat nebudeme, nebo jsme také křesťané.« Maximián se rozpálil hněvem a poručil znova, aby legie křesťany pronásledovala, a nejenom to, ale aby všichni její vojíni pohanským bohům na jejich oltářích obětovali. A když to vojíni, které Mořic povzbudil, aby své víře zůstali věrni, odepřeli učinit, dal každého desátého muže popravit. A když ani potom neposlechli, dal znova každého desátého muže usmrtit. A když si vojíni umínili, že raději všichni zemrou, než by svou víru zapřeli a modlám obětovali, dal ukrutný císař celou legii porubat. To se stalo r. 302. I šlechetný setník a velitel jejich, sv. Mořic, nalezl tu svou smrt.

Dr. m. vojíni! Legie thebská byla srdnatá, neznala bázně před lidmi — a zůstala své víře věrná. Přál bych si, abyste i vy byli tak srdnatí a neznali bázně před lidmi. Abych vás k tomu povzbudil, promluvím k vám dnes o této nectnosti, o strachu nebo bázni před lidmi. Chci vás také před touto nepravostí co nejvíce varovat.

Co je to, dr. m., bázeň před lidmi? Mluvím tu ovšem jen s hlediska náboženského. Je to bojácnost, strach, který člověka zbavuje odvahy, aby se ukázal a vyslovil tak, jak toho žádá jeho náboženství a svědomí, jak toho žádá jeho vnitřní přesvědčení. Je to ctižádostivá ješitnost, která chce být od všech lidí chválena, je to zapření Krista Pána, jeho učení a jeho ctností.

Tato nectnost, tato nepravost je, dr. m., prastará, vidíte již v kolébce křesťanství už tam jejího sluhu, jejího otroka, a to hned po pravici Ježíšově, je to sv. Petr. Tento muž, který před nedávnem vyznával,

a to slavnostně: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého«, stojí v předsíni domu nejvyššího kněze Kaifáše.

A tu se k němu blíží služka, ale nemává proti němu žádným mečem, ale jen jazykem a ptá se ho, zdali Krista zná? A Petr tvrdí: »Neznám toho člověka.«

Ale ptám se, dr. m., kdo je tato hebrejská služka, kdo je tato žena, která Petra tak ponížila, že až Krista zapřel? Její jméno je strach a bázeň před lidmi. A jak tenkrát, tak i dnes ji všude na světě najdete.

Zavedu vás v duchu do kasáren. Mluví se tam a zpívá o věcech, o nichž sv. Pavel praví, že nemají být ani jmenovány mezi křesťany. Kdosi v této společnosti se stydí a červená a chce proti řečem nebo písním něco namítnout. Také řekne několik káravých slov. Ale záplava smíchu a potupných vtipů je mu odpovědí. A nikdo proti tomu, ani ti, kteří by měli, nezakročí. A když to vidí náš nespokojenec, už se dál o nápravu nepokouší, ztichne z bázně před ostatními a mlčí; ba, jde to ještě dál, z ješitnosti, aby se jim zachoval, dělá to, co ostatní, směje se a zpívá s nimi a snad hlučněji než oni!

Dr. m., hleďte, jak bázeň před lidmi kazí povahu; jaká je to ohavná nepravost!

Zavedu vás do hostince ve velkém městě. Jsou tam ve větší místnosti pohromadě muži, jak říkáme, z lepší společnosti. Ale vedou tak kluzké řeči, že se až obrazy na stěnách za to stydí. A pak kdosi mluví o víře a nesmrtelnosti, ale tak, že andělé s pláčem škrtají jeho jméno z křestní knihy a ďáblové ho pozdravují jako kamaráda. Ale kdosi v té společnosti zachoval si ještě trochu víry a mravnosti! Hlásí se k slovu a odmítá výroky předešlého řečníka. Ale posluchači, snad o jednu hodnostní třídu vyšší než on, dívají se na něho tak ledově, tak pohrdavě a potupně, že mu umírají slova na rtech a on končí dřív, než všichni čekali. A za nějaký čas jej vidíme, jak v té společnosti stojí na vedoucím místě a udává tam tón. Nevydržel, dr. m., bázeň před lidmi ho přemohla!

A přece, jak je to poctivého člověka nedůstojné,

řekl bych pošetilé, dát se lidmi zastrašit a od svého ušlechtilého přesvědčení zahnat a odvrátit. Jak je to pošetilé, bát se před slovy, strachovat se před vtipy a posměšky, které tak rychle mizejí a zanikají jako rána z pušky, anebo hlas zvonu. Jak je to, dr. m., dětinské a pošetilé bát se lidí, kteří dnes jsou a zítra již nikoliv, o nichž prorok Isaiáš praví, že umírají tak rychle, jako tráva schne. Jak je to nerozumné, bát se lidí, kteří nejen rozum, nýbrž i víru a ctnost hodili přes palubu. Jak je to, dr. m., zahanbující a směšné za kus lidské přízně nebo chvály, ze strachu před směšným pohledem nebo před posupnou tváří bát se a si netroufat projevit to, co si žádá naše přesvědčení nebo naše svědomí.

Dr. m., nedivte se, že vám tak důrazně mluvím o této nepravosti, o bázni před lidmi. Mám zkušenost, co lidských duší jí padlo za obět. Co duší křesťansky vychovaných, z dobrých rodin a dobrých zásad bývá touto nepravostí zastrašeno, že zbaběle šlapou po nejsvětějších povinnostech, opouštějí cestu ctnosti a na konec z ješitnosti hledí ostatní ve špatnosti a zkaženosti předstihnout. Platí pak o nich slovo prorokovo: »Kdo jsi ty, synu můj, že svého Pána, svého Stvořitele k vůli lidem zapíráš?«

Dr. m., kéž bych vás nikdy neviděl v zástupu těchto bázlivců. Pamatujte na slova Kristova: »Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznám také sám před Otcem svým, který je v nebesích, kdo mne zapře před lidmi, toho zapru také sám před Otcem svým nebeským.« Dr. m., vím, že nedopustíte, aby se to slovo Páně splnilo i na vás! Vím, že půjdete za velikým křesťanským řečníkem Viktorinem. Viktorin byl za času sv. Augustina (v 5. stol.) jeden z největších řečníků (advokátů) v Římě. Tak byl slaven, že mu senát na foru i sochu postavil. Četl Písmo sv. A pravdivost Písma sv. překonala všecky jeho předsudky a on se vyznal sv. biskupu Simplicianovi: »Věz, že jsem již křesťanem, ještě nikoliv veřejně, ale v soukromí ti to svěřuji.« Pohrdal sice modloslužbou, ale styděl se, strachoval se před pyšnými

pohany, u nichž byl ve veliké úctě. Proto si netroufal přiznat se k Ukřižovanému veřejně před světem. Simplician mu odpověděl: »Nebudu věřit, žes křesťanem, dokud tě neuvidím v křesťanském chrámu.« Viktorin však mu s úsměvem odpověděl: »Dělají snad křesťana strop a stěny?« Když však po nějakém čase četl v evangeliu: »Kdo se bude stydět za mne a za slova má, za toho se bude stydět i Syn člověka«, tu nahlédl, jak uboze jednal, když se k vůli lidem styděl za slova boží. Spěchal k sv. biskupovi a řekl: »Pusť mne do chrámu, chci se stát křesťanem.« A složil před velikým množstvím lidu vyznání katolické víry.

Dr. m., buďte i vy takovými Viktoriny. Zažeňte lidskou bázeň ze svého srdce, ukažte se v životě zmužilými vyznavači své křesťanské víry a křesťanské mravnosti. Neznejte žádné bázně před posměchem a potupou a zakročte, když vám to vaše postavení dovolí, všude tam, kde byste viděli, že by vaši bližní z bázně před lidmi podlehli a své víře se zpronevěřili.

Dr. m., bude to ovšem někdy těžko tohoto největšího nepřítele vojínů v míru, bázeň před lidmi, za všech okolností přemoci. Ale Bůh, který sv. Mořice a jeho oddané vojíny posílil, aby svou víru mužně vyznali a naplnili rozkaz Páně: »Dlužno se víc báti Boha nežli lidí«, nedopustí, abyste bázni lidské podlehli. Ovšem, musíte jej za to prosit a stále pamatovat na varovná slova: »Kdo se bojí více lidí než mne, není mne hoden.« Amen.

ŘEČI ŠKOLNÍ

A) Na začátku školního roku.

I.

Jinoch, studující slunce, sladké je světlo...

Sladké je světlo a libo je očima viděti slunce. (Kaz. 11, 7.)

Dr. m., když jste se před několika nedělemi rozešli na prázdniny, zavládlo ticho v naší budově. Škola osiřela, zapadlo její slunce. Po celoroční práci jste si šli odpočinout. Než netrvalo to dlouho a už zas se rozproudil nový život v našich školních síních. Všude zas tu u nás živo a hlučno jako v úle, do něhož se vrátil mladý roj, v našem ústavě je zas tak rušno jako na zemi, když vzešlo její slunce. Ano, m. dr., vy jste sluncem, vy jste životem našeho ústavu, vy jste sluncem, životem svých rodičů, svých rodných obcí, vy jste sluncem a nadějí našeho národa, státu a církve.

Dr. m., je to jistě pro vás lichotivý název: J i n o c h s t u d u j í c í s l u n c e. Ano, každý z vás je slunce a každý z vás má být sluncem. Chci o tom s vámi dnes v své první exhortě porozjímat.

I. K a ž d ý z v á s j e s l u n c e m.

1. J e s l u n c e m p r o s v é r o d i č e. Jako se točí oběžnice kolem slunce, tak všecka starost rodičů se točí kolem jejich dětí, točí se často nejvíc kolem jinocha studenta. Z této starostlivosti dali vás vaši rodiče sem k nám na studie, abyste si tu položili základ k svému rozumovému a mravnímu vzdělání a k šťastné jednou budoucnosti. Ano, jinoši, ve vás vidí vaši rodiče své slunce, které jim má jednou cestu jejich života osvítit paprsky vděčnosti, usnadnit, ulehčit a potěšit jejich stáří. Ano, jinoch studující je opravdu sluncem svých rodičů.

2. J i n o c h s t u d u j í c í j e s l u n c e m s v é r o d n é o b c e. Každá naše obec se vždycky honosila tím a honosí a pyšní dosud, když její synové jsou schopni, když jsou dobrými studenty. A na ni-

čem si tak obec nezakládá, jako když se může pochlubit, že je rodištěm učeného a slavného muže. Ano, jinoch studující je opravdu sluncem, je naději své rodné obce.

3. Jinoch studující je posléze s l u n c e m n á r o d a, v l a s t i a c í r k v e. I stát náš a naše vlast i naše církev vzhlíží k vám, jinoši, jako k svému slunci.

Vy jste jejich nadějí, od vás čekají nový život, novou činnost, od vás čekají, že jim budete ke cti a účinnou podporou. Stát i církev jsou přesvědčeny, že je neopustíte a že kdyby bylo třeba, že byste byli ochotni přinést pro ně obět největší, a to obět vlastního života. A nesejde na tom, jinoši, v kterém povolání budete jednou činni. Nechť působíte ve školách nebo v úřednické pracovně, či v dílně tovární, nebo u loží nemocných nebo na poli válečném, všude tam můžete pracovat pro národ, pro vlast, pro Boha a pro církev.

Hle, jinoši, jinoch studující je sluncem rodičů, rodné obce, národa, státu a církve. — Ale

II. abyste tím sluncem opravdu byli a naděje ve vás kladené nezklamali, musíte se o to v tomto budoucím školním roce přičinit. Musíte se stát slunci podobni. A jak, povím vám.

1. S l u n c e j e h v ě z d a s t á l i ç e. Je stálým středem pro hvězdy své soustavy. Dr. m., i vy, chcete-li být slunci podobni, musíte být stálicemi. Musíte být stálí v svých povinnostech. Dr. m., jste tu na ústavě proto, abyste osvítili svůj rozum a zušlechtili svou vůli, abyste se, jak říkáme, dobře vzdělali. Ale vzdělání není možné bez duševní práce. Proto, jinoši, pracujte duševně stále a vytrvale, t. j. u č t e s e p i l n ě. Vždyť vidíte, že celý svět kolem vás pracuje. Vidíte, jak pracuje rolník na poli, řemeslník v dílně, vidíte, jak mnozí se namáhají v úpalu slunečním, jiní promočení deštěm, jiní v továrním žáru pokryti černým prachem a popelem. Nikdo, kdo chce na světě být poctivě živ, nesmí zahálet, musí pracovat. Proto vy, kteří máte být výkvětem naší mláde-

že, jejím sluncem, pracujte víc než ostatní. Přičiňte se ze všech sil o své vzdělání, učte se co nejbedlivěji všem učebným předmětům.

A nedejte se od své svědomité snahy odvrátit ničím a nikým. Jen ten z vás, kdo bude stálý, kdo vytrvá, jen ten dokončí svá studia, jen tomu kyne lepší budoucnost, jen ten z vás bude tím toužebným sluncem rodičů, obce, státu a církve. — A dále slyšte, jinoši:

2. Slunce je hvězda jasná. Takovými buďte i vy. Svěťte svým životem jasně, ať je bez hříchu. Chraňte se hříchu, ať má jméno jakékoliv, chraňte se zvláště mateře všech hříchů lenosti a zahálky. Sami víte: »Ignavia omnium iniquitatum mater — zahálka, matka všech nepravostí.« Zahaleč je v opovržení u všech řádných lidí. Lakedemonci ustanovili zvláštní soud proti zahalečům. Kdo byl před ním obviněn jako zahaleč, obdržel od toho soudu po prvé ostrou důtku, po druhé bití, po třetí ho poslali do vyhnanství a posléze odpravili. Jsem proto přesvědčen, jinoši, že štít vašeho života bude jasný, bez vážných vad a nedostatků, že bude svítit jako slunce.

3. Slunce je hvězda jasná, ale někdy se přec zahalí mraky, jako by se zasmušilo a rmoutilo.

Dr. m., i slunce na vaší studentské obloze se někdy zachmuří, nebude jasné. Budou to všelijaké starosti a úzkosti. Snad se nebudete moci hned něčemu naučit, budete klesat na mysli, bude se vám zdát, že neproniknete, že dobře neprojdete. Ale počkejte chvilečku a zadívejte se na slunce. Hle, zavál větříček a mraky rozehnal a slunce je zas jasné jako dřív. A tak i vy v takových chvílích neztrácejte mysl, počkejte, vytrvejte maličko, buďte trpěliví, učte se dál, třeba i několikrát uložený úkol opakujte a uvidíte, že jej nakonec přece jenom zmůžete. Taková trpělivá práce přemáhá nakonec i největší obtíže a nesnáze. Mnozí z vás znají jistě jméno Demosthenovo. Znáte, jaký to byl slavný athénský řečník, jak výmluvnost jeho strhovala všecky. Ale měl to děkovati jen své

neúnavné píli a trpělivé železné vůli. Jeho hlas byl s počátku slabý a výmluvnost neobratná, těžkopádná. Když po prvé vystoupil jako řečník, vrátil se Demosthenes domů všecek sklíčen nad svým neúspěchem a umínil si, že se nikdy již před veřejností neukáže jako řečník.

Jeden však z jeho posluchačů postřehl, že by nadání měl, a proto mu dodával mysli. A Demosthenes vystoupil po druhé, ale i po druhé opouštěl řečniště všecek zahanben. Ale nedal se již odstrašit. Cvičil se denně v deklamaci, chodil i po mořském břehu a tam za nejsilnějšího vlnobití přednášel své řeči. A tato trpělivost a vytrvalá námaha přinesla svou odměnu. Demosthenes se stal nejslavnějším athénským řečníkem.

Hle, jak svou trpělivostí Demosthenes překonal všecky obtíže a překážky. I vy svou trpělivostí je překonáte. Každý z vás bude pak jako slunce trpělivosti a vytrvalosti svítit všem, kteří budou kolem vás.

4. Slunce je poslušné zákonů Stvořitelových, neruší světového pořádku, nezasahuje do něho rušivě. Dr. m., i vy poslouchejte zákonů a pravidel našeho ústavu, zachovejte kázeň, a kázeň a pořádek zachová vás. Chcete-li ostatním svítit jako slunce, dejte jim příklad poslušnosti, pořádku a kázně.

5. Slunce svou velkolepostí, svou činností vydává stále a stále svědectví o všemohoucnosti a dobrotě boží. Ukazuje na Boha. A k tomu Bohu ukazuji vám také sám na začátku tohoto školního roku. Na něj nezapomínejte. Kdyby vám nežehnal, bylo by marné všecko vaše úsilí. Jinoši, nestyďte se za modlitbu. Nestyďte se k Pánu Bohu modlit a něco o něm slyšet. Proto rádi přijďte sem v neděli a ve svátek na služby boží. Pamatujte, že každý vpravdě veliký a ušlechtilý člověk byl také i člověkem zbožným. Slyšte na př., jak umírající slavný hvězdář Koperník píše na své epochální dílo »De revolutione orbium caelestium«, o pohybu nebeských těles, třesoucí se rukou věnování, dedikaci: »In honorem ss.

Trinitatis«, ke cti Nejsvětější Trojice. Slyšte, jak veliký přírodopisec Linné praví, když našel novou květinu: »Viděl jsem Boha, jak kráčel kolem.« Nesmrtelný Newton nestydí se ministrovat knězi u oltáře. Leverier má v své hvězdárně na předním místě obraz Ukřižovaného a fysik Ampère, když mu v poslední hodince podávali knihu bl. Tomáše Kempenského »O následování Krista«, praví: »Děkuji, umím ji nazpamět.« Oh, moji jinoši, což bych vám mohl podobných vzorů ještě uvést. Jděte za nimi a proste Boha a modlete se k němu, aby vám popřál zdravých, svěžích sil, abyste všem svým povinnostem mohli dostát a abyste se stkvěli jasem svých ctností a zářili tak jako slunce na nebi.

III. Nakonec pak mám k vám, drazí rodiče našich žáků, skromnou prosbu. Mají-li být vaši synové v tomto budoucím školním roce podobni slunci — a mají-li jej dobře skončit, pak vy musíte s námi učiteli a se mnou katechetou zvláště spolupůsobit, musíte se také o to doma v svých rodinách přičinit. Nesmíte chtít všecku starost o vzdělání a výchovu svých dětí uvrhnout na školu. To by byla chyba. Z dějin je známo, že řečník Leonidas, ačkoliv posílal svého syna do slavné alexandrijské školy, přece ho přidržoval doma k tomu, aby se denně některým částem Písma sv. naučil zpaměti a pak mu je odříkal. Sv. Lidmila vychovávala a vyučovala svého vnuka sv. Václava, ačkoliv chodil do slavné školy v Budči. Starejte se i vy podobně o své děti. Když vám dítě ze školy přijde, ptejte se: »Byls vyvolán? Z čeho? Byl s tebou pan učitel spokojen? Co vám vykládal pan katecheta? Co máte uloženo na zítra? Ukaž mi sešity.« Tak a podobně si dohlížejte na své děti. Sám se o ně postarám, co mi bude možné. Ale vy mi pomáhejte. Veďte je doma k Bohu a k modlitbě, posílejte je sem do kostela každý nedělní a sváteční den. Tu se vám žádné vaše dítě nezkazí. Naopak, tak si své děti vychováte, že vám budou oblažujícím sluncem pro celý váš život.

A jako slunce na úsvitě radostně vychází, aby

s úsměvem začalo své dílo, tak i vy, jinoši, s chutí a radostí začněte svá studia letošní školní rok. Začněte s Bohem, s pílí a nikdy neochabujte! Amen.

II.

Vlastnosti pilného žáka.

Mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených. (Mat. 12, 14.)

Dr. m. žáci a žákyně! Začínáme zas tyto dni nový školní rok. Rád bych k vašim srdcím při té příležitosti upřímně a důtklivě promluvil. Proto jsem si zvolil za předmět této své první promluvy k vám slova Spasitelova z dnešního evangelia: »Mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených.« Jak bych si přál, abyste vy všichni patřili k těm vyvoleným, k těm, kteří v tomto školním roce budou dobře prospívat a šťastně končit. Slyšte, poradím vám, jak si máte vést, abyste opravdu byli mezi těmito vyvolenými. Slyšte o tom několik pokynů a pravidel.

1. Umiňte si, že nikdy bez důležité příčiny nevynecháte ani hodinu školního vyučování. Kéž ani jeden z vás nezanedbá školu pro malichernou příčinu, pro zdánlivou nebo snad nepatrnou chorobu. Pamatujte si, že, co jste neslyšeli v zameškané hodině, snad už nikdy zúplna neuslyšíte. A ve škole buďte pozorni na každé slovo svých učitelů, naslouchejte bedlivě jejich výkladům. Nebuďte roztržití ani těkaví. Kdo z vás nedovede upoutat pozornost na přednášku, ten si ze školy odnese buď málo nebo nic. Zato se pozorný žák naučí už z polovice všemu, co se ve škole přednáší a vykládá.

A k bedlivé pozornosti přidejte i svědomitost v svém studiu, v svém učení. Pracujte a učte se svědomitě. Hleďte, abyste všichni byli co nejlepší studenti a žákyně. Sokrates kladl svým žákům na srdce, že každý v tom oboru, který si zvolil, má hledět se zdokonalit a vyniknout co nejvíc. »Kdo je státníkem,« praví Sokrates, »má býti nejlepším státníkem,

kdo tesařem, má se přičiňovat, aby byl co možná nejlepším tesařem. To je cesta, na které člověk dojde uznání a cti. Řádný tesař,« doložil Sokrates, »dobude si koruny tesařství, byť byla třeba jen z hoblovaček.« Proto si umiňte: Takovými chceme býti všichni. A budete — jestliže budete všecky své povinnosti, a to i ty nejmenší, svědomitě vykonávat. »Si magnus esse vis, a minimo incipe! Chceš-li být velikým, začni s maličkostmi!« Pamatujte si, kdo v málu je věrným, i v mnohém bude věrný. Kdo v málu je nevěrným, i v mnohém nevěrný bude.

Proto, dr. m., nepodceňujte žádnou, ani tu nejmenší povinnost, žádný předmět, ani ten nejmenší úkol, žádnou uloženou lekci. Učte se všemu stejně svědomitě — et eritis magni, budete velicí, budete mezi vyvolenými.

2. Chcete-li být mezi vyvolenými, zvykněte si, dr. m., n i c n e o d k l á d a t. Co můžeš učinit dnes, neodkládej na zítra. Pracujte své úkoly hned, jak přijdete ze školy, týž večer se naučte, co vám učitelé uložili pro příští den. Nebuďte »odklady«. Vzpomeňte si na onoho lakomého člověka, který bydlil v domě, jenž nutně už potřeboval opravy. »Měl bych,« říkal, když zase kus omítky nebo střechy spadl, »měl bych opravovat, ale ještě to počká, ať si to opraví syn, až to převezme.« A tak se dům rozpadával pomalu dál, až jednoho dne spadl i strop a syna dědice zasypal.

Dr. m., vidíte, kam vedou odklady. Proto nic neodkládejte, neříkejte, na to mám ještě dost času. Vykonejte vždycky všecko hned, anebo aspoň co nejdřív, aby nebylo pak už pozdě. Tak se také dostanete mezi vyvolené.

3. Dr. m., chcete-li být mezi vyvolenými, pak vám k tomu m u s í s á m B ů h p o m á h a t. Proto pamatujte stále na slova sv. Pavla: »Ani ten, kdo štěpuje, je něco, ani ten, kdo zalévá, nýbrž ten, kdo vzrůst a požehnání dává.« Proto, dr. m., při své práci, při svém učení, při své snaze dostat se mezi vyvolené, nezapomínejte na Boha. Proste ho každodenně

v upřímné a vroucí modlitbě, aby vaší práci požehnal, aby vám pomáhal.

A kdyby se vám hned všecko nedařilo a nepovedlo všecko tak, jak si přejete a jak si myslíte, kdyby vás snad stihl nějaký nezdar, kdybyste myslili, že ten nebo onen předmět je nad vaše síly, že v něm neobstojíte, dr. m., neklesejte na mysli, neztrácejte ani tenkrát důvěru v Boha. Spoléhejte na něj a uvidíte, že všecko s jeho pomocí dobře překonáte.

Vzpomeňte si v takových chvílích na sv. Petra. Celou noc jezdil Petr se svými tovaryši po moři galilejském, aby lovil ryby, a nepopadl ani jediné rybičky. Byl ráno mrzut, unaven a nevyspán. Měl starost o rodinu, co jí předloží v poledne k jídlu. A tu přichází Pán a praví: »Rozestřete své sítě k lovení.« — »Pane, celou noc jsme pracovali a nic jsme neulovili,« odpovídá Petr a dokládá, »ale na tvé slovo rozestřeme sítě znovu.« A rozestřeli a nahrnulo se jim tolik ryb, že je jejich lodička ani nemohla unést. Hleďte, tak Pán Petrovi přispěl a jeho důvěru nezklamal. I vám se stane podobně, když budete v něj důvěřovat. I vám pomůže a s jeho pomocí nakonec nade vším i nad nejtěžším předmětem zvítězíte. Důvěřujte v Boha — a Bůh vás neopustí. Proto se ho držte! Ať je vaším heslem: »Žádný den bez modlitby, žádná neděle bez kostela, bez mše sv.« A nebudete toho nikdy litovat, Bůh vám to odmění a dá vám, že budete i vy mezi vyvolenými.

4. A nakonec slovo k vám, dr. rodiče našich žáků a žáky ň. Chcete-li, aby vaše děti byly mezi vyvolenými, aby byly vaší radostí a vaším potěšením, pak je také k pilnosti, k svědomitosti a zbožnosti přidržujte. Nenechte je dělat, co samy chtějí. Zkuste to po dobrém, a když to nejde po laskavém způsobu, užijte přísnosti, byť jste se musili někdy proto trochu pohněvat a rozčilit. Je jistě lépe, když pláče dítě, než aby později nad ním musili plakat rodiče. Bez starosti a bez trochu péče a práce se nevychová a nevypiplá nic, tím méně dítě. Když vám přijde student

ze školy, ať si chvilku, řekněme hodinku nebo půl, odpočine. Ale pak ať si vypracuje nejdůležitější písemné práce. Potom jej můžete pustit na hodinu, na půl druhé ven. Ať se proskočí se známými hochy, větší student ať se projde. Ale po šesté hodině a větší student k sedmé hodině ať je doma a ať se zpaměti učí, čemu má. Jistě to stačí do 10. hodiny noční. Zrána jej nejdéle o půl sedmé hodině vzbuďte, aby aspoň tři čtvrtě hodiny měl na opakování. Snad mi řeknete: »My to tak děláme.« Ale prominete, že vám k tomu něco řeknu. Před nějakou dobou jeden z našich učitelů dal žákům písemný úkol, aby mu povědělí, jak denně žijí. A víte, co tam mnozí napsali? Vyšlo z toho, že procházkami, hrami nebo různým sportem a všelijakými jinými věcmi jsou tak zaneprázdněni, že jim pak na vlastní studium nezbývá ani půl druhé hodiny času denně. To je úžasně málo. Tolik nepostačí ani výtečnému žáku. I výtečný žák musí, má-li prospět, přes dvě hodiny denně se učit, žák slabší při nejmenším tři až čtyři. A když tomu tak není, pak se, dr. rodiče, nedivte, že vám váš student nosí domů po případě samé dostatečné, buďte rádi, že vám nepropadl.

Proto, dr. rodiče, kterým z vás opravdu leží na srdci pokrok a vzdělání vašich dětí, chcete-li, aby vaši synové a dcery byli nakonec mezi vyvolenými, pracujte se školou, s námi, se svými učiteli, tak, jak jsem vám nyní prostými, ale vážnými slovy naznačil.

Dr. m. mladí přátelé, studenti a žákyně! Když slavný americký president Lincoln v září r. 1862 přečetl v americké sněmovně své překrásné provolání, které mělo za předmět osvobození otroků, jeden z nejkrásnějších činů toho století, tu napsal tato slova do svého deníku: »Slíbil jsem svému Bohu, že to vykonám.« Dr. m., já jsem vás vyzval, abyste v tomto nastávajícím školním roce plnili všecky, i ty nejmenší své povinnosti svědomitě. Řekl jsem vám, nezanedbejte ani hodinu, ve škole dávejte pozor, pilně se učte, obtíží se nelekejte, buďte poslušní, mravní a zbožní. Dr. m., řekněte tu jako Lincoln: »Slibuji

svému Bohu, že to vykonám.« Bůh vám dej, abyste to vykonali! Pak byste všichni v tomto školním roce prospívali a dobře a šťastně jej skončili. Nikdo z vás pak nebude mezi vyvolenými chybět. Amen.

III.

Jak se ukáže žák vděčným?

Jenom jeden se vrátil, aby vzdal chválu Bohu. (Luk. 17, 18.)

Tak si, dr. m., stěžuje Spasitel v dnešním evangeliu nad lidským nevděkem. Deset malomocných uzdravil a jenom jeden se našel, aby mu poděkoval, jenom jeden byl vděčný. Spasitel, dr. m., mnoho odpouštěl, ale nevděk bez pokárání nenechal. Ukazuje nám tak, že nevděk je opravdu něco nehezkého a že mu lidé proto právem říkají černý nevděk. Ale zato nás tím lahodněji a příjemněji dojímá vděčnost. Slyšte, ukáži vám to. Půjdu pro to dost daleko do naší historie.

Bylo to na podzim r. 1445, kdy mnozí z českých pánů přijeli do Vídeňského Nového Města v Rakousích, kde tehdáž žil český král, Albrechtův syn, Ladislav Pohrobek, tehdáž šestiletý. Byl tam pod poručenstvím německého císaře Bedřicha. Pánové čeští tam přijeli. Chtěli svého krále vidět. S nimi také přijel statečný rytíř český Jan Jiskra z Brandýsa nad Orlicí, který neohroženě a se skvělým výsledkem hájil práva malého Ladislava proti jeho četným nepřátelům.

A když Jiskra, jak nám to vypravuje očitý svědek tohoto výjevu, Eneáš Silvius, pozdější papež Pius II., byl předveden ke královskému pacholeti, dal se tento český bohatýr do usedavého pláče. Líbal jeho ruku a pravil: »Již tě aspoň vidím a za ruku držím, milý králi můj. Kdybys věděl, jak mnohá nebezpečí jsem pro tebe podstoupil, jak mnoho ran pro tebe snesl! Viz, zde mé jizvy. Tvému otci a tobě obětoval jsem svůj život a žádná moc mne od tebe neodloudí.

Jakou odměnu budu míti za věrné práce, čím se odměníš svému rytíři?« Ladislavovi bylo tehdy šest let. Ohlédl se a spatřil měšec svého komorníka Jana, v němž byly peníze na rozdávání almužny chudým. Ladislav vzal měšec mlčky do rukou a vyňal z něho šest grošů, nebo více tam nebylo, a Jiskrovi je daroval. A Jiskra byl z toho velice potěšen. Dal si grošíky do zlata zasadit a zavěsil si je na hrdlo a stále je na něm nosil jakožto znamení královské vděčnosti.

Moji jinoši, vidíte, jak je vděčnost krásná, jak mile na každého působí, zejména když se s ní setkáváme u člověka, který je ještě mlád, ještě v útlém mládí. Jistě že ten šestiletý Ladislav se vám líbí všem. A vy, dr. m., jste ještě všichni také v útlém, v mladém dosud věku. Snad se také chcete líbit všem dobrým lidem. Chcete-li, pak buďte vděčni jako král Ladislav, a to zejména a nejvíc svým rodičům. Máte k tomu nyní zvláštní příležitost. Nastal vám tyto dni nový školní rok. Nuže, povím vám dnes, jak nejlépe ukážete v tomto školním roce svou vděčnost k rodičům. Slyšte, čím to bude.

1. Jistě to bude tím, když po celý budoucí školní rok budete všecky své povinnosti ve škole přesně plnit. Především se budete co nejpilněji učit a na každý den a na každou hodinu svědomitě připravovat. Vy se jmenujete latinsky discipuli — na česky učedníci, žáci — a víte, od čeho je to latinské slovo? Od slovíčka discere a puellus. Puellus, to znamená jinoch, a discere, to znamená se učit. Nuže, když chcete být discipuli, učedníci, žáci, pak se učte, a to na každý den, nikdy nic neodkládejte na druhý den.

A pak se rádi jmenujete studenti. To je od slova latinského studere, t. j. česky snažiti se. Nuže, snažte se v tomto školním roce o všecko dobré a ušlechtilé, snažte se, aby z vás byli ušlechtilí, mravně čistí jinoši. Chraňte se každého hříchu, nebuďte líní a zaháčliví, ale pilní a vytrvalí.

Kéž byste, m. j., pamatovali na vzácné slovo Tacitovo v Agrikolovi: Patientia et labore opus — je třeba

práce a trpělivosti. Proto, chcete-li tento budoucí rok šťastně skončit, dobře dostudovat, patientia et labore opus, pracujte trpělivě a vytrvale. Nelekejte se obtíží, nedejte se odstrašiti třeba i začátečním nezdarem. Buďte vytrvalí, trpěliví, buďte silní, chtějte a překonáte všecko a naučíte se i nejtěžším věcem. Řekněte si chci, já musím, a půjde všecko a dobře. Jen vytrvale pracovat. Komenského se kdysi tázali, proč že je na světě tolik nemoudrých lidí? A Komenský odpověděl: »Protože být hloupým, je pohodlnější.« — Jinoši, studenti, vy jistě nepřipustíte, aby tato slova platila o vás. A slyšte dál,

2. čeho ještě potřebujete, abyste byli vděčni. — Sv. Pavel praví: »Magister vester unus sit Christus, vaším jediným učitelem budiž Kristus Pán.« Zadívejte se na Krista. Pracoval až do únavy, až únavou na lodičce usnul. Ale nejen že pracoval, Spasitel se před každou prací nebo úkonem modlil. Když měl volit apoštoly, modlil se na hoře k svému Otci po celou noc, aby k tomu úřadu vyvolil vhodné lidi. Jděte za ním, za Kristem, a proto při své práci a při své snaze vzpomínejte na Boha. Proste ho každodenně v upřímné vroucí modlitbě, aby vaší práci žehnal, aby vám přinesla ten užitek, jaký od ní čekáte. Nezapomínejte, že jste christiani, křesťané, Kristovi učedníci. Řekněte si u sebe: »Jsem křesťan, proto chci konat povinnosti jako křesťan.« Jen křesťané měli přístup k nejsvětější oběti mše sv. Mám proto nejen právo, ale i povinnost býti účasten při této svaté oběti, kde Kristus se za nás obětuje. Proto, dr. m., nezapomínejte každé neděle a každý svátek sem na mši sv. a na exhortu docházet. Kristus vám vaše kroky a vaši přítomnost tu odmění, a to tak, že to ani čekat nebudete. Dr. m. jinoši, nezapomínejte, že ruce, které se nespínají k modlitbě, nechápou se ani práce.

Dr. m., budete-li se podle mých upřímných slov řídit, budete studovat letošního roku dobře a dobře dopadnete. Pak se jistě uchráníte nevděku vůči svým rodičům, nikoliv, vy nebudete nevděční, ale splní se

na vás slova Písma: »Syn vděčný a dcera vděčná obveselují srdce otcovo i matčino.«

3. Na konec mám několik slov k vám, drazí rodiče našich žáků. Chcete-li, aby vám vaše děti dobře studovaly, nechcete-li z nich míti nevděčníky, pak se svým dětem, jak můžete, věnujte. Ohlédněte se na ně doma, čas od času se na ně ve škole přeptejte, nikoliv když již je pozdě a když náprava je už nemožná. Veďte je k Bohu, netrpte, aby vaše děti bez modlitby vstávaly a uléhaly na lůžko. Posílejte je pilně na náboženské hodiny a sem v neděli na mši sv. a na exhortu. Mám zkušenost, že z těch studentů, kteří sem chodí, nezkazil se ještě ani jeden. Sám to nedokáži. Vy mi musíte pomáhat. Nesmíte nechati všecko na kněze, na katechetovi. Bolívá mne něco a řeknu vám to. Pokud sám mám vaše děti na náboženských hodinách, je to do páté třídy, potud ještě jak tak v neděli naplní svou náboženskou povinnost. Ale od třídy šesté až do osmé, kam nepřijdu, kde je náboženství nepovinné, chodí do kostela jen málokteří. Čí je to vinou? Mou jistě ne, hlavně vaší, dr. rodiče, protože vy tu nekonáte svou povinnost. Proto mi pomáhejte. Budete-li mi pomáhat, pak s pomocí boží vychováme z vašich dětí pořádné lidi, vděčné syny a dcery. A to vám samým bude zajisté největší odměnou.

Ještě něco vám povím. Kněz vypráví: »Byl jsem letos na Šumavě. Cestou na Roklan setkal jsem se s českou společností. V ní byla mladší ještě paní z východních Čech. »Důstojný pane,« pravila mi, »vy jste kněz, a my jsme bez vyznání. Ale snad to nebude vadit, abychom si tu chvíli, co společně půjdeme, trochu upřímně pohovořili.« Přisvědčil jsem a paní pokračovala: »Mám dva strýce a oba jsou katoličtí kněží. Prosili mne, abych zůstala v katolické církvi, ale já jsem z ní přece vystoupila. Říkali mi i jiní lidé, že každý má zůstat v tom, v čem se narodil a v čem ho rodiče vychovali. Ale v čem jsem měla zůstat já? Moje matka mne nikdy neposlala do kostela, ani sama nechodila a k modlitbě mne také nevedla, a proto

jsem nyní bez vyznání.« Zamrazilo mne při těchto slovech, kterými dcera obžalovala svou vlastní matku. Jak se z toho ta matka a všecky jí podobné, je jich dnes tolik u nás, jednou odpoví před věčným Soudcem? Nechtějte proto, dr. rodiče, připustit, aby jednou vaši synové a dcery, naši žáci a žačky, podobně žalovali na vás. Amen.

B) Na konec školního roku.

I.

Jak máme ztráviti prázdniny.

Dr. m., prázdniny jsou už přede dveřmi. Vím, že již myslíte stále na ně a že se jich už ani nemůžete dočkat. Jistě jich z plna srdce přejeme těm z vás, kteří svědomitě dostáli svým povinnostem a poctivě se přičinili. Ti si zaslouží, aby si o prázdninách odpočinuli a se posílili a osvěžili k nové práci. Mají-li však prázdniny vyhověti svému účelu, mají-li opravdu prospět, pak se musí správně užít. A jak se to stane? Povím vám.

Prázdniny máme ztrávit, a b y n á m p r o s p ě l y: 1. t ě l e s n ě, 2. d u š e v n ě, 3. m r a v n ě. Prázdniny nám mají prospět

I. t ě l e s n ě, mají nám přinést tělesné osvěžení. A kde je o prázdninách najdete? Nikoliv tam, kde je tak mnozí jistě jen z mladického nerozumu hledají, ne v dusném vzduchu hostince nebo tančírny, ne v zakouřené místnosti nebo ve hře v karty.

To osvěžení najdeme jen venku v boží přírodě, na čerstvém a čistém vzduchu, v sluneční záři a v tělesném pohybu. Tu se rozšiřují plíce, srdce rychleji bije, krev se obnovuje a občerstvuje, posilují se nervy a svaly. Pohybem na zdravém vzduchu se odvádí krev z hlavy, podporuje se spánek a tělo se otužuje proti škodlivému vlivu povětrnosti. Proto ven do boží přírody!

To platí zejména pro vás, pro studující mládež, kteří jste nuceni při svém povolání ztrávit většinu

času v sedě. Proto o prázdninách ven do boží přírody!

Ale jistě že není třeba, abych vás k tomu zvlášť vybízel. Nejvýš moudrý Bůh už sám vložil do mladistvého srdce pud ke hře, touhu po pohybu ve volném vzduchu. Vy také máte už sami jistě své plány pro prázdniny promyšlené. Někteří z vás chtějí horlivě pěstovati sport a hru, jiní tělocvik nebo koupání. Jiní myslí nejvíc na cestování. Neznám sám nic krásnějšího, než s kyticí za kloboukem a s holí v ruce kráčet poli a lučinami, údolím a přes hory v nejbližší otčině! Ale někteří mi snad namítnou: »Já mohu málo myslit na hry a sport a tím méně na cestování. Na to nestačí sáček mých rodičů. Musím o prázdninách svým rodičům pomáhat doma, v zahradě nebo na poli.« — »Dobře,« odpovídám, »ale ani ty si na to nemusíš stěžovat. Pracovat v zahradě s rýčem nebo hráběmi, pomáhati při práci polní, pracovat na dvoře nebo v dílně kladivem, sekerou nebo pilou, to všecko přispívá k tělesnému zdraví právě tak jako se zabývati kterýmkoliv sportem. A při tom mám ještě blažené vědomí, že jsem svou činností něco dokázal a svým milým platně prospěl.«

Ale přesto že vám tělesné cviky doporoučím, přece vás upozorňuji na dvě věci, zejména o prázdninách.

1. Nic nepřehánějte! Přemíra sportu a hry, přílišná při tom námaha působí zhoubně na zdraví, zejména v mladých letech, často působí rozšíření nebo slabost srdce. I siláci a atleti doplatí na to často ztrátou zdraví.

2. Nevěnujte se o prázdninách jen výhradně sportu, hrám a zábavám. Vaším životním úkolem není, abyste se stali mistry v tělocviku, v běhu, siláky nebo sedmimílovými běžci. Vy jste jinoši studující! Proto má býti studium ve školním roce vaší první věcí, ale ani o prázdninách nemáte je dát úplně stranou.

Prázdniny mají vám prospět

II. duševně, mají přinést duševní osvěžení. Mnohému z vás ukázalo už vaše vysvědčení, že

v tom neb onom předmětu máte povážlivé trhliny a mezery. Nuže, o prázdninách máte dost času, abyste je vyplnili.

A když nemáte mezery ve vědomostech, máte snad zvláštní schopnosti nebo náklonnost k malířství, hudbě nebo k ručním pracím. O prázdninách můžete plně hovět těmto svým zálibám a nemusíte míti strach, že byste něco zanedbali v ostatních předmětech.

A pak, co je knih, které by studující jinoch měl číst a znát, ale které nečetl a nezná. O prázdninách máte k tomu čas si je přečíst a své vědomosti doplnit.

A stejně tak důležitá, ba snad ještě důležitější než moudrost z knih, je znalost skutečného života. Na hřišti, při práci, v zahradě nebo na poli, na cestách, při všelijakých pochůzkách za rodiče máte tu příležitost poznati lidi jiných stavů, příbuzné dělníků, řemeslníků a rolníků. Snad jsou to vaši spolužáci z obecné školy. Nevyhýbejte se jim, nebuďte domýšliví! Všímejte si života. Seznamujte se s názory a životními poměry jiných pracovních tříd. Tak učiníte rozmanité zkušenosti, poznáte lidi a možná, že vám to v pozdějším životě prospěje víc, než čemu jste se naučili z knih.

Tak můžete tělesné osvěžení spojit s duševním pokrokem. To je rozumnější a těší víc, než ubíjet čas hrami, sportem, zábavou anebo snad docela zahálkou.

A za třetí mají prázdniny prospět

III. m r a v n ě.

Co tím míním? Hleďte, ve školním roce jste pod dohledem svých učitelů. Tím se neomezuje vaše osobní svoboda. Povrchní hlavy tak ovšem mluví. Nikoliv, to je nutný prostředek, abyste se naučili svobody řádně užívat. Máte si navykat dobrému, abyste sami později dobrovolně a nenuceně dobro konali.

O prázdninách vás škola ani neřídí, ani nevede. Stojíte na vlastních nohou a jste svými pány. Tu

můžete ukázat, čemu jste se naučili, jak jste svůj karakter vzdělali.

Na prvním místě pak tu je plnění náboženských povinností. Modlitba, návštěva služeb božích, přijímání sv. svátostí. I o prázdninách platí náboženské povinnosti. Nikdo vás jich nemůže zprostit. V boží službě nejsou žádné prázdniny. Ba, právě o prázdninách třeba těchto prostředků zvlášť užívati, spíš ještě víc než ve školním roce, protože o prázdninách na vás čeká víc pokušení a nebezpečí než ve školním roce. Proto se modlete každodenně, nezapomeňte v neděli na mši sv. a aspoň jednou měsíčně jděte k stolu Páně.

Řekl jsem: Snad se k vám přiblíží o prázdninách víc pokušení a nebezpečí, špatní soudruzi, špatné knihy, lehkomyslné rozhovory, svůdné příležitosti všeho druhu. Ukažte v takových případech, že jste karaktery a ne třtiny větrem se klátící. Buďte pevni a nedejte se svést. Tak vnitřně a mravně porostete, budete duševně sílit a se zdokonalovat.

O prázdninách se ukáže, jací jste a jací budete v budoucím školním roce. Nuže, ukažte, co jste, a co z vás bude. Amen.

II.

O povinnostech žákových na konci školního roku. Kdo se může na prázdniny těšit?

Dr. m. mladí přátelé, dnes je v tomto školním roce naše poslední mše sv. Máme »Te Deum«. Po něm se rozejdete na prázdniny, na něž, vím, že se upřímně těšíte. Dr. m., chci vám při dnešním našem rozloučení povědět, kdo z vás se může opravdu a rád na prázdniny těšit, a připomenouti několik vašich povinností, které máte na konci školního roku naplnit.

1. Kdo z vás se může na prázdniny těšit? Ten, kdo z vás v tomto školním roce konal poctivě své povinnosti i jako student, i jako křesťan.

Takový student také za několik dní potěší své rodiče pěkným vysvědčením a připraví svým rodičům budoucí středu jednu z nejkrásnějších jejich životních chvil. A takový student a žákyně budou přitom také sami šťastní a blažení. Jistě je to potěší, když uvidí, jak se z jeho úspěchu radují dobří rodiče, jak se kolem něho kupí jeho sourozenci a prohlížejí s radostí a čtou jeho krásné vysvědčení. A víte, zač Bohu děkuji v tuto chvíli? Za to, že vy, kteří jste chodívali sem do našeho kostela, budete to snad všichni, kteří přichystáte doma rodičům tak radostnou chvíli.

Vy všichni si snad budete moci říci: »Pane, já jsem poctivě hospodařil s hřivnou, kterou jsi mi dal, tvá hřivna přinesla opravdu pět a deset nových.« Dr. m., kdo si takto z vás vedl, ten se může opravdu na prázdniny těšit, ten přinese také potěšení svým rodičům za všecky starosti a oběti, které pro něj rodiče v tomto školním roce měli a obětovali.

Tak ovšem se nemohou na prázdniny ani na své rodiče těšit ti z vás, kteří na svou budoucnost zapomínali a nepřičinili se, ani se nechovali tak, jak měli. Pro ty ovšem nastávající poslední den školního roku nebude den radosti a veselí, ale den smutný a trpký. Jistě že jim bude divně u srdce, až uslyší slovo výčitky od svých rodičů, tím víc jim bude krušněji, spatří-li docela v očích jejich i slzu zármutku a zklamání. Tolik se těšili, že se jim jejich syn odmění, že jim udělá radost, a ejhle, klidí hoře, zklamání a zármutek. K těm z vás, kteří takto v poslední den školního roku své rodiče o všechnu radost připraví, přimlouvám: »Jděte do sebe, vzpamatujte se, proste doma rodiče za odpuštění a řekněte jim: »Otče, matko, neodsuzujte mne, chybil jsem, ale napravím všecko. A jestliže jsem vám způsobil bolest a zármutek svým letošním málo pěkným vysvědčením, přičiním se budoucím rokem tím víc, abych vám svou pilností a vzorným chováním udělal tím větší radost.«

A otec a matka vám jistě při své dobrotě odpustí a jestliže pak opravdu dostojíte svým slovům, zapomenou na to a bude zas vše mezi vámi dobře. A kteří

z vás cítí, že by ani při nejlepší vůli a píli požadavkům u nás kladeným nemohli vyhovět, nuže, zvolte sobě jiné povolání, k němuž máte schopnosti. Vždyť každé je čestné a můžete v něm být po případě šťastnější a spokojenější, než kdybyste dokončili studia na ústavě našem.

2. Dr. m., a slyšte mé další pokyny.

Dnes je »Te Deum«, bohoslužba děkovná. Máme při ní poděkovat a komu, m. dr.? Je to nejprve všemohoucí Bůh. Tomu poděkujte nejdřív, od něho jste dostávali dary nejdůležitější: život a zdraví. Jeho dobrota k vám byla téměř nevyčerpatelná. O ní opravdu platí slovo církve: »Cujus bonitatis infinitus est thesaurus, jehož dobroty nevyvažitelný je poklad.« A druhý dík sluší vašim rodičům. K tomu díku už vás napomíná apoštol národů: »Honora patrem tuum et matrem tuam, quod est mandatum primum in lege, cti otce svého i matku svou, nebo to je první přikázání v zákoně.« Cicero napsal, že tento rodičovský dík, je základem všech ctností: »Pietas erga parentes fundamentum omnium virtutum.« A k třetímu povinnému díku, t. j. k díku vašim učitelům, napomíná vás už Seneka slovy: »Praeceptores suos adolescens veneratur, jinoch ctí své učitele.« Dr. m., vzpomeňte v tuto dnešní chvíli vděčně dobrotivého Boha, svých rodičů nebo jiných dobrodinců a svých učitelů. Ještě jednou vám to kladu na srdce.

3. A k těmto vašim díkům přidávám, moji žáci a žákyně, několik svých vlastních díků. A to v první řadě vám milým našim varhaníkům a zpěvákům.

A. E. a E. K. Vy jste nám naše nedělní služby boží svou ochotou oslavovali a zpříjemňovali. Bylo to hlavně ke cti boží, ale také k naší radosti a k našemu povzbuzení. Bůh vám to zaplať vším dobrým!

Také děkuji všem dámám a pánům, kteří nám mimo vás tu na kůru zazpívali nebo zahráli. A vám, studenti, kteří jste mi tu při oltáři vždycky rádi a ochotně posloužili, to jistě Pán Bůh nezapomene.

Nezapomene to ani vám, m. mladí přátelé, kteří jste pilně chodívali na naše nedělní a sváteční služby boží. Spasitel vás za to odmění, když to budete nejvíc potřebovat a nejméně čekat. Na konec děkuji také vám srdečně a upřímně, křesťanští muži a ženy, kteří jste v tak hojném počtu přicházeli na naše studentské služby boží. Dávali jste tím naší mládeži dobrý příklad, buďte jisti, že ani vy nezůstanete za to u Pána Boha bez odměny.

4. Dr. m., a nyní slovíčko ještě k vám. Nastanou vám prázdniny. Chovejte se o nich slušně a dělejte čest našemu ústavu a naší republice. Až se pak zotavíte, sáhněte po knize a něco si zopakujte, zvláště v tom předmětu, v kterém se cítíte slabší. Nezapomeňte také o nedělích a svátcích na mši sv. Zotavte se a po prázdninách, na těle i na duchu osvěžení, se znova a s novou chutí k práci do ústavu dostavte. Všem vám přeji na Bohu šťastné a spokojené chvíle až do našeho, dá-li Bůh, opětného shledání na první neděli v září. Končím a propouštím vás slovy slavného Cicerona: »Suavis est laborum praeteritorum memoria, nechť si odnášíte na prázdniny jen příjemnou vzpomínku na práce minulého roku.« Amen.

III.

»S Bohem« všem žákům, zvláště abiturientům.

Dr. m., školní rok se schýlil ke konci a ani jsme se nenadáli, přiblížil se okamžik loučení. Většina z vás se rozloučí s naším ústavem jen na čas, vrátí se zas po prázdninách, ale někteří opustíte náš ústav a již se nevrátíte. To jste vy, jinoši třídy osmé. S vámi zvláště se chci rozloučit a jménem vašich učitelů vám položit na srdce několik upřímných slov na rozloučenou. Ústy vašich učitelů volám k vám na rozloučenou: »Zachovejte si ideály ušlechtilého a pravého studenta.«

A které jsou to ideály? Jsou čtyři: věda, ctnost, vlast a zbožné, věřící srdce.

1. Je to na prvním místě v ě d a. Té lze dosáhnout jen neúnavnou prací. Proto k vám volám: Pracujte svědomitě v povolání, které si zvolíte. Konejte každého dne svou povinnost. Ať je kniha každý den ve vaší ruce, s ničím neodkládejte, nebo pak, věřte, množství učebné látky nezmůžete a zkoušek nevykonáte. Slyšte, kam to vede a jak to končí, když vysokoškolští studenti zanedbávají své studium. Nedávno prohlásil universitní rektor, že v mnohých oborech 50—60% studentů nesložilo zkoušky a zůstalo zpět. Skoro všichni tito studenti se studií sejdou — a často až do smrti uboze a bídně živoří.

Dr. m., kéž vás Bůh uchrání takového osudu. —

2. A druhým ideálem ušlechtilého studenta jinocha je c t n o s t. Dr. m., buďte ctnostní, zachovejte si čistotu a nevinnost své duše. Buďte střídmí, buďte mravní. Nedejte se za nic svést na cestu lehkého života a strhnout do nízkého, neřestného kalu. Často jsem vás za to už prosil a připomínal jsem vám, že jen mravný a čistý je silný, a že jen ten a nikdo jiný bude také v životě opravdu šťasten. A já bych byl tolik rád, abyste byli šťastni všichni. Kéž proto žijete čistě a mravně, abyste byli genus regale, gens sancta, rod královský a svatý, abyste byli ten lepší tmel, kterého je tolik třeba, aby už jednou bylo lépe v lidské společnosti.

3. A třetí ideál je l á s k a k v l a s t i. Jak bych si přál, aby vám tu byl vzorným odkazem vroucí vzdech našeho Palackého: »Život můj a dech můj posvěcen budiž vlasti. Jen vlasti a národu budiž dýchání mé. A kdybych byl i třeba c i k á n s k é h o r o d u a již poslední jeho potomek, ještě bych si ukládal za povinnost přičinit se o to, aby aspoň čestná památka po něm zůstala v českých dějinách.«

Jinoši, abiturienti, kéž byste i vy v celém svém budoucím životě svůj národ a svou vlast tak milovali. Pak byste se jistě žádný nezkazil, vlasti neztratil, ale ve všech vás by měla naše česká vlast pořádné a poctivé syny.

4. A těchto ideálů dosáhnete, jinoši, jistě, když si

zachováte zbožné a věřící srdce. Bůh, když se k němu budete s důvěrou modlit, dá vám k tomu potřebnou milost a sílu.

Poslyšte jen, jakou ta důvěra v Boha dává sílu, jak člověka změní a povznese tam, kde všecka lidská pomoc je slabá a nedostatečná. Slyšte o tom pozorně tuto ukázku z minulé světové války. Stalo se to na francouzském bojišti nad řekou Marnou. Očitý svědek, francouzský novinář, vypravuje: Pluk francouzské pěchoty přibyl na své bitevní stanoviště právě před bitvou. Stojí v záloze za malým lesíkem, šest kilometrů od bitevní čáry. Za hodinu přijde poslední rozkaz. A ty tři tisíce lidí se vrhnou na nepřátelskou frontu, aby v dešti střel dostali křest ohněm. Pro mnohé je to poslední zastávka v životě. Ne že by se snad báli nebo že by jejich odvaha slábla, ale duše těchto mladých lidí stulily se pudově k sobě a zdálo se, že na jejich rtech tkvěla otázka: »Kde budu za chvíli? Roztrhaným cárem nebo mrtvolou?«

Plukovník, jenž má zkušenost a zná lidské srdce, ví, jak je nebezpečno ponechati smutnému, skličujícímu dumání ty, kteří stojí před nejstrašnějším okamžikem života. Ví, že je třeba něčeho, co by tyto mladé lidi uchvátilo a zaplašilo jejich smutek a vštípilo a vlilo v jejich duše sílu a důvěru ve vítězství. Dává tedy pokyn praporčíkovi, mladému bezvousému důstojníkovi, který ještě před šesti měsíci v svém venkovském kostelíčku sloužil mši sv. Praporčík s ohněm v očích blíží se s žerdí, hrdě opřenou o prsa a na té žerdi vesele vlaje trojbarevný, zlatými třásněmi lemovaný prapor. A tu hned po straně vystupuje pahorek, jako by si přál, aby se stal kazatelnou nebo oltářem. Plukovník ukáže praporčíkovi na toto místo a praporčík, porozuměv tomu, zvolna stoupá vzhůru s takovou vážností, jako by nesl monstranci. A ostatní jdou za ním. Když stanuli, praví plukovník knězi praporčíkovi: »Ti zde jsou všichni věřící. Vidí, že přichází poslední hodina a že někteří z nich snad vbrzku padnou na těchto polích, kde jim vykopou hrob. Prosím, řekněte jim, že je ještě jiný život, jiná na-

děje po smrti a odměna hodným. Prosím, abyste vykonal svou povinnost, jakožto kněz.« Pak se obrací plukovník k svým vojínům a praví: »Všichni, kdož chtějí zemříti po křesťansku, ať se shromáždí kolem praporu.« Nechyběl ani jeden. Všichni se skupili kolem. Naslouchají dojemnému mužnému hlasu knězovu, který k nim mluví o věčnosti, o věcech vyšších, nežli jsou lidské starosti, o věcech tak velkých, slavných a vznešených, že proti tomu i hukot děl, které vyjí na smrt, je jen jako daleká ozvěna. Prsty knězovy hladí při tom záhyby praporu a hlas jeho se spojuje se šelestem trojbarevného hedvábí, které se vlní jako vzrušená prsa. Ke knězi se obracejí roztoužené zraky, planoucí hrdostí a odvahou a třpytící se slzami. Praporčík, stojící na pahorku, pozdravuje ty, kteří zůstanou na živu a žehná těm, kteří padnou. Plukovník vyzývá tónem rozkazu vojíny k rozhřešení. Zrovna pudově obnaží vojáci hlavy, bez všelikého povelu, jedním pohybem.

Rozkaz přišel shůry! V tom okamžiku poslouchají své víry a nikoliv rozkazu člověka.

»Defilovat po oddílech,« zní další povel. Začíná defilování, každý oddíl pokleká na trávník, obdrží rozhřešení a ubírá se dál. To trvá půl hodiny. Jen jediným gestem se přitom vojíni znamenají: znamením sv. kříže.

A v témže pořádku, v jakém přijaly svátost pokání, sestavují se oddíly na pochod. Když poslední oddíl sklonil hlavu před knězem, držícím prapor jako kříž, ukáže plukovník šavlí na dolinu, která je pod nimi a kde zuří bez ustání bouře děl a rachot pušek a vzrušeným hlasem vrhá povel: »Kupředu!« Oddíl se hne, hodina udeřila. Je slyšet pouze ohlas kroků, řinčení bodáků a šumot tichých hovorů. Náhle padá nad plukem svištící nepřátelský granát na pusté pole, vybuchne a rozrývá zemi. Naši vojáci, krásní chrabří mladíci čistých srdcí a proměněných duší, odpovídají srdečným smíchem nebojácných dětí a jdou radostně umřít po křesťansku za Francii, za vlast. Hle, dr. m., tu vidíte zrovna zázračný účinek

důvěry v Boha. Jinoši moji, nebudete se pak divit, že když francouzští vojíni šli do boje s takovouto myslí, že pak zvítězili a že vyhráli na Němcích nejslavnější bitvu v této světové válce, bitvu nad Marnou. Jinoši moji, drazí abiturienti, proto vás v tuto chvíli prosím: »Důvěřujte i vy v Boha po celý svůj život. Žijte s ním a nikdy se ho nespouštějte; za nic na světě nezpronevěřte se své víře! Bůh pak bude s vámi a vy s ním. S Bohem překonáte šťastně všecko a bude vám dobře tu na světě a jednou na věčnosti.«

5. Na konec vás pak ještě prosím: Nezapomeňte na náš ústav a vděčně na něj vzpomínejte. Vděčně vzpomínejte i svých učitelů, víte sami, čím jste jim povinni. Nezapomeňte nikdy, jakým přítelem a rádcem byl vám váš dobrý ředitel a váš otcovský profesor třídní. Bůh vám dej štěstí a opatruj vás.

6. A nyní se obracím k vám ostatním, milení žáci moji! Vám nastávají prázdniny. Při tom slově se i nám kdysi rozjasňovaly oči a hruď se radostněji vypínala. Přeji vám ze srdce všem, kteří jste svědomitě dostáli svým povinnostem, abyste užili prázdnin k svému zotavení a osvěžení. Vám pak, kteří jste měli býti pilni, a nebyli, kladu na srdce: opakujte, dohánějte o prázdninách, v čem jste zůstali pozadu. A v budoucím školním roce obraťte, polepšete se a pracujte a tak svým rodičům bolest, kterou nad vámi budou mít, v radost proměňte! Nedejte se o prázdninách k ničemu zneužít a kde byste mohli, rádi pomozte. Na modlitbu a na nedělní a sváteční služby boží pamatujte. Pána Boha potřebujete vždycky, i o prázdninách. Všude si veďte slušně, aby nebyl pohaněn ani váš stav ani náš ústav. O »Te Deum« pak všichni se mnou Pánu Bohu poděkujte, že vám dopřál letošní školní rok šťastně a ve zdraví dokončit. Amen.

IV.

Váš životní úkol.

(Také promluva k abiturientům.)

Dr. m., korunujete svůj školní rok slavnou bohoslužbou. Máte také k tomu všechnu příčinu, abyste se, když odcházíte ze školy, a to buď na několik neděl nebo navždycky, aspoň ještě jednou ukázali před všemohoucím Bohem. Nebo Bůh to byl, který vám v uplynulém roce popřál život a zdraví, tělesnou i duševní sílu, abyste vyrostli ve svých vědomostech a ve svém vzdělání, pokročili vpřed v náboženském a mravním životě a tak se zas přiblížili o krok k nebi. K tomu všemu Pán Bůh vám pomáhal a za to mu nemůžete ani dost při dnešním »Te Deum« poděkovat. Bylo by také dobře, abyste při dnešních službách božích také Pána Boha odprosili za všecka svá pochybení, za to, že jste v uplynulém školním roce zanedbali mnohou povinnost, a abyste Bohu slíbili své polepšení pro budoucnost.

Ale zvláště vám, milí abiturienti, jsou tyto dnešní bohoslužby potřebou srdce. Vy sami cítíte, že bez Boha a bez bohoslužby nemůžete ani vystoupiti ze školy ven do života. Jestliže kdo, pak jistě mládež, která vychází ze školy, potřebuje požehnání s nebe, nebo od ní všecka přítomnost čeká cosi velikého. Velké věci očekává od v á s v a š e p o v o l á n í, v a š e v l a s t a v a š e c í r k e v.

1. Cosi velikého očekává od vás v a š e p o v o l á n í. Je pravda, dr. m., že na všechno je mnoho uchazečů, ale prázdných míst je poměrně málo. Proto jen tehdy najdete v tom neb onom povolání místo, jen tehdy v něm postoupíte kupředu, jestliže se přičiníte ze všech sil. Neučiníte-li tak, neobstojíte v životním boji a skončíte jako malomocné a ubohé existence.

2. Velké věci očekává od vás v a š e v l a s t. Milujte, ctěte a braňte a hajte svou rodnou půdu. Kdyby to bylo třeba, dejte za ni i svou krev. Kterás biblická matka kdysi řekla: »Nemohu vidět svou vlast

hynout.« Mluvte i vy podobně! Naše česká vlast musí žít, i kdybychom my měli zemřít. Dr. m., kéž byste se v hodině nebezpečí ukázali hodni svých hrdinných a statečných předků.

3. Cosi velkého od vás očekává naše církev. Na přílbách římských vojínů stála dvě začáteční písmena: »S. t., semper talis, vždycky týž.« Vždycky týž statečný vojín v míru i ve válce, na válečném poli i v smrtelném chropotu. Semper talis, to budiž i vaše heslo! Věrný víře a čistým mravům. Oddáni svému knězi jak ve škole, tak i v životě. Semper talis, vždycky týž. Každé nedělní a sváteční ráno před oltářem a pod kazatelnou, jako ve škole, tak i v životě. Semper talis, vždycky týž. Každý měsíc u zpovědi a u stolu Páně, jako ve škole, tak i v životě. Semper talis, vždycky týž, jako pod dozorem, tak i bez něho na svobodě, jako ve škole, tak i nyní venku, jako nyní v studentském věku, tak až do posledního dechu. Ano, tak vždycky semper talis, vždycky týž!

Ale co to mluvím: »Semper talis, vždycky týž.« To řekl kdysi pohan! Ale u křesťana musí platit »excelsior«, vždycky výše, vždycky vzhůru. V horlivosti a v svědomitosti v povolání excelsior, vždycky výše. Ve věrnosti a oddanosti k naší matce církvi, excelsior, vždycky výše. V péči o zdokonalení sebe excelsior, vždycky výše. V snaze ostatní zachraňovat a polepšit, excelsior, vždycky výše.

Sv. Jan Zlatoústý řekl kdysi v kázání: »Jeden jediný muž je s to, aby obnovil celý národ, je-li prodchnut apoštolským duchem.« A tímto mužem, tímto obnovitelem lidu máš být ty, milý abituriente! Excelsior, vždycky výš!

4. Mojžíš, ten veliký vůdce izraelského národa, umíraje volal k svému lidu na rozloučenou: »Slyš, Izraeli! Budeš-li poslouchat hlasu Hospodina, Boha svého, a zachovávat jeho přikázání, přijde na tebe požehnání boží. Nebudeš-li však toho dbát, zachvátí tě zlořečení. Za svědky volám vám dnes nebe i zemi, že jsem vám předložil život a smrt, požehnání a zlořečení. Vyvoltež tedy život, abyste žili!«

Také já, m. milí abiturienti, byl jsem po léta jako váš učitel náboženství vaším vůdcem po nejkrásnější stezce tady na světě, na stezce k nebi. Poslední slovo velikého vůdce izraelského budiž proto i mým posledním vůdcovským slovem k vám: »Slyšte! Budete-li poslouchat hlas Hospodina, Boha svého, a zachovávat jeho přikázání, přijde na vás požehnání boží. Ale nebudete-li jich dbát, zachvátí vás zlořečení. Za svědky volám nebe i zemi, že jsem vám předložil život i smrt, požehnání a zlořečení. Vyvoltež tedy život, abyste žili. Amen.

V.

Moudrost a pošetilost.

K dětem na odchodu ze školy.

Milované dítky! Vy jistě všechny znáte izraelského slavného krále Šalomouna. Slynul velikou moudrostí. Jednou se mu zjevil Hospodin ve snu a pravil k němu: »Žádej, zač chceš, abych dal tobě.« A Šalomoun nežádal Boha ani za bohatství ani za dlouhý život, ale prosil ho: »Dej mi srdce moudré a rozumné, abych vždycky dovedl rozeznat, co je dobré a co zlé.« A Hospodin dal mu srdce moudré a rozumné, že se mu žádný král ani před ním ani po něm nevyrovnal. A tak byl Šalomoun moudrý, že o jeho moudrosti vyprávěli ve všech zemích a že i sama královna z daleké Sáby přišla, aby se podivila jeho moudrosti.

A tento moudrý král Šalomoun napsal, milé dítky, i knihu. Jmenuje se ta kniha »Přísloví«, a v té knize uložil mnohá vzácná životní naučení pro velké i malé lidi. Z této knížky chci vám dnes vyložit jednu kapitolu, a to devátou. Šalomoun v ní mluví o dvou ženách, o moudrosti a pošetilosti. V první řadě to bude pro vás, kteří opouštíte naši školu, ale i ostatním, kteří tu u nás ve škole zůstanete, to také jistě prospěje.

I. Šalomoun vypráví: Moudrost si postavila dům

a vyzdobila jej sedmi sloupy. V domě je veliká síň a v této síni je připravena skvostná hostina. Pokrmy jsou uchystány a víno již stojí na stolech. Služky spěchají ven, aby zvaly do paláce a k hostině. »Kdo je malý, přijď ke mně.« Tak volají do ulic.

Milé děti! Jistě že samy chápete, že toto vypravování je jen obrazné. Výklad jeho tento: Moudrost je božská moudrost. Nebo Bůh je nejmoudřejší, jemu se nikdo na zemi ani na nebi moudrostí nevyrovná. Tato božská moudrost si tu na světě vystavěla dům, který hledí daleko do světa. To je naše svatá katolická církev. Sedm sloupů, které dům zdobí, je sedm sv. svátostí. Milý Bůh posílá z tohoto domu, ze své církve, posly do celého světa, aby pozvali všechny lidi: »Pojďte ke mně!«

I k vám, dr. m., ve vašem mladém věku přišel také už takový posel boží moudrosti a zval vás: »Kdo je maličký, přijď ke mně.«

Po prvé k vám přišel tento boží posel v den vašeho křtu, a vyzval každého z vás: »Vejdi do chrámu božího!« A potom vás vyzýval váš kněz-učitel často a často v náboženských hodinách: »Pojďte k milému Spasiteli do jeho domu a k jeho stolu, k sv. přijímání!«

A dnes, dřív než školu nadobro opustíte a do života vstoupíte, přicházím před vás ještě jednou také sám, abych vás pozdravil ve jménu božím a pozval vás ještě jednou z celého srdce: »Kdo je maličký, přijď ke mně!« Kdo je maličký! Ale jste vy ještě maličcí? Nepatříte už k velkým a dospělým?

Moudrost vás ještě počítá k maličkým. I když opustíte naše školní lavice, zůstáváte přece jen ještě maličkými. Teprve nyní musíte dospět, dorůst a zmohutnět nejen tělesně, nýbrž i duševně. Nyní musíte dozrát a dospět k správnému názoru na život. Teď teprve začne pro vás škola pro život, životní vaše škola, nyní si budete klást základy k svému životnímu povolání. Jste ještě maličcí a proto vás zve moudrost tak mile a přívětivě k sobě: »Kdo je maličký, pojď ke mně!«

Ó, ano, božská moudrost by vám tolik ráda dobře a mnoho poradila pro váš budoucí život. »Opusťte pošetilost (dětinství),« tak vás napomíná moudrost, a choďte po cestách opatrnosti. Bázeň před Hospodinem je počátek moudrosti a opatrnost je umění svatých.« (Přísloví 9, 6.)

Dr. m., to jsou zlatá slova pro životní cestu.

Jistě, dr. m., nemůžete si s sebou vzít do života lepšího programu, než jaký vám udávají slova: »Bázeň před Hospodinem je počátek moudrosti.«

Ano, b o j t e s e B o h a! Začínáte nyní nový životní oddíl. Kéž byste si, dr. m., napsali na první stránku tohoto životního oddílu velikými písmeny slova: »Bázeň před Hospodinem je počátek moudrosti. Boha se boj a jeho přikázání zachovávej. V tom je teprv celý člověk.« (Kazatel 12, 13.)

Boj se Boha a zachovávej jeho p r v n í p ř i k á z á n í. Chraň se bezbožných. Nezanedbávej své ranní a večerní modlitby, i když už tě k tomu nebude nikdo napomínat jako ve škole.

Boj se Boha a zachovávej jeho t ř e t í p ř i k á z á n í. Nedej se zdržovat od lehkomyslných soudruhů, abys nebyl každou neděli na mši sv.

Boj se Boha a plň jeho č t v r t é p ř i k á z á n í. To neplatí jen malým dětem. I k dospělým synům a dcerám volá Bůh: »Cti otce svého i matku svou!«

Boj se Boha a zachovávej jeho š e s t é p ř i k á z á n í. Zejména chraň se nečistoty! (Tob. 4, 13.)

Boj se Boha a zachovávej jeho s e d m é p ř i k á z á n í: Nepokradeš! A přiznám se vám, že zejména při tomto přikázání se o vás bojím. Jen odkud se béře dnes tolik malých zlodějů, před jejichž prsty nejsou ani bezpečny ve skříni matčiny peníze?

Boj se Boha a zachovávej jeho přikázání. Nebudete toho jistě litovat, jestliže bázeň před Bohem zvolíte si za základ, na kterém chcete zbudovat své životní štěstí. Pamatujte, že nebeská moudrost slibuje všem těm, kdož poslechnou jejího pozvání: »Přijdeš-li ke mně, rozmnožím dny a léta tvého života.

Pojďte, jezte chléb můj a pijte mé víno a budete živi.« (Přísl. 9, 5.)

Dr. m., mluví-li Písmo sv. o »životě a slibuje-li život«, míní tím největší dary a statky, které tu na světě nebo tam na věčnosti můžeme nalézt. Chcete-li tedy býti šťastni tu i na věčnosti, pak poslechněte moudrost.

II. Ale, dr. m., ještě není konec našim moudrým naučením. Je ještě jedna žena, jak píše král Šalomoun, pošetilá a plná sladkých svodů. A to je p o š e t i l o s t.

I pošetilost si vystavěla dům a připravila v něm hostinu. Ale ona neposílá ven žádné posly jako moudrost, ale ona sama sedí ve dveřích svého domu na stolici a volá na ty, kteří kolem jdou po cestě: »Kdo jsi maličký, uchyl ke mně!«

Žena, která sedí na stolici mezi dveřmi svého domu, to je, dr. m., pošetilost tohoto světa. Ano, to je pošetilá žena, která tu zve k hříšným rozkošem a k hříšné službě. Ano, je to pošetilá žena, i kdyby sebe krásněji mluvila a kdyby sebe víc byla domýšlivá na své vzdělání a na svou osvětu. Od svých domovních dveří volá do světa. Všude je možno slyšet její ječivý hlas na všech cestách a ulicích, v továrnách i dílnách, v hostinských i na lidových schůzích. Její křik se ozývá z knih a časopisů. Všude křičí a láká pošetilost: »Kdo je maličký, uchyl se a pojď ke mně!«

A cože nám chce pošetilost poskytnout v svém domě a na svém stole? Slyšte ji jen! »Kdo je maličký, uchyl se ke mně. Zakázané ovoce je chutnější a kradený chléb je sladší.«

Ano, žena-pošetilost se v lidech vyzná. Zakázané ovoce, to člověka dráždí a láká. To je zkušenost, kterou již Eva učinila v ráji. Sta krásných stromů tam stálo a nabízelo své skvostné ovoce. Ale Eva neutrhla z nich, ale ze zapovězeného stromu, který stál uprostřed. Jeho ovoce bylo sladší a chutnější. A od té doby přešla tato zlá náklonnost na všecky Eviny potomky a zůstala jejich neblahým dědictvím.

Od těch dob: »Smysl a myšlení lidského srdce jsou k zlému nakloněna od mladosti jejich.« (1. Mojž. 8, 21.) Nitimur in vetitum semper cupimusque negata, vždycky po horším toužíme a zapovězené žádáme. Písmo sv. má o tom mnoho příkladů.

Achab a Jezabel, královští manželé izraelští, měli dost vinic. Ale pošetilost jim řekla: »Hrozny z vinice Nabothovy jsou sladší.« Proto najali falešné svědky proti Nabothovi a dali ho usmrtit.

Mám ještě uvádět jiné příklady? Nebudu. To ví již každé desítileté nebo čtrnáctileté dítě: »Zapovězené ovoce je chutnější.« Kradené jablko je lepší, i kdyby bylo sebe kyselejší a kousek kradeného cukru chutná sladčeji než ten, který nám darovala matka.

Hle, tak si vede pošetilost. Tak plní svůj dům. Tak k sobě láká už i malé děti. A když nyní vstoupíte do života, tím víc vás bude k sobě lákat. Tím víc bude před vámi vychvalovat zakázané požitky a v nejkrásnějších malbách vám je bude malovat. Poběží za vámi a bude na vás volat: »Kdo jsi maličký, uchyl se ke mně. U mne je zapovězené ovoce. Budete-li z něho jísti, otevrou se oči vaše.« (1. Mojž. 3, 5.)

Ano, pak se vám otevrou oči, ale jinak, než si myslíte. »Budete-li z něho jísti, smrtí zemřete« (1. Mojž. 2, 17), tak pravil Bůh při prvním zakázaném ovoci, a tak tomu je a bylo vždycky a při tom zůstane. Půjdete-li za pošetilostí do jejího domu, pak jdete smrti do náručí.

Hosty pošetilosti čeká smutný konec. »Nevědí,« tak končí Šalomoun svou kapitolu, »že v jejím domě jsou mrtví a její hodovníci že jsou v hlubokostech pekla.« Ach, příliš rychle zajde svět a rozkoš jeho, příliš rychle uvadne mladost a její růže — a nezbude nic, než smrt. A zatím co hodovníci moudrosti jsou shromážděni u věčné svatební hostiny u nebeského krále, sedí hodovníci pošetilosti dole v hlubokostech pekla. Tam jim hraje ďábel a zve je k tanci. Tam pijí a připíjejí si z číší, které až k pokraji plny jsou hněvu božího. (Zj. 14, 10.)

Milé děti, kdo je maličký, přijď ke mně! Tak zní to

k vám z prava a z leva. Kdo jsi maličký, uchyl se ke mně! Tak vás zve moudrost a tak vás zve pošetilost. »Kdo jsi maličký, uchyl se ke mně!« Tak na vás volá Bůh, tak na vás volá ďábel. Spasitel praví: »Široká je cesta, která vede ke zkáze — a mnozí kráčejí po ní. Ale úzká je cesta, která vede k životu, a jen málokteří ji nalézají.« (Mat. 7, 13.)

Dr. m., mé drahé děti, kterou cestou se vy dáte? Volte — ale volte dobře!

A s tím vás do života propouštím. A nebudu míti větší radosti, než když uslyším, že všechny mé děti chodí v pravdě a v moudrosti. (3. Jan 4.) Amen.

ŘEČI K MIKULÁŠSKÉ NADÍLCE

I.

Původ tohoto zvyku a čemu nás učí.

Dr. m., prožíváte dnes příjemný večer mikulášské nadílky. Mikulášská nadílka je krásný, už staročeský zvyk. Chci vám proto o dnešním mikulášském večeru něco povědět o tom, jaký že je p ů v o d t o h o t o z v y k u a čemu p ě k n é m u m á m e s e z n ě h o u č i t i.

Sv. Mikuláš narodil se ve třetím století po Kristu v Patáře, v městě maloasijském. Byl syn bohatých a zbožných rodičů. Za mladých let vychovával ho jeho strýc biskup v Myře, též v městě maloasijském. Příkladný život strýce biskupa působil na mladého Mikuláše tou měrou, že si zvolil stav kněžský. Když byl několik málo let knězem, vypukl v Patáře a v okolí záhubný mor, jemuž sta lidí padalo za obět. Tomu moru podlehli i Mikulášovi rodiče. Mikuláš byl jejich jediným dítětem. Uložil je s bolestí do hrobu a nad jejich hrobem slíbil, že velikého jmění, které mu zanechali, užije jen k dobrému.

Ten čas žil v Patáře, kde náš světec jako mladý kněz působil, šlechtic, který nešťastnými obchodními spekulacemi přišel úplně na mizinu. Jeho rodině, manželce a třem dcerám hrozila krutá nouze. A Mikuláš tu pomohl. Pln upřímného soucitu odebral se mladistvý kněz za noci k šlechticovu příbytku a vhodil pootevřeným oknem, nebo okna nepřiléhala, do světnice, kde šlechtic spal, měšec plný zlatých peněz a kvapně se vzdálil.

Když se šlechtic zrána probudil, spatřil ležet na zemi měšec. Jak se však podivil, když měšec zvedl a otevřel, a hle, byl plný zlatých peněz. Šlechtic děkoval se slzami v očích Bohu za tuto neočekávanou a podivuhodnou pomoc. Peněz užil k tomu, že si pomohl z nejvyšší nouze, a co mu zbylo, dal za věno nejstarší dceři, kterou dobře provdal. Když to zvěděl

kněz Mikuláš, jak dobře užil šlechtic darovaných peněz, učinil totéž za nějaký čas po druhé. Šlechtic při tom šťastně provdal i druhou dceru. Nyní každou noc čekal šlechtic, že se tajemný dárce i po třetí dostaví. A nezklamal se. Mikuláš i po třetí přišel za hluboké noci a vhodil zas sáček plný zlata do světnice. Jakmile to čekající šlechtic spatřil, spěchal ven a prchajícího Mikuláše zachytil a poznal. Celé město vbrzku pak zvědělo o tomto dobrém Mikulášově skutku, nebo šlechtic o tom nemlčel, ač jej za to Mikuláš prosil. Tato dobročinnost získala Mikulášovi takovou přízeň, že ho později zvolili biskupem v Myře, kde kdysi jeho strýc také jako biskup působil.

O této Mikulášově štědrosti vyprávěli si pak křesťané všude a pověst o ní došla s křesťanstvím až i k nám do krajin českých. Staří pak naši předkové, kteří bývali též dobrého srdce, zamilovali si sv. Mikuláše proto tak, že mu postavili po našich vlastech 125 chrámů. A nejen to! Když se přiblížil den sv. Mikuláše, naši předkové vždy si také vzpomínali jeho štědrosti. Proto v svých rodinách nadíleli svým dětem dárky, aby děti pamatovaly na štědrost sv. Mikuláše a jednaly podobně.

A nejenom svým dětem, nýbrž i chudým a nuzným rodinám dávali naši předkové v ten den sv. Mikuláše to, čeho nejvíce potřebovaly, té rodině dříví, oné šat neb chléb neb obilí a jiné potřebné potraviny. Zvyk tento se dědil s pokolení na pokolení a udržel se až do dneška. Proto až podnes žije v našich rodinách mikulášská nadílka.

Až podnes jsou mezi námi mikulášští ctitelé, kteří uctívají jeho den dobročinnými skutky. I v našem městě se dosud najdou takoví dobrodinci. A ti to jsou, kteří vám připravili, drahé děti, tento radostný večer mikulášské nadílky. Přijměte z jejich rukou ty mikulášské dárky vděčně a rády a slibte svým dobrodincům, že dnes z hloubi duše poprosíte za ně sv. Mikuláše: »Sv. Mikuláši, oroduj za naše dobrodince, vypros jim mnoho zdraví, aby mikulášskou nadílku ještě častokrát mohli vykonat.« Amen.

II.

Tři zlatá mikulášská jablka.

Svatomikulášská nadílka! Pamatuji se, jak jsme se jako děti na ni mnoho těšili. Jak jsme za noci za okna věšeli nádoby nebo kus šatu a s dychtivostí čekali, co všecko tam ráno bude, co nám do nich sv. Mikuláš nadělí. A když byl sv. Mikuláš zvlášť nějak štědrý, nebylo pak ráno naší dětské radosti konce. A něco takového prožíváte, m. děti, i vy dnes! I vy dnes máte mikulášskou nadílku, která vás potěší a způsobí vám radost. Abych k tomu také sám přispěl, chci vám něco o tom sv. Mikuláši povědět a přidat, k čemu vás má tato mikulášská nadílka povzbudit.

V životě sv. Mikuláše hrají důležitou roli t ř i z l a t á j a b l k a. Zchudlý šlechtic měl tři dcery. Rád by je byl provdal. Ale byl tak chudý, že pro ně žádné věno neměl. Proto nemohl pro ně najít žádného ženicha. Když o tom uslyšel sv. Mikuláš, který byl v tom městě, byla to Patara v Malé Asii, knězem, umínil si, že těm chudým lidem pomůže. Přiblížil se potají v noci k jejich chudému příbytku a vhodil dovnitř vždycky hroudu zlata, která měla podobu jablka.

Když šlechtic ráno nalezl hroudu zlata, byl pln údivu. Ale přece tušil, že mu asi dobrotivý Bůh v jeho nouzi seslal zvláštního dobrodince. Vzal zlatou hroudu, zpeněžil ji, a dostal za ni tolik, že zaplatil své dluhy a mohl provdat svou nejstarší dceru. Za druhé dvě hroudy zlata provdal dvě druhé dcery. Později se ukázalo, že tím dárcem byl sv. Mikuláš.

Dr. m., až podnes obchází sv. Mikuláš naše příbytky dům od domu a nadílí ne sice zlaté hroudy, ale hodným dětem pamlsky, pozlacené ořechy, pozlacená jablka a fíky. A kde se z oken dívá veliká nouze, tam klade teplé šaty nebo obuv. I k vám, milé děti, přišel sv. Mikuláš. Jeho ctitelové mezi námi přichystali vám tuto mikulášskou nadílku a nadělili

vám, co asi nejvíc potřebujete. Vím, že se za to chcete ukázat vděčné. A ukážete se, když na ona tři svatomikulášská jablka budete pamatovat. Víte, co znamenají?

1. První to zlaté jablko znamená p o s l u š n o s t. Děti, poslouchejte svých rodičů i svých představených. Poslušný člověk má v rukou klíč, kterým si otvírá lidská srdce. Takového člověka mají lidé rádi a mají k němu důvěru. Vidíte to na Pánu Ježíši, který protože byl svým rodičům poddán, protože je poslouchal, byl milý Bohu a lidem. I vy budete Bohu i lidem milí, budete-li poslušné. Z mnohých dětí nebylo nic, protože se nenaučily poslouchat.

2. A druhé zlaté jablko znamená p i l n o s t. Pilný a pracovitý člověk to vždycky, milé děti, k něčemu přivede. Mnozí jsou jen proto chudí, že byli zaháleiví a líní. Pamatujte, že se nadarmo neříká: »Řemeslo, t. j. práce a píle, má zlaté dno.«

3. A třetí zlaté jablko znamená z b o ž n o s t.

Chudoba bolí, není-li, milé děti, spojena s náboženstvím, se zbožností. Ale zbožnost sílí chudého a pomáhá mu nésti jeho chudobu trpělivě a odevzdaně. Zbožný pohled na Spasitele, který se pro nás dobrovolně stal chudým, usmiřuje chudého s jeho chudobou. Nebo chudá byla Spasitelova kolébka, chudá jeho družina (vůl, osel a chudí pastýři), chudí byli jeho rodiče, chudý byl jeho domek v Nazaretě, chudý byl jeho život, chudí jeho přátelé, chudým kázal své evangelium. Chudé zvláště blahoslavil: »Blahoslaveni chudí, nebo jejich jest království nebeské.« Vidíte, milé děti, co vás čeká, ponesete-li trpělivě kříž chudoby: království nebeské. A budete-li při tom poslušné a pilné, Pán vás neopustí, bude s vámi a pomůže vám. Pamatujte, že ani vrabec bez vůle boží nespadne se střechy. Ani vám nedá Bůh zahynout, budete-li se ho držet.

Dr. m., tři zlatá jablka sv. Mikuláše byla výbavou pro tři dcery chudého šlechtice. Tato tři zlatá jablka: poslušnost, pilnost a zbožnost jsou nejlepším věnem

pro chudobu a mají větší cenu než nejlepší svatební výbava.

Nuže, milé děti, držte vždycky pevně tato tři zlatá jablka a nikdy se jich nezbavujte. Tak se Pánu Bohu nejlépe zachováte, svým dobrodincům nejkrásněji odsloužíte a sami sobě nejvíc prospějete. Amen.

ŘEČI PŘED VÁNOČNÍM STROMKEM

I.

Kdo vystrojil první vánoční stromek a kdo jesličky?

Narodil se Kristus Pán, veselme se, z růže kvítek vykvet nám, radujme se. (Vánoční píseň.)

Tak, dr. m., vítá naše vánoční hymna naše křesťanské vánoce. A já si nedovedu tyto naše křesťanské vánoce pomyslit a jinak představit, abychom si v nich nevystrojili vánoční stromek a v kostele a doma nepořídili jesličky. Snad vás bude zajímat: 1. kdo první vystrojil ten vánoční stromek a 2. kdo asi první ty jesličky postavil?

1. Kde vzal svůj původ zvyk stavět vánoční stromek? Dějepisci nám ukazují do severních evropských krajin, do Norska a Švédska. Severní kmenové, bydlící ve studené Skandinavii, slavili v tento čas, v den zimního slunovratu, zvláštní slavnost. Zapalovali totiž jedli nebo smrk a tančili kolem nich z radosti, že se slunce zase vrací, že bude ubývat zimy a tmy a že dlouhé noci pomalu ustoupí vítěznému slunci. Ten zvyk zachovali i později, když se stali křesťany, jenže pálili pak ten smrk nebo jedli nikoliv ke cti boha slunce, nýbrž ke cti Krista Spasitele, kterýž se vedle slov zbožného Simeona stal světlem k osvícení národů. Také jim to připomínalo známé slovo Spasitelovo: »Já jsem světlo světa.« Proto když se přiblížil posvátný svatvečer narození Krista Pána, pálili tam na severu k jeho cti smrk anebo jedli. Později je již nepálili, ale opatřili a ozdobili světly, vykrášlili rozmanitými ozdobami a v jejich záři vítali novorozeného Ježíše. Později to nečinili ani venku, nýbrž doma v příbytcích. Ze severu se šířil pak tento zvyk do jižnějších krajin německých a dostal se posléze v 18. století až i k nám do Čech. První vánoční stromek prý vystrojili u nás v Čechách v primátorském zámečku v Praze-Libni.

To je, dr. m., původ zvyku vánočního stromku. Nám dnešním křesťanům připomíná vánoční stromek ten strom, z něhož vzali dřevo na kříž, nebo strom vědění dobrého a zlého, z něhož naši první rodiče, Adam a Eva, požili neblahého zapovězeného ovoce. Zářící světla na stromku nám připomínají Krista Pána, který jako světlo světa svým učením osvítil všecky lidi. Ovoce a cukrovinky nám připomínají hojné milosti boží. Budeme-li s nimi spolupůsobiti, přineseme i my sladké ovoce nejhezčích křesťanských ctností.

2. A k d o v y s t r o j i l p r v n í v á n o č n í j e s l i č k y? Jesličky jsou prosté a dojemné znázornění narození Páně v Betlemě, proto se také říká jesličkám betlem. Obyčej stavět jesličky má vznešeného původce, velikého světce sv. Františka z Assisi v Italii. R. 1223 slavil sv. František vánoční svátky způsobem, o jakém svět dosud nevěděl. Tenkrát dlel sv. František v své poustevně na hoře Holubičí, nedaleko městečka Graeccia. A tu jej navštívil jeho přítel Giovanni Velita z Graeccia, který, ač byl velmi bohat, zůstal Františkovi, který žil v dobrovolné chudobě, upřímným přítelem. A právě tenkrát blížily se vánoce. I prosil tu sv. František svého přítele Velitu, aby mu tu na hoře v jeskyni, nedaleko Františkovy poustevny, zřídil jesle se slamou, obstoupené volem a oslem, tak, jak to asi bylo v Betlemě při narození Páně. »Chci,« pravil sv. František, »aspoň jednou slavit pěkně příchod Syna božího na zemi, a na vlastní oči vidět, jak chtěl býti chudý a bídný, když se narodil z lásky k nám.« Jan Velita obstaral vše, jak si sv. František přál.

Když se přiblížilo narození Páně, bylo vše připraveno. V půlnoční chvíli stál sv. František u oltáře, prostince sroubeného před jeslemi, jeho řeholní bratří stáli kolem něho s rozžatými svícemi v jeskyni. A venku u jeskyně se tlačily zástupy okolního lidu. Zval je sem neustálý hlahol zvonů se všech okolních kostelů. Do jeslí asi tenkrát vložili maličké chudé dítko a vůl a osel zahřívali svým dechem jeho tělíč-

ko. Františka to pohnulo až k slzám. Při oltáři u jesliček sloužil pak kněz, řeholní bratr, mši sv. a při ní sv. František jako jáhen přisluhoval a četl evangelium. Když mše sv. skončila, vystoupil muž boží sv. František na kazatelnu a začal kázat o malém Ježíškovi tak dojemně a něžně, až všichni slzeli. Radost byla všeobecná. A když se rok s rokem minul, lidé žádali na sv. Františku, aby slavnost jesliček opakoval. Sv. František jim učinil po vůli. Pak se začaly jesličky stavět po chrámech a ten zvyk se dostal v 16. století až k nám do Čech. To je původ jesliček.

Jesličky nám připomínají svrchovanou lásku Otce nebeského k nám, který pro nás na svět poslal svého Syna, aby nás vykoupil. Je tam vůl a osel, aby si každý vzpomněl, jak se v té štědrovečerní noci naplnilo slovo proroka Isaiáše: »Zná vůl hospodáře svého a osel jesle pána svého a Izrael pak mne nepoznal.«

3. Ano, dr. m., je pravda, že i z toho stromku, i z těch jesliček září krásným a dojemným způsobem láska boží k nám lidem. Nezkažené lidské srdce nemohlo jí nikdy odolat. A proto lidé, kteří to nezkažené srdce měli a mají, chtěli být a chtějí dosud být o vánocích dobří a laskaví, aby se Kristu Pánu zalíbili. Ti také byli dobří a laskaví k vám. Vystrojili vám tento strom a jesličky vám pod něj dali a mnoho dárků k tomu přidali. Každého z vás nějakým dárkem chtějí potěšit. Vzali si k tomu příklad z pastýřů, kteří chudému Ježíškovi také poskytli darem, co měli.

Dr. m., vím, že vás to těší a že jste tomu rádi. A znám také vaše srdce, které, třeba by někdy chybilo, je v základě dobré. Vím proto, že v svém srdci zachováte pro své dobrodince jen nejlepší památku, že k nim budete opravdu vděčni a že modlitba za ně bude vaší denní povinností. To se bude také líbit betlemskému dítěti, Spasiteli Ježíši Kristu, který, budete-li se ho držet, nikdy vás neopustí a přivede vás k tomu, abyste byli jednou v životě spořádaní lidé, a přidá vám k tomu štěstí a spokojenost. — Amen.

II.

Ozdoby na vánočním stromku.

Milé děti, Jezulátko vás musí mít velmi rádo, že vám vystrojilo tak krásný vánoční stromek. Hleďte, co svící na něm hoří bílých, červených, žlutých a zelených. Nemůžete je ani spočítat. A pak, co na něm visí pěkných ozdob. Podívejte se jen na ty stříbrné rampouchy a koule. A pak, co je na něm všelijakých pamlsků, jablek a zlacených ořechů. A co stříbrných a zlatých nití a stuh, co zlatého tkaniva se vine jeho větvemi. Vidím, že vás samy, milé děti, ten krásný vánoční stromek překvapuje, že téměř nemůžete údivem ani mluvit. Jen vaše srdce vám radostně bijí. A Jezulátko v jeslích tam pod stromečkem se raduje s vámi a je šťastné, že vám ten jeho stromek působí takovou radost. Ale Jezulátko chce, abyste i vy mu za to udělaly radost, abyste mu za to byly vděčné. A jak? Povím vám. Má se každé z vás snažit, aby se stalo také takovým vánočním stromkem. Řeknu vám, jak to dokážete. Na vánočním stromku vidíte tři věci:

1. pestré hořící svíčky. To jsou ctnosti dobrého dítěte. Je to jeho zbožnost, poslušnost a skromnost, je to jeho pilnost v učení a zvláště jeho nevinnost a mravní čistota. Ano, tyto krásné dětské ctnosti jsou jako barevné svíčky na vánočním stromku. Kéž byste je, milé děti, nechaly zářit ve škole, v kostele, doma i na ulici. Pak budete již polovičním vánočním stromkem;

2. pamlsky. A to druhé, co je na vánočním stromku, jsou pamlsky. U vás jsou to dobré skutky, je všecko to, co dobrého za den vykonáte. To všecko vám váš anděl strážný zapisuje v nebi do vaší životní knihy, za to všecko vás Bůh odmění. Kéž by proto těch vašich dobrých a záslužných skutků bylo co nejvíc. Pak by každý z vás byl jako vánoční stromek plný pamlsků a zlatých ořechů, byl by plný skutků dobrých a pro nebe záslužných. A to třetí, co na vánočním stromku vidíte, jsou

3. zlaté niti, zlaté stuhy, zlaté tkáně. Drahé děti, i vám dal Bůh do vašich duší něco zlatého, a to je posvěcující milost, která činí vaši duši před Bohem krásnou, milou, světlou a svatou. Vy ji ještě máte, je to hlavně čistota a nevinnost vaší duše. A tuto milost nesmíte ztratit, chcete-li být a zůstat krásným vánočním stromkem!

Nyní, dr. děti, již víte, čím se můžete Jezulátku zavděčit, když každé z vás bude vánočním stromkem. Bude-li zářit světly mnohých ctností, bude-li se stkvít mnoha dobrými a záslužnými skutky pro nebe, bude-li jeho duši krášlit zlato posvěcující milosti, čistoty a nevinnosti. Vím, že to Jezulátku slíbíte a také splníte. Amen.

III.

Proč Bůh zvolil jedli za vánoční stromek.

Milé děti! Lidová pověst vypráví: Když milý Bůh stvořil v ráji stromy, každému z nich zavěsil na větve za ozdobu krásné plody. Jabloni dal růžové jablko, oranži jeho žluté sladké ovoce, jinému tmavomodré broskve, jinému ohnivé třešňové plody, jinému v tvrdé a drsné skořápce jemné ořechové jádro.

Jen jedle tu stála bez ovoce, chudá, jako by láska boží na ni zapomněla. A lidé, kteří vděčně přijímali ovoce s rozmanitých stromů, chodili kolem jedle lhostejně a pohrdavě. A to jedli bolelo. Jak ráda by byla i ona poskytovala lidem občerstvení, ale nemohla. Její dřevnaté plody vrhal každý jenom do ohně. Proto jedle odešla tiše ze zahrad a šla daleko, daleko od lidských příbytků. Prchla v samotu a plakala nad svou chudobou.

Ale Bůh viděl její slzy a bylo mu jí líto a proto si umínil, že zapomenutý strom také něčím obšťastní. Když zima setřásla s ostatních stromů jejich zelený šat, tu jedle stála v svém tmavozeleném šatě nedotčená. A když po tisících letech seslal Hospodin uprostřed zimy v půlnoční hodině na zemi svého

Syna, dal mu do rukou jedlový stromek, rozsvítil na něm světlo hvězd a zavěsil na něj množství dárků pro ty, kdo přijmou jeho Syna v lásce a pokoře pod svůj krov. A proto, dodává lidová fantasie, jedle nikdy v zimě neopadává, své lístky neztrácí. Čeká na božské dítko, chce být jeho ozdobou, jeho něžným, posvátným stromem vánočním. A lidstvo porozumělo tomuto přání tiché a skromné jedle, zamilovalo si její vánoční stromek, a to tak, m. dr., že jej již dnes naleznete po celém téměř světě. I tam, kde byste to nečekali. Když n. př. před vánocemi veliké parolodi, zásobené všemi životními potřebami, opatřené největším pohodlím, se chystají na moře na dalekou cestu, tu lodníci nezapomenou vzíti s sebou i v á n o č n í s t r o m e k. A když přijde Štědrý večer daleko na široké mořské pláni, tu postaví stromek na palubě, rozžehnou světla a zapějí před ním vánoční písně své rodné země a vzpomínají při tom dojemně svých vzdálených domovů, rodin a dítek.

Dr. m., a tomuto krásnému zvyku vystrojit vánoční stromek o Štědrém večeru zůstali věrni i vaši dobrodinci (městská rada, spolek, družina) a vystrojili vám zas po roce nádherný vánoční stromek. Jistě že se jen s radostí a se svatým dojmem díváte na to zvláštní divadlo. Jistě že se vám líbí ten váš vánoční stromek, jak je osvětlen a okrášlen. A pod ním, co je všelijakých přichystaných dárků pro vás, co líbezného překvapení na vás čeká.

Ale, dr. m., nebylo by to všechno, kdyby nebylo dobrého srdce a zbožné duše vašich dárců, kdyby nebylo u nich zbožné a oddané úcty k betlemskému dítěti, k božskému Jezulátku. Proto jim za to ze svých srdcí vděčně poděkujte a slibte jim, že se přičiníte, abyste si jejich dobroty a lásky zasloužili. Ale nezapomeňte také na toho, který i vašim dárcům umožnil jejich vzácný skutek, jejich dobročinnost a obětavost, který jim k tomu požehnal a zdraví popřál. Nezapomeňte na našeho Pána a Spasitele, jehož narození dnes oslavíme, a vroucně jej poproste:

»Učiň, Spasiteli, naše srdce podle srdce svého, dej nám, abychom byli mravní, spravedliví, poctiví, pilní, tiší a skromní, jako ty. Amen.

IV.

Zač děkujete vánočnímu stromku?

(Ve škole, ve vychovatelně nebo v polepšovně.)

Dr. m., četl jsem kdysi tento příběh: Ve štědrovečerní noci zabloudil muž, sice katolík a křesťan, ale který svou křesťanskou víru se sebe setřásl právě tak, jako nyní setřásal sníh, který čím dál tím hustěji padal na jeho oděv. Zdá se, jako by chtěl za této noci ještě daleko dojít. Ale marně hledá pravou cestu! Veliká úzkost se zmocňuje už jeho nitra! Ale vtom najednou stojí tu před ním osamělá chyše. Snad tam najde pohostinství. Přistupuje chvatně ke dveřím, zabuší na ně a žádá za vstup. A z vnitřka mu odpovídá hlas:

»Musíš dál, nebo zde bydlí pokoj. A tys pokoje úhlavní nepřítel.« Zbloudilý muž musí dál a za nějakou dobu dochází ke druhé chyši, ale odtud jakoby týž hlas mu volal vstříc: »Musíš dál, sem nevstupuj, nebo zde bydlí čistota a tys čistoty pravý opak.« Zbloudilý poutník ubírá se zas dál a přichází ke třetí chyši, ale i z ní musí slyšet: »Jdi dále, nebo zde bydlí poctivost, ale tys od hlavy až k patě samá nespravedlnost.« Zbloudilec napíná poslední síly a s těžkostí dochází ke čtvrté chatě. Upěnlivě prosí za vpuštění, sic že únavou zahyne. Ale z vnitra zavzní-vá k němu hlas, zrovna ostrý a ledový: »Musíš dál, nebo tady bydlí pravda, a tys do nejtajnějších záhybů duše samá lež.« Ubožák po těchto slovech klesá vysílen k zemi a bezradně volá: »Kam se uteku, kde najdu odpočinek? Jestliže tu bydlí pravda, ať mi poví, kam mám jít, abych se zachránil?« A hlas mu odpovídá: »Seber své poslední síly, až dojdeš k domu, kde přebývají dvě sestry, z b o ž n o s t a l i d s k o s t, jestli ty se tě neujmou, pak jsi ztracen.«

A muž napíná poslední síly a jde. Vbrzku spatří, jak se v mlze kmitá více světel a k jeho sluchu se nese radostný vánoční zpěv. A náš zbloudilec stojí po chvíli před osvětleným chrámem, kde se právě slouží vánoční půlnoční mše sv. Vstoupí tam s posledními silami, pokleká do lavice — a když přišel trochu k sobě, tu se již jeho hlas druží k ostatním přítomným a on zpívá s nimi pohnutě a dojatě naši vánoční koledu: »Narodil se Kristus Pán.« A ta chvíle přinesla obrat v jeho životě, vrátil se zas k víře svého dětství.

A proč jsem vám, dr. m., vyprávěl tento příběh? Mnohý z vás cítí to velmi dobře, že se v ledačem, ne-li ve všem, podobá tomuto zbloudilému poutníku, který svůj život trávil v hříších a brodil se v bažině neřesti a nepravosti. A byl by jistě zahynul, kdyby se ho nebyly ujaly dvě sestry: l i d s k o s t a z b o ž n o s t. Lidskost, která postavila a zařídila ústav, v němž, dr. m., bydlíte, a zbožnost, která k tomu domu připojila i vaši krásnou svatyni. V ústavě se učíte všemu, co pro duši a pro tělo budete jednou potřebovat, na chrámové dlažbě máte Pána Boha prosit o pomoc a posilu při všech svých pracích. To všecko proto, abyste zas nezbloudili, abyste na dobré cestě, kterou vám vaši dobrodinci a učitelé ukazují, vytrvali a svého cíle, být užitečnými členy lidské společnosti, dosáhli.

A táž zbožnost a lidskost vám tak bohatě vystrojila i dnešní vánoční stromek a uchystala vám i tuto dnešní radostnou chvíli.

Poděkujte za tu chvíli milému Spasiteli a slibte mu, že nebudete víc v životě bloudit, ale že půjdete stále za ním cestou dobrou, cestou poctivého a pořádného života. A Spasitel radostně přijme tento váš slib a splníte-li jej, můžete na jeho ochranu vždycky spoléhat. A budete-li se jednou poctivě a pořádně živit, to bude nejmilejší odměna všem vašim dobrodincům a učitelům, kterýmžto všem za všecko, co pro vás učinili, děkuji prostými slovy: »Bůh vám to odplať, dej vám také všecko dobré a hlavně zdraví.« Amen.

V.

Co darujete Spasiteli před vánočním stromkem.

Milé dítky (chovanci), vzácní přítomní! — Stojíme zas po roce v této síni před vánočním stromkem, stojíme opět před onou tajemnou svatou nocí, která v sobě chová tolik milého kouzla a nevýslovného půvabu, a to proto, že je to noc narození Páně v Betlemě.

Dr. m., nikdy vám nepřipadlo na mysl, že to narození Páně, že ten příchod Vykupitelův na svět byl tak prostičký, tak jednoduchý, ba chudičký. Kdyby byl Spasitel chtěl, mohl se obklopit takovou nádherou, o jaké se smrtelníkům nikdy nezdálo, mohl se narodit v kolébce a ji vyzdobit lépe a krásněji než všichni králové tohoto světa. Ale Spasitel nic takového neučinil. Místo nádherného paláce volí si chlév, místo bohatého rodu volí si chudého pěstouna a ještě chudší matku, místo skvostného roucha vetché plénky a místo královské kolébky dřevěné jesle. Chudé přišlo dítě boží na svět, aby ukázalo, že chudoba nezaviněná není žádnou hanbou a že s chudými cítí a je miluje.

Dr. m., a tento příklad Spasitelův hýbe dodnes srdcem všech dobrých a citlivých lidí. Ti proto, když se blíží Štědrý den, dojemná památka narození chudého Spasitele, rádi přinášejí dárky, aby potěšili a obdarovali malé a chudé. Proto jsou vánoce svátky chudých a dětí.

A tak také učinili vaši ctění dobrodinci (městská rada, spolek, družina) a připravili vám ten dnešní krásný a bohatý vánoční stromek a naložili pod něj pro vás bohatou nadílku.

Hle, dr. m., co tu vidíte a dostanete, za to všecko máte co děkovat svému Spasiteli, betlemskému dítěti. Ptám se, co mu za to dáte? Povím vám, co by ho nejvíc těšilo. Dejte mu

1. s v é s r d c e, ale upřímné a čisté a slibte mu,

že mu budete věrni a že se přičiníte jen o to, co by se mu líbilo.

2. Dejte mu své ruce a slibte mu, že je budete spínat jen k pokorné modlitbě a že jich budete užívat jen k poctivé práci.

3. Dejte mu své oči a slibte mu, že budete živi tak, abyste se každému klidně a s dobrým svědomím mohli podívati do tváře.

4. Dejte mu svůj jazyk a slibte mu, že svého jazyka nikdy neužijete ke zlému, nýbrž jen k dobrému, že váš jazyk bude vždycky mluvit pravdu a nikdy se neposkvrní žádnou lží.

A nyní se obracím k vám, vzácní dárcové. Nevím, jak lépe bych vám mohl poděkovat za to, že jste našim dětem (svěřencům, chovancům) připravili tak krásný večer, než naším staročeským: »Zaplať vám to Pán Bůh sám!« Naše děti vám jistě za vaši dobrotu a obětavost budou vděčné a vynahradí vám to svou modlitbou za vás. A kdyby i toho nebylo, Spasitel, který řekl: »Cokoliv jste učinili jednomu z bratří mých nejchudších, mně jste učinili«, odplatí vám to za ně sám. Amen.

NA DEN 28. ŘÍJNA — VÝROČNÍ DEN NÁRODNÍ SAMOSTATNOSTI

»Neptej se mne, proč tak vřele k otčině své drahé znám se. Otčina má rájem je mi, radosti a blaha zřídlem. Bohem je mi danou zemí, našich světců, otců sídlem. Tady bujněj zrají klasy a slavíci svými hlasy líbezněji klokotají. Tady zvučněj srdce bije, čileji krev proudí tělem, nebo otců duch tu žije nad hlavami, nad popelem.« Tato slova básníka Štulce zatanula mi, m. dr., na mysli při vzpomínce, že dnes je 28. říjen, památný den svobody naší milé české vlasti. Je v těch slovech prostičké Štulcovy básničky výslovně naznačeno, proč že svou vlast milujeme, proč ji máme tak rádi, proč má být člověk vlastencem.

A o tom vlastenectví slyšte dnes ode mne několik vážných slov. Chci je promluvit jako upřímný český člověk k vám mladým Čechům a Češkám z upřímné úcty k dvacátému výročnímu dnu naší opětné národní samostatnosti.

Dr. m., v čem záleží pravé vlastenectví a jak se má jevit? Podívejte se se mnou trochu do dějin a všimněte si se mnou zvlášť některých krásných příkladů ušlechtilého vlastenectví. Chci, abyste se na těch příkladech vzdělali a poučili a se nadchli a povzbudili k pravé a obětavé lásce k vlasti.

I. Všimněte si jen hrdin řeckých, kteří bojovali proti asijskému městu Troji. Mezi těmi hrdinami byl zajisté Odyseus ze všech nejmoudřejší. Když se od Troje domů vracel, zahnala ho bouře daleko od domova a bloudil dlouho po světě. Při tom svém bloudění přišel na ostrov Ogygii, kde nymfa Kalypsó připravila mu všemožný blahobyt a pohodlí. Ale jemu to vše nebylo ničím. Denně vycházel ke břehu blízkého moře a hleděl do dáli směrem, kde byla jeho rodná otčina, jeho vlast, ostrov Itaka, aby aspoň z daleka mohl vidět dým, kouř, který vystupoval z toho ostrova. Srdce tohoto řeckého hrdiny toužilo a tesknilo po rodném kraji. Cítil v své duši, že jenom ve vlasti může najít pokoj a štěstí.

Když židé žili v zajetí babylonském, ač se tam těšili značné svobodě, neustávali přec nikdy toužit po návratu v svůj Kanaan, v zemi zaslíbenou, kde byly hroby jejich patriarchů, kde stála kdysi jejich kolébka a kde si přáli jednou zemřít. Ani dnes nám nelze bez pohnutí číst slova žalmu 136, kde takto naříkají po vzdálené otčině: »Při řekách babylonských tam jsme sedávali a plakávali, když jsme se rozpomínali na Sion. Na vrby jsme zavěšovali nástroje hudby své, protože pro smutek nemohli jsme hrát. Tam vyzývali nás ti, kteří nás zavedli v zajetí, pánové naši babylonští: »Píseň zpívejte nám z písní sionských.« Ale kterak můžeme zpívat píseň Hospodinu v zemi cizí. Jestliže zapomenu na tebe, Jerusaleme, budiž v zapomenutí dána pravice má. Přilni jazyk můj k dásním mým, nebudu-li pamatovat na tebe.« Tak toužili a tesknili synové izraelští, když je odvedli z vlasti do zajetí králové babylonští.

Hle, dr. m., jaké jsou to dojímavé ukázky pravého vlastenectví, upřímné lásky k vlasti. Ale i vy, Čechové a Češky, i ty česká mládeži, nejsi bez nich! I vy máte své české vzory v lásce k otčině. Jen na dva vám ukáži.

Je to náš otec vlasti, král náš, Karel IV., o jehožto vlastenectví podává vám Praha tolik důkazů. Tento náš král mnoho jezdíval po celé Evropě a navštívil mnohá města. A když se vrátil do Prahy, vždycky říkával: »Ze všech měst, kde jsem pobyl, žádné se mi tak nelíbilo jako Praha. Praha je mi městem nejmilejším.« Proto také r. 1370 odmítl žádost německých poslů, aby vzal sídlo v říši německé, a řekl k nim: »Poslové milí, víte dobře, že všem lidem přirostla k srdci jejich vlast a krajina pokojná. Nedivte se proto, že přirostla také k srdci mému.«

A vezměte do ruky Zapovu kroniku a tam se dočtete, jak se jednou se svými syny Václavem a Sigmundem procházel po Hradě pražském. Přistoupil k oknu a díval se na města pražská a najednou začal srdečně plakat. Dvořané stojící opodál netroufali si otázat se ho, proč by tak srdečně plakal. Konečně

se však přece osmělil dvorský maršálek a přistoupiv ke králi, tázal se, proč pláče. Načež císař a král jemu odpověděl: »Je mi oznámeno od Boha, že tito synové moji nepřátelé budou této české zemi a jeden z nich zkazí město toto. Kdybych mohl znát a vědět, který z nich je ten, chtěl bych mu sám svou rukou hlavu stít.« Dvorský maršálek, chtěje ho potěšit, pravil mu: »Milostivý pane, rač to Pánu Bohu poručit, ať to ráčí v lepší proměnit a ze zlého lepší učinit.« I řekl mu král: »Dej to Pán Bůh!«

Hleďte, synové a dcery české, jak nezkažené české srdce dovede milovat svou vlast: i syna dovede otec pro ni obětovat.

II. A spěchám ze starých dob do doby novější, do doby našeho národního probuzení počátkem 19. století a ukazuji vám na vzácného českého člověka — ne krále — ale prostého profesora, zato však vynikajícího učence, Josefa Jungmanna. Praha uctila jeho památku pomníkem, který postavila při ústí třídy, kterou také pojmenovala jeho jménem. Jistě že si toho tento muž plnou měrou zasloužil. Pracoval usilovně, studoval co nejsvědomitěji, aby se stal profesorem. A když se jím stal, když měl jistý kus poctivého chleba, pak všechno své geniální nadání, všecku svou snahu a neúnavnou práci obrátil ve prospěch vlasti. Je pravda, že tento náš Jungmann i svůj talent, své geniální básnické nadání, obětoval, když toho žádala vlast. Nyní už to není žádným tajemstvím, že Jungmann svým povoláním nebyl filolog ani slovníkář (lexikograf), spíše byl básník a filosof. Ale Jungmann poznal, že vlast v něm tím okamžikem potřebuje filologa a slovníkáře, skladatele české mluvnice a slovníku — a také se jím stal. Napsal nám svůj známý Jungmannův slovník. To byla svrchovaná hrdinnost, to bylo obětování křesťansky krásné. A protože věděl, že na ten čas je ho na tom místě nejvíc třeba, zůstal tomu místu věren až do posledního dechu, třebaže mu při tom nejednou krvácelo srdce. Obětavě učil každého, koho mohl, základům české mluvnice a pravopisu.

Až se mi zamžilo v očích, když jsem četl v jeho životopisu tuto ukázku: V letech 1806—15 byl profesorem v Litoměřicích a vyučoval v tamějším semináři češtině bohoslovce zdarma. Vyučování se dálo v den prázdný, ve čtvrtek, v domě seminářském, a to v místnosti, kde se konaly i ostatní bohoslovecké přednášky. Ale r. 1810 mu najednou vykázali nepřiměřenou místnost. Ale ani to neodstrašilo horlivého Jungmanna a učil dál. Když pak podával o tom zprávu Ant. Markovi, kaplanu v Libuni, napsal: »Já třebas i ve chlévě česky budu učit.«

Dr. m., tu máte zas vzor takového bývalého Čecha vlastence. A protože jsme tenkrát měli takovéto ušlechtilé, nesobecké, poctivé a až do krajnosti nezištné muže, kteří nás vedli a probouzeli, proto jsme se zachránili, ti nás neprodali, ale zachovali. Budiž jim za to čest a nehynoucí paměť, těmto pravým, vlasteneckým lidem českým.

III. A já bych si přál, abyste vy, synové a dcery českého národa, šli za těmito starými Čechy, abyste kráčeli v jejich stopách. Snažte se, abyste každý měl kus svého poctivého chleba, abyste nikomu nebyli na obtíž. K tomu buďte svědomití v svém povolání, ať je každý na svém místě, řemeslník v dílně, rolník na poli, učitel ve škole, úředník v úřadovně, kněz v kostele, dělník v továrně nebo na poli. Buďte poctiví a spravedliví, buďte ve všem pořádní, nebo jen pořádný národ si zjedná úctu u cizích. A mějte se rádi vespolek, podporujte se, čiňte si navzájem dobře a nezáviďte si. Nemluvte mnoho o lásce k vlasti, ale ukazujte ji zato tím více činy. Když toho žádá vlast, neskrblete, ale buďte hotovi pro ni i obět přinésti. A při tom nezapomínejte slov slavného francouzského dějepisce Tocquevilla, který napsal: »Jen ten národ bude silný a mocný, který bude věřit, nebude-li věřit, bude otročit.« Dr. m., my nechceme otročit, my proto budeme věřit. My si ponecháme svou víru podle Vrchlického slov: »My k dílu pěst, však oko do nebe.« Ruce k dílu, srdce k Bohu. Zůstanete-li věrni Bohu, zůstanete věrni i vlasti. A až udeří ho-

dina, kde by snad vlast po vás žádala i nejkrajnější obět, obět vašeho života, vy tu obět přinesete, protože budete přesvědčeni, že se smrtí život nekončí, ale že ten pravý, ten věčný začíná. O vás dobrých věřících katolících nikdy nebude platit pohrdavé slovo ruského dějepisce Nestora, který o tehdejším národu řeckém napsal: »Neměli rukou k boji (proti Turkům), měli však nohy k útěku.« Vy před nepřítelem utíkat nebudete, z vás žádný nebude zrádcem. Tak se na vás splní slovo Nerudovo: »Z vás každý bude z křemene — a celý národ bude z kvádrů.« Bůh pak nám pomůže a nikdo na světě nám neudělá nic! Naše milá Československá republika bude šťastně žít a přečká všecko.

NA DEN MATEK

Mariiny mateřské dni: 1. v Betlemě, 2. v Nazaretě, 3. na Golgotě.

Milé děti! Dnes je den vašich matek. A na oltáři stojí královna máje, překrásný vzor všech matek: matka Stvořitelova, matka Spasitelova, matka podivuhodná a přemilá. Mám-li dnes mluvit o matce, nemohu jinak než mluviti o ní, o této nebeské Matce, která je vzorem všech matek. Mateřské dni jejího pozemského života jsou zcela stejné jako mateřské dni vašich vlastních matek. — Pozorujte nejprve Marii jako

1. matku v Betlemě. M. děti, tam stála svatá Matka kdysi nad jeslemi svého božského dítěte. Tak stála i vaše matka nad vaší kolébkou. Tam zavinula Maria své nemluvňátko do bílých plenek, tak i vás ovinula vaše matka teplými plénkami své mateřské lásky a péče.

Není sladšího a dojemnějšího pohledu jako na obraz nebeské matky s dítětem božským na prsou a na srdci.

Ó děti, kéž byste nikdy nezapomněly, že prsa, že srdce vašich matek byla první vaše poduška, první váš domov. Kéž pamatujete, že jste na kolenou, v klíně své matky žvatlaly své první modlitby, že vás vedla její ruka, když jste se učily dělat první kříž. Jak jste to tenkrát byly malé, ubohé a bez pomoci, tak jako malé ptáče v hnízdě, tak vás vaše matka musila ošetřovat. A nemůžete jistě spočítat ty noci, které probděla matka u vašeho lože, když vás soužil dusivý kašel a když vaše tváře hořely horečkou. —

To byly mateřské dni plné těžkých starostí a často i hořkých slz. Co vám proto praví dnešní den matek? — Že jste své matce povinny nejupřímnějším díkem. Proto když se dnes podíváte do očí své matky a podáte jí svůj dárek, řeknete jí každý: »Matko, děkuji ti za všecko dobré, cos mi učinila.« A pak si všimněte svaté Matky

2. jako matky v Nazaretě. Jaké krásné mateřské dny prožila tam svatá Matka. A dítě prospívalo věkem, moudrostí a milostí u Boha i u lidí, praví evangelista. Jaká to byla radostná podívaná pro Matku boží. Vedle ní byl tu stále Ježíš, čilý, veselý jinoch z Nazareta, poslušný jako anděl, s nebeskou nevinností v očích. Každý den ji překvapoval novou ctností a dokonalostí. Jaké to byly krásné dni pro Marii matku. Její dítě bylo sluncem její domácnosti, bylo největším štěstím jejího srdce, bylo jí vším.

A stejně tomu tak bylo u vás a s vámi, milé děti. Vaše matka se také radovala z vašeho vzrůstu, z vašeho zdraví, těšila ji vaše živost a veselost. Vaše matka se pyšnila svým miláčkem, že roste a dospívá, a že nosí domů na vysvědčeních čím dál tím lepší známky. A dosud je vaše matka šťastná, když vidí, že jste hodné a zbožné a že prospíváte jako dítě Ježíš moudrostí a milostí u Boha i u lidí. —

To jsou, m. dr., pro vaši matku nejkrásnější dni. Děti, nekalte svým matkám tyto dny, ale přičiňte se, abyste jim dělaly co nejvíc radostí a byly jim ke cti. Na to vás zvlášť pamatuje dnešní den matek. —

A na konec se zadíváme na sv. Matku jako

3. na matku na Golgotě — na bolestnou Matku boží. —

I to byly mateřské dni, které v pašiovém týdnu musila prožít svatá Matka pod křížem, u smrtelného lože svého Syna.

Pod těžkým křížem klesající Syn, pak mrtvé dítě v klíně matčině, jaký to byl hrozný, hořký mateřský den.

Jak mnohé pozemské matky také prožily podobný hořký den.

Bylo to tehdy, když za války dostaly zprávu, že jim padl jediný syn. — A jak mnohé matky musejí ještě prožít horší věci, když na př. musí plakat nad zkaženým, bohaprázdným synem nebo nad zbloudilou dcerou.

Dr. d., kéž by tak nemusila nikdy plakat vaše matka nad vámi.

Proto jí slibte dnes o dnešním mateřském dnu a umiňte si: Takovou bolest chci své matce ušetřit. Nikdy z ní nechci učinit matku bolestnou. Nikdy jí nechci připravit hořkou lítost, trpkou mrzutost. Dnes v den matek odproste je za všecko a slibte jim: »Matko, milá matko, už nikdy nebudeš musit pro mne plakat . . .«

Děti, vy ani nevíte, co v své matce máte. O matce mohou mluviti jenom ti, kteří žádné nemají. Kdybych mohl, chtěl bych rukama z hrobu vyhrabat svou dobrou, ach, už dávno zesnulou matku, jen abych ji ještě jednou viděl, jen abych jí mohl ještě jednou poděkovat za to všecko, čím mi byla, abych ji mohl ještě jednou odprosit za všecky ty starosti a hořkosti, které jsem jí způsobil. —

Děti, pamatujte si, matku máme jen jednu a jen jednou. A když vám matka zemřela, zapadlo vám to slunce vašeho života. —

Proto dnes v den matek proste nebeskou Matku, aby vám vyžádala na svém božském Synu tu milost, aby vám vaši pozemskou matku dlouho zachoval. Amen.

O křesťanské výchově v rodině.

Dr. m., začínáme zas se svými rodičovskými večírky, které se nám předešlá léta tak osvědčily. Dnes je první.

Chci jej zahájit prostičkou úvahou.

Dr. m., dnes je všeobecný nářek na mravní úpadek mládeže a našeho veřejného i soukromého života vůbec. A kdo by tomu snad nechtěl věřit, toho o tom přesvědčí přeplněné žalářní cely mladistvými zločinci, četné delikty a četná provinění proti mravopočestnosti u naší mládeže a sebevraždy z mladistvých kruhů. Je jistě třeba brzké nápravy. A tu nápravu nezpůsobí nic než k ř e s ť a n s k á v ý c h o v a. A k té vás chci, drazí rodiče, upřímně povzbudit. Proto vám vyložím, co žádá křesťanská výchova v rodině a které jsou hlavní její podmínky a sloupy. —

První podmínkou, prvním sloupem křesťanské výchovy je

1. d u c h n á b o ž n o s t i.

Viditelným jeho znamením býval v našich rodinách na stěně kříž, krucifix a mariánský obraz. Ukřižovaný viděl naši rodinu, jak spíná ruce k modlitbě před jídlem a po jídle, viděl snad někde i každý den, jak se hospodář a hospodyně modlí u jeho nohou růženec. Viděl také se svého kříže, jak se celá rodina chystá na sváteční a nedělní služby boží, slyšel, kterak rodiče napomínají děti, aby šly k sv. svátostem. A žehnal dobrému příkladu, který dávali rodiče svým dětem tím, že sami napřed plnili své náboženské povinnosti.

Kříž dnes už zřídka najdete v příbytku městského člověka. Jeho místo vyplnil klavír. Modlitba sv. růžence zmizela z takového domu úplně a zato tam hlučí radio a gramofon. —

Ovšem, kříž a mariánský obraz a růženec jsou jen zevnějšími znaky nábožnosti a mohli bychom jich, ovšem jen s lítostí, oželet. Proto nepravím a nežá-

dám, že by musily zpět do rodin. Ale co musí zpět do rodin, má-li být mravně lépe, je:

duch náboženskosti, náboženský duch, t. j. náboženský příklad rodičů. Musí tu být matka, která se s dětmi modlí, musí tu být otec, který zachovává církevní přikázání. Musí tu být rodiče, kteří sami sv. svátosti přijímají a se starají, aby i děti totéž činily. To je pak, dr. rodiče, výchova v křesťanském duchu. — A další sloup křesťanské výchovy je

2. duch mravnosti. V křesťanském domě, v křesťanské rodině vládl kdysi duch mravnosti. Byla tam doma slušnost, pořádek a kázeň. Na stěně nevisel žádný obraz, aby se divák při pohledu na něj nemusil červenat studem. Žádná knížka se nedostala dětem do ruky, aby ji rodiče dříve nečtli. Nedospělé dcery nezůstávaly nikdy bez dozoru a vzájemný styk mezi dívkami a jinochy daleko nebyl tak volný jako dnes.

Ve svou hodinu musila mládež být doma. Pečlivé oko matčino dávalo pozor na každý krok dospívajících dětí. A přísná ruka otcova, když nepomohla napomenutí, zjednávala platnost jeho a mateřským příkazům. Proto také visela metla jako znak dobrého mravu a kázně za křížem. Moderní domácí výchova odstranila metlu nadobro a myslí, že se bez ní obejde. Ale v křesťanské rodině myslí se rozumněji a lépe, nebo tam vědí, že metla jako vychovávací prostředek je vynález samého Ducha sv., který o ní v knize Přísloví zpívá tuto chválu: »Kdo miluje syna svého, v čas jej tresce. Kdo šetří metly, nenávidí svého syna. Kdo ho miluje, drží ho v kázni. Nepřipravuj jinocha o kázeň, nebo když jej trestáš metlou, zachráníš jeho duši před peklem. Metla a trest jsou pramenem moudrosti, ale jinoch, kterému se všecko děje po vůli, učiní hanbu své matce.« (Přísl. 13, 24.)

Ano, vážení, metla za křížem mluví zcela srozumitelnou řečí, nebo Ukřižovaný volá s kříže: »Když jsem se dal sám a nevinně metlami mrskat, pak to není pro vás žádná hanba, když vy za své viny dostanete metlou.« Ale kde se dnes v rodině setkáme

s domácími tresty, kde s vážným napomenutím nebo pokáráním? —

Rodiče dnes, jak sami říkají, se nechtějí s dětmi zlobit, proto je nechají často dělat, co chtějí. Na děti se nedohlíží. Bez dohledu, bez kontroly je dětská četba, je východ z domů a návrat, bez dohledu jsou kamarádská přátelství a známosti našich mladých lidí.

Proto se nelze divit, že naše mládež již tak záhy propadá mravní zkáze a ztrácí čistotu a nevinný pel svého mládí často příliš záhy. Nelze se tomu divit, když nestydaté obrazy na stěnách, neslušné obrázkové časopisy jsou vyloženy v salóně a mravně kluzké knihy jsou na stolku matčině nebo v otcově knihovně. — Snad to stačí, dr. m., že tomuto zpuštění naší mládeže možno zabránit a je napravit jen návratem k mravnosti, k slušnosti, kázni a pořádku, zkrátka, že tu změnu a obrat k lepšímu může jen způsobit v ý c h o v a v k ř e s ť a n s k é m, n á b o ž e n s k é m d u c h u. —

A třetím sloupem křesťanské výchovy je

3. d u c h s p o k o j e n o s t i. V křesťanské rodině byla kdysi domovem skrovnost, spokojenost s málem a proto i šetrnost. Často slyšíme si stěžovat na náklad a vydání, co stojí dnes četnější rodina, na př. jen vánoční stromek. Zapomněli jsme vést mládež od dětství ke skrovnosti, aby byla spokojena s málem, a proto musíme dnes její spokojenost vykupovat čím dál tím dráže.

Naříká se, co stojí dnes v rodině šaty, oděv. Ale ptám se, musí všechno chodit v hedvábí? Kde stojí psáno, že musí mít dcera každé jaro a každou zimu nový šat, že musí mít ve své šatně nejméně tucet klobouků?

My naříkáme na to, co dnes rodina stojí, a jsme tím sami vinni, protože se neumíme uskrovnit, nedovedeme být spokojeni s málem a proto také nedovedeme šetřit. I tu v této čistě hospodářské věci, zrovna tak jako v mravní, není jiná náprava možná, než návrat k starým časům skrovnosti, spokojenosti s málem, k šetrnosti a k trochu sebezapírání. Pomůže tu

zas jen návrat ke křesťanskému, k náboženskému duchu, který je duchem jednoduchosti a prostoty.

Pověděl jsem vám, dr. rodiče, co máte činiti, má-li být naše mládež lepší a nemá-li klesat hloub a hloub. A na konec ještě malé upozornění! Nezapomeňte pěstovat při tom i styk se školou.

Často se tu dopouštějí rodiče dvou chyb. —

1. Chybují rodiče, kteří školu naprosto pomíjejí. Pěstujte styk se školou. Jděte do školy a přeptejte se zavčas a často na své děti. Přeptejte se také na jejich prospěch z náboženství a na jejich prospěch mravní. Ukažte, že vám na náboženství a mravech nejvíc záleží. Chybují rodiče, když to nečiní. Škola se pak čím dál tím víc náboženství odcizuje. To je jedna chyba.

2. A druhá chyba. Mnozí rodiče hledají učitele tehdy, když je už pozdě, ke konci půlběhu nebo roku, a to hlavně jen, aby pro svého miláčka vymohli lepší známky, nebo si stěžují na přísnou klasifikaci (posouzení) svého syna nebo dcery.

Dr. rodiče, těchto dvou chyb se varujte a pomoc školy zavčas vyhledejte. Jistěže tím i křesťanské výchově svých dětí hodně posloužíte. Uvidíte, kde co schází, a sami pak to doplníte!

Křesťanští rodiče, nezapomeňte na mé upřímné rady v dnešním rodičovském večírku, pak vám ten večírek a vašim dětem přinese mnoho dobrého.

ÚČEL SPOLKU PROTI NEMRAVNOSTI, NEMORALITĚ

Dr. m., ujímám se dnes v naší schůzi slova, abych vám několika prostými slovy pověděl, jak je možno bojovat proti nemoralitě, proti nemravnosti.

Jistě že nikdo nepopírá, že dnes zaplavuje svět pravá potopa nemorality, nemravnosti. Umění i noviny stojí v jejich službách. Kult nahoty se pěstuje v našich týdenících, slouží mu štětec, kladivo i dláto. Divadlo si libuje v nestydatých kusech. Volná láska a manželská nevěra se v románech velebí a zpříma schvaluje. Lehkooděná musa ovládá naše kina, naše variété, noční lokály a bary. Ve výkladcích ve velkých městech jsou vyloženy knihy a obrazy, na něž se nemožno beze studu dívat. —

Nesmíme se proto divit, že dnešní mravní úroveň tak hluboko klesla, nelze se divit, že naše zkažená mládež propadá tolik zločinům a sebevraždám. — Nelze se proto divit, že naše nemocnice mají tolik pohlavně nemocných — naše káznice sotva že mohou pojmout ženy, které násilím utratily svůj plod a že naše soudy sotva zmáhají manželské rozvody a rozluky. —

Je jistě na čase, aby se tomuto zpuštění postavila hráz. Proto se zakládají spolky proti nemoralitě, nemravnosti. Chci vám říci, co ty spolky žádají, čeho se domáhají. Žádáme — praví takové spolky a jednoty —

I. slušnost a mravnost, a to

1. v umění a v novinách. Schvalujeme tu všecka vládní opatření a žádáme, aby si vláda dobře všimla některých obrázkových časopisů, které se předhánějí v kultu nahoty a novinářských insertů, kde se zakrytě pěstuje nestoudnost. — I naše knihovny buďtež zbaveny tohoto nemorálního braku.

2. přísnou censuru pro výběr divadelních kusů a představení v kinech. Nemůžeme už déle přehlížet, tak nahlas voláme, aby všecko, co minulému

vysoko kulturně stojícímu věku platilo za svaté a nedotknutelné, na př. rodinný život, manželská láska a věrnost, se vláčelo blátem. Chceme i divadlo i kino dobýti zpět a vrátit je dřívějšímu vzdělávacímu směru. Chceme mládež nadchnout pro umění a nikoli znemravnit a vychovat pro zločineckou dráhu. —

3. uliční kontrolu pro výkladce, žádáme, aby umělecká alba a ilustrované almanachy, které pěstují kult nahoty, zmizely z veřejného trhu. —

4. přísný policejní dozor a předpisy pro bary, noční kavárny, aby zejména mládež nekazily.

To všecko žádáme, praví tyto spolky, ale přitom odmítáme

II. všecku licoměrnost, přetvářku a pokrytství.

a) Nejsme nepřáteli pravého umění a rádi souhlasíme s tím, co vyžaduje estetika a rytmika, neboli cit pro tělesnou krásu. I znázornění nahoty může mít své oprávnění, když to vyžaduje idea, ale dobrá, které chce malíř nebo sochař posloužit. Ne umění, ale paskvil na umění nebo jeho mravní zneužití, to odsuzujeme. —

b) Nemáme nic proti tomu, když se na prknech představuje skutečný život. Je to hra lidských vášní, tu spojena s komikou nebo s tragikou. Ale má nesporně vedle temných stránek i také světlé stránky. Byla by to přetvářka a pokrytství odsuzovat divadlo nebo kino proto, že předvádí manželskou nevěru nebo volnou lásku. My bojujeme proti tomu jen tenkrát, když takové divadelní kusy jsou psány s tendencí temné stránky lidského života vyvýšit a neřest samu velebit a ještě oslavit. —

c) Byla by to licoměrnost a pokrytství, abychom chtěli z knihoven odstranit všecku románovou literaturu snad proto, že je tam dotčen sexuální moment, že se tam líčí boj pohlaví proti sobě, že se tam luští problém manželské i mimomanželské lásky. Ale ať nám nevyčítají přetvářku nebo licoměrnost, když chceme z knihoven odstranit z důvodů slušnosti zbož-

ňování nahoty a lidského těla, doporučování, schvalování volné lásky.

d) Chceme, aby náš cit pro mravnost a slušnost neurážela ani móda. Proto brojíme proti pošetilé dnešní módě. Ale byla by to přetvářka a pokrytství, vidět v každé širší sukni, v každém nepatrně obnaženém ramenu už atentát na morálku. —

Dr. m., vážené paní a pánové, my náležíme k národu, jehožto mravnost byla v Evropě kdysi příslovečná. Když za časů Karlových meškal Čech v cizině, říkali tamní lidé: »Pojďte a vizte člověka svatého ze svaté země!« A dnes měla by na to česká žena a česká dívka zapomenout? Neměl by mít u nich ideál čistoty žádnou cenu? Měla by snad česká žena zapomenout stydlivě se červenat a česká dívka cudně klopit oči? Chtěla by snad pudrem zastřít stydlivou červeň, která jí tak slušela? Nebo snad zapomněla česká žena, že líčidlo a tyčinka byly až do nedávna rekvisitou žen od divadla nebo z baru? Ale když je již nemožno se obejít bez těchto krášlicích prostředků, pak by měla mít křesťanská žena nebo dívka vždycky tolik taktu, aby nás aspoň ve společnosti, na př. u stolu, toho způsobu pěstování krásy ušetřila. — Jako se mrtvoly veřejně nebalsamují, protože je to nechutná podívaná, právě tak operace s hřebenem, s pudrem a tyčinkou nemají se dít veřejně, ale mají se omezit jen na ty lokály, které jsou k tomu od nepaměti určeny a slouží péči o krásu a kult těla. I to náleží do kapitoly slušnosti a mravnosti a musilo se to jednou a to rozhodně říci. —

Dr. m., končím s přáním, aby zásady těchto spolků, které bojují proti nemoralitě, nemravnosti, byly i zásadami vašimi — abyste je hleděli uplatňovat ve veřejném životě. Jistě že tím sobě, svým rodinám i své vlasti posloužíte jen dobře.

PROČ ZAKLÁDÁME SPOLEK KATOLICKÉ MLÁDEŽE?

Je dobře pro člověka, nese-li břímě od své mladosti.
(Žalozp. Jerem. 3, 27.)

Dr. m., čí srdce by se neradovalo z pohledu na mládež? Čí oko by rádo nespočinulo na zástupu nevinných dětí, ctihodných jinochů a čistých dívek. Kdo by v nich neviděl naději na lepší budoucnost? Ano, doba mládí je jaro života, je nejšťastnější doba; schází-li jaro, zahynou-li květy, co lze očekávat pro podzim?

Mládí je pro Boha nejmilejší a pro ctnost nejvhodnější čas. Aby pak křesťanská mládež sloužila Bohu a ctnosti, to má účelem náš spolek pro dospívající mládež, který chceme založit. Slyšte o něm několik slov. —

1. Náš spolek se bude snažit, aby naši mládež co nejdále držel od světa a od jeho lehkomyslnosti. Chce mládež zvyknouti zdrželivému životu. A jistě je dobře, když se mládeži všecko nepovolí. Náš spolek chce přidržovat mládež k bázni boží a k pobožnosti a k plnění všech náboženských povinností. Jistě že to mládeži jen prospívá. Povede mládež k pracovitosti a pilnosti. Zajisté, že to bude pro ni jen k velikému užitku.

Namítne se mi, že se má také mládeži popřát nějaká radost, že přece nemůže žít jako v klášteře. Ale, dr. m., kdo chce brát mládeži slušné vyražení nebo zábavu?

Ale tam, kde se mládež kazí, tam nepatří. — A brání-li náš spolek, aby se naše mládež nezkazila, jistě je to jen dobré a záslužné. —

2. Náš spolek má zvlášť veliký význam pro svobodný stav. Uznáte sami, že povinností všech svobodných lidí bez výjimky je, aby mezi všemi ctnostmi nejprve pěstovali a chránili panickou a dívčí čistotu. K tomu patří: nevést žádné nečisté řeči, nezpívat závadné písně, nedělat pohoršlivé žerty, zkrátka a prostě zachovat se čistým na těle i na duši.

Ptám se, žádáme snad příliš mnoho na našich křesťanských jinoších a dívkách? Nikoliv, vždyť totéž žádali na mládeži i pohané. — Víme o pohanech, že u nich ti z mládeže, kteří se dopustili hrubých poklesků proti mravopočestnosti, byli i smrtí trestáni, že je i metlami bičovali a vyhnanstvím trestali. —

Je to tedy plně v pořádku, žádáme-li, aby členové a členky našeho křesťanského spolku po křesťansku žili, t. j. aby pokud jsou svobodni, vedli zdrželivý a čistý život a zdržovali se nedovolených známostí. —

Ale snad mi řeknete, jak je možno se oženit nebo vdát, nemá-li člověk žádnou známost. Stejně tak jako se před časy ženily a vdávaly tisíce křesťanů, kteří o dnešních dlouhých známostech ničeho nevěděli a byli daleko šťastnějšími manžely než dnes ti, kteří po dlouhých všelijakých známostech a po nepořádném životě přistupují k oltáři a jsou pak v manželství nespokojeni a nešťastni. —

Poznáváte z těchto mých několika slov, že náš spolek jde za vznešeným účelem. Chce z naší mládeže vychovat dobré lidi a pořádné křesťany.

Chce zavázat a přimět mladé lidi, aby dokud jsou svobodni, zachovali si čisté tělo a neposkvrněnou duši, aby, než změní svůj svobodný stav, šťastně prošli skrze všecka nebezpečí, která hrozí mladým lidem. —

Před několika lety bylo možno čísti ve veřejných listech, že jakýs francouzský rolník vynašel prostředek proti řepné nákaze. Žádal za své tajemství deset tisíc franků. Nebylo by to ani tak drahé, kdyby to skutečně pomohlo. —

Dr. m., zkáza, kterou nemravný a nepořádný život způsobil a působí mezi mládeží, je však daleko horší než řepná nákaza. Je tedy jistě velmi žádoucí, aby se proti ní vynašel opravdu vhodný a působivý prostředek. — A tím prostředkem je náš spolek pro křesťanskou mládež. — Nuže, vy jinoši a dívky, kteří se chcete zachránit, k němu přistupte a vy, jejich rodiče, jim v tom nebraňte, ale sami je k tomu přimějte! Budete tomu všichni jednou rádi. Amen.

VALNÁ SCHŮZE KATOLICKÉ »KARITY«, T. J. SPOLKU, KTERÝ PEČUJE O CHUDÉ, POTŘEBNÉ A UBOHÉ

Dr. m., scházíme se dnes, abychom vydali počet ze své práce, ze své dosavadní činnosti svého bohumilého spolku — naší karity. To všecko vám povědí vaši p. t. funkcionáři. Mne jste požádali, abych vám v dnešní slavnostní chvíli promluvil něco o karitě samotné. Slyšte tedy, povím vám. —

Caritas je slovo původem latinské a znamená tolik jako láska, vzájemná křesťanská láska k bližnímu, zejména chudému a ubohému. Tuto blíženeckou lásku, tuto karitu pěstovala církev už

1. ve svém starověku. O nejstarší apoštolské jerusalemské církvi vypravuje sv. Lukáš ve Sk. ap., že tam bohatí přicházeli a kladli své přebytky k nohám apoštolů. Ti je pak rozdávali chudým a potřebným. A záhy bylo těchto darů tolik, že apoštolové nestačili je rozdávat. I zvolili si k tomu sedm pomocníků, jáhnů. Jedním z nich byl prvomučedník Páně, sv. Štěpán.

Proto právem mohl napsat sv. Lukáš, že v této nejstarší jerusalemské církvi nebylo chudých mezi křesťany. Ale nejen v Jerusalemě, i v Římě bylo tomu tak. I tam sytili boháči chudé. — Po bohoslužbách pořádali církevní představení agapy, t. j. tak zv. hody křesťanské lásky, kde chudí byli pohoštěni a obdarováni. Ale na tom nepřestávala křesťanská karita. Snažila se mírnit ránu, na kterou starověk trpěl — a to bylo otroctví — a neustala, až se jí podařilo otroctví odstranit.

Již tím si zaslouží vděk celého vzdělaného světa.

Tak pracovala křesťanská karita v nejstarší církvi. A stejně tak obětavě a nadšeně pracuje v křesťanské karitě i

2. středověk. Naše blahoslav. Anežka Česká, první abatyše kláštera klarisek v Praze, je nám pro to nad jiné vzácným dokladem. Sama pečovala o své

sestry, i oděv jim spravovala a přitom se o pražskou chudinu co nejvíce starala. Sama si často ani nejnutnějšího nedopřála. Jsou nám tu vzory bohatýrské postavy našich králů, kteří při svém stolu často, ba denně chudé častovali. Jsou nám tu vzorem duchovní hodnostáři, na př. arcibiskup Arnošt z Pardubic, jenž každého dne živil na svém dvoře 12 chudých a dával jim po 2 penězích. Na Velký pátek se staral o podarování chudiny šatstvem, totiž plášti, sukněmi, kápěmi, které byly našity ze 70 i více postavů (kusů) sukna. Zejména vyhledával ostýchavé chudáky, kteří dříve měli jmění, ale upadli do nezaviněné bídy a styděli se žebrat. — Také dával věno dívkám velice chudým, aby se mohly vdát počestně a neupadly pro chudobu do hříšného života. Když r. 1362 po neúrodě nastala v Čechách veliká bída, Arnošt tu byl pravým samaritánem svého stádce. Rozdával po městech, městečkách i vesnických obcích chléb a obilí. Založil a štědře nadal špitály v Českém Brodě, v Příbrami, v Libáni, pro chudinu sklíčenou neduhem a nemocí. Dr. m. — mohl-li kdo v karitě pracovat víc než tento náš slavný arcibiskup Arnošt? — A to jsem se ještě ani slovem nezmínil, co vykonal pro vzdělání českého národa. A spěchám dál a ukazuji vám na podobnou karitativní pracovnici, jako byla naše Anežka Přemyslovna, na sv. Alžbětu Durinskou s divem růží v jejím klíně, ukazuji vám na zakladatele obětavých křesť. řádů za tím účelem, aby jejich členové ošetřovali nemocné, vykupovali otroky a zajatce nebo aby se sami za ně dávali v zajetí. Hle, co všecko konal středověk v karitě. — Jen něco maličko jsem z toho vybral.

3. A novověká církev nezůstává za ním.

Je tu hned před námi velkolepé dílo sv. Jana z Boha, zakladatele řádu Milosrdných bratří, stojí tu před námi jeho nemocnice, kde docházejí svého ošetření nemocní každého jazyka a každého náboženství. Stojí tu před námi dílo sv. Vincence z Pauly, jsou to jeho nemocnice, nalezince, útočištné domy pro trestance

a zločince. Stojí tu před námi naše řehole ženské, naše Milosrdné nebo Šedé sestry, naše Alžbětinky, nebo Školské sestry. Ty všecky z čisté lásky ke Kristu poslouží obětavě všem ubohým a trpícím.

Ano, můžeme říci, že není dnes dílu světa, nad nímž by se nerozpínaly perutě naší křesťanské karity. — Ukazuji tu jen na sv. Dona Bosca, jehožto salesiánské ústavy nalezneme pomalu v celém světě, — ukazuji na misionáře P. Damiana, který zasvěcuje celý svůj život obsluze malomocných na ostrově Molokai. —

Dr. m., my se divíme podivuhodným vynálezům, které vynalezl lidský duch během posledního století. Ale, dr. m., co je to letadlo, co ponorka, co radio proti divům, které v skrytosti a potichu působí dobré, laskavé lidské srdce v křesťanské karitě. Kdo sečte sta a sta těch spolků, družin a odboček, na př. jen sv. Vincence, které založila křesťanská karita, aby pomáhala chudým, trpícím a nemocným v jejich bídě a nouzi. — Ano, křesťanská karita ve své bohumilé činnosti nezůstává ani dnes za nikým pozadu. Křesťanská karita pamatuje i dnes na slova Pavlova: Nunc autem manent fides, spes et charitas — tria haec; major autem horum est charitas, nyní pak zůstávají víra, naděje a láska, tyto tři, ale největší z nich jest láska.

Dr. m. přítomní, přidružte se i vy rádi k této obětovné a vzácné činnosti naší křesťanské karity. Služte jí rádi a s nadšením. A odměna přijde — třeba ne na světě, ale jistě na věčnosti, kde vás Pán přijme jako své věrné služebníky a za to, co jste prokázali jeho chudým, bídným a potřebným, odmění tak, jako byste to učinili jemu.

O PŮVODU A ÚKOLU VINCENCIÁNSKÝCH KONFERENCÍ

Promluva k Vincenciánům.

Mám k vám promluvit o původu a úkolu vincenciánských konferencí. Kdo je původcem vincenciánských konferencí, kdo je vyvolal v život? Byl to Bedřich Ozanam, profesor práv a filosofie na universitě v Paříži. Rodiče, otec byl znamenitým lékařem v Lyoně, vychovali jej řádně a zbožně. Když dospěl, poslali ho do Paříže na vysoké školy, aby studoval práva. Ozanam zůstal věrný svému zbožnému katolickému vychování i tu ve velkém městě, i tu na vysokých školách. Bylo to o něm všude známo. A tu se stalo, že jeden z profesorů obrátil se s katedry k Ozanamovi a řekl k němu: »Vy máte víru, ukažte ji také svými činy!« A tu Ozanam zakládá se svými spolužáky, právníky, studenty, bylo jich šest, první konferenci (družinu, spolek) sv. Vincence. Byla založena výhradně pro muže a pojmenována podle velikého apoštola lásky k bližnímu, sv. Vincence z Pauly.

Bylo to r. 1833 a první schůze byla v květnu, v měsíci zasvěceném Panně Marii.

Konferenci pak vytkl Ozanam tento účel: Údové konference vzdělávejte se v křesťansky spravedlivém životě vzájemným příkladem a přátelskou radou. To bylo první pravidlo.

A druhé pravidlo: Pomáhejte chudým, navštěvujte je v jejich příbytcích a přispívejte jim skutkem a radou!

Jeho Vincenciáni měli potřebným a nuzným pomáhat s vírou, měli dávat s láskou, nadělovat v skrytosti, tak aby levice nevěděla, co činí pravice. Měli dávat vlastní rukou a provázet to vlastními slovy křesťanské lásky. Měli vyhledávat ubohé a nečekat, až přijdou sami. To měli dělat jeho Vincenciáni.

Ozanam chtěl konferencemi sv. Vincence ukázat sociální sílu křesťanství. Jak se mu to zdařilo? Dnes po 100 letech snad není jediné země na světě, aby se tam

nesdružovali muži ve svatovincenskou konferenci. Dvanáct tisíc konferencí se 200.000 aktivními činnými muži je dnes rozšířeno po světě a připojeno ke generální radě v Paříži. U nás založil první konferenci sv. Vincence v Praze r. 1876 šlechtic Karel Ervín Nostitz Rieneck a stal se jejím předsedou. Tak Bůh požehnal Ozanamovu dílu, k němuž ho sám povzbuzoval ustavičně vnitřním hlasem: »Čiň to, já to chci!«

Ozanam se pak stal vynikajícím učencem, profesorem na pařížské universitě a spisovatelem. Ale Bůh usoudil v brzku povolat ho k sobě. Ozanam počíná churavět, churaví delší čas, snáší svou nemoc trpělivě a umřel odevzdaně do vůle Nejvyššího v Marseilli 8. září 1853. Převezli ho do Paříže a pochovali v chrámu sv. Sulpicia a na hrob dali nápis: »Proč hledáte mezi mrtvými toho, který dosud žije.« Ano, Ozanam dosud žije! V konferencích vincenciánských žije dosud jeho duch a bije dosud jeho srdce. A aby v našich konferencích jeho duch žil dál a jeho srdce dále tlouklo, co k tomu je třeba, o tom vám chci dále mluvit. Z mých slov také poznáte, co je vlastně vaším úkolem ve vincenciánských konferencích, a jak jej, bratři Vincenciáni, máte naplnit.

Je třeba, abychom v sobě obnovili Ozanamova ducha. To je pravý nefalšovaný křesťanský duch. Tímto duchem rozumím živou křesťanskou víru, která vidí v chudáku bratra Kristova. Tímto křesťanským duchem rozumím vřelou křesťanskou lásku, která se obětuje pro bližního z lásky k Bohu. Tato láska jest duše vincenciánské konference, kde tato schází, tam není žádný život. Ozanam si přál, aby každá schůze Vincenciánů začínala a končila modlitbou a aby se při ní vždycky četlo něco náboženského. Modlitba je nejlepší potrava pro duši i pro vincenciánskou konferenci. Proto mužové, kteří se modlí, jsou také nejlepší vincenciánští bratři. Ozanam ustanovil dále pro bratry Vincenciány aspoň čtyřikrát v roce generální sv. přijímání. To je však nejmenší míra. Čím častěji, tím lépe! Vzácní přátelé, ničím se křesťanská láska tolik neživí a nepěstuje, jako tím, když se

účastníme při společném stolu Páně společného sv. přijímání. Třeba pamatovat: »Koho přijímáš?« Svého Pána a Boha.

Vypravuje se o sv. Mikuláši z Flüen, že po 20 let nic nejedl, ale že se při životě udržoval jenom sv. hostií, kterou každého rána při mši sv. přijímal. Pak pocítil takovou sílu a plnost života a sladkost v sobě, že sv. hostie mu byla nadměrným nasycením. Ejhle, bratři Vincenciáni, když tak dovede Spasitel posílit tělo, čím víc duši! Když Spasitele hodně přijmete, posílí vás tak, že budete schopni, abyste i na sebe zapomněli a pro druhé se obětovali. Způsob a cestu vám už Bůh vnukne sám. Věřte, že vaše nitro pronikne a naplní taková láska, že budete moci i to nejubožejší srdce udělat šťastným.

A pak už také rádi naplníte a ochotně vykonáte i jiné své povinnosti. Nevynecháte na př. nikdy společných schůzí. Nebude vám nikdy obtížné navštívit chudáka a nuzáka nebo nemocného i v nejchudším příbytku. Rádi mu vtisknete dárek do ruky a promluvíte na něj laskavé slovo. Někdy slovo útěchy bývá vzácnější než sama almužna. Říkejte jim podobně, jako říkal Ozanam: »Jsem váš služebník.«

A za dnešních dnů všimněte si nezaměstnaných. Dejte jim, možno-li, do ruky vhodnou četbu, opatřete sebe nepatrnější práci, řekněte jim, že tím zlem trpí dnes celý svět a každý stav. Řekněte jim, že se tomu nepomůže, povstane-li stav proti stavu, to že nastane pak ještě větší zmatek a zpousta. Řekněte bohatým, ať nedráždí chudé, potěšte chudé, že všeho do času, Pán Bůh na věky, a že Bůh nikoho ještě neopustil, kdo se ho nespustil. Ukažte jim na Kristovu chudobu a jeho kříž. V eucharistii, ve svátostném Spasiteli, naleznete, bratři Vincenciáni, sílu, abyste se také milovali navzájem, snášeli v pokoře své slabosti a nedokonalosti a naplnili slovo Kristovo: »Synáčkové moji, milujte se vespolek.« Tak duch Ozanamův a jeho srdce budou ve vás žíti dále.

A jistě že se nebudete zdráhat trochu té obtíže a oběti vincenciánské vzít na sebe. Snad vás nezahanbí

takový pohanský egyptský kníže VI. dynastie před Kristem, kterému dali na hrob nápis: »Byl jsem pln lásky k svým bratřím, dal jsem chléb hladovým, oděv chudým a nápoj žíznivým.« Snad nebude nad vás takový indický pohanský panovník, jehož sarkofág kryje nápis: »Dal jsem na cestách růsti banány a stromy mango, aby lidem i zvířatům dávaly stín. Dal jsem studně i přístřeší vystavět na cestách k užitku lidí a zvířat.« Vím, že se těmito pohany nedáte zahanbit, ale že budete vždycky pamatovati slov Páně: »Cokoliv jste učinili jednomu z nejmenších mých, mně jste učinili.« Vím, že nikdy neztratíte s očí zářivý příklad naší katolické církve, která už ve svých počátcích pečovala o chudé, nuzné a nemocné. Tenkrát k tomu měla své jáhny, jako byl sv. Štěpán, později své kláštery, bratrstva a hospitály. Vy jako Češi budete mít stále před sebou příklad naší blahoslavené Anežky Přemyslovny a arcibiskupa pražského Arnošta z Pardubic, o němž je známo, že jako arcibiskup živil každý den při svém stolu 12 chudých a dával jim po dvou penízích. Vím, že zejména na nemocné budete pamatovat.

Potěšilo mě, když jsem své doby četl v denních listech, že moravská charita vydala za 5 let na své podpůrné účely téměř 83 miliony korun. Připočteme-li k tomu náklady charity v Čechách, na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, a to pouze u české národnosti, vidíme, že katolická charita vydala za pětiletí na čtvrt miliardy korun na svou sociální a zdravotní péči. Dá se tedy vykonat ještě mnoho, bude-li naším heslem krásné přísloví: »Boha vzývej, ruky přidej!« A nebojte se, maličké stádo, nestrachujte se, že vás je málo. Vezměte si do ruky Písmo sv., otevřete si Skutky apoštolské a tam vypravuje sv. Lukáš o sv. Pavlu: Sv. Pavel přišel na svých apoštolských cestách do řeckého města Korintu. Židé mu tam činili veliké nátisky. Sv. Pavel už chtěl Korint opustit. Ale Pán mu řekl v noci u vidění: »Neboj se, ale mluv a nemlč, nebo já jsem s tebou a žádný nesáhne na tebe, aby škodil tobě, nebo mám mnoho li-

du v tomto městě.« A sv. Pavel vytrval a obrátil tolik pohanů k víře Kristově, že církev korintská byla jednou z nejslavnějších.

Nuže, bratři Vincenciáni, ani vy se nebojte, nebo i s vámi je Pán, a je dnes také mnoho duší v českém národě, které je třeba k Pánu obrátit, aby byly jeho. A vy je obrátíte, dáte-li jim sami dobrý příklad. — A pak i u nás v Čechách nastane lepší a spokojenější, protože křesťanský život. A co se za to dostane vám, bratři Vincenciáni? Vám ten Pán jednou řekne:

»Ó, pojďte, služebníci věrní, milí,
co nejmenšímu z mých jste učinili,
mně učinili jste! Nuže, já za to vám
odměnu rajskou v míře nejhodnější dám.«

K JUBILEU CHRÁMOVÉHO ZPĚVÁCKÉHO SBORU

Dr. m.! »Všeliké dání výborné a všeliký dar dokonalý shůry jest a pochází od Otce světel.« Těmi slovy zahajuji dnes jubilejní oslavu našeho chrámového zpěváckého sboru. Jistě že je málo tak vznešených darů božích, jako je dar zpěvu a hudby, dar projevovat v tónech své myšlenky a city. Ptám se, odkud je ten dar? Od Boha, od Otce světel. Proto má také pěvecké i hudební umění vésti k dárci tohoto daru — k Bohu.

A protože pochází od Otce světel, má zaplašit temnosti nevůle a zloby, má urovnat protivy a člověka ze tmy hříchu vést k Bohu, k věčnému světlu. — To platí o každém umění, ale zvláště o chrámové hudbě a chrámovém zpěvu. Ty vždycky mají býti bohoslužbou, mají se jen o to snažit a to chtít, aby chválily Boha a velebily Nejvyššího. Chrámová hudba a zpěv je bohoslužba, nebo obě vždycky k bohoslužbě náležely, ji oživovaly, krášlily a její účinnost a působivost zvětšovaly. —

I. Chrámová hudba i zpěv vždycky náležely k bohoslužbě.

1. Už tomu tak bylo ve Starém zákoně. Ze dnů posledního izraelského soudce Samuela víme, že žáci z jeho prorocké školy stáli kolem sv. stánku ve sborech a prozpěvovali. A když potom král David dal přenést archu Hospodinovu do Jerusalema, vypravuje Písmo sv.: »David a všechen dům izraelský donesl tam archu Hospodinovu s plesáním a za hlaholu polnic.« — David, sám výtečný hudebník, zřídil pak u svatostánku sbor 4.000 zpěváků a rozdělil je na 24 třídy. — Dal je vycvičit ve zpěvu a hudbě a sám pro ně složil vznešenou knihu písní — knihu žalmů.

A stejně tak pěstovali zpěv a hudbu i v chrámě, který vystavěl Hospodinu král Šalamoun. O kráse a velebnosti tohoto zpěvu a hudby vyprávěli sobě po celém východě. Tak úzce byl spjat zpěv a hudba již ve Starém zákoně s chrámovou bohoslužbou.

A stejně tomu bylo i

2. v Novém zákoně. »Pozdravujte se vzájemně žalmy, zpěvy a písničkami a zpívejte s jásotem chválu Hospodinu v srdcích svých.« Tak píše sv. Pavel k Efeským. A tak už církev v katakombách měla své zpěvy, které provázely její bohoslužbu, byly to žalmy St. zákona. — Církev tenkrát ještě nepřipouštěla do své liturgie hudbu nástrojovou (instrumentální), protože příliš upomínala na pohanské tance a slavnosti.

Ale když pak církev vyšla z temna katakomb na světlo boží, i hudba i zpěv vyšly s ní a probudily se v církvi k novému životu. Církev vytvořila nádherný bohoslužebný zpěv chorálu a vynalezla varhany a chorálem a varhanami naplňovala své chrámy po celá staletí. A pak je doplňovala klasickou hudbou skladbami Palestrinovými a jiných svých slovutných mistrů. — A když potom později hudba zatlačuje chorál, církev v naší době zas mu pomáhá k vítězství. —

Hle, dr. m., řekl jsem tedy jen pravdu, že hudba a zpěv vždycky náležely k bohoslužbě. —

II. Zpěv a chrámová hudba vždycky bohoslužbu krášlila, oživovala, činila lidu srozumitelnou — a zvyšovala její účinnost a působnost.

1. Dr. m.! Jistě že málo co tak dojímá a povznáší srdce jako moc a síla tónů, jako hudba a zpěv. A tak je tomu i u chrámové hudby a zpěvu. Jistě že se při krásné kostelní písni nebo při mistrné hudbě samo sebou plní srdce posluchačů city zbožnosti a úcty. Ale to není všecko. —

2. Církevní hudba nemá jenom tóny, ji provázejí i slova. A ta jsou většinou vzata z Písma sv. Jsou to slova boží, která, i když se jen mluví, mocně působí na lidskou mysl. Tím více pak na ni působí, když je doprovází anebo přednáší zpěv. Kdo by to chtěl popírat? Hle, jak nás to jen mocně dojímá, když na kůru zpívají nadšeně chvalozpěv Gloria — sláva na výsostech Bohu. A jak s námi plesá chrá-

mová hudba a zpěv o našich vánocích, jak je vážná v čase postním, jak s námi lká a se rmoutí v pašiový týden a zejména o Velkém pátku. A jakou radostí a nadějí nás zas naplní, když o velikonocích zpívá a hraje »Alleluja...«. Tak ruku v ruce jde s naší bohoslužbou církevní chrámová hudba a zpěv, činí nám naši bohoslužbu srozumitelnou, přibližuje ji k naší duši a oživuje ji — a činí ji účinnější a působivější.

Vy pak, milí zpěváci a zpěvačky a hudebníci našeho chrámového sboru, jste jako vyvolené nástroje boží k tomu povoláni, abyste svým pěveckým a hudebním uměním povznášeli naše duše k nebeským výšinám. Za to jsme vám povinni nejvděčnějším díkem. A s tímto díkem spojujeme i prosbu, abyste, jsouce pamětlivi svého vznešeného a svatého povolání, naši chrámovou hudbu a zpěv i dále pěstovali se svou osvědčenou horlivostí. Abyste je pěstovali k našemu vzdělání, ke cti našeho chrámu a k slávě naší farnosti. —

Se syny izraelskými, kteří daleko v cizině v svém vyhnanství musili jísti trpký chléb, prosíme vás a voláme k vám:

Hymnum cantate nobis de canticis Sion,
Zpívejte nám píseň z písní Sionských...

Nebo my tu na zemi žijeme ve vyhnanství, k věčným výšinám směřuje naše cesta, naše touha a naše přání.

Tuto touhu nás věřících po Bohu máte vy, zpěváci a zpěvačky i vy hudebníci, v našich srdcích rozehřívat, svým zpěvem a svou hudbou posilovat. —

Ano, zpívejte nám píseň z písní Sionských!

K VLASTENECKÉMU SHROMÁŽDĚNÍ KŘESŤANSKÝCH ROLNÍKŮ

V dnešním našem vlasteneckém shromáždění chci vám promluvit o něčem, co vás jistě bude zajímat. Abych pak vaši trpělivost zbytečně nenapínal, povím vám hned, o čem to bude. Chci vám vylíčit, zač pokládali selský stav, rolnický stav, kdysi: 1. ve starověku, 2. ve středověku a 3. zač jej pokládají nyní.

Mám za to, že mé vývody poslechnete rádi a s pozorností.

1. Jak si vážili selského, rolnického stavu za starověku. Už za šedého dávnověku měli selský, rolnický stav ve veliké úctě a vážnosti. Možno pak říci, že rolnický stav je tak starý jako lidstvo. Už první člověk Adam byl rolníkem, nebo vzdělával půdu rajskou. U nejstarších Židů, kteří v zaslíbené zemi pěstovali rolnictví, měl každý Žid svůj pozemek, který vzdělával. V Indii rolníci byli druhou společenskou kastou, stáli hned za bramíny. V Číně byli rolníci odedávna váženi. I čínský císař to ukazoval tím, že každého roku jedno pole sám zoral. U Římanů za nejstarších dob, kdy nikdo víc půdy neměl, než co sám mohl vzdělat, pěstovali orbu a zabývali se rolnictvím nejslavnější jejich muži. Slavné jejich rody dostávaly i svá jména od polních plodin, na př. slavný rod Lentulův od plodiny lens, t. j. od čočky. Ze selského stavu byli povoláváni k nejvyšším důstojnostem. Tak Attilus Seramus byl povolán od pluhu za starostu města Říma. Quinta Cincinnata z jeho malého hospodářství povolali za nejvyššího velitele římského vojska.

Když Marcus Curius vítězně porazil Samnity, vrátil se k svému malému statku a pracoval na něm až do smrti. Marcus Corvinus, který byl šestkrát římským starostou, se rovněž vrátil k svým polím a zemřel jako prostý hospodář.

Masinissa, král numidský, rovněž sám oral a vzdě-

lával své pole. A tímto svým příkladem učinil z Numidie jednu z nejúrodnějších zemí. Dávný král egyptský Osiris a Attalus, nejbohatší král asijský, vedle svého královského úřadu vzdělávali i pole. Římský císař Dioklecián, který tolik smutně proslul, že křesťany pronásledoval, složil nakonec korunu a žezlo a odešel do Dalmacie do soukromí na malý venkovský statek. A když k němu přišli římští vyslanci, aby mu znova vládu nabídli, našli jej, jak pojídá ředkvičky. Řekl pak k nim, že by je nevyměnil za žádnou císařskou tabuli. —

Jak si za starověku selského stavu vážili, je možno poznati z toho, že se mu dostávalo mnoho výsad, t. j. privilegií. Tak na př. v čas setby nebo žní nesměl být rolník volán k vojenské službě. Rolníkovi nesměli zabaviti pro dluhy jeho voly, pluhy a ty věci, které patřily k hospodářství. Bylo-li někde pozdvižení nebo vzpoura, nesměli být vedle tehdejšího práva z toho viněni rolníci, protože ty bylo třeba pokládat za tiché, zbožné a pokojné lidi, t. j. za sanctam et piam rusticitatem, za svatou a zbožnou prostotu. —

2. Ale žel, že této vážnosti a úcty za středověku selský stav pozbyl. Byly toho rozmanité příčiny. Mám však za to, že jednou z nejdůležitějších příčin toho úpadku byl si selský stav sám. Mnohými výhodami zpyšněl, stal se marnotratným a domýšlivým. Proto Bůh dopustil, aby stav, kdysi tak slavný, stal se ponížením a utištěným. Za válek opanovali vítězové, namnoze cizí národové, širé kraje, zmocnili se půdy a původní majetníky snížili na poddané a vzali jim všecka jejich práva. Jen některým něco ponechali ve vlastnictví a ti jim z toho musili odváděti peněžní nebo jiné dávky. Tak přišlo na stav selský poddanství — a k němu se přidala robota, bezplatná práce na pánově statku. — Nastaly tu smutné časy pro bezprávné rolníky. Zbyla pro ně jenom práce a k životu to nejnutnější. Vzdělat se nemohli, protože je jejich páni k vzdělání nepustili. Co selskému stavu zůstalo, co jej v jeho ponížení sílilo, — to bylo jeho náboženství. To se ze selských rodin a

příbytků nevystěhovalo, ale zapustilo tam tím hlubší kořeny a vydalo krásné ctnosti. Vykvetly tam v těch rolnických domácnostech bázeň boží, ušlechtilá mravnost, počestnost, prostota, láska k církvi a k jejím služebníkům. — A když pak náboženství obměkčilo i srdce mocných a dalo jim poznat, že rolník a sedlák je člověk jako oni, začala se vracet k rolnickému stavu bývalá jeho vážnost a úcta. Zrušilo se poddanství, přestala robota — a rolník a sedlák se stal zas svobodným a svéprávným člověkem na světě. A tak vstoupil do doby nejnovější, do přítomnosti. —

3. A jak se na něj, na rolníka, na selský stav dívá nynější doba? Rolník je dnes úctyhodný člen lidské společnosti, protože dnešní společnost potřebuje ovoce jeho práce a jeho píle. — Je úctyhodný člen lidské společnosti, protože jeho povolání je posvěceno dlouhým stářím, je rovnoprávný člen lidské společnosti, protože má táž práva, tytéž svobody a povinnosti jako každý jiný stav. Čím čestnější a lepší budou jeho jednotlivci, tím neodvislejší, tím vlivnější a svobodnější bude v dnešní době i selský stav.

a) Rolník má dnes víc svobody než dříve, je snad při svém povolání i neodvislejší než jiné stavy. Aby nezbujněl a nezpyšněl, své svobody nezneužil, k tomu potřebuje náboženství. Nebo jen náboženství a nic jiného drží na uzdě a krotí vášně, nedopustí, aby se svoboda zvrhla v nevázanost. Proto, moji rolníci, važte si svého náboženství. Dejte se o něm poučit nejen ve škole, nýbrž i s kazatelny. Kupte si náboženskou knížku a vzdělávejte se v ní. Budete-li znát pravdu, překonáte lehko lež. Zlehčování ihned ztichne, budete-li moci vystoupit s důkazy. —

b) Rolník má víc práv než dříve. Ale co mu pomohou, nezná-li je. — Nuže, hleďte, dr. rolníci, svá práva poznat, dejte se o nich poučit, abyste nechybili a zbytečných sporů a vydání se uchránili. —

Vážení přátelé, končím. Ukažte se hodnými svobod a samostatnosti, kterým se těší v dnešní době selský stav. Prospívejte v náboženství, čím pevnější v něm

budete, tím budete pevnější a stálejší v bouřích a dopuštěních, která Bůh sesílá na lidi, tím spíše je přestojíte. — Zdokonalujte se ve známosti svých práv a povinností, čím lépe je budete znáti, tím méně vámi otřesou stranické bouře a vášně, budete vědět, co smíte a nesmíte, a kde se proti svým protivníkům máte bránit. — Tak si zachováte vážnost a úctu selského stavu a stanete se sloupem, na nějž se církev a stát vždycky budou moci bezpečně spolehnout.

ŘEČI K RŮZNÝM SVĚCENÍM

I.

K svěcení státní vlajky (o státních barvách, o slovanské trikoloře).

Dr. m., kdykoliv vidím vlát v čele průvodu naši trojbarevnou státní vlajku, naši československou trikoloru, vždycky se mé srdce šíří národním sebevědomím, plní se blahým rozechvěním a mužným nadšením. —

Barvy hrály vždycky důležitou úlohu ve veřejném národním životě. Když staří rytíři táhli do boje, nesli barvy své země na svém štítě nebo pancíři. Kdo by ty barvy byl pohaněl nebo zneuctil, toho vyzvali na souboj. — A jak tomu bylo tenkrát, tak je tomu podnes. Co tenkrát byl štít se zemskými barvami, to je dnes státní vlajka v národních barvách. Mám vaši státní vlajku posvětit. Dovolte, abych vám napřed pověděl, čím je ta vlajka a co znamenají barvy naní. —

Státní vlajka je

1. znamením rozeznávacím.

Když v římském cirku nebo v Byzanci dávali císařové při hrách pro lid zápasit spřežením koňů, zapřažených ve vozech, měli na sobě i koně i vozkové, kteří povoz řídili, své zvláštní barvy. Jedni zelenou, druzí bílou nebo červenou. A diváci jim podle toho stranili. Jedni sázeli na zelené, jiní na červené, třetí na bílé. — A tak se pak v divadle vytvořily rozmanité strany: zelení, bílí, červení, kteří mezi sebou zápasili o výhru v oněch závodech. — A tak i podnes strany, které mezi sebou zápasí, najmě o moc ve státě, užívají jako rozeznávacího znamení, aby se od sebe lišily, rozmanitých barev, proto se mluví o červených, rudých, bílých, černých a zelených.

Rovněž tak i naše státní vlajka se svými třemi barvami, se svou trikolorou, je takovým rozeznávacím znamením, kterým se liší a rozeznává náš stát ode všech států jiných.

Nám naše státní vlajka dává vítanou příležitost, abychom se k ní hlásili, hlasitě ji zdravili a tak svou příslušnost k svému státu hrdě v cizině vyznali a osvědčili. — Kdo se za svou vlajku stydí, hoden potupy všech lidí. —

Naše státní vlajka

2. je a má být bojovným znamením. Jest známo přísloví: »Koho chleba jíš, toho píseň zpívej.« Můžeme je pozměnit a pak zní: »Čí barvu nosím, toho život chráním.« Proto barvu někoho nosit je tolik, jako být jeho ochráncem, t. j. jeho bojovníkem. — Proto nám vlajka, kteří se k ní hlásíme, svými barvami připomíná, že jsme její bojovníci, bojovníci za svůj stát! — Pod ní, pod tou naší vlajkou, mají se shromážditi všichni, kdož mají povinnost se dostavit, když je vlast volá a když je v nebezpečí. Za tou státní vlajkou mají v takové době všichni jít, žádný ji nemá zradit nebo opustit. — Hanba těm, kdož budou v takové hodině poslední. — To na nás chce a to nám připomíná svými barvami naše státní československá vlajka. — Nyní ji jménem božím posvětím, kéž je vám proto také znamením posvátným. Amen.

II.

K svěcení praporu katolické dospělejší mládeže.

Milá má mládeži, vy jinoši a mladí muži!

Prapor hrál vždycky a všude u všech národů důležitou roli. Prapor byl vždycky znamením boje. S vlajícími prapory táhli vojíni do bitvy, pod vlajícími prapory se vraceli vítězové domů. Prapor byl nejen znamením radosti, nýbrž také smutku. Kde měli radost, ukazovali to barevnými prapory, kde smutek, dávali ven prapory černé. I naše církev spatřuje v praporu posvátný symbol, posvátné znamení, a proto světí prapory právě tak, jako světí kostely, oltáře, zvony a hřbitovy. Proto také církev, když prapor světí, vyprošuje pro něj požehnání shůry, aby s praporem zůstalo a stále se na něj snášelo.

Řekl jsem, že prapor jest posvátným symbolem, znamením! A každý symbol nebo znamení něco důležitého znamená, k něčemu vede, k něčemu povzbuzuje. I váš prapor, který se chystáme dnes posvětit, má touž úlohu. Povzbuzuje vás ke třem věcem:

1. abyste vždy byli pohotovi k boji, 2. nebojácni, 3. a k praporu věrni. —

Prapor vás má sílit a povzbuzovat,

I. abyste byli pohotovi k boji. Dr. m., Duch sv. skrze sv. biřmování učinil z vás bojovníky Kristovy, pasoval vás na Kristovy rytíře, abyste vždy byli připraveni a pohotovi bít se za Krista, t. j. bojovat za pravou víru a pro své náboženské přesvědčení. Jde tu o boj proti duchu světa, proti tomu duchu, který všecko i každou autoritu popírá a zlehčuje, který Boha i církev zamítá. Jde tu o boj proti požívačnosti a smyslnosti, proti zkaženosti a korupci jak v životě soukromém, tak i veřejném.

»Pugnemus pro populo nostro et sanctis nostris!« (I. Mak. 3, 43.) Bojujme za svůj lid a za to, co nám je svaté!

Tato makkabejská slova nechť jsou vaším válečným a bojovným heslem.

Jako vichřice žene před sebou prach v chumáčích a kotoučích, ba celých sloupech, až na konec otevře závory mračen toužebnému dešti, tak i vaše bojovné nadšení pro víru musí pročistit otrávené dnešní ovzduší, musí odvát se světa zárodky korupce a zkaženosti, má-li rosa božské milosti a požehnání náboženství Kristova nalézti tu na světě věřící a ochotné srdce. Mládeži má, tys ten bouřlivý spásonosný vítr, tys ten sžírající plamen, který má spálit a zničit všecko to, co tu mezi námi je zchátralé, shnilé a otrávené. Tobě platí makkabejská výzva:

»Accingimini et estote filii potentes.« (Mak. 3, 58.)

Opásejte se a buďte muži stateční do boje proti těm, kteří se shromáždili proti nám.

Náš prapor má nás sílit,

II. abychom byli nebojácní.

Dr. m., ptám se, proč je ta naše nerozhodnost a

polovičatost? Proč se stále domlouváme, smlouváme a vyjednáváme s našimi protivníky i ve věcech a otázkách, které se týkají naší víry i našeho náboženství? Proč zapíráme často své zásady ve veřejném životě? Proč tak často mlčíme a proč se zpříma neozveme i tam, kde je třeba rozhodně říci »ano« nebo »ne«? To všecko zaviňuje náš strach před lidmi, tím vším je vinna naše bázlivost a zbabělost. Jsme pouze katolíky ústy, katolíci slova, ale ne katolíci činu. Vy, mladí lidé, vy máte nebojácnost ve své mladé krvi. Dejte proto našim nepřátelům poznat a okusit tuto svou nebojácnost. Zarazte jejich nestoudné a hanlivé řeči. Nikoliv ovšem pěstí, nýbrž řečnickým vtipem, přiléhavým výkřikem, nebo rázným odporem, který vám vloží do úst vaše věřící a statečná mysl, vaše nejvnitřnější náboženské přesvědčení. Nebojte se a nestyďte se! Budou se vám posmívat a říkat vám »modliví bratři«. Nedbejte na to a vydržte — oni sami pak přestanou. Budiž vám zásadou: »Nebojíme se nikoho než Boha!« Jednejte podle ní, a pak se stanete dobrými katolickými muži a zároveň z vás budou praví a dobří synové vlasti, nebo jedno s druhým je nerozlučně spojeno.

Dobrý katolík je a musí být zároveň dobrým vlastencem, jeho svědomí mu ani jinak nedá. —

Konečně má vás náš prapor

III. povzbuditi k věrnosti, abyste mu zůstali věrni, děj se co děj!

Dr. m., dopustili byste, aby vám směl někdo předhodit, že jste se svému praporu zpronevěřili, že jste jej opustili a od něho utekli? Jistě, že se tak nikdy nestane! Shromažďujete se tu dnes pod katolickým praporem, abyste se přiznali, že v této chvíli neproudí ve vašich žilách ani jedna kapka krve, kterou byste nechtěli obětovat za svůj prapor. Nuže ty, katolická mládeži, vy mladí mužové, buďte věrni svému praporu, — nikdy se mu neodcizujte! —

Když spartánský syn musil táhnouti do boje, dala mu jeho spartánská matka do ruky štít a pravila k němu krátce: »Buď se štítem nebo na štítu!« t. j.

buďto se vrátíš se štítem jako vítěz, nebo přinesou mně tě zpět na štítu jako padlého hrdinu. Kdo svůj štít ztratil nebo opustil, toho pokládali ve Spartě za beze cti a bez vlasti. A jako spartánská matka k svému synu, tak i naše církev volá dnes k vám: Buď s praporem jako věrný bojovník Kristův, jako statečný syn církve, nebo na tomto praporu, jako padlý bojovník, vojín, který dobrý boj bojoval, věrnost zachoval, a proto si zajistil korunu spravedlnosti. Buďto s praporem nebo na praporu — ale nikdy ne bez praporu. To je křesťanská praporová věrnost. —

Milá křesťanská mládeži! Zavázali jste se slavnostním slibem: Budete pohotoví k boji, nebojácni, budete svému praporu věrni a nikdy jej nezradíte!

Buďte mužní a nebojácní. — Dostojte tomu, co jste slíbili. A pak se bude naše milá slovanská lípa v naší mateřské domácí půdě zelenat, poroste a odolá všem bouřím přítomným i budoucím. Amen.

III.

K svěcení praporu družiny křesťanských jinochů a mladých mužů.

Dr. m., buďtež mi vítáni k tomuto slavnostnímu dnu, k posvěcení tohoto vašeho spolkového praporu. Netušil jsem, že mne tak brzy k této slavnosti pozvete; že tak brzy svůj spolkový prapor pořídíte. Ale vy jste mne radostně překvapili, váš spolkový prapor již je tu přede mnou a já podle vašeho přání mám jej posvětit. Rád tomuto vašemu přání vyhovím. Ale chci tomuto posvátnému úkonu předeslat několik oslavných slov. Chci vám říci, co k vám tento prapor mluví a k čemu vás napomíná. Slyšte jeho první slovo:

I. V p ř e d. Prapor ukazuje už sám sebou dopředu. Nese se vždycky před spolkem a členové spolku jdou za ním. Prapor je sice němým, ale přece zas hlasitým rozkazem a vždycky káže: Vpřed! Ano, vždycky vpřed, tak má, milá mládeži, vždycky znít vaše heslo,

vpřed za vzděláním pro povolání, které jste si zvolili podle božího vnuknutí. »Age, quod agis,« říkávali nejstarší Římané mladým.

Konej a čiň povinnost. I vás tak, m. dr., napomíná váš prapor. Nuže, konejte i vy svou povinnost. Nedejte se od ní ničím zdržovat ani zlákat! Vpřed za svým praporem!

Ne že bych vám nepřál kus radosti nebo zábavy. Ale má to být pravá radost, tak pravá a čistá jako pramen vody.

A pravou ušlechtilou radost najdete jen v nezkažené přírodě. Vy jste ji už zažili, když jste dnes ráno putovali na toto vaše hřiště. I sport můžete pěstovat, ale ušlechtilý sport, a šetřit při tom náležitou míru, sportovat s mírou. Při sportu nemáte zapomínat na svou duši a na Pána Boha, pamatujte, že duše patří k neděli a neděle k duši.

Nechť není u vás neděle beze mše sv. Hleďte pak, pokud možno, při mši svaté vždycky přistoupit k Tomu, který oblažuje a obveseluje vaši mladost, k Ježíši Kristu o sv. přijímání. »S pomocí boží,« říkával Dvořák, když ukončil některou ze svých vynikajících hudebních skladeb.

I vy, dr. m., konejte s pomocí boží, co máte konat.

A druhé slovo vašeho praporu je

II. D o l ů. Dolů k rodné své půdě obracejte stále svůj zrak. Na svou vlast, na svou otčinu nepřestávejte myslit. Važte si své rodné půdy, zůstaňte tam, kde jste se zrodili. Zůstaňte věrni svému otcovskému domu, do jehožto půdy zapustil své první kořeny váš životní strom, zůstaňte věrni svým rodičům a nic společného nemějte s takovými mladíky, pro něž už neplatí IV. boží přikázání.

Buďte věrni i své rodné obci. A když budete v cizině, vždycky se rádi domů vracejte! Ať je vaše poslední přání: »Chci odpočívat v rodné zemi.«

A nezapomeňte, že máte ještě jinou, krásnější vlast nad svými domy, lesy a polmi, údolími a horami. To je vaše věčná vlast a k té vám ukazuje váš prapor slovem:

III. V z h ů r u. Na svém praporu máte vetkán v nádherných modrých oblacích kříž a pod ním Konstantinův nápis: »V tomto znamení zvítězíš!« Ano, m. dr., kříž vám má být ukazatelem, hvězdou, která, vám ukazuje tam vzhůru.

Nemáte utonout jen v tom pozemském, v rozkoších a zábavách, ve sportu a ve hře, v kinu a divadle. To všechno vám budiž jen jako prostředek, jen jako cesta k cíli. Vaším heslem budiž: »Sursum corda — vzhůru srdce!« Vám budiž svatým slovo andělského mládence svatého Aloisia: »Ad majora natus sum — k vyšším věcem jsem zrozen.«

Ano, k vyšším věcem jste zrozeni, k nebesům a šťastné věčnosti máte spět, o ty hlavně máte tu na světě zápasit. A bude-li vaším praporem kříž, půjdete-li za ním, pak svůj zápas vyhrajete, pak nebe a věčná sláva bude vaše.

M. dr., nyní již váš spolkový prapor posvětím. A až jej posvětím, přistupte k němu všichni a vložte na něj své ruce a slavnostně zvolejte a slibte:

»Vita nostra votum — náš život je naším slibem!«

Slibujeme, že i svůj život dáme za tebe, ty prapore náš, ty posvátná katolická naše vlajko! — Bůh dej, abyste tomu slibu — za všech poměrů, nechť přinesou cokoliv, dostáli. Amen.

IV.

Svěcení praporu katolických tovaryšů.

Dr. m., sdružili jste se ve spolek katolických tovaryšů. — Dnes jste se pak sešli sem, abyste si dali posvětit svůj spolkový prapor. Prve než vám jej posvětím, vyložím vám, co vám váš prapor bude připomínat. Připomene vám,

1. ž e ř e m e s l o j e č e s t n é,
2. ž e ř e m e s l o p ř i n á š í mnoho dobrodiní a milostí.

I. Ř e m e s l o j e č e s t n é, protože

1. řemeslo z ř í d i l s á m B ů h. Vzpomeňte si

a) na jeho ustanovení v ráji. Před pádem platilo: »Bůh vzal člověka a postavil ho do ráje rozkoše, aby jej vzdělával.« (Mojž. 2, 15.) Tak Bůh sám chtěl, aby se člověk stal řemeslníkem. Ovšem tenkrát byla pro člověka práce jen radostí a sladkým vyražením. Po pádu, po prvotním hříchu však platilo: »Bůh řekl k Adamovi: „Protože jsi uposlechl hlasu ženy své a jedl se stromu, se kterého jsem ti požívat zakázal, zlořečena bude země v díle tvém, trní a hloží ti plodit bude a v potu tváře své jísti budeš chléb svůj.“« (1. Mojž. 3, 17—20.)

Tu Bůh znovu přikázal, že člověk má být řemeslníkem, dělníkem, ovšem již plným starosti a námah. Vzpomeňte,

b) že i sám Syn boží se řemeslem zaměstnával, byl také řemeslníkem. »Zdaliž není tesařem?« tak se tázali lidé o něm. (Mar. 6, 3.) A svému pěstounu sv. Josefu pomáhal Spasitel v řemesle tesařském v Nazaretě po mnoho let.

Vizte tu čest řemesla! Co Bůh Otec ustanovuje a Syn boží vykonává, musí být jistě něco čestného. — Řemeslo je čestné,

2. nebo řemeslem se člověk čestně a slušně ve světě uživí, řemeslem světem člověk čestně projde. A to proto,

a) že se může sám o sebe starat. Bůh chce, abychom se o sebe starali a nikomu nebyli na obtíž. Bůh chce, abychom svou prací sami sebe živili. — Snažte se, abyste se sami starali o své věci a svýma vlastníma rukama pracovali. »Uložili jsme vám, že kdo pracovat nechce, ať také nejí,« praví sv. Pavel. (I. Sol. 4, 11.)

A vpravdě svědomitý dělník nezchátrá, ale přivádí to často k blahobytu. Řemeslem projde člověk čestně světem. A to proto,

b) že může i jiným prospívat. Řemeslo je nesmírné dobrodiní pro svět. Pomyslete si, že by za noc všecka řemesla přestala a ráno že by žádných na celém světě nebylo. Jaká by to byla všude svízel a jaká nesnáz a bída. Řemeslník a třeba jen to-

varyš přispívá mnoho k blahu lidstva a je pro ně téměř nepostradatelný. Vidíte tu opět, že řemeslo je čestná věc. —

II. Řemeslo přináší mnoho dobrodiní a milosti. Řemeslo je

1. závorou před peklem. Nikoliv tak, jako by řemeslník jen proto, že je řemeslník, nemohl hřešit a na věky zahynout. —

Bohužel, mnozí řemeslníci na věky zahynuli. Ale proto je řemeslo závorou před peklem, že řemeslnický stav je mocnou ochranou proti hříchu. Zejména chrání před třemi neřestmi, které zavírají cestu k nebi:

a) před zahálkou. Zahálka je škola nepravosti. Řemeslnický stav je stav práce a proto chrání před zahálkou;

b) před pýchou. Pýcha mnohé anděly svedla do pekla. Řemeslnický stav je stav pokory a ponížení, proto nedopustí, aby člověk zpyšněl;

c) před nestřídmostí. Nestřídmost, praví sv. Augustin, je zkáza duše. Řemeslný stav je strádání a nedovoluje bohaté hostiny ani pěnivé sklenice. Řemeslo je

2. klíčem k nebi. Pomáhá zvláště k třem ctnostem, které jistě vedou k nebi,

a) k pokoře, v řemeslném stavu je k ní mnoho příležitostí;

b) k trpělivosti, protože protivenství a nepříjemnosti životní jsou tu na denním pořádku;

c) aby se člověk odpoutal od pozemského. »Chceš znát cenu chudoby?« ptá se svatý Augustin. »Člověk si může za ni koupit i nebeské království.« V řemeslném stavu platí, aby člověk dovedl strádat a spokojit se s málem. —

To jsou dobrodiní a milosti řemesla. Je závorou před peklem a klíčem k nebi. Těšte se tedy a radujte, že náležíte k řemeslu.

Buďte však i řemeslníky a dělníky v křesťanském smyslu. Nepracujte jen pro svět, který vás na konec

jen málo odmění, ale pracujte pro Boha, který vám chystá odměnu nevýslovnou.

A až přijde den, kdy budete s tohoto světa odcházet, ať vás váš dnes posvěcený spolkový prapor doprovodí k věčnému odpočinku a zavlaje vám nad vaším hroben. A na konec ještě jedno slovo díků matce praporu, která k dnešní slavnosti mnoho přispěla. Na její dobrotu všichni vzpomínejte. Amen.

V.

K posvěcení cechovního praporu.

Dr. m., jak krásné a dojemné bylo to, co se právě konalo před vašima očima. Prapor vašeho cechu, k němuž šlechetná matka praporu věnovala překrásnou stuhu, jsem právě jako kněz ve jménu svaté církve požehnal a tím jsem jej dal i pod ochranu nebes. Mějte tento svůj posvěcený prapor vždycky v úctě a kdykoliv se na něj zadíváte, vzpomeňte si na jeho význam. Krátce vám jej vyložím. — Váš cechovní prapor vás upomíná na dvě životní pravdy, volá k vám:

1. Ruku k dílu,
2. srdce k Bohu.

I. Ruku k dílu! Dr. m., vy náležíte k řemeslu a na vás se plní, co řekl Bůh k Adamovi: V potu tváře své jísti budeš svůj chléb«. (I. Mojž. 3, 19.) Ano, vy musíte pracovat. Váš cechovní prapor vám hlásá: Ruku k dílu. A to

1. pilně a horlivě. Horlivá a pilná práce se vyplácí a přináší užitek. Kde se hojně pracuje, tam jest také hojnost, praví Písmo. (Přísl. 14, 27.) Z práce svých rukou budeš jísti, blaze tobě, pracuješ-li, povede se ti dobře. (Žalm 127, 2.) Člověk, který pilně pracuje, probije se životem, má aspoň to nejnutnější. Kdo však při svém zaměstnání je pohodlný a liknavý, s tím to jde dolů vždy hloub a hloub, až konečně upadne do bídy a chudoby.

»Líná ruka vede k chudobě,« praví Písmo. (Přísl.

10, 21.) — Jak dlouho, lenochu, chceš spát a kdy chceš vstát ze svého spánku? Chudoba přijde na tebe jako mráz a nedostatek tě přepadne jako ozbrojený muž. (Přísl. 6, 9.)

Proto ruku k dílu! Pracujte pilně, zvláště vy, kteří máte ženu a dítě a staré rodiče, které musíte živit, nebo pak je víc potřeb v domě a také víc vydání. Ale tím nepravím, že by si řemeslník nebo dělník neměl dopřát odpočinku a zotavení. Toho je právě třeba svědomitému řemeslníku a dělníku a Bůh i svět mu to přeje. Člověk musí jak duši, tak i tělu dopřát nějakou radost a osvěžení. A zasloužilo by daleko víc pokárání než pochvaly, kdyby někdo byl k sobě tak tvrdým, že by si nedopřál žádnou radost.

Váš cechovní prapor vám hlásá: »Ruku k dílu!«, a to

2. p o c t i v ě. Je pravda, člověk si může něco vydělat i nepoctivým způsobem, podvodem, krádeží, špatnou prací, špatnými výrobky, přehnanými cenami a účty. Ale dovoleno to není nikdy.

Také to přináší velikou škodu i pro věčnost i pro tento život. —

Získáš-li 1000 korun poctivým způsobem, ale je-li mezi nimi jen jedna koruna nepoctivá, pak nepoctivá koruna nakazí všecky poctivé, tak jako nakazí shnilé jablko všecka čerstvá. — Proto: Ruku k dílu — ale poctivě. Poctivec je ve vážnosti, je čestný člověk, i kdyby jeho košile byla prostá a jedl černý chléb. Lépe s poctivostí hladovět, než s nepoctivostí žíti v majetku. Ale poctivý nezhyne hladem — a bude jednou klidně umírat. —

Váš cechovní prapor vám hlásá:

II. S r d c e k B o h u. Vy nejste jenom řemeslníci a dělníci, vy jste i křesťanští řemeslníci a dělníci. A proto: »Srdce k Bohu!«

1. Co to znamená: Vy máte svou práci konat pro Boha, máte ji Bohu obětovat. Všecko ke cti a slávě boží máte činiti. (I. Kor. 10, 31.) Budete-li tak jednat, pak přijde na vaši práci požehnání boží. Je jisto, že všechen zdar a úspěch našeho přičinění záleží na po-

žehnání božím. »Nestaví-li Hospodin dům, pracují stavitelé marně.« (Žalm 126, 1.) »Požehnání boží obohacuje.« (Přísl. 26, 22.) A požehnání boží dosáhnete, budete-li svou práci obětovat Bohu. — A nejen že vám vaše práce přinese požehnání boží, ona vám přinese i

2. zásluhu před Bohem.

Víra nás učí, že všechno, co koná člověk ve stavu milosti a pro Boha, je záslužné pro věčnost. Tak je také záslužnou i práce, a to svrchovaně. Hleďte, vy musíte, dr. m., pracovat, denně pracovat, často těžko a v potu tváře. Ó, co tu můžete všecko získat pro nebe, jaké poklady den ze dne, ba hodinu za hodinou, budete-li své práce Bohu obětovat a proto konat, abyste se mu líbili. Proto srdce k Bohu! Obraťte své srdce vždycky k Bohu, než jdete do práce anebo aspoň tehdy, když již před prací stojíte.

Dr. m., zvolíte-li si tato dvě hesla vašeho cechovního praporu »Ruku k dílu« a »Srdce k Bohu« za svá hesla životní, Bůh bude vždycky s vámi a bude vám dobře tu na světě a jednou i na věčnosti. Amen.

VI.

K svěcení hasičského praporu.

Dr. m., vy jste se sdružili ve spolek dobrovolných hasičů a dali jste si v tuto chvíli svůj prapor od církve požehnat a posvětit. Vezměte nyní tento svůj posvěcený prapor, kterému požehnal Bůh a církev, važte si ho a nechte jej rozvinout vždycky při svých slavnostech. Ale pro dnešek si zvláště všimněte dvou slov, která vám září z vašeho praporu a na něž nemáte nikdy zapomenout. Jsou to slova:

1. Haste oheň a
2. zapalujte oheň.

I. Haste oheň! To je vaše povolání. Vy jste se sešli a spojili v hasičský spolek. Proto jest vaše povolání a váš úkol oheň hasit. Je to

povolání krásné nebo

1. konáte to dílo velmi ušlechtilé. Nešťastnému a utištěnému přispět na pomoc, pomáhat, komu hrozí nebezpečí, hasit ničící požár, je skutek křesťanské lásky. A láska k bližnímu je vždycky něco ušlechtilého a vznešeného. Vzpomeňte si jen, jak vám vaše víra doporučí lásku k bližnímu: »Miluj svého bližního jako sebe samého.« (Mat. 22, 39.) Konáte

2. dílo velmi užitečné. Vzpomeňte si na divokou ničivou sílu ohně. Ničí a boří a stravuje kolem sebe všecko, nač dosáhne. Jakou zpoušť po sobě oheň nechává! — Jistě jste už viděli hořící dům, snad vesnici nebo město zachváceny mořem plamenů. Všude jen kouřící děsné trosky, všude je nářek a nic než nářek. Jak užitečné je tedy vaše dílo, když oheň hasíte a tak neštěstí předcházíte. Vaše povolání, dr. m., je krásné, třeba

3. je těžké. Hasič musí být připraven, když se dá znamení, když zazní signál, nechť o horkém poledni nebo o tmavé půlnoci. Musí všeho nechat a pospíchat k místu neštěstí. A tam je třeba pracovat, až se řine pot s čela, až jsou síly vyčerpány. Často musí hasič i doprostřed plamenů, aby zachránil život a pomohl. Ano, často obětuje i zdraví i život. Může ho pohřbít bořící se zeď, nebo usmrtit padající trám, snadno si může odnést ze spáleniště i zárodek těžké nemoci. —

Haste oheň, je to vaše povolání. Za to si zasloužíte vděčnost lidí a dík nebes. Vděčnost lidí, kterým jste často zachránili všecko, co měli. Zasloužíte si dík nebes, protože jste svou pomocí při požáru prokázali bližnímu ne malý, ale veliký skutek bliženeckě lásky. Sv. Pavel praví: »Bůh není nespravedlivý, aby na váš čin a na vaši lásku zapomněl.« (Žid. 6, 10.)

II. Zapalujte oheň. Ale jak? Vy, kteří máte oheň hasit, máte jej i zapalovat. Spasitel kdysi pravil: »Přišel jsem oheň seslat na zemi a nechci nic jiného, než aby se vznítil.« (Luk. 12, 49.) Spasitel tu

míní svatý oheň lásky k Bohu. Ano, zapalujte tento oheň

1. s a m i u s e b e. A čím? Zbožnou modlitbou. — Modlitba je olej do ohně, a kdo se rád modlí, vůči-hledě roste v lásce k Bohu. Živí se ten oheň poslouchá-ním slova božího, to naši zhasínající lásku k Bohu znova rozplamení a nadchne. Mnoho pak oživíme ten oheň lásky častějším přijímáním nejsv. svátosti oltářní. Nebo tu přichází k nám sám Bůh lásky, Spasitel náš, a vlévá plnost lásky boží do našich srdcí.

Zapalujte ten oheň lásky k Bohu

2. i u s v ý c h. Mnozí z vás jsou otcové, mistři, hlavy domácnosti! Nuže, zapalujte ten nebeský oheň lásky i v srdcích svých dětí, učedníků, služebných a podřízených. Zejména pak »ať svítí světlo vaše před lidmi, aby viděli skutky vaše dobré a chválili Otce vašeho, jenž je v nebesích«. (Mat. 5, 16.) Příklad představených přivádí zvlášť podřízené k Bohu. Proto posílejte své podřízené pilně na kázání a na mši sv. a k sv. svátostem. Přidržujte je k modlitbě a je-li možná, modlete se s nimi. — Tak posílíte i jejich lásku k Bohu, že se rozhoří plným plamenem. Bůh pak vám za to v nebesích přichystá nejkrásnější odměnu. — Nuže, zapalujte oheň u sebe i u svých!

Haste oheň, zapalujte oheň — tato dvě pravidla, která vám klade na srdce váš posvěcený prapor, nechť jdou s vámi po celý váš život. Amen.

VII.

Při svěcení vojenského praporu.

Dr. m., zvláštní a radostná událost nás tu shromáždila. Je to posvěcení praporu zdejší vojenské posádky. Mám radost, že jste se, dr. vojíni, k této své slavnosti, k tomuto posvěcení tak četně dostavili, že z vás nechybí ani jediný. Je vám to ke cti a celé dnešní slavnosti to dodává zvláštního slavnostního lesku. O tento slavnostní lesk se chci také přičiniti sám a proto vám vyložím význam praporu

1. pro vojína,
2. pro vojína křesťana.

I. Vojenský prapor pro vojína

1. je symbolem, je znamením k boji. Na bojišti jej vždycky nesou před vojíny. Kde vlaje, tam hřmí pušky, tam rachotí děla, tam se lesknou meče. Kolem svého praporu kupí se vojínové, aby bojovali s nepřítelem a učinili všecko, aby jej zahnali na útěk. Prapor značí boj. Snad i vás, dr. vojíni, a snad dřív, než se nadějete, bude váš prapor volat na bojiště v dým střelného prachu, před pažby ručnic a rukověti mečů. Váš prapor vás bude volat, abyste dostáli své branné povinnosti. Kéž okamžitě, až ta chvíle přijde, poslechnete jeho vyzvání.

Vojenský prapor je dále

2. znamením věrnosti. Vojín přisahá na prapor, přisahá, že za ním půjde a nikdy jej neopustí, ani tenkrát ne, když vidí před sebou i jistou smrt. Proto je prapor znamením věrnosti. Prapor napomíná vojína, aby při něm setrval, i kdyby jich vojínů padlo tisíc po jeho levici a deset tisíc po jeho pravici (Žalm 90, 7.), napomíná jej raději obětovat život a vydechnout svou duši pod širým božím nebem, než se dát na útěk. Vzpomeňte si na to, až se někdy dostaví tato vážná skutečnost, až přijde k boji, až i vy semknutí kolem svého praporu budete musit bojovat a kráčet i přes mrtvoly svých spoluvojínů. — Ani tenkrát se nezpronevěřte svému praporu, kterému jste přisahali věrnost.

II. Ale vojín musí být i křesťan, nebo teprve pak je pravým vojínem, je ke cti vojenskému stavu a je na pravé cestě, na cestě k nebi. A čím jest pro vojína křesťana vojenský prapor? — Je mu znamením,

1. aby si svou víru hájil.

Není dokonalejšího a ušlechtilejšího statku nad víru. Je to dar od Otce světel (Jak. 1, 17.), je to největší dar nebes, jak praví sv. Augustin (Apost. sermo 17). A co je to vojín bez víry, bez náboženství? Nic

jiného než stroj, který pobíjí lidi a šíří jen všude utrpení a bolest.

Prapor, který se chystám posvětit a vám odevzdám, vás napomíná, abyste si svou víru hájili. Spočine na něm požehnání katolické církve a katolické víry. Z rukou katolické církve, z rukou jejího kněze svůj prapor přijmete. To je jistě jasný pokyn, abyste se své církve a své víry drželi, abyste se na svůj prapor nedívali jen jako na prapor krve a boje, ale také jako i na korouhev své víry, abyste pod jeho záštitou všude svou víru statečně vyznávali a pod ním dobrý boj pro svou víru bojovali. Važte si praporu své víry přes všechen posměch a protivenství, s kterým se potkáte. »Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznám také já před Otcem svým nebeským.« (Mat. 10, 32.) To není žádný křesťan, kdo se bojí zemřít pro pravdu — pro víru. (Sv. Cyril Jerus.)

Vojenský prapor napomíná vojína, aby

2. p r o k a z o v a l b r a t r s k o u l á s k u. Prapor je střed, je centrum, kolem něhož se kupí mužstvo. Za praporem mají jít všichni k jednomu cíli, jako by měli všichni jen jedno srdce a jen jednu mysl. Tím se značí láska, která má k sobě poutat a vázat všecka vojenská srdce, ona láska, o níž Spasitel praví: »Miluj svého bližního jako sebe samého.« (Mat. 19, 19.) A jestliže který stav má třeba bratrské a kamarádské lásky, pak je to jistě stav vojenský, který má mnoho potíží, útrap a od ostatního světa je jakoby oddělen a odříznut. Važte si proto s v é h o praporu, který je vám symbolem a znamením, že se máte vzájemně milovat, snášet, sobě pomáhat a odpouštět.

Dr. vojíni! V malé chvíli odevzdám posvěcený váš prapor do vašich rukou. Nechť je vám znamením, výzvou k boji, znamením vaší věrnosti k vlasti a státu. Nechť vám připomíná vaši oddanost k víře a vaši vzájemnou lásku. Proto jsme jej posvětili. Amen.

VIII.

K svěcení praporu vojínů, kteří vojenské službě učinili zadost.

Nuže, vy statečný praporečníku, přijměte nyní tento prapor, který jsem právě ve jménu svaté církve posvětil a noste jej jako věc posvátnou a drahocennou před svými soudruhy. Noste jej s posvátnou úctou, protože na něm spočinulo požehnání církve a proto i požehnání nebes. Abyste si pak svého praporu co nejvíce vážili, chci vám povědět v tuto památnou chvíli, jaké upomínky ve vás váš prapor budí, díváte-li se

1. d o m i n u l o s t i,
2. d o b u d o u c n o s t i.

H l e d í c k m i n u l o s t i pamatuje vás váš prapor

1. n a o b t í ž n é a t ě ž k é d n y v a š í v o j e n s k é s l u ž b y. Vojenský stav je těžký stav

a) v č a s e m í r u. Vojín je stále pod přísným železným vedením. Nelze jinak k zachování kázně. Dost malé přestoupení a už je tu výtka — po případě trest. Pak se vojín musí spokojit jen s tím nejnutnějším. Ale daleko těžší je vojenský stav

b) z a č a s u v á l k y. Jsou tu dlouhé vyčerpávající pochody za slunečního vedra, za dešťových lijavců. Často se musí trpět hlad nebo žízeň a spát na holé zemi, v zákopech i na tvrdé nebo promoklé půdě. Přijde-li k potyčce nebo bitvě, pak je třeba se do krajnosti bránit. Nezřídka bývá vojín zraněn, někdy ho stihne i několik krvavých zranění, která třeba by se zhojila, přece jen zanechávají bolest pro celý život.

Vy, dr. m., jste stáli před nepřítelem, vy jste to všecko zkusili a snad až dosud máte po tom bolestnou památku.

Váš prapor vás pamatuje na obtížné, těžké, ale i

2. n a s l a v n é a č e s t n é d n y.

Každý je čestný, kdo plní svou povinnost, nechť náleží k jakémukoliv stavu, nechť je kovář, hrnčíř nebo rolník, nebo chudý dělník nebo čeledín. Nebo

naplnění povinnosti je ctnost a ctnost si vždycky zaslouží čest. Tím víc ctihodným je každý, kdo vytáhne do boje za vlast a kdo tasí svůj meč proti jejím nepřátelům, protože je hotov obětovat za svou vlast a otčinu to nejvzácnější, co má, své zdraví i svůj život. — A vy jste to také, dr. m., dokázali. Vy jste stáli v prvních řadách obránců naší vlasti, vy jste neznali, co je to bázeň, nebo zbabělost — ne, vy jste svou statečností svou otčinu zachránili, svůj stát zachovali. Vy jste donutili celý svět, aby se před vaší statečností poklonil v úctě. Ale i nebe vám to započetlo k dobrému — a na věčnosti se s tím shledáte.

II. Pro budoucnost vás pak váš prapor pamatuje, abyste byli připraveni, až

1. vás vlast zavolá. Vy všichni jste dosud více anebo méně ve vojenském svazku. Proto buďte připraveni, až vás vlast zavolá. Stane se to? Ptám se. Nevíme, nebo nyní vládne mír, třeba že ozbrojený. Ale všude kolem je nahromaděno plno výbušných látek, je třeba jen maličké jiskry, aby zapadla do sudu prachu, aby se na všech stranách vzňal válečný požár. Proto se lehko může stát, že přijde chvíle, kdy vás vlast zavolá a kdy prapor, který hrdě třímá váš praporečník ve svých rukou, půjde před vámi do deště kulí a do hřmění děl. Buďte proto připraveni a zavzní-li volání a povel vaší vlasti, pak ho rádi a statečně poslechněte, nebo tak splníte nejenom nejdůležitější vojenskou povinnost, nýbrž i svrchovanou vůli boží. —

Váš prapor vás pamatuje, abyste byli připraveni,

2. až vás sám Bůh zavolá. — Dříve nebo později zavolá vás Bůh a pak bude třeba, dr. m. vojíni, ubírat se bez prodlení k veliké armádě. Bude to v den vaší smrti. To bude váš poslední boj, ale rozhodující boj pro věčnost. Tento boj čeká na každého a nikdo se mu nemůže vyhnout, nebo uloženo je lidem jednou zemřít. (2. Žid 3, 27.) Kéž tento poslední boj vybojujete, m. dr., zmužile a vítězně, aby se vám všem dostalo věčného vítězného věnce. —

Stateční bývalí vojíni, hle, nač vás všecko pamatuje

váš nově posvěcený prapor. Vzpomeňte si na to často a zachovejte se podle toho a čest a sláva bude s vámi nejen tu na světě, nýbrž i v nebesích. Amen. —

IX.

K posvěcení školního praporu.

Milé děti, k radostné chvíli svolával vás dnes ráno náš kostelní zvon sem do chrámu Páně. Měl jsem radost, že v tak velkém počtu jste se shromáždily před kostelem, jak jste se řadily v husté řady a s jakým nadšením jste pak vstoupily sem do našeho chrámu. Ve vašem čele nesl váš praporečník váš školní prapor, který tu vidím před sebou, a vy si přejete, abych vám jej posvětil a požehnal. —

Milé děti, chci tento váš radostný okamžik oslavit s vámi, a proto vám vyložím, jaký má pro vás význam váš školní prapor. —

Na ten váš vpravdě nádherný prapor dali vaši dobrodinci, kteří vám jej pořídili a věnovali, umístit dva velevýznačné obrazy.

1. Jeden z nich je sv. Václav. Jistě že nemohli volit šťastněji. Sv. Václav má vám býti vůdcem a vzorem. Byl čistý a mravný, byl zbožný, pokorný a pilný. Sami znáte, jak býval při mši sv. zbožně přítomen, jak sám knězi při oltáři přisluhoval. Sv. Václav upřímně ctil Matku boží. Když se se svým komonstvem kamkoliv ubíral, vždycky praporečník přednášel před ním na vysoké žerdi mariánský obraz. Sv. Václav byl pilný, životopisec o něm vypravuje, že jej sv. Lidmila dala vyučit na školách v Budči knihám latinským, slovanským a řeckým.

Hle, k čemu vás povzbuzuje ten obraz sv. Václava na vašem praporu, k těm nejkrásnějším dětským ctnostem, k mravní čistotě, k zbožnosti, pokoře a pilnosti. Milé děti, jděte za ním a lepších dětí nebude nad vás.

2. A druhý obraz na vašem praporu je anděl strážný.

Milé děti, samy víte, že nemáte spolehlivějšího, mocnějšího a upřímnějšího ochránce nad něj. Sám Spasitel vám to praví, že váš anděl strážný vždycky patří v nebesích na tvář Boha Otce a nepřestává prosit a orodovat za vás. — Pamatujte na to a kdykoliv sem do kostela přijdete a na svém praporu jeho obraz spatříte, modlete se vždycky vroucně: »Anděle boží, strážce můj« — a nikdy na to nezapomínejte. — Pokud se tu modlitbu budete modlit, bude s vámi vždycky dobře. —

3. A na konec bych si přál, aby pod tímto praporem zapustila v mladá vaše srdce co nejhlubší kořeny l á s k a k rodné v a š í č e s k é z e m i. Dospělejší z vás vědí velmi dobře, co se skrývá za kouzlo v slově v l a s t, o t č i n a. Dospělejší z vás vědí, že tato země Václavů a Otakarů, tato země Břetislavů a Vratislavů, tato země Karlova je dědictvím, za které krev i životy své nasazovali naši předkové. Vy znáte tu zemi, jejíž každá píď je posvěcena šlépějemi slavných předků našich, vy znáte tu zemi, kterou věnčí se všech stran v malebném kruhu modravé hory, vy znáte ty požehnané krajiny, jimiž Labe valí své proudy a jimiž protéká stříbropěnná Vltava. — Ano, pod tímto vaším praporem naučte se milovat svou vlast a až jednou nad vámi zavlaje prapor vojenský, dostavte se pod něj s radostí, i kdyby vás vedl tam, kde byste měli svou lásku k vlasti ukázat obětí nejcennější, dát za ni krev a svůj život. —

A jak mám skončit dnešní svou slavnostní promluvu? Končím ji slovy písně, kterou zpívali staří předkové naši, kdy táhli do války, kdy se vraceli jako vítězové, kdy započínali staroslavné své sněmy.

Slovy té písně končím a volám: »Hospodine, uslyš hlasy naše a dej nám všem hojnost a pokoj v našich zemích!« Amen.

X.

K svěcení praporu družiny bl. Anežky České českoslov. katolických paní a dívek.

Vážené členky! Dnes se splnila vaše touha a vaše přání. Jste u cíle svých obětavých sbírek! Váš spolkový prapor, který jste si umínily pořídit ke cti bl. Anežky České, již je tu přede mnou a po vašem přání mám jej ve jménu naší svaté církve posvětit. Miluji upřímně tuto naši českou světici, proto rád a ochotně vám vyhovím. Ale mé srdce mi nedá, abych v této pro vás tak památné chvíli nepřidal k oslavě naší světice několik srdečných slov. Učiním pak jejich předmětem krásná hesla a srdečné prosby, které jste daly vyšít na stuhy svého družinského praporu.

1. První to heslo, první ta prosba je napsána na bílé vaší praporové stuze a zní: »Bl. Anežko Česká, milovalas národ svůj, v nebi za nás oroduj!« Dr. m., co slovo, to pravda. Ano, naše světice milovala opravdu svůj český národ a svůj český lid. Pravá láska se nejlépe ukáže v neštěstí, v bídě, v nedostatku. — A takovou pravou lásku k svému českému lidu měla bl. Anežka. Tento doklad vás o tom přesvědčí.

Zle, opravdu zle se vedlo českému lidu, kdy po smrti krále Otakara II. na Moravském poli r. 1278 vládl v české zemi jako poručník nezletilého syna Otakarova Václava II. známý Otta Braniborský. Vy to sami znáte, jak se tenkrát vedlo Čechům z přísloví až dosud běžného: »Zle, matičko, zle, Brandeburci zde.« Cizinci, kteří se do naší země pro zlato nahrnuli, odnášeli je po pádu zlatého a železného krále s takovou dravostí, že nejen násilně uloupili bohatství chrámům, hradům a měšťanům, ale vzali i holé živobytí národu, který do kůže jsa ožebračen a odrán, umíral v statisících hladomorem; 620 tisíc lidí zahynulo v malém, sotva tehdy dvoumilionovém národě. A s tímto, dr. m., jižjiž skonávajícím národem žila

jako poslední jeho těšitelka v klariském kláštěře na Františku Anežka Přemyslovna. To byl její největší Prozřetelností jí vykázaný úkol na zemi. A Anežka mu podivuhodně dostála. Nebylo co jíst, čím se odívat. Za hladem následoval děsný jeho druh mor. Anežka viděla nedostatek svých řeholních sester a bídu pražského lidu a snažila se pomáhat trpícím a nemocným, jak jen mohla. Poslední sousto rozdala, žádné nemoci se neštítila. Boha za slitování prosila, pokání činila, v obět se nabízela. Ale teprve před samým koncem braniborské bídy Bůh ji k sobě povolal. —

Dr. m., je možno dokázat lásku k lidu dojemnějším a obětavějším způsobem. Její klariský klášter na Františku v Praze, to bylo tenkrát naše České srdce za minulé světové války. Ano, blahoslavená Anežko, tys opravdu milovala národ svůj, oroduj za nás a vypros nám na Bohu, abychom i my svůj národ, svůj český lid, svou českou zemi tak milovali jako ty, pros za nás a neopouštěj nás! —

2. A druhou prosbu jste vyšili na svou červenou stuhu a ta zní: »Nejsvětější srdce Ježíšovo, učiň srdce naše podle srdce svého!«

I tato vaše tužba se plní na naší světici, bl. Anežce. Ona už tenkrát učinila své srdce podle srdce Ježíšova. Tehdy v Praze působili mimo jiné řehole i synové sv. Františka Assiského. Byla to řehole mladá, nadšená duchem nedávno zesnulého svého zakladatele sv. Františka. Říkalo se jim po Praze bosáci. Ty si dala k sobě Anežka častěji volat, aby se lépe o řeholi františkánské poučila. A bratři jí vykládali s nadšením o sv. Františku a jeho řeholi, o jeho učednici sv. Kláře a o její řeholi. Anežka s pohnutím poslouchala jejich výklady a nakonec dala najevo, že by sama chtěla vstoupit k sv. Kláře. Ale bratři bosáci jí řekli, že kdokoliv chce býti přijat do řehole sv. otce Františka nebo mezi duchovní panny sv. Kláry, že musí všechno časné zboží opustit, následovat Krista Pána v chudobě a pokoře a jemu věrně slou-

žit. Jakmile to Anežka uslyšela, vypravuje kronikář, vesele jim odpověděla a řekla: »Otcové milí, to je to, čeho si žádám a po čem s celým srdcem prahnu, abych svému Bohu v chudobě a pokoře mohla sloužit.

A po čem prahla, vykonala. Umínila si, že obě řehole sv. Františka i sv. Kláry uvede do Prahy a sama že vstoupí do řádu sv. Kláry k pannám klariskám. Svůj úmysl uvedla ve skutek. Pro obě řehole postavila v Praze na Františku dva kláštery s dvěma kostely. Sama pak vstoupila jako klášterní sestra k pannám klariskám a stala se první jejich abatyší, představenou. — A jak tu žila? Legenda je plná obdivu nad Anežčinými ctnostmi. Byla pokorná, dobrotivá a čistá nade všecko pomyšlení. Sama myla a drhla nádobí, šat sestrám i bratřím prala a čistý i krásný jim odváděla, až její ruce byly rozpukané a bolavé od drsné práce. Chudým lidem a žebrákům spravovala roztrhaný šat a s takovou láskou látala ona královská dcera ty hadry chudiny, jako by Kristu samému tu službu prokazovala. Sama kolikrát bývala lačná, ale hladového od brány klášterní nepropustila nikoho.

Od svého vstupu do kláštera nejedla nic než kousek chleba. Své tělo bl. Anežka držela v přísné kázni. Již jako dítě v domě otcovském spávala na tvrdém lůžku a svého měkce vystlaného lože se ani nedotkla.

Hle, dr. m., jak už tenkrát bl. Anežka učinila své srdce podle srdce Ježíšova. Ježíšovo srdce chce, abychom byli zbožní jako Ježíš, plni lásky k bližním jako Ježíš, čistí a trpěliví jako Ježíš, mírní a pokorní jako Ježíš a svatí jako Ježíš. A takovou byla naše světice bl. Anežka. Ano, ona učinila už tenkrát svoje srdce podle srdce Ježíšova. Dr. m., jděte za ní a splní se na vás přání na vaší červené stuze: »Nejsvětější srdce Ježíšovo, učiň naše srdce podle srdce svého!«

3. A třetí prosba, kterou nese vaše modrá stuha, je: »Nezhyne národ, jenž věřit neustane, dědictví otců zachovej nám, Pane!« I tato naše tužba plní se na naší světici. I ona věřila, jak je jen schopno věřit nezkažené lidské srdce. Svou víru dávala najevo podivuhodnou

zbožností. Ano, podivuhodná byla Anežka ve své modlitbě. Měla zvláštní skrytou modlitebnu, kam se uchylovala sama kromě společných modliteb, které konala se sestrami. Tady v své skryté modlitebně oddávala se modlitbě zcela vnitřní a bývala při rozjímání v sebe úplně zabrána. Tu se stávalo často, že sestry, které ji hledaly v různých věcech, stávaly za dveřmi modlitebny a slýchaly, jak horoucně a mile hovoří s Bohem. — Kronikář vypravuje, že již i jako dívka mešKávala se svou průvodkyní v pražských chrámech někdy hluboko do noci a často přicházela za ranního jitra. — Dr. m., kéž bychom i my tu následovali bl. Anežku. Kéž bychom i my byli plni tak upřímné a hluboké víry a plnili své náboženské a křesťanské povinnosti jako bl. Anežka ...

Bohužel musím říci, že o naší době a o nás dnešních českých lidech daleko neplatí slovo kronikáře Beckovského: »Doba Anežčina byla slavná doba českých dějin, kdy se Čechy zajímaly téměř výhradně o zbožnost a svatost života.« Dnes bohužel není tomu zdaleka tak. Sám president Osvoboditel stěžuje si do náboženských poměrů u nás ve svých »Hovorech s K. Čapkem« (II. 132) a takto nás napomíná: »Vidím dodnes, jak se celá obec v kostele sejde. Byl jsem toho svědkem za svého mládí v Čejkovicích. Známí se pozdravují, voní kadidlo, hraje hudba. Celá ves zpívá. Všichni zároveň vstávají a klekají. Vemte si, co ta neděle člověku dá a jak to sdružuje v celek všecky přítomné. Musíte vědět, že lidé na venkově nic jiného neměli než tu neděli. Jaké to bývalo veliké pouto! Dnes čtou, mají divadla, přednášky, radio, kino a sporty. Místo služeb božích mají tlusté noviny. Když si v nich listuji, často si říkám: toto má nahradit služby boží, které jsem znal z dětství.« Dr. m., tak nehledanými, ale upřímnými slovy lituje p. president, že my dnes nemáme tak pevnou víru — a že ji nevyznáváme tak jako naši otcové a matky.

A jiný obrázek líčí spisovatel Dr. Škarek: Znám bohatý kraj v Čechách, kde již před válkou nedbali v neděli o kostel. A také nač? Půda jim rodila chmel,

cukrovku, zlatou pšenici a k tomu nemusili, jak říkali, v kostele zmrzat. A konec tohoto blahobytu? Pravil mi jeden z tamních obyvatel: »Podívejte se, všechny ty velké domy jsou zadluženy až po krk. Tatíci pracovali bez Pána Boha.« Proto říkával sv. farář Vianney svým farníkům: »Chcete znát nejkratší cestu, jak byste vy nebo vaše děti přišli na žebráckou hůl? Nuže, jen nechoďte v neděli do kostela a pracujte!« Jinými slovy: »Přestaňte věřit, nekonejte své náboženské povinnosti a nebude to dlouho trvat a budete národem žebráků.«

Ale, dr. m., národ žebráků stane se národem bez vážnosti a bez úcty a jeho brzký konec je neodvratný. — Dr. m., napravme se proto, dokud je ještě čas, dokud není pozdě. Budiž nám vzorem věřící bl. Anežka, její víra buď naší vírou a plňme své křesťanské náboženské povinnosti tak svědomitě jako ona. Pak se jistě na nás splní vaše třetí prosba vetkaná ve vaši modrou stuhu: »Nezhyne národ, jenž věřit nepřestane, dědictví otců zachovej nám, Pane!«

Dr. m., a nyní již posvětím váš prapor ke cti královské dcery, ušlechtilé a pokorné abatyše kláštera klarisek na Františku, ke cti a k památce naší světice, bl. Anežky České Přemyslovny!

Ať vlaje před vámi a vodí vás na naše průvody, do našich chrámů a na naše slavnosti, ba i tenkrát, když mrtvému budete vzdávat poslední čest. Kéž se vždycky shromáždíte rády a nebojácně kolem Anežčina praporu, když půjde o to víru svou vyznat a ji skutkem dokázat. Kéž v takové chvíli nechybí tu ani jedna z vás. A kdykoliv se na svůj prapor zadíváte, umiňte si: »Blahoslavená Anežko, tys naše vůdčí hvězda, za tebou půjdeme, své vlasti, své víře a srdci Ježíšovu věrny zůstaneme! Bl. Anežko, my budeme navždy tvoje a ty zůstaň navždy naše!« Amen.

XI.

K svěcení praporu družiny katolických dívek.

Drahé členky! Prožíváte dnes radostnou a slavnostní chvíli. Shromáždily jste se v našem chrámu Páně, abyste si daly posvětit svůj spolkový prapor. Dost dlouho jste na něj střádaly, dlouho sbíraly. Ale pevné vůli, tužbě ušlechtilé rádo dává nebe dojít cíle. I vám popřálo nebe dojít cíle a požehnalo vašemu přičinění. Tento nádherný prapor, který se chystám posvětit, je toho všeho ovocem, plodem vaší šetrnosti, vaší obětavosti a vaší horlivosti. Než na něm spočine posvěcení sv. naší církve, vyložím vám, co vám ten váš prapor klade na srdce a k čemu vás vede.

I. Váš spolkový prapor je bílý. Bílá barva je barva čistoty a nevinnosti. A čistota a nevinnost má býti největším pokladem každé vaší členky, ten poklad má si každá vaše členka všemožně opatrovat. Vaše družina hledí vám v tom pomáhat a učinit vám to snazším. Zato nepřátelské vaše okolí vám to ztěžuje. Světští lidé a vlažní křesťané kolem vás se vám posmívají, říkají vám »modlilky« a vytýkají vám a předhazují, že s vámi »nic není«. Přes první výtku, že jste »modlilky«, se klidně přeneste, pomyslete si, že ti, kteří vám tak říkají, nevědí, co činí. A druhý posměch, »že s vámi nic není«, není žádnou hanbou, ale je pro vás ctí a nade všecko pochvalným vysvědčením. Drahé členky, nic vám tu tak nepřeji, než aby vám dal Bůh milost setrvání, abyste tak čisté zůstaly a se snažily žít čistě a mravně, řekl bych po mariánsku. Žádná z vás by pak špatně a nešťastně neskončila. Nuže, když se podíváte na svůj bílý prapor, vzpomeňte si, že vám klade na srdce: »Buďte čisté, nevinné a mravné!«

II. Váš spolkový prapor má navrchu na svém hrotu kříž. Ten pak vás upomíná na ctnost, která nemá žádné z vás, křesťanské dívky, chybět, t. j na lásku ke kříži. Sv. Ignác praví: »Člověk je tak spojen a svázán s křížem, že nemůže ani bez něho

býti živ. Když žádný kříž nemá, sám si jej udělá a připraví.« Dr. členky, jen jedna cesta vede do nebe, a to je královská cesta kříže. Vy pak chcete jistě všechny do nebe přijít, proto musíte také být připraveny na kříž a utrpení. Pošle-li Bůh na vás kříž, neste jej trpělivě a odevzdaně.

Vzpomeňte si tu na radu sv. Terezie: »Svůj kříž nesmíš za sebou vláčet, sic tě bude tlačit ještě víc, ale musíš jej uchopit oběma rukama a vyzdvihnouti výše, a pak jej už nebudeš tolik cítit.« Nezapomeňte na tuto radu! —

Kéž byste dovedly tak kříž milovat jako sv. František Serafínský, který všecka utrpení a protivenství nazýval svými bratry a sestrami. Radostí plesal, kdykoliv se k němu kříž blížil a vítal jej, jako vítáme dobrého známého.

»Buď pozdravena, sestro nemoci, potupy a urážky, buď pozdravena, sestro chudobo a smrti, já se vás nebojím, ale miluji vás z celého srdce,« tak volával sv. František. Snažte se tu, milé dívky, aspoň trochu sv. Františku podobat. Kdykoliv spatříte kříž na svém praporu, řekněte si: »Svatý Františku, posilni mne, abych dovedla kříž aspoň trochu tak milovat, jako jsi jej miloval a nesl ty!« —

III. Na vašem praporu vidím také obraz Matky boží. Milé členky, jistě že vy samy tušíte, k jaké ctnosti vás vybízí její obraz, že je to k lásce k ní, k Panně Marii. Pod její ochranu dali jste svou družinu, svůj spolek, pod její záštitu jste se samy poručily, proto je třeba, abyste se vyznamenávaly k Panně Marii zvláštní láskou. Ta pak žádá, abyste se vytrvale cvičily v mariánských ctnostech. A které jsou to ctnosti?

Je to sv. čistota, o níž jsem se zmínil. Je to pokora, která učinila Marii hodnou, že se stala Matkou boží, je to láska k Bohu, která plála mocným plamenem v jejím srdci.

Je to láska k bližnímu, kterou ukázala, když svou tetu Alžbětu navštívila a když se účastnila svatby v Káni Galilejské.

Milé členky, buďte pokorny jako Marie, jejížto obraz se stkví na vašem praporu, ona se pokládala tady na zemi za služku a nyní ji ctí v nebi jako královnu. Služte rády, konejte radostně i nejnižší práce, podrobte se rády vůli svých představených, nebažte po přednosti, ani po vyznamenáních, nehledejte chvály, nedbejte na lichotky, buďte jednoduché a skromné v svém šatu. A když jste učinily všecko, co jste měly učinit, řekněte za Pánem Ježíšem: »Služebnice neužitečné jsme.«

Milujte Boha! Mějte rády modlitbu, posvěcujte své práce modlitbou a spojujte se často s Pánem a Spasitelem ve svatém přijímání.

Milujte svého bližního! Pěstujte zvláště ve své družině sesterskou lásku, varujte se zbytečných řečí, chraňte se žárlivosti, domlouvejte a kárejte mírně. Nedopusťte, aby se mezi vámi vzmohlo pohoršení a zlo. Modlete se za sebe, abyste zůstaly všechny spolku věrné, abyste skrze něj jednou všechny byly blažené. Takovým způsobem budete pěstovat mariánské ctnosti a tak ukážete nejkrásněji svou lásku k Marii. —

Drahé členky, na toto všecko vás bude pamatovat váš spolkový prapor, bílá barva vám připomene lásku k čistotě, kříž lásku ke kříži a mariánský obraz lásku k sv. Panně. — To jsou ctnosti, které každou naši členku musí zdobit a bez nichž si ji nemůžeme ani myslit. Buďte ujištěny, dr. členky, pokud budete tyto ctnosti konat a pěstovat, půjde s vámi štěstí a požehnání boží a vaše budoucnost tu i na onom světě bude radostná a šťastná. Ale buďte jisty, že se hvězda štěstí od vás odvrátí a slunce požehnání vám zajde, jestliže se svému praporu zpronevěříte a na ctnosti, ke kterým vás napomíná, lehkomyslně a hříšně zapomenete. Amen. —

XII.

K svěcení praporu spolku katolických dělnic.

Milé katolické dělnice! Přišly jste sem do našeho chrámu Páně v tuto posvátnou chvíli, abyste si daly posvětit prapor svého dělnického katolického spolku. Rád vyhovím tomuto vašemu přání a doprovodím slavnostní tento úkon několika upřímnými oslavnými slovy. Na svůj prapor daly jste na jednu stranu obraz Matky boží na klekátku, na druhou stranu obraz pracující Marty, sestry Lazarovy, jak starostlivě obsluhuje božského Mistra. A pod obraz sv. Panny daly jste vlající prapor. — A nad Matku boží napsaly jste slovo: O r a, t. j. modli se, nad pracující Martou je slovo: L a b o r a, t. j. pracuj, a na vlajícím praporu stojí slovo: P u g n a, t. j. bojuj. — Dr. m., vyložím vám ten nápis. —

I. První slovo na vašem praporu, které jste napsaly na obraz klečící Panny Marie, je slovo o r a, t. j. m o d l i s e. To proto, abyste, křesťanské dělnice, při vší své práci nezapomínaly na modlitbu. Nezapomínejte při své starosti o tělo starat se a pečovat o to jedno nejdůležitější a nejpotřebnější, t. j. o svou duši. Kéž by vaše pracovní světnička byla zároveň i vaší domácí kapličkou, vaše o r a t o r i u m. Jak bych byl rád, aby vás váš anděl strážce viděl a našel na vašem modlitebním klekátku tak často, jako na něm našel tu, jejíž obraz zdobí váš krásný prapor, jako na něm našel sv. Pannu. Přál bych si, abyste vy, katolické dělnice, rády a často šly za svým praporem, když vás povedeme do našeho kostela k bohoslužbě, k spolkovým slavnostem a k společným svatým přijímáním. Tak, katol. dělnice, půjdete za Marií, Matkou boží, kterou na svém praporu vidíte na klekátku před sebou. A buďte jisty, že to nadarmo nebude. — Slyší-li Matka boží hříšníky, tím víc vyslyší a ujme se vás, svých věrných učednic. —

II. Kromě Matky boží daly jste si na svůj spolkový prapor obraz p r a c u j í c í M a r t y, Lazarovy

sestry v Bethanii, jak starostlivě obsluhuje Spasitele. A nad ten obraz jste napsaly: L a b o r a — pracuj! Ano, přál bych si, aby vaše domácí světnička nebyla jen o r a t o r i u m, tichá kaplička modlitby, ale i l a b o r a t o r i u m, t. j. svědomitá pracovna, pilná dílna, přál bych si, abyste přidaly k modlitbě i svědomitou práci svých rukou.

Milé dělnice, nebylo by ovšem nad to, aby ženy, jako kdysi Maria Panna v Nazaretě a Marta v Bethanii, mohly žít jen Bohu a věnovat se svému pravému a přirozenému povolání, t. j. sloužit rodině a starat se o svou domácnost. Vy všechny víte, že by ta práce a ta starost stačila pro jejich síly. Ale dnešní doba nenechá a nestrpí ženu, ba ani již dítě uvnitř v domácnosti, ale pudí a táhne ji ven z domácí pracovny do pracovny veřejné, do továrny a dílny.

Bohužel je pravda, že dnes u nás je až příliš mnoho žen, které musí býti a jsou výdělečně činny.

Ano, milé křesťanské dělnice, práce a zaměstnání ve vaší domácnosti a venku v dílnách mimo vaši domácnost, to jest vaše k ř i ž o v á c e s t a, po které musíte denně kráčet. —

Na tuto vaši denní křížovou cestu práce ukazuje vám slovo Spasitelovo, který také chtěl být dítětem z dělnické rodiny: »Kdo chce být mým učedníkem, vezmi kříž svůj na sebe každodenně a následuj mne!« (Mat. 16, 24.) Na tuto křížovou cestu práce ukazuje vám také dělnice v Nazaretském domku, Maria, která vám přimlouvá: »Blahoslavení, kteří jdou po mých cestách.« Na tuto křížovou cestu práce ukazuje vám i obraz p o s l u h u j í c í M a r t y na vašem praporu a heslo pod ním: L a b o r a, pracuj, katolická dělnice! Přijměte, katolické dělnice, rády toto vyzvání, vezměte na sebe kříž své denní práce a neste jej trpělivě a ochotně. A pak vaše duše najde pokoj, pravý vnitřní pokoj a ten bude předzvěstí pokoje a klidu věčného, který vás pak jistě nemine.

III. A dolů pod Matku boží jste daly vlající prapor. A proč? Prapor znamená boj. I váš prapor vyzývá k boji.

Snad se budete pamatovat, že když císař Konstantin, který křesťanům přál, se chystal k boji se svým protivníkem pohanem Maxentiem, zjevil se mu Kristus a poručil mu, aby dal zhotovit prapor a do něho vetkat kříž a pod něj nápis: »V tomto znamení zvítězíte!« A hle, stalo se tak. Ten prapor nazvali pak l a b a r u m.

A totéž labarum Kristovo, tentýž Kristův prapor vtiskuje dnes sv. Panna ve vaši slabou ženskou ruku a volá vás k boji.

Máte podstoupit a také podstupujete, křesťanské dělnice, v n i t ř n í i z e v n ě j š í b o j e. Máte podstoupit zevnější boje. Stojíte stále uprostřed nich. V továrnách a dílnách útočí stále a denně na vaši víru i na vaši čest. Jak se tu musíte bránit!

Co jen to žádá za statečnou mysl! A k tomu se přidávají ještě vnitřní boje a bouře. Denní boj se sebou samým. Ale pamatujte: Přemáhat sebe sama, bojovat sám se sebou a sama sebe přemoci je nejkrásnější vítězství.

V těchto zevnějších a vnitřních bojích upřete vždycky, katolické dělnice, svůj zrak na svůj nově posvěcený prapor, na své p o s v á t n é l a b a r u m. Nechť vlaje před vámi k boji a vede vás k vítězství. Nechť vás vodí sem do našeho kostela k společnému stolu Páně. U tohoto stolu najdete chléb silných, svátost oltářní, který z vás slabých žen udělá hrdinky. Za tímto praporem jděte, abyste svou víru vyznaly při procesích a veřejných průvodech. A buďte jisté, že o tomto vašem labarum, o tomto vašem praporu, bude platit to, co o labarum, a praporu Konstantinovu: »V tomto znamení zvítězíte.« A k srdci si vezměte: I tato vaše vezdejší bojovná cesta skončí. A po tomto boji nastane i vám klid a věčný pokoj, nebo stojí psáno: »Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají, nebo si odpočinou od prací svých.« (Zj. 14, 13.)

Dr. m., a nyní již jménem Páně a ve jménu naší svaté církve posvětím tento váš prapor. Za něco vás jen ještě žádám: »Slibte své patronce sv. Panně Ma-

rii, že za ní půjdete a že její cesty budou cesty vaše, slibte jí, že půjdete za ní po cestě modlitby, po křížové cestě práce a po cestě životního zápasu a boje. Na životní cestě sv. Panny zářila tato tři slova — oratorium, laboratorium a labarum, modlitba, práce a boj — i vy jste si daly napsat tato tři slova na svůj spolkový prapor, modlete se tedy, pracujte a bojujte a to vás přivede k vítězství a k nebeské slávě. Amen.

XIII.

K svěcení základního kamene pro katolický chrám.

Toť je den, který učinil Pán, pojďme a radujme se v něm. (Žalm 117, 24.)

Ano, m. dr., právem se můžeme radovati v dnešní den. Je tento den veliký a radostný pro nás, protože klademe dnes a světíme základní kámen k vašemu budoucímu domu božímu, k vašemu chrámu Páně.

Je to jistě událost nikoliv častá, ale řídká, událost, která si zaslouží, abychom ji také oslavili několika přiměřenými slovy. Ujímám se tohoto úkolu a chci několika prostými slovy vyložit, proč jste ten základní kámen položili, proč chcete stavět dům boží, chrám Páně. —

Dr. m., nejprve proto,

1. abyste měli stánek modlitby. Vím sice, že se můžete všude modlit a že sám Spasitel řekl: »Chceš-li se modlit, jdi do pokojíka svého, zavři dveře za sebou a modli se k svému Otci skrytě a Otec tvůj, který vidí v skrytě, odplatí tobě.« (Mat. 6, 5.) Ale vím také, dr. m., že jeho svatá ústa nás ujišťují: »Kde by se dva jednomyslně a společně modlili o jednu věc, dá jim ji Otec nebeský. Nebo kde jsou dva nebo tři ve jménu mém, tu jsem já uprostřed nich.« (Mat. 18, 19.) Vím také, že o našem křesťanském chrámu platí tím víc, co platilo o starém chrámu jerusalemském: »Mé oči budou otevřeny a mé uši budou pozorny na modlitbu toho, kdo se bude modlit na místě

tomto. Nebo jsem vyvolil a posvětil toto místo, aby tu bylo mé jméno vždycky, moje oči a mé srdce tu zůstanou po všecky dny.« (Paralip. 7, 15.) —

A slyšte ještě, jak sv. Jan Zlat. odmítá tu povrchní řeč světáckých lidí: »My se můžeme všude modlit, my se můžeme doma modlit.«

»Ale, člověče,« odpovídá k tomu tento veliký sv. Otec, »ty se klameš, ty se mýlíš. Ano, je pravda, ty se můžeš doma modlit, ale nemůžeš se doma modlit tak jako v kostele, kde je pohromadě tolik zbožných lidí, kde se vzhůru k nebi nese jejich společná a jednomyslná modlitba. Také i tebe Bůh spíše uslyší, když se s tebou a za tebe modlí tvoji bratři ve víře. A nejenom lidé podporují tvou modlitbu v kostele, nýbrž i andělé a archandělé padají před ním v tu chvíli na kolena a orodují za tebe.« —

Ano, m. dr., vaši modlitbu v kostele nenahradí ani modlitba doma, tím méně v přírodě. Proto jste dobře učinili, že jste si položili základní kámen k domu božímu, abyste měli mezi sebou stánek modlitby.

A dále proto

2. abyste měli mezi sebou stánek, školu, pro slovo boží. — Každý kostel, každý náš chrám je, dr. m., zároveň školou, kde sám Spasitel skrze své zástupce hlásá své učení. V našem kostele stále zaznívá milý hlas božského Mistra. Tu slyšíme všecky ty vznešené pravdy a útěchyplná poučení, která plynula s jeho božských úst. — Tu v kostele se vám vykládají a vysvětlují všecka božská přislíbení. Tu se dovídáme, co máme činit, abychom dosáhli věčného života. —

Hle, jak jste zas dobře jednali, že jste si položili základní kámen k svému kostelu, abyste měli stánek, školu, pro slovo boží. — Ale také proto,

3. abyste měli stánek obětní. Na křesťanském oltáři obnovuje každodenně Bůh člověk, Syn boží, svou ustavičnou nekrvavou obět mši sv., kterou kdysi krvavým způsobem přinesl na kříži. Krev Jednorozeného od Otce volá tu spojena s našimi modlitbami o milost pro nás a pomoc.

Na našich oltářích trůní Spasitel jako Bůh a člověk právě tak, jako tam nahoře v nebesích sedí na pravici Boha Otce Všemohoucího. — Kristus na našich oltářích je viditelně přítomen pod svátostnou způsobou, aby dokázal pravdu slov sv. Písma: »Má radost je přebývati se syny lidskými.« (Přísl. 8, 31.) Hle, jak moudře jste zas učinili, že jste si položili dnes základní kámen k vašemu kostelu, abyste mezi sebou měli stánek obětní, stánek, kde by s vámi stále přebýval Ježíš Kristus. —

Na konec proto jste tak učinili,

4. abyste měli mezi sebou stánek božích milostí. V našem chrámu Páně prýští stále nevyčerpatelný pramen všech božích milostí. Tu v kostele čeká neustále laskavý Otec na návrat ztraceného syna, tu je dům onoho krále, který tak laskavě připravil pro všechny velikou hostinu. Tu máme stůl Páně, u něhož se podává onen chléb, který s nebe přišel a má v sobě všecku líbeznost, onen andělský pokrm, který pro ty, kteří jej hodně přijímají, přináší zárodek nesmrtelnosti. Odtud z budoucího našeho kostela nás Ježíš Kristus naposledy navštíví a přijde k našemu smrtelnému lůžku a pomůže nám v našem posledním boji a podá nám své tělo a svou krev jako pokrm na cestu do věčnosti. Dr. m., abyste toto všecko měli a o nic nepřišli, proto jste si položili dnes základní kámen ke stavbě božího domu, abyste v něm měli stánek božích milostí.

Dr. m., vyložil jsem vám, proč jste si dnes položili základní kámen k svému budoucímu kostelu. — Jistě že již uznáváte, že dnešní den, kdy jste tak učinili, je pro vás dnem památným, dnem, který pro vás učinil Pán, a že opravdu můžeme jít a se radovat a plesat v něm. — Končím s přáním, aby to vytoužené místo, váš budoucí chrám, ten stánek modlitby, stánek a škola pro slovo boží, stánek obětní a božích milostí, po kterém tolik toužíte, stál co možno nejdříve hotový a dostavěný před vámi. Bůh proto žehnej tomuto vašemu šlechetnému podnikání co nejvíc a pomoc jeho budiž s vámi. Amen. —

XIV.

Ke konsekraci nebo benedikci nového kostela.

Toť je den, který učinil Pán, pojďme a radujme se v něm. (Žalm 117, 24.)

Milá křesťanská obci!

Dnešní den je pro vás opravdu den radostný a den čestný. Je pro vás 1. d e n r a d o s t n ý. Jak se, dr. m., radoval Zacheus, když Pán zavítal do jeho domu, jak se se svým lidem radoval Šalomoun, když dokončil dům boží, který stavěl, a když tam po prvé přinesl velekněz Hospodinu obět! Tak i vy, zdejší osadníci, máte příčinu se dnes radovati svatou radostí. Nebo i do tohoto vašeho domu božího zavítá dnes Pán se svými milostmi a požehnáním. I v tomto vašem chrámu, který bude dnes požehnán jako dům věnovaný službě boží, bude také dnes po prvé přinášena Nejvyššímu nejsvětější obět.

Dr. m., po čem jste dlouho toužili, to se vám dnes splnilo. Máte svůj místní domácí kostel. Brzy dostanete svého duchovního správce. Pak tu bude po všecky dny otevřena pro vás brána milostí božích. Pak sestoupí každodenně Jednorozený Syn boží s nebe na váš oltář a bude tu obnovovati mezi vámi nekrvavým způsobem svou krvavou obět na kříži. Tu se vám bude podávat, kdykoliv si budete přát, chléb života, a to buď v slovu božím nebo v nejsvětější svátosti oltářní. — Tu v svém nyní chrámě najdete v kajícné zpovědi smíření s Bohem a sladký pokoj pro své svědomí. — Odtud z vašeho chrámu se nyní dostane vašim nemocným a umírajícím s nebe posily a útěchy.

Ó, radujte se tedy, vy obyvatelé zdejší osady, nebo se nyní splnilo na vás slovo proroka Isaiáše: »Přivedu je do svého místa a potěším je v domě své modlitby a jejich obět na mém oltáři bude mi příjemná.« —

Radujte se zvláště vy, s t a ř í l i d é! Nyní již nebudete musit konat dalekou a obtížnou cestu, abyste mohli vykonat svou pobožnost, nyní již nebudete musit služeb božích nikdy na dlouho postrádat. — Nyní,

když se budete chtít pokloniti svému Pánu a Bohu, budete tak moci učinit již doma ve svém rodišti. —

Radujte se i v y d ě t i, nebo vbrzku již budete moci být přítomny na službách božích a naslouchat náboženským výkladům tu ve svém chrámě. — Už nebudete musit do kostela vážit dalekou cestu a zápasit na ní ani s únavou ani s bouří ani s deštěm a sněhem.

Ale nejen vy máte dnes příčinu k radosti, také j á s á m s e r a d u j i, dr. m., s vámi, a to z celého srdce, raduji se nad tím, že vidím dokončené dílo, na které jste tak obětavě všichni přispívali. — A s pravým potěšením a upřímnou radostí splním přání našeho nejvyššího vrchního pastýře, abych nově postavený váš kostel se hřbitovem benedikoval, t. j. požehnal ke cti a slávě boží. —

2. Ale nejen den r a d o s t n ý, nýbrž i č e s t n ý zavítal do vaší obce. Nebo jistě náleží čest takové obci, která nemyslí jen na časný blahobyt, nýbrž i na lidskou duši, která nepamatuje jen na dnešek, ale myslí také na budoucnost, na své potomky. Zaslouží jistě čest taková obec, která když něco uznala za dobré a spásonosné, snaží se to uskutečnit, a nedá se od toho odstrašit ani starostmi ani překážkami ani výdaji.

A takovou obcí se ukázala vaše obec. — Bylo to těžké dílo, které jste podnikli. Ale vy jste je začli s důvěrou v Boha, nebojácně jste v něm pokračovali a s pevnou vytrvalostí přivedli jste je k šťastnému konci. —

Stavbou tohoto kostela jste si postavili, vy občané zdejší, čestný pomník, který ještě po staletích bude svědčit o vaší ušlechtilé, zbožné a obětavé mysli. Vaše památka zůstane vždycky ve cti u vašich budoucích.

Ale to všecko jste d o k á z a l i s p o m o c í b o ž í. I vy musíte nyní zvolat s králem Davidem: »Ne nám, ó Pane, ne nám, ale jménu svému dej slávu.« Bůh vám vzbudil dobrodince, Bůh vám dal prostředky, abyste na základech, které oni položili, mohli dále stavět, Bůh vám dal mysl a vytrvalost, abyste započaté krásné dílo šťastně dokončili. Proto nechť jsou vaše srdce

dnes plná vděčnosti a díků k Bohu. Co řekl Šalomoun, když světil chrám jerusalemský, to vy dnes po něm opakujte: »Veleben budiž Hospodin, Bůh náš, který dal pokoj lidu svému, že se toto všecko mohlo podařit.« I pro budoucnost všechen zdar u vás a v tomto místě bude záviset od Boha a od jeho požehnání. Proto proste dnes Boha usilovně, aby to, co vám popřál dokončit, toto posvátné místo stále a stále doprovázel svým požehnáním. —

Ale učiňte také dnes d o b r á p ř e d s e v z e t í. Slibte dnes před tváří boží, že si svého chrámu božího budete svrchovaně vážit, že při bohoslužbách v něm konaných budete vždycky zbožně přítomni.

Slibte, že svého duchovního správce budete míti vždycky v úctě a že jeho rad a pokynů vždycky rádi uposlechnete.

Mnoho jste už učinili, je pravda, pro vnitřní výzdobu svého kostela, slibte však, že se o tu výzdobu a úpravu budete všemožně starat i dále. Ale při tom nezapomínejte, že ž i v á výzdoba kostelní jest nejkrásnější. A tou živou chrámovou výzdobou je zbožná bohabojná obec přítomná na službách božích, je plný kostel zbožných a věřících osadníků. Amen.

XV.

K posvěcení hlavního oltáře. O potřebě: 1. katolických obřadů, 2. okrasy a výzdoby v našich chrámech.

> Uděláš oltář k pálení vonných věcí z dříví setim a obložíš jej zlatem nejčistším. A uděláš mu korunu zlatou vůkol. (2. Mojž. 30, 1—2.)

Přiznám se, že jsem dosti dlouho s bolestným dojmem pohlížel na náš starý hlavní oltář. Přiznáte sami, že nebyl důstojného vzhledu a že rušil příznivý dojem milé naší svatyně. Přával jsem si mít místo něho oltář nový, oltář důstojný velebnosti boží a našeho chrámu. Po čem tak mé srdce toužilo, dnešního

dne je splněno. Vy, m. dr., přispěli jste z dobroty svého srdce každý svou hřivnou a hle, neuplynula ani celá dvě léta a vašim darům a vašemu přičinění mám děkovat, že se dnes zvedá nový, důstojný oltář v čele našeho chrámu Páně a pne své útlé formy ke chrámové klenbě. —

Prve však, než náš oltář posvětí vzácný náš host, chci k vám promluvit několik slov k oslavě tohoto posvěcení: O potřebě 1. našich katolických obřadů, kterých se nejvíc při našem oltáři o službách božích koná, 2. o potřebě okrasy a výzdoby chrámové.

1. Obřadů, ceremonií, je třeba a srovnávají se dobře s naším náboženstvím. Náboženství není snad jen pouhé poznání a známost božských pravd, není snad jen něco vnitřního, nýbrž čím srdce je náboženstvím plnější, tím více hledí si proklestit cestu na venek slovy i skutky. Požár, který se vzňal v nitru nějakého domu, nezůstane dlouho ve vnitřních jeho prostorách, nýbrž brzo vyšlehne i ven, a čím prudčeji uvnitř hoří, tím se rychleji dere na povrch. —

A stejně je tomu i s náboženstvím. Náboženství živé, nedrží se jen uvnitř, v duši, nýbrž mocně proráží na venek, a to jak slovy, tak i skutky. A jedním z nejpřiměřenějších a nejvýznačnějších projevů vnitřního náboženského přesvědčení, vnitřní víry, jsou zevnější úkony, říkáme jim obřady, lat. ceremoniae. Jsou jako tělem nebo oděvem vnitřní zbožnosti. Zab tělo, a duše samotná nebude moci v tomto světě obstát; zruš, znič, odstraň obřady, a nebude brzy žádného náboženství. To dobře vědí nepřátelé církve, a proto, když chtěli náboženství potlačit a zničit, odstraňovali a směšné činili obřady, zbořili oltáře, zporáželi kříže a zajásali: »Jen když jsme jim zatím Krista s očí odklidili, ze srdcí jejich zmizí už brzy.« A vpravdě najdete málo víry tam, kde není náboženských obřadů a znamení. Člověka tělesného — smyslného — nelze stále krmit jen pokrmem duchovním. Člověk, který se skládá z těla i z duše, má zapotřebí také něčeho hmotného, vidi-

telného, je mu třeba úkonů a znamení zevnějších, aby za jejich pomoci povznesl mysl svou vzhůru k Bohu, povznesl se od země k nebi. —

Jsou, dr. m., i lidé prostí, neučení, a ti by se stěží k Bohu povznesli, kdyby nebylo zevnější bohoslužby. Ta svou velebností působí na ně tak, že mimoděk, skoro ani nevědouce, jsou naplněni zbožnými city, že klekají, ruce spínají a k Bohu se modlí. Víme z obyčejného života, že se při vyučování mládeže užívá znamení, obrazů, názoru, a to nejen proto, aby se ten nebo onen předmět, ta neb ona věc učinila pochopitelnější a snazší, nýbrž aby se vzbudil její zájem a zvýšila její pozornost.

A co jsme my všichni, dr. m., ve svém poměru k Bohu? Ne-li též jeho dítky? I nám je tedy třeba názorů, zevnějších znamení, obřadů — ceremonií — jako prostředků, abychom jimi probudili vnitřní zbožnost a uctivost k Bohu, k svému nejvyššímu Pánu. A rovněž tak

2. je nám třeba okrasy i výzdoby v našich chrámech. Než tu, dr. m., slyšíme hlasy protivné, odporující, jednak z úst jinověrců, jednak z úst vlažných katolíků se ozývající. »K čemu prý chrámová okrasa, výzdoba — skvostnost; Bůh sám v sobě nejvelebnější a nejkrásnější, nemůže být žádnou, od člověka vymyšlenou ozdobou víc okrášlen a veleben.« Odpovídáme: »Ovšem, Ten, jenž se odívá světlem, jenž po sluncích kráčí a sám v sobě je nejvyšší krása a sličnost, nenabývá naším zlatem a našimi barvami větší důstojnosti a velebnosti, ba je pravda, že on žádných našich ozdob nepotřebuje. Avšak, kdo toho potřebuje, jsme my! My toho všeho potřebujeme, abychom se tím snáze k Bohu povznesli, my lidé, kteří jsme také odkázáni na své smysly, a kteří nejen rozumem, ale i smysly (na př. zrakem, sluchem) musíme být vedeni. —

Dr. m., uznáte sami, že jsme daleko zbožnější v tom chrámě, kde hned při prvním kroku nás mile překvapí pěkná úprava, vzorná čistota, ušlechtilý vkus, nežli tam, kde je v chrámě pusto, smutno a nevlídno.

Za tou příčinou předepsal Bůh v zákoně Mojžíšově netoliko slavné obřady při obětech, nýbrž i archu úmluvy kázal ozdobit, jak svědčí 2. kniha Mojžíšova v kap. 30.: »Uděláš oltář k pálení vonných věcí z dříví setim« (akaciového) a obložíš jej zlatem nejčistším a uděláš mu korunu zlatou vůkol.« Udělal pak Bezeleel archu z dříví setim a obložil ji zlatem nejčistším vnitř i zevnitř. A udělal jí korunu zlatou vůkol. Udělal i slitovnici, t. j. místo, s něhož Bůh odpovědi dával, ze zlata nejčistšího. Dva také cherubiny ze zlata taženého. Udělal i stůl ze dříví setim a obložil jej zlatem nejčistším. Udělal i svícen kovaný ze zlata nejčistšího, číše, kadidelnice, konvice, vše ze zlata. — A všecko zlato a drahé kamení k vzdělání stánku a rouch kněžských obětoval lid ochotně, ano, obětoval víc než bylo třeba. Muži se ženami dali náramky a náušnice, prsteny a záponky z pravých rukou, a všelikou nádobu zlatou oddělili k darům Hospodinovým.

Dr. m., ptám se, co tomu říká ten, kterému je proti mysli i nejmenší obět pro chrám, a který, ač sám nic nedá, ji zlehčuje a se jí posmívá? — A spočítejte, dr. m., co jste asi věnovali již za svého života pro chrám? Jistě že to bude maličkost proti tomu, co jste někdy zbytečně utratili a promarnili. —

Slyšíte-li pak někdy, k čemu máme nakládati na chrámy na oltáře, máme dost jiných výdajů, k čemu ztráta tato, vzpomeňte si na tento evangelický výjev.

Nedlouho před svým umučením byl Kristus hostem v domě Šimona malomocného, tam mu připravili večeři. Maria mu posluhovala a Lazar, její bratr, byl jedním z těch, kteří seděli s Ježíšem za stolem. — Maria pak vzala libru masti z nardu pravého a pomazala jí nohy Ježíšovy a vytřela je vlasy svými a dům naplněn je vůní té masti. Jeden pak z jeho učedníků, Jidáš iškariotský, řekl: »K čemu ztráta tato? Zdaliž nemohla tato mast býti prodána za 300 peněz a peníze ty dány chudým?« To řekl, ne že by měl péči o chudé, ale že byl zloděj a měšec měl a to, co se vkládalo, nosil. Ježíš však řekl: »Nechtež ji, aby to ke dni mého pohřbu učinila, nebo chudé vždycky

máte s sebou, mne však vždycky míti nebudete. Amen pravím vám: Kdekoliv po všem světě budou kázat evangelium toto, i to, co ona učinila, budou připomínat na památku její.« —

Tak, dr. m., Kristus pochválil Marii, že nelitovala něco nákladu, něco peněz, aby mu projevila svou vděčnost za to, že vzkřísil jejího bratra.

Tak Kristus ukázal, že mu není a nebude nemilá ta výloha, ten náklad, kterýž činíme na jeho počest v chrámech jemu zasvěcených.

Proto, dr. m., nedbejte na řeči těch, kteří litují něco výloh a peněz ke cti a slávě boží jako Jidáš. Zato nelitují ani sebe větších vydání na skvostný šat, módní nádherný oděv a za různé lahůdky a městské sporty.

Pamatujte pak, dr. m., že to, co Bohu dáváte, nebéřete ze svého! Vzpomeňte, že se táže sv. Pavel: »Co máš, člověče, čeho bys od Boha nebyl obdržel?« Nebereš tedy ze svého, nýbrž z božího, co Bohu dáváš. A Bůh ti i za to slibuje odměnu i odplatu.

Dr. m., a považte ještě, dovedli byste srovnati se svým svědomím, aby dům boží byl pustý, nevlídný a zanedbán, zato vaše domy aby byly nádherně upraveny se vším možným komfortem a vybraným vkusem? Pamatujte, že již David lkal: »Hle, já bydlím v domě cedrovém, kdežto archa Hospodinova pod kožemi je!« —

3. Nuže, dr. m., nejdůležitější předmět v chrámě, hlavní oltář, máte nyní obnovený. Ó, kéž i s ním obnovíte svá srdce a své duše obohatíte novými ctnostmi! Ty pak, Otče nebeský, přijmiž od nás již tu obět jako dík za dobrodiní, kterých se nám dostává z tvé otecké ruky. Budiž to vše k větší cti a slávě tvé a k spáse našich duší. Vám pak všem, kteří jste čímkoliv přispěli k důstojné té okrase našeho chrámu, děkuji s upřímným »Zaplať Bůh!« Ujišťuji vás, vy srdce šlechetná, jako Mojžíš svůj lid, že když konati budu obět nejsvětější, budu vás připomínati před Hospodinem, aby se slitoval nad dušemi vašimi. Amen.

XVI.

K svěcení křížové cesty.

Dr. m.! Našemu chrámu (hřbitovu, posvátnému místu) dostalo se obětavostí vaší a mnohých známých a neznámých dobrodinců nádherné křížové cesty. Podle vašeho přání mám ji posvětit. Mohu říci, že málokterému přání jsem vyhověl s takovou radostí, jako tomuto přání vašemu. Ale než tak učiním, chci vám několika slovy vyložit, co je křížová cesta, co nám připomíná a k čemu nás povzbuzuje a co za užitek z ní máme.

I. Co je křížová cesta a co nám připomíná.

Křížovou cestou nazýváme 14 obrazů, které nám připomínají cestu, kterou Spasitel s křížem na ramenou konal od paláce Pilátova až na horu Kalvarii.

Dr. m.! Nejvyšší rada židovská mohla Krista Pána odsouditi k smrti, ale rozsudek smrti nemohla sama vykonat. Rozsudek smrti potvrdit a vykonat mohl toliko římský místodržitel, protože tenkrát byla židovská země pod mocí Římanů. Proto se členové nejvyšší rady židovské odebrali v pátek ráno k Pilátovi, k římskému místodržiteli, aby jim ortel smrti nad Kristem Pánem potvrdil a dal jej vykonat. Pilát po velikém zdráhání jim na konec vyhověl a vydal jim Krista na smrt kříže. Zároveň rozkázal římskému setníkovi, aby s římskými vojíny popravu vykonal. To všecko se stalo v domě Pilátově. Původně to byl královský hrad, ve kterém sídlili židovští králové. Stál na hoře Moria vedle chrámu. A odtud, z tohoto radního Pilátova domu, z tohoto kdysi královského hradu, započíná křížová cesta Páně. (Zastavení I.)

Jakmile Pilát vydal Krista na smrt, chopili se ho vojínové, svlékli s něho posměšné roucho, v kteréž ho dal na posměch obléci král Herodes, a oblékli ho v roucho vlastní. Nato přinesli vojíni tři kříže, jeden pro Krista, dva pro lotry, kteří zároveň s ním měli

být ukřižováni. Kristus bezpochyby dostal onen kříž, který byl určen pro Barabáše. Vzal jej na sebe ochotně. (Zastavení II.) Nato se seřadil hned průvod podle pořádku, jaký Římané zavedli. Napřed kráčel setník (vykonavatel smrti, exactor mortis) s oddělením vojska. Poté hlasatel, který nesl na žerdi tabulku s nápisem, který udával odsouzencovu vinu. (Ježíš Nazaretský, král židovský.) Potom šli Pán Ježíš a dva lotři. Jim po straně pravé a levé kráčeli vojínové, kteří měli ortel smrti vykonat, a za nimi ještě jiné oddělení vojska pro pořádek a bezpečnost. Po nich teprve šli členové velerady židovské a ostatní lid, který se připojil dílem z pouhé zvědavosti, dílem ze soustrasti, dílem z krvelačnosti. Cestu, kudy se tento průvod bral, bolestnou cestu křížovou, zachovalo ústní podání ve věrné paměti a označilo i místa, na nichž se přihodily zvlášť důležité věci. Celá tato křížová cesta měří asi 600 m, 1200 kroků, a trvá něco přes čtvrt hodiny. Ale Spasitelova cesta trvala mnohem déle. Spasitel byl příliš zeslaben ranami, trýzněním a ztrátou krve. Pak jej tížil těžký kříž. Tak mu ubývalo sil vždy víc a víc, až asi po 400 krocích klesl na zem ve mdlobách. Kus sloupu z červeného mramoru označuje poutníkům až dosud to místo. (Zastavení III.) Když přišel Pán Ježíš zase k sobě, brali se dále. Asi po 60 krocích setkal se tu Kristus Pán se svou matkou. (Zastavení IV.)

Na další cestě přinutili Šimona Kyrénského, aby nesl kříž za Ježíšem. Muž ten byl žid a pocházel z Kyrény v Africe. Měl u Jerusalema statek a šel asi právě do chrámu do Jerusalema. Místo, kde Šimona donutili, je označeno čtyrhranným červeným mramorem. (Zast. V.) Pak se ubírali s Kristem do vrchu a na té cestě podala podle podání Veronika Pánu Ježíši šátek, aby si utřel tvář krví zalitou. Byla za to odměněna tím, že Ježíš vtiskl do tohoto šátku obraz svého obličeje. (Zast. VI.) Pak přišli k bráně zvané soudná, kde rozsudek smrti ještě jednou přečtli a jeho opis přibili na sloup. Tu Pán Ježíš po druhé klesl. (Zast. VII.) Nebo přes to, že nenesl už kříž,

umdléval Pán Ježíš víc a víc, zvláště chůzí do vrchu a žárem slunečním. Posečkali proto nakrátko. Sotva však přišel zase k sobě, ubírali se hned dále, nebo měli strach, aby ho za živa dostali na kříž. Tu se s ním setkaly plačící jerusalemské ženy. (Zast. VIII.) Dříve však než Ježíš došel k popravnému místu, klesl ve mdlobách po třetí. (Zast. IX.) Posléze dospěli na Kalvarii, k místu, které bylo určeno k popravě. Bylo právě před polednem. Vojíni se dali hned do práce. Zbavili Krista Pána jeho rouch, obnažili ho a chtěli ho omámit žlučí. (Zast. X.) Položili kříž na zemi a na něm ukřižovali Krista Pána. Za ruce i nohy jej přibili ke dřevu kříže a pak s křížem vyzdvihli. (Zast. XI.) S Kristem zároveň byli ukřižováni dva lotři a postaveni jeden na pravici a druhý po levici Kristově. Naléhali na to asi židé, aby se zdálo, že Kristus je skutečně zločinec, a to největší. O hodině třetí odpoledne Spasitel na kříži zemřel. (Zast. XII.) Josef z Arimathie a Nikodem vyžádali si na Pilátovi, aby jim dovolil tělo Ježíšovo s kříže sejmout a pochovat. Když Pilát svolil, sňali Josef z Arimathie a Nikodem, členové nejvyšší rady židovské, tělo Ježíšovo s kříže a položili na okamžik v klín jeho matky. (Zast. XIII.) Pak tělo omyli, zavinuli v čistá plátna a uložili do hrobu v zahradě Josefa z Arimathie, která byla nedaleko místa popravního, asi 80 m na západ. (Zast. XIV.) Nyní jsou obě místa spojena pod jedním chrámem Božího hrobu. Chrám ten má dvě kopule, pod východní je Golgota, místo ukřižování, pod západní je hrob Krista Pána. —

Dr. m., v krátkosti jsem vám pověděl, co je to vlastně křížová cesta. Je to cesta utrpení Ježíše Krista z radního domu Pilátova až na horu Kalvarii. Místa, kde se co zvláštního přihodilo, jsou označena buď sloupy nebo kameny, které jsou zazděny do domů. Těch míst jest 14; 9 je jich venku na ulicích, kterými se Kristus bral, a 5 uprostřed chrámu Božího hrobu.

Ústní podání nám vypravuje, že Matka boží často navštěvovala tuto cestu utrpení Kristova a na těch

místech, kde se s Kristem Pánem něco zvláštního přihodilo, prodlévala delší dobu v rozjímání.

Když první křesťané navštívili Jerusalem, kráčívali také cestou utrpení Krista Pána, na jejích památných místech se zastavovali, proto tato místa nazvána byla stationes, t. j. zastavení křížové cesty. Těmto křesťanským návštěvám, i když Svatá země upadla do moci Arabů, nečinili Arabové žádných obtíží. Ale když se r. 1070 zmocnili Sv. země Turci Seldžukové, tu kladli křesťanům v návštěvě sv. míst všemožné překážky, ba ohrožovali i jejich životy. Proto si křesťané začali zřizovati křížové cesty doma, a to buď ve chrámech nebo na hřbitovech, nebo na pahorcích hoře Kalvarii podobných. Nejčastěji pak na místech poutních. Umisťovali tam dřevěné kříže s obrazy, na nichž byly znázorněny jednotlivé výjevy z bolestné cesty Páně. Těchto obrazů je rovněž 14. Proto my dnes nazýváme křížovou cestou 14 obrazů, které představují cestu, kterou Spasitel s křížem na ramenou konal od paláce Pilátova až na horu Kalvarii. —

Sami víte, že kdo chce konat křížovou cestu, musí se pohybovat od obrazu k obrazu a při tom rozjímat o umučení a utrpení Páně. Stačí již také, když se nepohybujeme, sledovat jen očima jednotlivé obrazy. —

Dr. m. pověděl jsem vám, co je křížová cesta a co nám připomíná. Slyšte ještě kratince,

II. k čemu nás křížová cesta povzbuzuje a co za užitek z ní máme.

Dr. m., kdo s věřícím srdcem pořádně koná křížovou cestu, kdo doprovází Spasitele na této cestě jeho největšího ponížení a nejbolestnějšího utrpení, nemůže zůstat bez hlubokého dojmu. Když věřící křesťan provází Krista Pána od jednoho bolestného zastavení ke druhému, jistě s Kristem cítí a polituje Krista Pána, co všecko pro nás a pro naše hříchy vytrpěl. Jistě že si tu vzpomene i na své vlastní hříchy, za něž též Spasitel bolestně trpěl, a bude jich litovat. Křížová cesta přivádí křesťana k lítosti nad hříchy, a to je první krok k pokání a k po-

lepšení. Kéž by tomu tak bylo u všech vás, kteří tuto cestu křížovou budete konat.

Křížová cesta vás učí rozjímat o umučení Páně. Ani netušíte, jak je to Kristu Pánu milé a jak se mu tím můžete zavděčit. Svatí vám to potvrzují: »Denně rozjímat o umučení Páně je užitečnější, nežli po všecky pátky celého roku o chlebě a vodě se postit a dokonce se bičovat,« praví sv. Albert Veliký. »Jedna slza nad utrpením Kristovým má větší cenu než pout do Svaté země,« ubezpečuje sv. Augustin. Hle, jak budete Kristu Pánu milí, když se budete křížové cesty účastnit.

Na křížové cestě se naučíte mnohým ctnostem. Uvidíte tam Kristovu chudobu, pokoru, trpělivost, mírnost; jistě že vás to posílí, abyste přemáhali svou pýchu, svou lakotu a hněvivost. Kristus ochotně vzal na sebe svůj kříž. Učte se od něho, abyste nejen trpělivě, nýbrž i ochotně a radostně dovedli snášet své kříže. — A ještě něčeho zvláštního můžete při křížové cestě dosáhnout. Pobožností křížové cesty dosahujeme týchž odpustků (t. j. odpuštění časných trestů, které bychom buď zde na světě nebo v očistci měli za své hříchy vytrpět), jako bychom dosáhli, kdybychom sami navštívili ta svatá místa ve Svaté zemi.

Hle, dr. m., jak vám může křížová cesta prospět. A nejenom vám, nýbrž i vašim milým zasnulým, jestliže tu křížovou cestu budete obětovat za ně.

Jak jim tu můžete tresty očistcové ukrátit, jak jim tu můžete do nebe pomoci! Nuže, užijte toho prostředku co nejvíc! —

Dr. m., jsem u konce své promluvy o křížové cestě. Vzpomeňte si často na to, co křížová cesta je, co nám připomíná a k čemu nás povzbuzuje a co nám přináší. Až přijde svatopostní čas, kéž bych vás tu v kostele na křížové cestě všecky viděl. Kéž by má slova měla takový výsledek. Budu za to Boha zvlášť prosit, když nyní jeho jménem a jménem církve sv. vaši novou křížovou cestu posvětím. Amen.

XVII.

I.

Při svěcení nových zvonů.

Dr. m., v celé naší farní osadě je dnes od časného rána radostné vzrušení. Její domky jsou okrášleny prapory a zelenými věnci. A uprostřed jste postavili bránu a na ni jste dali nápis: »Vítáme vás.« A koho jste to vítali s takovou nebývalou radostí a tak upřímně a nadšeně? Své nové kostelní zvony jste to vítali. Dlouho jste se těšili na tuto slavnostní chvíli, po celé měsíce jste pořádali sbírky, sbírali i po haléřích, abyste si připravili dnešní slavnostní den, abyste na věž svého kostela, která zvonů pozbyla, zas nové zvony mohli zavěsit. A Bůh žehnal vašemu snažení, nové naše zvony stojí již tu před námi a chystáme se je dnes posvětit a zavěsit na naši osiřelou kostelní věž.

Dr. m., je to řídká slavnost a proto mne to těší, že se jí tak rádi a v tak velikém počtu účastníte. Nezůstanu za vámi a proto vám na oslavu této památné chvíle promluvím několik oslavných slov o našich zvonech.

1. Začnu s největším. Náš první a největší zvon dostane jméno V á c l a v. Je pořízen na památku naší n á r o d n í s v o b o d y. Budeme mu tedy říkat V á c l a v anebo z v o n s v o b o d y. A jsou na něm nápisy: »Svatý Václave, nedej zahynouti nám ni budoucím!« »Díky vdávejme Pánu Bohu našemu za naši svobodu.« A když uslyšíte ten zvon o nedělích a svátcích, vždycky si vzpomeňte, že naše svoboda je darem boží Prozřetelnosti a že nám ji jistě vyprosili naši sv. patronové a nejvíc svatý náš dědic sv. Václav. —

Ale na své druhé straně nese náš zvon svobody nápis: »Odpočinutí věčné dejž jim, ó Pane!« Ano, náš Václav, náš zvon svobody, má být zároveň i pomníkem pro všechny ty, kteří za naši svobodu vykrváceli na světových bojištích.

Ano, všem těm dej, Pane, odpočinek věčný, nechť to byl drahý syn, nebo milý bratr nebo starostlivý,

nenahraditelný manžel a otec. Ano, nedej nám zahynout, sv. Václave, a našim padlým dej odpočinek věčný, tak se vždycky modlete, když náš zvon svobody, zvon sv. Václava, uslyšíte. —

2. A druhý zvon zasvětíme Nejsvětějšímu srdci Ježíšovu, tomu útočišti všech utištěných a zarmoucených srdcí. Tomuto nejsvětějšímu srdci svěřme se se svou bolestí a zármutkem, se svými starostmi, se svou nouzí a bídou. To srdce nás potěší, požehná nám a dá nám sílu a pomoc, abychom snesli, co nám naše nynější těžká doba ukládá. Proto, dr. m., jsme dali na tento zvon vrýt a napsat modlitbu, kterou se modlíme každý den na konci mše sv.: »Nejsvětější srdce Ježíšovo, smiluj se nad námi!«

A ještě něco bych si přál, aby tento zvon srdce Ježíšova byl zvláště vaším zvonem, křesťanští muži! Chtěl bych, aby vám vždycky hlahol tohoto zvonu připomínal slova apoštola národů: »Volo viros orare, chci, aby se muži modlili a zvedali čisté ruce k nebesům, aby jako Ten, jehož srdci tento zvon je zasvěcen, byli i oni muži modlitby v svém životě, v povolání a utrpení a v smrti. Ano, poslechněte hlasu našeho zvonu srdce Ježíšova a modlete se a přijďte každou neděli na mši sv. a choďte pilně ke stolu Páně. A srdce Ježíšovo pomůže vám ve všem a zvítězíte nade vším, překonáte všecko i to nejhorší. —

3. A třetí náš zvon dostane jméno Maria. Když vám bude zvonit, bude vám vždycky připomínat, co je na něm napsáno: »Útočiště hříšníků, pomocnice křesťanů, potěšení zarmoucených, oroduj za nás!« — Když zvon ten uslyšíte, modlete se pak a volejte k Matce boží s ním. — Ale dole pod těmito nápisy je na našem Mariánském zvonu ještě jedno zvolání, ještě jedna prosba k Matce boží. Je to prosba ze všech nejmladší a proto nejposlednější z loretánské litanie. Když za světové války nebralo krveprolévání žádný konec, tu papež Benedikt XV. vzal si útočiště k Matce boží a nařídil, aby do loretánské litanie se ještě na konec přidalo vzývání: »Regina pacis ora pro nobis —

Královno míru, oroduj za nás!« — A hle, pak se už mír přiblížil a válka skončila.

Dr. m., když vás náš mariánský zvon bude vybízet, abyste volali k Matce boží: Útočiště hříšníků, pomocnice křesťanů, potěšení zarmoucených, přidejte k tomu vždycky prosebné volání: »Královno míru, oroduj za nás!« Ti, kdož zkusili a prodělali hrůzy světové války, vědí, jak je mír drahý a vzácný dar boží.

A ještě mám prosbu. Rád bych, aby tento mariánský zvon byl zvláště zvonem vaším, křesťanské ženy! Chtěl bych, když zaslechnete jeho hlas, abyste v tom hlase slyšely pozvání Matky boží k vám: »O r a t e s o r o r e s, modlete se ke mně, mé sestry, i se svými muži i se svými dětmi.« Buďte ujištěny, když poslechnete, budete mít v Matce boží vždycky svou pomocnici a své potěšení. —

4. Posléze čtvrtý a nejmenší zvon v našem zvonařském choru pokřtíme na jméno velikého archanděla a božího b o j o v n í k a M i c h a e l a. Se štítem, pancířem, mečem a přílbicí je náš archanděl ochráncem věřícího lidu ve všech bojích a nebezpečích.

Kéž by, dr. m., byl vaším ochráncem ve všech vašich potřebách a bojích, nejvíc pak ve vašem boji posledním, abyste jej vítězně a dobře skončili. —

Dr. m.! Ke konci každé mše svaté vzýváme sv. Michaela za jeho pomoc. Rovněž tak i náš zvon, který jsme posvětili jeho jménem, bude se modlit s námi týmiž slovy a touž modlitbu, kterou my říkáme při mši svaté. »Sv. Michaele, braň nás v boji!« — Tato slova dali jsme také vyrýt na jeho čelo. —

Dr. m., jaký to bude krásný souzvuk, až se naše zvony rozezvučí společným chorálem a budou zladěně bít: Smiluj se, oroduj za nás, nedej, braň nás, odpočinutí věčné jim dej!

Tak se bude vznášet celý zástup proseb a tónů se země vzhůru k božímu trůnu a bude prosit a orodovat za mír. Co ještě víc bychom mohli na těch našich zvonech chtít? Amen.

XVIII.

II.

Při svěcení nových zvonů.

Dr. m., vzpomínám. Bylo to několik let po světové válce, když jsem byl návštěvou v pohorském českém městečku. Bylo to v neděli odpoledne a světili tam právě nové zvony. Své bývalé zvony musili za války odvést vojenským úřadům. Nemohu vám ani vylíčit, co tam bylo slávy! Celé městečko bylo vyzdobeno prapory, zelené věnce krášlily domy a všechny cesty byly vyčištěny. Lidu se všude jen hemžilo. A když pak na voze, který tonul celý v živé zeleni, vezly městečkem tři páry statných koní nové tři zvony, překrásně vyzdobené, neznalo pohnutí a radost ani konce. S nadšeným jásotem přivezli zvony před chrám. Tam byla kazatelna. Na ni, když se nadšení zmírnilo a jásot ustal, vystoupil místní kněz a prostými a dojemnými slovy promluvil k přítomným o významu zvonů pro jejich farní osadu. —

Dr. m., Bůh nám dopřál, že naše farní osada koná dnes podobnou slavnost. I my světíme nové zvony. I vy jste si je pořídili svou obětavostí, i vy jste je s radostí a nadšením přivítali mezi sebou. Na mně pak je, abych doprovodil vaši radost živým slovem.

Na věži památného chrámu v Münsteru visí starodávný zvon a na něm je latinský nápis:

»Vivos voco, Mortuos plango, Fulgura frango.«

Tento prostý, ale vážný nápis vyjadřuje krátce, ale výstižně úkol našich zvonů. A o tomto úkolu našich zvonů slyšte dnes ode mne několik srdečných slov. — Vyložím vám ten latinský nápis.

1. V i v o s v o c o, ž i v é v o l á m.

Dr. m., je letní ráno, celá krajina voní a leží před vámi tichá, jako kdyby spala. A nejednou do té vůně, krásy a ticha zazněl stříbrný skřiváňčí hlas. A po tom hlasu se vše najednou probouzí k životu. Ale nebyl to skřivánek, byl to zvonek, který do širého kraje zpíval a zvonil ranní »Anděl Páně«. A vy jste jeho hlasu poslechli, sepjali jste ruce a modlili jste se

ranní klekání (protože lidé při tom dříve poklekali), modlili jste se »Anděl Páně«. Ukázali jste tak svou lásku k Spasiteli, na jehož vtělení jste si vzpomněli, a uctivě jste pozdravili jeho svatou Matku. Dr. m., jak bych si přál, abyste tak učinili nejen ráno, nýbrž i v poledne a večer, vždycky, když se na klekání zvoní. Přesvědčili byste se, že by to nebylo nadarmo. — Vivos voco — volám živé — tak vás volá zvon, abyste pozdravili ráno, poledne a večer každého dne.

A je sobotní nedělní předvečer. Slunce už zapadlo, lidé sedí klidně na zápraží a hovoří. Vtom s kostelní věže zazní hlahol zvonů. Vivos vocant — volají živé a k živým: »Pomni, abys den sváteční světil, zítra je neděle den Páně, pojďte sloužit Bohu. Hledejte nejprve království božího a spravedlnosti jeho. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm. Ne samým chlebem živ je člověk, ale každým slovem, které vychází z úst božích. Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.« Tak vás zvony zvou na neděli na služby boží, na mši sv., na kázání a k stolu Páně. — I rodičům mluví do uší: »Nechte maličké přijíti ke mně a nebraňte jim.«

Dr. m., kéž byste ty své zvony vždycky slyšeli, když již ne v ten sobotní předvečer, tedy aspoň v neděli ráno, když svou výzvu opakují a vám přimlouvají: »Šest dní daroval vám Bůh a z toho sedmého chce jen hodinu pro sebe.« Kéž byste své zvony poslechli a dali tu hodinu Pánu Bohu v neděli a ve svátek. Nebo, kdo se nemodlí ani v neděli, ten se nemodlí vůbec, a kdo se nemodlí vůbec, nemůže být spasen. —

Ano, vivos voco, živé volám. To je první a nejvznešenější úkol našich zvonů. A druhý úkol zní:

2. Mortuos plango, mrtvé oplakávám. — Ano, naše zvony pláčí nad mrtvými. Už od dávných časů zní jejich dušičkový zvonek po večerním klekání. Skrze jeho hlas, jako by nás dušičky prosily, abychom za ně vyslali nahoru prosebný povzdech: »Odpočinutí věčné dej jim, ó Pane!«

Mortuos plango, mrtvé oplakávám, nad mrtvými pláče náš umíráček, když nám zvěstuje, že zas jeden

z nás nám odešel a nás opustil. Pláče, ale také nám domlouvá: »Nelkejte příliš! Pamatujte, že se rodíme, abychom umřeli, a umíráme, abychom žili — ano, žili u Boha na věky. — Je tedy zas shledání — proto se modleme, abyste se s vaším zesnulým u Boha opětně shledali. —

Mortuos plango, mrtvé oplakávám. Zvony pláčí a naříkají, když doprovázejí naše milé ke hrobu. Velebný a dojemný je ten jejich doprovod. Zdá se mi vždycky, že ty smuteční jejich hrany pronikají skrz oblaka a volají do nebes: »Slituj se, ó Bože, nad tímto zemřelým podle velikého milosrdenství svého.«

Dr. m., když jdete v pohřebním průvodu, kéž byste vždycky propůjčili svůj sluch tomuto prosebnému hlaholu svých zvonů a na místo řeči a zábavy modlili se s nimi za věčnou spásu zemřelého, kterého k hrobu doprovázíte. Vzpomeňte, že snad zakrátko budou ty smutně znějící zvony vyprovázet vás, a že i vy té modlitby budete potřebovat. — A třetím úkolem zvonů je:

3. F u l g u r a f r a n g o — b l e s k y l á m u, t. j. škodlivé bouře odvracím. Temnou nocí ozval se hlas zvonu. Ale jak zazněl! Kladivo jeho jako by bilo zoufale na jeho stěny. Jeho zvuk zděšeně volá: »Hoří, hoří!« Zvon nás tu upozorňuje na nebezpečí, zvoní na poplach. — A stejně poděšeně a úzkostlivě zní, když se blíží veliká bouře. — I tu zvon varuje před nebezpečím a zvoní na poplach. —

Dr. m., v některých krajinách zvoní tak před bouří dosud, prostě se říká, že zvoní na m r a č n a. Ptám se, je to pověra, jak nám někteří vytýkají? Pověry se dopouští, kdo stvořeným věcem připisuje vyšší tajemnou moc, kterou jim Bůh nedal. — Ptám se, připisujeme my katolíci nějakou tajemnou, řekl bych zázračnou moc zvonům? Ani v nejmenším. My dobře víme, že zvon nemůže sám sebou — zahnat bouři, krupobití nebo povodeň. V jeho kovu nespočívá žádná tajemná síla ani moc.

Ale je a spočívá tato síla a moc v úpěnlivé modlitbě věřících, ke které je zvon vyzývá, je spojena tato

moc s modlitbami církve, kterými zvony posvětila, je spojena tato moc a síla s požehnáním všemohoucího Spasitele, v jehožto jménu církev zvon požehnala. Modlitby věřících a sv. církve a pomoc všemohoucího Spasitele, ty to jsou, které při zvuku zvonů zahánějí od nás bouři a všeliké jiné neštěstí. Nepomáhá tedy zvon sám, ale síla a moc všemohoucího Pána, o kterou prosí církev, když zvony světí a žehná, o kterou prosí věřící na zemi a jistě i svatí, jichžto jména zvony nesou, když bouře zuří a hrozí pohroma. —

Dr. m., hleďte, jak vznešený je úkol vašich zvonů, které se chystám posvětit. Co všecko dobrého vám přinášejí, když živé volají, blesky lámou anebo oplakávají mrtvé!

Dr. m., vzpomeňte si, jak vám bylo smutno, když vám za minulé světové války vaše zvony z věží brali a pryč odváželi. Vzpomeňte si, jak se vám po nich stýskalo. Tenkrát jste poznali, že měl pravdu veliký Říman Seneka, když řekl: »Člověk touží teprve po slunci, když již nesvítí.« Proto si važte svých nových zvonů a když uslyšíte jejich hlas, nezatvrzujte svá srdce — ale otevřete jim je dokořán a poslechněte vždycky jejich volání. — Vždycky jen s dobrou se potážete! —

A nyní, nejmilejší Ježíši, dokonči naše dílo a přijď nám k pomoci! Požehnej tyto zvony a propůjč jim sílu, aby svým hlasem přiváděly náš lid k tobě a vodily jej do tvých chrámů k tvým bohoslužbám. Ať spočine nad nimi tvá moc a síla, aby, když se rozezvučí, zahnaly od našich příbytků a krajů všecko neštěstí a všecku zhoubu. A až nás budou provázet na naší poslední cestě, dej, ať nás zavedou k tobě na práh tvého věčného království. Amen. —

XIX.

K svěcení varhan.

Oslava boží v chrámě:
1. Varhany učiní, co na nich je,
2. i my máme činit, co na nás je.

I. Varhany učiní, co na nich je.

Milou a radostnou chvíli prožíváme dnes v našem chrámu Páně. Chystáme se posvětit nástroj Bohu i lidem nejmilejší. Vy asi již tušíte, který je to nástroj, nebo jste na něj mnoho přispěli, značné oběti přinesli, vy víte, že jsou to naše nové varhany.

Varhany! Jak krásný, jak velikolepý je to hudební nástroj. Je za celý sbor pěvců a hudebníků! Jaká moc tkví v rukou dovedného varhaníka, pravého umělce na varhany! Poslyšte, když se jeho ruka zaboří v klávesy, a naslouchejte! Cítíte, jak vás tu kolébají v sladké snění jeho něžné tóny? Než ze sladkého snění jste pojednou vyrušeni. Umělec varhaník sáhl k tónům nižším a silnějším. Kostelem to zrovna hřmí, že se i snad bázní třesete. — Oh, je v tom nástroji skryto plno něžnosti, lahody, ale také hrůza a děsivost hromu.

Za komuny r. 1871 vnikla v Paříži i do chrámu Notre Dame tlupa zběsilců a chtěla tu po svém způsobu řádit. Byla právě mše sv. a varhaník Darnold hrál při ní na varhany. Vida, co nastává, neztratil duchapřítomnost, vytáhl všecky rejstříky, zabořil nohy do pedálů a začal hrát s největší silou na varhany. Chrám se téměř všecek chvěl a třásl. Zběsilci zůstali stát jako ohromeni. Zalekli se. Tísnivého dojmu se však už nemohli zbavit, nechali svého zločinného úmyslu a odešli. —

Ano, dr. m., varhany vždycky vykonají, co na nich je, vždycky vykonají své. — Vizte jen, jak naplní to, co je jejich hlavní výkon, jak dovedou provázet v kostele celý náš církevní rok, jak dovedou vyjádřit všecku jeho vážnost a něžnost, jeho smutek a radost. —

Církevní rok začíná adventem, který připomíná do-

bu, po kterou lidstvo čekalo na zaslíbeného Vykupitele. — Ráno za šera, ještě přede mší sv., se varhany rozehrají. — Roztouženě zní jejich melodie, touha po Vykupiteli se ozývá z jejich písně: »Rosu dejte, nebesa.« A jako by chtěly ukonejšit tuto touhu, slibují hlasem rozhodným: »Ejhle, Hospodin přijde!« A dále hlásají, že je již blízko doba jeho příchodu, že již »s nebe posel vychází«. — Pak se dokonává advent, přichází půlnoc, jitro »narození Páně«. Proto se varhany radují a zpívají: »Nesem vám noviny«, »Narodil se Kristus Pán«. —

Potom přichází Popeleční středa. — Jaká změna v hlasech varhan, zhluboka a vážně se nesou jejich tóny. Vzpomínají na utrpení Kristovo a s bolestí zpívají: »Již jsem dost pracoval pro tebe, člověče«, »půjdu, půjdu do Jerusalema, tam, co o mně psáno, všecko se vykoná!« —

Nastává pašiový týden. Je Zelený čtvrtek, varhany ještě jednou zaplesají, zahlaholí »Gloria« a ohlašují lidu, že se mu dostalo nesmírného daru, že přišel den, kdy Spasitel ustanovil nejsvětější svátost oltářní. — Ale pak jakoby zaleknuty z nesmírného zármutku nad smrtí Spasitelovou ztichnou a oněmí. Ale pak přichází velká neděle Kristova vzkříšení. Proto se zamlklost mění v jásot, zármutek v radost a varhany zase zpívají radostně: »Hle, vstalť jest nyní Kristus Pán, Alelluja — chvalte Boha!«

Když pak Spasitel vstupuje na nebesa a sesílá své církvi Ducha sv., i to hlásají varhany a prosí: »Veni sancte Spiritus, přijď, ó Duše přesvatý, a vylij na nás tu v chrámě přítomné bohatství svých milostí a darů.« —

Tak varhany plní, k čemu po přednosti jsou, tak doprovázejí církevní rok. — Připomínají nám lásku Boha Otce, který poslal na zemi svého Jednorozeného Syna, vypravují nám o lásce tohoto Syna Vykupitele k nám, hlásají i štědrost Ducha sv. —

Než nebyly by věrným průvodcem, kdyby neohlašovaly a neopěvaly i lásku Rodičky boží k nám. I to však činí. Jak často zahlaholí s nich mariánská píseň,

jak často pějí její Zdrávas. Hlásají, že je den jejího »Neposkvrněného početí«, svátek jejího narození, že jsou její jmeniny a její nanebevzetí. A za svou královnou jdou její svatí, i ty oslavují varhany svou hrou a nezapomínají ani na duše v očistci a prosí za ně: »Na dušičky pamatujme, z očistce jim pomáhejme.«

II. Hle, dr. m., jak varhany konají, co na nich je, konají své. Jak nás napomínají a vedou k tomu, abychom i my konali, co na nás je, konali své. A to bude tehdy,

1. když budeme do chrámu vstupovati s pravým úmyslem Bohu tu sloužiti, být tu přítomni k jeho cti a slávě. — Nemá nás sem do kostela vést jenom přání, abychom tu slyšeli snad zadarmo nějaký pěkný chrámový koncert.

A k tomu musíme ještě něco přidat.

2. Bůh, dr. m., vložil v lidskou bytost mnohem krásnější varhanový stroj, než jsou tyto naše nové varhany, a tím varhanovým strojem je naše nesmrtelná duše. A jako varhany jsou schopny těch nejrozmanitějších tónů, tak Bůh i tomu našemu vnitřnímu varhanovému stroji, té naší duši, propůjčil a dal schopnosti a milosti k těm nejrozmanitějším a nejkrásnějším tónům lidských ctností. Bůh pak nám dává příležitost, abychom se i my osvědčili a ukázali dobrými varhanami, na něž možno dobře hrát. Bůh nebeský hraje dost často sám na manuálu lidského srdce, vytahuje rejstříky žalu a utrpení a šlape dost bolestně na pedály našich lidských varhan. Posílá na nás kříže, strasti, nouzi a nemoci. A co chce Bůh tím dosáhnout? Aby varhany našeho srdce, naše duše, na to všecko odpověděly pokorným fiat (staň se vůle tvá!) a s důvěryplným miserere (smiluj se nade mnou, ó Bože, smiluj se nade mnou!). Hle, dr. m., když se takto zachováte, když takto budou Pánu Bohu odpovídat varhany vašeho srdce, vaše duše, pak i vy vykonáte to, co vykonat máte, vykonáte, co je na vás, vykonáte své. — A pak vám také tyto naše nové varhany nikdy nebudou zpívat, nikdy vás ne-

budou povzbuzovat nadarmo. Nezapomeňte na to, kdykoliv své nové varhany uslyšíte. —

A nyní se již rozezvučte, zpívejte a plačte vy, naše nové varhany, které se chystám již již posvětit. Hrejte a plesejte ke cti a chvále boží, svaté naší Panny i všech našich svatých. Buďte chloubou naší svatyně, ale i našeho zpěváckého chrámového sboru, který své hlasy snoubí a spojuje s vaším hlaholem, aby s vámi, naše milé varhany, společně oslavoval naše služby boží a srdce nás všech pozvedal s u r s u m, vzhůru k nebesům. —

Ano, m. dr., naše nové varhany budou vždycky konat, co je na nich, konejte i vy, co na vás je, ut resonaret in excelsis sonitus laetitiae, aby vysoko zazníval hlas naší radosti. (I. Paralip. 15, 16.) Amen.

XX.

K svěcení nových kostelních korouhví.

Hospodine, miloval jsem okrasu domu tvého a místo přebývání slávy tvé. (Žalm 25, 8.)

Dr. m.! Vaší obětavostí se dostalo našemu chrámu Páně nové důstojné ozdoby, dvou krásných nových bílých korouhví. Srdečným »Zaplať Pán Bůh!« děkuji za to všem šlechetným dárcům. Posvětil jsem rád tyto korouhve ke cti a slávě boží. Chci pak zakončiti dnešní prostou, ale dojemnou slavnost několika upřímnými slovy o k o r o u h v í c h.

Slovo korouhev — vlastně chorúhev je slovo řecké (od slova chóros: místo, sbor) a znamená tolik, jako prapor. Korouhev nebo prapor bývá znakem sboru, společnosti, země nebo státu.

Korouhví se užívalo v církvi od dávných časů. — První církevní korouhev dal zhotoviti císař Konstantin Veliký r. 312 po Kr. Když mu nastávala bitva s jeho sokem, pohanským císařem Maxentiem, a byl ve velikých nesnázích, nebo měl málo vojska, pohlédl k nebi a viděl on i jeho vojsko na obloze znamení kříže a pod ním nápis: »Túto nyká!«, tímto znamením

zvítězíš! Tu noc potom se mu zjevil Kristus s týmž znamením a přikázal mu podobné znamení zhotovit a nésti na válečném poli před vojskem. Konstantin dal pak zhotoviti prapor v podobě kříže a ozdobil jej korunou a křížem a začátečními písmeny jména Kristova (Chr.). To nadchlo křesťany v jeho vojsku k takové statečnosti, že vojsko pohana Maxentia nadobro porazili a Konstantin se stal pánem celé římské říše. — Od těch dob užívala církev korouhví. —

Korouhev značí boj jako prapor. Vojenský prapor má povzbudit vojíny k statečnosti. I církevní prapor — korouhev má nás křesťany povzbudit k boji, k statečné mysli, abychom se nebáli Krista a jeho učení vyznávati před celým světem a se ho zastat, když je třeba. — Svrchu na korouhvi je kříž, má být znamením naší lásky ke Kristu. Obrazy svatých na korouhvi mají nás vybízet k následování. Korouhve jsou rozličných barev. Bílé jako tyto, které jsme posvětili (posvětíme), značí svatost a nevinnost, červené lásku a mučednictví, zelené svrchovanou moc a slávu vládce nebo naši naději, fialové kajícnost. Užíváme jich podle svátků. O křížových dnech, o dnech prosebných a kajících užíváme fialových, o slavnostech Páně a Rodičky boží bílých, o sv. Duše a o svátcích sv. mučedníků červených, v obyčejné neděle zelených (připomínají nám vládce všehomíra, trojjediného Boha).

Nechť i vám, dr. v Kristu, jsou tyto korouhve povzbuzením. Kdykoliv se ponesou před vámi, vždy, když na nich uvidíte obrazy svatých, vzpomeňte si na slova Augustinova: »Mohli ti a oni, proč ne ty?« Buďtež vám tyto korouhve znamením, kolem něhož se budete shromažďovat jako věrní vojínové Kristovi, jemuž čest a slávu zachováte na vždycky. Amen.

XXI.

Při svěcení domácí kaple.

S radostí vždycky čtu zprávy o svěcení kostela nebo kaple. S radostí proto, že je zase víc o jedno místo,

kde budou vzývat o pomoc všemohoucího Boha, kde mu budou obětovat a k němu se modlit. A dvojnásobnou radost mám dnes, kdy jsem sám za stánek boží posvětil a požehnal tuto kapli. Mám dvojnásobnou radost proto,

1. že tato kaple je tak krásná a důstojně postavena a vhodně a ladně zařízena. O ní opravdu platí slovo žalmisty Páně: »Jak krásné a příjemné jsou tvoje příbytky, ó Pane.« Mám upřímnou radost z toho, že v tak útulné svatyňce budu dnes po prvé přinášet obět mše svaté. —

Ale ještě víc než krása a úprava tohoto božího stánku těší mne ušlechtilé a zbožné smýšlení šlechetných majitelů tohoto domu, kteří sobě v svém domě postavili pro všecku budoucnost takový pomník. Buďtež vám za to, vážený pane a vzácná paní, srdečné díky a odměnou hojné požehnání boží. —

2. Posvětil jsem vaši kapli za místo modlitby. Přeji ze srdce, aby, kdykoliv se tu budete modlit, vaše modlitby došly u Boha vyslyšení. A to bude vždycky, kdykoliv Bohu přenecháte na vůli, kdy a jak uzná za dobré vaše modlitby vyslyšet.

3. Posvětil jsem tuto vaši kapli za místo oběti. Na tomto oltáři se nyní často bude obětovat mše sv., vznešená nekrvavá obět Nového zákona. Kéž tu nikdy není kněz sám, ale kéž jste tu, pokud možno, při ní všichni, kteří jste tu s naší kaplí pod jednou střechou. A při mši sv. buďte přítomni zbožně a příkladně. Bude to ke cti našeho milého Spasitele.

A ten vám to nezůstane dlužen, jistě vám to odmění.

4. Posvětil jsem tuto něžnou svatyni ke cti jména neposkvrněné Panny Marie.

Dr. m., mimo jméno Ježíš nemá křesťan sladšího a utěšenějšího jména nad jméno Maria, která nám darovala Ježíše Krista. Kdo ctí Marii, přiznává se tím za horlivého a věrného učedníka Ježíše Krista. Proto jej také Spasitel neopustí, na jeho pomoc může každý mariánský ctitel spoléhat.

Vy pak, ušlechtilí budovatelé této svatyňky, učinili jste dobře, že jste tento příbytek Páně dali pod Mariinu ochranu, že jste takovýmto způsobem dali najevo k ní svou lásku a úctu. Sv. Panna vám to jistě nezapomene, její přímluva bude vždycky s vámi.

Na konec pak upřímně přeji: »Nechť se z této útulné domácí svatyně rozlévá spása a požehnání boží na celý tento dům, na všecky jeho obyvatele a na všecky jejich potomky.« A toto přání, s nímž jste jistě všichni zajedno, položím nyní při mši sv. na tento oltář před svrchovaného Boha a upřímně jej poprosím, aby to přání pro Ježíše Krista splnil a aby k nám všem byl milostivý a milosrdný. Srdečně se pomodlím při této první mši sv., kterou v této kapli nyní budu obětovat, aby požehnání všemohoucího Boha, Otce i Syna i Ducha sv. přišlo na nás a zůstalo vždycky s námi. — Amen.

XXII.

K svěcení polní kaple nebo polního kříže.

Kam jdeš? (Jan 6, 5.)

Dr. m., je to slavnostní okamžik, který nás tu shromáždil. Chceme posvětit a svolat boží požehnání na tuto naši novou polní kapli, která tu ještě bude stát, když se my již všichni rozpadneme v prach. Přál bych si, abych vám při dnešním svěcení promluvil k vašemu srdci tak, abyste i po letech, až půjdete kolem této kaple, si aspoň na některé mé dnešní slovo vzpomněli. Poslyšte, povím vám,

1. co ta naše kaple mluví k poutníkům, kteří půjdou kolem.

2. a co mluví její obrazy k těm, kteří vstoupí dovnitř.

I. Co mluví naše kaple k poutníkům, kteří půjdou kolem.

1. Hle kolem této naší kaple půjdete často vy, dítky, vy, jinoši a dívky. A když půjdete kolem, zastavte se na okamžik. A když postojíte, usly-

šíte, jak vám ta naše kaple tiše šeptá: »Milé dítě, slyš, ten, k jehož cti mne posvětili, mluví k tobě skrze mne: „Nechte maličkých přijíti ke mně, nebo jejich je království nebeské.“ (Marek 10, 14.) Andělové jejich vždycky patří na tvář mého Otce, který je v nebesích. (Mat. 18, 10.) A i anděla svého pošlu k tobě, aby tě opatroval na všech tvých cestách, slyš jeho hlas.« (2. Mojž. 23, 20.) Milované dítky, tak vás Spasitel skrze naši kapli ubezpečuje o své ochraně. Kéž byste poslechly jeho hlasu a šly za ním, — jistě by pak bylo vaše království nebeské.

2. A po vás mladých kráčí k naší kapli c t i h o d n ý s t a ř e c. Jde pomalu a vážně až k ní. Pak se před ní zastaví a přemýšlí. A ta kaple mluví k jeho duši: »Máš za sebou už dlouhou životní cestu! Tvoji známí a přátelé tě už všichni předešli a opustili. Jen jeden ti zůstal. Je to ten, k jehož cti mne posvětili. Spasitel Ježíš Kristus. Chránil tě po celý tvůj život. A jak ty ses k němu za všecko choval? Sám víš, že to nebylo všecko dobře! Je čas, abys toho litoval a všecko napravili, a to dřív, než bude pozdě.«

3. A za starcem jde kolem naší kaple t ř e t í p o u t n í k. Neklidná je jeho chůze a nejistý jeho pohled. J e t o h ř í š n í k — a má na svědomí těžký hřích. Netroufá si ani, aby se na kapli podíval, nejraději by spěchal dál. Ale cosi mu brání — a on chtě nechtě se zastavuje. A naše kaple mu domlouvá: »Kam jdeš, ubohý hříšníku? Ta cesta, po které kráčíš, tě zahubí. Zastav se a vrať se, dokud čas. Nikdo tě ovšem nemůže nutit, aby ses polepšil, ani všemohoucí Bůh, nebo tys svoboden. Ale pamatuj, že jen jediný smrtelný hřích, kteréhos nelitoval a z něhož ses nekál, může tě uvrhnout do věčného ohně.« —

4. A po chvíli jde kolem j i n ý p o u t n í k. Přistupuje k naší kapli se zvláštní důvěrou, jako k starému známému příteli. A vy ho slyšíte, jak si ulehčuje: »Můj Bože, ty víš, že jsem všecka tvá přikázání zachovával, že jsem se za nic nechtěl dopustit těžkého hříchu. A co za to mám? Stíhá mne protivenství za protivenstvím a trápení za trápením. Snad to už ne-

vydržím a musím si zoufat.« Ale naše kaple mu na tato slova klidně a skoro vyčítavě odpovídá: »Ty malověrný a dětinský člověče, což nevíš, že v Písmě stojí: „Všichni ti, kteří bohabojně v Kristu žijí budou trpěti pronásledování.“ (2. Tim. 3, 12.) A o apoštolech tam stojí: „A oni vycházeli z nejvyšší rady a radovali se, že byli hodni potupu trpět pro jméno Ježíšovo.“ (Sk. ap. 41.) Pamatuj, že se říká: „Koho Bůh miluje, toho křížem navštěvuje.“ Proto buď trpělivý a pak půjdeš za Ježíšem a na konec i tvůj zármutek se obrátí v radost.«

5. A naposled přichází k naší kapli ještě jeden poutník. Ten je zdravý a bohatý a nemyslí než na to, jak by světa nejvíc užil. Ten se u naší kaple ani nezastavil. Ale ta se nedá odbýt a volá káravě a důtklivě za ním: »Snáze projde velbloud uchem jehly, než aby se boháč dostal do království nebeského.« (Mat. 19, 24.) »I umřel Lazar a přijali ho do lůna Abrahamova; umřel také boháč — a pohřbili ho v pekle.« (Luk. 16, 22.)

Tak, dr. m., bude mluvit naše kaple k poutníkům, kteří půjdou kolem. Přes to, že je tichá a němá, bude přece mohutným kazatelem pro všechny mimojdoucí, pro mladé i staré, pro hříšníky i spravedlivé, pro bohaté i chudé! Slyšte ještě maličko,

II. co mluví obrazy naší kaple k těm, kteří vstoupí dovnitř.

1. Uprostřed na průčelní stěně naší kaple visí nad klekátkem obraz Nejsvětější Trojice. Je to největší a nejhlubší tajemství naší sv. víry. A ten obraz mluví k vám: »Ve jménu Trojjediného Boha jste pokřtěni a biřmováni, v jeho jménu jste přijímali i ostatní sv. svátosti. Ve jménu téhož Boha požehnají i váš hrob, v němž budete odpočívat. Když vás křtili, ptali se jednoho každého z vás: „Věříš-li v Boha Otce i Syna i Ducha sv.?“ A kmotři za vás odpověděli: „Věřím.“ — Dostáli jste svému slovu? Nepřipravili vás o víru špatní společníci, knihy nebo noviny? Ale pamatujte, že Písmo praví: „Bez víry se nelze Bohu

líbit" (Žid. 11, 16.) — a že „jen ten, kdo věří a pokřtěn bude, bude spasen!"« (Mar. 16, 16.)

Proto, když sem do naší kaple přijdete, proste tu Trojjediného Boha, aby sílil vaši víru a volejte k němu, jako uzdravený slepec v evangeliu: »Věřím, ó Pane, pomoz mi v mé nevěře.« (Mar. 9, 13.)

2. Na levé stěně naší kaple je obraz Panny Marie jako pomocnice křesťanů.

Dr. m., někdy je lidská bída opravdu veliká, duševní horší než tělesná. Ale nejhůř je člověku, který ztrácí všecku naději a chce si zoufat. Ó, kéž by přišel v takovou těžkou chvíli sem do naší kaple a pohleděl důvěrně na Marii pomocnici. Její obraz by mu připomněl: »Což nemáme dobrého Otce v nebesích, což není tam naše pomocnice Matka boží Maria, která ještě nikdy nikoho neodstrčila, byť byl sebe ubožejší, sebe hříšnější a sebe víc nemocen? Nezoufejte, ale důvěřujte ve sv. Pannu a jistě se nezklamete. Kdo Marii sloužil a vzýval, — nikdy zle neskončil.

3. A na pravé straně je obraz blahoslavené Anežky České, té veliké naší Přemyslovny, která se z lásky ke Kristu vzdala všeliké světské slávy, odmítla vznešené sňatky a v tichém klášteře klarisek hledala své štěstí a také nalezla. A tam v klášteře jen po Kristu Pánu s celým srdcem prahla, jen jemu se líbit snažila, chudým pomáhala, nemocným sloužila a všem jen dobře činila. A láska je, dr. m., to nejvyšší, co člověk má a co může dát. Bůh sám jí žádá. »Miluj Boha nade všecko, je první a největší přikázání.« A této lásky zůstane nám vždycky vzorem naše milá světice, bl. Anežka Česká. —

A tak, dr. m., vnitřek naší kaple hlásá všem, kteří do ní vstoupí, víru, naději a lásku, tři božské ctnosti, bez nichž nemůžeme dojít spasení. Kéž by Bůh dal, abychom i my, kdykoliv sem vstoupíme, posílili tu svou víru, naději a lásku. Pak by ta naše kaple byla pro nás požehnáním. —

Dr. m., nyní již víte, čím ta naše kaple bude. Proto

jistě uznáte, že je slušno a spravedlivo, abych poděkoval všem šlechetným dobrodincům, kteří se o to přičinili a tuto naši kapli nám postavili a zařídili. Šlechetní dobrodinci, Bůh vám to odměň vším dobrým! Děkuji také vám, drazí přítomní, že jste sem v tak velikém počtu přišli a svou hojnou účastí svěcení naší kaple oslavili.

Ty pak, milá kaple naše, stůj tu ještě dlouho v pokoji. Nechť všecky modlitby, které se tu budou konat, proniknou nebesa a dosáhnou vyslyšení. Nechť tu kolem tebe, naše milá kaple, je domovem zbožnost a poctivost, štěstí a spokojenost. Nechť kdokoliv sem přijdete, odnášíte si odtud potěšení a radost.

Ty pak, milá naše kaple, hlásej ještě po mnohá a mnohá léta budoucím pokolením, že za našich časů žili ještě křesťané, kteří pro pozemské starosti nezapomínali na nebe a na věčnost. Amen.

XXIII.

K svěcení kaple ve spolkovém domě.

Dr. m., dlouho jste toužili po tom, abyste v našem spolkovém domě měli útulek pro Ježíše Krista, aby tu byl stále s vámi, abyste k němu mohli přijít, kdykoliv byste sami chtěli. A vaše přání se splnilo, zařídili jste si tu svou obětavostí spolkovou kapli a mne jste požádali, abych vám ji posvětil. Postavili jste si tu důstojný útulek pro svého Spasitele a Pána a zvete jej, aby do něho zavítal a stále v něm přebýval. A vyhoví vám tento nebeský host, zavítá a přijde k vám? Proč by nepřišel a nezavítal? Vždyť se neostýchal prosit o přístřeší ani v betlemské stáji. Nezdráhal se, když tu po zemi chodil, přestoupiti práh mnohého pohostinného domu. Zasedl za stůl se svatebníky v Káni Galilejské, byl u hostiny u farizea Šimona, býval návštěvou u Lazara a jeho sester Marie a Marty v Bethanii. Sám poslal před svým umučením večer na Zelený čtvrtek do večeřadla na hoře Sionu, aby mu tam připravili příbytek pro něj a pro jeho

svatou svátost. A v neděli po svém vzkříšení na prosbu dvou učedníků v Emauzích se dal pohnout, že sestoupil s nimi do hostiného domu a tam jim lámal chléb.

Tento náš laskavý Spasitel nedá se proto dvakrát prosit, aby také vstoupil do tohoto vašeho domu a do tohoto stánku, který jste pro něj připravili, a kam ho horlivě zvete. Jistě i sem přijde, aby i tu s vámi lámal chléb a slavil slavnostní večeři. Přijde tím spíše, že jste zasvětili tento stánek jednomu z milých jeho svatých (sv. Vincenci?). —

Ano, právě v takovémto spolkovém domě, jako je váš, má domácí spolková kaple svůj důležitý význam.

V životním shonu, který kolem ní panuje, bude vaše kaple místem tiché sebranosti a vážného přemýšlení, bude jako tichý Betlem, nad kterým bude zářit hvězda věčné lampy. Do mnohých schůzí a porad, které se tu budou konat, bude padat z tohoto svatostánku světlo a pravda. Ano, i když se tu lidé budou scházet, aby se radovali a veselili, nebude je Pán ve svatostánku rušit, ale bude chtít jejich radost posvětit a zušlechtit.

Také se mne tázali, zdali pod touže střechu s božským Spasitelem může zavítat i světská radost do malých a větších síní našeho spolkového domu.

Ovšem že může, pokud je to křesťanská radost, pokud nezatěžuje svědomí a nekazí duše, ale občerstvuje srdce a sílí tělo a duši k životnímu povolání. — Takové radosti a takovému vyražení se Spasitel neprotiví a přeje nám tu veselou hodinku na šedivé cestě našeho života. Proto také nám náš arcipastýř dovolil, abychom v tomto svém domě zřídili kapli, v níž božský Spasitel najde svůj příbytek, a kde my před jeho svatostánkem dnes po prvé zapálíme věčné světlo.

Dr. m., tato kaple má být ode dneška srdcem tohoto domu. Jako ze srdce proudí krev do žil, tak z této naší kaple má do celého tohoto domu proudit Kristo-

va milost. Kéž byste se o to, kteří v něm budete bydlet, přičinili a k tomu pomáhali. —

Vám také všem tu bydlícím odevzdávám v této ranní hodině tuto naši domácí kapli a prosím vás, abyste ji, jakož i milého jejího hosta, Krista Pána, vzali do své péče a do svého opatrování. Vám pak zvláště, které působíte v tomto domě jako milosrdné sestry, odporoučím Ježíše, Mariino dítko. Kéž jeho požehnání spočine na všech a zůstane se všemi, kteří sem vcházejí a odtud vycházejí. Amen.

XXIV.

K svěcení sv. kříže.

I.

Kříž je naše životní kormidlo.

Dr. m., posvětiv váš sv. kříž, chci vám vyložit jeho význam v životě křesťana. Pravím pak stručně: K ř í ž j e n a š e ž i v o t n í k o r m i d l o. Kormidlo je z nejpotřebnějších věcí k plavbě. Kormidlem se řídí loď a udržuje se na správné cestě. Bez kormidla byla by loď hračkou větru a vln. Naším křesťanským kormidlem je kříž. Toho kormidla potřebujeme

1. v ž i v o t n í c h s t a r o s t e c h.

Naše země po pádu prvních rodičů přestala být rájem a stala se spíše údolím slzavým. Utrpení a protivenství je od těch dob losem Adamových dítek. Co nás tu může potěšit a posílit? Pohled na Ježíše, na našeho Spasitele, jak nese kříž. Spasitel měl málo radostných hodin tady na světě, zato starosti a strasti v hojné míře byly jeho údělem. A my, kteří máme být jeho učedníky, bychom chtěli, aby se nám vedlo lépe než jemu? Nikoliv, dr. m., pamatujme, že jen tenkrát budeme jeho p r a v ý m i učedníky, když půjdeme za ním po cestě kříže. »Chce-li kdo za mnou přijít, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj na sebe, pojď za mnou a následuj mne!« (Mat. 16, 24.)

2. v ž i v o t n í c h p r o n á s l e d o v á n í c h a

p r o t i v e n s t v í c h. Apoštol národů praví, že všichni, kteří chtějí bohabojně žít v Ježíši Kristu, budou trpět pronásledování. (2. Tim. 3, 12.) Dějiny a zkušenost potvrzují tento výrok. Co zkusili za pronásledování apoštolové, co křesťané v prvních třech stoletích. A stejně i v jiných dobách! Kdo se jako dobrý katolík drží své víry a podle ní žije, tím nezřídka pohrdají, pomlouvají ho a všelijak ho sužují a zarmucují. Zvláště za našich dnů se tak děje! A co nás tu v takových pronásledováních může potěšit?

Odpovídám: Kříž. I Ježíše pronásledovali, a to až k smrti — a to smrti kříže. Ale jak on se choval k svým nepřátelům? Klnul jim? Mstil se jim? Ani v nejmenším! Opakem byl k nim pln lásky a ještě se za ně na kříži modlil. Dr. m., jistě že by nás měl tento příklad našeho Spasitele pohnout, abychom byli smířliví k svým protivníkům a abychom se k nim chovali podle jeho přikázání: »Milujte nepřátele své a dobře čiňte těm, kteří vás nenávidí, dobrořečte těm, kteří vám zlořečí, a modlete se za ty, kteří vás pomlouvají.« (Luk. 6, 27, 28.) Příklad: sv. Jan Qualbert (12. července).

3. v n e m o c e c h a b o l e s t e c h. Těm jsme podrobeni víc nebo méně všichni. Mnozí churaví téměř po celý život. Mnozí se těší po léta dobrému zdraví, ale pak najednou upadnou do těžké nemoci a zakoušejí mnoho bolestí. Tu opravdu potřebujeme silnou a statečnou mysl, aby nám nedošla trpělivost, abychom neklesli na mysli a nereptali proti Bohu. Ale silnou mysl dodává kříž. Kdo, dr. m., může vylíčit bolesti, které Kristus pro nás snášel? Kdo vypoví jeho duševní utrpení na hoře Olivetské, kde se Kristus až krví potil? Kdo vylíčí jeho tělesné utrpení, když jej bičovali, trním korunovali a ukřižovali?

Dr. m., jak nepatrné jest naše utrpení proti utrpení Krista Pána! A my jsme při tom ještě netrpěliví, my, kteří jsme hříšníky a zasloužili jsme trpět na věky! —

4. v h ř í š í c h. Jak hrozně bývá člověku, těžkému hříšníku, když se u něho dostaví výčitky svědomí.

Někdy i zoufalost se o něho pokouší. Ale i pro něho je pomoc, je útěcha, a to v kříži. Ježíš Kristus pro nás hříšníky na kříži umřel a v něm máme vykoupení skrze krev jeho a odpuštění hříchů podle přebohaté milosti jeho. (Efes. 1, 7.) Kde se rozhojnil hřích, tam se ještě víc rozhojnila milost boží. (Řím 5, 20.) Proto není třeba, aby i největší hříšník malomyslněl.

Uteče-li se jako kající lotr se srdcem plným lítosti k ukřižovanému Spasiteli, jistě najde milost a odpuštění. —

5. posléze v úzkosti smrti. V poslední hodině náš zlý nepřítel, duch zlý, napadá člověka s dvojnásobnou silou, nebo ví, že mu zbývá málo času. — Ale kříž maří jeho útoky a zahání jej na útěk. »Kříž,« praví sv. mučedník Ignatius, »je vítězné znamení proti moci knížete tohoto světa, proti moci zlého ducha. Když vidí to znamení, ďábel se děsí, když je slyší, bojí se.« V hodině smrti doléhá na nás tělesná i duševní tíseň, bolesti, nepokoj, strach a úzkost. Ale kříž nás pozdvihuje, těší a dodává mysli. Nebo na něm vidíme Spasitele, který na kříži zemřel, aby pro nás vydobyl věčný život v nebesích. —

»Dokud nebyl kříž,« praví sv. Augustin, »nevedl žádný žebřík do nebe; proto se tam nemohl dostat ani Abraham, ani Jakob, ani David, ani nikdo jiný. Ale nyní je ten žebřík přistaven, kříž je pořízen a vchod do nebe je volný.« —

Dr. m., hle, jakým životním kormidlem je pro nás křesťany kříž, který jste si mezi sebou tak obětavě postavili. Važte si ho, chovejte jej vždycky v úctě a nedopusťte, aby byl zlehčen a pohaněn. Amen.

XXV.

II.

Kříž na dědině.

Dr. m., krásná a požehnaná je naše vlast a požehnané její nivy. Zbožní naši předkové milou její půdu zdobívali svatým křížem. — Vidíme sv. kříž i v poli i v dědině. I vy jste tak učinili a postavili jste si kříž

ve své dědině. A že jste dobře učinili, že jste si kříž mezi sebou postavili, o tom vás chci několika slovy přesvědčit. —

Dr. m., naši zbožní předkové, když nemohli mít ani kostel ani kapli, postavili aspoň ve svých dědinách hlavní znamení naší sv. víry — svatý kříž a dali se pod jeho ochranu. A dokud tak činili, jak to, dr. m., vypadalo mezi nimi, jak žili a si vedli? Tu bývala

1. mezi nimi domovem z b o ž n o s t. Otec, hospodář, shromažďoval všecky domácí, také i čeleď, k společné modlitbě, ráno a večer. — Den nedělní a sváteční nebyl nikdy, aby nebyla celá rodina na službách božích. V neděli se četlo sv. Písmo, životy svatých, česká kronika. Byla tu všude

2. č i s t o t a a c u d n o s t m r a v ů. Naši předkové netrpěli schůzek a nočních toulek; rozpustilých zábav a vyražení neznali.

Všude byla

3. u p ř í m n o s t. Zvlášť náš lid venkovský, tedy naši předkové to byli, vyznamenával se přímou a upřímnou myslí. Neznal lsti a klamu. Nebylo třeba zápisů a úpisů. Dané slovo platilo. — Byla všude

4. s p o k o j e n o s t. Naši venkovští lidé byli spokojeni se svým stavem. Náš selský lid dobře věděl, že živí všecky ostatní. Věděli dobře, že sám Pán žehná selskému stavu a že jej miluje, protože své nejkrásnější podobenství bral (na př. o ztracené ovci) z venkovského, rolnického zaměstnání.

Byla mezi lidem

5. s t ř í d m o s t a p r o s t o t a. Byli spokojeni s málem. Proto, dr. m., Spasitel rád pobýval mezi takovým lidem a žehnal mu. —

Ale, dr. m., co vidí nyní kříž mezi námi, i mezi vámi na venkově, na dědině?

a) Místo zbožnosti b e z b o ž n o s t. Zapomíná se na Boha, je chladnost ve víře a lhostejnost. Místo Písma sv. a dobrých knih čtou se nevěrecké spisy. Pobožnost, návštěva služeb božích čím dál tím řidší zjevy. — Ale, dr. m., má-li kdo toho potřebí, aby byl nábožný, pak je to rolník, nebo práce jeho rukou a

její zdar, úroda na poli, je vždycky jen nakonec v rukou božích. —

b) Místo cudnosti vidíme tu zpustlost a mravní nevázanost, nebo kde není bázně, není kázně. — Počátkem moudrého a spořádaného života je bázeň boží. —

Místo upřímnosti

c) vládne neupřímnost, sobectví, každý jen má sebe rád a na sebe myslí, vládne podvod, lež a šidba. — Místo spokojenosti

d) je všude nespokojenost se svým stavem a povoláním. —

e) Místo střídmosti a skromnosti vidíme kolem sebe požívačnost, pýchu a domýšlivost.

Dr. m., řekněte mně: Může pak Spasitel být mezi takovým lidem rád a může mu žehnat? Vy, dr. m., vy takoví nebudete! Vy jste si proto postavili kříž, aby byl Kristus stále mezi vámi. Proto vím a jsem přesvědčen, že se vy vrátíte ke staré zbožnosti a k staré kázni svých předků a že se o to všemožně vynasnažíte, aby ve vaší obci vládl Kristus a jeho svatá přikázání. — Pak buďte ujištěni, že se Spasitel nejen k vám vrátí a že bude i rád mezi vámi. Ano, Kristus vám řekne: »Přijdeme k vám a příbytek si učiníme mezi vámi.« A s Kristem, jemuž jste se v ochranu poručili, přijde k vám všecko dobré. Amen.

XXVI.

K posvěcení hřbitova.

Kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude a neumře na věky. (Jan 11, 25.)

Dr. m.! S vrchnopastýřským povolením posvětil jsem toto místo, jež až dosud bylo zahradou (polem), za místo svaté. Zahradou bylo a zahradou zůstane, ale nikoliv zahradou světskou, ale zahradou boží. — Sem budeme nyní ukládati těla zesnulých našich bratří a sester jako semena, aby zetlela, a to tak, jako zetlí, shnije semeno v zahradním záhonu. Z něho shni-

je a zajde jen zevnější slupka, ale z vnitřního jádra zas povstává nový život.

Přijde zas jarní jitro, kdy i sem do této boží zahrady, do tohoto svatého pole, uložená, zasetá semena vzejdou a Bůh je přesadí pak do nebeské boží zahrady, kde nebudou už vysazena žádným větrům, ani bouřím, ale kde za laskavé péče boží zdárně rozkvetou a na věky budou přinášet dobré ovoce.

Dr. m., požehnal jsem toto místo požehnáním svaté církve. A tak se stala tato zahrada obrazem zahrady Josefa z Arimathie, kde tělo Kristovo v skalním hrobě odpočívalo a třetího dne vzkříšené a oslavené vyšlo slavně z hrobu. Tímto Kristovým odpočinkem v hrobě jsou od té doby posvěceny všecky hroby zesnulých křesťanů. Každý křesťanský hrob je pokojným místem odpočinku, kde smrtelná schránka učedníka Kristova čeká na své velikonoční jitro, na své zmrtvýchvstání a dozrá k blažené nesmrtelnosti. Proto buďte potěšeni vy všichni, kteří tu najdete svůj odpočinek. Všichni budete odpočívat v zahradě Josefa z Arimathie, v posvátné zemi, kde bude s vámi pokoj Ježíše Krista a do hrobu vám bude svítit paprsek zmrtvýchvstání a nesmrtelnosti. Ano, stane se s vámi najisto, co čtete napsáno na kříži, který jste postavili uprostřed tohoto svatého pole: »Kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude a neumře na věky.« Ano, neumřete na věky, ale s Kristem budete zas živi, vstanete s ním k novému, věčnému životu. —

Dr. m., kéž byste na to pamatovali, až sem na toto nové, svaté pole, na tento nový hřbitov, budete chodit. Kéž byste sem proto nevstupovali jen se smutkem, strachem a hrůzou, ale s nadějí a důvěrou, že ti, kteří tu odpočívají, zase oživnou — a že se zas s nimi jednou shledáte.

Dr. m., toto místo jsme posvětili za místo svaté, za svaté pole. Nuže, pečujte a starejte se o to, aby toto posvátné a svaté místo zůstalo opravdu každému svatým a posvátným, aby zůstalo ušetřeno vše-

ho zneuctění a pohanění. Kdo by tu povinnost úcty porušil, nebyl by opravdu už ani křesťan. —

Toto místo, dr. m., posvětila církev svou modlitbou. Nechť vás to, dr. m., přiměje k tomu, abyste, kdykoliv sem přijdete, modlili se za ty, jichžto kosti tu budou odpočívat. Nevíme, zda duše jejich nejsou v očistci a zda svrchovaně nepotřebují našich modliteb. Stačí, když se zastavíte u jejich hrobů — a to alespoň u svých známých, a povzdechněte si za ně: »Odpočinutí věčné dej jim, ó Pane!«

A nezapomeňte i na tom novém hřbitově hroby svých zesnulých alespoň trochu ozdobit a nějakou květinou přikrášlit. Dejte na ně postavit kříž a nikoliv nějaký pohanský výtvor. Ukažte alespoň tak trochu lásky k svým zesnulým.

Láska a modlitba je beztak to jediné, co za nimi můžete poslat. Neodříkejte jim to, ale dejte jim to rádi, aby se i vám po smrti dostalo trochu lásky a modlitby.

Dr. m., než skončím, ptám se: »Kdo z vás bude první, koho pochováme na tomto novém hřbitově?« Nevíme, to ví Bůh, je to jeho tajemství. Snad to bude ten, který si myslí, že je od toho nejvíc vzdálen. Smrt, dr. m., přijde náhle a nečekaně jako zloděj v noci. Jsme uprostřed života a stojíme ve smrti. Proto, dr. m., buďte na smrt připraveni a žijme tak, abychom vždycky každý den mohli umřít v milosti a lásce Kristově. Buďme živi tak, abychom pak v pokoji Kristově mohli tu v této svaté zemi klidně odpočívat a v poslední den abychom všichni slyšeli s radostí slovo Kristovo: »Vstaňte mrtví, pojďte k soudu!« »Resurgamini mortui, venite ad judicium!« —

Končím pak s prosbou: »Dejž, ó Pane, všem, kteří na tomto novém svatém poli budou odpočívat, odpočinutí věčné a světlo věčné ať jim svítí.« Amen. —

XXVII.

K posvěcení vojenského pomníku.

Je to pradávný a staletími posvěcený zvyk stavět pomníky padlým vojínům. Děje se tak na znamení našich vděčných díků a naší zbožné, pietní na ně vzpomínky... I naše obec světí dnes vojenský pomník, aby zachovala vděčnou památku na naše padlé hrdiny. — Jako svaté a spasitelné je za mrtvé se modlit, právě tak je svaté a spasitelné viditelným hmotným znamením, nechť je to prostá kamenná deska nebo krásný pomník, jako je tento náš, zachovat na padlé válečné hrdiny stále živou a čerstvou vzpomínku. — Do skalního pomníku v Thermopylách v Řecku, kde kdysi Řek Leonidas a jeho 300 věrných našli pro vlast hrdinnou smrt, vtesali Řekové nápis: »Poutníče, přijdeš-li do Sparty, zvěstuj Lakedemonským, že my tu mrtví ležíme, jakož zákony kázaly nám.«

Tak a podobně volají naši padlí vojíni k nám živým potomkům: »Pamatujte na naši smrt pro vlast a hlaste všem na našich nivách, že jsme padli věrní otčině, bojujíce za její práva a svobodu. A tak má, dr. m., i tento vojenský pomník dvojí význam:

1. je upomínkou na minulost,
2. je napomenutím pro přítomnost.

I. Je upomínkou na minulost.

a) Tento vojenský pomník budí především bolestné vzpomínky na hrozné válečné děje. Uvádí nám před oči děsivé obrazy z uplynulé války, mluví o prolité krvi a prolitých slzách, o hrůze a zkáze. I to však má pro sebe něco dobrého, upomínka na všechnu tu válečnou bídu, ubohost a nouzi má nás učinit skromnější a spokojenější a vůči Bohu pokornější a vděčnější za to, že nás na konec vytrhl z toho všeho těžkého navštívení. —

b) Tento pomník nám bolestně připomíná všecko, co jsme ztratili. Nechť je to manžel, otec, bratr nebo snoubenec. Ale tento pomník také těší. Ukazuje, jako všecky pomníky tam u hřbitovní zdi, nahoru

k Spasiteli, který řekl: »Já jsem vzkříšení a život!« — »Hle, přichází hodina, kde všichni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas Syna božího.« Pomník promlouvá k vám všem: »Naši padlí nejsou mrtvi, oni pouze zesnuli, změnili jen způsob (podobu) života a vešli v život jiný, v lepší a věčný, kde se s nimi zas uvidíme a s nimi se shledáme. —

c) Ale nejen smutně a bolestně, nýbrž i útěchyplně mluví k nám tento náš pomník. Uvádí nám na paměť něco zvlášť cenného. Staví nám před oči skutky plné obětavosti, síly a bezpříkladné statečnosti našich padlých vojínů. Staví nám před oči vzory bohatýrské trpělivosti při snášení vojenských strastí a obtíží. Živě nás náš pomník pamatuje, jak naši padlí vojíni spěchali do zbraní, jak všechno opustili, ženu i dítě, sestru i nevěstu, pole i dům, aby svou krví a svými životy zachránili ohroženou vlast. —

Tak nám, dr. m., připomíná náš vojenský pomník minulost, ale je také zároveň

II. napomenutím pro přítomnost. Slyšeli jste, jak nám náš pomník připomíná vznešený příklad, který nám naši padlí vojíni ve válce dali. A dali vám jej proto, že zůstali věrni dvěma ideálům, dvojí lásce, lásce k své víře a lásce k své vlasti. I to vám káže tento pomník. Kéž byste na to, vy, jejich potomci, stále pamatovali a zůstali jako oni věrni lásce k své víře a k své otčině. Dr. m., jen tehdy, zachováte-li si víru v Boha a ve věčný život, najdete sílu i odvahu k lásce vlasti. Jen ta víra vás posílí a dodá zmužilost, abyste dovedli obětovati svůj pozemský život za své rodáky, za svobodu a práva své vlasti. — Takovou lásku k své víře a svému náboženství měli také vaši padlí, a proto našla v nich vlast ve chvíli nejvyššího nebezpečí své obětavé a statečné ochránce a hrdiny. Dr. m., toto připomenutí chce vám náš pomník pro přítomnost hluboko uložit do srdcí, abyste si zachovali ty dvě lásky, lásku k víře a k vlasti, pro dobu, kdy jich budete nejvíc potřebovat.

Dr. m. — A než tento pomník posvětím, mám snad zaplakat nad našimi padlými? Nikoliv. My nad nimi

plakat nebudeme, naopak, my žehnáme jejich památce a blahopřejeme jim, že ve cti bojovali a na poli cti a slávy slavně a hrdinně zemřeli, jakož jim kázala láska k víře a láska k vlasti. Budiž jim za to věčná památka a nehynoucí pamět. Amen.

XXVIII.

K svěcení nové školy.

Dr. m., v každé obci jsou tři domy, které mají pro ni největší důležitost. Jsou to dům boží, dům otcovský a dům školní, škola. Že se světí dům boží, který je po přednosti k tomu určen, aby hlásal to, co je nebeské, božské a svaté, rozumí se samo. —

Otcovský dům dostává své posvěcení skrze posvátný svazek křesťanských manželů. —

Dům boží má vychovat občany pro nebe, dům otcovský má vychovat rodinám zdárné děti, vlasti řádné občany. — Dům školní — škola má k tomuto úkolu církvi i rodině pomáhat. —

I škole je k tomu třeba pomoci boží, a té se škole dostává skrze její posvěcení, které se chystáme v tuto chvíli vykonat. — Bůh tedy pomůže — ale i vy, má-li škola svůj úkol vykonat, má-li vám přinést požehnání, musíte se k tomu přičinit. Toto požehnání vám pak naše škola přinese za těchto tří podmínek,

1. bude-li zdejší obec, budou-li zdejší občané škole přát. Vy jste to již dokázali, že škole přejete. — Postavili jste pro ni novou, krásnou, účelnou a všem novým požadavkům vyhovující budovu. Přinesli jste pro to těžké oběti a přinesli jste je rádi a bez reptání. Dali jste, co jste mohli. Ale na tom nepřestaňte! Buďte své škole nakloněni, přejte jí i dál. Ukažte to tím, že své děti budete pilně a včas do školy posílat, že je nikdy z nicotných důvodů nenecháte doma zahálet; —

2. budete-li mít zdatné učitele. Děkujte, dr. rodiče, Pánu Bohu, že naše škola takové učitele již má. — Děkujte Bohu, že naši učitelé vštěpují dě-

tem umění a vědění nejen pro tento tělesný život, ale že přitom také pamatují na slovo Kristovo: »Co je platno člověku, kdyby celý svět získal, ale při tom svou duši ztratil?« (Mar. 8, 36.) Ano, vaši učitelové dávají i duši vašich dětí, co je jejího. Vedou ji k Bohu a k nebi. Chtějí opravdu, aby vaše rodina měla v dětech, které škole svěřujete, hodné syny a dcery, vlast věrné občany, církev a Bůh pořádné členy. — A na tom ještě naši učitelové nepřestávají, dávají vašim dětem ve všem dobrém také dobrý příklad. Jsou pamětlivi přísloví: »Verba movent — exempla trahunt — slova dojímají, příklady ale táhnou za sebou.« — Buďte za to, dr. rodiče, svým učitelům vděčni, a stůjte za nimi ve všem a buďte při nich i tenkrát, když musí vaše děti trestat. A posléze přinese vám vaše škola požehnání,

3. budou-li vaše děti školu milovat a rády do ní chodit. Milé děti! Nesmíte se dívat na školu jako na nějaké břemeno, nesmíte v ní vidět obtížnou a nemilou povinnost. Považte, co byste bez ní byly! Považte, že byste si pak nedovedly nic přečíst, nic napsat ani spočítat. Byly byste pak hříčkou a kořistí těch, kteří by to uměli. Proto buďte rády, že se vám postavila nová škola, kde pro vás všechny bude místa dost. Choďte do ní rády, dávejte na všechno dobrý pozor a naučte se všemu, co vám ve škole uloží. — Pilností, poslušností a bezvadným chováním odvděčujte se jak svému učiteli náboženství, tak i všem učitelům ostatním.

Dr. m., když dostojíme těmto třem podmínkám, bude-li svorně spolu pracovat obec, rodina, škola i fara, pak budou jistě naše děti prospívat jako dítě Ježíš věkem, moudrostí a milostí u Boha i u lidí — a pak naše nová škola bude pro nás pro všecky požehnáním. A abych toto požehnání na všemohoucím Bohu pro naši školu vyprosil, proto ji ve jménu božím a naší sv. církve posvětím. Amen.

XXIX.

K posvěcení mateřské školy (opatrovny, dětské besídky).

Dr. m., právě jsem posvětil tuto vaši krásnou mateřskou školu (opatrovnu). Pořídili jste ji, abyste poslechli dojemných slov Spasitelových: »Kdo by přijal jedno z maličkých těchto, kteří ve mne věří, ve jménu mém, mne přijímá.« (Mat. 18, 5.) Vykonali jste tak nejen záslužný skutek před Bohem, nýbrž i skutek pro své bližní velmi užitečný a blahodárný. —

Nebo mateřská škola (opatrovna), jak vám několika slovy ukáži, je velikým dobrodiním

a) pro rodiče,

b) pro dítky. —

I. Pro rodiče:

a) Je velikou úlevou a odlehčením pro matku hospodyni. Takové maličké v rodině, které se stále věší matce na sukni, ať ve světnici nebo v kuchyni, když vaří, nebo když šije a něco spravuje, je často opravdu pro matku velikou obtíží a je třeba někdy dobrých nervů, aby to žena, která je matkou a hospodyní zároveň, snesla a vydržela. Starší sourozenci jsou ve škole a služebná dívka přijde draho. A kdo pak má na toho maličkého stále dohlížet a dávat pozor? Sama matka skoro na to nestačí. —

Proto se každé takové matce velmi odlehčí, může-li aspoň na nějakou denní dobu svěřit své maličké mateřské škole.

b) Protože jsou tu o dítě bez starosti, vědí, že je v dobrých rukou. Vědí, že je opatrují učitelky, které jsou pro toto své povolání zvláště školeny a mohou dítěti v tomto dětském věku daleko víc prokázat, než by to často mohli rodiče, i kdyby měli nejlepší vůli. —

II. Mateřská škola je dobrodiní pro děti.

1. Děti milují zábavu, rády slyší příběhy, pohádky a vypravování. Mateřská učitelka toho ví mnoho. Vy-

pravuje dětem pověsti, pohádkové příběhy nebo něco ze svých zkušeností, ukazuje jim zábavné obrázky. —

2. Dítky rády zpívají a tančí. Učitelka je učí srdečným písním a při nich s nimi i po dětsku tančí. —

3. Děti si rády hrají. Mateřská učitelka umí her na sta. Učí je z papíru hotovit loutky a různé věci, dává jim barevné tužky, aby si mohly kreslit pestré obrázky, vlnu, aby mohly hotovit šatečky pro loutky. Mateřská učitelka dovede stále děti něčím zaměstnat.

Podívejte se, dr. rodiče, někdy do takové mateřské školy. Budete jistě jen velmi mile překvapeni a sami při tom omládnete. Radost, kterou uvidíte zářit z očí svých dítek, ta vám poví, jakým dobrodiním je pro dítě mateřská škola. — Požehnány proto buďte obětavé ruce, které nám naši mateřskou školu postavily a pořídily a o ni se hmotně postaraly. Bůh jim zaplať! Amen.

XXX.

Při svěcení výchovného útulku pro chudé malé dívky.

Přestoupí-li kněz práh křesťanského domu, aby tam vykonal některý bohoslužebný úkon, osloví domácí: »Pax huic domui et omnibus habitantibus in ea. Pokoj buď domu tomuto a všem přebývajícím v něm.« Tím spíše přeji tak a pozdravuji tento váš útulek, který se chystám posvětit, nebo tento váš dům přináší požehnání těm,

1. k t e ř í v n ě m b y d l í,
2. k t e ř í m u d o b ř e č i n í, i těm,
3. k t e ř í j s o u m i m o n ě j.

1. T e n t o d ů m p ř i n á š í p o ž e h n á n í t ě m, k t e ř í v n ě m b y d l í.

Tedy hlavně vám, milé děti, které tu jste a jste tu vychovávány. V této útulně jste opravdu doma. Ctihodné sestry pečují tu nejen o vaše tělesné zdraví, ale starají se i o vaši duši a hledí vás vychovat dobře a po křesťansku. Hledí vám nahradit vaše matky a mnohá z vás ani doma nebyla by na tom lépe jako zde. — Děkujte proto Bohu za takovou milost, děkuj-

te mu hlavně tím, že budete horlivé v dobrém a poslušné svých představených. Modlete se každodenně za své dobrodince a zvláště za šlechetné sestry, které si Bůh vyvolil, aby vám sloužily a vás vychovaly. —

2. Tento dům přináší požehnání pro ty, kteří mu dobře činí.

»Co jste učinili jednomu z nejmenších, mně jste učinili. Kdo by pak takové dítě ve jménu mém přijal, mne přijímá.« Bůh vám to všem, vám, našim dobrodincům, odmění. — Poslyšte na doklad tento skutečný příběh.

Známý spisovatel pro mládež, Kryštof Šmíd, byl v Alpách na turistické partii. Provázel ho široko daleko oblíbený alpský kaplan Kapistrán Veber. Kaplan ten byl znám svou dobrotou a velikou láskou k dětem. Za cesty vypravoval kaplan Veber svému příteli Šmídovi tento skutečný příběh. Šmíd jej pak vypráví ve svých spisech.

Kaplan Veber seděl kterýsi den večer se svým farářem u večeře. Byl velmi studený a mrazivý večer. Tu přišel k oknu chudý, bídně oděný chlapec a prosil, třesa se zimou na celém těle a drkotaje zuby, o almužnu. Kaplan prosil faráře, aby mohl chlapce vpustit a dát mu trochu teplé polévky. Farář s radostí dovolil a kaplan pozval chlapce dovnitř a nasytil jeho hlad a žízeň. Když se chlapec najedl, děkoval se slzami v očích a chtěl jíti dále. Ale přišlo mu špatně. Tu kaplan i farář uložili chlapce do vedlejší světničky a poslali pro lékaře. Ten přišel a nalezl chlapce ve veliké horečce. I předepsal vhodný lék a zařídil vše potřebné. Kaplan setrval u jeho lože a modlil se s ním. Chlapec se pak modlil tak vroucně, až se kaplan tomu velmi divil. — Ale neuzdravil se a zemřel; spíše jako by usnul, aby se zas probudil v lepším životě. —

Po roce zas v zimě navštívil kaplan ve vsi asi hodinu vzdálené nemocného osadníka. Zdržel se u něho až do tmy. Čeledín se nabízel, že jej doprovodí.

Ale kaplan toho nepřipustil, že cestu dobře zná, že často už po ní šel.

Ale mezitím, co se zdržel u nemocného, napadl čerstvý sníh a zasypal málo prošlapané stezky, že je nebylo ani znát. Kaplan zabloudil. Najednou se pod ním prolomil led a kaplan spadl hluboko do rybníka. Byl do půl těla ve vodě a nemohl se nohama dostat ke dnu.

Neměl nic vedle sebe, čeho by se uchopil, aby se dostal nahoru. Tu najednou spatřil jasné světlo. A v tomto jasném světle, jakoby ve světlém mraku, ukázal se mu zesnulý chlapec, kterého kaplan kdysi k smrti připravoval a kterému zatlačil oči. — Zesnulý se usmíval, podal mu ruku, postavil ho na pevné místo, ukázal mu rukou, kudy má jít a zmizel.

Tak se podivuhodně zachráněný kaplan dostal šťastně domů. Na druhý den odebral se pak k místu, kde mu hrozilo nebezpečí, že utone a kde vyšší pomoc ho zachránila. Ve sněhu poznal ještě své kročeje — ale nic víc tam nespatřil. Rybník byl právě na tom místě nejhlubší. »Toto vypravování,« praví Kryštof Šmíd, který tu událost zaznamenal, »učinilo na mne hluboký dojem jako na mého soudruha Kapistrána. Viděli jsme v tomto zjevu z onoho světa přesvědčující důkaz, že je život po smrti, že zesnulí o nás vědí, a když jim Bůh dovolí, že nám svou pomocí pomáhají v nebezpečích těla i duše. —

Tak se také dostalo onomu kaplanu odměny za to, že se ujal sirotka — opuštěného dítěte. —

Tak Spasitel odplatí a odmění se i vám, kteří tomuto domu činíte dobře a prokazujete mu milosrdenství!

Nebo je jistě málo tak dobrých činů, jako prokázati milosrdenství cizímu opuštěnému dítku. Spasitel vám to jistě nezapomene. —

3. Tento dům přináší požehnání i těm, kteří jsou mimo něj, je požehnáním pro celé město, ba pro celé okolí. Každým rokem vycházejí z něho dobře vychované dívky, vstupují do služeb do našich domů. Ze všech pak domácností, kde jsou činny, jde o nich jen chvála a uznání. — Buďtež za to

Bohu díky! Kéž by proto vzrostly i řady našich dobrodinců.

Poroučím pak již tento blahodárný dům se svým trojím požehnáním ochraně boží. Nechť jej ostříhají andělé a ať na přímluvu Matky boží působí i nadále ke cti boží, k spáse svěřených duší a k slávě církve a vlasti. Amen.

XXXI.

K svěcení sirotčince.

Dr. m., je jistě krásné slovo apoštola sv. Jakuba, který píše: »Svaté a spasitelné je pečovat o vdovy a sirotky.« (Jak. 1, 27.)

Těchto slov poslušni postavili zbožní a šlechetní dobrodinci pro vás, milé děti, kteří jste také sirotky, tento ušlechtilý útulek, tento úhledný sirotčinec. Vaši dobrodinci (městská rada atd.) doufají, že budete za ta dobrodiní, kterých se vám tu dostane, vděčné a že jich užijete ve svůj prospěch. —

1. Milé děti, vy jste ztratily otce i matku. Tu v našem ústavě otce i matku znova najdete. Jsou to vaši pěstounové (pěstounky), vychovatelé (vychovatelky). Mají také pro vás otcovské i mateřské srdce a nic si tak nepřejí jako to, aby vám připravili a založili vaše životní štěstí. Uznejte v nich proto otce i matky, přilněte k nim upřímně a srdečně, aby i oni své povinnosti mezi vámi rádi a ochotně plnili a ne s roztrpčením a nevůlí. —

2. Milé děti, neměly jste, kdo by vás vychovával ani kdo by vás vedl k dobrému. I tu jste našly své vychovatele a své vůdce. Proto se jim svěřte a dejte se od nich vychovat. Buďte jich poslušné a k nim ochotné. Dbejte na jejich rady a napomenutí, která vám dávají. Odložte své chyby, na které vás upozorní, bude to jen pro vaše dobro a štěstí —

3. Ztratily jste ve světě své útočiště a podporu. Tu v ústavě jste zas obojí našly. Ukažte se vděčné za toto dobrodiní a nikdy na ně nezapomeňte. —

4. V tomto ústavě vždycky nezůstanete — půjdete z něho ven do života.

Hleďte si proto osvojit všechno, čemu se tu budete učit, abyste se už tu dobře připravily na budoucí povolání, které vás v pozdějším životě čeká. — Položte si už tu k němu pevné základy. —

A při tom nezapomeňte na výstražná slova sv. Písma: »Dítě, které se bojí Boha, je lepší než tisíc bezbožných.« (Ekkl. 16, 3.) Proto rády spínejte ruce k modlitbě, aby vás Bůh v dobrém sílil, pomáhal vám a zdraví popřál. Mějte Boha stále před očima, abyste žily mezi sebou v pokoji a svornosti. Zachovávejte pořádek a kázeň, jak to předpisuje váš ústav. Pamatujte na známá slova: »Zachovejte pořádek a kázeň a ty zachovají vás.« —

Milé děti, milí chovanci tohoto bohumilého ústavu, to jsou naše přání, naše napomenutí k vám a naše naděje do vás. Kéž je nezklamete! Aby pak Bůh naše přání vyslyšel a vašim představeným propůjčil lásku a trpělivost a vám, m. děti, ochotnou poslušnost a tomuto ústavu žehnal a všecko zlé od něho odvrátil, za to všecko Pána Boha poprosím, když nyní jménem církve váš ústav posvětím. Amen. —

XXXII.

Při svěcení základního kamene k nové radnici (nebo nové radnice).

Dr. m., přiznám se vám, že mi bylo smutno, když jsem viděl zasadit první ránu do naší staré radnice, aby byla zbořena. Řekl jsem si: »Kus dějin našeho města s ní klesá v hrob.« Ale, dr. m., zhoubnému zubu času tu na světě nic neodolá. Ani naše stará radnice nemohla mu odolat. Bylo na čase ji odstranit a na místo ní zbudovat novou radní budovu. A dnes klademe k této nové radnici základní kámen. Právě jsem jej jménem církve posvětil a tím zároveň i celé té budoucí radniční budově požehnal.

Tento pak slavnostní okamžik dává mi příležitost,

abych k vám promluvil, čím radnice je a čím býti má.

1. Radnice je hlavou obce; tu má sídlit moudrost a péče o blaho obce. Hlava myslí a všecko pořádá, co má člověk vykonat. Hlava bdí a dívá se kolem a naslouchá na všechny strany, aby seznala potřeby a hrozící nebezpečí.

2. Radnice je srdcem obce. Jako k srdci se všecka krev sbíhá a z něho zas se do celého těla rozbíhá a tělo živí a sílí, tak má být radnice středem veškerého života v obci. Tělo je zdravé, pokud je zdravé srdce, pokud v něm srdce pravidelně a pořádně bije. Tak i jen ta obec je zdravá a prospívá dobře, kde se všecko v její správě, řekněme na radnici, spravedlivě a pořádně vede.

3. Radnice má být ramenem, skutkem a činem. Má být ramenem mohutným, činným a čilým. Na čem se zastupitelstvo usnese, co shledalo dobrým, to se má přesně a svědomitě vykonat. Radnice má být ramenem,

a) které trestá zlé,

b) pomáhá nešťastným a podporuje všecko šlechetné a dobré.

Dr. m., kéž by i tato naše budoucí radnice byla pro naše město hlavou, srdcem a ramenem.

Kéž by byla hlavou, sídlem moudrosti! Kéž by všechno, na čem se v ní občané usnesou a rozhodnou, směřovalo jen ku prospěchu obce a všeho občanstva.

Kéž by ta naše radnice byla srdcem, sídlem lásky a svornosti. Budiž sídlem svornosti!

Nebo jenom svorností blaho roste, nesvorností hynou i největší věci. Concordia parvae res crescunt, discordia etiam maximae dilabuntur.

Budiž naše radnice i sídlem lásky, a to lásky křesťanské, útrpnosti a smilování. Nechť dochází v ní občan práva a spravedlnosti. Nechť z ní neodchází vdova se slzami, sirotek opuštěn, stařec a stařena bez podpory a pomoci. —

Budiž, ty naše radnice, sídlem činu a spra-

v e d l n o s t i. Čiň každému po právu a pravdě. Nechť se třese před tebou a bojí nepoctivec, obtížný lenoch, který by jen ze svých spoluobčanů chtěl žít a týt, nechť vždycky stíháš zaslouženou příhanou lidi mravně zvrhlé, lehkomyslné, marnotratníky a lidi nečestné.

Ano, tak buď, naše radnice, hlavou, srdcem a mocným ramenem. Tak se z tebe šiř moudrost, blaho a štěstí.

Aby se tak stalo, obracím se k Tobě, ó Bože, a prosím Tě za Tvé požehnání a Tvou pomoc pro tuto budovu. Chraň ji ode všeho neštěstí. Obdař všecky, kteří v ní budou zasedati, moudrostí, dej jim dar pravé lásky k spoluobčanům a bližním, dej jim i dar spravedlnosti. Amen.

XXXIII.

K svěcení domu.

Dr. m., ještě před několika měsíci byl tu prázdný prostor a dnes zvedá se tu již před námi útulná stavba nového domu. Chápeme proto radost a trochu i pýchu těch, kteří si tento dům pro sebe postavili, aby se do něho za krátký čas nastěhovali. —

Bude to jejich příbytek, jejich domov. V jeho zdech má sídlet rodinné štěstí, přebývat klid a pokoj, svornost a spokojenost.

I požehnání boží má na tom domě spočinout. Aby se to všecko stalo, požádali mne majitelé, abych tento jejich dům posvětil a všecko dobré pro něj na Bohu vyprosil. — Rád tak učiním — ale i budoucí obyvatelé tohoto domu musí se také o to přičinit. A to se stane,

1. upraví-li a zařídí-li dům svůj tak, aby jim poskytl k b y d l e n í p ř í j e m n ý a m i l ý ú t u l e k. Bude to tehdy, najde-li každý kus nábytku v domě své vhodné místo. Není třeba, aby byl nějak zvlášť drahocenný, ale vždycky bez prachu a až úzkostlivě čistý. Květiny v oknech, přiměřené záclony, na stěnách několik vhodných obrazů, ne příliš mnoho, to všecko pomáhá, aby byl byt útulný a člověk v něm

rád bydlel. Jistě, že se při tom nezapomene ani na k ř í ž, který se zavěsí ve výklenku. — Ale sama útulnost pro dům nepostačí, má-li se v něm spokojeně bydlet, je k tomu třeba

2. d o m á c k o s t i. A ta je tam, kde se všichni členové rodiny mají mezi sebou upřímně rádi, kde druh druhu ochotně přichází vstříc, kde si všichni navzájem a ve všem rádi poslouží. Z takové domácnosti se pak ani nechce a když přes to některý člen ji musí opustit, vrací se zas co nejdříve do ní zpět. — Taková domácnost je pro všecky pravou domovinou a každému je v ní blaze. —

3. A ještě něco patří k domácímu štěstí v novém domě, a to, aby o b y v a t e l é m ě l i s m y s l p r o d o b r é s o u s e d s t v í, p r o t i c h ý s o u s e d s k ý ž i v o t. Dr. m., jistě víte všichni, že jest těžko žíti v míru a pokoji, má-li člověk špatného souseda. Zato jak krásně a příjemně se žije tam, kde lidé vedle sebe po sousedsku, t. j. klidně a tiše a bez hádek žijí. — Jak dobře je mezi sousedy, kteří jsou dobré vůle!

Dr. m., jsem jist, že ti, kteří do tohoto svého nového domu přijdou, o to všecko, co jsem nyní řekl, budou dbát, že se o to postarají. Vím to proto, že jsou to křesťané, ale nejen podle jména, ale také svým životem a svými skutky. Vím, že si nejen svůj příbytek útulně zařídí, ale že v jejich domě bude opravdu doma pravá domáckost a že v nich dostanete dobré a klidné sousedy. — Proto rád jejich dům na přání jejich posvětím a požehnání a pomoc a ochranu boží pro ně a pro všecky budoucí obyvatele toho domu vyprosím. Amen.

XXXIV.

K svěcení orlovny nebo tělocvičny.

Dr. m., i starověk znal tělocvičnu. U Řeků slula gymnasium. U Římanů pěstovali tělocvik v gladiátorských, zápasnických vojenských kasárnách. Tam se cvičili v rozmanitých sportovních hrách, na př. v běhu o závod, ve skoku, v zápasu pěstním a ve vrhá-

ní diskem (kotoučem) a v zápasech vůbec. Čemu se pak v tělocvičně naučili, to předváděli při lidových hrách před širokou veřejností.

Naše nynější tělocvična, orlovna, má tentýž účel a cíl jako řecké gymnasium a gladiátorská římská kasárna. Má účelem posilnit a osvěžiti tělo a probuditi všecky síly utajené v lidském těle. Tělocvična chce zdokonalit a vzdělati lidské tělo, chce pozdvihnouti tělesnou kulturu.

Ale ptám se, proč světíme orlovnu, tělocvičnu? Potřebuje také to místo, kde se pěstuje jen tělesný kult a tělocvik, božího požehnání?

Ovšem, m. dr. Svěcení to nám ukazuje, že i tělo, protože je Bůh stvořil, náleží Bohu, že i tělocvikem možno Bohu sloužit, že i tělocvik může a má být bohoslužbou.

I. Tělocvik může být bohoslužbou.

a) Bůh sám v V. božím přikázání zakazuje všecko, co tělu a jeho zdraví škodí. Ale nejen to, Bůh také poroučí, abychom užívali všeho, co tělu a jeho zdraví prospívá a slouží.

»Mens sana in corpore sano — zdravá mysl ve zdravém těle,« říkali už staří. A k tomu jistě mnoho přispívá tělocvik. Tělesná cvičení, tělocvik podporuje trávení, působí zdravý spánek a zabraňuje nemocem, protože zrychluje oběh krve a působí vyměšování potu a škodných látek z těla. —

b) Bůh nejen lidskou duši, nýbrž i tělo obdařil rozmanitými schopnostmi, nadáním, talenty, a chce, aby jich člověk užil také skutkem a je v životě uplatnil.

Dr. m., je povinnost člověka, aby své nadání, na př. hudební, malířské nebo básnické, vždy víc a více vzdělával. A právě tak je povinností člověka, aby i své tělesné schopnosti tělocvikem dále vzdělával a zdokonaloval, nechť je to v samotné tělocvičně nebo na kluzišti nebo na plovárně, nebo na lyžích nebo na jakémkolivěk hřišti. To všecko jsou tělocvičná cvičení k vzpružení a posilnění našeho těla. —

c) Bůh pak praví skrze apoštola: »Buď to že jíte

nebo pijete, všecko ke cti a slávě boží čiňte!« (1. Kor. 10, 31.) Z toho můžeme poznat, že i tělocvikem (vším) možno sloužit Bohu, že i tělocvik může být zároveň i bohoslužbou. A je jistě tenkrát, když se koná za dobrým úmyslem a účelem, když se koná ke cti a slávě boží, t. j., když se tělocvikem chceme nejvíc líbit Bohu, pak teprve lidem a na konec sobě prospět. — (Srovnej vítězství při leteckých závodech!)

II. Tělocvik může však být i službou satanovou a je tenkrát,

1. když se ho užívá k upokojení té neb oné vášně, k upokojení přílišné ctižádosti nebo smyslnosti a hříšné zábavy. — Také tehdy, když svádí k příliš volnému styku jednotlivých pohlaví.

2. když nedbá mezí slušnosti, na př. když si libuje v nestoudném oděvu, v kultu nahoty, jak tomu nyní často bývá. Apoštol přece praví: »Zdali nevíte, že jste chrám boží — a že chrám boží je svatý — a to jste vy!« (1. Kor. 3, 16.)

3. když vydává život nebo tělo zbytečnému nebezpečí, na př. přílišnou námahou, přeháněním nebo krkolomnou bravurou. —

Dr. m., pověděl jsem vám, kdy se tělocvikem slouží Bohu — a kdy satanu. Již se pak chystám tuto orlovnu, tělocvičnu, posvětit, aby tělocvik a každý tělocvičný cvik, který se v ní bude pěstovat, byl všem, kteří tu budou cvičit, jenom k dobru, aby prospíval i jejich tělu i jejich duši.

Naše orlovna, tělocvična, má být síní čistého veselí a radosti. — Tělocvičná hodina má být náhradou za hostinec, má zahnati denní starosti a odškodniti za mnohé zklamání, které den přinesl. Tělocvična, orlovna, má být místem slušnosti, a to jak tělesné, tak i duševní. Co tělu prospívá, nemá a nesmí škodit duši. Mens sana in corpore sano. Zdravá duše, vším nízkým pohrdající duše v rovněž tak zdravém a všemu nízkému nepřístupném těle, to je účel a cíl orlovny, tělocvičny. A k tomu účelu ji jménem božím posvětím a požehnám. Amen. —

XXXV.

K posvěcení nemocnice.

Dr. m.! Milé naše město slaví dnes jeden z nejpamátnějších dnů v svých dějinách. Kronikář zapisuje tento den do městských letopisů zlatým a nesmazatelným písmem. A proč to, dr. m.? Protože otvírá naše město dnes brány ústavu nade všecko lidumilného, a tím ústavem je tato nová nemocnice. Je to pro mě vyznamenáním, že ji mám posvětit a svolat na ni boží požehnání. Učiním tak s upřímnou radostí, nebo nemocnice je zřízení čistě křesťanské, je ušlechtilým ovocem se stromu Kristova učení, je plodem křesťanství. Tím se můžeme my křesťané právem pyšnit.

Slavní byli mudrcové pohanští, slavní byli Římané i Řekové. Ale, dr. m., tito mudrcové, tito národové neznali jednu ctnost, ctnost, která člověka teprv činí pravým člověkem, a to byla ctnost milosrdenství. Toto jméno, dr. m., pohanský starověk neznal. S nemocným tehdy nikdo neměl slitování. Tenkrát pohanští učenci hlásali: »Misericordia animi vitium est (Seneca), milosrdenství je duševní slabost.« Proto neměl pohanský starověk s nemocným milosrdenství. I takový filosof, jako byl Platon, hlásal, že k chudému nemocnému občanu nemá se volat lékař, ale že se má nechat beze vší pomoci zemřít. Tak se chovalo pohanství k chudým nemocným, ale nemocní starci nebyli na tom lépe. Pokud byli zdrávi, těšili se starci v Římě i ve Spartě jakési úctě, ale když onemocněli, byl jejich los nelidský a ukrutný. Když se stařec roznemohl a když si smrt pro něho dlouho nešla, pak jej příbuzní sami, ovšem prý z lásky a lidskosti, usmrcovali. Ve starém Latiu shazovali churavé starce s mostu do řeky, proto se jim říkalo »senes depontati«, starci shození s mostu. Dr. m., ani jeden z těch velikých tehdejších boháčů, kteří v hostinách statisíce prohýřili, nepřišel na myšlenku, aby založil nemocnici.

Až konečně přichází Spasitel náš, Ježíš Kristus, a

přináší churavým a nemocným jako celému světu pomoc a vykoupení. Hlásá lidstvu překrásné podobenství o milosrdném Samaritánu a učí je, že má pomáhat nemocným a trpícím, ať jsou kteréhokoliv náboženství nebo národnosti. Hlásá, každý člověk je tvůj bližní, ať přítel nebo nepřítel, proto když potřebuje tvé pomoci, zvlášť když je nemocen, a ty pomoci můžeš, pomoz mu. Spasitel volá k srdci celého světa: »Nemocen jsem byl a přišli jste ke mně, blahoslaveni milosrdní, nebo oni milosrdenství dojdou.« A ta slova dotýkají se mocně jeho učedníků, nově obrácených křesťanů. Ve městech se zakládají útulky pro nemocné, domus hospitales, špitály, kde nemocní docházejí ošetření. Povstávají duchovní řády, mužské i ženské, a ty se zcela zasvěcují ke službě nemocných. Vidíme tu Jana z Boha, jemuž děkuje svůj vznik řád Milosrdných bratří, sv. Vincence z Pavly, zakladatele řádu Milosrdných sester. A naše sv. církev je tu vždycky po ruce všem, kteří churavým a nemocným chtějí ulehčit jejich trpký los.

A tímto křesťanským duchem odchováni a vedeni odhodlali jste se i vy, vážení měšťané tohoto města, k stavbě této nemocnice. Nebyla to snadná práce, nešlo to lehko. Ale vaše láska k trpícím vašim spolubližním přemohla všecky nesnáze a přivedla vás k šťastnému cíli.

Velebná budova naší městské nemocnice stojí dnes hotova před vámi. Je to nade všecko vznešený pomník vaší lásky k trpícím nemocným, pomník, který svědčí o vašem soucitném srdci, pomník, který vám vydává nejkrásnější svědectví, že jste praví učedníci Kristovi a že se řídíte jeho nadšeným slovem: »Po tom poznají vás, že jste učedníci moji, budete-li míti lásku k sobě navzájem.«

Nádherná vaše nemocnice svědčí o vaší lásce k rodnému městu a k celému kraji. Budoucnost teprve ukáže, jak jste svému městu a celému kraji dobře posloužili. Tak se má vždycky ukazovat pravé vlastenectví, nikoliv prázdným slovem, ale záslužným skutkem.

Bůh vám za to zaplať a požehnej! Požehnej všem, kteří v těchto zdech budou svědomitě konat svou lékařskou službu, a posiluj všechny, kteří v této nemocnici obětavě a ochotně všem nemocným poslouží. Budiž tato nemocnice požehnáním, pomocí a úlevou pro naše město a pro celý náš širý kraj! Aby se to splnilo, poprosím za to trojjediného Boha nyní při obřadu svěcení co nejvíc. Amen.

XXXVI.

K svěcení sportovního hřiště.

Dnešní naše století se zve právem stoletím sportovním. Všecko, mladí i staří, muži i ženy, pěstuje sport. Novinové sloupce jsou plny sportovních zpráv. A když jsme na hřišti a slyšíme tleskot nebo projevy nespokojenosti vůči hrajícím sportovcům, zdá se nám opravdu, že jsme na některém starém řeckém nebo římském hřišti.

Nil novi sub sole — nic nového pod sluncem. To všecko už tu bylo. I to už tu bylo, že v Řecku, než začaly známé olympijské hry a zápasy, přinášel kněz ve stadionu obět bohům za šťastný průběh pořádaných her a zápasů. I na našem hřišti se stane dnes něco podobného. Mám posvětit toto sportovní hřiště a postavit je i sportovce pod ochranu boží, aby s tímto místem i s nimi byl Bůh a jeho požehnání. Bude tomu tak jistě, bude-li se tu sport pěstovat správným a bohulibým způsobem, nebo

I. i sport má pro sebe něco dobrého, a to tenkrát,

1. pěstuje-li se s dobrým úmyslem, má-li účelem tělesné zotavení a slušnou zábavu.

Sport přináší veselí a radost a radosti učí sám apoštol: »Radujte se a opět pravím vám, radujte se, ale v Pánu.« Sport udržuje a posiluje zdraví, otužuje tělo a chrání před zchoulostivěním, i vůli podporuje a sílí. Sport může míti i vlastenecké i národní pohnutky, i vlasteneckou ctižádostivost, na př.

proslavit jméno národa na mezinárodním čestném kolbišti (viz závody letecké).

2. pěstuje-li se s pravou rozvahou. Šetří-li se při sportu určitá míra a mez. — Nespoléhá-li při něm sportovec příliš na vlastní sílu a dovednost, nepřehání-li sport tak, aby to zdraví škodilo. — Sport se nemá volit za životní povolání, nemá vadit studiu, ani životnímu zaměstnání (úřadu atd.). Nejprve to, co je nutné, potom, co je užitečné, a naposledy, co je příjemné. Otec rodiny se nesmí při sportu vydat v nebezpečí, že by jej mohla rodina ztratit. Při sportu nemá být žádné risiko!

3. pěstuje-li se s opatrností. Jsou sportovní hry, které jsou vždycky spojeny s nebezpečím života. Proto je třeba tato nebezpečí omezit na nejmenší míru. Kdo není sportovec z povolání, má se všeho varovat, co je nad jeho síly a dovednost. Ale i sportovec z povolání má se vyhnout všem krkolomným odvážnostem. Nikdy se nemá jít tak daleko, aby se sportovní odvážnost platila životem nebo smrtí. Z toho je vidět,

II. že sport má také při sobě něco zlého — a to jistě tehdy:

1. pěstuje-li se z neušlechtilých pohnutek, motivů, na př., aby se hovělo nezdravé ctižádosti, aby sportovec mohl číst své jméno nebo vidět svůj obraz v denních listech. Nešťastný sen o světovém mistrovství svádí pravidelně sportovce až k nesmyslné odvaze a činí sport nerozumným a záhubným.

2. zanedbává-li se pro sport vlastní povolání nebo starost o rodinu.

3. Vybočuje-li v tvrdost a surovost, jako na př. u boxerských zápasů. S tím nemožno jistě souhlasit. —

Dr. m., nechť však pěstujeme tělesný sport sebe více, na duchovní sport, na zápas o korunu nesmrtelnosti, na zápas o palmu věčného míru nesmíme zapomínat. Olivový věnec z posvátného olivového stromu byla největší odměna pro vítěze při olympijských

hrách. I náš život je taková olympiada, zápas, kde běžíme a zápasíme a bojujeme o nebeskou palmu. Proto nezapomeneme na slova apoštola národů: »Oni (světští sportovci) běží, aby dostali korunu pomíjející, ale my (křesťané, učedníci Kristovi) abychom získali korunu nepomíjející.« (1. Kor. 9, 25.)

Končím s přáním, aby toto hřiště bylo vždycky místem, jen dobrého sportu a zůstalo od něho daleko všecko škodlivé a nepřiměřené, aby vždycky to přineslo sportovcům jen všecko dobré. Za to nyní Boha upřímně poprosím a na ten úmysl vaše sportovní hřiště posvětím. Amen.

XXXVII.

K svěcení horské chaty.

Dr. m., vy všichni jistě znáte ze sv. Písma příběh, jak Spasitel prodléval se svými třemi učedníky Petrem, Janem a Jakubem na hoře Tábor. Pán se před nimi zázračně proměnil a ukázal jim svou nebeskou slávu. Vedle něho se pak ukázali Mojžíš a Eliáš a rozmlouvali s ním. —

To učedníky a zvláště Petra naplnilo takovou radostí, že by tam byli zůstali i sebe déle a že Petr zvolal: »Pane, dobře je nám zde být. Udělejme tu tři stánky. Tobě jeden, Mojžíšovi jeden a Eliášovi jeden.«

Dr. m., hleďte, jak stará je myšlenka stavět chatu — stánek na hoře. — Už pomalu 2.000 let a původcem jejím je sám kníže apoštolské sv. Petr. Ale jeho myšlenku uvedl ve skutek teprve hodně pozdější věk, hlavně náš věk, který na horách mnoho chat vystavěl. Zvlášť je tu pak chvályhodná činnost našich turistických spolků a odborů (sekcí).

I. Čím chce být nám horská chata.

Horská chata chce nám především poskytnout útulek a pečovat o naše tělesné blaho.

Chce posílit unaveného horského poutníka nápojem a jídlem a klidným spánkem na loži, aby se osvěžil k další pouti po horách. Horská chata chce tu-

ristovi poskytnout ochranu proti rozmarům počasí, proti větru a dešti a sněhu. Chce ho, když ho překvapí náhlá zima, přivítat příjemným teplem, aby si zahřál zkřehlé údy. Chce také poskytnout první rychlou pomoc v nebezpečí.

Chata chce být a má záchrannou, pomocnou a informační stanicí. — To všechno chce být chata nám. Jde ještě o to,

II. čím máme být chatě my?

Všichni, kteří navštíví tuto chatu, aby v ní jedli a nocovali, mají sem zavítat jako nenároční hosté. Horská chata není žádný městský hotel, nesmí se v ní hledat přílišný konfort nebo pohodlí.

Dlužno se spokojiti s nutným a potřebným.

Ti, kdož sem přijdou, mají se chovat jako skromní hosté. Tituly a jiné marnosti nechte dole pod horou jako zbytečnou přítěž. Hory milují rovnost a horští lidé také. Toto skromné společenské chování hostů nejvíce zpříjemňuje pobyt na chatě. Skromní hosté jsou také zdvořilí, proto zejména v noci nehlučí, aby jiných nerušili ve spánku. —

Dr. m., blahopřeji našemu turistickému odboru a zejména jejímu činnému předsedovi k stavbě této chaty. To je dům ne na písku, nýbrž na skále postavený, který sem do tohoto skalnatého moře dobře zapadá. — Při jeho svěcení poprosím Boha, aby všem nepohodám, větrům a bouřím dovedl odolat a pevně zůstal stát. Nechť všem, kteří sem přijdou, je tu v jeho zdech dobře a blaze! Kéž žádná strannická hádka nehyzdí jeho síně. Tady na horách platí jen člověk, žádný politický straník nemá tu co hledat.

Když dole v rovině a údolí není už místečko prosté politických a náboženských rozmíšek, tu nahoře chceme mít alespoň pokoj a klid. A to hlavně proto, abychom se tu klidně a pokorně mohli pokořit před Tím, který nám vytvořil krásy těchto hor, a jej poprosili, aby i tuto chatu chránil a ostříhal, aby i ona mohla být ochranou a útočištěm pro nás. Amen.

XXXVIII.

K svěcení střelnice.

Dr. m., mám posvětit vaši střelnici. Rád tak učiním, nebo střelnice je štěstím pro osadu, je význačným výchovným činitelem naší mládeže.

1. Střelnice vychovává, nebo chrání před mravním nebezpečím. Střelnice shromažďuje o nedělním nebo svátečním odpoledni naši mládež jistě k zajímavé zábavě a tak ji chrání, že nepodniká zahálčivé výlety do okolí. Střelnice vzdaluje mladé lidi od kin, kluzkých divadel a cirkusových představení, kde se mládež nijak nezušlechtí, ani nevzdělá, ale spíše pokazí. Střelnice k ničemu takovému nedává příležitost.

2. Střelnice vychovává, nebo pěstuje vlasteneckého ducha, střelecká cvičení do terče nejsou jen marné bezúčelné plýtvání prachem a olovem. Nikoliv, má to také výchovný význam. Jistě mladým lidem neškodí, dovedou-li se zbraní zacházet. A pak ta cvičení pamatují naše mladé střelce na slavné činy z vlasteneckých dějin. Uvádějí jim na paměť hrdinné skutky předků, kteří kdysi také musili bojovat za svou vlast prachem a olovem. — Vlévají do srdce mladých střelců sílu a odvahu s přáním, aby se svým předkům vyrovnali. A tak se mládež vychovává, aniž o tom ví, k vlasteneckému citu a smýšlení, vychovává se pro brannost rodné země.

3. Střelnice vychovává nebo podporuje smysl pro družnost a pravé kamarádství. Její členové jsou zavázáni se chovat k sobě vzájemně šetrně, jsou povinni k sobě stát, s ochotou si posloužit a k pomoci přispět. Mladí střelci se tak vychovávají k svornosti a jednotě. To všecko jistě může mnoho prospět v případě válečného nebezpečí. —

Dnes mám vaši střelnici, kterou otvíráte s první střelbou o ceny, posvětit. Učiním tak rád a při tom Boha poprosím, aby vaši střelnici chránil ode všech nehod a ode všeho neštěstí. Kéž je vaše střelnice vždy-

cky místem čisté zábavy, kéž je od ní daleko každá navázanost a nestřídmost, svár a hašteřivost.

A kdyby bylo jednou třeba dát pušku na rameno, hájit vlast prachem a olovem, kéž vám, moji mladí střelci, dá Bůh tu sílu, abyste tuto vlasteneckou povinnost vykonali tak čestně, jako ji konali vaši předkové. Amen.

XXXIX.

K svěcení stříkačky.

Dr. m., pořídili jste si důležitý stroj, jeden pro vaši obec z nejdůležitějších, o b e c n í s t ř í k a č k u, kterou mám posvětit a vyžádat pro ni boží požehnání a pomoc. Bůh nás, když jej pokorně jménem církve poprosíme, bude jistě slyšet. Ale je tu třeba připomenout, co říkává náš lid: »Chceš-li, aby ti Bůh pomohl, hleď si pomoci napřed sám.« — A to také platí pro případ ohně. — Chci vám proto v tuto chvíli ukázat, jak oheň často povstává, co bývá jeho příčinou, a jak si při ohni a proti němu máte sami pomáhat.

Sami víte, že ohně, požáry, povstávají

1. n a š í n e o p a t r n o s t í a n e p o z o r n o s t í. Proti vodě staví člověk ochranné náspy nebo přehrady. I oheň je třeba držeti na uzdě, a to pečlivými komíny a ohništi. Je k tomu třeba ohnivzdorných zdí a komín včas a pořádně čistit. — Na oheň je vždycky třeba dávati dobrý pozor! Proto ponocný v obci, tak jako strážný na věži v městě, nebyli zbytečným luxusem. — Také má rodina poučiti děti, aby se ohně bály a s ním si nehrály. Jak často už zavinily požáry děti, které rodiče o tom nebezpečí nepoučili.

Také nedbalost a nepozornost služebných, kteří se světlem buď v chlévě nebo jinde nepozorně zacházejí, zaviňuje mnoho požárů. —

I blesk a bouře a za naší doby i elektřina (na př. krátké spojení) jsou příčinou mnoha požárů. Proto se kněz při božítělovém průvodu u každého ze čtyř oltá-

řů modlí: »Od hromobití, blesku a záhubné bouře zachovej nás, Pane Ježíši Kriste!«

Jistě, že tu mnoho pomáhá hromosvod, ale ne vždycky. Proto bude dobře, když se bouře přižene, bije hrom a blesky se kříží, vzpomenouti si na toho, kdo je všemohoucí a může utišit rozzuřené živly, to je Bůh. Jistě, že nikdy nechybíme, když ho v takových chvílích pokorně poprosíme za ochranu a pomoc. — Naši předkové rozsvěcovali při bouři hromničky a při plápolu jejich se modlili za pomoc boží. —

Čiňme tak i my. — Chceme-li požárům zabránit, sami si pomáhat, buďme opatrní a pozorní — ale nezapomínejme na modlitbu. —

2. Požáry také povstávají, když je někdo zlomyslně založí. Někdy je to z pomsty, jindy z chamtivosti, aby se podvodně vylákalo pojištění. Žhář je těžký zločinec, protože poškozuje svým činem nejen své, nýbrž i majetek mnoha cizích rodin a přivádí do nebezpečí života nejen členy své rodiny, nýbrž i četné jiné lidi. Proti tomuto zlému činu nelze se, bohužel, po lidsku bránit.

3. Pro veřejnost, pro obec, je ovšem nejlepší svépomoc proti ohni dobrý a svědomitý, vyškolený hasičský sbor. Používám této příležitosti, abych zdejšímu váženému hasičskému sboru co nejupřímněji a nejvřeleji poděkoval za všecku jeho obětavost, za všecky jeho nezištné výkony, kterými hleděl a hledí zachovati v nebezpečí požáru majetek i životy nás všech.

Nechť Bůh všem jeho členům žehná a dá jim všecko dobré. — I obec naše uznává vděčně zásluhy zdejšího hasičského sboru, a proto mu pořídila stroj, bez něhož hasiči by svému úkolu nemohli dostát, pořídila jim novou krásnou stříkačku. —

Ve jménu církve ji nyní posvětím a při tom poprosím Boha, aby zdejší hasičský sbor jí užíval co nejméně, ale když toho bude třeba, aby s ní a s pomocí boží uhasil záhy každý oheň a každému zhoubnému požáru co nejvíc zabránil. Amen.

XL.

K svěcení mostu.

Kdo zná a viděl, jakou zpoustu dovedou způsobit rozvodněná řeka nebo divoký horský potok (na př. při bouři, po prudkém tání), ten také pochopí, proč žehná a světí kněz most dřív, než se odevzdá veřejnosti. To svěcení neplatí jen mostu, církev není úzkoprsá, ale štědrá, ona chce, aby to její svěcení prospělo i těm, kdo po mostě přecházejí. — Církev při svěcení vyprošuje boží ochranu pro most i pro cestující. Církev vyprošuje boží ochranu nejprve

I. pro most sám. I nejsmělejší a nejpevnější mosty padnou, když řeka při povodni strhne jejich pilíře. Proto se církev dožaduje pro most ochrany boží: ut Deus custodiat, visitet et defendat pontem istum, aby Bůh ostříhal, navštívil a chránil tento most.

1. Bůh má most střežit, aby se nic škodlivého, nebezpečného nebo bouřlivého nepřenášelo s břehu na břeh.

2. Bůh má most visitovat, navštívit, prohlížet a zkoušet, tak jako inženýr čas od času prohlíží stavbu, zdali nejsou trámy shnilé, šrouby rezavé, zábradlí poškozená.

3. Bůh má most chránit proti zuřivosti rozkácených živlů a poroučet vlnám, jako jim poručil při přechodu přes Rudé moře a při bouři na Genezaretském jezeře. —

II. pro ty, kteří přes něj přecházejí, ut inter prospera huius mundi et adversa tuo semper protegentur auxilio, aby ti, kteří jdou přes most, vždycky se těšili ať v dobrém nebo ve zlém boží pomoci. Přes most chodí bohatí i chudí, šťastní i nešťastní a ti všichni potřebují pomoci boží. Boháč, aby byl milosrdný a pomáhal chudým, chudý, aby si nezoufal a trpělivě za příkladem Kristovým snášel svůj životní los. —

Most se staví všude tam, kde se rozvírá propast, kde je trhlina mezi těmi, kteří si přejí být u sebe a spolu spojeni. —

Dr. m., jak bych si přál,

1. abychom položili mosty od člověka k člověku, abychom odstranili všecku nesvornost a nedůvěru z veřejného života. Kéž by svornost a vzájemná důvěra překlenula jako most všechen rozbroj, nesvornost a nevůli; —

2. abychom položili a postavili mosty od srdce k srdci. Kéž křesťanská karita, vzájemná láska a dobrotivost překlene jako most všecku společenskou bídu a nouzi, usmíří dělnictvo s kapitálem a vyrovná dnešní společenské protivy. —

Dr. m., křesťanský komunismus je příkazem dnešní doby: Člověk má být šlechetným, dobrým a k pomoci ochotným k svým bližním, k ostatním lidem. Máš-li mnoho, dávej mnoho, máš-li málo, i z mála rád uděluj!

Dr. m., když tomu tak bude, když tento most lásky, spravedlnosti a dobroty bude spojovati člověka s člověkem, srdce se srdcem a když ten most budeme stavět všichni, chudí i bohatí, dělníci jako prácedárci, děti i rodiče, pak nebude daleká doba, kdy se překlenou propasti, které dnes dělí lidi od sebe a přiblíží se den, po němž tolik toužíme, kdy se vyrovnají všecky společenské protivy po křesťansku a nekrvavě. Dejž to Bůh, v jehožto jménu se chystám posvětit tento most. Amen.

XLI.

K svěcení auta.

Dr. m., podle vašeho přání mám toto praktické a krásné auto požehnat a posvětit. Učiním to s tím přesvědčením, že toto auto nebude sloužiti rekordní nesmyslné rychlosti, ale praktickému účelu, k tomu, aby cestující dopravovalo bezpečně a bez úrazu k cíli jejich cesty. — Mé svěcení platí pak především

1. řidiči auta, jak říkáme šoférovi. Pro toho chci zvláště vyprosit boží pomoc a ochranu. Co byl kdysi u spřežení vozka (povozník), to je dnes šofér

u volantu našich aut. Vozka řídil jen pár koní, šoférovi jsou svěřeny tucty koňských sil. Proto náš šofér nemůže si dovolit, co si někdy dovolil starý povozník. Náš šofér nemá usnout, má zachovat co největší střídmost, pozornost a bdělost, — nebo nejmenší přehmat může způsobiti vážnou pohromu, ba i katastrofu. — Jak bych si přál, aby naši šoféři vesměs se varovali nesmyslné, šílené rychlosti v jízdě! Co neštěstí by se tím ušetřilo! —

2. stroji se vším, co k němu patří. Poprosíme Boha za to, aby stroj neměl poruchu, bezvadně šel, aby jeho brzda nikdy nešťastně neselhala, aby auto šťastně dojelo a šťastně se vrátilo. —

Jsou dva ochráncové, patroni, autobusového a šoférského povolání. Je to prorok Eliáš, o němž sv. Písmo praví, že jej Bůh vzal na ohnivém voze do nebe. Je to sv. Kryštof (Christoforus — nosič Kristův), který na svých ramenou přenášel cestující přes nebezpečnou řeku; legenda vypravuje, že přenesl i dítě Krista (jeho socha je na pražském Kamenném mostě). Obracím se k nim oběma v tuto chvíli a prosím je: Chraňte a opatrujte naše šoféry, kteří toto auto budou kdy řídit, chraňte a opatrujte také všecky ty, kteří v něm pojedou. Amen. —

K svěcení železnice viz »Víra naše« IV. díl, str. 169: »Život lidský a jízda po dráze.«

XLII.

Při svěcení věžních hodin.

Dr. m., naše městská radniční věž toužila dlouho po nových hodinách a jako by volala dolů do města: »Rodáci, nemám na sobě ozdobu, která by mne důstojně krášlila a vašemu městu byla ke cti, nemám na sobě důstojných věžních hodin.« Volala tak dosti dlouho, až se konečně dovolala. Vy, zdejší rodáci, slyšeli jste její volání a dnes jste na ni zavěsili nový nádherný hodinový stroj. A naše věž jako by omládla, jako by dostala nový, slavnostní vzhled. Ode dneška

nebude již potichu, ale hlas svých hodin ponese v šíř i dál. To bude její řeč. A co asi k nám ty hodiny budou mluvit, slyšte! Hodiny nám udávají čas a mají s časem mnoho společného. Na hodinách spatřujete ciferník a na něm vidíte hodinové ručičky. Ty ručičky se pohybují, ale nikdy nejdou zpátky. Tak i čas, který minul, se nikdy nevrací. Stejně tak i naše hodiny, které minuly, se nikdy již nevrátí. Kéž by na to pamatovalo zvlášť naše mladé pokolení a užilo svého mládí co nejlépe, nebo ani to nikdy se nevrátí.

Hodinové ručičky nejdou nikdy zpátky, ale jdou, jsou-li neporouchány a nataženy, stále kupředu a nikdy nestojí. A právě tak jako ony pospíchá i čas.

Dr. m., jaké to napomenutí pro nás pro všecky, abychom každé hodiny svědomitě využili. Prchnou všechny a snad dřív, než se nadějeme. Ať nám svědomí nevyčítá, že jsme jich mnoho, mnoho zbytečně pronedbali. Ano, hodiny prchají až někdy příliš. Nezapomeňme na přísloví: »Vulnerant omnes«, že každá z těch hodin nás zraňuje, každá nám ubírá kousek života, a že »necat ultima«, že ta poslední nás zabíjí.

Když si na to budeme vzpomínat, pak neztratíme ze svého života zbytečně snad ani hodinu.

Dr. m., to nám budou připomínat naše nové věžní hodiny, to bude jejich každodenní mluva k nám. Na konec pak mám malé přání, aby naše nové věžní hodiny oznamovaly našemu městu a vám všem, dr. m., jenom hodiny šťastné, pokojné a klidné. A za to Boha zvlášť poprosím, když je nyní podle vašeho přání posvětím. Amen.

PO NEŠTĚSTÍ VE FARNOSTI

I.

Po požáru.

Dr. m., nemohu, abych se dnes s tohoto místa aspoň několika slovy nezmínil o neštěstí, které potkalo dnes v noci naši farní osadu. Za nočního ticha probudil vás ze spánku hlas zvonu s naší věže, a když jste se probudili, zář, která naplňovala okna vašich příbytků, téměř oslepila vaše oči. A když jste se vzpamatovali a spěchali ven, viděli jste, že několik našich usedlostí stojí v plném plamenu. Spěchali jste k místu neštěstí a přičiňovali jste se ze všech sil, abyste požár uhasili. Ale marné bylo vaše úsilí, zhoubný požár strávil všechno až do základů. Dnes jen opálené zdi trčí tam vzhůru k nebesům. Vím, že ještě dnes o ničem nemluvíte než o tomto navštívení, vím, že jste nad tím, co se stalo, plni bolestného dojmu. Ale přece vás všechny a zejména vás, které to neštěstí potkalo, chci aspoň trochu ze zármutku vyvést, aspoň trochu upokojit a uklidnit. Proto vám povím několika slovy: »Proč Bůh dopouští někdy neštěstí na nás na lidi.«

1. Oheň zkouší zlato, stojí v Písmě, a já k tomu dodávám, a neštěstí zkouší ctnosti věřícího křesťana, zkouší jeho víru, jeho bázeň boží, jeho stálost, jeho důvěru a trpělivost.

Tak Bůh zkoušel Joba bolestnou životní zkouškou. Přišel o majetek a o děti. Ale když se přesto Boha nespustil a zůstal mu věrným, Bůh zas ho odměnil. Job zas nabyl majetku a stal se šťastným otcem nové rodiny.

Dr. m., přijměte to navštívení z rukou božích tak trpělivě jako Job, nežehrejte proti tomu božímu dopuštění a uvidíte, že zas Bůh pomůže a zas bude lépe.

2. Dr. m., neblahý náš požár vám také připomíná, jak nestálé a vrátké jsou vezdejší statky. Před několika dny stály na místě požáru kvetoucí, pěkné

usedlosti, dnes jsou po nich památkou jen ohořelé stěny. Bůh vám tím připomíná, abyste se nespoléhali na svůj majetek, na časné své věci. Svět pomíjí a s ním všecko, co je na něm, někdy proti všemu očekávání. Ale co nepomíjí, co je nesmrtelné, to je naše duše. Na tu nemáte nikdy zapomínat. Ale snad jste se o ni nestarali tak, jak jste měli. Proto vás Bůh neštěstím napomíná, abyste se zavčas vzpamatovali a na svou duši nezapomínali.

3. Dr. m., vašim nešťastným spolubližním nezbylo po požáru téměř nic. Sotva vynesli to nejnutnější, sotva z chléva vyvedli svůj dobytek a brav. Ostatní všecko strávil ničící požár. Dr. m., Bůh vám tu dává příležitost, abyste ukázali svou lásku k bližnímu. Pomozte svým nešťastným ubohým sousedům, jak můžete a dovedete. Pamatujte na slovo boží, že kdo se smilovává nad nešťastným, nad tím že se smiluje také Bůh. Vzpomeňte si na přísloví: Dnes mně, zítra tobě.

Dr. m., vezměte si k srdci těchto mých několik upřímných slov. Pak jistě spíš snesete své neštěstí a na konec se nad vámi splní biblické slovo: váš zármutek obrátí se v radost! Amen.

II.

Po polní pohromě.

Dr. m., tolik jste se těšili na letošní žeň. Obilí stálo tak krásně a slibovalo opravdu žeň bohatou. Všecko šťastně odkvetlo, plné obilní klasy skláněly se skoro až k zemi. Jen na kosu všecko čekalo, ale nedočkalo se. Víte sami, co se stalo. Přihnala se zhoubná bouře, z mračen spadlo krupobití a zničilo a potloukło všecku polní úrodu. Když jste vyšli pak na pole a viděli jste tu zpoustu, nemohli jste se ubránit slzám. Ale chci vás přece při tom neštěstí aspoň trochu potěšit.

1. Dr. m., je pravda, ztratili jste při tom božím dopuštění mnoho, ale přece ne všechno. Přišli jste o úrodu a o peníze za ni. Ale něco vám zůstalo, co je

cennější než majetek a peníze — a to je vaše zdraví, to jsou vaše zdravé údy, s nimiž si zas můžete vydělat nový chléb.

Zůstaly vám zdravé děti, a ty se s vámi přičiní, aby se vám vaše škoda co nejdříve nahradila.

2. A pak pamatujte: »Bůh dopustí, ale neopustí, toho neopustí, kdo se ho nespustí.« Budete-li se ho držet, neopustí ani vás. Když je nejhůř, Bůh je nejblíž, říkáte sami. Spoléhejte na Boha, ale nezapomeňte při tom na přísloví:

3. Člověče, přičiň se a Bůh ti požehná.

Ano, Bůh chce, abyste si škodu, kterou jste s jeho dopuštěním utrpěli, pomohli také nahradit sami, a to svou přičinlivostí a šetrností. Snad jste měli všelijaké choutky a libůstky, odložte je, snad jste byli pohodlní a zaháleiví, přemozte se! Jistě si tím mnoho prospějete!

4. A vám bohatším a zámožnějším dává Bůh příležitost a volá k vám: »Smilujte se nad svými bližními a pomozte jim. Nemějte srdce z kamene. Co nešťastným a potřebným dáte, Bohu na úrok půjčíte. Bůh vám to odplatí i s úroky.«

A vy postižení zámožnějších slušně o pomoc požádejte a co vám udělí, toho si važte a zbytečně a lehkomyslně to nepromarněte.

A všichni se uklidněte a zvolejte s Jobem: »Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal, budiž jeho jméno pochváleno!« Nereptejte, nezlořečte, ale odevzdaně k Bohu se modlete. A pomoc boží přijde a zas se všecko zahojí, nebo Bůh dopustí, ale neopustí, kdo se ho nespustí. Amen.

Viz k tomu také: Proč dopouští Bůh utrpení. Víra naše, IV. díl, 63. — Náš Otec v nebesích. Víra naše, IV. díl, 229.

ŘEČI K SVĚTSKÝM NÁMĚTŮM

I.

K jubileu 25letého trvání reálného gymnasia v P. L.

Vzácné dámy, vážení pánové, čeští studenti a studentky l . . . ského reál. gymnasia! Carissimi sodales, optimi auditores!

Pozvali jste mě, abych k vám směl v dnešní pro náš ústav tolik památný den promluvit několik oslavných slov. Jsem vám za toto pozvání upřímně vděčný. Slavíte jubileum 25letého trvání své střední školy.

Měl jsem čest náležet k jejímu profesorskému sboru po 15 let, jen rád na to vzpomínám. Prožil jsem na zdejším ústavě jako katecheta celou válečnou dobu, nastoupil jsem právě na začátku světové války, na podzim r. 1914. Přiznám se, že když jsem měl sem jít, že mi dost naháněli strachu, jak tam na té velkoměstské periferii budu živ a budu působit, a já se přiznám, že jsem tu mezi vámi byl nadobro šťasten a spokojen. Jen vděčně a rád vzpomínám sl. p. ředitele Dra H. a všech pp. kolegů profesorů, s nimiž jsem tu jednu brázdu v tak těžkých časech oral. Zvláště pak vděčnou vzpomínkou zahrnuji hroby pp. kolegů zesnulých, na něž vy všichni zde přítomní jistě jen rádi vzpomínáte. Je to rozšafný profesor G., je to muž, magister elegantiarum, z něhož dýchala jemnost, kudy chodil, Dr. P., je to žertovný prof. P. a akurátní ředitel D.

Na ty všecky, kteří nás už předešli, vzpomínám jenom vděčně. A stejně má upřímná a vděčná vzpomínka platí všem pp. profesorům dosud žijícím, kolegům vzácným a učitelům vzorným. —

Ale nejenom svých kolegů profesorů vzpomínám, i na vás, vzácné dámy a pánové, kteří jste byli našimi žáky a žačkami, myslím rád a s uznáním. — Vy jste nám naši práci usnadňovali, dali jste si říci a na vysokých školách nebo v praktickém životě, kam jste odešli, jste nezklamali našich nadějí. Rád vzpomínám jako váš katecheta těch krásných milých oka-

mžiků, které jsem s vámi prožíval a které jste mi připravili v naší zámecké kapli.

Z vás nikdo nemusí volat s Vergiliem: »O, mihi praeteritos refferat Iuppiter annos, ó, kéž by mi Bůh navrátil uplynulá léta.« Vy jste jich užili svědomitě, a proto: »Sláva vám!« Přál bych si, abyste vy, moji mladí přátelé, kteří dnes naplňujete zdejší ústav, šli za tímto krásným příkladem zdejších bývalých studentů. Pak by jistě platilo o vás slovo evangelisty sv. Lukáše, kteréž napsal o Kristu Pánu: »Proficiebat sapientia, aetate et gratia apud Deum et homines.« I vy byste prospívali moudrostí, věkem a milostí u Boha i u lidí. Nic radostnějšího by nemohlo být pro vaše rodiče a pro naši českou vlast a pro náš stát.

Vzácní přítomní! Končím svou zdravici v dnešní jubilejní den a z upřímného srdce volám: »Vivat academia, nechť žije l.... ské reálné gymnasium, crescat et floreat, roste a kvete a plní svůj čestný úkol na národa roli dědičné i v budoucnosti tak jako dosud. Vivant professores, nechť žijí jeho profesoři a dopracují se u svého žactva výsledků co nejlepších. Vivat studiosa juventus, nechť žije studující zdejší mládež i ta bývalá, i dnešní i ta budoucí. Bůh a sv. Václav vám všem žehnej, dej vám zdraví a splň všecka vaše přání!« —

Pro sebe pak jako starý vlastenec, který kdysi jako studentík chodíval ještě na tábory, bych si přál, abyste byli stále pamětlivi slov starého klasika: »Opes reipublicae — corda subditorum — největším bohatstvím státu jsou srdce jeho poddaných.« Nuže, prosím vás: »Dejte svá srdce naší republice!« Končím pak slovy legendy o sv. Prokopu o tom, čeho nám Čechům tolik je třeba a čeho tolik málo máme:

»Milujte se všichni spolu,
shovívavi buďte k sobě,
nebo láska to je všecko.« —

II.

K vyznamenání gymnasijního ředitele papežským křížem.

Přiznám se, že jsem se už dávno nechápal slova s takovou radostí, jako v tomto okamžiku, kdy mám, slovutný pane řediteli, několika slovy doprovodit odevzdání záslužného papežského kříže do vašich rukou.

Vy mi jistě při své skromnosti odpustíte, jestliže základem svého oslovení učiním slova Spasitelova: »Vezmi kříž svůj a následuj mne.« Kříž je sláva křesťanů, kříž je nám křesťanům znamením ušlechtilých snah po všem dobrém, vznešeném a krásném. A za tímto znamením křesťanské slávy šel jste vy, vzácný pane řediteli, po celý život. I vy, jako náš božský Spasitel, zasvětil jste svůj život pravdě, dobru a kráse. Kristus byl vám ve všem vzorem. Kristus byl pln něžné a opravdové lásky k mládeži. Víme, jak brával dítky do svého náručí a jak jim žehnal. I vy jste byl v svém učitelském úřadě svěřené vám mládeži nejlepším přítelem a otcovským rádcem, její blaho a štěstí bylo blahem a štěstím vaším.

My kteří jsme s vámi působili, víme to dobře. Vy jste šel za Kristem. S vděčností vzpomínám vašeho náboženského citu, který jste tolik rád dával najevo svým dobrým příkladem.

Šel jste za Kristem. A Kristus miloval svou vlast. Je známo, že když se s hory Olivetské díval na město Jerusalem a viděl v svém vševědoucím duchu jeho budoucí zkázu, že hořce zaplakal. A váš život, slovutný pane řediteli, byl životem vlastimila, jakýchž dej Bůh našemu národu co nejvíce.

Šel jste za Kristem. A Kristus nebyl jen Bůh, byl také člověk, ideál člověka, nejušlechtilejší mezi syny lidskými. A vy, sl. p. ř., slouží to k vaší cti, jste byl člověkem, stačí, řeknu-li, člověkem dobrým a šlechetným.

Tak jste šel za Kristem a proto jste hoden jeho záslužného znamení, jste hoden vyznamenání záslužným papežským křížem. Nechť ten záslužný kříž spo-

čine na vašich prsou k vaší cti a k vaší radosti. Nechť toho vyznamenání, jehož se vám od nejvyšší hlavy naší církve dostalo, a zaslouženě dostalo, osvěží vás v jeseni vašeho života tak, jako se občerství niva po zimě prvním polibkem jarního slunce. — Kéž vám dá Bůh, abyste se tomuto uznání ve zdraví těšil ještě mnoho let! Nemohu pak opomenout, abych nepoděkoval vám všem, v Kristu milení, za vaši hojnou a milou účast při zasloužené této oslavě. Bůh vám to odplať vším dobrým na světě.

III.

Při sjezdu starších spolužáků.

Vážené dámy, vážení pánové!

Vítám vás srdečně, vítám vaše dámy do našeho středu. Scházíme se v místě svých studií, v našem milém R... ově, dnes po 45 letech. Jistě jsme netušili, když jsme před 45 lety zdejší ústav opouštěli, že se tu zas po tolika letech sejdeme. Bůh nám to dopřál! Ale ne všem, mnohé z nás povolal už k sobě nahoru nad hvězdy. Jistě, že těchto našich zesnulých spolužáků vzpomínáme v tuto chvíli co nejsrdečněji. Ale nejenom na ně vzpomínáme, také dnešní naše vzpomínka platí těm, kteří nám pozdější naše povolání umožnili, našim zesnulým pánům profesorům. Na všecky v tuto chvíli myslíme, ať to byl náš dobrý třídní Št., ať náš laskavý katecheta, ať žertovný, výtečný L., ať vlastenecký V., ať němčinář V., ať filosof K. Už nás všichni předešli. Nedávno nás opustil i ten, kterýž vždycky mezi nás docházel, prof. K. Budiž jim všem země lehká!

Vzácní přátelé, m. dr. spolužáci! Vzpomínám rád na naši třídu. Měli jsme se rádi. Řekněme si to, byli jsme taková hodná, slušná třída. A takovými jsme zůstali i v dalším životě. Řídili jsme se, aniž jsme o tom věděli, tou krásnou zásadou sv. Jana Zlat.: »To je vrchol filosofie: Být prostým a opatrným, to je život andělský.« Naší devisou bylo a je doposud slovo knihy »Kazatele«: »Et cognovi, quod non esset melius,

nisi laetari et facere bene in vita sua« — i seznal jsem, že není nic lepšího na světě, jako to: Být veselé mysli a dělat dobře. — My všichni, třeba bychom se nehonosili skvělými tituly, můžeme hledět na svůj život s klidným svědomím. Buďtež Bohu za to díky! Nedávno jsem četl: Etiam in sene ludunt venae, etsi raro, tamen bene. Nuže, nechť i nám, kteří se také už pomalu blížíme kmetskému věku, ludant venae, hrají žíly dobře dále, ať nám dá Bůh zdraví, abychom se dočkali ještě všichni, jak tu jsme — té padesátky po své maturitě.

Bůh vám a vašim dámám splň, co si sami přejete, ať se vám splní to, nač ještě čekáte!

Ale, vážení, něčeho jsme se dočkali, čeho jsme se nenadáli. To je naše politická svoboda, to je náš samostatný stát, to je naše republika. Dovolte, abych i jí přál také na Pánu Bohu všecko nejlepší. Respublica nostra vivat, crescat et floreat et in ea vivatis, crescatis et floreatis et vos! Jí i vám: »Zdař Bůh a sláva!«

IV.

K bývalým žákům, studentům, o schůzi po 20 letech po maturitě.

Vážené dámy, vážení pánové! Dovolte mi jako svému katechetovi několik slov. Mnoho mne potěšilo vaše vzácné pozvání, abych se účastnil vaší ctěné schůze, kde si vzpomínáte, že jste před 20 lety opustili b . . .ské reálné gymnasium jako abiturienti. S radostí jsem přišel mezi vás. Jsem tomu rád, že vás vidím takto pohromadě, své bývalé žáky, že jste i vaše dámy s vámi všichni zdrávi a všichni v čestném postavení. — Při zítřejší mši sv., kterou budu sloužit ke cti dědice české země sv. Václava a na váš úmysl, si na vás všechny a na vaše ctěné rodiny upřímně vzpomenu a Pána Boha poprosím, aby vám žehnal a splnil všecka přání vaše. A na koho ještě nezapomenu? Na ty všecky, kteří vás už na věčnost předešli. Tak vyplním jistě také přání vaše. Děkuji vám

ještě jednou, že jste mne svým pozváním poctili a přeji vám upřímně, abyste se za 5 let sešli všichni zas ve zdraví jako dnes. Ať žijete! Nazdar!«

V.

K jmenování učitele čestným občanem.

Vážení, celá naše obec se dnes shromáždila kolem muže, který svou dlouholetou činností jako učitel a vychovatel dovedl si zjednat nejen úctu a vážnost nejširších vrstev našeho občanstva, ale co víc váží, on si dovedl získat lásku a vděčnost všech. Nelze mi ani slovy vylíčit všestranné a zdárné působení našeho oslavence. Nejen že ve škole, v svém nejvlastnějším působišti, byl vždycky na svém místě, ale on všecky své vzácné vědomosti a zkušenosti věnoval naší veřejnosti. Byl svědomitým obecním tajemníkem, byl nezištným pokladníkem naší obecní záložny. Svého hudebního nadání využil a založil nám vzornou hudební kapelu. — Byl obětavým a neúnavným ředitelem našeho kůru a šlo-li o to, aby se nacvičila nějaká nová mše, nešetřil ani času ani námahy ani trpělivosti. I sám noty kupoval a partitury přepisoval, i noci na to často vynakládal.

Ptám se proto, zdali takový pracovník nezaslouží svou mzdu.

Proto také naše obec na výborové schůzi (datum) jmenovala našeho milovaného p. školního správce jednosvorným usnesením pro jeho zásluhy ve škole i mimo školu svým čestným občanem. Chce pak naše obec tímto čestným diplomem, který ode mne, vážený náš p. oslavenče přijmete, ukázat na dvojí věc:

1. Tento čestný diplom je především ctí pro našeho oslavence. Je to největší vyznamenání, kterým může obec poctít svého občana.

Dává se jenom tomu, kdo si dovedl získat lásku a úctu, obdiv a vděčnost celé obce.

Komu čest, tomu čest, praví přísloví. A učitel, který se tak mimořádným způsobem o obec zasloužil, který její mládež tolik let starostlivě učil a vzdělá-

val, který vychoval celou generaci jinochů a dívek a jim vštěpoval lásku a věrnost k rodné obci a k rodné zemi, takový muž si jistě zaslouží toto vyznamenání. Náš oslavenec nebyl jen obyčejným občanem, nikoliv, on své okolí, jako král Saul své vrstevníky, převyšoval o celou hlavu. Ale protože opravdová zásluha je vždycky skromná, vím proto, že náš oslavenec nebude nosit hlavu vzhůru, ale že svou hlavu i své srdce i v budoucnosti jako dosud bude věnovat blahu svých spoluobčanů. —

II. Tímto čestným diplomem ctí i obec samu sebe, protože se tím ukázala před celou veřejností jako obec, která škole přeje a která si dovede učitele i školy, výchovy a vyučování vážit a je ocenit. —

Budiž pak vám, vážený pane školní správče, tento čestný diplom viditelným znamením našich díků, kterými jsme vám povinni za vaše požehnané a zdárné působení ve škole i mimo školu. Nechť vás naplní tento čestný diplom spravedlivou pýchou, nebo on praví, že jste čestným občanem zdejší obce, který se o její duševní a hmotné blaho co nejlépe zasloužil. Diplom ten připomíná, že jste nejen v naší obci, nýbrž i v srdcích nás všech zdomácněl, že jste náš i my že jsme vaši. — Končím s přáním, aby nám dobrotivý Bůh našeho nového čestného občana ještě dlouho a dlouho ve zdraví zachoval a provolávám mu trojnásobné: sláva!

VI.

K jmeninám zasloužilého muže.

Vážení přítomní hosté mne pověřili, abych vám, vážený pane... (řediteli, poslanče, předsedo) za ně k vašim jmeninám, k vašemu svátku, promluvil několik blahopřejných slov.

Přistupuji k vám jejich jménem jako gratulant a kladu na váš stolek malou slovní gratulační kytičku. Není veliká, ale je dobře a upřímně vázaná.

Je v ní svěží červená růže, na znamení na-

šeho přání, abyste byl mnoho a mnoho a to stále do červena zdráv a svěží, abyste ještě dlouho a dlouho jako pilná včelička mohl snášet do úlu našeho ústavu (jednoty) ty korunky jako dosud, když to budou stovky, tím lépe — a když milionek, ještě lépe. —

A pak je tam v té kytičce zelená konvalinka májová, na znamení naší naděje, aby vám Pán Bůh dopřál splnění všech přání vašeho dobrého srdce, a když ne všech, tedy aspoň toho největšího. —

A protože omnia bona trina esse debent — všecko dobré má býti trojí, je tam v té naší kytičce skromná fialka jarní na znamení našeho skromného přání, abyste nás všechny měl rád a zejména svou pokladnu jako dosud. — A kdybyste snad svou lásku a náklonnost k nám chtěl projevit douškem dobrého českého nebo moravského nebo slovenského vína, my vás skromně ujišťujeme, že to najisto přijmeme a že sklenku dobrého vína rádi vyprázdníme na vaše zdraví a z plna srdce zvoláme: Náš milovaný p. předseda . . . ať žije, sláva mu, ať žije!

VII.

K uvítání nového lékaře.

Dr. m.! Čím je duchovní, jak už slovo naznačuje, pro duši, to je lékař pro tělo. A proto vedle duchovního je nejdůležitějším a nejodpovědnějším místem v obci místo obecního lékaře. A každý ví, že dobrý lékař je štěstím pro obec, k němuž je možno jen každé obci blahopřát. —

Lékař u lože nemocného, který tě prohlíží, prokleпává, zkouší tepnu, měří horečku, upravuje podušky, předpisuje léky, budí v tobě novou energii, novou chut k životu. Činí totéž, co činil kdysi Spasitel u lůžka nemocné Petrovy tchyně a u smrtelného lůžka Jairovy dcerušky. Lékař tu uzdravuje, těší a vrací tě zas k životu. Ano, dobrý lékař jako dobrý duchovní je darem, je štěstím od Boha. — Proto jsme tolik rádi, že se nám zas dostalo lékaře, že zas máme pomocníka v utrpení a těžkostech, který je vždycky hotov nám

pomoci, kterému pro nás nebude žádná cesta daleká, žádné počasí špatné, půjde-li o to přinést ubohému nemocnému polehčení a uzdravení. — My ovšem všichni víme, že proti smrti není léku a že smrt žádné lékařské umění se světa nezprovodí. — Ale umění lékařské může a dovede smrt zadržet, ano i na léta zahnat. Tam zachrání svědomitý lékař mladou matku, kterou těžký porod už pro smrt uchystal, tam při životě včasným a vhodným zákrokem zachová otce četné rodiny, tam zas vytrhuje z rukou smrti naději a pýchu a snad i budoucí podporu celé rodiny — jediného syna. —

Tak je lékař, m. dr., ve stálém boji se smrtí a nebylo by divu, kdyby mu jeho povolání nezkazilo všecku radost ze života. Ale u našeho p. doktora, kteréhož dnes mezi sebe vítáme, tomu tak není. Při svém křesťanském životním názoru dívá se klidně na smrt a na nemoc jako na něco, čemu se tu na světě nelze vyhnout, jako na řízení a dopuštění boží, a proto ho ani smrt ani nemoc nepřivádí z míry a nepřipravuje jej o jeho družnou veselost a jasnou mysl, která tolik mile a příznivě na každého nemocného dovede působit. Náš nastávající pan doktor není jen dovedný a svědomitý lékař, ale i vzácný společník. — Budiž nám proto všem co nejsrdečněji vítán a vás všecky přítomné prosím, abyste povstali a se mnou našemu oslavenci provolali trojnásobné: »Zdař Bůh!«

VIII.

Jubileum lesníka-myslivce.

Vážení, my, kteří jsme z povolání myslivci, lesníci, sešli jsme se dnes za slavnostním účelem. Máme mezi sebou soudruha, který je již 50 let z povolání myslivcem, lesníkem. A takových 50 let něco znamená. Nebo po 50 let chodit po týchž cestách, zvěř opatrovat, být při tom vysazen všem možným rozmarům počasí a při tom nenaříkat na své povolání, není žádná maličkost. A náš jubilant nenaříkal a měl dobře. Nebo

1. lesnictví, myslivost, je kus poesie,

není žádné nízké zaměstnání. Sama láska a náklonnost k honbě je ušlechtilá vášeň. — Pravý lesník, myslivec, nemá zálibu v obyčejném zabíjení zvěře. Opakem jej těší dobrý stav zvěře, odstřeluje jenom to, co nezbytně je třeba. Pravého lesníka těší, slyší-li říjícího srnce, vidí-li plazící se lišku, slyší-li tokajícího tetřeva. Pravý myslivec má úctu před zvěří a před přírodou. Má příležitost přírodě naslouchat a do ní se vžít. Jemu je každý strom v lese dobrým přítelem, zná a miluje les, má rád jeho šumění a rozumí jeho lkání za větru a bouře. Je první, jemuž jaro přináší své pozdravy, nikdo neprožívá kouzlo zimy tak jako on. Mohl bych o tom mluvit ještě dál, ale to stačí, abyste poznali, že lesnictví, že myslivost, je opravdu něco, co dovede srdce povznést a celého člověka zabavit, že je opravdu kus poesie. —

2. lesnictví, myslivost, je něco, co občerstvuje tělo i duši. Zadívejte se jen na našeho jubilanta. O čem svědčí jeho smějící se obličej, co nám vyprávějí jeho šelmovské oči a jeho až nakažlivá veselost. Odkud to jeho, přese všecka jeho léta, železné zdraví. Jistě že z honby, z našich lesů a lučin. My mu k tomu zdraví upřímně blahopřejeme. A vím, že s námi mu k tomu také blahopřeje všecka zvěř v jeho revíru. Nebo v tom jsou všichni zajíci, srnci, jeleni, lišky, tetřívci za jedno, že nad něj není lepšího lesníka.

Že pravý lesník nemůže být bez myslivecké latiny, rozumí se samo. Ale tu čest mu musíme dát, že nepřeháněl a že i v latině zachoval náležitou míru.

Náš pan lesní je opravdu pomilování hodný muž a proto si zaslouží tento čestný diplom, kterým ho náš cech vyznamenává a skrze mé ruce podává. Přijměte jej proto, milý náš oslavenče, od nás rád a zavěste si jej doma na stěnu. Ať vám svědčí o naší lásce, úctě a vážnosti k vám. A dívejte se na něj ještě mnoho let ve stálém zdraví. Nechť vám Bůh to stálé zdraví v nejvyšší míře dopřeje. Vám a vašemu povolání ze srdce volám: Vám a lovu a myslivosti zdar!

IX.

Dík za dostaveníčko (na př.) obecnímu starostovi.

Vážení přátelé, uspořádali jste mi tuto dostaveníčko a prokázali jste mně čest, které si sotva zasloužím, nebo zpytuji-li své svědomí, nenalézám v své činnosti nic zvláštního, nic zvláště záslužného. Konal jsem sice vždycky svou povinnost a mohu před Bohem a před svým svědomím klidně vyznat, že jsem všem požadavkům, které na mne můj úřad kladl, hleděl vždycky, jak bylo možno, vyhovět. Ale to byly povinnosti, které člověk má a musí vyplnit a za které nezaslouží zvláštních díků. —

A l e t o t o d o s t a v e n í č k o

1. j e č i n, j e a k t v d ě č n o s t i vůči mně. Rád bych si jí zachoval, proto tím horlivěji budu plnit své povinnosti dál;

2. j e z n a m e n í m v a š í d ů v ě r y, kterou ke mně jako občané máte. Je to vaše veřejné potvrzení, že jste s mým úřadováním spokojeni. Víte jistě sami, že pole činnosti obecního starosty je často plné trní a kamení. Ale nyní to vědomí, že máte ke mně důvěru, mne posílí, abych přese všecky těžkosti v svém úřadě setrval a jej k blahu a prospěchu obce a vás všech dále zastával; —

3. j e z n a m e n í m s v o r n o s t i mezi mnou a mezi vámi. Platí tu o nás přísloví: Jeden za všechny a všichni za jednoho. Kéž by tomu bylo stále tak, pak by bylo pro mne radostí být vaším starostou. —

Ještě jednou přijměte za svou milou pozornost k mé osobě nejsrdečnější dík s přáním, aby naše obec rostla a vzkvétala. Vám pak platí moje upřímné trojnásobné: »Sláva!«

X.

K 70. narozeninám.

Dr. m., v Písmě sv. stojí: »Koruna čestná je stáří.« (Přísl. 16, 31.) A toto slovo sv. Písma platí plným právem o našem oslavenci, jehož 70. narozeniny jste

přišli oslavit. Ano, jeho hlavu opravdu kryje čestná koruna stáří. Zasloužil si jí tím, že po celý svůj život

1. měl smysl pro povinnost. Náš jubilant viděl ve svém životním povolání to povolání, k němuž ho volal sám Bůh, viděl v něm svůj životní úkol, který mu uložil sám Bůh. A toto vědomí mu propůjčilo sílu a chut, že všecky své povinnosti naplnil svědomitě až do poslední čárky, i ty, které vyžadovaly často mnoho trpělivosti a sebezapření. Ano, náš jubilant vynikal smyslem pro povinnost, a to proto,

2. že se cítil ve svém povolání odpovědným před Bohem, že měl, jak říkáme, svědomí na pravém místě. Proto se stal pak tak svědomitým pracovníkem a výtečným odborníkem. Vysoká vyznamenání, kterých dosáhl, jsou důkazem, jak sama vlast dovedla ocenit jeho smysl pro povinnost a odpovědnost.

3. Říká se: »Není nad zdraví a nad dobré svědomí.« Protože náš jubilant oboje měl, byl také ve svém životě spokojen. To je dnes málo lidí. Ale náš jubilant spokojeným byl, proto jste ho nikdy neviděli, aby se mračil. Kolem jeho úst pohrával stále veselý úsměv a často padlo z nich nejedno slovo svěžího humoru a žertu. Ano, stáří je čestná koruna — to platí o našem jubilantu v jeho 70. roce. Kéž ta koruna s pomocí boží kryje jeho šediny zatím i do osmdesátky. Náš jubilant nechť žije a je mnoho zdráv!

XI.

Přivítání letních hostí.

Vážení, působí mi veliké potěšení pozdravit a přivítat vás, kteří jste se rozhodli ztrávit i letos svou dovolenou nebo své léto mezi námi. Zvláště pak srdečně vítám ty vážené a vzácné letní hosty, kteří už tu častěji u nás byli a kteří se každým rokem jako vlaštovky k nám vracejí. — Ti jsou pro nás tou nejlepší reklamou, protože vám, vážení, kteří tu u nás po prvé zotavení hledáte, svědčí a dokazují, že své zotavení

tu u nás jistě najdete. Jen o tom nejhlavnějším se zmíním, co vám k tomu pomůže.

1. Je to naše zdravé podnebí, naše zdravé horské klima, náš zdravý horský vzduch. Přicházíte k nám, abyste se nadýchali čerstvého vzduchu s našich hor, abyste se potěšili vůní našich lučin a osvěžili ozonem našich lesů. To všecko tu u nás máte, a to zcela zadarmo. A naše prameny, které tu kolem nás skoro při každém kroku hrčí, poskytnou vždycky doušek čisté naší horské vody a ta vám zachutná lépe než nejjemnější likér. — A naše známá česká kuchyně všemožně se přičiní, abyste mezi námi byli spokojeni.

2. Abyste pak krásu naší krajiny, našeho letoviska mohli zcela a pohodlně vychutnat, o to se postaral náš celý okrašlovací spolek. Zřídil pro vás pohodlné lesní cesty, umístil všude na vhodných místech lavičky, zvláště tam, odkud se otevírá rozkošná vyhlídka. A abyste svým sportům mohli vyhovět, zřídil pro vás prostrané koupaliště a rozmanitá hřiště.

3. Naši pak domácí lidé, vaši hostitelé, budou pamětlivi, aby vám ve všem a všude vycházeli vstříc.

Vědí dobře, jaké požehnání a co za prospěch jim přináší váš pobyt mezi nimi.

Vážení letní hosté, na konec vás prosím, abyste k nám měli důvěru a abyste nám svá přání, po případě i svou nespokojenost, nebo všelicos se může přihodit, vždycky dali najevo. My se jistě vynasnažíme, abychom vás ve všem uspokojili. —

Přeji vám, aby vám naše letovisko prospělo na duši i na těle, poskytlo vám potřebný klid a zotavení, tak abyste se zas všichni po roce vrátili mezi nás. —

XII.

V okrašlovacím spolku.

Dr. m., je pravda, že naše století zachvátila jakási spolková horečka. Je všude spolků, řekli bychom,

jako hub po dešti. Ale jednoho spolku je u nás potřebí a toho tu nemáme a to je spolek okrašlovací. Sešli jsme se, abychom jej založili. A proč? Protože toho žádá

1. náš místní patriotismus, naše láska k rodnému místu, k rodné naší obci. Pro to, co má člověk nejvíc rád, zdá se mu i nejlepší jen dobrým. My milujeme svůj rodný dům, proto jej zdobíme, jak můžeme, abychom si jej učinili pokud možno domácnějším a útulnějším. Zdobíme svou zahradu. Nespokojíme se tam jen se salátem nebo cibulí, nebo s pažitkou a ředkvičkou. Chceme tam mít také záhonky ozdobných květin nebo keře růží. My máme sebe i děti rádi, ale my nechceme stále chodit ve všedních šatech, nýbrž chceme o nedělích a svátcích vzít na sebe lepší nedělní nebo sváteční šaty.

A dr. m., naše rodná obec (město) má jen stále nosit všední šat, nikdy se nemá obléci v lepší a sváteční? Ne, my toho své obci také dopřejeme, a to tím, že její zevnějšek ozdobíme a okrášlíme. Jistě že vzhled naší obce mnoho získá, jestliže ten neb onen obnoví fasádu svého domu, jestliže okna okrášlí živými květinami. Jistě že to jen prospěje vzhledu našeho města, když veřejné cesty osázíme, ověnčíme zelenými stromy nebo keři, když tam umístíme lavičky a odpočivadla. Jistě získá náš les, upravíme-li v něm cesty a dáme-li na ně lavičky, aby se tam lidé mohli klidně projít a si odpočinout.

Vy mi namítnete, jsme z většího dílu živnostníky a nemáme čas na procházky. Není to pravda. I živnostník, řemeslník i obchodník chce míti svou neděli a chce si vyjít se svou rodinou. — A při tom mu bude jistě milejší upravená cesta lesem třeba delší, než kratší, ale po kamenité a zaprášené silnici. — A leckde jsou u nás místečka s pěknou vyhlídkou, opatřme je lavičkou, leckdes je pramen nebo studánka, ukažme k ní cestu značkou; —

II. žádá toho zájem, interes o návštěvu cizinců, zvláště letních hostů u nás. — Chceme-li, aby k nám cizí hosté chodili, musíme jim

také něco poskytnout. Dobrá kuchyně a sklep tu samy nestačí. Letní hosté a cizinci chtějí ještě jiné přídavky, má-li pro ně být pobyt příjemným. K tomu náležejí: upravené cesty, pěkné sady, lavičky a sedadla a zejména lesní procházky. A zřídíte-li jim koupaliště a hřiště, budou vám za to vděčni. —

Jsem proto, vážení, jist, že všichni, kteří tu jste, přistoupíte za členy našeho okrašlovacího spolku. Roční příspěvek je . . . Je to jistě nepatrný obnos pro toho, kdo svou rodnou obec opravdu miluje. Vy všichni znáte muže, kteří se našemu podniku postavili v čelo. Jsou to muži obětaví a nadšení pro práci. Podepřeme je v jejich záslužné činnosti, že všichni se za členy přihlásíme. Pak se o svůj okrašlovací spolek nemusíme bát. A pak nám, až se za rok o valné schůzi sejdeme, naše jednatelská zpráva poví, že spolek, který jsme dnes založili, naše očekávání nejen splnil, ale že je daleko překonal.

Náš okrašlovací spolek nechť žije!

XIII.

Co soudit o sportu.

Vážení, naše století zve se právem stoletím sportovním. Je pravda, že se některé sporty, na př. honba, rybolov, plování pěstovaly už od nepaměti. Ale k těmto starým sportům přidružilo se dnes tolik nových sportů, že jich nelze ani spočítat. Náš věk se tu úplně vyrovná starověku, jak říkáme, antice. Měla-li antika svůj stadion, hypodron, palestru, arénu a cirkus, máme dnes tělocvičny, hřiště, jízdní dráhu a p. I zápasy o cenu máme tytéž. Je tu běh o závod, zápas ve skoku, vrhání diskem nebo kopím, je tu pěstní zápas, jsou tu koňské a vozatajské běhy a jízdy o závod. —

A zastupuje-li dnes koňské dvouspřežení auto nebo motorka, je to v podstatě jedno, hlavní věc zůstala stejná: dosáhnout rekord v rychlosti. —

Olympijská palma nebo isthmický věnec ustoupil sice stříbrnému nebo zlatému poháru nebo čestnému

diplomu, ale přiznání mistrovství skrze čestné soudce zůstalo rovněž. Lidé se sázejí o koňských závodech stejně o veliké sumy, jako se to dělo ve starém Římě v koloseu nebo v cirku maximu. A naši známí boxeři jdou světem, jako slavní římští gladiátoři, kteří tenkrát ukazovali své umění v arénách velikých měst. I obrovské sumy peněz, které si tenkrát svým uměním vydělali, zůstaly tytéž. Dr. m., dlužno se však ptáti, jak je to vlastně s tím sportem, co třeba o něm soudit. A na to vám chci odpovědět. —

I. Rozumný sport je kulturní, náleží ke kultuře, k vzdělání.

Dr. m., jako je kultura, vzdělání duševní, která se pěstuje hlavně uměním a vědou, jako tato kultura dává svědectví o duševním a kulturním stupni národa, o jeho duševní vyspělosti, tak také musí být a je

a) kultura tělesná, vzdělání tělesné, které svědčí o národní tělesné zdatnosti. Vedle vzdělání, kultury duchovní, třeba i pěstovat kulturu tělesnou, vzdělání tělesné, třeba mít péči i o tělesné zmohutnění, i o tělesnou zdatnost, má-li být člověk celým, dokonalým vzdělancem. Vždycky zůstane pravdou věta: Mens sana in corpore sano — zdravá mysl ve zdravém těle. — Proto je třeba nejen pěstovat ducha, ale ani tělo se nesmí zanedbávat. A k tomu mnoho pomáhá sport, ale rozumný. — Rozumný sport nejen tělo sílí, nýbrž

b) i zušlechťuje. Učí pěkným a ladným pohybům, slušnému, řekněme, estetickému, ušlechtilému chování. Sport propůjčuje celému našemu tělu jistou gracii, něhu, jemnost, ale zároveň i potřebnou jistotu a důstojnost v chování.

c) Rozumný sport podporuje tělesné osvěžení a zotavení a je pramenem solidní, slušné zábavy. Sport podporuje zdraví, a to platí nejen o sportu ve vodě nebo na kole, nýbrž i o sportu horském na lyžích, nebo bez nich. Pohyb ve vodě nebo v lesích, při stoupání do hor nebo v tělocvičně přivádí krev do oběhu, činí pružný-

mi svaly i údy. — Rozumný sport podporuje radost a čistou zábavu. Vidíme to při cvičných hrách, jak hráči jsou při tom zabaveni, jak jim hoří oči, vidíme to při společné pouti lesem, při vystoupení na horské vrcholky. —

A zábava i hra, m. dr., je také měřítkem národní kultury, národního vzdělání. Proto si blahopřejme k takové mládeži, která vidí svou radost a hledá si zábavu v horském sportu, v jízdě na lyžích nebo ve sportu vodním. — Jistě ji to odvádí od zábav pochybné ceny, od zábav a vyražení, kde by se jistě octlo v nebezpečí její duševní nebo tělesné zdraví.

d) Rozumný sport podporuje p r a v é p ř á t e l s t v í, s o u d r u ž n o s t, p r a v é k a m a r á d s t v í. Beztak ve světě pravé kamarádství, pravá družnost mizí čím dál tím víc. Mezi sportovci, alespoň se ti lepší o to snaží, pěstuje se upřímné, nehledané veselí, povahová přímost. Sport se snaží, aby své členy přiměl k tomu, aby si při nehodách vzájemně pomáhali, aby měli nezištnou radost z úspěchů jiných a nezáviděli jim vítězné ceny. —

Dr. m., to jsou snahy a zásady rozumného sportu. Jistě že tím jen mnoho prospívá tělesné zdatnosti, tělesné národní kultuře, že i duševní kultuře při tom dobře slouží — je na bíle dni. —

Proto je rozumný sport kulturou, ale sport n e r o z u m n ý, vášnivý, šílený, není kulturní, není vzdělanci přiměřen, je

II. n e k u l t u r n í. —

a) Kdo při sportu z nerozumné ctižádosti vysazuje nebezpečí své tělo a ohrožuje tím svou vlastní rodinu, kdo je sportovcem vášnivcem, ten jedná nerozumně a proto i nekulturně. Kdo pro sport zanedbává své povinnosti, ať jakékoliv, je sportovním přemrštěncem, jedná nerozumně a proto i nekulturně.

b) Nerozumným je sport vždycky, je-li při něm hlavním motivem dosáhnout rekordu. Tato touha po rekordu je stále příčinou mnohých a mnohých neštěstí. Je to jistě nerozumné a proto i nekulturní.

c) Po každé, kde se při sportu ukazují lidské vášně,

na př. slepá ctižádost, nebo chamtivost po penězích, tam sport přestává být sportem, tam se stává nízkou hazardní hrou, a to není ani čestné, ani kulturní.

d) Na konec třeba pamatovat, že sport není náboženství, není žádná bohoslužba. — Napřed jsi křesťan a pak teprve sportovec. Proto splň vždycky před sportem o nedělích a svátcích svou náboženskou povinnost. —

Na konec vám všem přátelům sportu kladu na srdce: Pěstujte sport rozumný, abyste dávali svědectví, že jsme národem kulturním. Vylučte a odstraňte ze sportu všecko, co je nezdravé, neslušné a nerozumné, všecko, co je nekulturní.

XIV.

Ve spolku pro zachování národního svérázu, národního kroje.

Dr. m., cizinci, kteří přicházejí do našich zemí, nechtějí jen vidět naše hory a údolí, naše roviny, naše města nebo hrady, naše památnosti, ale chtějí také poznat náš národní lidový život, karakter našeho lidu, jeho mravy a zvyky, chtějí, jak říkáme, poznat náš národní svéráz. —

A vědí dobře, že se tento národní svéráz, to vzácné dědictví po předcích, ještě nejlépe uchoval a udržel tam, kde se zachoval starý národní kroj. Proto se zvláštní oblibou vyhledávají ty kraje, kde dosud nosí tyto starodávné, národní kroje. — Byl bohužel u nás čas, kdy jsme si jich sami neváželi, ale ten čas minul, a dnes, když vidíme, jak se sama cizina o ně zajímá, rádi se k nim vracíme zpět. Dnes všude zní heslo: »Nestyďte se za svůj národní kroj.« A to heslo zní v Čechách, na Moravě i na Slovensku. Kde možno, ustavují se nyní družiny nebo odbory při spolcích, které mají za svůj program národní kroj vzkřísit, oživit a zase zavést. — I u nás jsme si zřídili takový odbor. Jeho účel je jistě chvályhodný, nebo je to

I. p r á c e k u l t u r n í. Náš odbor chce znovu probudit, po případě uchovat, v našem kraji zájem pro

staročeské umění v úpravě šatu a v pěstování vyšivek. Chce ukázat, jak náš lid má dosud mnoho smyslu pro krasocit, jak veliké má nadání a schopnosti, když se dovede jednoduše a prostě, ale přece při tom i svrchovaně vkusně oblékat a šatit. Náš šohaj nebo dívka v národním kroji, jaký to krásný a nádherný zjev — žádný z města se s ním nemůže měřit. — A zachovat kroj a svéráz je nejen práce kulturní, nýbrž i

II. vlastenecká. S krojem se má oživit starý vlastenecký duch. Jako s Eliášovým pláštěm přešel jeho prorocký duch na jeho učedníka Elisea, tak s obnovou národního kroje a národního svérázu má se v našem lidu znovu oživit a probudit staré vlastenecké smýšlení. Cože nám praví tyto národní kroje? Svědčí nám, že se jimi odívalo staré, poctivé, přičinlivé a věřící pokolení, že v těch šatech pracovalo a trpělo, zápasilo, milovalo a nenávidělo, žilo a umřelo pokolení, které s celým srdcem viselo na své rodné půdě, na své otčině. — Svědčí nám náš národní kroj, že v něm chodívalo pokolení, které vytrvale a pracně vzdělávalo svou domácí hroudu, pokolení, které dovedlo, když toho bylo třeba, zatít pěstě a vyhnat ze své otčiny cizí vetřelce a svou krví si svou otčinu ochránit.

To nám vypravují staré kroje.

Ale, dr. m., kdybychom se stokrát do nich oblékali a v nich při průvodech ať světských nebo náboženských za zvuků hudby a za prapory sebe víc chodili, byla by to jen povrchní maškaráda, kdybychom při tom neměli v srdci ani zbožnost ani lásku k vlasti po našich starých předcích. —

Vážení, pamatujme, že i naše staré kroje jsou vzácným dědictvím po předcích. Dost dlouho jsme si toho dědictví nevážili a nechali jsme je hnít a rozpadat v truhlách a ve skříních. Dost dlouho jsme se spokojovali s tím, že jsme je vystavovali v musejních skříních, dost dlouho jsme se za ně styděli. — Ale nyní budiž tomu všemu konec! — My si chceme své dědictví po otcích uchránit. Proto si pořídíme staré kroje, ale v jejich původnosti a přesnosti, nespokojíme se s nějakými novými fantastický-

mi výtvory. Nebudeme cizincům ukazovat nějaké divadelní kostymy a vydávat je za národní kroj. — Dáme si ty kroje naše zhotovit podle osvědčených vzorů a historicky věrně. A budeme je nosit muž i žena, mladík i dívka, stařec i dítě při každé příležitosti, při každé slavnosti a vždycky, kdykoliv půjde o to, abychom oslavili svou otčinu a ukázali svůj národní svéráz. —

XV.

V rybářském cechu.

Vážení, my od svého rybářského cechu dali jsme si dnes dostaveníčko. Užívám pak této příležitosti, abych o této naší zálibě, o rybolovu, jemuž se tak mnozí posmívají, promluvil několik pochvalných slov. Pravím pak:

1. Rybolov je zaměstnání opravdu křesťanské. Čím byli většinou učedníci Krista Pána? Rybáři. Na vlnách Genezaretského jezera se Pán nejraději zdržoval a na rybářském člunu Petrově i často kázal. Na tom jezeře vykonal i ono zázračné zahrnutí ryb. Z rybáře Petra učinil rybáře lidí. — My rybáři jsme tedy ve ctihodné společnosti. My máme také zvlášť ctihodného patrona, samotného sv. Petra. Jsme tedy opravdu cech, který má křesťanské zaměstnání.

2. Rybolov je zaměstnání vychovatelsky cenné, výchovné. — Protože poskytuje často příležitost ke zkoušce v trpělivosti. Sami se jistě pamatujete, jak jednoho dne na rozkaz Páně vyjeli učedníci doprostřed jezera. A ač už nebyla vhodná doba pro rybolov, Pán přece rozkázal učedníkům: »Rozestřete sítě k lovení!« Také znáte, že Petr odpověděl: »Pane, celou noc jsme lovili a nic jsme neulovili.« — Ptám se, nebyla tato noční směna pro apoštoly zkouškou pro jejich trpělivost? A hleďte, to se často stane při rybolovu. Jak často házíme udice nadarmo, co hodin kolikrát čekáme a zbytečně. Ryby neberou a nic nechytíme. Zdaliž to není cvičení

v trpělivosti a sebepřemáhání? Hle, jak rybolov dobře vychovává. —

Ale nemohu zamlčet, že se jednomu z nás podařil cenný a vzácný lov. A to tobě, milý druhu, N. N., který vynikáš pěkným tenorem, sněhobílými zuby a bujnou kšticí. I tys rozestřel síť, a hle, chytila se tam ušlechtilá, jemná rybka. Je to tvoje nevěsta, nám všem milá, N. N. — Učinil si s ní dobrý lov, nebo ona je hodná, šetrná a pracovitá dívka. Můžeme ti k tomu jenom blahopřát. — Hle, dr. m., jak je náš rybolov nejen křesťanské a výchovné, ale i šťastné zaměstnání. — Proto mu zůstaňte věrni i nadále. Rybolovu zdar!

XVI.

K zavedení (instalaci) elektrického světla.

Jedna z vážných řeckých pověstí je pověst o Prometheovi, který vnikl do sídla bohů na hoře Olympu a ukradl tam oheň, aby jej přinesl lidem. Smysl té pověsti je: světlo a oheň je něco božského, je dar samotného nebe do rukou lidských. Ale jaký pokrok spatřujeme dnes i v tomto odvětví. Od skromných olejových lampiček, od lojových svíček, od petrolejových a plynových lamp pokročili jsme až k nádhernému elektrickému světlu a osvětlujeme jím dnes naše ulice, chaty, domy, paláce, továrny i plovoucí lodi. — Kde jsou ty časy, kdy si lidé připravovali světlo nebo oheň železem, pazourkem nebo polenem. Elektrické světlo dobylo venkov i město a dnes se zavádí i do naší obce.

Přinese nám trojí dobrodiní.

1. Umenšuje ba zabraňuje nebezpečí ohně. Dobře vybudované elektrické vedení poskytuje při větru a bouři poměrnou jistotu, že se nic zlého nestane, a zahání strach před ohněm. — Je sice pravda, že při krátkém spojení je nebezpečí ohně, ale přece daleko menší než při jiném osvětlení. —

Kdo zapomněl uzavřít plynový kohoutek, mohl se plynem zadusit a otrávit, kdo s hořící petrolejovou

nebo plynovou lampou špatně manipuloval, uváděl do nebezpečí sebe i své. Kdo zapomene zhasnout elektriku, potrestá sic svou peněženku, že spotřebuje víc proudu, ale nebezpečí ohně žádné není. —

2. Je to světlo pohodlné a příjemné, které elektrika dává. Jak byla obsluha petrolejové lampy zdlouhavá a jaké bylo třeba při ní opatrnosti, aby nečadila! Jak je to všecko u elektriky jednoduché a rychlé. — Světlo petrolejové lampy nedá se vůbec srovnat se světlem elektrické hrušky. To proniká všude a do všech koutů.

3. Krášlí celou obec a svědčí o jejím zdravém pokroku. I náš průmysl, i naše řemesla i naše hospodářství mnoho při tom získá. Proto dlužno naši obec — a zejména čilé její zastupitelstvo — jen pochválit, že elektrické světlo u nás v naší obci zavedlo. — Mějtež za to všichni, kteří jste k tomu působili, naše nejsrdečnější díky. Bůh vám dej za to mnoho zdraví.

XVII.

Zařízení (instalace) vodovodu.

Vážení! Dnešní den můžeme opravdu zaznamenat jako slavný den v dějinách naší obce. Nebo dnešním dnem se nám všem dostane vzácného dobrodiní, nového vodovodu.

Mezi nejdůležitější dary boží náleží jistě voda. Už to uznávali staří Řekové a říkali o vodě »hydór to ariston«, nic lepšího nad vodu. Jak touží unavený poutník po doušku vody, jak se radostně chápe džbánu s vodou rolník, dělník o žních na poli nebo v horku dílny, aby zahnal žízeň. —

Měli jsme pitnou vodu, ale špatnou, byla mnohými přísadami znečištěna a škodlivými bacily naplněna. Proto z ní povstávaly mnohé nemoci. —

Tím však, že jsme zachytli nové a čisté prameny a svedli je do betonového vodovodu, se tento nedostatek provždy odstranil. Dnes, když tento vodovod ve-

řejnosti odevzdáme, poteče nám voda čistá, zdravá, všech škodlivých látek a přísad prostá.

Dosud jsme měli pitné vody málo a musili jsme s ní šetřit; dnes budeme mít vody v hojnosti pro lidi i pro zvířata. Je pravda, že budeme musit platit vodní poplatek, ale ten jistě každý rád zaplatí pro výhody, které nám vodovod přinese.

Ale ještě se zmíním o jednom dobrodiní, které nám vodovod uštědří. Je to velký počet připojených k němu hydrantů. Ty nám umožní odstranit prach z našich ulic. I požár budeme moci skrze ně hned v počátku uhasit a tak zabránit další katastrofě. Dej Bůh, a to naší podnikavé obci přeji ze srdce, aby náš vodovod tomu všemu dostál.

ŘEČI POSTNÍ

I.

Ježíšův krvavý pot.

A pot jeho učiněn jako krůpěje krve tekoucí na zemi. (Luk. 22, 44.)

Dr. m., zas po roce přišla k nám posvátná postní doba, doba vzpomínek na bolestné umučení Páně. A my kněží máme vás jménem naší svaté církve přivésti k pokání a kajícnosti, k nápravě a polepšení života. Chci také sám dostát, pokud je to možné, této své kněžské svatopostní úloze. A co mám k tomu za nejvhodnější? Vím, že vy, že náš křesťanský lid v této svatopostní době o ničem tak rád neslyší, jako o umučení, o trpícím Ježíši. Proto jsem vybral k svým svatopostním řečem několik výjevů z umučení Páně. Budete-li je pozorně sledovat a má slova na sebe obracet, pak to jistě nebude bez mravního užitku. Pro dnešek jsem vyvolil za předmět své řeči

J e ž í š ů v k r v a v ý p o t.

I. Dr. m., vstupme potichu do večeřadla na hoře Sionu. Kristus Pán tam právě ustanovil svátost své lásky, nejsvětější svátost oltářní. Jeho obličej ještě září, ale už jej zakrývají pomalu chmury, které věští jeho utrpení. Jidáš odešel. Spasitel ví, že přišla jeho hodina, kde bude zrazen a prodán od toho, který »dulces capiebat mecum cibos« (Žalm 54.), který s ním u téhož stolu jedl. Ale láska přemáhá všecko a ta pudí Spasitele, aby šel vstříc svému bolestnému umučení. Spasitel se proto zvedá a ubírá se se svými na horu Olivetskou.

Nechme dále vyprávět sv. evangelistu: »I přišli na popluží, které slove Getsemany. I řekl Pán učedníkům svým: „Pozůstaňte tuto, až se pomodlím.“ A pojal s sebou Petra, Jana a Jakuba dále do zahrady a ostatní nechal venku. A počal se lekat a teskliv býti a řekl k nim: „Smutná je duše má až k smrti. Pozůstaňte tuto a bděte se mnou!“ Poodešel pak maličko, co by mohl kamenem dohodit, padl na tvář svou a modlil

se: „Otče můj, je-li možná, nechať odejde ode mne kalich tento, ale ne jak já, ale jak ty chceš.“ I vrátil se pak k učedníkům svým a nalezl je, že spali. I řekl Petrovi: „Šimone, spíš, nemohl-lis jedné hodiny bdíti se mnou? Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.“ Odešel pak Ježíš po druhé a modlil se touž modlitbu. A když přišel k apoštolům, nalezl je spící, nebo oči jejich byly obtíženy. Nechav je odešel opět a modlil se po třetí touž modlitbu. Tehdy připadla na něho úzkost smrtelná. A pot jeho je učiněn jako krůpěje krve tekoucí na zemi. I ukázal se mu anděl s nebe posiluje ho. (Luk. 22, 43.)

II. Dr. m., tak začíná umučení Páně. Kristus na zemi na kolenou potí se krví. A co je toho příčinou? Evangelista odpovídá, že to způsobila úzkost smrtelná, úzkost před smrtí. A proč přišla na Krista Pána tato smrtelná úzkost, že se až krvavě potil? Povím vám, co toho bylo příčinou.

1. Byla toho příčinou bolestná muka a soužení, která ho na druhý den čekala a která ve své božské vševědoucnosti napřed viděl. Každá jednotlivost z jeho utrpení stála tu živě před jeho vševědoucím zrakem. Dr. m.! Kdo stojí před operací, ten je již několik dní předtím všecek rozrušen, nenalézá nikde klidu a už napřed cítí operační bolesti. Kristus nebyl jen Bůh, nýbrž i člověk.

Jako Bůh viděl napřed podrobně všecko své utrpení a jako člověk cítil ve svém srdci všecky ty hrůzy, které se k němu blížily.

Prožíval už napřed všecko to ponížení, které měly přinésti nastávající hodiny, prožíval už napřed onu strašnou noc s římskými vojíny, cítil, jak jej bičují, bijí pěstmi do tváře, jak po něm plivají a jej trním korunují. Prožívá dlouhé zlomyslné výslechy, své nespravedlivé odsouzení, a už napřed se sklání pod hroznou tíží svého kříže. Vidí se na Golgotě, jak visí na kříži mezi dvěma lotry, slyší rouhání poštvaného zástupu, vidí bolest své čisté matky u paty kříže.

A nejen že tělesné utrpení soužilo Spasitele, ještě více ho bolelo

2. utrpení duševní; daleko horší než tělesné byly bolesti duševní. Krista, který nikdy hříchu neznal, bolela, trápila nesmírná tíže lidských hříchů, které na sebe vzal a za něž všechny chtěl zadostučinit a které se vším svým kalem, odporností a hrůzou nalehly na jeho třesoucí se ramena a hrozily ho přitisknout až k zemi. Ale to nebylo ještě všecko! Mám za to, že jedna myšlenka našeho Pána zvláště tu na hoře soužila a plnila úzkostí. Všichni zajisté víte, jak Kristus Pán na začátku své vykupitelské činnosti vystoupil na poušti proti ďáblu a jak zvítězil nad jeho pokušením. Ale této chvíle, kdy byl Pán tolik zkormoucen a tolik vnitřně stísněn, využívají znova pekelné mocnosti, aby jej přemohly a odvrátily od jeho vykupitelského díla. A tu našel zlý duch, ďábel, v duši Spasitelově jedno místo, které bylo velmi zranitelné. A na to místo útočí ďábel a staví Vykupiteli před oči marnost a zbytečnost jeho vykoupení.

»Jakže, ty chceš lidi vykoupit,« mluví k němu ďábel. »Ale vždyť oni ani nechtějí být vykoupeni. Naopak, oni budou rádi, když je nevykoupíš. Ty je nutíš k odříkání, ale lidé si nechtějí odříkat. Ty žádáš, aby se rozhodli pro to nejvyšší, ale lidé milují všecko nízké. Lidé chtějí chléb — pro chléb jako zvířata a děti dají všecko i nebe. Lidé chtějí užívat a ty je zveš k utrpení. Ty se nazýváš knížetem pravdy, ale nemáš žádné poddané, vždyť ty sám pravíš: „Omnis homo mendax“ — každý člověk je lhář. Ty chceš učit lidi lásce. Co si to jen troufáš? Lidé nemilují lásku, ale pomluvu, nesvornost, svár a nenávist. Přes tvé vykoupení se budou lidé potírat, mezi sebou válčit až do skonání světa. Ty, snílku, počkej jen několik let, a jméno Kristus se rozplyne jako dým a zajde v dějinách jako prázdný zvuk. A jak jsi jen pošetilý! Neřekl jsi, kdo by jen v myšlenkách požádal ženu bližního svého, že je cizoložník. Ale my ďáblové ti pravíme: Lidé se opíjejí touto neřestí, tímto kalem jako nejsladším vínem. Poslal jsi kdysi na ohavnou Sodomu a Gomoru ohnivý dešť. Lidé při tom zahynuli, ale

my ďáblové jsme z toho vyšli se zdravou kůží. A dnes nám patří až na málo celý svět. Patří nám malé nezralé děti; rodiče myslí, že jsou ještě nevinné, ale jedna z jejích zkažených služek nebo četba už je dávno přivedla k nám. Nám patří mladí hoši a dívky, které nemravné plakáty, zábavní místnosti a kina a špatná kniha vehnaly do našich rukou. Nám náležejí manželé, kteří jsou nasáklí moderními názory a kteří svatyni rodinného života proměňují ve vražednou jámu a v brloh hříchů. Nám náležejí i starci, kteří sice jsou jednou nohou v hrobě, ale nemohou se ještě zříci frivolnosti svých mladých let. Ano, nám ďáblům patří už pomalu celý svět.

Slyšíš, my ďáblové vykoupíme lidi, nebo my jim dáme požitek, my jim vezmeme svědomí, my jim dáme světskou nádheru. My jim dáme rozkoš a nefalšovanou přírodu.«

Dr. m., řezavě zní tato ohyzdná řeč do tmavé noci. A Pán ji slyší a hrůzou se hroutí k zemi a volá: »Otče, je-li možná, ať odejde ode mne kalich tento.« (Mat. 26, 39.) Ale co pravíš, Pane Ježíši Kriste? Jak je možná, aby odešel od tebe tento kalich. Vždyť jsi právě proto přišel na zemi, abys jej vyprázdnil až do poslední kapky. Proč jsi se tedy namáhal 33 let? Proč jsi tolik trpěl? Zdaliž ne právě pro tento kalich, a pro tento hořký okamžik smrtelné úzkosti. A nyní se, Pane, chvěješ. Nyní bys chtěl tomu uniknout a prchnout? Tys přece sám kdysi řekl: »Nikdo, kdo vzkládá ruku na pluh a ohlédá se zpět, nevejde do království božího.« (Luk. 9, 62.)

A nyní váháš, nyní, kdy přišel rozhodný okamžik pro naše vykoupení? Ó Pane, jen teď se neukaž slabým, neodhazuj kalich hořkostí, nebo co z nás bude, kdo nás pak vykoupí?

Ale nikoliv, dr. m., Spasitel neodhodil ten kalich. Po hrozném vnitřním zápasu vrhá se k zemi, leží tam ve své krvi prostřen na trávě, ale z jeho úst vycházejí slova: »Ale ne má, ale tvá vůle se staň!« (Mat. 26, 39.) Kristus vzal na sebe kříž a naše vykoupení bylo zajištěno. — A pak ležel Pán prostřen na zemi, vy-

čerpán a země kolem něho je zbarvena krví a krví je potřísněna tráva, na níž odpočívá. Tehda připadla na něho úzkost smrtelná a pot jeho učiněn je jako krůpěje krve tekoucí na zemi. —

III. Dr. m., než přijde anděl s nebe, aby ho potěšil, p ř i s t u p m e k n ě m u m y a p o t ě š m e h o a p o l i b m e. —

V životě Ježíšově víme o třech polibcích. V noci na Zelený čtvrtek přistoupil ke Kristu zrádce Jidáš, aby ho vydal do rukou židům. Políbil ho a řekl: »Zdráv buď, mistře.«

To byl, dr. m., p o l i b e k z r á d c ů v.

Pak políbila Krista, t. j. zlíbala polibky jeho svaté nohy, Maria Magdalena, když je mastí mazala a slzami smáčela, aby jí Pán odpustil její hříchy. To byl p o l i b e k l í t o s t i.

A třetí polibek byl od jeho čisté, panenské Matky, když sňali jeho mrtvolu s kříže a položili ji do jejího mateřského klína. To byl p o l i b e k č i s t é l á s k y.

To byly tři polibky. Dr. m., kterým polibkem chcete políbit a potěšit trpícího, krví se potícího Krista?

Jistě že ne polibkem Jidášovým. Vy nebudete a nechcete být jeho zrádci. —

A polibkem čisté lásky panenské Matky boží také ne. My hříšníci se přece nemůžeme k té svaté, čisté panenské Matce boží rovnat. —

Proto nám nezbývá než polibek Magdalenin, polibek lítosti, polibek duše, která oplakává a lituje svých hříchů. —

Proto potichu přiklekněme k Spasiteli, ležícímu na zemi, a řekněme mu: »Pane Ježíši Kriste, hleď, my jsme tu! Vstaň a viz, my stojíme na tvé straně. Zmizela naše pýcha, pryč je naše domýšlivost, naše smyslnost, my stojíme před tebou jako klečící, vděčné a kající dítky. My, jichžto hříchy tolik tížily na hoře Olivetské tvá ramena, k vůli nimž jsi padl k zemi v krvavém potu, tě prosíme, abys zapomněl a dobrotivě nám odpustil naši minulost. A pro budoucnost ti slibujeme, že budeme tak živi, aby pro nás tvá drahocenná krev v oné smutné a bolestné noci nadarmo

netekla. My se jistě přičiníme, aby tvé vykoupení u nás nebylo nadarmo! A když přijde někdy, dr. m., na vás úzkost, neklesejte na mysli. Bůh to dopouští, aby obměkčil vaši tvrdou duši, zkrotil vaši vášeň, vaše sebevědomí a sobectví. Hledejte pomoc v úzkosti Spasitelově — volejte k němu: »V tebe, Pane, jsem doufal, nedopusť, abych byl zahanben.« A budete-li doufat a důvěřovat, Pán jistě pomůže a zažene vaši úzkost. Buďte jisti, že se i s vámi stane jeho vůle. — Amen.

II.

Ježíšova zraněná ramena.

A nesa sobě kříž, vyšel Ježíš na to místo, které slove popravné a židovsky Golgota. (Jan 19, 17.)

Dr. m., v minulé řeči viděli jsme Pána, kterak se krví potil na hoře Olivetské v zahradě Getsemanské. A dnes vám vylíčím jiný výjev z umučení Páně. Spasitel stojí na nádvoří radního domu před soudnou stolicí římského místodržitele Pontia Piláta. Na Spasitelových ramenou vidíš dlouhé červené pruhy po bičování, na jeho hlavě korunu z trní, kolem jeho těla rozedraný červený vojenský plášť a v jeho rukou je třtina jako žezlo. Obličej má Spasitel bledý, potřísněný krví, ústa zavřená a oči přivřeny. »Ecce homo« — »ejhle, člověk,« volá Pilát k množství lidu, který naplňuje soudní nádvoří a vášnivě povykuje u Pilátových nohou. Pilát chtěl tím říci: »Už jste někdy viděli tak trpícího člověka? A toho mám dát usmrtit! Dám vám ukřižovat Barabáše, ale toho zde, Ježíše z Nazareta, propustím.« Ale lid odpovídá jinak, než si Pilát přeje a ta odpověď činí Piláta povolnějším. — »Propustíš-li ho, udáme tě u císaře v Římě a pak uvidíš.« A Pilát povolil. Místodržitelské místo bylo mu milejší než život apoštola z Nazareta. Co mu sešlo na Kristu, jak se domníval, na pouličním židovském kazateli ze zastrčeného židovského městečka, jako byl Nazaret. Co učinil proto Pilát? Umyl své ruce v čisté

vodě a řekl: »Vy vizte,« a vydal Ježíše, jak praví evangelista, vůli jejich, aby ho ukřižovali. (Luk. 23, 25.)

I. Spasitel, dr. m., věděl, že se tak stane, to ho již nepoděsilo. On mlčel, mlčel celé soudní přelíčení, mlčel i při nespravedlivém rozsudku. Mlčel, když přinesli kříž, aby jej vložili na jeho ramena. Spasitel mlčel, snad proto, že nemohl nebo že nedovedl mluvit? Nikoliv! On kdysi otevřel svá ústa a mluvil p r á v ě na př. tenkrát, když z lodičky učil zástupy, nebo když na hoře kázal osmero blahoslavenství. A v chrámu mluvíval tak úchvatně, že jej slavili jako proroka mocného v slovu i v skutcích. A l e n y n í m l č e l. Mlčky stojí před křížem a dovoluje, aby mu jej vložili na jeho ramena. Byl těžký. Ostré hrany mohutného trámu se zařezávaly hluboko do masa. Drásají kůži, trhají nervy, zraňují žíly i svaly až ke kostem. Při každém hnutí kříž zvětšuje Kristovu bolest.

Namáhavě a těžko kráčí Spasitel s křížem na horu Golgotu. Kolena se pod ním třesou. Ježíš se potácí a padá. Pak se zase vzchopí a vstává. Pády se opakují. Surový vojáci, jeho katané, jím smýkají, bijí ho, kopou a nutí, aby vstal. Na konec padá Spasitel po třetí a leží úplně vysílen na zemi. Jeho katané sami už poznávají, že Spasitel dále nemůže. I přinutili Šimona Kyrénského, který tudy šel, aby za Krista Pána nesl kříž dále.

Tak, dr. m., plní se na Spasiteli slovo apoštolovo: »Byl poslušný až k smrti, a to smrti kříže.«

II. Dr. m.! Dnes vidíme Krista Pána s křížem na zraněných ramenou. Přistupme k němu blíž, chce nám něco říci. A to první, co nám praví, je:

»N e s s v ů j k ř í ž m l č k y a o c h o t n ě, jak jsem jej nesl já sám.« — Mnozí z nás, snad skoro všichni, máme na svých ramenou také vložený kříž. Když je to křížek malý, snad docela maličký, který na nás tak mnoho trpělivosti nežádá, snad k němu svolujeme, snad se ještě tak příliš nezdráháme, abychom jej nesli. Ale když je to kříž těžký, snad hodně těžký, který proniká až do kostí a zařezává se hlubo-

ko do duše, jak si tu vedeme? Jak se tu proti takovému kříži vzpouzíme a bráníme a jak jej za nic nechceme vzít na svá ramena! Jak tu proti Bohu reptáme, jak tu svoláváme všecky svaté a každému vypravujeme, co nás potkalo hrozného a těžkého. Jak jsme tu daleko od Krista Pána, který mlčky a ochotně vzal těžký kříž na sebe. A přec jeho kříž byl neskonale těžší nežli kříž náš. Přesvědčím vás o tom.

Snad si, můj křesťane, stěžuješ, že jsi se narodil v chudobě. Ale přes to nejsi chudší než Kristus, ten neměl ani, kam by hlavu sklonil a v chlévě jsi se přece nenarodil jako on. Zebe tě a mrzneš, v betlemské jeskyni bylo ještě studeněji. A tvá matka také nemusila s tebou prchat v noci před pronasledovateli do ciziny.

Snad jsi ztratil své postavení, svou důstojnost, své bohatství. Je to těžká ztráta. Ale považ, co ztratil Spasitel. Sestoupil s výše své nebeské velebnosti až k synu tesařovu.

Tvoji známí, tvoji spolubližní tě zneuznávají, pohrdají tebou a posmívají se ti. Je to těžké. Ale do roucha bláznů tě přece neoblékli a přece tě nevystavili veřejnému posměchu nízkého zástupu jako Spasitele. Snad jsi se zklamal v těch, kterým jsi kdysi důvěřoval a na něž jsi stavěl a spoléhal. Nesl jsi to těžko. Ale Jidáš tě přece nepolíbil a nezradil. Už léta tě trápí nemoc, neduh, zkoušíš mnoho. Ale přece jsi nezkusil, co je to trnová koruna a olověné důtky, přece jsi nezkusil nésti kříž na zbičovaných ramenou. Nezkusil jsi, co je to být na kříži přibit hřeby a po tři hodiny na něm viset. — A to všecko, tv všecky kříže vzal na sebe náš Spasitel ochotně a mlčky. Necítíte se před ním vy, jeho učedníci, hluboce zahanbeni, kteří daleko tolik nezkoušíte jako on, a přece tolik proti Bohu reptáte a jste nespokojeni a netrpěliví. Vy, kteří nechcete ochotně a mlčky kříž na sebe brát, zapomínáte, že s kříže přišla naše spása a naše vykoupení. Kristus musil všecko to trpět, aby nás vykoupil a mohl vejít do své slávy. Ano, cesta za Kristem, křížová cesta, je jistá cesta do nebe a do věčné slávy.

Nuže, dr. m., chcete-li tam, pak jděte po cestě Kristově, po cestě křížové, n e s t e m l č k y a o c h o t n ě s v é k ř í ž e, nebo jen proto je boží Prozřetelnost sesílá na vás, abyste se spíše, ba najisto, do nebe dostali. A ještě vám chce Spasitel s křížem na ramenou něco říci:

III. »N e s t e s v é k ř í ž e s t a t e č n ě a m u ž n ě!« — Ptám se, dr. m., dbáte na toto napomenutí Páně, chováte se tak, nesete své kříže statečně a mužně? Ó, kéž bych tu mohl za vás odpovědít Spasiteli: »Ano, neseme.« Ale nemohu, při nejlepší vůli nemohu! Protože vás vidím při dost malém navštívení, při nepatrné nehodě, při dost malém neštěstí, jak klesáte na mysli, jak, když vaše utrpení je poněkud větší a horší, jak se hroutíte a přese všecku míru soužíte. A proč to je, dr. m., proč tak klesáte na mysli, proč jste tolik ubozí a nešťastní. To proto, že v těch chvílích ztrácíte naději a důvěru v Boha, který přece nikoho nezkouší nad jeho síly. Dr. m., ptám se vás, co je v těžkých životních chvílích lepší a učedníka Kristova, katolického křesťana důstojnější a hodnější: důvěra nebo malomyslnost, naděje nebo zoufalství, odevzdanost do rukou božích nebo sebevražda? — Dr. m., váš rozum a vaše víra vám odpovídá, že pro vás, pro křesťany je rozhodujícím důvěra v Boha, je naděje v Boha, je odevzdanost do jeho rukou. To jsou křídla, která vás šťastně přenesou přes všecko neštěstí, která vám také dají sílu, abyste uskutečnili napomenutí Krista, nesoucího kříž na svých ramenou: Neste své kříže statečně a mužně. —

Ano, vy svůj kříž nenesete tak mužně a statečně, jako jej nesl kdysi tento španělský šlechtic. Když se Arabové zmocnili většiny nynějšího Španělska (bylo to v VIII. století), vystavěli v Kordově nádhernou mohamedánskou mešitu. A když ji otvírali, tu k zvýšení slavnostního lesku dali přikovat k jednomu sloupu v mešitě za řetězy křesťanského otroka a tím byl kterýsi španělský šlechtic. A tento, dr. m., za řetězy přikovaný k sloupu španělský šlechtic ani neklesl na mysli ani si nezoufal ani nehledal ukrátit si život ná-

silným způsobem, ale nesl svůj těžký kříž podle napomenutí Páně statečně a mužně. A co ho k tomu posilovalo? Slyšte! Tento šlechtic v svém bolestném a těžkém utrpení vryl do kamenného sloupu, k němuž byl přikován, svými nehty kříž. A pohled na tento kříž dal mu sílu, že své utrpení statečně a zmužile snášel tak dlouho, až ho smrt z něho vysvobodila. A ten křížek nehty toho ubožáka vyrytý je podnes vidět na sloupě v kordovské mešitě, na důkaz, jaké statečnosti a mužnosti je schopen, kdo pamatuje na kříž Kristův, na Krista s křížem na ramenou. Dr. m., pamatujte vždy na něj a ponesete i vy své utrpení tak statečně a zmužile jako onen šlechtic — a přijdete jistě jako on ke Kristu Pánu do nebe.

IV. Ale ještě slovíčko mám k vám, kteří máte jen malý anebo snad nemáte docela žádný křížek. I vy pamatujte na Krista s křížem na ramenou na křížové cestě. Stály tam plačící ženy, které Spasitele těšily. Byla tam Veronika, která mu podala roucho, aby si utřel obličej zbrocený krví, byl tam Šimon Kyrénský, který na konec nesl za Spasitele jeho kříž.

Dr. m., kteří kříž nemáte, nemohli byste konat to, co konali oni? Víte-li o někom ve své blízkosti, že má a nese těžký kříž na svých ramenou, promluvte na něj laskavě, stiskněte mu přátelsky ruku nebo mu věnujte aspoň laskavý pohled. A můžete-li, ulehčete mu v jeho bídě svou pomocí, milosrdným skutkem a pomozte mu tak nést jeho těžký kříž. Toho ubožáka potěšíte a Bůh vám to přičte jistě k zásluze. —

Dr. m., pověděl jsem vám, k čemu nás vybízí Spasitel s křížem na ramenou. A než se dnes s křížem rozloučíme, poprosme jej: »Svatý kříži, otevři svá zraněná ramena i pro mne. Svatý kříži, na tebe chci patřit, až mne můj vezdejší kříž bude příliš tlačit a soužit, ó svatý kříži, buď mou zmužilostí. Svatý kříži, k tobě chci vzhlížet, až můj umírající zrak bude hasnout, budiž tu, sv. kříži, má naděje, má útěcha a má odměna. Amen.«

III.

Ježíšovy trpící nohy.

A líbala nohy jeho a mastí mazala. (Luk. 7, 38.)

Dr. m., minule jsme uctili zraněná od kříže Ježíšova ramena a dnes chci s vámi spočinout ve svatých ranách jeho nohou. Těm bude platit dnešní mé rozjímání. —

Dr. m., co zkusily jen svaté nohy našeho Spasitele, když konal na světě své vykupitelské dílo! Spasitel byl stále na cestách, jako by ani neměl domova. Sám se k tomu přiznává, když praví: »Lišky doupata mají a ptáci nebeští hnízda, ale Syn člověka nemá, kam by hlavu sklonil.« Ano, neměl pravého domova, o něm můžeme opravdu říci, že jeho domovem byla veřejná cesta, ulice, silnice. Na těch ho bylo stále vidět a slyšet. —

Od jeho 30. roku vidíte Spasitele před sebou

I. jako putujícího, cestujícího učitele. Byltě božským rozsevačem. Měl rozsévat semeno pravdy. Země byla polem, ze kterého mělo vzejít nové, svaté lidské pokolení. Bylo to, dr. m., špatné pole, plné kamení a plevele.

Dr. m., jistě že k tomu bylo třeba lásky samého Boha procházet každým rokem nahoru a dolů toto kamenité a neúrodné pole, aby vydalo aspoň nějaký užitek. A Spasitel to činil. Jeho cesta ho vedla skrz všecky kraje Svaté země. Chodí kolem jejích jezer, chodí u Jordánu, vystupuje na hory a sestupuje do údolí. Zastavuje se v každém městě, v každé dědině, a pokud může i v každém domě. Kde lidé bydlí, tam ho nesou jeho svaté nohy. — Neúnavně učí ráno, v poledne i večer, ano, jak to vidíme u Nikodema, i v noci. Dr. m., jistě že uznáte, že při této činnosti Spasitelovy nohy nemálo trpěly. Ano, jak sv. Písmo praví, byly nohy Spasitelovy tak tolikrát unaveny, že mu i službu vypovídaly. —

II. A Spasitel nebyl jen rozsevačem, byl i dob-

rým pastýřem. Jako pastýř před stádem, tak i on kráčel neúnavně a klidně před svými, aby je živil pravdou a láskou, které vycházejí z božích úst a z božího srdce. Jeremiáš a Ezechiel mluvili o tomto jedinečném dobrém pastýři, který střeží a chrání své ovce a který každou ztracenou ovci béře na ramena a donáší k stádu. Láska nedopřála Spasiteli oddechu, ani klidu, pokud ho jen jediná duše potřebovala.

III. Jistě že za to všecko by byli měli lidé tehdejších dnů svaté Kristovy nohy ošetřovat a chránit tak, jako je opatrovala a líbala jeho panenská Matka, když ještě jako dítě odpočíval v kolébce anebo si hrál v tesařské Josefově dílně. Matky jistě velmi rády celují nožky svých dětí. Ale když Spasitel opustil otcovský dům, slyšíme jen dvakrát o tom, že někdo uctil Spasitelovy nohy. Po prvé to byla hříšnice. Ta líbala Spasitelovy nohy, slzami je smáčela a vytírala svými vlasy. (Luk. 7, 38.) Po druhé to byla Maria, sestra Lazarova, která vonnou nardovou mastí pomazala nohy Páně. (Jan 12, 3.) A on, Pán nebes a země, řekl tu pokorně: »K pohřbu mému to učinila.«

Mimo tyto dva případy už nevím, že by sv. Písmo něco podobného vypravovalo. Zato však znám více míst, kde se mluví o opaku, o tom totiž, jak lidé svaté nohy Kristovy donutili k útěku. Když mluvil po prvé ve sbornici v Nazaretě a když ho chtěli za to svrhnout se skály dolů do propasti, tu Pán, aby ušel záhubě, musil rychle utéci na jiné místo. Ba často vypravují Písma o tom, že musil Spasitel prchat, aby ušel nenávisti svých nepřátel. Nejčastěji se utíkal do samoty na poušť, kde horký písek pod ním hořel, kde jej píchaly ostré kameny a kde mu hrozil štír s jedovatým bodnutím.

Ale tu na poušti nikdo Spasiteli neublížil. Jeho hodina přišla teprve později a byla to hodina pro jeho zmučené nohy nejtěžší a nejhorší, byla to hodina jeho křížové cesty na Kalvarii, byl to jeho bolestný výstup na Golgotu. Vím, Spasiteli, že se chvěješ, že se třeseš před touto cestou,

před tímto nástupem. Ale kdyby tvé svaté nohy byly sebe více znaveny a zmučeny a kdyby ti sebe víc nechtěly sloužit, tam nahoru na Kalvarii musíš a k tomu ještě s křížem. Musíš tam proto, že toho žádá vůle tvého Otce, že ti tak nebeský Otec uložil.

Dr. m., když jste po cestě unaveni a klesnete na sedadlo, nechají vás lidé v pokoji a v klidu. Podají vám vodu, abyste si nohy zchladili a uchystají měkké lůžko, abyste si odpočali. Láska vám tu stojí k službám, aby vám polehčila a vás potěšila. A co tu čekalo Krista Pána? Na místo lásky čekala ho na konci kalvarské pouti nenávist, na místo měkkého lůžka čekal ho tvrdý kříž, na místo potěšení ho čeká potupa a posměch, nejhorší nevděk. Ano, Spasiteli, tak ti děkují lidé, žes sestoupil na naši zemi, žes po ní chodil a na ní jen dobře činil. Tak ti děkují lidé za to, žes zastavoval své kroky u dveří chudáků, abys je potěšil, a klepal na brány lidských srdcí, aby se smilovala nad svými nejmenšími. Tak ti děkují lidé za to, žes jim přišel odpouštět a je vykoupit. Za to všecko přibíjejí lidé tvé k smrti znavené nohy na dřevo kříže. —

IV. Dr. m., hle, co vytrpěly zmučené a ztrápené nohy našeho Spasitele. Ale, dr. m., i naše nohy trpí i vaše nohy jsou často zachváceny, zemdleny a zmučeny. I v y j s t e u b o z í c h o d c i n a t é t o z e m i. Vím to dobře.

Jsi snad rolníkem a tu tě tvé nohy musí nosit po poli od božího rána až do večera. Snad jsi dělníkem nebo dělnicí a pracuješ v továrně, nebo řemeslníkem a pracuješ ve své dílně. Vím, že tu musíš den ze dne stát na nohou, nebo běhat po kamenitých dlaždicích, že nemůžeš popřát svým nohám ani trochu odpočinku a zotavení. Jsi snad matkou, hospodyní! Máš na starosti muže, děti, celou domácnost. A dítě ti k tomu ke všemu ještě onemocní. Co se tu, milá matko, naděláš kroků za den, co jich jen vykonáš k lůžku svého chorobného dítěte. Co se jen nachodíš po schodech nahoru a dolů, z komory do kuchyně, do chléva a na dvůr.

Vím, že všichni, kteří mne posloucháte, nemáte čas-

to v svém zaměstnání a živnosti ani trochu klidu a potřebného odpočinku. Je to dnes opravdu všude samý shon a samý spěch! Vím, že vás to unavuje a vysiluje tělesně i duševně. Ale poradím vám, jak byste se aspoň trochu při tom spěchu a shonu uklidnili a upokojili a si ulehčili. Vzpomeňte si chvilkami na Krista Pána, jak až do únavy tu kráčí a chodí tu na zemi mezi vámi, a řekněte k němu po každé: »Každý krok, který vykonám, každou šlépěj, kterou učiním, vykonám a učiním z lásky k tobě, můj Ježíši, pro tebe a s tebou!« Dr. m., přesvědčíte se pak, že i největší shon překonáte, že se upokojíte, vnitřně posílíte, a že vám všecky vaše práce půjdou pak snadněji a lehčeji. —

Dr. m., a ještě vás na něco upozorním. Vy nejste tu na zemi jen trpící a ubozí chodci, ale i b l o u d í c í chodci. Vy svýma nohama často bloudíte. Spočítejte jen, co tu bylo ve vašem životě chybných cest, po nichž jste kráčeli. Snad vás nesly vaše nohy dokonce tam, kam jste nikdy neměli vkročit, snad tam, kde vás čekala zkáza, neštěstí a snad i věčná propast.

Dr. m., to vám však důtklivě připomínám, na takové cesty noha Spasitelova nikdy nevkročila, k takovým koncům ho nikdy nenesly jeho nohy. Vzpomeňte si na to, litujte toho a vyznejte se z toho a umiňte si, že vás vaše nohy už nikdy v budoucnosti neponesou tam, kam nemají. A do třetice vám připomínám, že jste tu na z e m i j e n p o u t n í c i, že tu putujete, kráčíte a meškáte jen na chvíli. Bůh nás všecky postavil na velikou cestu k nebi. Tam je naše pravá vlast, naše otčina věčná a nehynoucí. Dr. m., jak se do ní dostanete? Snad letadlem nebo vzducholodí. To není možno! Nuže, jaká cesta vás tam jistě zavede? Ta, po které šly a kráčely svaté nohy Spasitelovy. A to je Kristova cesta na Kalvarii, cesta křížová. Dáte-li se touto cestou, třeba byla sebe bolestnější, půjdou-li po ní vaše nohy trpělivě, dojdou jistě na konec tam, kam před vámi po té cestě došel Spasitel, a kde na vás čeká, vaše nohy dovedou vás najisto do nebe.

V. Než se rozejdeme, ještě vás na něco upozorním. Spasitel o poslední večeři něco vykonal, co ani lidé, ani andělé dost nechápou: myl nohy chudým rybářům z Betsaidy a Kafarnaa. Nechtěli byste i vy tuto pokornou službu prokázat svým spolubližním? Povím vám, jak to máte učiniti. Umývání nohou je láskyplným znamením naší lásky a dobroty k našim bližním. Umýváš nohy svému bližnímu, když mu se srdečnou skromností prokazuješ služby křesťanské lásky. Chudému na př. dáš pokrm nebo oblek, nemocnému poskytneš lék nebo jinak mu posloužíš, ujmeš se sirotka a vychováš ho. Budete-li takto umývat nohy bližnímu, budete tím zároveň umývat i nohy Spasitelovy, nebo on řekl: »Co jste učinili jednomu z bratří mých nejmenších, mně jste učinili.«

Dr. m., budete-li tak uctívat trpící nohy Spasitelovy, jak jsem vás dnes poučil, bude mu to jistě nesmírně milé a buďte jisti, že jeho požehnání bude s vámi při každém kroku vašich nohou na vaší životní cestě. Amen.

IV.

Ježíšovy probodené ruce.

A vzkládal na ně ruce a dával jim požehnání. (Marek 10, 16.)

Dr. m., na světě vidíte rozmanité ruce. Jsou ruce hladké, jemné, tvrdé a upracované. Je tu ruka mužská, ruka mateřská, ruka zločincova nebo žebrákova. Jsou ruce zdravé a ruce nemocné. Jsou ruce trpící a žehnající a jsou také ruce probodené, a to jsou ruce Spasitelovy. A těmto probodeným Spasitelovým rukám věnujeme dnešní rozjímání. Ježíšovy ruce si to jistě zaslouží. Jsou úctyhodné, a to proto,

1. že to byly ruce, které pracovaly. V domě tesaře Josefa nemohli potřebovat zaháleivých rukou. Svatá rodina byli chudí lidé a ani jim nepadal vezdejší chléb zázračně s nebe. Proto bylo i tam třeba pracovat. Když Spasitel dospěl, byl dělníkem a

stál v dílně tesařské svého pěstouna sv. Josefa od rána až do večera. Hotovili tam stoly, lavice, truhly a skříně. Později se staly z malých rukou Ježíšových silné mužské ruce. Bylo na nich vidět, že pracují denně se sekerou a pilou. Byly upracované až do únavy, často se poranily a pak bolely. To bylo první utrpení Spasitelových rukou. Tak pracoval ten, který byl pánem světa a kterému patřilo všecko. — Ježíšovy ruce byly úctyhodné, protože

2. to byly ruce, které žehnaly, pomáhaly a byly milosrdné.

Když bylo Spasiteli 30 let, vystoupil na veřejnost. A tu vidíte, že se k Spasiteli hrnou zástupy lidí, bylo jich na sta a na tisíce. Mnozí z nich k němu volali: »Ježíši, synu Davidův, smiluj se nad námi!« Spínají se k němu ruce nespočetných lidí, trpících, mrzáků a malomocných. Zvedají se k němu ruce seschlé, chromé, ruce zoufalých a nešťastných, ruce, které by se ho rády dotkly. Hned vedle něho mluví k sobě žena: »Dotknu-li se jen lemu jeho roucha, budu uzdravena.« A co činí Ježíš? Ježíš lékař, který přišel, aby nemocné uzdravoval, přistupuje k nim, jde od jednoho ke druhému a u každého se zastavuje. Jeho prsty, jeho ruce hladí a žehnají dětské hlavy a vráskitá čela, dotýkají se oči, které vyhasly, a rtů, které nejsou slova schopny, uzdravují údy, které zhubilo malomocenství. —

Milosrdné Spasitelovy ruce všude těší, všude pomáhají. Nikoho neodmítají od své nekonečné lásky, i mrtvé křísí k novému životu. Ježíšovy ruce byly ruce milosrdné a pomáhající. Ježíšovy ruce byly ruce úctyhodné, protože

3. to byly ruce, které Boha prosily a k němu se modlily. —

Spasitel sám spínal ruce k modlitbě a modlil se k Bohu, k svému nebeskému Otci za všecky chudé a nemocné, opuštěné a hříšníky. Spasitel se modlil až do únavy. Co za dne všem sloužil a všude dobře činil, celé noci se modlil. Celou noc se modlil k Otci, aby dobře zvolil své apoštoly. — Modlil se tak podivu-

hodně krásně za své přátele, za své učedníky při poslední večeři:»Otče, zachovej je a opatruj, aby všichni byli jedno jako i my. Neprosím, abys je vzal ze světa, ale abys je zachoval od zlého.« (Jan 17, 11.) Spasitel přestál mistrovskou zkoušku v modlitbě, když se na kříži na Golgotě nemodlil jen za své přátele, ale i za své nepřátele: »Otče, odpusť jim, nebo nevědí, co činí!« Spasitelovy ruce byly opravdu ruce prosící a se modlící. Ježíšovy ruce byly úctyhodné, protože to byly

4. ruce za nás probodené, ruce, které nás vykoupily.

Dr. m., i dnes se vám nabízejí mnozí za spasitele a slibují pomoc trpícím a nešťastným duším. Volají k vám: »My vám chceme pomoci, my vás chceme vykoupit.« Ale jakmile mají něco obětovat, jakmile jim hrozí hřeby dost malé oběti nebo útrpení, tu ihned vztahují své ruce zpátky a z předních řad ustupují do zadních. Nejsou hotovi ani schopni i sebe menší oběti.

Jak jinak jednal, m. dr., Spasitel. Jen do jeho probodených a trpících rukou chtěl Otec nebeský svěřit nás všecky, nás nevykoupené ještě lidstvo. Jeho probodené ruce měly nás vedle vůle boží vykoupit. A Spasitel přinesl tu obět. Rozpjal široko svá ramena i své ruce a dal si je přibít na dřevo kříže a tak nás vykoupil a pomohl nám do nebe. Proto se skloňme zbožně a pokorně před těmito svatýma a probodenýma rukama Páně, kterým tolik dobrého děkujeme a kterým jsme dlužni i své vykoupení. —

5. Dr. m., pověděl jsem vám, jak ruce Ježíšovy pracovaly a trpěly. Ale nemyslete, že nevím, že i vaše ruce pracují a trpí. Už jako děti jste na rukou trpěli, když vás trní do nich píchlo. A když jste dospěli, bolívaly vás ruce tím více. Musili jste a musíte dosud často pracovat od rána až do večera. Ty snad, můj milý, musíš pluhem orat a vláčet branami polní brázdy, ty zas musíš sekat kosou louku nebo sekerou kácet stromy v lese. Ty zas, můj drahý, musíš v továrně obsluhovat stroj, který jen číhá na

okamžik, aby tvou ruku uchopil a rozdrtil. A co všecko musí vytrpět vaše ruce, křesťanské matky. Co zkusí jen vaše ruce při plotně nebo v komoře nebo při šicím stroji. Co zkusí vaše ruce u dětské kolébky nebo u lůžka nemocného dítěte. Co se tu jen svýma rukama nasloužíte. O vás dělnících vím také, jak se napracujete. Nedávno jsem si všiml dělníkovy ruky. To už nebyla ruka, to byl spíše pahýl, tak ta ruka byla od práce znetvořená. A co je na světě takových dělníků. Tisíce a všichni mají zedřené ruce, znetvořené prsty, ruce, které dobře znají, co je to práce, odříkání nebo utrpení.

Ale je tu jeden rozdíl mezi vámi lidmi a mezi Kristem Pánem, mezi rukama vašima a Kristovýma. Spasitelovy ruce byly při práci trpělivé a klidné, ale vaše ruce jsou příliš často netrpělivé, nepokojné a mrzuté. Nuže, dr. m., chcete-li býti Kristovi, aby byl Kristus váš, snažte se odstranit tento rozdíl, naučte své ruce pracovat trpělivě, klidně a s radostí.

A k trpělivým rukám přidejte i své milosrdné a pomáhající ruce. »Potom poznají vás, že jste učedníci moji, budete-li míti lásku k sobě navzájem,« připomíná vám Kristus Pán. To-li dokážete, pak se také na vás splní jeho slovo: »Blahoslaveni milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.«

A k rukám pracovitým a trpělivým, milosrdným a pomocným, přidejte, chcete-li jít za Kristem, i ruce spjaté k modlitbě i ruce, které se dovedou modlit a prosit. Přál bych si, když přijde na vás nějaká životní zkouška, kdy se vám zdá, že jsou vaše ruce malomocné a slabé a že nezadrží pohromy a neštěstí, které se na vás valí, a že neunesou těžká navštívení, přál bych si, abyste v těch chvílích sepjali své trpící a upracované ruce k pokorné a upřímné modlitbě k Pánu Bohu. Přál bych si, abyste v těch těžkých chvílích spojili své ruce s probodenýma rukama našeho Spasitele. A víte, co se stane? Pak Bůh vaší modlitbě, vaší prosbě neodolá a pomůže a ulehčí vašim těžce zkoušeným rukám, vašim starostem. Ulehčení se jistě dostaví. Jak, to

už přenechte zcela dobrotivým Ježíšovým rukám. —

A na doslov slyšte! Poláci mají úchvatně krásnou legendu o tom, jak Bůh stvořil skřivánka. Všichni víte, že Adam a Eva, když je Bůh z ráje vyhnal, musili těžko pracovat. Musili sklánět při práci hluboko svou hlavu k zemi a byli při tom velmi smutni. Bůh je chtěl potěšit a práci jim ulehčit. I vzal do rukou kus hlíny a hodil ji do vzduchu. A hle, z této zemské hrudy povstalo malé ptáče, první skřivánek. Jeho lahodný zpěv pozvedl opět vzhůru hlavu pracujících lidí a obveseluje až dosud rolníka a dělníka při polní práci. Legenda vypravuje dále, že skřivan na tom nepřestal, ale že se chtěl Pánu Bohu zvlášť ukázat vděčným.

A proto, když Pán Ježíš chodil po Palestině a učil, každý den posadil se na okénko Panny Marie a přinášel jí zprávu o jejím božském Synovi. A když Pán Ježíš na kříži umřel, skřivánek se posadil na jeho probodené ruce a snažil se z nich vytáhnout svým zobáčkem zaražené hřeby. Ale nepovedlo se mu to. Proto se posadil vedle bolestné Matky a hleděl ji potěšit v jejím velikém zármutku svým dojemným zpěvem. —

Dr. m., prosím vás naposled. Nedejte se zahanbit tímto malým ptáčetem. Nezraňujte ruce Páně a nepřibíjejte je znova na kříž novými hřeby, svými hříchy. Ale hleďte ty hřeby spíše vytáhnout ven jako ptáče skřivánek. A to učiníte, když hodně v tento svatopostní čas přijmete svátost pokání a když se všech těžkých hříchů pro budoucnost budete chránit.

A pak nezapomeňte sebe samy a svou duši stále poroučet do probodených Kristových rukou a často k němu zavolejte: »Pane, v ruce tvé poroučím duši svou a sebe celého!« Pak vás probodené ruce Spasitelovy jistě vynesou vzhůru až do nebe. Amen.

V.

Ježíšův trpící obličej.

Tvé svaté rány líbám a do nich se zavírám. (Kostelní píseň.)

Dr. m., lidský obličej, co je to za zvláštní zjev! Miliony lidí už bylo na světě, ale nebyli mezi nimi dva, aby měli úplně stejný obličej, podobný ano, ale nikoliv naprosto stejný. Ale v jedné věci jsou si rovny a shodují se obličeje všech lidí, a to jak bohatých, tak i chudých, zdravých jako nemocných, vznešených jako prostých, všechny se smějí a všechny pláčí. Lidský obličej je vždycky krásný. Každý se jistě rád zadívá v usměvavý obličej svého bližního. Ano, je to jistě něco hezkého, krásného mít usměvavý obličej.

Ale, dr. m., troufám si říci, že ještě krásnější než veselý obličej je obličej smutný a zarmoucený. Lidský pláč je dojímavější než lidský smích. Při smutku se vždycky ukazuje ušlechtilost lidské duše v lidském obličeji. Čím ušlechtilejší duše, tím ušlechtilejší a krásnější je v zármutku lidský obličej.

Jak krásný a ušlechtilý musil být proto bolestný a trpící obličej našeho předobrého Spasitele! Polibme jej pokorně v tuto chvíli a věnujme mu na okamžik svou pozornost. —

I. Bydlil jsem kdysi ve světnici, před kterou stála jabloň. Denně několikrát spočinuly mé oči na tom stromě. — Viděl jsem jej v zimě s jeho holými větvemi, z jara jak se rozvíraly jeho pupeny a jak se skoro za noc přioděl květnatým rouchem, bílým jako labutí peří. A vzpomínal jsem při tom na dětskou píseň, která Spasitele prostičce přirovnává ke stromu a zpívá, že naší milé Paní zdál se sen, že jí stromek vyrostl pod srdcem. A den ze dne rostl tento stromek před očima sv. Panny, rostl a byl stále silnější a nesl překrásné květy. S jakou asi radostí dívala se svatá Matka na kvetoucí dítě s nebesky krásným obličejem. I sami andělé po tom toužili.

A pak — ó hrozný opaku — přišla bolestná noc na Kalvarii. Maria, matka Ježíšova, stojí pod křížem. Snad by sis přála, sedmibolestná Matko, v tuto chvíli zavřít oči a přivolat zpět onu dobu, kdy obličej tvého dítěte se k tobě obracel tak mile a usmívavě. Ale, Matko boží, nedívej se nazpátek. I kdyby ti působil pohled na tvého trpícího Syna sebe větší bolest, hleď, jeho obličej je až dosud krásný, krásnější než kdy jindy byl. I teď, milá Matko, zkrášlují jeho obličej bohaté, až k ramenům padající vlasy. Ovšem není v nich žádná růže ani myrtová větvička. Zato je objímá od spánku ke spánku trnová koruna. Potřísněn krví, rozcuchán a poplván je tento jeho vlas. Těžké červené krvavé kapky splývají dolů na jeho kdysi běloskvoucí čelo. Jeho kdysi kvetoucí tváře přikrývá nyní smrtelná bolest.

Ach, dr. m., zadívejte se i vy na kříž a všimněte si, jak trpí svatý obličej Kristův. Ústa pálí v horečce, rty jsou jako vysušené. Jazyk se lepí na dásně a prahne po kapce vody. K uším Páně zaznívají jen potupné řeči. Posmívají se mu ti, kteří kolem jdou, kroutí hlavou a volají potupně: »Tys přece chtěl zbořit chrám boží a ve třech dnech jej zase vystavět. A teď nemůžeš zachránit ani sám sebe!« Posmívají se mu nejvyšší kněží, zákoníci a starší lidu: »Jiným pomáhal, ale sám sobě nemůže pomoci. Sestup s kříže, ty králi izraelský, a uvěříme v tebe!« Posmívají se mu a tupí jej i vojíni. Přistupují k němu, podávají mu ocet a praví: »Jsi-li král izraelský, zachraň se sám.« I jeden z lotrů praví k němu posměšně: »Jsi-li Mesiáš, pomoz sobě i nám.« Spasitel naříká a bolestné vzdechy vyrážejí mu z úst. (Žalm 21.) Ano, plní se opětně, co Hospodin vyčítal vyvolenému lidu: »Srdce mého lidu je tvrdé a krutější než ptáka pštrosa na poušti.«

I oči Spasitelovy jsou účastny tohoto utrpení Spasitelova obličeje. Podlity krví shlížejí na zástup lidí dole, kteří plní horské prostranství. Jsou to ti, jichžto syny a dcery Kristus kdysi uzdravil, a kteří v něm kdysi ctili velikého učitele a proroka. Nyní se však

od něho odvrátili. Spasiteli, mají-li tvé oči ještě slzy, pak musíš plakat nad těmi, které jsi tolik miloval a kterým jsi tolik dobrého prokázal, a musíš plakat nad těmi, které jsi jako matka opatroval a choval, a kteří tě nyní v návalu neštěstí zrádně opustili. Ani z učedníků tu nikdo není mimo jediného Jana. Jeho láska k tobě učinila ho věrným a statečným.

Vedle Jana je tu Marie Magdalena, která tě k tvému pohřbu napřed pomazala, která ukázala svou lásku k tobě svými slzami a drahými mastmi. Ta je ti věrna a vděčně oddaná až do smrti. Nedbá na katany a biřice, nevšímá si zákoníků ani jejich potup. Kdo tak miluje jako Magdalena, ten nezná žádné bázně. A konečně je tam Mater dolorosa — Matka sedmibolestná, jejíž bolest byla tak veliká, že se jí žádná bolest nevyrovná. Stojí tu pod křížem bledá, obličej má bělejší než plátno, bolestí přemožená a k zemi schýlená.

Hle, dr. m., co všecko zakusil ten trpící b o ž s k ý o b l i č e j P á n ě !

II. Ale i náš l i d s k ý o b l i č e j n e b ý v á b e z b o l e s t i, b e z u t r p e n í.

Věnujme mu také trochu pozornosti v tuto chvíli! Sotvaže člověk přišel na svět, už po několika hodinách se ukazuje v jeho obličeji bolest. Dřív než jsme se naučili smát, musili jsme se naučit plakat. Ještě dřív než mohou děti hřešit, musejí vzlykat a štkát, a jsou ve své bolesti tím politování hodnější, čím jsou proti bolesti a utrpení bezbrannější. Každý, kdo přichází na svět, na zemi, do tohoto slzavého údolí, jak se modlíme v »Zdrávas Královno«, je k tomu určen, aby v tomto slzavém údolí i svými slzami rozmnožil potoky lidských slz.

I Kristus, nepochybuji o tom nikterak, plakal jako dítě, ale plakal také i jako muž. Bylo jej vidět plakat u hrobu Lazarova a nad městem Jerusalemem.

Ano, m u ž i p l á č í. I ještě dnes. A jejich slzy námi otřesou, nebo muži nepláčí nadarmo nebo zbytečně. Pláčí, musí-li jít do války, pláčí, když se loučí se ženou a s dítětem. Pláčí, když jejich milované dítě

leží na úmrtním loži. Pláčí, stojí-li nad troskami svého jmění, o něž je připravil požár nebo blesk nebo chybná spekulace. Pláčí, když v životě úplně ztroskotali, pláčí, když ztratili víru a mravnost a ocítají se v zoufalství.

Ale nejen muži, i také ženy pláčí. Ženské slzy tekou lehčeji. Proto nás více dojímají ženy, které dovedou trpět bez pláče. Všimněte si jen obličeje takové ženy, která nosí pod srdcem dítko. Není-liž to obličej hluboce trpící? Pozorujte obličej dělnické nebo rolnické ženy! Jaký je to ustaraný, stálým životním bojem rozbrázděný obličej. Jistě je politování hodný takový obličej. Anebo se zadívejte na ztrápený obličej tam té vdané ženy. Kdyby mohl, pověděl by vám, že ta žena všecko dala, všecko obětovala, ale že nazpátek nedostala ani kapku lásky. —

Ano, je pravda, že trpících lidských obličejů je tolik, co je lidských pokolení, co je rozdílů ve věku a v povolání. Nesčetná jsou lidská utrpení a každé to utrpení vyryje svou rýhu v lidském obličeji.

Dr. m. křesťané, když se na vás tu v kostele zadívám, vidím také před sebou mnohý trpící a bolestný lidský obličej. Vidím, že ani vy jste nezůstali ušetřeni životních zkoušek a utrpení. Ale, dr. m., věděl bych tu pro vás radu. Když se váš obličej pokryje bolestí a utrpením, pozdvihněte své oči a zadívejte se pokorně a prosebně v bolestný a trpící obličej ukřižovaného Spasitele. Vryjte si jej pevně a silně do své duše. Mějte jej pak stále před očima a často si k němu povzdychněte: »Spasiteli, tvůj trpící a nebesky klidný obličej ať mne sílí a uklidňuje! A ty mi pomáhej, abych dovedl tak trpět jako ty.« A, dr. m., buďte ujištěni, útěcha a posila se dostaví, že s novou silou budete zas vystupovat k nebi po stupních nebeského žebříku vzhůru. A když přijde pokušení a bude vás lákat hřích, podívejte se zas na trpící Kristův obličej a bude-li váš pohled upřímný a trochu s Kristem cítící, pak jistě to pokušení překonáte.

A jestliže je vaše duše obtížena těžkým hříchem, a snad ne jedním, ale mnoha, pak setrvejte o něco

déle před bolestným a trpícím obličejem Páně. A když tak v pohnutí setrváte, Pán se skloní k tobě se svým obličejem, jako k sv. Luitgardě, a řekne ti: »Zbav se této tíže, těch stálých výčitek svědomí, máš tu sv. zpověď, jdi k ní, máš tu můj stůl, stůl Páně, spoj se se mnou a milost má bude znova s tebou.« A když to učiníš, pak obličej Spasitelův zazáří nad tebou radostí, jeho ústa se rozevrou k úsměvu a ty z nich uslyšíš: »Dobře tak, můj synu, dobře tak, má dcero, vaše bude království nebeské.« Amen.

VI.

Ježíšova opuštěnost na kříži.

Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil? (Mat. 27, 46.)

Dr. m., dnes vám nepředvedu z umučení Páně tu neb onu Kristovu ránu, ten neb onen jeho trpící úd. Dnes vám chci ukázat celého Spasitele na kříži v jeho největší ubohosti, v jeho opuštěnosti. Ježíš na kříži od všech opuštěn, i od svého nebeského Otce, to bude předmětem dnešního mého rozjímání. —

Dr. m., víte, které chvíle jsou v utrpení nejhorší a nejkrutější. To jsou chvíle, když člověk ode všech opuštěn trpí sám a sám, kdy si žaluje a stěžuje, že na tom světě nikoho nemá, kdo by ho politoval a mu posloužil, kdy se mu zdá, že snad i sám Bůh ho opustil.

I. Dr. m., ptám se, prodělali jste někdy v cizině, daleko od vlasti nějakou těžkou nemoc? Zkusili jste tu trapnou opuštěnost, když jste se v noci probudili z horečného a nepokojného spánku? Rozsvítili jste si světlo a podívali jste se na hodiny. A povzdychli jste si: »Ach, teprve je půl dvanácté. To je ještě dlouho do rána. Kdyby tu tak někdo byl se mnou! Ach, kdyby tu byla alespoň jediná dobrá duše, abych jí mohl říci, jak hrozně trpím!« Jistě trpět sám je trpět dvojnásobně.

A, dr. m., Spasitel vzal na sebe i toto utrpení. Chtěl trpět také sám a sám ode všech opuštěn.

Dr. m., být, zůstat v neštěstí sám, je vždycky velmi zlé. Všimněte si malých dětí, když jdou po veřejné cestě. Ani o tom nevědí a drží se za ruce; tak necítí, že jsou samy. Všimněte si dospělých, jak si často podávají denně ruce. Stisknutí ruky, je-li upřímné, znamená: »Neboj se, nejsi sám, na mne můžeš počítat.«

Dr. m., a Kristus byl sám ve svých smrtelných okamžicích, ve chvíli, když mu nastávala smrt. Jeho učedníci a přátelé ho opustili, andělé ho opustili, ano, po lidsku mluveno, opustil ho i sám nebeský Otec.

Opustili ho jeho učedníci. Jeden, který sliboval, že ho nikdy neopustí, i kdyby měl za něj umřít, pak přisahal, že ho nezná, že ho nikdy neviděl. Jiný nechal v rukou biřiců svůj svrchní oděv a prchl. I ostatní učedníci rovněž se rozprchli.

Opustili ho jeho přátelé. Kde jsou ti četní nemocní, které uzdravil, kde jsou ti, které těšil, aby sem přišli a potěšili ho. Nemohou přijít, připravují se na svátky. Pět tisíc lidí nasytil na poušti.

Neukáže se tady nikdo z nich? Neukáže. Kdyby sem aspoň přišli ti chromí a kulhaví, kterým navrátil zdraví. Ale oni nemohou přijít, venku je pěkně a oni pracují na poli.

A kde jsou přece andělé, alespoň ti by ho mohli potěšit. Spasitel řekl Petrovi, když Petr uťal ucho služebníka nejvyššího kněze: »Schovej svůj meč do pochvy! Zdaliž nevíš, že bych mohl prosit Otce svého a že by mi poslal k pomoci víc než 12 pluků andělů?« (Mat. 26, 53.)

A teď ani jediný anděl, ať nedím pluk, nepřichází mu na pomoc.

Ba, aby kalich svého utrpení Spasitel vyprázdnil až do poslední kapky, přestává ho v těchto chvílích těšit i sám nebeský Otec a opouští ho.

A když nikdo není, kdo by ho potěšil, Spasitel v úplné své opuštěnosti volá dojemně:

»Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?«

Evangelista to napsal v původní aramejské řeči, tak jak Kristus Pán ta slova skutečně vyslovil: »Eloí! Eloí! Lamá sabachtháni?« snad proto, abychom ta slova co možná uctivě vyslovovali. —

Ale toto úzkostlivé volání Páně zaniká a nedostává se mu na ně odpovědi.

Dr. m., můžete si pomyslit bolestnější a ubožejší chvíli v umučení Páně? Hleďte, jak Spasitel v strastiplné opuštěnosti na kříži krvácí a skonává.

II. Dr. m., přebolestná byla opuštěnost Kristova na kříži. Ale i vy býváte v životě opuštěni a zůstáváte sami na světě, zvláště tenkrát, když vás potká nemoc nebo neštěstí.

Snad v nemoci nemá vám kdo posloužit, jste odkázáni sami na sebe. Vím, je to trpké. Ale vím o léku, o pomoci. Zaopatřoval jsem kdysi nemocnou stařenu, také ode všech opuštěnou. Bydlila v malé najaté světničce. Její domácí jí posloužili tím nejnutnějším. Kde našla sílu v své opuštěnosti? Ukázala mi obrázek ukřižovaného Spasitele a řekla: »K němu se modlím, když je mi nejhůř a když dlouho nikdo ke mně nepřijde.« Hle, u koho máte hledat lék, když jste opuštěni v nemoci!

Opouští vás kdekdo, když vás potká neštěstí. Potěšte se, ani u Spasitele nebylo jinak. Ani jeden z těch, kteří za dnů slávy mu volali »hosanna«, nepřihlásil se k němu, když na něj přišlo ponížení, když visel na kříži. Snad vás opustili i vaši nejbližší, tebe, otče, a tebe, matko. Vychovali jste syny a dcery, upracovali jste se pro ně a zestarali jste. Teď byste potřebovali úlevu, potěšení a posloužení. Ale žádné z vašich dětí vám to nepodá. Už jste jim všecko dali a nemají nic k čekání. Proto vás nechali, abyste se k té smrti dopracovali, jak dovedete. Znal jsem matku, starala se o své dva syny a dceru, jak mohla, zaopatřila je a všechno jim dala. Spolé-

hala, že k stáru zemře mezi nimi. Ale děti zapomněly na všechno. Synové se oženili a dcera se vdala. Ale k matce se chovali tak, že ona, kdysi továrníkova choť, musila jít do služby.

Dr. m., co je v dnešním světě takových případů! Ale ty z vás, kteří to také prožívají, anebo už prožili, prosím zas a zas: »Nenaříkejte si ve své opuštěnosti, vzpomeňte si, že i Spasitele v jeho nejtěžších okamžicích také opustili ti, které měl tolik rád a které tolik miloval, jeho vlastní učedníci a na konec přestal ho těšit a opustil ho i jeho nebeský Otec. Ale Spasitel nezoufal, i tu hroznou chvíli svého opuštění přetrpěl, tak jak mu to jeho nebeský Otec uložil.

Dr. m., opuštění, jaký to krásný příklad pro vás, jak se ve své opuštěnosti máte chovat. Spasitel si přeje, abyste se v takových chvílích k němu přivinuli, vstoupili do jeho šlépějí a abyste pamatovali, že je Bůh váš otec i tenkrát, když vás nechává trpět v opuštěnosti, a při tom nezoufat.

Že je to možno, ukázal jsem vám právě na dvou případech. Ale chci vám o tom podati dva doklady ještě dojemnější. Ano, s milostí boží dokáže člověk mnoho, i to, co se mu zdá nemožné, jenom se musí chtít! —

Ve spisech L. N. Tolstého můžete čísti tuto událost: V ruském klášteře v Optině žil řeckokatolický mnich. Po čase ho potkala bolestná nemoc. Ležel celá dlouhá léta na loži v své skromné cele a nemohl se ani hnout. S počátku mu jeho řeholní bratři rádi posluhovali, ale když nemoc dlouho trvala, opouštěli ho jeden po druhém. Málokdo mu posloužil a kdo musil, činil tak nerad a dal mu to znát. Na konec nemohl už ani sám jíst a musili ho krmit. Nebyl naprosto k ničemu. Snad si mnohý, kdo toho nemocného řeholníka viděl, pomyslil: »Jakou cenu má takový život? Nač toto bezúčelné utrpení? Proč ho lékaři neuspí bez bolesti a na věky?« A víte, co Tolstoj píše o tomto trpícím mnichu? S veselým srdcem a s klidnou myslí snášel své hrozné utrpení. Na nic si nestěžoval, ani na svou samotu a opuštěnost. To po-

sléze přemohlo a dojalo i jeho spolubratry, že mu začali ochotněji sloužit. Ba brali si z jeho trpělivosti a odevzdanosti příklad i pro sebe a hleděli s větší horlivostí plnit své povinnosti. A nejenom to! Pověst o tomto trpělivém nemocném roznesla se pak široko daleko a z celého Ruska přijížděly vlaky poutníků, aby spatřily tohoto nemocného. A tak tento ubohý, kdysi ode všech opuštěný nemocný dával sílu zdravým, aby mohli snášet své utrpení. —

Dr. m., vizte, že je to možno i v opuštěnosti trpět a nezoufat a dávat v tom příklad i jiným. Ale snad mi řeknete: »To byl řeholník, mnich, ten to spíše mohl dokázat.« Nuže, když vám to nestačí, povím vám jiný doklad, povím vám o tanečnici, která to také dokázala. Lukarja se jmenovala. Byla to veselá a věčně zpívající tanečnice. Kdysi zrána ji probudil překrásný zpěv slavíkův. V polospánku vyskočila z lůžka a spěchala dolů po schodech, aby slavíka lépe slyšela. Smekla se po schodech a od té doby byla chromá. Lékaři zkoušeli všecko možné, aby ji uzdravili. Užili rozpáleného železa, užili ledu, ale všecko bylo marné. Dívka zůstávala nemocná dál a trpěla nevýslovné bolesti. A když to dlouho trvalo — rodiče jí zatím zemřeli, opouštěli ji její známí jeden za druhým. Na konec zůstávala na svém bolestném lůžku většinou sama. Slyšte, co o sobě vypravuje: »S počátku mě to trápilo. I má nemoc i má opuštěnost. Ale pak, pak jsem si pomalu zvykla a myslila jsem si, jiným se vede ještě daleko hůř nežli mně.« A později tato tolik zkoušená umělkyně mluvila takto: »Zpívám a trilkuji staré písně, vánoční a novoroční koledy a všelijaké jiné písničky. Jenom písničky k tanci nezpívám. Ty by se nehodily k mému nynějšímu povolání.« —

Dr. m., k mému nynějšímu povolání! Jaká je to úchvatná a nádherná myšlenka! Jak porozuměla tato trpící umělkyně přání opuštěného Spasitele na kříži, aby svým těžkým utrpením i v opuštěnosti dala příklad jiným. Měla to za své životní povolání právě tak jako onen mnich trpitel. Vzpomeňte

si na to, až i vás bude Pán volat, abyste svou trpělivostí i v opuštěnosti dali příklad jiným. Kéž byste pak měli i vy toto volání Páně za své životní povolání. Tím byste se svému Pánu zavděčili nejvíce a buďte jisti, že by vám ve vaší opuštěnosti nedal zahynout. —

A ještě slovo. Víte, kdy Bůh ještě člověka opouští? Když těžce hřeší! Snad i mnohého z vás proto opustil. Dr. m., jestliže je tomu tak u vás, pak zpátky k Bohu, zpátky na cestu spásy, se které jste sešli a zbloudili. Vraťte se na ni pokornou zpovědí a hodným svatým přijímáním. — Amen.

VII.

Na Velký pátek.
Ježíšovo probodené láskyplné srdce.

> Ale jeden z vojáků otevřel bok jeho kopím a hned vyšla krev a voda. (Jan 19, 34.)

Dr. m., dnes je Velký pátek! Dnes by neměl žádný pták zpívat, dnes by neměla žádná květina vonět. Dnes by neměl zaznívat žádný smích z lidských úst. Dnes by to mělo všude vypadat jako na první Velký pátek. Slunce by se mělo zatmít a země by se měla odít v temné roucho. Dr. m., nevím, o čem jiném bych měl dnes mluvit, než když vám budu vypravovat p ř í b ě h o l á s c e p r o b o d e n é h o a z l á s k y k n á m z r a n ě n é h o J e ž í š o v a s r d c e.

Ptám se, dr. m., co že zranilo toto laskavé Ježíšovo srdce, co to srdce tolik bolelo a rmoutilo? Slyšte, byl to

1. s t e s k, t o u h a, po jeho nebeské pravé domovině, po jeho pravé nebeské otčině. Zkusili jsme to sami na sobě, když jsme musili déle prodlévati v cizině, jak se nás to bolestně dojímalo, jak na nás bolestně doléhala tato nemoc, touha a stesk po domovině, po vlasti. Pamatuji se, když jsem byl jako

mladší seminarista v Římě na studiích, jak se mi první dny stýskalo po domovu a po vlasti. Dosud se pamatuji, jak se mi při těch vzpomínkách zalévaly slzami oči. A vím, jak jsem se cítil šťasten, když jsem se po delším čase zas vrátil v rodnou svou zemi a slyšel zas její zvony, viděl její louky a háje a spatřil zas první sníh. —

A srdce Ježíšovo bylo také cítící srdce a k tomu vševědoucí srdce, které všecko pamatovalo a na všecko vzpomínalo. Vzpomínalo na domov nejkrásnější, kde je věčné modré jaro, kde zvony jen radostně zvučí, kde je jen láska a žádné utrpení. To byla domovina, otčina nebeská, které se Spasitel zřekl a kterou pro nás opustil. Ale vševědoucí srdce Ježíšovo na ni nezapomínalo, nemohlo zapomenout. Proto se nedivte, že na ni na té naší zemi v tomto slzavém údolí tolik rádo vzpomínalo a tolik po ní tesknilo. Ale ještě víc než tento stesk, než tato touha zraňoval a probodával láskyplné Ježíšovo srdce

2. l i d s k ý n e v d ě k. Láska božského Ježíšova srdce objímala všecko lidstvo, a to s největší vroucností, s veškerým žárem, jakého je vůbec láska schopna. Ale toto lidstvo za všecku tu lásku vráží kopí černého nevděku do Spasitelova boku až k jeho srdci. A toto kopí zraňuje a probodává bolestně a trpce Ježíšovo milující srdce. Slyšte jen, jak si naříká.

Písmo sv. vám to tak dojemně vypravuje a církev úchvatně zpívá: »Lide můj, lide můj, co jsem ti učinil? Ošetřoval jsem tě a opatroval jako nejkrásnější vinici a ty ses ke mně tak trpce zachoval. Otevřel jsem ti Rudé moře a bránu do nebe a tys mi za to kopím otevřel můj bok. Přivedl jsem tě do země, která oplývá mlékem a medem, a tys mě za to přivedl nahoru na Golgotu. Zvolil jsem si tě za svou královskou korunu a dal jsem ti do ruky královské žezlo, abys panoval nad zemí a mořem, ale tys ovinul mou hlavu korunou trnovou a do ruky jsi mi dal potupnou třtinu. Lide můj, pověz, co jsem ti učinil a co jsem měl ještě učinit a neučinil jsem?« Dr. m., není divu, že tento hrozný nevděk hluboce zraňoval a pro-

bodával láskyplné a milující Ježíšovo srdce. A s nevděkem dělil se o tuto smutnou zásluhu

3. i n á š h ř í c h! Dr. m., hřích má vždycky v sobě kus nenávisti proti Bohu, proti nebeskému Otci, kterého Spasitel tolik miloval, vždyť byl jeho Synem. A proto láska v Ježíšově srdci musila vždycky zavzdychat a také zavzdychala bolestně a úpěnlivě, když viděla před sebou hřích, urážku a nevážnost nebeského Otce. Je jisté, že Ježíš jako malý pacholík vždycky bolestně a teskně zavzdychal, když viděl před sebou hřích, ať všední nebo těžký, když viděl zločiny a neřesti, které tolik hanobily všecko lidstvo.

A, dr. m., jak se asi chvělo a třáslo jeho dobré srdce, když vidělo, kterak satan vede tolik lidí k věčné záhubě, k věčné smrti, a to ty lidi, které on svou smrtí chtěl vykoupit! Nedivte se, že pak to zmučené hříchy zraněné srdce Ježíšovo volá: »Smutná je duše má až k smrti.« —

Dr. m., hle, to všechno sneslo láskyplné srdce Ježíšovo, tak se dalo zranit a zarmoutit! Ale slyšte ještě dál vyprávět příběh o jeho lásce, slyšte,

4. j a k s e t o s r d c e d a l o z l á s k y k n á m a z a n á s i p r o b o d n o u t. Nechme o tom vyprávět omilostněnou Kateřinu Emmerichovou. Té se dostalo od Pána té milosti, že ve vytržení mysli, v extasi, ho viděla a nám o tom vypravuje: Ježíšova láska se konečně na kříži dopracovala k smrti. Po slovu »Dokonáno jest« zvolal Ježíš ještě jedno slovo, své poslední slovo, a to slovo neplatilo ani lidem, ani přírodě, ale Bohu, jeho nebeskému Otci. »Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého,« tak znělo to slovo. —

A po tomto posledním Ježíšovu smrtelném výkřiku, po tomto posledním jeho zvolání přišly děs i hrůza na všecky přítomné. Země se třásla a Kalvarská hora se rozstoupila. Hrůza se zmocnila celé přírody kolem. Opona chrámová se roztrhla, země se otevřela a vydala mrtvé z hrobů. Po nějakém čase, když nastal v přírodě klid, přišli vojáci a rozbili údy lotrů, kteří ještě žili. Jeden pak z vojínů, vypravuje Kateřina dál, vzal své kopí, narazil na ně hrot a obrátil svého

koně a popohnal jej prudce nahoru na křížový pahorek. Nahoře se pak zastavil po pravé straně našeho Spasitele. Pak uchopil kopí do obou rukou a vrazil je prudce do obnaženého pravého boku nejsvětějšího těla. Kopí proniklo vnitřnosti, probodlo srdce a jeho ostrý hrot (špice) otevřel na levé straně prsou malou ránu. Když pak vojín kopí vší silou vytáhl, vytryskl ze široké rány v pravém boku proud krve a vody. A Matka boží, jako by probodlo kopí ji samotnou, padla při tom do náruče přítomných žen.

Dr. m., toto otevření Spasitelova boku, toto probodení jeho srdce je bohužel smutným znamením, že lidé zranili lásku Spasitelovu až do nejhlubšího jeho nitra a že mu učinili to nejhorší, čeho pod vedením pekla byli schopni. Ale toto otevření boku je zároveň znamením, že nám Ježíš chtěl otevřít nejvnitřnější útroby své lásky a přivést nás až do vnitra svého těšícího a uklidňujícího srdce. Od té doby se také utíkají všecky láskou dýšící a trpící duše do této rány Kristova boku a mají za své útočiště probodené a otevřené srdce Kristovo. Do něho zavírají svůj žal, své bolesti a všecko své utrpení. —

5. Dr. m., vylíčil jsem vám příběh lásky probodeného Ježíšova srdce. Poznali jste, že to srdce bylo sídlem veliké jeho lásky, ale také jeho velikého utrpení. A, dr. m., podobně tomu je s naším lidským srdcem. I naše lidské srdce je sídlem lásky a utrpení. Bohužel, zakouší právě tak jako srdce Ježíšovo daleko víc bolesti a utrpení nežli lásky. Přesvědčím vás o tom. Nechte jen tu vzpomínat své ubohé lidské srdce na své d ě t s t v í. A jistě že v těch vzpomínkách spatříte obraz té neb oné hodiny, toho neb onoho soudruha, té neb oné přítelkyně, kteří zranili vaše srdce pro celý váš život. —

A dejte svému srdci vzpomínat dál, vzpomínejte na své m l á d í. Co jste věnovali lásky svého srdce lidem, kterým jste důvěřovali, na něž jste se spoléhali. Až jste skoro hýřili svou důvěrou k nim! Jak jste věřili na př. příteli, jak své nevěstě. A jak jste při tom pochodili? Přítel vás zradil, nevěsta vás okla-

mala, ano, i přísahy dané před oltářem byly porušeny.

A po těchto zkušenostech jste pak už nikde o lásku neprosili. Nebo jste poznali, že o vaši lásku nikdo nestál, že to všecko byla jen nízká vášeň, poznali jste, že se lidé vašim nejušlechtilejším citům vysmáli a jimi pohrdli. Poznali jste, že vás měli za snílky a světu odcizené pošetilce, poznali jste, že tady na světě není pravá láska domovem a že všechna lidská srdce jsou chudá na nezištnou a obětavou lásku. —

A po tom poznání vám bylo smutno, nesmírně smutno! Ale včas jste si vzpomněli na jedno srdce, na dobrotivé a láskyplné probodené srdce Ježíšovo a tomu jste se svěřili, do toho srdce jste se zavřeli a v něm ve svrchovaný čas našli jste útěchu, potřebný klid, sílu a trpělivost a tak jste se zachránili. Dr. m., jak vás prosím dnes, v ten den Velikého pátku, abyste tak učinili po každé, až zaklepe těžká zkouška na vaše srdce. Utecte se k probodenému a nejsvětějšímu a nejlepšímu srdci Ježíšovu a to vás neopustí ani v životě, ani ve smrti. —

Ale nemohu skončit své postní řeči, abych vám nepověděl, čím si lásku Ježíšova srdce nejvíc a nejlépe zasloužíte. Bude to, vykonáte-li upřímné pokání, bude to, obrátíte-li se k Ježíšovu srdci pokornou sv. zpovědí, hodným sv. přijímáním a nápravou svého života! Přál bych si, abyste své svatopostní pokání vykonali, jak vás poučí tato skutečnost!

Bylo to v 11 hodin v noci před Smrtelnou nedělí ze dne 12. na 13. března r. 1932, kdy vyšlo z dómu v Kolíně nad Rýnem nepřehledné procesí samých mužů k prastaré milostné kapli za městem. Muži, bylo jich asi 20.000, vrátili se o půl 3. hodině ranní zpět do arcibiskupské katedrály. Tam byli přítomni mši sv., třicet kněží udílelo sv. přijímání. Víc jak 10 tisíc mužů přistoupilo k stolu Páně. O půl 4. hodině ranní bylo toto kající procesí u konce. —

Toto kající procesí zavedli už několik let předtím. Počet účastníků rostl rok od roku. Prostí a studovaní, chudí a bohatí muži kráčejí tu v průvodu vedle sebe skrze velké město a při tom se modlí a zpívají.

Neznají se ani, ale všecky je spojuje duch společného pokání, všechny pojí myšlenka: »Chci trpět s Kristem, abych činil pokání za své hříchy.« —

Noční rychlíky řítí se přes rýnské mosty, auta letí po ulicích, elektriky zvoní a pronikavé světlo září v temnou noc. Nešťastní trosečníci, muži i ženy, nešťastné oběti nočního života, stojí na chodnících a smějí se posupně, když toto zvláštní noční procesí jde kolem nich. Ale za chvíli mizí smích z obličejů těchto zevlounů, kdy vidí, že se k nim v nekonečném průvodu blíží nové a nové tisíce! Na 20.000 mužů jde kolem a modlí se, modlí se za sebe, za své vlastní hříchy a za hříchy svých ubohých kleslých spolubližních.

Pokání, dr. m. bratři a sestry, pokání! V tom je naše pravá soustrast, náš soucit, naše uctění trpícího Spasitele. Vyzpovídat se, kát se, napravit chybu, obmýt se Kristovou krví ve sv. přijímání a posílit se jeho tělem, tak, dr. m., nejlépe poděkujeme trpícímu Spasiteli, tak se také jeho probodenému srdci nejlépe zavděčíme! Slibte to dnes na Velký pátek Spasiteli na kříži a pak to také vykonejte. Stane-li se tak, pak mé postní řeči, věnované Kristovu utrpení, nebyly k vám nadarmo. Amen.

ŘEČI MARIÁNSKÉ MÁJOVÉ

I.

Maria Immaculata — Neposkvrněná — vzor čistoty.

> Ó, jak krásné je čisté plémě ve své ctnosti, nesmrtelná je zajisté památka jeho, nebo i u Boha je uznáno a u lidí je ve vážnosti.
> (Moudr. 4, 1.)

Dr. m., tisíce věrných Panně Marii oddaných srdcí plní dnes katolické chrámy. A nedivno tomu! Nebo dnes zas po roce začíná nám všem milá mariánská májová pobožnost. I my v našem chrámě budeme ji konat jako obvykle. I několik promluv k její cti s vámi vykonám. Účastněte se se mnou rádi této pobožnosti, jistě se přesvědčíte, že vám Matka boží za to nezůstane dlužna. Dnes pak jménem Páně promluvím vám na slova: Maria Immaculata, Maria neposkvrněná — vzor čistoty.

1. Dr. m., svět poskytuje mnoho krásného, nádherného a podivuhodného, čemu se člověk musí divit. Byl jsem letos na Šumavě a když jsem tam stál na Baarových Výhledech a díval se na širý šumavský kraj, mimoděk mi plynulo se rtů: »Ó, jak je tu krásně a nádherně. Nedivím se už nic, že se tu Baarovi tolik líbilo.« — A jako na přírodu, je stejně krásná podívaná i na lidi. Neupřete, že se rádi zadíváte na čistou, nevinnou lidskou tvář. Ano, mravně čistí lidé, nevinní lidé, jsou opravdu jako andělé v těle. Má-li Bůh v některé duši zalíbení, pak je to duše čistá a nevinná. Je-li některé srdce opravdovým chrámem božím, pak je to srdce čisté, nevinné. Je-li některý člověk dítětem božím, pak je to jen mravně čistý, bezúhonný člověk. Může-li některý křesťan zaplesat: »Žiji, ale ne já sám, nýbrž Kristus žije ve mně« (Gal. 2, 20.), »mohu všecko v tom, který mne posiluje« (Filip. 4, 15.), pak je to ten, který má čisté srdce! A může-li někdo mít naději, že přijde do nebe, pak je to ten, který nikdy neposkvrnil své srdce. Nic nečistého ne-

může přijít do nebe. Jen čistým duším je nebe otevřeno. »Jejich je království nebeské.« (Mar. 10, 14.)

2. A takovou čistou a nevinnou byla Matka boží, naše sv. Panna, pokud byla na světě. Proto byla Bohu milá a Bůh sám nad ní zaplesal: »Ó, jak krásná jsi ty, přítelkyně má, a poskvrny není na tobě.« (Velep. 4, 7.) Ano, krásné je čisté plémě v své čistotě. —

3. A chcete-li vy, její ctitelé, být blízko ní a s ní zůstat, podmínka je, musíte mít čisté srdce. — A nemyslete, že čistota a nevinnost jsou prázdná slova, že nejsou možné. Nikoliv, s milostí boží jsou dobře možné a z lásky k Bohu se dají uskutečnit.

Slyšte doklady! — Nedávno mi řekla 60letá zbožná žena: »Myslím, že jsem se v celém životě neprohřešila proti svaté čistotě.« Včera jsem zaopatřoval na smrtelném loži dívku a ta mi řekla: »Zachovala jsem si dosud svou nevinnost, mohu proto dobře umřít.« A byl jsem svědkem, jak nevěsta, než šla k oddavkám do kostela, klekla před svou matku a řekla: »Polož mi na hlavu můj věneček a dej mi závoj, mohu oboje se ctí nést do kostela.«

A jindy: Umírala sklepnice. Byla mnoho let zaměstnána ve známém v městě hostinci. Když ji kněz zaopatřil, prosila ho, aby jí ze zásuvky vzal a podal její věneček, který měla na hlavě k prvnímu sv. přijímání. A držíc věneček v ruce, vypravovala dívka: »Už v 17 letech musila jsem sloužit. Dvanáct roků jsem byla sklepnicí. Ale svůj věneček vezmu si s sebou do hrobu. Tak jako na Bílou neděli mohu jej nést i do hrobu i do nebe. Děkuji za to své dobré matce, která mnoho stonala a kterou jsem vždycky musila podporovat. I svého bratra jsem podporovala. Zanedlouho ho posvětí na kněze.« — Za několik let zažil tento kněz podobnou radost. Umírající dívka řekla k němu: »A nyní mi podejte i můj věneček z prvního svatého přijímání. Příběh o sklepnici, který jste nám kdysi vypravoval, vzala jsem si k srdci a tak jsem se uchránila všeho špatného.«

4. Dr. m., Bohu díky, je ještě mnoho těch, a to nespočetně mnoho, kteří si zachovávají a chrání svou

nevinnost, kteří žijí mezi námi jako andělé. Jsou děti, kterých se špatnost nedotkne. Jsou lidé, kteří čistí přistupují k sňatkovému oltáři, kteří čistí a bezúhonní jdou životem. Jsou manželé, kteří žijí spolu jako děti a vzájemně se posvěcují. Ano, jsou svatí mezi námi a je jich víc, než si myslíme, ale žijí v ústraní, ve skrytosti a nejsou světu známí. Ale bez čistoty není, dr. m., svatosti. — Jsou-li na světě svatí, pak je i čistota i nevinnost na světě. Kdyby tomu tak nebylo, kdyby neměla naše doba světců, pak by to dopadalo s námi špatně, pak bychom byli zralí k zániku.

Je pravda, žijí skrytě — ale pro vždycky nemohou zůstat ukryti. Ukáží se, nebo jsou zcela jinačí než ostatní lidé. —

Tu zas máte příklad: Kněz vypravuje:

Mladý muž, byl to evangelík, měl po delší dobu známost s čistou, bezúhonnou katolickou dívkou. Ale tato známost se pak z vážných důvodů přerušila. A mladý muž mi řekl, vypravuje kněz: »Nedovedete si ani pomyslit, jak nevýslovně dobrý vliv měla na mne tato dívka. Ona byla zcela jiná než ostatní. Když jsem byl s ní, nikdy mne ani nenapadla špatná myšlenka. Od té doby, co se stýkám s tímto řádným děvčetem, jsem zcela jiný člověk, a proto mi přichází tolik za těžko, že musím od ní upustit a že jí musím postrádat.« —

A jiný mladý muž — vypráví kněz — mi často řekl: »Musím domů k své nevěstě, abych zas něco jiného slyšel a zažil. Jdeme vždycky spolu k sv. syátostem a já se vrátím vždycky jako jiný člověk.« — Hle, dr. m., to jsou důkazy, že jsou čisté, nevinné, že jsou svaté duše mezi námi. Na nich až dosud osvědčuje se slovo Písma: »Jak krásné je čisté plémě ve své ctnosti.« —

5. A vizte, jak je to »s těmi ostatními«, kteří nejsou takoví jako naši čistí a nevinní. Jak ti jsou na tom?

Jak jsou ubozí a politování hodni! Podívejte se na takové ubohé lidi, vizte tyto oběti nečistých hříchů. Zahleďte se na jejich vyžilou tvář, nemá v sobě

nic jemného, nic svěžího, všimněte si jejich plachého oka, jejich nepřirozeného, často dost necitelného chování. — Když se takový mladý člověk brodí v kalu nečistoty, když ustavičně poskvrňuje své tělo i svou duši a žije jen chlípnosti, když svádí nevinnost a šlape po ní, kde je tu ještě lidská čest a lidská důstojnost? A když se dá dívka svést, ba co je horšího, když je sama svůdkyní, když zahubí a dá zašlapat svou nevinnost, když je pak hrozným křížem pro otce i pro matku, ptám se, kam se poděla pak dívčí čest, ženská důstojnost, lidská čest a lidská důstojnost? Anebo, když muž nebo žena se stane nevěrnou a roztrhá ten posvátný svazek, kterým Bůh jejich duše spojil, a se prohřeší na svaté přísaze věrnosti a lásky a když tak podkopou a zničí rodinné štěstí a blaho svých dětí, ptám se, kde zůstala tu lidská čest a lidská důstojnost?

6. A jak končí »takoví ostatní«, slyšte. Kněz vypravuje: Před nedávnem zemřel muž v nejlepších letech. Život mu mnoho popřál. Ale jeho nečistá vášeň a jeho hříchy učinily z něho ubožáka! Ubožáka ne na vezdejších statcích, ale na duchovních. Jeho třetí žena ho opustila, jako dvě dřívější. Sláb, unaven, nemocen a skleslý, kráčel osamocen a opuštěn po své poslední cestě, ale ta cesta byla stále jenom a jenom hříšná. Ale přes to nechtěl umřít. Visel až úzkostlivě na životě. O smrti nechtěl nic slyšet, ani vědět. Když pak přece jen musil umřít a opuštěn a beze vší útěchy a naděje, pravil několik hodin před svou smrtí k lékaři: »Myslím, že už brzy pojdu jako pes.« Jaký život, taková smrt — jak žil, tak umřel. Ubožák v životě, ubožák ve smrti. A což teprve na věčnosti! — Po nějakém čase stál jsem u lůžka, vypravuje kněz dále, na němž umírala nevinnost, nevinná dívka. Jaký to byl rozdíl v umírání! Jaká tu byla její odevzdanost do vůle boží. Jaká trpělivost při utrpení a bolestech! Jaká důvěra v Boha a jaká naděje ve věčnou blaženost. Lehké a klidné tu bylo její usnutí pro jiný život. Spokojený milý úsměv bylo vidět na rtech zesnulé i po

smrti. Všecko bylo tak krásné, tak unášející, tak svatě veliké, že mi dívčina matka řekla: »My neplačeme. Naše dítě je v nebi. Vyvolila lepší díl, který jí nebude odňat.« —

Tak, dr. m., umírá nevinnost!

Ptám se, co si zvolíte pro svůj konec; tuto čistou nevinnou dívku nebo onoho pustého nevěrce? Odpověď si dejte sami. —

A na konec maličkost. Hodný 19letý jinoch zemřel. Čtyři léta ležel těžce nemocen na bolestném lůžku. Odevzdaně nesl své těžké utrpení. Odevzdaně a pln radostné naděje zemřel. Jeho spolurostenci pořídili mu smuteční šat a ozdobili jeho rakev bílými květinami. Jak v krásném květinovém záhonu, tak odpočíval klidně v rakvi. A když přišla jeho starší sestra, která dávala rodičům dost starostí, vzala ji matka za ruku a zavedla ji k mrtvému bratru a po tiché chvíli řekla: »Anno, kdybys nyní zemřela, mohli by i tobě to všecko tak krásně a bíle vystrojit, jako to vystrojili tvému bratru?« — Hořký vzlykot a pláč byl na to odpovědí. Často ji pak bylo vidět u bratrova hrobu, jak tam stojí a pláče. — Ale vbrzku zas na všechno zapomněla. Když se vrátila do velkého města, stala se zas obětí své vášně a své neřesti. Ale po dvou letech přišla na smrt nemocná domů. Byla opravdu obětí svého hříšného života. Na konec kajícně zemřela. — Často jsem stál u obou hrobů, dokládá kněz, který to zažil, a myslil jsem si při tom své. —

Ano, dr. m., jak krásné je čisté plémě ve své ctnosti. Ano, jak krásné je čisté nevinné dítě, jinoch, dívka v životě i smrti. Jak krásné je na marách — a jak krásné i v rakvi.

Bílé je plátno, bílá je rakev, bílý je šat, bílé jsou ruce i květiny i svíce, bílá je tvář, bílé ruce, všecko, ano, všecko jako by mluvilo: »Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.«

To jsou ti, kteří panenští jsou, ti následují Beránka, kamkoliv jde. Ti zpívají novou píseň, kterou nikdo zpívat nemůže. Ti stojí bez poskvrny před trůnem božím. — Ó, jak krásné je čisté plémě ve své ctnosti,

nesmrtelná je zajisté památka jeho, nebo i u Boha je uznáno a u lidí je ve vážnosti. —

Dr. m., jak bych si přál, abyste mezi to čisté plémě patřili všichni. — A budete patřit, bude-li vám vzorem naše májová Immaculata, naše neposkvrněná sv. Panna. Dejž, sv. Panno, aby tohle byl užitek z této mé první májové promluvy. Amen.

II.

Matka boží — naše matka.

Odkud mi to, že matka Pána mého přišla ke mně? (Luk. 1, 43.)

Kněz vypravuje: Kterýsi den přišel ke mně cizí muž a prosil mne, abych co možná brzy navštívil těžce nemocného. Lékař se ho prý už vzdal. Protože jsem neznal jeho jméno, ptal jsem se: »Je ten muž katolík?« »Nikoliv, celá rodina je evangelická.« Když jsem pak namítl, že to bude asi mýlka, onen nemocný že jistě žádá v posledních svých chvílích svého duchovního, ujišťoval mne onen posel: »Nikoliv, není v tom žádná mýlka, onen nemocný žádá si výslovně vás. Splňte proto jeho poslední přání.« — Když jsem pak přišel do onoho domu, řekl jsem opětně plačící ženě onoho nemocného, že jistě tu bude mýlka, že i ona jistě žádá pro svého muže evangelického duchovního. Ale žena odpověděla: »Nikoliv, můj muž žádá si vás. Jsem vám opravdu vděčná, že jste přišel.« I vstoupil jsem dovnitř. Ve světnici odpočíval na loži muž v nejlepších letech. Byl všecek zesláblý a těžko oddychoval. Podal mi svou horkou ruku a pravil: »Důstojnosti, modlete se se mnou k Matce boží. Matka boží mně pomůže. A my evangelíci se k Matce boží nemodlíme.« Chtě nechtě jsem poklekl a pomalu jsem se modlil. Nemocný se chtěl každé slovo modlit se mnou. Pak jsem s ním vzbudil lítost a dal jsem mu požehnání. Na odchodu mne úpěnlivě žádal, abych na druhý den zase přišel. Žil v tom přesvědčení: »Matka boží mně pomůže.« — A ona opravdu pomohla. Navštívil

jsem pak onoho nemocného častěji a modlil jsem se s ním. Pozdravil se zas a po nemoci jeho první cesta byla ke mně a se mnou do kostela k mariánskému oltáři.

1. »Matka boží mně pomůže,« tak mluvil tento muž s pevnou důvěrou, a ona pomohla. Nebo o n a j e n a š e m a t k a. A to není jen prázdné slovo, to je pravda a skutečnost. Maria je opravdu naše matka. Maria je matka Spasitelova. A Spasitel nás jmenoval svými bratry i sestrami. My jsme jeho bratři a sestry. Jeho matka je proto i naše matka.

A slyšte dále: Spasitel v i s í n a k ř í ž i. Všecko pro nás obětoval. Své zdraví, svou životní sílu, svou lásku i svou milost, svou poslední kapku krve. I to poslední a nejmilejší, co mu, když umíral, ještě zbylo na zemi, chce nám darovat: s v o u m a t k u.

Vždycky i v nejtěžších hodinách mu stála po boku, nikdy neselhala její mateřská péče, láska a věrnost, proto ona, Marie, má nám být matkou a navždycky matkou zůstati.

V největší poslední hodině svého života, která všecko skončila, volá Spasitel velkomyslně k celému světu: »Hle, tu tvoje matka!« A svět slyšel toto slovo, a uznal za svůj tento odkaz umírajícího Spasitele.

A o d t é c h v í l e m á s v ě t M a t k u p r o v š e c h n y. Všichni mohou k ní vzhlížet, k ní přicházet, ji milovat a v ni důvěřovat. Všem je matkou, orodovnicí a ochránkyní. Každý může ji oslovit a k ní říci: »Tys moje matka a já jsem tvé dítě.«

2. L i d é p a k ř í k á v a j í: M á š - l i m a t k u, d ě k u j B o h u a b u ď r á d. Čím je dobrá matka, to se spíše cítí, než řekne. Mateřské srdce a dětské srdce spojuje ten nejněžnější, nejušlechtilejší a nejpevnější svazek lásky. I když je matka chudobná na vezdejší statky, přesto se cítí dítě na jejím ušlechtilém mateřském srdci bohaté a šťastné. I když je matka oblečena v hadry, dítě se jich pevně drží, když někdo cizí chce na ně sahat. Kdosi se dítěte ptal: »Nechtěl bys do nebe?« — »Ó, ano,« odpovědělo dítě, »ale maminka by šla se mnou.« — »Tu odpočívá

srdce, které mě nejvíc milovalo. Našel jsem v životě dost přátel, ale v celém světě nenašel jsem víc žádnou matku.« Tak dal napsat vděčný syn na pomník své matky. V domě, kde hospodaří a vládne dobrá matka, tam je láska, teplo a blahobyt. Když matka zemřela, ochladne a zajde všechno. Láska pláče, srdce je smutné, radost umřela, opuštěnost a stesk tísní všechny. —

3. Ale my katolíci můžeme Pánu Bohu poděkovat. My máme ještě jednu matku, která s námi zůstává, i když jsme svou pozemskou matku uložili do hrobu. V domovském domě naší katolické církve je nám i potom teplo, jasno a milo. Kde svítí a hoří věčné světlo, tam v blízkosti svatostánku najdeme vždycky svou matku, Marii, Matku boží. A to vědí dobře mariánské duše a proto sem přicházejí ve svých strastech a bolestech a hledají u ní potěšení. A Maria, bolestná Matka boží a jejich, má pro ně porozumění, miluje je a těší je a pomáhá jim. Kolik otců přivedlo už sem k tomuto mariánskému obrazu od hrobu matčina své děti a poručilo její ochraně a záštitě své opuštěné miláčky. Kolik dětí, když jim matka zemřela, se již vyplakalo před tímto mariánským obrazem, co se jich uteklo k nebeské Matce a našlo u ní útočiště a pomoc pro celý život. Co srdcí tu zhojila důvěra a láska k této svaté Matce. —

Matka ztratila ve světové válce svého třetího syna. Kněz jí musil donést tuto smutnou zprávu. Byla to pro něj těžká cesta. Jak jí to měl říci? Jak matka přijme tuto zprávu? Šel předtím do kostela a pomodlil se tam za útěchu a posilu pro ubohou matku. Když vstoupil do domu, stála ubohá matka na schodech. Beze všeho se ptala s třesoucím hlasem: »Důstojnosti, padl také Václav?« A nečekala ani na odpověď a vrátila se do světnice, přinesla svůj růženec a pospíchala tiše se svou bolestí do kostela. Tam se před mariánským obrazem vyplakala, pomodlila se bolestný růženec, uklidnila se a v tichosti a odevzdaná do vůle boží vrátila se domů. —

Jiná matka ztratila při neštěstí své jediné dítě, svou milou dcerušku. Své doby jí dala život s nebezpečím vlastního života a za velikých obtíží. Zároveň jí při tom vzali naději na nějaké další dítě. Proto všecku lásku a péči přenesla na toto jediné dítě. — A nyní je ztratila v nejkrásnějším věku. Dítě, které ještě před chvílí bylo doma zdravé a veselé, přinesli jí lidé z ulice mrtvé. Matka div si nezoufala. Přela se s Bohem, s osudem i s lidmi. Všechno přimlouvání a těšení nebylo nic platno. Naopak, matka byla ještě tím víc podrážděná a netrpělivá.

Nebyla katoličkou, ale přes to přišla tato matka i ke katolickému knězi, aby si postěžovala v svém zármutku. A protože kněz věděl, že domlouvání nic nepomůže, vzal ji s sebou do kostela před obraz bolestné Matky boží. A tam se modlil. Konečně začala nešťastná matka vzdychat, štkát a plakat. Ulehčilo se jí a byla klidnější. A pak řekla pevným hlasem: »Tato matka musila víc trpět a prodělat než já. Chci být nyní již spokojenější a chci se těšit s touto matkou.« A když jí kněz slíbil, že u toho mariánského oltáře odslouží za ni mši sv., odešla potěšena domů. Na druhý den byla pobožně přítomna mši sv. a modlila se modlitby za zemřelé. A pak ještě často přicházela k obrazu bolestné Matky boží, sedla si před ním a modlila se a plakala. Tu našla na konec útěchu, sílu a lásku pro své trpící a zarmoucené mateřské srdce.

A k této své a boží Matce máme přicházet všichni. Smíme se k ní utíkat se všemi starostmi a bolestmi, v nouzi a těžkosti. Smíme se k ní utíkat jako ubozí hříšníci, kteří potřebují pomoci, jako zbloudilí, kteří potřebují záchrany. Pamatujte, že nám ji dal za matku sám Spasitel a že nám ji proto nikdo nemůže vzít a že si my ji nikdy také vzít nedáme. Pamatujte na to, dr. ctitelové mariánští, až vás také potká těžká a bolestná hodina ve vašem životě. Pověděl jsem vám, kam se tu máte utíkat, že je to Maria Matka boží a matka naše. Kéž byste si na to v pravý čas vzpomněli. Kéž by to byl druhý užitek z naší mariánské pobožnosti. Amen.

III.

Kdo potřebuje matku?
Nebeská matka, naše matka.

Hle, matka tvá! (Jan 19, 27.)

Nebeská matka! Matka! Co je v tom slově lásky a starostí, co je v něm věrnosti a dobroty a co obětí. Dobré matce není žádná starost veliká, žádná obět ani služba pro dítě těžká. Všecko může matka pro dítě konat, všecko dát, všecko si odepřít, když toho žádá dobro nebo bolest jejího dítěte. —

Matka může pro dítě obětovat všecky radosti, aby mu připravila radost. Všecky bolesti jejího dítěte jsou jejími bolestmi. U kolébky svého dítěte prožívá matka své nejkrásnější a nejšťastnější chvíle. Tu nalézá své osvěžení, svou zábavu a lásku. Za nic na světě by nezaměnila to, co nalézá a prožívá u kolébky svého dítěte.

Ó, ty veliká mateřská lásko, která dovedeš napnout poslední síly, abys jiným připravila radost.

Matka byla samotná doma se svými malými dvojčaty, kterým před nedávnem darovala život. Najednou jí přišlo zle. I uložila se na lůžko. Cítila, že snad umře. S posledními silami vzala obě děti z kolébky, jedno do pravé náruči a druhé do levé, jako by oba ty miláčky chtěla vzíti s sebou na věčnost. A tak čekala konec. A tak ji také pak našli mrtvou na lůžku. Srdeční mrtvice ukončila její život. Usnula na věky s milým úsměvem. A obě děti spaly klidně a pokojně v náruči své mrtvé matky. Ano, mateřská láska dovede milovat až na konec života.

Ano, jak smutně a pustě by bylo v životě bez této mateřské lásky. Jak se cítí osamoceny ty děti, pro něž už nebije mateřské srdce, na něž nepatří mateřské oko, kterým už nepřichází vstříc mateřská láska, aby jí mohly věnovat všechnu svou důvěru.

Ano, jsou to ubohé děti, které už nemají matku, která jim rozumí a s kterou mohou sdílet radost i žalost.

To věděla také matka, která v nemocnici umírala. Ta napsala s námahou ještě v poslední chvíli svému muži tyto řádky: »Milý muži! Umírám a nechávám ti po sobě své děti a s nimi své srdce a svou lásku. Buď jim zároveň otcem i matkou. Jsou to mé děti a tvé děti. Nebij je! Děti, které nemají matku, jsou už dost bity.« —

»Jsem už 60 roků stár a potřebuji stále matku,« pravil kdysi slavný kazatel. »Má pozemská matka je už dávno mrtvá. Ale mou matkou je a zůstává Maria, nebeská matka, kterou neopustím a která mne neopustí, dokud budu živ.« A my?

Ó, i m y v š i c h n i p o t ř e b u j e m e m a t k u.

1. M a t k u p o t ř e b u j e k a ž d ý, k d o c h c e b ý t m i l ý B o h u i l i d e m. Od té doby, co se vůle a myšlenky lidské naklonily k zlému, není to tak lehké zachovat se před Pánem Bohem a stát před ním bez viny a pokárání. V nitru bouří náruživosti a z venku se na člověka tlačí příležitosti ke hříchům, svádění a pohoršení. Všecko to pracuje o to, aby lidské srdce připravilo o boží pokoj a klid.

Dr. m., kdo však ztráví své mládí pod dohledem dobré a pečlivé matky, ten zůstane mnohého uchráněn a ušetřen. V jeho srdce se pevně vryje matčin obraz, proti němuž se nechce prohřešit a také neprohřeší. — A ještě spíše to dokážeme a zůstaneme milí Bohu a lidem, budeme-li dítkami mariánskými, jestliže se dáme pod ochranu a záštitu nebeské Matky, budeme-li rádi vzhlížet k jejímu čistému a svatému obrazu, budeme-li její obraz nosit ve svém srdci. Nechť si svět myslí a mluví, co chce, pravda je, že mezi mariánskými dítkami jsou ještě nesčetné duše, v nichž má Bůh zalíbení. —

Student byl na cestě do špatné společnosti. Když na pouliční dráze vyňal svůj lístek z tobolky, vypadlo mu cosi na zem. Byla to jeho družinská medailka s mariánským obrazem. — Stačil jeden pohled na jeho nebeskou Matku. Na nejbližší stanici vystoupil, šel do kostela a tam k sv. zpovědi.

Mladá dívka byla na cestě za hříchem. Na pokraji

lesa padl její zrak na obrázek na stromě. Z měsíčního světla vyhlížel mariánský obrázek. Dívka se zadívala bedlivěji, zastavila se, zakrátko se vzpamatovala, poklekla a hořce zanaříkala, pak vtiskla na strom polibek a vrátila se domů se svou nevinností. Ano, dr. m., koho vede Maria za ruku tímto životem, ten nemůže padnout. A kdo padne, toho zase nebeská Matka zdvihne. Koho ona vede, bude jistě Bohu i lidem milý, přijde jistě k věčné blaženosti. —

2. Matku potřebuje, kdo trpí. Málokdo tu na světě zůstává ušetřen utrpení, bolesti a hořkých a těžkých hodin. Lidské cesty bývají přečasto křížové cesty. A jak se tu pak ohlížíme po srdci, které by nám rozumělo, s námi cítilo a trpělo. Hledáme účast a nenalézáme, hledáme porozumění a nadarmo. Šťasten ještě je ten, kdo má matku a může se na jejím srdci vyplakat a si postěžovat. —

Ale dvojnásob šťasten je ten, kdo se může s důvěrou obrátit k nebeské Matce.

Zvolal bych tu ke všem sklíčeným a zarmouceným: »Proč se neobrátíte důvěrně k Marii jako dítě ke své matce?«

Životní její cesta byla také křížová cesta. Nevidíme ji sic po boku jejího velikého Syna při jeho velikých zázracích. Nevidíme ji, když mu volali hosanna, když mu všecko jásalo stříc, ona nesměla jásat. Ale spatřujeme ji na cestě křížové, vidíme ji pod křížem. Tam musí zůstat a trpět, až bylo všecko dokonáno. Tam se stala matkou bolestnou, potěšením zarmoucených a pomocnicí křesťanů. Ano, šťasten ten, kdo v své bídě a utrpení najde cestu k bolestné Matce. Nikdy nebylo slýcháno, aby toho opustila, kdo se k ní utíkal. Jinověřící žena, nekatolička, přišla při neštěstí k velikému úrazu a hrozilo jí nebezpečí, že jí snad odejmou obě nohy. Mnoho trpěla a už klesala na mysli. Příbuzní mne prosili, vypráví katolický kněz, abych těžko trpící ženu navštívil. Modlil jsem se s ní. Zvláště pak ji dojímala modlitba k bolestné Matce boží. Musil jsem tuto nemocnou častěji navštívit. Naučil jsem ji modlit se bolestný růženec. Modlila se jej pilně a pra-

vila mně, že kdykoliv se jej pomodlí, pocítí vždycky zvláštní novou sílu, že se potěší a nabude znovu důvěry v Boha. Pomalu se víc a víc zotavovala. O dvou holích přicházela pak častěji a dost namáhavě do našeho kostela, posadila se před mariánský obraz a modlila se bolestný růženec. Byla přesvědčena, že jen této modlitbě má děkovat za svou duševní rovnováhu, za svou sílu v utrpení a konečnou svou záchranu. —

Ano, šťasten ten, kde má v utrpení Marii za matku.

3. Matku potřebuje, kdo je hříchy obtížen. Hřích je opravdu strašná moc, hřích činí nešťastným nejen jednotlivce, nýbrž i rodiny, obce, ba i celé národy a stravuje je a ničí. Hřích a vina jsou nejhorší zlo. Nic člověka nepřipraví o klid a spokojenost, nic ho nečiní tak nešťastným, jako když si je vědom viny a hříchu. Ten, kdo si je vědom viny a hříchu, ten je opravdu ubohý a obtížený. A jsou opravdu ubohá ta lidská srdce, která tu nehledají vykoupení, kde je vykoupení toliko možno. Ubozí lidé, kteří tu nenalézají cestu k Bohu a nehledají cestu k Matce milosrdenství. Maria nás sic nemůže zbavit hříchu a viny, ale může nám vyprosit ducha pokory a pokání, může nás přivést k otcovskému božímu srdci. Jestliže zbyla v srdci hříšníkově jen ještě jiskřička úcty a důvěry k nebeské Matce, pak je ještě naděje, že Maria přivede ubohou tu duši nazpět k Bohu a k pokoji a klidu.

V nemocnici seděl na loži těžce nemocný. Měl veliké bolesti. Držel hlavu v rukou a naříkal si: »To jsem si přece nezasloužil. Tyto hrozné bolesti. Ó Bože, ty mne hrozně tresceš.« Přítomnému knězi se pak svěřil, že byl dříve horlivým členem mariánské družiny. Ale pak upadl do špatné společnosti a vedl špatný život. Proto ho z družiny vyloučili a jeho dřívější přátelé se mu vyhýbali. Proto se chtěl stát protestantem. Po třech vyučovacích hodinách řekl mu protestantský duchovní: »Nyní bychom byli tak dalece hotovi. Jen jednoho se ještě musíte vzdát a to víry ve svaté a v Marii.« Ale to on nechtěl. Celou hodinu hájil mariánskou úctu, jak uměl. Modlil se ještě stále třikrát

Zdrávas Maria ráno a večer. I řekl mu pak protestantský duchovní: »Vy ještě mnoho po katolicku věříte, nemohu vás přijmout.«

Když se takto vyznal, přijal pak od přítomného kněze sv. přijímání a modlil se vroucně: »Pod ochranu tvou se utíkáme, svatá boží Rodičko.« A pak zvolal pevným hlasem: »Velebiž, duše má, Hospodina. Nyní rád umru. Již neřeknu nikdy: Nezasloužil jsem si to. Ne, ponesu to trpělivě. Moji soudruzi, kteří mne svedli, nechali mne nyní v mé bídě. Ale Matka boží mne neopustila. Pozdravím-li se, začnu jiný život. Vstoupím zas do družiny.« —

Uzdravil se a svůj úmysl vykonal. —

Hle, jak Maria, nebeská Matka, dovede být matkou hříšníků.

4. Matku potřebuje, kdo umírá. Pamatuji se živě, vypravuje kněz, stál jsem u úmrtního lůžka starého muže. Když se blížila poslední chvíle a nastal zápas se smrtí, volal umírající zas a zas: »Matko, ó matko, pomoz mi, neopouštěj mne!« Se slovem »matko« skonal. Vypráví se o umírajících v poli vojínech, že umírajíce volali po své matce, anebo že jí posílali poslední pozdrav. —

V Paříži umírala slavná herečka. Lékaři stáli bezradně u jejího lože. Jeden z nich se jí nešetrně tázal: »Copak byste si ještě přála?« Ona odpověděla: »Svou matku.« I poslali pro ni. Byla to prostá venkovská žena z Bretagně. Matka klečela pak u lože svého umírajícího dítěte a modlila se, až se dcera s Bohem smířila a klidně skonala.

Všem umírajícím není však dopřáno, aby měli při smrti u sebe matku jako těšitelku, pomocnici a prosebnici. Ale nám všem dal Syn boží nebeskou Matku, aby při nás stála v životě i v smrti. Proto se denně modlíme ve Zdrávase: »Pros za nás hříšné, nyní i v hodině smrti naší.« — Kéž si na tu Matku nebeskou vzpomenete v té poslední své hodince. Jestli vás ona povede, dostanete se šťastně na věčnost.

Dr. m., slyšeli jste dnes, kdo potřebuje matku. Matku potřebuje, kdo chce zůstat milým Bohu a lidem,

kdo trpí, kdo je hříchy obtížen a kdo umírá. — Řekl jsem vám, jak nebeská naše Matka tento úkol vzorně plní. — Nuže, nyní víte, až vám bude matky třeba, kde ji máte hledat. — A to je třetí užitek z naší májové pobožnosti. Amen.

IV.

Bolestná matka mlčí.

> Ó vy všichni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest jako bolest má. (Pláč Jerem. 1, 12.)

Dr. m., neupřete, že jsou to opravdu hrdinné duše, které nesou své kříže tu na světě mužně a statečně. Jistě že i my pohlížíme s úctou na takové tiché trpitele, kteří mlčky a němě kráčejí a jdou kolem nás se svým křížem, kteří na nic nereptají, nikomu si nestěžují, nikomu nechtějí býti se svým křížem na obtíž. Zdá se nám, jako by ti lidé ve své povaze, v celé své bytosti měli cosi zvláštního, tajemného a svatého. A tím si vysvětlíme, proč obraz bolestné Matky boží je nám tak milý a drahý. Ano, Maria je ve všem veliká! Veliká ve své neporušenosti, ve svém panenství a mateřství, veliká ve své víře a pokoře, ve své lásce a věrnosti. Ale, největší je ve svém mlčelivém utrpení. Ve svých bolestech, které tiše a bez nářku snášela, je nám také nejbližší. Před tichým obrazem bolestné Matky vždycky vidíme prosebníky.

Většinou jsou to zarmoucené duše, které se vyhýbají hluku tohoto života, které hledají místečko, kde by se mohly vyplakat a skrýt se v milém Mariině srdci. Zřídkakdy je tu před tím mariánským obrazem slyšet hlasitou společnou modlitbu nebo zpěv. Každý chce tu býti sám se svou bolestí u své Matky. Tiše chce tu trpěti s trpící matkou. A potichu také odchází odtud potěšen, uklidněn a posílen. —

Ano, Maria je veliká, dr. m., v svém tichém a mlčelivém utrpení. A toho nezůstala ušetřena.

Jak veliké byly milosti boží Matky, tak veliké byly

i bolesti bolestné Matky. Její mateřská láska prošla trpkou školou mateřského utrpení. Její mateřské starosti stály jí mnoho a mnoho slzí. Ano, kde je matka, čí srdce by meč bolesti tak krutě pronikl, jako pronikl srdce její?

»Hle, počneš a porodíš Syna a nazveš jméno jeho Ježíš,« zvěstuje Marii anděl. Maria chce se radovat, že se naplnilo boží zaslíbení, že sám Bůh přijde a spasí svět. Ale Spasitele, její dítě, jejího Syna, zašlape svět jako červa, budou jím pohrdat a povedou ho jako ovci k zabití a pověsí ho na kříž. Tak to proroci předpověděli a Maria to všecko ví. Její mateřské srdce se toho všeho hrozí a úzkostí se chvěje. Ale přes to Maria praví k andělu: »Fiat, staň se, jak pravíš,« pak mlčí. —

A Bůh jí daroval božské dítě. Svěřil jí »Nejsvětější« a Maria se stala svatostánkem, který obletují sami andělé. Maria se chce radovat a své »Velebiž, duše má, Hospodina«, své Magnificat, hlásá jásavě do celého světa. Ale vtom zase přichází bolest. Sv. Josef chce ji tajně opustit, ne snad proto, že by pochyboval o její lásce a věrnosti, o její nevinnosti a poctivosti. Ale všecko mu připadá tak tajemné a zvláštní, že chce všechno přenechat vůli boží a šetrně ustoupit, aby Maria ve všem mohla tuto boží vůli naplnit. A ona se odevzdává ve jménu božím a mlčí. —

Všecko se zas urovná a všecky přípravy jsou vykonány. S radostí se čeká na božské dítě. Ale vtom přichází neúprosný císařský rozkaz, cesta do Betlema k sčítání lidu. V tomto čase zimním a v těchto chudičkých poměrech! O všecky pečuje milý Bůh a všichni najdou v Betlemě přístřeší. Jen ji, Marii, odkázali, pro ni nebylo místečka. Pro ni zbyl jen chlév, snop slámy a kus chleba. Všecko snese, všecko nechá přejíti přes svou hlavu a mlčí.

Vánoční radost je veliká. Andělé zvěstují slávu boží a pokoj lidem na zemi. Pastýři, mudrcové, Simeon a Anna se klaní božímu dítku. Štěstí matčino je nepopsatelné. Mateřská láska je přešťastná. Tu však Simeonovo proroctví nečekaně a krutě jako meč pro-

nikne její srdce, mučí její mysl a duši chmurnými obavami a neblahým tušením. Ona to přijímá a mlčí ...

A na tom není ještě dost! Uprostřed noci přichází děsivá zpráva: Herodes chce dítě zabít! Utec před ním, před tímto rouhačem a bezbožníkem. Do Egypta utec, opusť vlast, svou živnost a prchni do cizí země, k cizím lidem, k pohanům, kteří jinak žijí, jinak mluví a jinak věří. Jak se jí povede v této nové bídě, v nových starostech? Maria nenaříká, neptá se: »Proč?« Ona jde a mlčí.

A tento trpký pobyt v cizině trvá léta. A Maria se zas odevzdává do vůle boží a mlčí. —

Když se vrátili do Nazareta, bylo zase všecko dobře. Matka je šťastná se šťastným dítětem. Maria vidí, jak pod její starostlivou láskou prospívá dítě věkem, moudrostí a milostí u Boha i u lidí. Nic neruší tento vzájemný něžný poměr. Vtom přichází velikonoční pout do Jerusalema. Šťastná jde matka, za ruku držíc své dítě do svatého města. Zbožně tu ztrávili dny v domě nebeského Otce a v domě jejího božského dítěte a spokojeni a šťastni opouštěli svaté město. Tu se však pečlivé matce najednou dítě ztratilo. Tři dni pak nechává toto dítě, které jí nikdy nezpůsobilo ani nejmenší bolest, svou matku, aby je hledala. A toto dítě, kterému je všecko možné, nečiní ani krok, aby zkrátilo matčinu úzkost a strach. Všecku její bolest ukazuje zvolání: »Synu, cos nám to učinil!« Pak Maria béře dítě za ruku a mlčí ...

Maria je bohatě odměněna. Pán nebes a země je jí poddán. Smí milovat, jak jen matka může milovat, a je milována s takovou láskou, jaké je dítě schopno. Ona se může modlit a klanět v svém domě, jak se modlí a klaní jen andělé v nebi. O v š e m j e j í d ů m? To je chudá chyše, plná starosti a práce se skrovnou skývou chleba. Ale při vší skrovnosti Maria si nestěžuje, nepře se a nehádá a netrápí se. — Je spokojená, je šťastná — a mlčí.

A to štěstí trvá, až je Synu 30 let. Mezitím zemřel sv. Josef. Dvě duše, které spolu srostly v lásce a věrnosti, byly od sebe odtrženy. Odloučení bylo tvrdé a

těžké. Ale syn matce přispěl. V něm měla všecko, lásku, radost, pokoj a požehnání. S ním měla nebe na zemi přese všecky starosti a nouzi. S ním je se vším spokojená. Ale tu přichází těžká hodina, kdy Syn praví k matce: »Musím plnit vůli toho, kterýž mne poslal.« Nezměnitelná vůle Otcova odtrhuje Syna od mateřského srdce. Musí se s ní rozloučit. Musí dokonat své spasitelné dílo. Nesmí se ohlížet ani na lásku, ani na bolest své matky. On jde , on musí jít. Matka zůstává sama a opuštěná. Její mateřské srdce krvácí, ale mlčí. —

Ale toto srdce musí ještě dále krvácet. Nikdo nezná tak Syna jako matka. Ona zná jeho srdce plné lásky, plné smilování, plné dobroty. Ona ví, že všem chce být všechno, že chce všem všecko dát, že chce všechny zachránit a spasit. Nechce, aby mu sloužili, ale sám chce sloužit všem.

Maria miluje svůj lid, svůj národ, jak ráda by jej viděla šťastným. Ona se modlí za svůj lid. A ten nerozumí jejímu Synu a odmítá ho. Pohrdá jím, pronásleduje ho, uráží a zlehčuje. Přijímá sic jeho dobrodiní, dává si líbit jeho zázraky. Ale na místo vděku touží po jeho smrti a chystá mu smrt na kříži. Matce to všecko není tajno, ona se modlí a mlčí. —

Syna odsoudili k smrti. Závist a zloba, zaslepení a svádění zvítězilo. Mučidly rozdrásán, s trnovou korunou na hlavě, s těžkým trámem na ramenou, obklopen zástupem, který se mu posmíval, a jím pohrdal, kráčí Muž bolesti na Golgotu. Tak se potkává matka se svým dítětem. Tak se dívá matčino oko do očí dítěte a matčino srdce do srdce dítěte a nemůže pomoci ani potěšit, mlčí.

Jejího Syna přibíjejí na kříž. Každá rána kladivem, které zaráží hřeby do drahého těla Synova, zaráží ty hřeby i do věrného srdce matčina. Všecko musí slyšet, všecko vidět, všecko spolu trpět, bez pomoci, bez útěchy, mlčky. Její Syn visí na kříži, na dřevě potupy a hanby, zasvěcen nejstrašnější a nejkrutější smrti. Matka stojí pod křížem. Ó, tyto tři hodiny, ta tekoucí krev, láska k nepřátelům, starost o ni, o Matku, to

volání: »Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil,« to úmírání, ó, to všecko mučí ubohé mateřské srdce. Ono nemůže již mluvit, nemůže naříkat, nemůže pomoci, musí mlčet a trpět, trpět a mlčet.

Její Syn odpočívá v jejím klíně s probodeným bokem, se zakrváceným srdcem, se zavřenýma očima.

Slunce teskní, země lká, mrtví hořekují, přátelé pláčí. Všecko naříká: »Ó vy všichni, kteří jdete kolem, vizte, je-li bolest jako bolest má.« A matka mlčí a trpí, trpí a mlčí. —

Veliká a vznešená stojí tu před námi Maria ve svém mlčelivém utrpení! Jak málokteří z nás se jí rovnají. Maličkost, která se nám nelíbí, nás rozčiluje a my si stěžujeme a naříkáme. Nevolnost, která nás potká, navštívení, které nás tísní, křížek, který musíme zdvihnout a nést, utrpení, které nás ponižuje, starosti, kterých nikdo není ušetřen, ach, jak nás to všechno přivádí z klidu, jak my hned bědujeme, žalujeme a si naříkáme. Ach, dr. m., kéž bychom víc trpěli a mlčeli a méně bědovali a naříkali, když máme něco trpět. Ó ty dobrá Matko, Matko bolestná, nauč nás trpět a mlčet, trpět když trpět musíme, mlčet, když bychom si mohli stěžovat.

Jen jednomu můžeme si stěžovat a postýskat, a to je Muž bolesti, Bůh smilování, náš Spasitel. Všecko ostatní stěžování a bědování má malou, nepatrnou cenu. Lidská pomoc a lidská útěcha jsou řídké. Stížnosti a nářky, které se tiše a prosebně nesou k nebi, přinášejí s hůry útěchu, pomoc a požehnání. Ó dobrá Matko, Matko bolestná, nauč nás trpět a mlčet a se modlit. Kéž by, dr. m., přinesla u vás tento čtvrtý prospěch naše májová pobožnost. Amen.

V.

Růženec — průvodce životem.

Královno přesvatého růžence, oroduj za nás. (Litanie loret.)

Nemohu zapomenout na tento obraz. Vidím jej často před sebou. Na tom obraze je vidět zdravého, nadě-

jiplného jinocha a vedle něho je jeho matka. V pozadí se zrcadlí moře a na něm je parník připravený k odjezdu. Mladík se loučí se svou matkou a také se svým domovem a rodným domkem. Má zanedlouho po prvé odplout do ciziny, do cizího světa, mezi cizí lidi a mezi nimi hledat své štěstí. Pohlíží důvěřivě a něžně k matce, jako by ji chtěl poprosit ještě o dobré slovo a o její požehnání. A matka jej drží za jednu ruku a v druhé mu podává růženec. Hledí jí z očí mateřská láska, ale také starost. Z jejího obličeje můžeme snadno čísti, co mu chce říci: »Ano, mé dítě, až dosud jsme společně žili, pracovali a se modlili. Nyní odejdeš a opustíš svou matku. Jak je mně při tom těžko. Jak ráda bych šla s tebou a starala se o tebe. Ale není možná, musím být doma, a ty musíš sám do světa a do jeho nebezpečí. Ale vezmi si s sebou do života tento růženec. Měj jej na památku na svou matku doma a modli se pilně na něm k nebeské Matce tam nahoře. Budeš-li tak činiti, pak budu o tebe bez starosti, pak budu ujištěna, že stojíš pod její zvláštní ochranou a záštitou. Nebeská matka půjde pak s tebou, bude tě chránit a opatrovat na všech tvých cestách. Nic se ti pak zlého nestane.«

Ach, ano, dr. m., matka je bez starosti, ví-li: »Růženec provází mé dítě do ciziny, růženec se mé dítě v cizině modlí.«

Dr. m., kdo by z nás nepoznával v tomto jinochu s a m a s e b e, kdo by nepoznával v dobré matce naši milou s v a t o u c í r k e v? I nám dala církev v své mateřské lásce a starostlivosti do rukou růženec, aby nás provázel celým životem, abychom se jej modlili, dokud nezemřeme. Slyšte proto dnes k oslavě Matky boží několik slov o růženci.

1. R ů ž e n e c s e m ů ž e m o d l i t k a ž d ý. Vznešený jako prostý, učený jako neučený, každý může nalézti v růženci potravu a povznešení pro svou duši. A tak vidíme růženec v ruce dítěte jako v ruce dospělého muže, v paláci jako v chaloupce, v pracovně učencově jako v komůrce prosté služebné dívky. Slavní mužové, svatí papežové a biskupové, státníci

a vojevůdci modlili se růženec pilně a třeba denně. Z umělců nám stačí jméno Michael Angelovo, z vlastenců Irčana O Connela, z našich lidí jméno Zeyerovo a Dvořákovo.

2. Růženec se můžeme modlit všude. Ubíráš-li se ven do ciziny, anebo jdeš-li si oddechnout do přírody, jdeš-li do obchodu nebo se vracíš domů, doma i na poli, při procházce nebo na cestě, na vodě i na zemi, v komůrce nebo v prostraném chrámu, všude můžeš vzít s sebou růženec a všude se jej můžeš modlit.

A budiž Bohu chvála a dík, že ještě i dnes mnohý rolník, když zasévá obilí do země, modlí se také při tom zdrávasové zrno za zrnem na svém růženci za sebe, za své milé a za svou práci. V jedné ruce s růžencem, ve druhé s holí i dnes putuje mnohý poutník nebo cestující nebo turista širým krajem. Ano, s růžencem v rukou — a je to krásná podívaná pro Boha, pro anděly i lidi, modlí se i dnes celé rodiny na kolenou kolem rodinného stolu a obracejí k nebi vzhůru svá srdce k Ježíši, božskému Synu, k dárci šťastné domácnost, a k Marii, přestarostlivé Matce. Ano, s růžencem v ruce hledí si nemocný ukrátit dlouhou bezesnou noc, snaží se promluvit s Bohem a s nebeskou Matkou, aby se tímto vzájemným rozhovorem osvěžil, potěšil a posílil.

3. Růženec se můžeme modlit za všech poměrů v každém věku a ve všech životních povoláních. Modlitby v modlitebních knížkách jsou sestaveny hlavně pro zvláštní společenské stavy a pro zvláštní případy. Některé se více hodí pro mládež, jiné pro starší, jiné pro svobodné, a jiné spíše pro ženaté a vdané. Některé modlitby se spíše hodí pro dobu nemoci a smutku, jiné pro čas veselí a radosti. Ne tak růženec. Růženec je zároveň modlitbou chvály, díků a prosby. Můžeme se ji modlit v pokušení, na nemocném lůžku, při prosebných průvodech, ve všech tělesných i duševních bídách a starostech.

4. A tak je růženec vůdcem, který je pro každého a všude se hodí, který vede bezpečně na cestě

tímto životem a chrání duši před neštěstím a nebezpečím. Proto visí jako meč dolů z řeholníkova pásu jako na obranu proti útokům zlého ducha a proti svodům zlého světa. Proto také milosrdná sestra nosí růženec po svém boku. A když u nemocného nic nepomáhá láska ani starostlivá péče ani prosby ani domluvy, a kráčí-li nemocný zatvrzele a nekajícně vstříc svému konci, pak vysílá tento anděl v lidském těle, ošetřující milosrdná sestra, k nebi desátek za desátkem za milost a smilování pro toho nemocného ubožáka.

V nemocnici se probudil nemocný po těžké operaci z narkosy. Nebyl katolík a byl všemu náboženství a víře již odcizen po mnoho let. K svému údivu spatřil, jak milosrdná sestra často kleká u jeho lože a modlí se růženec. —

Po nějakém čase se tázal: »Sestro, co to tu děláte?« »Modlím se,« odpověděla. »A za koho se modlíte?« »Za svého nemocného, aby se opět pozdravil.« »Já se přece nikdy nemodlím — a jsem protestant.« »To nic nedělá,« odpovídá sestra. »My se modlíme za všechny nemocné. My všecky sestry jsme se včera ráno za vás modlily, aby s vámi všecko dobře skončilo. A já se modlím za vás dál, abyste se pozdravil!« A ten muž se pozdravil. Co však zažil, toho nezapomněl. Přemýšlel o tom. Nyní je katolík. Klečí každé čtyři neděle se svou rodinou u stolu Páně, modlí se denně růženec a je šťasten a spokojen. —

Proto i vy, dr. m. křesťané, máte s sebou nosit růženec na všech svých cestách. Už to vědomí: »Mám něco posvěceného při sobě,« mnoho pomáhá. Blíží-li se pokušení, cítíš-li se kleslým, malomyslným a opuštěným, sáhni do své kapsy na růženec a pomodli se jeden nebo dva desátky, zadívej se a vzpomeň si při tom na »Muže bolesti«, na jeho lásku, na jeho velikost ve všem utrpení a On ti zas dá útěchu a sílu, posilní mysl i srdce. —

5. Proto také i vy, rodiče, když odchází syn do ciziny, nemáte zapomenout dát mu s sebou růženec a napomenout ho, aby se jej pilně modlil.

Kdyby se měl zapomenout a přijít na scestí, snad se mu nejednou ukáže anebo mu přijde do ruky růženec a ten mu připomene vážného otce a pečlivou milou matku a milé jeho sourozence, připomene mu dětské zbožné štěstí v jeho otcovském domě. Tak mluví růženec k jeho srdci a spojuje ho s domovem a s nebem. A kdyby jej měla zastihnout smrt, tu v cizí zemi a mezi cizími lidmi, pak je tu růženec, který svědčí, že byl katolíkem a žádá pro něho katolický pohřeb.

Do nemocnice přivezli cizince. Byl těžce zraněn a bez vědomí. Z kapsy mu vypadl růženec a svědčil, že je katolík. Tak mohl být ještě zaopatřen a po katolicku pohřben.

Proto nikdy neopomeň i ty, křesťanská matko, dát s v é d c e ř i, která z domu odchází, aby šla za svým mužem, růženec pro nový budoucí život. Snad jej bude nutně potřebovat v nejistých budoucích dnech. Při růženci radostném může se poučit a vzdělat jako manželka a matka, při bolestném se může potěšit, až přijdou dni, které se jí nebudou líbit, při slavném se může potěšit myšlenkou: »Všecka utrpení tohoto času nejsou rovna budoucí slávě.« —

Kněz vypravuje: Znal jsem šťastnou manželskou dvojici. »Hleďte,« řekla ke mně jednoho dne paní: »My žijeme již spolu dvanáct let. Nevím opravdu, že bychom se za ten celý čas někdy přeli nebo hádali anebo že bychom si řekli špatného slova. Naše děti jsou zdrávy a i jinak se nám vede dobře. Tajemství našeho štěstí je tento růženec. Má dobrá matka vtiskla mi jej do ruky se slzami v očích, když jsem po svatbě opouštěla domov a šla za svým mužem v tento dům. Na ty slzy matčiny nemohu zapomenout a podnes cítím, co mi chtěly říci. Když jsem přišla do nové domácnosti a trochu se po ní rozhlédla, první, co bylo, že jsem řekla svému muži: „Pojď, učiníme to jako matka, klekněme si u tohoto stolu, u něhož nyní budeme spolu sdílet radost a bolest, a pomodleme se růženec.“ I poklekli jsme a modlili se se slzami v očích. A jako tenkrát modlíme se podnes ještě čas-

to večer společně s dětmi u téhož stolu a tentýž růženec.« —

Dříve či později přijde pak, dr. m., den, přijde hodina, kdy zaklepe smrt na naši srdeční komůrku, přijde chvíle, kdy se uložíme na své a pak smrtelné lůžko. Naše hasnoucí oko bude se tu dychtivě ohlížet po světle, po útěše a smilování. Třesoucí se naše ruka bude sahat neklidně po pomoci. A tu nám ještě jednou podají do ní růženec, tohoto věrného průvodce pro celý život. Oh, dr. m., jak tu budeme rádi, bude-li ten růženec hodně omodlen a opotřebován. Jak rádi se ho pak uchopíme. A pak nám tímto naším věrným životním průvodcem ovinou ještě jednou a naposledy naše třesoucí ruce. A růženec půjde s nimi do hrobu. A když ty ruce začnou prachnivět, aby se staly zemí, ze které byly vzaty, růženec je bude ještě oviják, jako by je chtěl spojit a sepnout k modlitbě. Ale to je tělo, které se rozpadne; a to je růženec — perlová šňůra, která se také rozpadne. Ale naše duše, která se s tělem rozloučí, bude žít dál a přijde před svého Soudce, aby od něho na věky vzala, co si zaslouží: život u Boha, svého Otce, život věčný anebo zavržení, daleko od Boha, věčné zavržení. Ale i naše modlitby, které jsme na růžencové šňůře (stuze) počítali, budou žít a s naší duší půjdou na věčnost a zachrání ji pro vždycky. Vedle nás pak bude stát Maria, královna růžence, a ta, k níž jsme nesčíslněkrát volali: »Pros za nás nyní i v hodinu smrti naší,« bude naší přímluvkyní, naší prostřednicí u Soudce živých i mrtvých. A naše radost, kterou nikdo neodejme od nás, bude pak veliká, tam nahoře v nebi u Boha, Otce našeho, a Marie, naší Matky. — Hle, a to všecko nám přinese růženec — a proto se jej rádi modleme!

Nechť to je pátý užitek z naší májové pobožnosti. Amen.

VI.

Co znamená být matkou.

V poctivosti budeš mít matku svou po všecky dny jejího života, nebo pamatovati máš, jak veliká nebezpečenství trpěla pro tebe v životě svém. (Tobiáš 4, 3.)

Naše krásná litanie loretánská volá k Panně Marii, k naší královně májové, několikrát srdečně a vroucně tím slovem »matko«. Chci se proto dnes a budoucně ve své májové promluvě u tohoto slova zastavit a k slávě a cti sv. Matky boží promluvit k vám několik srdečných slov o tom, co znamená být matkou. Prosím o vaše strpení a o vaši pozornost.

I. Být matkou znamená, m. dr., dát, věnovat svému dítěti život často za velikých obtíží a bolestí. Být matkou znamená přinést obět, ano, nasadit někdy i svůj vlastní život za život dítěte. Být matkou znamená nést odpovědnost před Bohem a před světem za novou lidskou bytost, za její tělo a za její nesmrtelnou duši.

Být matkou znamená být u dítěte zástupkyní boží. »Vezmi toto dítě a vychovej je pro mne a já ti to odměním. Já je zase zpět od tebe požádám,« tak praví Pán ke každé matce. Ta malá lidská bytost není jen jejím, ale více dítětem božím. Do božích rukou musí zas matka to dítě vrátit a vrátit dvakrát, po prvé, když sama zemře, a po druhé, když zemře její dítě.

Být matkou znamená vydat nakonec počet před soudnou stolicí boží o zdaru nebo nezdaru dítěte, vydat počet ze všeho, co se pro dítě stalo, a také z toho, co se mělo stát a co se nestalo.

Být matkou znamená být vychovatelkou a vzdělavatelkou mladé lidské duše, znamená být dítěti vůdkyní na cestě pro život a pro nebe. Znamená být statečnou a hrdinnou, když jde o blaho dítěte. Často to žádá zapomenout na sebe

samu a přinášet v obět i sebe samu a to mnohdy den ze dne, hodinu za hodinou. Být matkou znamená stát na svém místě až do posledka.

Matka a dítě patří k sobě. Obě jejich srdce bila kdysi jedním úderem. Krev matčina procházela malým dětským srdcem. Proto matka a dítě patří k sobě. Pro všechen čas i pro věčnost zůstane matka matkou svého dítěte. —

Matkou být znamená dítě milovat, znamená pro dítě přinášet obět, znamená pro dítě být všecko. Často slyšíte: »Všecko pro dítě!« Nuže, tím všecko má býti dítěti matka. Přinášet obět je u matky cosi každodenního, je něco, co se rozumí samo sebou. Matka si utrhne chleba od úst, aby jej dala hladovému dítěti. A kdyby měla matka sebe víc dětí, každému věnuje své celé srdce, svou všecku lásku, každému dá samu sebe. Ano, je možno říci: Čím víc má matka dětí, tím víc má lásky, tím víc může lásky rozdat. Mateřská láska má jen jeden mezník. A víte, dr. m., kde ten mezník stojí? Ten stojí na jejím hrobě.

Matčina láska nepočítá. Byla jednou matka vdova a ta měla osm dětí a živila je prací svých rukou. I tázal se jí kdosi: »Jak to přijde, prosím vás, máte osm dětí a všechny sama vyživíte?« A ona odpověděla: »Láska pracuje, ale nepočítá.«

Matčina láska pracuje zadarmo, nepracuje za mzdu ani za peníze. Pekařský učedník roznášel každé ráno časně po domech chléb. Jednou se ho ptali: »Probudíš se sám a vstaneš sám vždycky tak časně?« »Nikoliv,« zněla jeho odpověď. »Matka nás všechny budí. Nejdřív mě, potom otce, aby přišel včas do obchodu, potom mého bratra a sestru, aby přišli včas do školy, a naposledy, když jsme všichni pryč, umyje a ošetří našeho nejmladšího, dá mu jíst a pak se teprv nají sama.« »A co ty za to dostaneš, že roznášíš chléb?« »Tolik a tolik,« odpověděl hoch. »A co si vydělá tvůj otec?« »Myslím, že asi tolik a tolik,« odpověděl chlapec. »A co vydělá a dostane tvá matka, když tolik mnoho pracuje, za svou všecku práci?« Tato otázka chlapce zarazila a pře-

kvapila. Teprve za okamžik rozpačitě a zmateně odpověděl: »Matka, naše matka, ta nepracuje za žádnou mzdu, nepracuje za peníze, ta pracuje zadarmo.«

Ano, matka nepracuje za žádnou mzdu v měděné nebo stříbrné minci. Její práce se nedá vůbec zaplatit. Její práci musí jednou odměnit Ten, který jí svěřil její mateřské povolání, její mateřskou hodnost.

Matkou být znamená svému dítěti rozumět, dovést dítě potěšit. Vojín v světové válce byl těžce zraněn do hlavy a ztratil zrak, oslepl na obě oči. Ale nikdo mu nechtěl říci pravdu. Ani lékař si netroufal sdělat mu pásky s očí. Vtom přišla jeho matka. Když syn matku slyšel, pravil k ní: »Matko, pověz mi, kdy budu zas vidět? Tak rád bych zas viděl jednou svítit slunce!« A matka mu odpověděla: »Oči tvé matky se budou dívat za tebe.« A řekla to s takovou láskou, jak je to možné jenom matce. Syn se upokojil a našel statečnost, zmužil se tak, že své neštěstí snesl. Matčina láska nepočítá, matčina láska pracuje zadarmo, matka dovede svému dítěti rozumět.

Matčina láska i sebe obětuje. Na parníku vypukl požár. Všecko se tlačilo na záchranné čluny. A když už chtěl odjet poslední záchranný člun, spěchala k němu ještě jedna matka s dítětem na rukou a volala a prosila s pláčem, aby se slitovali nad ní a nad dítětem a vzali je do člunu. Ale do člunu mohli vzít jen ještě jednoho člověka, jen pro jednoho bylo místa, neměl-li se člun potopit. Matka se dlouho nerozmýšlela, vtiskla dítěti na rty polibek, přitiskla je ještě jednou a naposledy k svému mateřskému srdci a podala je do záchranného člunu. Dítě se zachránilo, ale matka zahynula s hořícím parníkem.

Mateřská láska i sebe obětuje.

V roce 1900 vypuklo v Číně pronásledování křesťanů. A tu jeden Číňan křesťan byl také pro svou křesťanskou víru postaven před soud. Než ho stráž odvedla z domu, poklekl před svou letitou matku a prosil ji za požehnání. »Synu,« pravila mu matka,

»zemřeš-li pro víru, milý Bůh se jistě o nás postará. Nedělej si s námi, ani se mnou, ani se ženou, ani s dětmi žádných starostí. Jestliže však víru zapřeš, nechoď své staré matce nikdy už na oči.« »Matko,« odpověděl syn, »buď bez starosti, s pomocí boží svou víru nikdy nezapru.« »Bůh buď s tebou,« pravila na to matka a dodala: »tvá obět není tak veliká jako moje.«

Dr. m., jak dojemně tu vylíčila tato prostá čínská žena velikost mateřské lásky. Tvá obět není tak veliká jako moje, tvé smrti budu já víc litovat a želet než ty sám! —

II. Dr. m., jsem pro dnešek u konce své mariánské promluvy. Pověděl jsem vám ke cti Královny májové, co znamená být matkou. Budoucí promluvou to skončím. Zatím si pamatujte, že matkou být je pro dítě pracovat zadarmo, dítěti svému rozumět, a pro dítě se obětovat. Ukázal jsem vám, že jsou matky, které to dokážou, ale nejčastěji jsou to mariánské ctitelky. Příklad Mariin, úcta a láska k ní jim k tomu dodává síly. A ptám se, co si za to od vás, křesťanští synové a dcery, taková matka zaslouží? Jistě aspoň trochu lásky a vděčnosti. Kéž by to byl šestý užitek z naší májové pobožnosti. Amen.

VII.

Co znamená být matkou.

V poctivosti budeš mít matku svou pro všecky dny. (Tob. 4, 3.)

Dr. m.! Dnes se rozloučíme s naší milou májovou pobožností. Než ji skončíme, slyšte ještě ode mne několik mariánských slov o tom, co znamená být matkou. Minule jste slyšeli, že matkou být znamená pro dítě pracovat zadarmo, dítěti rozumět a pro ně se obětovat. A dnes dokládám:

I. Matkou být znamená, s dítětem a pro dítě trpět. Slavný misionář páter Hasslacher vypravoval ve svém kázání: Znal jsem mladého

studenta, který svým bohaprázdným životem přivedl to tak daleko, že se octl ve vězení. Jeho otec předtím zemřel. A tak ubohá matka musila tuto ránu a tento žal sama snášet. Nelze to ani slovy vylíčit, jak tento žal a bolest nad nezdárným synem hlodal na matčině srdci a co jí vynutil slz. Ale syn zůstal zatvrzelý, nepřístupný a tvrdý. Jaký potom div, že matka, která se soužila dnem i nocí, se na konec smrtelně rozstonala. I prosila, aby ještě jednou, než zemře, přivedli k jejímu smrtelnému loži nehodného syna.

Té prosbě se vyhovělo. Jednoho dne stál zatvrzelý, nehodný syn u lože své umírající matky. A tato bledá, usoužená a utrápená matka, která byla blízka smrti, nepromluvila na syna ani slova. Zato se na něj dívala dlouho a s pohnutím. Ale pak se od něho odvrátila a pokynula, aby syna odvedli. A jak syn přišel, tak také odešel. Chladný, zamračený, zatvrzelý a zahořklý. Ale když byl pak zas ve vězení sám, viděl před sebou stále a stále ten poslední pohled umírající vyhublé a utrápené matky. V tom pohledu bylo všecko: výčitka, napomenutí, prosba, mateřská péče a starost a mateřská láska. Kdyby mu byla bývala celé hodiny domlouvala, nebyla by tolik dokázala, jako dokázala tímto němým a tichým pohledem se smrtelného svého lože. Jako nikdy předtím v životě tak to nyní bouřilo, ve dne i v noci v nitru tohoto ubohého mladého muže. Těžké bolestné vzdechy vyrážely mu stále ze srdce a oči se mu zalévaly slzami. A když potom trest přestál a vyšel z vězení, obrátil se a stal se jiným člověkem.

»A nyní jej vidíte,« tak zvolal tu sám kazatel, páter Hasslacher, »stát před sebou na této kazatelně. Vzmužte se tedy, ubozí hříšníci,« tak volal páter Hasslacher dále, »co jsem dokázal já s milostí boží, to i vy také můžete s milostí boží dokázat, a to jistě tenkrát, když dobrá matka za své dítě trpí a se modlí.« Nebo dítě, pro které zápasí a bojuje mateřské srdce, za které se modlí a obětuje matčina duše, pro které pláče mateřské oko, nemůže zahynout.

V svém hoři a v své úzkosti jde ubohá matka sv.

Augustina k místnímu biskupovi, aby se s ním poradila, co má dělat se svým synem, který se vymkl jejímu vedení a čím dál víc se kazil. Ale biskupovi je obtížná, jako byla obtížná Spasiteli kanaanská žena, která za ním stále a stále volala a za uzdravení své dcery ho žádala. Biskup se zmínil několika kárnými slovy o neřestném životě Augustinově a při tom také poněkud naznačil, že snad i ona matka Monika nese na tom trochu viny. Ale tu matka Monika začala tak usedavě plakat, že biskup ustává ve svém kárání a jako by byl osvícen shůry, řekl památná prorocká slova: »Upokoj se, matko, impossibile est, ut filius tantarum lacrimarum pereat. Není možná, aby syn, pro nějž matka prolila tolik a takových slz, zahynul.« A tato slova se také splnila. Augustin se obrátil a stal se jedním z největších svatých v naší církvi. Ano, není možná, aby zahynulo dítě, pro něž matčino srdce trpí a mateřské oko pláče. —

Matkou být znamená modlit se s dítětem a modlit se za dítě. Pravá matka neříká dítěti: »Jdi a modli se, ale pojď, dítě, budeme se modlit.«

Za mého kněžského mládí byl mi málokdo tak milým jako známý tehdejší vůdce německých katolíků, Dr. Windhorst. Toho jednou prosila jakás vznešená paní, aby jí dal svou podobenku. A když Windhorst vyhověl jejímu přání, měla velikou radost a chtěla se Windhorstovi odměnit vzájemným dárkem. Windhorst ji také žádal za podobenku. A když se dáma tázala, v jakém postoji by si měla dát podobenku zhotovit, Windhorst jí odpověděl: »Dejte se vyfotografovat, jak svému dítěti spínáte k modlitbě ruce. To je nejkrásnější postoj, který si mohu pro matku pomyslit.«

Ano, nezahyne dítě, se kterým a za které se matka modlí. Známý geniální básník Klement Brentano vypravuje, jak, když propadal nevěře a nemravnosti, se ohlížel po bodu, po hřebíku, jak kdysi řekl náš zesnulý president Osvoboditel, na kterém by se mohl zachránit. »A tu jsem si vzpomněl,« vypravuje tento

geniální muž, »že jsem se někdy jako malý chlapec náhle probudil ze spánku. Zdálo se mi, jako by se mne dotkl svěží vánek. A tu jsem viděl, jak má matka seděla u mého lůžka, jak byla nade mnou skloněna a jak se nade mnou modlila Zdrávas a Anděle boží. A když se domodlila, pak mi na konec poznamenala čelo svatým křížem. Na tuhle vzpomínku jsem se připjal, jsem navázal a shledával jsem zas dohromady své dětské modlitby. A to byla ta jediná nit, na které jsem se zachránil. Všecko ostatní nic nepomohlo.« Ejhle, křesťanské matky, co dokáže vaše modlitba!

Být matkou znamená předcházet své děti, jít před nimi napřed na cestě k nebi. Vznešeně bude stát jednou dobrá matka před Bohem uprostřed svých dětí, kterým třeba za života, plného strádání, práce a obětí, byla vůdkyní k nebi. Snad tu na zemi byla ta matka prostá jednoduchá žena, která snad tu na světě mnoho neznamenala. Snad to byla chudá žena, která v starostech a často i v nedostatku své děti vychovávala. Snad to byla skromná žena, která během svého života zakoušela od mocných a bohatých dost ponížení. Snad to byla trpitelka, kterou kříž nikdy neopustil. Ale nyní je za to všecko v nebesích odměněna a stojí před trůnem božím uprostřed svých dětí vážená, vzácná a bohatá. —

II. Hle, to je odměna, kř. matky a mar. ctitelky, která vás čeká, budete-li se řídit mou skromnou promluvou: co znamená být matkou. Kéž byste si pamatovaly, křesť. ženy, že matkou být znamená, dát dítěti život za obtíží a bolestí, že to znamená být vychovatelkou mladé lidské duše, že matkou být znamená být dítěti vším, znamená dítěti rozumět, je těšit, znamená pro dítě se obětovat, s dítětem a pro dítě trpět, s dítětem a za dítě se modlit a dítě předcházet na cestě k nebi. —

Křesťanské matky, ale přál bych si víc, než abyste jen na má slova pamatovaly, přál bych si, abyste je také uváděly ve skutek. A to se vám podaří, budete-li se utíkat o pomoc a radu k té, bude-li vám

pomáhat ta, která byla ze všech matkou nejlepší a jejíž přímluva je u Boha nade všecko mocná. Je to naše Královna máje sv. Matka boží, k jejížto cti jsme svou májovou pobožnost konali. S její pomocí a s její přímluvou splníte všecko to, co znamená být matkou a věčné štěstí bude vám, kř. matky, i vašim dětem, vašim rodinám jistou odměnou. Kéž by to přinesla jako sedmý užitek naše májová pobožnost.

Dr. m., na doslov mám pro vás ještě několik slov díků. Děkuji vám všem, že jste se v tak hojném počtu a tak rádi účastnili naší mariánské májové pobožnosti, děkuji všem, kteří při ní ať na kazatelně nebo na kůru tak krásně a tak obětavě účinkovali, děkuji všem, kteří nám ke kráse a lesku našich májových pobožností peněžitou hřivnou štědře pomáhali. Bůh vám to všem zaplať! Maria, naše Královna máje, nezůstane nikomu nic dlužna, vám všem to hojně odmění. Amen.

Padesát let knězem

Starý chrám l . . . ský chorálem se chvěje,
hymnou nadšení, jež duše naše hřeje,
písní, jež lásky teplem duše obepíná,
hlubokým citem svým srdce naše jímá!
Stará klenba chrámu modlitby ty slyší,
Bůh vždy spravedlivý proseb neoslyší,
které k trůnu skládá přání naše vřelé,
za klidný večer žití prosí Spasitele.
Vám tu na kněžské pouti padesát jar vzkvetlo,
jde lety těmi láska, jas a duše světlo,
jež slovo boží nese Vámi hlásané
k potěše, k síle lidstvu v srdce vepsané.
Za utišení žalu, zoufalství a bolu,
za ukojení bídy pohlédne k Vám dolů
dnes okem milostivým na Vás nebes Pán,
za činy v žití Vašem požehná On sám!
Vám kolem čela gloriola září,
všech očí upíraj' se ku oltáři,
kde vzácná bytost Vaše jako světec stojí,
čím srdce chvěje se, to vyslovit se bojí.
Slzy stojí v oku, slova Vaše tklivá
s písní chorálu v jedno spolu splývá:
VÁS VYVOLIL SI PÁN PRO VELKÝ V ŽITÍ DAR
pro padesáte šťastných, požehnaných jar!
»PADESÁT LET KNĚZEM!« slovo toto hlásá,
»vždy spěchal jsem jen tam, kde duši třeba spása!
Setřel jsem slzy, umlčel pláč, lkání,
PADESÁT LET JSEM NOSIL LIDSTVU
POŽEHNÁNÍ!«

Marie Kintnerová.

Zlatý věnec révy

Ten zlatý věnec révy celý život značí
plodný, požehnaný, prožitý jen v práci!
Pro jiné teklo révy sladké víno těchy
ve slovech těch zdobných lidem do útěchy.
Při lidských strastech, žalu, v těžké žití tísni
zněla slova Vaše jako v boží písni!
TEN ZLATÝ VĚNEC RÉVY O ZLATOU MŠI VÁM
DÁM
A VZÁCNÁ VAŠE SLOVA SI V SRDCI UCHOVÁM!
Já podle těch slov božích chci celý život žít,
bych tak, jak Vy jste kázal, jej mohla vyplnit!

Marie Kintnerová.

Obsah

Str.

Řeči primiční:

I. Důstojnost a odměna katolického kněze . 5
II. Apoštolská cesta sv. Pavla cestou novosvěcence 11
III. Sv. farář z Arsu Jan Vianney, vzor novosvěcenci 18
IV. Katolický kněz obětí svého lidu 24
V. Před primicí v domě primiciantově 28
VI. Zdravice při primiční hostině 29

Řeči instalační:

I. Co duchovní správce dává své farní osadě a co mu za to má dát farní osada . . . 32
II. Úmysly a vyhlídky nového duchovního správce 35

Nástupní řeč nového faráře: »Vás milovat je můj program« 41

Řeči na rozloučenou:

I. Řeč farářova na rozloučenou s farní osadou 46
II. Řeč kaplanova na rozloučenou s farní osadou (také s katol. spolkem atd.) 50
III. Na rozloučenou s duchovním správcem . . 52
IV. Na rozloučenou s duchovním správcem . . 55

Řeči ke kněžským jubileím:

I. Jubileum sekundice, zlatá mše sv. 58
II. Jubileum sekundice, zlatá mše sv. 62
III. Dík jubilantův při kněžské sekundici, zlaté mši sv. 67

Řeči k papežské korunovaci Pia XI.:

I. Na výroční den papežské korunovace. Význam té slavnosti 69
II. Na výroční den papežské korunovace. Papežský znak Pia XI. 73

Řeči při pohřbech kněží:

I. Nad rakví mladého kněze 77
II. Nad rakví místního faráře 79
III. Nad rakví dp. faráře V. H. v Bud. . . . 81
IV. Při pohřbu kněze-faráře 84
V. Nad rakví dp. faráře V. St. v P. L. . . . 87

Řeči biřmovací:

I. Při uvítání biskupa k bisk. visitaci při sv. biřmování 90

Str.

II. Biřmování je svátost Ježíšem Kristem ustanovená 91
III. Účinky svátosti biřmování 95
IV. Rozloučení s biskupem po sv. biřmování, po biskupské visitaci 99

Řeči k sv. misii:

I. Začátek sv. misie, uvítání misionářů . . . 101
II. Na konec sv. misie, dík misionářům . . . 102

Řeči křestní:

I. Ke křtu dospělého izraelity 105
II. Ke křtu nemluvněte nebo nedospělého . . 106

Řeči k I. sv. přijímání a k sv. přijímání vůbec:

I. Ježíš, božský přítel dítek 107
II. Nedej, abych se odloučil od Tebe! 111
III. Kristus, vinný kmen 115
IV. Blahoslavený Jan, který o poslední večeři na prsou Páně odpočíval 118
V. Kristofor - Kryštof, Kristův nosič . . . 122
VI. Hle, stojím u dveří a tluku 126
VII. Pokrok v dobrém 129
VIII. Apoštolé při prvním sv. přijímání a po něm 132

Při přijímání do dívčí mariánské družiny (kongregace) 136

Ke klášterní obláčce nebo slavné profesi 138

Řeči svatební:

I. Řeč svatební 143
II. „ „ 144
III. „ „ 146
IV. „ „ 146
V. „ „ 147
VI. „ „ o snubním prstenu 148
VII. „ „ 149
VIII. „ „ 150
IX. „ „ 151
X. „ „ při oddavkách dvou sester . 152
XI. „ „ při sňatku vdovce 153
XII. „ „ při sňatku vdovy 154
XIII. Zlatá svatba 155
XIV. Démantová svatba 156
XV. Zdravice při svatební hostině 158

Řeči pohřební:

I. Nad hrobem malého dítka 159
II. O pohřbu hodného žáka 160
III. O pohřbu hodného žáka, který nešťastně na zamrzlé tůni zahynul 161

Str.

IV. O pohřbu bohumilého jinocha (nebo dívky) 162
V. Nad hrobem syna a bratra 164
VI. Nad hrobem křesťana, který náhle zemřel 166
VII. Nad hrobem velikého trpitele 167
VIII. Nad rakví tichého souseda 168
IX. Nad hrobem dobrého křesťana 169
X. Nad hrobem záhy zesnulého otce 170
XI. Nad hrobem mladého křesť. hospodáře . . 171
XII. Nad hrobem starce hospodáře 173
XIII. Nad hrobem letitého otce rodiny, který po sobě zanechává více synů a dcer 174
XIV. Nad hrobem pilota, který se při pádu letadla zabil 176
XV. Při pohřbu zavražděného, který byl obětí svého povolání 178
XVI. Na pamět padlého vojína 179
XVII. Na pamět padlých ve válce 181
XVIII. Nad rakví zasloužilého, veřejně činného muže 183
XIX. Nad hrobem mladého učitele 185
XX. Nad hrobem letitého, zasloužilého učitele . 186
XXI. Nad hrobem studujícího (I.) 188
XXII. Nad hrobem studujícího (II.) 189
XXIII. Nad hrobem studujícího akademika-vojína, který padl za maďar. vpádu na Slovensko 190
XXIV. Nad hrobem profesora 192
XXV. Při pohřbu starého kostelníka 193
XXVI. Nad hrobem zesnulého (I.) 195
XXVII. Nad hrobem zesnulého (II.) 195
XXVIII. Nad hrobem zesnulého (III.) 196
XXIX. Nad hrobem žákyně 197
XXX. Nad hrobem bohabojné dívky 199
XXXI. Nad hrobem dívky, která při nešťastné jízdě našla náhlou smrt 200
XXXII. Nad hrobem 25leté manželky, zbož. trpitelky 202
XXXIII. Nad hrobem ženy, která byla vzornou manželkou, matkou a babičkou 204
XXXIV. Nad hrobem vzorné křesťanské selky a hospodyně 205
XXXV. Nad hrobem matky, která zanechala více dítek 206
XXXVI. Nad hrobem matky a babičky 208
XXXVII. Nad hrobem stařeny, trpitelky 209
XXXVIII. Nad hrobem milosrdné sestry 209
XXXIX. Nad hrobem učitelky 211
XL. Nad hrobem vzorné křesťanské ženy a paní 212
XLI. Nad hrobem tiché ženy 214
XLII. Nad hrobem šestinedělky 214

Str.

Řeči děkovné:

I. Za šťastně skončené žně 216
II. Za dosažení míru 219

Řeči poutní:

I. Pouti jsou obyčej starodávný, bohumilý a prospěšný 223
II. K pouti do Říma 228
III. K pouti do Svaté země 230

Řeči k vojínům:

I. O poslušnosti 233
II. O bázni před lidmi 236

Řeči školní:

A. Na začátku školního roku:

I. Jinoch studující slunce 241
II. Vlastnosti pilného žáka 246
III. Jak se ukáže žák vděčným 250

B. Na konci školního roku:

I. Jak máme ztrávit prázdniny? 254
II. O povinnostech žákových na konci školního roku 257
III. »S Bohem« všem žákům, zvl. abiturientům 260
IV. Váš životní úkol. (Také k abiturientům.) 265
V. Moudrost a pošetilost. (K dětem na odchodnou ze školy) 267

Řeči k mikulášské nadílce:

I. Původ tohoto zvyku a čemu nás učí . . . 273
II. Tři zlatá mikulášská jablka 275

Řeči před vánočním stromkem:

I. Kdo vystrojil první vánoční stromek a kdo jesličky? 278
II. Ozdoby na vánočním stromku 281
III. Proč Bůh zvolil jedli za vánoční stromek . 282
IV. Zač děkujete vánočnímu stromku (ve škole, vychovatelně nebo polepšovně) 284
V. Co darujete Spasiteli před vánočním stromkem 286

Na den 28. října, ve výroční den národní samostatnosti 288

Na den matek 293

K rodičovskému večírku: O křesťanské výchově v rodině 296

Účel spolků proti nemravnosti 300

Proč zakládáme spolek katolické mládeže? 303

Str.

Valná schůze Katol. karity, t. j. spolku, který pečuje o chudé, potřebné a ubohé 305

O původu a úkolu vincenciánských konferencí 308

K jubileu chrámového zpěváckého sboru 313

K vlasteneckému shromáždění křesť. rolníků 316

Řeči k různým svěcením:

I. K svěcení státní vlajky 320
II. K svěcení praporu katol. dospělejší mládeže 321
III. K svěcení praporu družiny křesť. jinochů a mladých mužů 324
IV. K svěcení praporu katol. tovaryšů 326
V. K svěcení praporu cechovního 329
VI. K svěcení praporu hasičského 331
VII. K svěcení praporu vojenského 333
VIII. K svěcení praporu vojínů, kteří vojenské službě učinili zadost 336
IX. K svěcení praporu školního 338
X. K svěcení praporu družiny bl. Anežky České českoslov. katol. paní a dívek 340
XI. K svěcení praporu družiny katol. dívek 345
XII. K svěcení praporu spolku katol. dělnic . . 348
XIII. K svěcení základního kamene pro katolický chrám 351
XIV. Ke konsekraci nebo benedikci nového kostela 354
XV. K posvěcení hlavního oltáře 356
XVI. K svěcení křížové cesty 361
XVII. Při svěcení nových zvonů (I.) 366
XVIII. Při svěcení nových zvonů (II.) 369
XIX. K svěcení varhan 373
XX. K svěcení nových kostelních korouhví . . 376
XXI. K svěcení domácí kaple 377
XXII. K svěcení polní kaple nebo polního kříže 379
XXIII. K svěcení kaple v spolkovém domě . . . 383
XXIV. K svěcení sv. kříže. Kříž, naše životní kormidlo 385
XXV. K svěcení sv. kříže. Kříž na dědině . . . 387
XXVI. K svěcení hřbitova 389
XXVII. K svěcení vojenského pomníku 393
XXVIII. K svěcení nové školy 394
XXIX. K svěcení mateřské školy (opatrovny nebo dětské zahrádky) 396
XXX. K svěcení výchovného útulku pro chudé malé dívky 397
XXXI. K svěcení sirotčince 400
XXXII. K svěcení základního kamene k nové radnici (nebo nové radnice) 401

Str.

XXXIII. K svěcení domu 403
XXXIV. K svěcení orlovny nebo tělocvičny 404
XXXV. K svěcení nemocnice 407
XXXVI. K svěcení sportovního hřiště 409
XXXVII. K svěcení horské chaty 411
XXXVIII. K svěcení střelnice 413
XXXIX. K svěcení stříkačky 414
XL. K svěcení mostu 416
XLI. K svěcení auta 417
XLII. K svěcení věžních hodin 418

Po neštěstí ve farnosti:

I. Po požáru 420
II. Po polní pohromě 421

Řeči k světským námětům:

I. K jubileu 25letého trvání reál. gymnasia v P. L. 423
II. K vyznamenání gymn. ředitele papežským křížem 425
III. Při sjezdu starších spolužáků 426
IV. K bývalým žákům, studentům, o schůzi po 20 letech po maturitě 427
V. K jmenování učitele čestným občanem . . 428
VI. K jmeninám zasloužilého muže 429
VII. K uvítání nového lékaře 430
VIII. K jubileu lesníka 431
IX. Dík za dostaveníčko (n. př.) obecnímu starostovi 433
X. K 70. narozeninám 433
XI. Přivítání letních hostí 434
XII. V okrašlovacím spolku 435
XIII. Co souditi o sportu 437
XIV. Ve spolku pro zachování národního svérázu, národního kroje 440
XV. V rybářském cechu 442
XVI. K zavedení (instalaci) elektrického světla 443
XVII. Zařízení (instalace) vodovodu 444

Řeči postní:

I. Ježíšův krvavý pot 446
II. Ježíšova zraněná ramena 451
III. Ježíšovy trpící nohy 456
IV. Ježíšovy probodené ruce 460
V. Ježíšův trpící obličej 465
VI. Ježíšova opuštěnost na kříži 469
VII. Na Velký pátek: Ježíšovo probodené srdce 474

Str.

Řeči mariánské májové:

I. Maria Immaculata - Neposkvrněná - vzor čistoty 480
II. Matka Boží — naše matka 485
III. Kdo potřebuje matku? Nebeská matka — naše matka 489
IV. Bolestná matka — mlčí 494
V. Růženec, průvodce životem 498
VI. Co znamená být matkou (I.) 504
VII. Co znamená být matkou (II.) 507

Padesát let knězem

Zlatý věnec révy

Vytiskla
Československá akciová tiskárna
v Praze II.

Od téhož autora vyšlo

1. Učebnice katolického náboženství — část I.

Apologetika

Vydání 5.

2. Učebnice katolického náboženství — část II.

Dogmatika

Vydání 2.

Ojedinělé dílo v české literatuře theologické. Podle nejlepších odborníků jsou tyto **knihy i výbornou pomůckou** ke kázáním.

Lze objednati u všech knihkupců a u nakladatele

Aloise Wiesnera, Praha I, Husova třída čís. 20

Víra naše

Díl I. (rozebrán), II., III. a IV.

Sbírka duchovních promluv na neděle a svátky celého církevního roku.

Zasílá knihkupectví

»U zlatého klasu«, Praha II, Karlovo náměsti 5

Řeči příležitostné

na církevní a světské náměty

Zasílá **Československá akciová tiskárna v Praze II, Václavská ul. 12**

Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze II, Václavská ul. 12

Cena Kč 35·—, s poštovným Kč 37·—